

Acerca de este libro

Esta es una copia digital de un libro que, durante generaciones, se ha conservado en las estanterías de una biblioteca, hasta que Google ha decidido escanearlo como parte de un proyecto que pretende que sea posible descubrir en línea libros de todo el mundo.

Ha sobrevivido tantos años como para que los derechos de autor hayan expirado y el libro pase a ser de dominio público. El que un libro sea de dominio público significa que nunca ha estado protegido por derechos de autor, o bien que el período legal de estos derechos ya ha expirado. Es posible que una misma obra sea de dominio público en unos países y, sin embargo, no lo sea en otros. Los libros de dominio público son nuestras puertas hacia el pasado, suponen un patrimonio histórico, cultural y de conocimientos que, a menudo, resulta difícil de descubrir.

Todas las anotaciones, marcas y otras señales en los márgenes que estén presentes en el volumen original aparecerán también en este archivo como testimonio del largo viaje que el libro ha recorrido desde el editor hasta la biblioteca y, finalmente, hasta usted.

Normas de uso

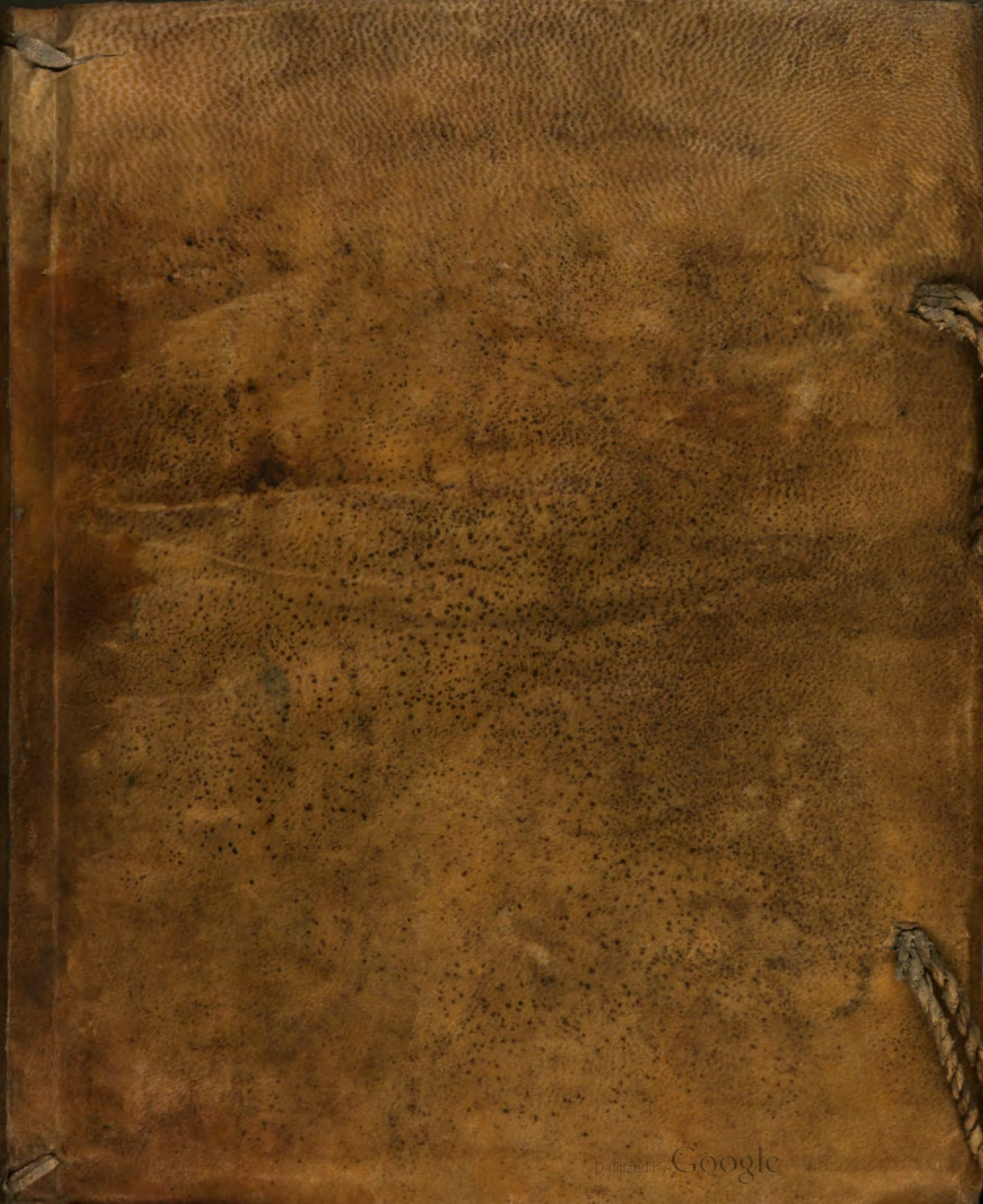
Google se enorgullece de poder colaborar con distintas bibliotecas para digitalizar los materiales de dominio público a fin de hacerlos accesibles a todo el mundo. Los libros de dominio público son patrimonio de todos, nosotros somos sus humildes guardianes. No obstante, se trata de un trabajo caro. Por este motivo, y para poder ofrecer este recurso, hemos tomado medidas para evitar que se produzca un abuso por parte de terceros con fines comerciales, y hemos incluido restricciones técnicas sobre las solicitudes automatizadas.

Asimismo, le pedimos que:

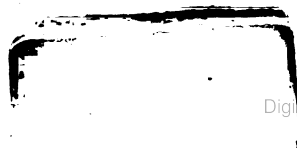
- + *Haga un uso exclusivamente no comercial de estos archivos* Hemos diseñado la Búsqueda de libros de Google para el uso de particulares; como tal, le pedimos que utilice estos archivos con fines personales, y no comerciales.
- + *No envíe solicitudes automatizadas* Por favor, no envíe solicitudes automatizadas de ningún tipo al sistema de Google. Si está llevando a cabo una investigación sobre traducción automática, reconocimiento óptico de caracteres u otros campos para los que resulte útil disfrutar de acceso a una gran cantidad de texto, por favor, envíenos un mensaje. Fomentamos el uso de materiales de dominio público con estos propósitos y seguro que podremos ayudarle.
- + *Conserve la atribución* La filigrana de Google que verá en todos los archivos es fundamental para informar a los usuarios sobre este proyecto y ayudarles a encontrar materiales adicionales en la Búsqueda de libros de Google. Por favor, no la elimine.
- + *Manténgase siempre dentro de la legalidad* Sea cual sea el uso que haga de estos materiales, recuerde que es responsable de asegurarse de que todo lo que hace es legal. No dé por sentado que, por el hecho de que una obra se considere de dominio público para los usuarios de los Estados Unidos, lo será también para los usuarios de otros países. La legislación sobre derechos de autor varía de un país a otro, y no podemos facilitar información sobre si está permitido un uso específico de algún libro. Por favor, no suponga que la aparición de un libro en nuestro programa significa que se puede utilizar de igual manera en todo el mundo. La responsabilidad ante la infracción de los derechos de autor puede ser muy grave.

Acerca de la Búsqueda de libros de Google

El objetivo de Google consiste en organizar información procedente de todo el mundo y hacerla accesible y útil de forma universal. El programa de Búsqueda de libros de Google ayuda a los lectores a descubrir los libros de todo el mundo a la vez que ayuda a autores y editores a llegar a nuevas audiencias. Podrá realizar búsquedas en el texto completo de este libro en la web, en la página <http://books.google.com>

L^a = 11681

FLC

17493

66-5

[Faint, illegible handwritten text]

La = 11681

526

17493

~~66-5~~

~~Handwritten signature or scribble~~

12 = 11681

526

17493

66-5

~~Handwritten text, possibly a signature or name, crossed out with a horizontal line.~~

$\downarrow^a = 116^{\circ} 21'$

522

10493

66-5

[Faint, illegible handwritten text]

၆-၁၀

17493

Peripateticus
NOSTRI TEMPORIS,
SEU

Sch

PHILOSOPHUS
DISCURSIVUS,

Per Discursus Symbolico - Physicos,
ad Discursum, juxta Sanctorum Philosophorum
exempla, piè curiosum instructus.

Pars I.
SEU

MICROCOSMUS.

AUTHORE
P. IGNATIO SCHWARZ, S. J.

In Alma, ac Electorali Universitate Ingolsta-
diana Historiarum Professore Ordinario.

De la Bib. del Col. Imp. Editio altera. de la Comp. de l'Is.

Cum Facultate Superiorum, & Privilegio.

INGOLSTADII

Sumptibus Joannis Andreæ de la Haye, Bibliopolæ
Academici. Anno M.D.CC.XXVII.

FACULTAS
R. P. PROVINCIALIS

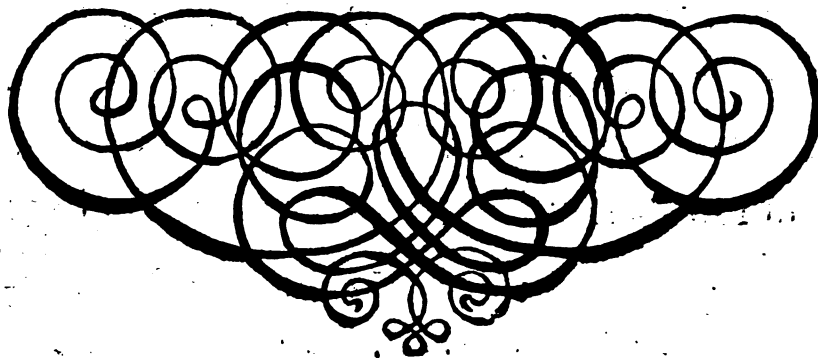
Cum Privilegio Cæsareo.

EGo Franciscus Xaverius Hallauer, Societatis JESU per Superiorem Germaniam Præpositus Provincialis, factâ mihi potestate ab Admodum R. P. N. Michaële Angelo Tamburino Societatis universæ Præposito Generali, Librum, cui Titulus est, Peripateticus nostri Temporis seu Philosophus Discursivus, à P. Ignatio Schvvarz, Societatis nostræ Sacerdote conscriptum, atque à deputatis ejusdem Societatis Patribus lectum, probatúmque iteratis typis in lucem edi permitto. Insuper Domino Joanni Andreae de la Haye Bibliopolæ Academico Ingolsta-diensi jus concedo usurpandi Privilegii Cæsarei, quo Typographis, & Bibliopolis omni-

bus prohibetur, ne vulgatos à Societatis JESU
Patribus Libros absque Superiorum, Autho-
rùmque consensu in eâdem, vel diversâ Lin-
guâ recudant, vel intra Sacri Romani Impe-
rii fines, & hæreditarias Sac. Cæs. Majestatis
Provincias importent. Facultatem hanc de
una duntaxat impressione intellectam; manu
mea, & consueto Officii Sigillo firmavi. In-
golfstadii 21. Februarii 1727.

Franciscus Xaverius
Hallauer.

Videte, ne quis vos decipiat per Philosophiam, et inanem fallaciam, secundum traditionem hominum, secundum elementa mundi, et non secundum Christum. ad Coloſ. 2. v. 8.

Geoffrid. Ragg deloue.

Joh. Melchior Guerin ſculpsit A. V.

ſandam
socr,
operum,
conſtrat
DER. N
tam, ora

MAUSOLÆUM PERIPATETICUM:

Sive

DISCURSUS I. PRÆLIMINARIS, De Principiis & Principibus PHILOSOPHIÆ.

LEUCOTHEUS. Philo-
sophiz stadiū, DEO
auspice ingressurus; nes-
cio, an in ipso limine of-
fendar potius, quàm of-
fendam: adeò symbolica facies
avocat, dum invitat, petentique Pe-
ripatum, non petitum in Peripato
emonstrat Parnassum. *MELAN-*
DER. Mitte inanes metus: hospi-
tatem, oratoris affectum illecebris,

si seriâ nimium fronte exciperet
Philosophia, non tam alliceret for-
sitan, quàm terneret. Invenim tibi
velim persuadere, quòd ex Parnasso
quoque non inamœna sit ad Peri-
patum semita. *LEUC:* Si ita ha-
bet, te Ducem sequar: & eò prom-
ptius, quòd amœniore in calle me
duces jucundius. Sed quid illud?
non litterâ, sed spiritu: cur unâ
manu invitas hospitem, & alterâ
repe-

▲

repellis? *MEL*: Absit: eclipsin Apostolicam nota, non litterâ solâ, sed spiritu: nempe noet, ubi doctet fructus Scientiæ, nisi prægustetur fructus ex arbore vitæ: solâ Scientiâ nihil perniciosius, Scientiâ virtuti junctâ nihil utilius: unam ab altera separare Christiano Philosopho nefas: hæc illi meta, sic Philosophiæ decurrere stadium, ut teneat virtute bravium. Leucothee! hoc tibi paucis: à cursu, atque discursu abstineas, oportet, si filum, quod porrigo, recusas: Duce[m] me non habebis, si displicet Lojola Ignatiæ tessera: *minus Scientia, plus virtutis*. *LEUC*: Non abstrahit, sed magis allicit me hic Scopus: malum. & ego, Coelum rapere cum indoctis, quàm de Coelo doctè discurrere, & discurrendo Coelum amittere cum Sophis minimè sophis. Augustini movet Oraculum, trahit exemplum. *MEL*: Meritò; nam veræ continet fundamenta Philosophiæ, dum vanam sine virtute, demonstrat Philosophiam. Audi, quam Augustini Sententiæ Interpret Atticus subjungat paraphrasin.

*Stupefcat Peripatus
Novum è Philosopho veteri
Derепente Philosophum.
Doctorem qui hactenus Doctorem,
Indoctorum modò Discipulus,
Factus est doctior
Ab indoctis.
Illud mirum:
Quòd ubi in rudium Schola*

*Dedidicit sapere,
Verè sapere didicit;
Nunquam doctior,
Quàm ubi didicit,
Se nihil scire,
Et ipsis rudibus se magis rudem,
Paradoxam Philosophiam!
Cujus Magistri sunt Idiota:
Augustini Discipuli:
Cujus objectum,
Coelum, quod rapitur:
Cujus fundamenta sunt Virtus:
Prolegomena, vita simplicitas,
Cujus doctrina est Ignorantia,
Epitome
Mundi stultitia:
Stultus fiat, ut sit sapiens. 1. Cor.
Illud quoque stupendum, 3.
Quòd Augustinus,
Oculatus etiamnum cæcus,
Primam hujus Philosophiæ lucem
A tenebris hausserit:
Nunquam magis subtilis,
Quàm cum sese fateretur carnalem:
Nunquam illustrior,
Quàm cum tenebras suas daret in
lucem,
Adèd nunquam puduit,
Solem è tenebris erupisse.
Vidit novus hic Sophus
Indoctus in celo, Doctos in ceno
Carnis & Sanguinis.
Obsupuit,
Indoctis doctis repleti sidera,
Doctis indoctis repleti tartara.
Hinc
Meliore in vitæ forma
Concluserit,
Cum stultis sapere,*

Quàm

Quam cum sapientibus mundi

Desperere :

Nam

Sapientia hujus mundi

1. Cor. Stultitia est apud DEUM.

3.

LEUC: Nova, ni fallor, Philosophandi hæc semita, nova in Peripato methodus discurrendi. MEL: falleris: Philosophiam ubi ab Ethnicis ethnicam accepit nostra Religio, mox sibi similem reddidit, sanctam scilicet, quia Christianam. Hinc meliora doctus Doctorum Phœnix Augustinus, primum veræ Philosophiæ lapidem posuit, cum dixit: *nullam homini esse causam philosophandi, nisi ut sit beatus.* Jam verò, beatitudinem cum partim in veritate, partim in veritatis contemplatione statuat Stagirita, modicò pro Philosophiæ nostræ fine statuimus *notitiam de rebus naturalibus discurrendi*, sed ita, ut per veritates creatas, scalam veluti mysticam, quam olim Pittacus Mitylenæo templo donarium, ad Veritatem Incretam, ultimam scilicet beatitudinem, feliciter ascendamus.

LEUC: Quòd si metâ adeò divinâ gloriatur Philosophia, quid causæ subest, quòd in Peripato Primates, tot errorum Authores, tot scelerum Duces, tot Hæresum Architecti, & Inventores? quid causæ subest, quòd ab ipsis Ethnicis, infami stigmate, toties proscripti, toties ab Urbe ejecti, ab ipso orbe ejiciendi, si Thule ultimâ

remotiorum invenire fuisset Thulem? quid causæ subest, quòd Philosophiam, Christiani etiam Cæsares, nunc nominârunt *Reipublica pestem*, nunc *Regnorum perniciem*? quòd ipsa Ecclesiæ Lumina, *lus ad nunc velut Hæresum Parentem*, & Col. 2. *victorum nutricem*, nunc velut *simplicium seductricem & fallaciarum artificem*, extremis convitiis, exagitarint? MEL: dabimus causam, absque tripode Delphico: nempe occidit littera, si sit sola, spiritu si imbuatur, vivificat. Non feriunt Philosophiam veram hæc spicula, sed illam, quam Apostolus non inaniter dicit *inanem*. Verbo: si quid orbis à Philosophia incommodi, non Philosophiæ, sed Philosophantium hic error fuit. Retulisti spuriaz probra, genuinæ referam nunc gloriosam Antithesim. Primas hac in pænegyri sibi meritò vendicat Romanæ Cicer. eloquentiæ Primas. Huic Philosophia est *bonarum Artium Mater*, Tus. *cultura animi, extirpatrix vitiorum, virtutum nutritrix, animi medicina, vite dux, Magistra morum, disciplina bene vivendi, boventrix legum, Scientia nunquam satis laudanda, cui qui pareat, omne tempus atatis possit sine molestia degere: Bonum denique, quo optabilius nullum, nullum præstantius datum mortalium generi, Deorum consensu, nec dabitur: & quid possit ad Philosophiæ laudem dici sublimius? Hanc ipsam non Reipublicæ pestem, sed Parentem, non Regnorum perniciem,*

niciem, sed Nutricem, quot pene litteris, tot testimoniis, ipse orbem declamant veterum monumenta: Trismegistum ter maximum, quia Regem, Philosophum, & Sacerdotem, pro Republicæ Authorem, agnoscunt Ægyptii: Chaldæi & Persæ leges adorant Magos: Græci ad lyram Orphei mysticam, quia Philosophicam cicurati, feritatem barbaram deponunt: Soloni falces deferunt Athenienses, Lacedæmones Lycurgo: Sinæ Confusio: Romani ipsam, sub Romulo Liv. deformem caulam, imò *latronum speluncam*, meliorem in formam, redigere Numa Philosophus debuit. Paucis: origines suas revolvant Republicæ, & semper inveniunt, Philosophos vel Authores, vel Reformatores: ut adeò Socrates non ineptè: *Philosophi efficiunt divina velle, humana regere*: & quid putas ad Philosophiæ gloriam afferri possit convenientius? Imò Philosophos nec ostracismis infames, nec Pontico dignos littore, tentantur coronata etiam Capita, quæ maluere à Philosophis regi, quàm regere: potius instrui, quàm regnare: prius imperia accipere, quàm dare. Philippus Macedo latere te nequit, qui à Moderatore Philosopho (Lyfidem appellant) moderari Sceptra non solum didicit, sed didicisse insuper est gloriatus. Alexander, re & nomine Magnus, è Stagiritæ imperiis, & sibi & orbi, tam bene didicit imperare, ut majori glo-

riæ duceret, se Philosophi factum esse discipulum, quàm natum esse Mundi Monarcham. Probat hoc insuper tot obediens honoris, erecta tot Mausolea & aræ, tot etiam Regibus denegata gloriæ monumenta, quibus Platones, Pythagoras, Socrates, & Stagiritas, velut Regnorum Atlantes, adoraverat orbis, insculpta ubique epigraphæ: *suum demum beatas fore Republicas. eam vel Philosophi regnarent, vel Reges philosopharentur*. Imò vel ipsis cæcis ad oculum hoc demonstrat fœdulis Episteti lucerna, quæ à pretioso Philosopho tantum habuit in orbe pretium, ut illam, tribus drachmarum millibus, orbis Principes licitarentur: & quid ultra petas ad Philosophiæ commendationem vel efficacius vel gloriosius? si ergo censuris fulminant Sancti Patres, tremat spuria, sub lauro stat vera, stabitque semper Philosophia: non enim ista hæresum Mater, sed malleus, non vitiorum nutrix, sed virtutum. Experti hoc sapius Islebici Sophistæ, hinc philosophicum lapidem dum veluti Lydium reprobant, probant. Testantur lunaticæ Machometis Talpæ, quæ quia Talpæ, errorum amantes, Philosophiæ lucem & fugiunt, & contemnunt. Ipse Julianus Apostata nunquam magis est persecutus Ecclesiam, quàm ubi persecutus Philosophiam, dum illam è Christiano orbe proscrisit. Cujus Musonastigis vituperium unicum, est grande Phi-

Philosophiæ encomiata, eò quòd, Nazlanceno teste, *nihil unquam, nisi grande bonum vituperare confueveris.*

LEUC: Emphaticum agis encomiasten: sed nempe indiget Philosophia; nam inter Sophos non omnes Philosophi, præcipuè si contemnunt. Age Philosophiæ natales ediffere: conciliabit forsitan amicos illustre Stemma. MEL: mihi crede, fuliginosas admodum ceras numerat: nam ipsi mundo coævam, & Protoplasto à Numine infusam, sine vitio hæreditaverant posteris. Subin è cataclysmo feliciter enatantem, suscepere variaz gentes, Græcia præcipuè, quæ in Athenais, quasi domicilio stabili diu cultam, ad nostra sæcula sic transmisit, ut illam Sapientiæ non tam nutricem, quam genitricem veneretur Posteritas. Philosophiæ cultores quod atinet, à variis varia, ut ferè solet, sortiti sunt nomina: Ægyptiis dicti sunt *Sacerdotes*, Babylonis, *Chaldei*: Persæ nominaverant *Magos*, Indi *Gymnosophistas*: Græci *Sophos*, Galli *Druidas* appell. runt: Germanis hodie duntaxat *Magistri*, Italis *Doctores* titulo insigniuntur: antonomastice tamen *Philosophi* ut vocitentur mos dudum invaluit, cujus nominis etymon Pythagoræ Samio, suam debet originem. Nam à Leoncio, Phliasiarum Rege, interrogatus, quis esset? non *Sophum*, quod fuisset jactantius, sed *Philosophum*, & Sapientiæ solummodo

amicum, se dixit, quod erat modestius: ut planè videas, ipsam Philosophi nomen, à virtute prognatum, te admonere non tam scientiæ, quam virtutis. Sed uti in nomine varii, ita in docendi methodo, quoque erant diversi. Pythagoras cortinâ tectus, doctiores discipulos intra, reliquos extra Sacrorii velamen instituebat, ab his solummodo auditus, ab illis etiam visus. Menedemus & sedendo & stando, Stagiritæ docuit ambulando: Chryippus sub dio, sub Stoa Zeno scholas speruit: Antisthenes Gymnasium, quod Cynofargen, Aristoteles Lyceum elegerat: Platoni præplacuit Academia, quia locus Athenis remotior: non enim Sapiens inter tumultus. Cæterum, quia rara ingeniorum concordia, in varias abiere Sectas Philosophi: tres nomen celebrius posteris reliquere: Stoici scilicet, qui Zenonem ut Principem, Academici, qui Platonem, Peripatetici, qui Aristotelem adorabant. Hi omnes cum suis affectis, ubi solis Scientiæ fructibus avidius inhiarunt, inani veno non tam passi sunt, quam inflati: *nam dicentes se sapientes Stulti facti sunt*: omnes, dum ad Sapientiæ culmen, relicto virtutis tramite, sunt enisi, evanuerè: nam cognoscentes DEUM, nec sicut DEUM glorificantes, traditi sunt in desideria cordis. Et quid mirum, si Ducibus vertiginem passis, & affectis, eodem ex præcipitio corrue, eò

ad Roman. I.

A 3

pro-

profundiùs, quò cæcos cæci secuti sunt altiùs ?

LEUC: Philosophiæ Patricios nominâsti: horum si in epitome pleniorẽ notitiã dederis, tibi antiqua forsitan, nova afferes tyroni. MEL: lubens assentior: est enim Philosopho probrosum, suos Principes si ignoret, quos si minùs imitari, admirari in plurimis poterit. Zenonem Cyticum Cyprus dedit in lucem, ut majorem ab illo lucem acciperet Græcia, orbis splendorem. In infortunio invenit fortunam: nam infelici naufragio ad eò feliciter in Piræum ejectus est, ut ipse furentibus Austris, Nereòque fœditrago non semel eucharisticon caneret: ab oraculo ubi pretium coloris pallidi didicit; illum non à Libitina, sed docta Pallade statuit mutuari; hinc ubi in evolvendis mortuorum eloquiis, aliquot olei amphoras combussit, Doctorum more impalluit. Cratem ille sequutus Discipulus, mox è Discipulo, Magister, à Cleante, Crylippo, aliisque sua vidit adorari vestigia. Hinc est, quòd primus Stoicorum Sectæ initium, Stoa verò (quod porticum indicat) nomen dederit, cum non nisi in porticu, veluti digno Stoicis Athenæo, Sophus hic disputaret. Philosophiæ Stoicæ fabricam hoc stabilisse legitur fundamento, quòd felicitatem humanam in vita statueret, quæ ad dictaminis amissim, & rationis leges, naturæ suprà animalia elevatæ conformiter

exigeretur. Et sanè doctrina hæc, sive sua novitate, sive honestate sic discipulos rapuit, ut in Magistri verba non jurarent modò, sed & virtute hac Stoica, inter furentis fortunæ ludibria felices, inter tormentorum equuleos propemodum insensibiles, si non essent, saltem esse se dicerent, crederentque. Et quod mireris, non nisi unicum Zeno admiserat DEI nomen & Numen, plurium titulis, unius asserens designari virtutes. Dialecticam pugno, explicatæ manui Rhetoricam comparabat. Adolescenti, ut habet vitium ætatis, plura deblateranti, his ille pessulum: *naturæ geminas tibi aures, os unum attribuit, plura ut audias, quàm loquaris.* Pro parte Scientiæ posuit, ignorantiam eorum, quæ sciri non debent, nec utiliter possunt. Beneloquentes, sed malè viventes Alexandrinæ comparaverat monetæ, quæ artificiosa bella, metallo spuria. *Modicum,* inquit, *sepe non modicam dat operi perfectionem.* Vernam, furtivum, tum castigaret, isque ingeminaret itentidem, sese prædestinatum ad ejusmodi furta: *utique,* ajebat, *sed & simul ad ejusmodi verbera.* His, aliisque prudentiæ humanæ argutiis, tantam nominis gloriam Athenis fuerat adeptus, ut coronâ eum aureâ donarent cives, fufam ex ære Statuam erigerent, ipsasque urbis claves, velut in manus semi-DEI, quot diebus, deponerent, raro hos inter contribu-

les

lexemplo. Accedit, quòd genio & ingenio præclariffima nomina, huic Sectæ accefferint, Zenonisque Philofophia, præ reliquis plurimos, vel ad æmulorum invidiam, numeraret Sectatores.

LEUC: Hic ergo primus ingenium fic foli facravit Palladi, ut hæc illi honores fine virtute, ut immortalitatem nominis fine vitæ integritate? **MEL:** erras, non nifi fpurius honor eft, ignisque fatuus, fi luceat absque splendore virtutis. Zenonem in tenebris ethnicis si lufcum vides, quid inde? ad fidei lumen contemplare hanc noctuam, & ftupebis tæcitatem Cimmeriis dignam tenebris: *nempe obfcuratum*

Rom. eft infpiens cor eorum. **ENDEUM,**

1. quem Sophus hic credidit unicum, laudabili veritate, deteriori mox falfitate effe animam docuit, quæ huic fpectabili mundo, velut corpori unita, animaret inconditam hanc terræ molem: & quid tali monftro fingi poffit ineptius? res omnes incommutabili ordine, fatalique profus neceffitate, fic volvi, evolvique afferuit, ut fatum hoc, ipfimet Jovi infuperabile, cætera omnipotentes, hac tamen ex parte imbelles ligaret manus: & quid cogitari poffet rationi difformius? icelera, ftaterâ nimum dolosâ librabat, cuncta ejusdem ponderis afferans, eodemque, crediderim, fupplicio damnâflet Neronem, favientem in homines, ac Domitianum favien-

tem in mufcas. Sileo fexcentos errores, in quos dum lapfus eft mente, quid mirum, fi vertiginem paffus, tandem lapfus eft corpore? nam gravi cafu afflictam, violenta morte, fibi animam expulfit; fcilicet, ut fato, quod finxit vivus, concederet mortuus, erroris etiã in morte Magifter, qua falfo doctum docuere difcipuli, violentas fibi manus inferre probrofum non effe, fed gloriofum, quia Stoicum.

LEUC: Depinxifti prototypon ambullatæ in Ethnicis vanitatis. Vel unius mihi Zeno fufficeret, propofito lemmati fat aptus teftis: quòd plus noceat, quàm doceat fola fine virtute fcientia: nempe *ad veram S. Greg. fapientiam pervenire non poffunt, in mor. qui falfe fuae fapientia fiducia deficiunt. S. Ber. piumr. MEL: Utique mi Leuco- thee: hinc vides, quòd Deus non probet multa fcientem, fi modum fer. 36. sciendi nescierit: vides, quomodo fructum & utilitatem fcientia in modo sciendi conftituit. Quid ergo dicit, nifi ut fcias, quo ordine, quo ftudio, quo fine quæque nôffe oporteat: quo ordine? ut illud prius, quòd maturius movet ad fatutem; quo ftudio? ut illud ardentius, quòd vehementius ad amorem: quo fine? ut non ad inanem gloriam, curiofitatem, aut aliquid fimile, fed tantum ad tuam & aliorum adificationem.*

LEUC: Forfan Divinus Plato fupra hominem fapuit, & meliorem de Sapia, quam feicius coleret,

sibi

sibi finxit Ideam? MEL: Ideæ Platonice figmentum sunt, non Platonium, sed à Platonis Platoni affictum. Quis enim de divino Philosopho tam humaniter, imò inhumaniter, & ineptè? cæterum, an Zenone propius tetigerit punctum, patebit brevi. Plato anno mundi ter millesimo sexcentesimo vigesimo quinto primam legitur aspexisse lucem: infelix, quia ante Lucem mundo exortam anno supra quadringentesimum vigesimo octavo: felix tamen pro illius temporis conditione, quia aspexit lucem Athenis urbe si non orbis Dominâ, saltem Magistrâ. Non decido litem, an illi plus Gloriæ natale solum, an ille dederit natali solo: inter Academicos hoc esto problema. Illius parentem historix Aristonem nominant, fortasse idè, ne hominem cælo delapsum falsò sibi posteritas. Certè vix nato imbrem aureum ex astris delapsum ferunt, apesque certatim mox advolâsse, quæ, melle in pueruli labra deposito, futuræ præluderent eloquentiæ: & enim verò hæc tanta fuit, ut vulgò haberet proverbium: *Jovem si atticè loqui vellet, non alio quàm Platonis ore locuturum.* Primam ætatem trivit, terendo colores, *Pistoribus atque Poëtis* familiaris, ut quibus licerent omnia, liceret etiam facillè, ad liberalium artium lauream, amico dare licentiam. Sed ad altiora illam vocaverat Philosophia, quam ubi vix nôsse cepit, effliciam

deperit: hujus amore adhærens Socrati, mox Cratilo, demum Thermogeni, celeberrimis ævi sui Philosophis, cum sciendi sitim accenderent potiùs, quàm levarent, Doctos ubique gentium investigare statuit, propositò tam audaci, quàm efficaci: nam Megaræ in Achaja Euclidem, Cyrenes in Lybia Theodorum, Matheseos Principes audit: subin Pythagorica visurus oracula, Philolaum & Euritum, in magnam Græciam contendit: necdum latur, Gymnosophistas in ultimis Indiis investigasset, nisi Sagata Pallas, togatum Clientem, strictis etiam armis, inhibuisset: hinc in Ægyptum flexit, ubi sacras Scripturas didicisse testis *Stro-* est Clemens Alexandrinus, à quibus *mat. 1.* tantum luminis & Sapientiæ hausit, ut vulgari cognomine Moses Atheniensium audiret.

LEUC: Mirentur aliam sublimem in ethnico Sopho Scientiam, ego Scientiæ demiror ardorem: repudium omnium mereretur Philosophia, ni doctorali annulo, sibi desponsasset hunc procum. Sed cur frigent jam tempora? an Philosophia in rugas abuit vetula, ætatisque nativum perdidit decorem? MEL: absit, non perdidit, sed auxit. Alit & nostra ætas Platonem, qui suis non rarè Tymæis utiliùs impallescunt. Si tamen, quod minimè suspicor, sub famoso ponte, detineret quosdam ignavia remora, non idè Peripatus rueret: contemnit ejusmodi caudices Philosophia, qui

non nisi ex otio pullulant, crescunt-
que Papho, non Pindo. Id tamen
statendum, quod si revivisceret Pla-
to, miraretur, Philosophiam tot in
regnis à se quaesitam, ab hūc, tri-
bus sæpè passibus distantern negligi.
Stuperet Pythagoras, illam, quam,
desertâ Patriâ, peregrinam inve-
stigasset, ab inerbis fastidiri,
non rarè domesticam: Apollonius
diceret, se Perias, Caucasum, Alba-
nos, Scythas, Messagetas pervaga-
tum, tandem venisse ad Brachman-
nos, ut Hierarcham in throno se-
dentem aureo, & de Tantali fonte
potantem, paucos inter discipulos,
de motu siderum audiret: inde
per Elamitas, Babylonios, Medos,
Assyrios, Parthos, Syros, Phœnices,
Arabes, Palestinos reversum usque
Alexandriam, demum perexiit in
Æthiopiã, ut Gymnosophilas au-
diret, & tot eloquii celebrem Solis
mensam videret in Sabulo. Quid
ad hæc dicerent calamistrani, quos
eis, ephæbi potius, quàm Sophi?
dicerent, in Lyceis vel gynæceis mol-
lius sese latitare cum Achille mulie-
bri sub habitu, aut si invios ad
bella cogeret Pallas, navigare se qui-
dem, sed usque Cyprum, ubi de-
discerent foris, quod domi obiter
didicissent. Certè nisi melior turba
sustentaret Peripatum, Stagiritã ipse
met revocaret, demonstratam sibi
toties gnomen, quod *mortalium*
quivis Scientias appetat, cum non
nisi stertendo, doctos fore se spe-
rent, infames iste Hæfiodi.

LEUC: Frustrâ aculeum figis,
ubi obductus pridem est callus:
veterno immoriantur. MEL. sed
neque feriunt spicula, quos non
tangunt, tui similes puto, quos ex-
tra teli jaculum industria posuit: hinc
telam, quam texit Plato, prosequi-
mur. Peregrè ubi in Patriam est
reversus, mox scholas in Academia
aperuit: locus is erat, mille passus
Athenis distans, arborum amœnus
umbrâ, & studiis amicus, ipsa so-
litudine à curis animum avocante.
Suburbanum hoc nemorosum ita
coluit atque excoluit heros, Acade-
mius nomine, & hinc erymon Aca-
demix ab Authore, à loco autem
nata est Secta Academica. Cæte-
rùm quidquid eximii in Sapiensibus
Græciæ observaverat Plato, in suam
id contulit Philosophiam, in ethicis
Socratem, Pythagoram in Logicis,
in Physicis Heraclitum sequutus,
flore ex omnibus, ad instar apicu-
læ, delibato: sic docet, miscetque
Sententias, ut in quam ipse partem
flectat, ignores: hinc Academicum
dogma, de omnibus dubitantium,
nulla veri certitudine, aut Scientiã.
Imò tantæ in Sapiencia tanta (quod
mireris) modestiæ fuit, ut discipulis
diceret, suam de virtutibus doctri-
nam tenerent, dum sanctior se ob-
tulisset, tunc enim Platoni veritatem
præferrent. Et verò virtutes ad eò
coluit, ut etiam in aliis adamaret,
hinc Athenis parum proficiens Sici-
liam, Italiam petiit, ac Ægyptum,
imbuendis exterorum moribus,
melio-

l. Me-
iapb.

meliorem operam locaturus. Ad Dionysium tyrannum cum vela faceret, rogatus, quò cur. sum? *in Plov. Siciliam*, inquit, *male ex Capite laborantem*: tantumque abest, ut tigris ista furores solitos fureret, ut etiam vittatam navim miseris obviam, & ipse quadrigis albis exceperis littore egredientem. Imò, quod nisi vidissent Syracusæ, non crederent; Platonem aureo vectum effedo, Dionysius ipsemet auriga, in urbem induxit. Denique an virtus tanta, an virtute neutiquam minor Scientia, Platonem reddiderit celebriorem, lis est, quæ dudum fatigavit Doctores. Ipsemet Doctorum *Confess.* Phœnix Augustinus, lectione Platonis ad virtutem se inflammatum testatur. Cato de immortalitate animæ Platonem legens, præsentium tædio, & futurorum amore, pugionem in pectus merfit, tanta illius calamo fuit facundia. Numen unicum credidit, imò & ipse creditur in mysterium SS. Triados penetrasse, sive huic ab Ingenio, sive à sacris paginis acceperit radium: certè de divinis divinè ad eò sensit, scripsitque, ut *autonomastica phrasi* diceretur Divinus. Quæ causa fuit, ut Patrum plerique Platoniam complecterentur Philosophiam, & ab illa, ad Catholicam fidem, nullo negotio, quam plurimi, velut ad meliora castra, transirent.

LEUC: Tertullianus, ni. nre fallit memoria; tam divinè non sensit, de doctrina Platónica, dum eam

armarium appellat, è quo depromptis identidem armis, Ecclesiam oppugnasset hæretica pravitas. MEL: Tertullianus de ideis exoticis, *in More- quibus hæretica Gnosticorum relucere Semina* asserit, hoc tulit iudicium, quod ego meliore iudicio Platonicis tribuo, quam Platonis: & quis omnem jure damnet doctrinam, ex qua venenum sugunt araneæ? harum hoc vitium est, non illius. Ne tamen me putes, quòd apotheosi donare velim Platonem, monstrabo mox hominem, cæcum, quia sine lumine fidei, turpiter lapsus, quia in tenebris errantem, quamquam hic casus non tam Platonis, quam ethnicæ noctis fuit, Imprimis docuit animas, in hunc mundum venire, refertas rerum omnium simulacris, easque nil novi discere, sed reminisci solummodò: nec aliter corpori, quam aurigam currui, navarchum clavo adesse, substantias scilicet, corporum motrices tantum, non formas: id quod contrarium lumini rationis. Admisit Paligenesiam, idemque corpus sapius Phœnicem esse, nasci videlicet, & renasci, mori, resurgere. Animarum in corpora descensum per orbés mundanos fieri asseruit, non nisi gradatim: nam aliquando animæ vitam esse ætheream, in vicinia stellæ, cui naturâ vel affectu maxime esset conjuncta: aliquando demonicam in igne, in aère heroicam, in terris humanam: imò in bestias transire, sed illas, quas mori-

Refert S. Aug. in Gen. ad litt. c. 80.

moribus referrent: cantorum in lusciniis si bene, si malè canerent, in bubones, audacium in leones, versipellium in vulpes, Homeri in pavonem, Orphei in cygnum, Thamyrae in Philomelam, Agamemnonis in aquilam, Therxitis in Simiam: id quod oppositum principis fidei. Sullivuit insuper magno anno (id est Platónico) revertente, qui novem suprà quadraginta annorum millia continet, quo nempe spatio bona sphaera gyratur, omnia eo statu reditura, quo aliquando fuerant: Academiam videlicet cum iisdem frondibus, umbris, subcellis, Platonem cum iisdem discipulis eodem gestu, eodem disputantem situ, me quoque hic discurrentem, unà tecum eadem facie proditurum in orbem, eo ferè modo, quo Phæbus, emenso circulo, in eadem solet signa recurrere: hinc malorum supplicia aeterna non fore, qui & Origenis error fuit: quæ omnia non modò fidei, sed ipsius quoque naturæ principis repugnant. Sileo, quod coctis animam dederit, imò & musicum concentum, adeoque siagogis orbibus præposuerit suam Sirenem, veluti choragam. Sileo, quod pæderasten aliqui si non arguant, certè non temerè suspicentur: hos, inquam, errores sileo, aliòsque plurimos, quia sat patet quàm in lubrico, ad tenuem solius Naturæ facem, cespiterit Sophus, ut etiam Christiani puerilli, & adhuc à matre rubentes, errores hos

rideant, meliusque de DEO divinisque instructi, Doctoris tanti possent esse Doctores. Sileo, laudabilis vitæ probrosam mortem: nam inter epulas nuptialis convivii sic se refecit, ut amplius non esuriret: lata morte defunctus, quia inter *Mort- vi.* Hymenis júbila, & quidem eodem die, quo ante annos octoginta & unum natus est inter lamenta: hæc omnia sileo, quia sat patet, quòd *Id. 1.* *que non ad DEI gloriam, sed suam 2. de laudem utantur, dumque de ipsa sum. extolluntur, ubi peccant, ubi peccata bono. emendare debuerant.*

LEUC: Utique de Platone sat patet: & quid sperem de Aristotele? Si divinus Plato tam turpiter, quid Aristoteles humanus? MEL: Platonem cognomine divinum dixit, Stagiritam si non dixit, certè divinum sensit, ac venerata fuit Antiquitas. Nec ita immeritò: nam Numinis fuit hæc Providentia, ut in hoc naturæ miraculo demonstraret, quantum natura posset, & quantum, etiam ubi summa, deficeret: eo crediderim sine, ut hic defectus gratiam commendaret, quæ uno momento plus virtutis & Scientiæ tribuit minimis, quàm natura, etiam longo labore adjuta, potest conferre maximis. Certè in Seneca, quantum virtutis potuit, natura exercuit: in Alexandro, quantum roboris; in Lycurgo, quantum justitiæ; in Scipione, quantum pudicitie; in Aristotele quantum ingeni

genii habuit & sapientia. Stagira fuit, Macedoniæ oppidum, diu ignobile nomen, donec post orbem conditum anno ter millesimo, sexcentesimo, septuagesimo, ante reparatum anno trecentesimo, octuagesimo tertio hoc orbis prodigium, edidit, sibi que, non sine regnorum invidia, immortalæ gloriæ peperit. Parentes habuit hic Stagiritæ, Phariadem atque Nicomachum, tam nobiles avito genere, ut ab Æsculapiis aliqui divinas illorum ceras deducant: tam copiosos, ut affluerent opibus: tam famâ celebres, ut arte medica florerent, Machæonis si non agnati, certè simili: hinc est, ut & filius elementa Artis acciperet, dicere solitus: *Medicus sum, ut & amicis meis prodesse possim.* Subin varios lusit lusus cum Aristotele fortuna. Primum juventutis florem, ut solet, inter voluptates attrivit, patrimonii spes inter epulas decoxit, pessimus sibi, quia malè providus medicus: hinc rerum omnium inopia, cui sarcinæ, sub ferreo Marte, argentea cogitur mereri stipendia.

LEUC: Dolendum Juventutis hoc fatum ajunt, ut ejusmodi ruat in præcipitia: & nostra tempora non rarò stupent præproperas metamorphoses, de quibus minimè siccè Ovidius caneret: *quàm subito miles, qui Sopsus ante fuit.* Et quam incantationis plus quàm Circeæ causam assignas? MEL: nullam assigno: assignant Patrum ora-

cula passim non unam: & quia de sua ætate Sententiam ferunt, sine piaculo referam. Primam, ajunt, ætatem esse improvidam; sed hæc ferenda: alteram addunt scandalosam nimiam libertatem, cui Parentes fræna non arctant, sed connivendo laxant: cui Curatores non ponunt repagula, sed indulgendo subdunt calcaria: & quid mirum, si non sit prætatum, quod non pertranseat Juventutis luxuria? quid mirum, quòd in Academiis & suis subinde numeret Discipulos Epicurus? sed ulterius nolim esse interpretes, ne contra quàm obstinaveram animum, amarius verbulum vel invito exprimat dolor. Utinam Philosophi ista sequerentur Philosophum, Christiani Ethicòd, qui desipuit, sed & resipuit juvenis: nam bellum dum infelicius caderet, Delphos transit, ubi ab oraculo persuasus, castra scholis, ferrum calamo mutaret, Marte scilicet, delicatum hunc militem aversante. Ergo annos duodeviginti natus, Athenas migrat, tonis que in Philosophiam intentus, Platoni imbricandum se tradit, atque hunc indefessâ industria, annos audit omnino viginti. Obstupescant hic Philosophorum tot inania nomina, quæ Peripatun sulcare se aurumant, suo robore Atlantes, dum temporis malè feriati horas aliquot, in Latio græcantes, comburunt; & tamen ad cursus philosophici metam, epomidem expectant, an ut lacerent clitel-

estellarii, an ut ornent Sophi, non
dixerim.

LEUC: Intelligo: Suspirio
loqueris: sciet compati, qui sciet,
quoties inanis defluat Regentium
sudor. Plato, crediderim, in exco-
lendo Stagirita, feliciter sparsit so-
mentem. MEL: Utiq;: vix enim
philosophica libere placita cepetas,
cum continuo tentam industriam,
subtilitatem, & indolem prodidit,
ut illum Plato jam mentem *Acade-*
mia, jam *Philosophum veritatis* ap-
pellaret. Platonici etiam *demonoi-*
um ob ingenii acumen, Plinius *u-*
rnam immensa subtilitatis, Averroës
terminum humana intelligentia di-
xerat, non inaniter persuasus, quod
ut *votivum de Minerva* finxit Pa-
nastus, hoc ut verum in Aristotele
sentiret Peripatus, nempe hominem
illum esse, si tamen hominem, certe
è Jovis cerebro progenitum. Acces-
sit Divino propè ingenio plus quàm
humana industria, ut de illo dixerit
Quintilianus: *in ambigua esse,*
Scientiæ rerum an Scripsorum
copiâ, an eloquendi suavitate, an
inventionum acuminis, an varietate
operum clarior fuerit. Cibiparcissi-
mus erat, inopiâ etiâ parsimoni-
am augente: nam ferunt, odorati
pulveris mercaturâ, dum adhuc
discipulum ageret, fecisse quædam
Philosopho indignum, si venden-
tem sustentandæ vitæ sic evasisset
necessitas, nisi errantes cerebro ar-
cusat effeminata vitæ mollioribus
vanitas. Libros Moysi dum legret,

dixisse fertur: *pulebra scribis hic Euse-*
barbarus, si quæ scribit, probaret. bis.
Perpetuus hic Aristoteli labor &
atq; fuit, *rerum causas appetere,*
æet aliter conquiescere, ad eò ut
cum argoto poculum porigeres
Medicus, nisi dictâ prius medicina
causâ accipere recularer. *Philoso-*
phum, iniquis, non hunc curas,
causam exponere. Somnum libabat
potius, quàm capiebat, manu mentem
gestans pilam, cujus in subjectam
pelvim sonante calu expergefactus,
vigilias repetebat. Studium & lectio-
tam pertinax, ut illum Plato *And-*
grosen, hoc est, lectorem, appella-
ret: quatuor librorum centurias,
vel ut alii, septingenta quadraginta
septem volumina exaravit, quorum
non nisi pauca, avata nobis in-
dullitate. Versus (nam & Pieri-
des coluit) quadragies milies,
quinque trecentos, felici venâ, pro-
fuderat teste Laertio: ad eò, contra
multorum censuram, Dux ipse à
peccato philosophico absolvit illos,
qui sic colunt Peripatum, ne tamen
spemant Parnassum.

LEUC: Hactenus tu Platonis
in Stagiritam, elogia: sed nunquid
palmodiam tenud cocinit, dum
cum nunc discipulum ingratum,
nunc pullum diceret recalcitrantem?
MEL: Hoc convitia discipulum non
arguunt, sed Magistrum: nam illa
non nisi æmula, ut solet, expressa
contensio, cum discipulum viderat,
jam pene supra Magistrum. Jma-
tria iustra sub Platone exegerat.

Stagirita, cum alia sententia à Magistro cepit: hinc illæ lacrymæ. Sed veritas discipulum, æmulatio agebat **Magistram**: humo quod ad usque aras veritatis coluere semper, testis est ara, quam Platoni oraxerat, hæc epigraphæ: *Hic est, cui reverentiam, & amorem debent omnes. An majus gratitudinis monumentum ab ethnico exigat ethnicus? licet didicisse Christiani Philosophi, & vestris, siquidem potestis, exemplis Aristotelem ingratitudinis condemnare: hæc, ut loquimur, per parenthesis. Platone à vivis sublato, Stagirita quoque Athenas deseruit, & in Mysiam ad Hellepontum, ubi Hermiam regnare accoperat, jam olim amicum, secessit. Hic non hospitium modò, sed & Thalamum invenit, Pythiæ Regis Sorore, in uxorem ductâ: tantos tunc quidem Philosophia merebatur honores. Sed non longa felicitas fuit, nam Hermiâ à Peris devicta, captusque Philosophus, exiit donud, in Lesbos Insulam, & Mytilonem transiit: illic aliquandiu moratus, tantum famæ philosophando collegerat, ut exilium in aulam mutaret. Nam litteris à Philippo Macedonum Rege invitatus, Alexandro instituendo Magister præficietur. En epistolæ syngrapham: *Nescis mihi filius, Aristoteles, quo quidem vehementer laetor; sed non nam quid natus, quam quod eo possimum tempore natus, quo tu tantus, talisque Philosophus ei præire potes ad Sapi-**

entiam & virtutem, ac dignam efficere dignitatis, potentiaque mea successione.

LEUC: Speciosum, quia regio summa cum Sigillo, elogium. Spes utique impleverit, imò superaverit Stagirita? **MEL**: ne dubita. Agebat tunc Alexander quartum decimum ætatis annum; octo alios reges adolefcentis sub Aristotele meruit, ab eoque eloquentiâ, physicis, moralibus, politicis, arcanisque artibus (quas huic uni commississe Photarchus tradit) imbutus est; & quidem tanto profectu, ut peregrinus sit in orbe, qui ignoret, Alexandrum, omni moralium virtutum genere, quæ illud fastigium decabant, sic à Philosopho instructum, ut præcelleret cunctos, parèmq; Reges inter non numeraret. Agnovit hoc Philippus, qui Præceptoris tanto statuas, & publica posuit monumenta. Agnovit ipsemet Alexander, qui præter statuas, ejus quoque memorie, collapsam de novo erexit Stagiram; Imò plus se debere Aristoteli est professus, à quo eruditus, *Muraqudm Philippo, à quo genitus fuit.* **or. 3.** Et ne elogiis solummodo gratus esset & liberalis, aliquot hominum millia, in totius Græciæ, Asiæque tractu, illius adorare iussit impensâ, omnium scilicet, quos venustus, avaritia, potestatisque debeant: Pliniquibusque vivaria, armenta, alveus l. 8. arva, piscina, aviaria erant in cura, c. 16. quos perveniendo quinquaginta ferme volumina illa præclara de ani-

animalibus condidit : cui labori octingenta talenta, hoc est Budæo teste, quadringenta octoginta aureorum millia liberalissimus Alexander in sumptus transcripsit.

LEUC: Præclarum, haud dubiè minerval, quod nescio, an magis commendet liberalitatem Discipuli, an merita Magistri. MEL: est utroque condignum. Sed finis Stagiritæ vitam, quam ille finit anno ætatis sexagesimo tertio. Nam Alexandro in Persiam profecto, Aristoteles Athenas secessit, ubi Lyceum à Magistratu acceperat. Non illi data epomis, sed potius is datæ epomidi dedit splendorem: nam apertis scholis mox celeberrimam Peripateticorum sectam instituit, sic dictam, quod globo discipulorum cinctus, disputaret inambulando. Sed non diu tenuit hoc fastigium gloriæ: quippe post Alexandri fata, cum annulorum invidiâ apud Hierophontem iudicio postularetur, quod Deorum multitudine damnatâ, unum affereret, causam dixit, & mox Chalcidem, spontaneo se ostracismo damnans, profugit, metuens, ne Socratis exemplo, hanc ob causam damnati, eidem & ipse fato succumberet: Gloriosum exilium, si vita finisque melior accessisset. Chalcide secundo ab Alexandri obitu anno, ad mortis confinia etiam morbus deduxerat. Morientem cum circumstantes Discipuli rogarent, cui Lyceum relinquere. Theophrasto Lesbio, an

Menedemo Rhodio Philosopho? vino labra admovit, libatòque Lesbio, Rhodiòque: *Jucundum est*, inquit, *Rhodium*, sed *jucundius Lesbium*: quo dicto prætulit Theophrastum. Tandem & ipse fati concessit, de causa mortis, variantibus inter sese historicis: nam alii dolore confectum scribant, quod causam Euripi, novies quotidie reciprocantis, assequi non posset: alii hausto veneno, alii viscerum dolore consumptum putant. Quidquid sit, Stagiritæ scientiam Philotophus laudet, vitam non cupiat, vitæ finem non optet.

LEUC: Et tamen audivisse me *Calias* memini, quod morti proximus, in l. 16. ter lacrymas, & suspiria doloris c. 34. plena, primi Entis clementiam, cujus causâ exulabat, implorârît, in hæc verba erumpens: *Ens entium miserere mei*. MEL: Et ego audivisse me memini, quod dum Euripi motus non caperet, se in mare præcipitem dederit hæc verba: *me cape, quia te non capio*. Sed nempe, uti varii varia, ita multi fabulosa, plures incerta: hinc omittere fabulosa, & certiora seligere placuit. Cæterum, uti Aristotelis non probo vitia, ita nec sua laude fraudo virtutes. *Libertas animi* tanto est digna Philosopho: unicuique DEUM; quæta agnovit, etiâ cum periculo vitam afferit. Alexander, quod Calisthenem innocens tem leonibus objecisset, acriter objurgavit: hinc suspiciones in illam, &

& Regis indignatio conditata. *Pie-*
tas illi in DEUM tanta, quantum
 superstitio & tenebrae permittent:
 teste Laërtio libellum de votis &
 precationibus conscripsit: certe
 summam felicitatem in DEI con-
 templatione constituit. *Animus*
 utriusque fortunæ par, & æqualiter
 in prospera & adversa libratus;
 quem nec illa frangerent; nec illa
 extollerent. Hinc *mores* quoque
 Philosopho tanto non impares, ut-
 pote qui amorem non tam provo-
 carent, quam extorquerent. Summa
 in illo *Humanitas* atque *Benignitas*:
 contumeliis à quopiam laceratus:
 non, inquit, *advertebam.* Absen-
 tibus in eum convitia cum quis refer-
 ret: *absentem, ait, etiam verberet.*
 Præ reliquis tamen eminuit in illo
Prudentia, qua veluti humanam con-
 ditione superior, hominum animos
 admiratione sui suspendit. Inter-
 rogatus, quidnam lucrarentur men-
 daces: *ut etiam cum vera dixerint,*
inquit, minime illis credatur. Pro-
 bro cum illi daret amicus, quod
 probroso homini stipem dedisset:
non, inquit, homini dederam, sed
humanitati. Rogatus, quidnam
 omnium citissime consensceret?
gratia, inquit. Quid sit spes? vi-
gilantis, inquit, insomnium. Que-
ritus, quo differrent docti ab in-
doctis? quo, inquit, viventes à
mortuis. Eruditionem, dicebat,
 inter prospera esse ornamentum,
 inter adversa refugium: hinc inter-
 rogatus, quid ex Philosophia lucri

reportasset? *hoc, inquit, ut injus-*
tus faciem ea, qua plerique facimus
per legum metum.

LEUC: Enim verò ista dog-
 maticè non minus, quam eruditè:
 punctum tulisset, credo, nisi vitia
 virtutibus miscuisset. MEL: Imò,
 nisi virtutes majoribus vitiis corrupis-
 set. DEUM unum asseruit, sed
 & negavit, dum illi Providentiam
 denegavit. Mundum docuit fuisse l. 12.
 æternum, nec DEUM posse, nisi *met.*
 mutetur, alios procreare mundos, c. 9.
 huncque, quem creasset, prodexisse
 non sponte, sed fatali coactum ne-
 cessitate: & quæ hæc monstra in-
 genii, vel sacrilegi potius humanæ
 mentis abortus? Sed nec voluntas
 sibi constitit semper: in transver-
 sum crebro flexit inasta Antiquis
 Sophis superbia. Nam Isocratem
 cum audisset, apertò Rhetoricæ
 ludo; summis laudibus extolli, &
 ipse Rhetoricam docere aggressus:
non est æquum, inquit, me tacente
loqui Isocratem. Staturam corpo-
 ris pusillam, quam ei dederat na-
 tura, eum in finem, ut mundus Phi-
 losophos non à corporis mole, sed
 ingenii magnitudine metiretur, is
 præter naturæ finem, muliebri arte
 adjuvit: nam odoramentis, balneis,
 annis, cultique supra Philoso-
 phum insigni, corpus deformave-
 rat potius, quam emendabat, adeo
 ut ab effeminato luxu Platoni, quia
 viro, meritis displiceret. Sed qui
 muliebri cultu jam virum exerat,
 quid

quid mirum, quid affectu quoque te. quantoniam in fuscina? Pythiam effluam adde. deperit, uncinatum: vive (pro deo!) h veluti Elefantæ Ceroti, aras erigeret, thus adoleret, & victimas tanquam Numini immolaret: indignum Philosopho facinus, cui lectus pro Aca, intellectus pro victima, pro thure voluntas, voluptes pro blamine fuit.

LEUC: Mores asphitini, ex qua innumera mensuris vitio, ipsas las affligit. Id jam superest, ut doctrinæ Peripateticæ progressum paucis edoceas. *MEÆ*: Theophrasto, Discipulo inter clarissimos, fuit Stagira libros composuit. Hic Nelsa, Nelsa reliquit filius, qui Regem Atallicorum metu, libros omnes instruenda bibliothecæ conquirentium, eos terra infoderant: illic per 160. annos sepulti, indignum tuncis pabulum tandem Apellioni Tejo venditi, siliarum manibus reviviscant, sed, ut fit, amassati infinitis erroribus corrupta. Primum Sylla Romanus cepit, ubi Alexandri Aphrodisiæ commentarius novam lucem aspexerant. Secutus Ammonius Alexander, anno Christi 210. mox Themistius, qui licet ethnicus, Christianis tamen amicus, imò Augustini Magister. Magno Magistro major Discipulus successit, cujus in Aristotelem merita, etiamnum sentit Posteritas. Subin circa sæculum sex-

tant, sub illustri Beçio, Aristoteles, latinè jam loqui doctus, in Theodorici auiâ composuit, & quo videndum etiam præbuit Occidentali. Circa annum octingentesimum à thavmaturgâ Damasceni manus in epitomen est redactus: sed anno 810. obfcuriorum actus est calidum ab Averroë, & Avicennæ, qui Cordubæ instituit Collegio, Philosophum pasaphasi barbarâ, distârunt potius, quam illustrârunt. Post hæc Americus, Serboaz Sophus, Stagiram dum reddidit illud, penitus oblitiscit: nam ubi ethnicus adheret Aristoteli, hæc nicos factus est: unde penam interpretis, doctrinæ Philosophi luit Basiliæ, circa annum 1210. publico concremata incendio. Sed brevi illustrior è cineribus rediit: nam sub anno 1250. operâ studio, doctissimisque commentariis Alexandri Aletis, Sanctorem Alberti M. Bonaventuræ, & Aquinatis præcipue, toto orbe decantari coepit, salique in triumphum ducta est, reliquis Philosophorum sectis, *l. de nativâ in caligine relicta.* Patrius testis est, circa annum 1400. tantâ unanimi Doctorum emulatione certatum esse, ut supra duodecim voluminum millia, typis impressa, per Europam circumferrentur. Nunc temporis Universitas nulla, quæ Aristotelis cathedram non dedicârit. Parisiensis anno 1611. publico decreto se illius doctrinæ obstrinxit. ut vel

C

sic fuliginem incendi quondam illi abstergeret. Hanc sequuntur sunt alia, quae tot elogio jam Aristotelem celebrant, ut referre illa si velim, discursus curret in infinitum.

LEUC: Ita est: Philosophus

Ad. Principis licetum finis. Scio, quibus multa sciverint, modò bene, & ad de sum. aternitatem feliciter: non ad modo: *bono: joris culpa cumulum pertinet, scire, quod sequi debeas, & sequi nolle, quod scias.* MEL: appositè: capti, ut video, doctrinam, quam D. Augustinus, exemplo suo, tibi cupit impressam. Audi, epilogi locò, quam ille divinam discursus nostri anacephalosis: sic ipsemet de se ipso. Quid mihi proderat, quòd annos natus fere viginti, Stagiritæ categorias, sine Magistro, sic didici, ut antequam discipulus, jam Professor, publico illas plausa prælegerem, nilque haberent doctissimi quod docerent, multa quæ discerent? quid mihi proderat, quòd libros omnes, quos quidem Minerva antenor, legisse solummodò, fuerit intellexisse? quid? quòd veteris quoque Palladis disciplina;

solo intellectus acumen, vix penetràtia, quam perulstraria? quid mihi proderat ingenium, per omnes doctrinas agile, quo nodosissima, quæque sic enodaveram, ut ipsum me fugeret notæ difficultatis, nisi aliorum experientia id docuisset? quid inquam proderant ista, quando & oberant, nec ad usum, sed perniciem magis valebant? quid mihi proderant bona, non bene utenti, sed deformiter & sacrilegè turpitudine in doctrina pietatis erranti? aut quid oberat parvulis ingenium tardius, cum à DEO longè nunquam recederent; *En! indoliti salum rapimus, & nos cum doctrinis nostris volut amur in carnis & sanguine.* Hæc ille epiphonematis loco, quæ qui intelligit, solidèque philosophandi methodum negligit, Philosophus est, Augustino Professore, Cœlique laurea indignus. Finissimus: & quoniam Stagira, fuis defuncto Philosopho non modò ars erexit, sed & splendida Mansuetas, non ad Urnam Aristotelicam, cum Augustino, virtutem Scientiæ preferente, affigendus hoc Epitaphium.

EPI-

S. Augustinus, Mediolanij etiamnum Philosophus, scientiam sine virtute damnat; surgunt indocti, et caelum rapiunt, et nos cum doctrinis nostris volumur in carne et sanguine. l. o. Confess. c. o.

Godfrid Rey del.

Joh. Melchior Gutswein sculp. A. D.

EPITAPHIUM

Ad Urnam Aristotelicam erectum.

Plange Natura!

*Jacet hic Stagisita, per quem
scitisti,*

*Qui nisi pro te scitiffec,
Jaceres.*

*Jacet extinctus ille,
Qui orbem universum animaveras
Ad meliorem vitam.*

*Jacet elinguis,
Cujus ore diserta jam discarris
Posteritas.*

*Jacet
Inter indoctos, jam mortuus,
Qui inter doctos semper ambulavo-
rat vivus,*

*Quia Peripateticus.
Natura debitum solvis,
Cui pene totum, quod in orbe habes
praeconii,
Debet Natura.*

*Qui in vita Semi-DEI'S supe-
ravis Naturam,
Hinc factus in morte,
A Natura es superatus.
Hinc*

*Mortuum merito luges, qui tibi sic
luxis vivus:
Aristoteles anagrammatico nomine
Sol erat ille:*

*A quo eodem, qua radios,
Hansisti lucem, atque splendorem.
Sol erat ille:
Nunc solus illuminavit*

Philosophicum Mausoleum.

*Sed
Belypsu à morte jam passas.
Et quidem totalem:*

*Obiit
Ita occiderit,
Ut amplius non oriatur.*

*Hinc
Merito illi jam parentas Natura,
Quia parentas, si non Parenti,
Curatori saltem, atque Cultori.
Reddidit, qua dedisti:*

*Dedisti ingenium, et tibi dedit in-
genii fructum.
Dedisti talenta:*

*Auxit hac per labores,
Et cum summo tibi redderet
honores.*

*Satis te coluit, quia excoluit:
Cur ergo perdis Cultorem?*

*Fasces,
Vivus te prodidit, sed non te per-
didit:*

*Revelavit Secreta, qua colaveras,
Ut revelaret.*

*Perdidisti majus quid Alexan-
dro,*

*Dum perdidisti Alexandri Magi-
strum:*

*Is enim gladio nodum unum
distinguit:*

*Hic ingenii acie solvit omnes.
Fasces,*

Miraculum fuit,
 Quod hoc Mundus Miraculo por-
 ruente,
 Non corruerit pariter eruditus
 Orbis.

Mam Successores non habuit,
 Si spoliis Liberos,
 Si libros, habuit plus septingentis,
 In quibus etiam mortuus,
 Vivit septingentes Immortalis.
 Dedit ergo industria, quod negavit
 Natura.

Sibi ipse superstes
 Vivit post mortem:
 Dum nequit vana vocis
 arculo,

Muto clamore, vanaque mortuus,
 Totum per orbem,
 Sua est Praeco gloria immorta-
 lalis.

Felicem Stagiriam!
 Si jura Natura leges eam bene
 visis,

Quam doctè scripsit.
 Infelicem!

Si Socratico sola dum eam docuit,
 Nocuit.

Si qui in vita bene semper
 conclusit,
 Curat se male in morte,

Vitium inturrens Aeternitatis.
 Infelicem!

Si causas secundas dum curiosus
 investigavit,
 Neglexit Primam.

Si Naturam dum invenit bene
 speculando,
 Gratiam perdidit man-
 uerando.

Quid juvat Stagiriam
 Scientia,

Si DEUS scrutetur causas,
 Non iam Scientia, quam vltia

Quid juvat?
 Si hic laudatur, ubi non
 est,

Et ibi exornatur,
 Ubi est.

Abi Philosophe,
 Et cogita,

Quam sit vanum Solutium,
 Laus in tormentis.

Cogita,
 Quam miserum sit Scientia solius
 Stipendium,

Si dogia, quibus laudaris,
 non audias,

Et tormenta, quibus cruciaris,
 Sufferas.

SPHINX

SPHINX CLARISSIMA

Sive

DISCURSUS II. DE DEO

Rerum omnium Principio.

MELANDER. Satis in Atrio hæsisisti super-
 en! patet tibi nostrum jam Athenæum. In-
 gredere si lubet, & secreta Philosophiæ iustæ Sacra-
 riæ. LEUCOTHEUS. Papa! quam novam tu mihi pandis Pœci-
 lan! Stomane video Zenonis, quam Mycen, vel Polynotus, suo varia-
 gatam penicillo ornaverat? MEL: Magna cupis componere parvis: Symbola vides, quibus tumultua-
 ria manus, peristromatum loco, Philosophicum hoc Musæum mihi ornaverat. LEUC: Et quem in finem? MEL: Ut Symbolico hoc velamine tecta, Juventuti melius aptetur Philosophiæ. LEUC: Nova methodus philosophandi. MEL: Falleris, nisi novam dicere velis Antiquitatem. Veterum Philosophorum vestigia terimus, quos à longe, si salutaveris, deprehendes, quòd, pleraque Philosophiæ myste-
 ria, non nisi sub emblematum sche-

mate, ac ænigmaticis fabularum al-
 legoris, publico propofacris: & merito, ne scilicet quibusvis è tri-
 vio lippis, aut circumfontaneæ oca-
 domum vapper, apertum quæ læ-
 potest, Philosophiæ sanctuarium pateret. Sic Ægyptios legimus, Kirch.
 per Sphingem exundantem Nilum, t. 3.
 Græcos per Proteum materiam Oedip.
 ænigmam, per Saturnum horas, & 3.
 tempora designasse. Hinc non In l.
 male Cyropes Natalis Mythologiam, Myrbe.
 antiquæ Philosophiæ demiculationem, Man-
 & ipse Stagiritæ Philosophos foku-
 rarum amatores, appellat: quos (utin hunc locum Scholiographus)
 Pœsis animos, ad Philosophiæ dispositos reddit, aptoque: Quid multis? Crisina non morer, quam lo-
 samet Sapientia incarnata suo re-
 futat exemplo: Hæc in parabolis divina Oracula optima, nos in
 symbolis Philosophicæ, saltem male, nisi malevole, non proponemus.
 LEUC: Displiere consuevit sequit: Imò mihi (licet minor sen-
 ut

ut ſuffragium ſerain) ut quod maxime ardet. Sic erit ad vota ampliſſimus, ni fallor, campus, in quem, te Duce excurram, & eò quidem iucundiùs, quò curioſius. MEL: Scopum meum divinas, tuam utilitatem. Sat ampla eſt meſſis pro ſerendis colloquiis: elige, quod placet; Synbolum, & ſilum porriges, quo per Philoſophici labyrinthi mæandros, calle non inamœno, decurras. LEUC: D. Diom'ſus, quem Athenæ, ut Sophum, ut Judicem Areopagus ſuſpexit, neſcìo, quid hieroglyphico illo Schemate portendat; *Ex umbra lucem.* Sphingem agit, dum in ænigmate loquitur, hinc age, precor, illius Ædipum. MEL: Mundo notum eſt, quòd primam Dionyſius lucem ex tenebris; quòd Solem Juſtitiæ non viderit, niſi per eclypſin: nam cum noctem illam paradoxam, quia meridianam, in morte Chriſti; Heliopoli cerneret, agnovit ex mundi oculo, tam mirabiliter obtenebrato, quòd Coeli Oculos oculos clauderet; hinc exclamavit: *Aut Deus natura patitur, aut Mundi machina diſſolvitur.* Et quid mirum, quòd ſemel à tenebris illuminatus, plenam deinde lucem ex ænigmate hauſerit? Erat Athenis Ara, *Deo ignoto*, dudum erecta: veriſſimum ænigma! ſi enim Deus, quomodo ignotus? ſi ignotus, quomodo Deus? dudum deſideraverant Ædipum cæ-

cutientes in Areopago talpæ. Miſit Deus Apoſtolum gentium, qui quod ignorantes colebant hactenus, annuntiavit, plenamque ænigmati diem attulit, nec ſine lucro & præmio: nam inter reliquos lucratus eſt. Sophum (ſuperi! quale præmium, Deo Sphinge, Paulo Ædipo dignum!) Dionyſium, quem verè fidei luci ita reſtituit, ut homo meliùs, per ſpeculum, divinum Solem aſpiceret, quàm ſublimis hæc Aquila; nemo clariùs de Divina Sphinge, in ænigmate; ſcripſerit, niſi cui facie forſan ad faciem, in viventium lumine ſe relevavit.

LEUC: Nunc capio, quid ænigmaticum ſchema, præfixum diſcuſui: *Sphingem clariffimam* vocas *DEUM ignotum.* MEL: merito Sphingem dico, quia nemini cognitum: clariffimam, quia nulli non cognitum: quid hæres? Deus eſt, qui quàm aperte patet, quòd ſit, tam occultè latet, quid ſit: Percipe rationem. Quid Philoſopho magis incognitum, quàm quid ſit Deus? Quæſte Simonidem cum Hierone, & rei conſiderandæ diem petet, mox alterum, demum plures, & ſic deinceps, dum te moræ denique pertæſum hoc reſponſo dimittet: quòd diutiùs cogito, eò rem obſcuriùs penetror. Ex loquina Ægypto advoca Sapi- *Cic. l. 1. de nat. Deo.* entes: quid dicent? ſilebunt, ciconias tibi monſtrando, & crocodilos, animalia linguis carentia, ut vel

vel mentē hęc symbolis tibi infu-
nerant, Deum penitus ineffabilem.
l. 20. Augustinum in scrobem fundere
Mor. videbis Oceanum; Gregorium
supēbis, ora digito premere, quia
pene omne, quod de Deo dicitur,
eō ipso jam indignum est, quod po-
tuit dici.

LEUC: Exstant tamen non
pauca Sapientum oracula, quibus
veluti genuinis coloribus expri-
munt Divinitatem. Thali Milesio

Trifm. Deus est *Ens ensium omnium am-
mend. liquorissimum*, quia nunquam coepit:

c. 2. Platoni *Vovus sempiternum*, &
Aug. *optimatus*: Trismegisto, *Gloria*
ep. 112. *omnium, principium uniuersorum.*

cap. 36. Hippocrenalis nunc vocat pedem ex
Bern. 1010, quia ubique: *nunc oculum,*
de consil. quia omnia video: *nunc manum,*

l. 5. quia omnia operatur. Mellissus
ait, quod nec partibus consistat, ut
corpus, nec affectibus distet, ut
anima, nec formis subsistat, ut corpus:
quod factum est. Denique cum
Aquinatē, torrens Theologorum,
alium purissimum, alienis composi-
tionis omnis expertem, quo nihil
maius, nihil melius, aut praestantius
posset excogitari. MELIA: Est inq.

ejusmodi memoriam reus, enig-
ma non soluis: dic enim, amabo,

Cor. si penicillo magi Gregorū, divi-
l. 1. mor. num Egypton tibi depingerem,
dicendo Deus est, qui intra omnia
manet, ipse extra omnia, supra
omnia, & infra omnia: si assererem,
quod ubi excedat, ubi subsinet.

ibi impleat, ubi circumplectitur:
quod Idem superior & inferior sine
locatione, amplius sine locatione,
amplius sine latitudine, subtilis sine
explicatione: quod sempiternus
sine tempore, sine qualitate bonus,
sine quantitate magnus: si adde-
rem, quod ubique praesens sit sine
fini, ubique totus sine loco tran-
scendens omnia sine motu, manens
intra omnia sine statu, creans
omnia sine indigentia, gubernans
omnia sine labore: si definirem,
quod ille sit, quem nec spatia di-
latent, nec coarctent angustiae,
quem voluntas non variet, nec cor-
rumpat necessitudo, nec moesta
perturbent, nec laeta demulceant;
in quo nec oblivio quidquam tol-
lit, nec memoria reddat, nec praes-
entia transeunt, nec futura succe-
dunt: dic, mihi amabo, an hoc
paradoxā paraphrasi enigma evol-
verem, an involverem potius?
nempe videmus nunc in enigmate,
& qui scrutator est Majestatis, op-
primetur à gloria. Quod si meae
diffidas sententiae, ad DEUM ap-
pella, solvique tibi enigma peto:
quid audies? sum qui sume Alpha
& Omega, Principium & Finis:
Ea! enigma novo solutum enig-
mate: nempe DEUS enigma est,
nostris quia hunc in aeternis,
Aeterna & Sphinx est: bar Solus
& ille Pale.

LEUC: Sic intricata haec sunt
enigma, ut vix videam quomodo
clarif-

clarissime id enarrabis. MEL: Dixi obscurissimum est, quod sit DEUS, clarissimum, quod sit DEUS: adn, ut ut spissa Gentilitatis fuerit tenebræ, tamen claritatem veritatis hujus, obscurare non poterant: quippe Philosopho non posse non esse cognitum si-

L. 2. de nat. Ethicus Cicero: quid, inquit,

Deo. esse potest tam apertum, quid tam perspicuum, cum Cælum suspiciamus, & Cœlestia contemplamur, quàm esse aliquod Numen præstantissimæ Mentis, quo hæc regantur? agnovit Seneca dum ait:

de Benef. quid enim est natura (Naturam scilicet) quam DEUS, & divina ratio toti mundo, partibusque ejus

infusa? confirmavit hoc Stagira, dum dixit: quod in triformi est Governator, quod Rector in curia, Dux in Urbe, in Exercitu Imperator, hoc invocando est DEUS.

in pro- amio legum. Jure igitur Zaleucus Eotrensensium, Urbe profecit & Orbe, qui Cælum terramque aspiceret, & tamen tot oculis, Cœli curaque Dominum, non videret.

LEUC: Quidquid sit, santhodiodum, qui oculato in firmata, velat Argos, se circumspiciat, & tamen ad hanc lucem, cœuti-unt talper) ac in meritis diem querunt. MEL: Sunt pro dolor & quos tamen homines minimè dixerit, sed hoc vultu monstra, mundi proba, quibus nature vagat-

tus, Stygiæque spurios abhorret: sunt Machiaveli, contrabiles, Epicuri de haza Sœvii, Athei. Triplicis generis monstra, velut totidem furias, in modum, contra mundi Authorem, tritaque evomuit Cereberus: primum in Nemroto Polytheos: sed ubi hanc Hydræam Christo debellatam conspexerat, mox emisse alectatâ, præter oppositam, Ateos Vocæ: his verò, cum ipsa natura, vocem impiam, singulareret, medioximam enisus est pellem, omnibus montris magis monitrosam, Christianos nominat: Polytheos opere, revera Ateos, de quibus pridem non sine gemite Damianus: quid prodest, si quis Christianum credat, & gentiliter vivat?

LEUC: Nullane supersint Philosopho cœia, quibus debellat ejusmodi Lernæas pestes? MEL: Supersunt utique. Præbet Philosophia tam multa & efficacia, contra Atheum imprimis, ut nisi cum Batto in lapidem obrigerit, manifesta ratione convictus, non possit non herbam porgere: sed hanc Arcadi pulsat, exobque nequidquam obijciis pelonis. Leucæthæe, difficulter ratione decertatur cum Atheo; qui rationem se excuisse non proficitur modo, sed etiam gloriantur. Age sic lubet, & cum Gentium Doctore Christiani, adhor. non exhibe si non de Cœlis, in una-14. v. nimi saltem omnium, qui à mundi incunabulis videntur, maxillam sensu

ferſu atque conſenſu: in teſtes ad-
duc *Ætates*, & Nationes omnes,
geniis & ingeniis diverſas, quæ
quamvis in contradictionis ſtudia
pruriant unanimi tamen calculo
huic veritati ſubſcribunt: & nun-
quid ad tam diſcordem concordiam
cogit evidens veritas, rapiturque
vis altior? ſed non rapitur *Atheus*:
oggnant omnibus unus, ſtat firmus
in ſua infirmitate, & ſi ferrum non
ſufficit, triplici chalybe obarmat
frontem, ut, voce ſaltem, huic ho-
minum conſenſui neget aſſenſum.

15. Ci. Cum magno Auguſtino *totius na-*
ture clamorem oppone, dic in

2. 3. æreæ Coelorum fornice auſcultet
ſiderum voces, quæ ſua celeritate
diſcurrunt, ſua mole de DEO an-
nunciant: dic, ut audiat tonitruum
mugitus, grandinum ſtrepitus, can-
dentis pluviz ſuſſuros, ventorum
tumultus, mutas meteororum vo-

Plau- ces, totamque in ſideris regioni-
ſol- bus *muſicam*: & nunquid, con-

140. tentiſſimo clamore, clamant: *con-*
ſiſſio ejus ſuper Cælum & terram?

Luc. clamant ſed ſurdo: nam *Atheus*
aures habet, nec audit, imò ne
audiat, obturat, *Ulyſſis* conſilio in
ſuum malè utens exitium. Cum
divo *Ambroſio* *Librum* hujus mun-
di legendum præbe, videat, quot
creaturas, tot characteres, DEI
Digito exaratos: obſtupescat mag-
niſicam opus, compoſitum ex in-
numeris, ſummæque contrariis par-
tibus, tam conſtanti rerum omni-
um temperie invariaturum: contem-

pletur, quàm terra antecè rideat
in prætiis, quàm ſuperbè ſe oſten-
dat in viretis, quàm blandè virescat
in hortis, quàm luxurioſè frondeſ-
cat in pomariis, & nunquid, traba-
libus litteris, has legere voces po-
terit: *Ipſe fecit nos & non ipſi nos?*
ſed fruſtra eſt, litteras ſe noſſe ne-
gat, utpote in cujus mente occulſat
dudum ſtupor. Cum *Euſebio*
Speculum præſenta, conſcientiam
propriam, introſpiciat, & depre-
hendet principia ſyntereſeos, qui-
bus dicitur Virtutem honeſtam, in-
honeſta vitia: ſentiet remorſus, qui
ſuadent fugiendum malum, faci-
endum bonum: & nunquid hoc
ſpeculum indicat ſupremum Legis-
latorem, Remuneratorem & Vin-
dicem? *ſed nempe ſculus confido-*
rat nativitatam ſuam in ſpeculo,
abis, & obliſciſcitur. Denique
ſum *Angelico* *Rationis* tamen ac-
tende, quo meridiana luce clariùs
videt, dari *Eas* productum, adeo-
que & improductura; ſi enim vi-
tare velit ſequelæ neceſſariæ vim,
vel incidet in *Scyllam* mutæ prio-
ritatis, vel in *Charybdin* proceſſus
in infinitum. Sed fruſtra tamen
accendis, nam & in meridie non
eſt, cum palpebras claudit obſi-
nata in errore voluntas.

LEUC: Tam ferreas ego co-
ſtas vix eſſe homini credam, ut
impavidus, & ſine ſenſu, ferat tela
tam fortia. Quid igitur rationis
oppoſit? MEL: Erras, dum de
homi-

homine loqueris: *homo brutum* est Atheus, a quo frustra rationem expectes: id unum oggrunnit: casus, casus est, ne cadant de Coelofidera: casus est, quòd hæc mundi spectabilis machina, è temerè volantibus per inania atomis, in compagem, hac elegantia & ordine visendam, coaluerit. Si replices, humanam igitur fidem non superare, quòd ex confluentibus casu coloribus vel ipsi Parrhasio invidenda effigies: quòd ex concurrentibus sua sponte saxis, Solymæum Palatium: quòd jactis, fortè fortunâ, alphabeti litteris, ingeniosa Homeri Ilias confurrexerit, deglutiet absurdum, & Struthionis instar grandem bolum hunc devorabit. Si addas prodigia, quæ naturæ viribus majora, majorem infiniti Entis virtutem comonstrant: si dicas, sublato Numine, errorem fore universalem, probos, infelicissimos, felicissimos improbos, Marpesiæ rupis instar, stabit immotus: si processum aliquem, ferientque agentium infinitam transmittas, ibis in circulum, finitamque senties in probando tuam prudentiam, stultitiam Athei in negando senties infinitam.

LEUC: Ita est: hinc verba ne perdas, precor: ventos pacis, si philosophis cum bestia: sufficiunt hæc abundè rationis compoti, quam si exiit Atheus, nec sufficient infinita: neque non est,

nisi insipiens, qui dicit in corde: *non est DEUS*. Expone potiùs, an feliciori Minervâ Polytheos Philosophia nostra debellet? MEL: id equidem opinor: hi enim dum existentiam DEO adjudicant, videntur sapere supra feras, utut infra homines pluralitate desipiant. DEUS enim si unus non esset, Deus non esset, quia non esset illud, *quo nihil melius*: optimum non est, quod non est solum, quia melius est esse solum, nec sibi in Imperio habere æqualem. DEUS, si unus non esset, Deus non esset, quia *perfectissimus* non esset: finge Jovem, qui præsit superis; Plutonem, qui inferis: finge Neptunum, cujus ad vota fluat Oceanus, Oeolum, cujus nutibus adspirent venti, singulis habent sua, nullus omnia: deerit alteri, quod habet alter, ille autem perfectissimus esse nequit, cui aliquid deest perfectionis. DEUS, si unus non esset, *Supremus Dominus* non esset, quia detrectant Imperia dignitate pares: imperet Saturnus, spernet imperium Jupiter, & in Latio coget latere imbellem Deum. Deus si unus non esset, *absolutè liber* non esset: sæpe nolet unus, quod vellet alter: *Æneam* protegeret Paphia, Juno persequeretur: *Nam sæpe prementis DEO, fert DEUS alter opem*. Quod si Deos sympaticos fingas, fingis ridiculos: qui enim consentire libere possunt, & libere poterunt

sunt dissentiri : nempe pluralitas Numinum, est nullitas Numinum : Unitas Dei est veritas Dei. Videntur hoc etiam laici in tenebris Ethnicis : ridet Socrates Joves adolteros, Mercurios rapaces, lascivos Veneres : Plato exhibilat in fanis Pythones, Crocodillos in adytis, Simias in delubris : ipsemet Stagirita spernit cepas, & alia, & siquæ alia nascuntur in hortis Numina, quæ quia fungi, non nisi fungos numerant adoratores.

LEUC : Herclè ! non inaniter hanc pugnam pugnat Philosophia, dum DEI existentiam Atheis, unitatem Polytheis demonstrando, utrosque feliciter expugnat. Sed quid de tertio monstro ? quænam Lerna hanc spuriam orbi immisit Hydram ? ex spuma Cerberis prognatum credam, tam fatalem humano generi abortum. MEL : Nihil exaggeras : sunt Christiani, sed nomine, quia Christum profitentur, sed voce : sunt Catholici, sed sine forma pro forma, quia fidei sese commodant, vel accommodant potius, ad speciem & sine specie : larvam remove, prò qualia monstra, Gorgoniis foediora spectris ! sunt Christiani exterius interius Athei : credunt quod volunt, sine fide ad omnem fidem venales, quia ad omnem Religionem indifferentes : nullam probant, nec ullam reprobant, ultima cura

Religio, quæ jam transit in externum, politicumque Republicæ ritum : laudant in fide, quod commodum, quod incommodum, risu exhibitant : ipsi suæ fidei Authores, pro genio formant, reformant pro libitu, pro libidine deformant : vivunt, ut edant, edunt, ut vivant : nam vitam agunt, ut feræ, mortem optant, ut bestiæ. Quid multis ? sunt Christiani nomine, reverà Athei. Sed est horum & alia species : sunt, qui catholicè credunt, sed ita vivunt, quasi non crederent : nullum mysterium negant, & tamen cuncta operibus reprobant : sentiunt cum Christianis, sed cum Ethnicis vivunt, & Atheis, utrique pejores, quia supra Ethnicum Atheumque mendaces. Cæli præmia credunt, sed quasi non crederent, quia turpiter negligunt : æterna dicunt inferni supplicia, sed quasi non dicerent, quia non horrent. Verba si consulas, DEUM existere, etiam Vindicem, asserunt, sed negant, quem asserunt, dum horrendis sceleribus Vindicem offendunt. DEUM unum adorant, & cum Polytheis sibi plurima Idola fabricant : nunc enim thus adolent Veneri, nunc aras erigunt Plutoni, nunc genua curvant Mercuriis, nunc victimas immolant Lyæis : frustra Christiani titulo gloriantes, & in spurcitiis Ethnicos imitantes, atque utinam non superantes ! Ejusmodi Christiani nominis Simiis,

merito *domi* dicunt Gentiles, ad
Sup. Hieronymi cortinam: audiant
Pf. 30. Oraculi hujus Sententiam. *Cui*
DEUS venter est, ei DEUS recens
est, quocumque vitis habes, tot
habes recentes DEOS: iratus es,
ira tibi DEUS est: vidisti mulie-
rem, & concupisti, libido tibi DE-
US est: unusquisque anim, quod
cupit, & veneratur, hoc illi DEUS
est. Nempe hæc est illa, de qua
Ambrosius, Christianos inter, Ido-
lorum Servitus. Et utinam ejus-
modi monstra non invenirentur
plurima, sub bysso & purpura in
aulis, sub olidis cantonibus in cau-
lis, sub vitæ in gynæceis, & quod
Philosophiæ dedecorosum, sub
epomide in Lyceis!

LEUC: Et qua clava erit tam
fortis, quæ vires ad eò validæ, ut
Hydræ huic contendant monstro-
sum caput? **MEL:** hic opus, hic
labore est; imbellis nimium est ipsa
manus Herculeæ, hic opus est
brachio Omnipotentis. Ne ta-
men nihil agere videatur Philoso-
phia, ex veritate geminâ, supe-
rius stabilitâ, sic urgebit Theoso-
phus ejusmodi. Philosophum irra-
tionalem. *Datur DEUS,* ergò
Creator, à quo formatus, pro
quo es factus: hic finis tuus, uni-
cus, ultimus, ab isto quantum re-
cedis, tantum à tua felicitate di-
scedis: hæc tua beatitudo, extra
quam non poteris non esse miser,
Frustrâ vagaris per creaturas: spi-

nasce sunt mundi divitiæ, quæ pun-
gunt: amare delictæ, quia transe-
unt: vanæ honorum illecebræ,
quia evanescent. Iritant terrena,
non satiant, hinc inquietum cor
tuum erit, nisi in centro hoc con-
quiescat. Quid frustra torques te
miser? si non movet te excellentia
finis, si non trahit jucunditas, si
tua te non capit felicitas, necessitas
te cogat, oportet: aut enim, con-
formiter ad finem vivendo, dabis
debitam Numini gloriam, aut,
agendo disformiter, dabis certam
ac inevitabilem poenam: aut spon-
te glorificabis inter Superos Boni-
tatem divinam, aut coactè apud
Inferos severissimam tolerabis Ju-
sticiam: alterutrum est necesse,
elige. Ulterius: *unus est DEUS,*

Cor unum: cur ergò dividiis DE-
UM inter & Creaturas? Ingrate!
Te totum tibi, imò totum quo-
que se tibi dedit, cur ex toto tu
reddis partem, & hanc non to-
tam? pro dolor! Tanto negas
tantillum! *Infinitus est, & omnia* *Pf.* 33.
tanquam nihilum coram Ipso; cor-
am nihilo omnium, minus nihilo
Cor tuum, & tamen hoc, danti
omnia, recusas? avare nimium,
qui dum sufficis DEO, tibi DEUS
non sufficit! sed quid loquor?
magna perfidia, Cor DEO dare
dimidium: major, aufferre totum:
maxima, ablatum DEO, totum
consecrare diabolo. At honores
promittit: scilicet magnam inane,
& grande nihil; quid enim scepra,
nisi.

Maib. nisi aurea compedes? quid pur-
 4. *pura*, nisi miseræ tegumentum?
In momento ostenduntur mundi
luperis: *In momento*, quia dum
 placent, transeunt: *ostenduntur*,
 quia non possidentur: quæ omnia,
 bene si nossent homines, plura ef-
 sent Regna, quàm Reges. At Di-
 vitias offert; quæ te pauperem fa-
 ciant: nam toto eget mundo, cu-
 jus non explet mundus cupidita-
 tem: animus quærendi cupiditate
 anxius, amittendi metu miserimus,
 ad omnes fortunæ injurias exposi-
 tus, quò plus habet, plus cupit.

Jer. 2. At Deliciis allicit, sed quæ non sine
 19. amaritudine gustantur, & tamen
 æternis suppliciiis expiantur: num-
 quid *amorum est dereliquisse Do-*
minum DEUM suum?

LEUC: Tam piè, quàm effi-
 caciter stringis: sed ignosce, hac
 formâ extra formam cum Philoso-
 pho ambulas. MEL: quid ita?
 LEUC: quia sensim in acesin de-
 laboris. MEL: aptius in Ethicam
 ducis; sed nunquid & tu in ob-
 livionem delaberis illius, quod pri-
 mum heri? meminisse poteras
 (quod vel ideò tibi iterum iterum-
 que inculcatum eo) Philosophiæ
 nostræ non aliud esse finem, nisi
 quem statuit Plato, Divinitatis
 nempe notitiam, & amorem:
 quem sic Philosopho ratum est
 perfequi, ut illum assequar Ethic-
 us: dixi; ita ratum, fixumque.
 Pergo, argumentis physicis majo-
 rem de DEO date notitiam, ut

subis Ethica, majorem in Philoso-
 phis generet amorem. Finge tibi,
 quò sibi quondam Boëtius, in
 Peripato grande jubar, finge, spe-
 ctabilem tibi se sistere Philosophi-
 am: percipe, ut alloquatur Philo-
 sophos nomine, re tamen brutis,
 quàm hominibus similiore. Exiit
 DEUS, exiit unus, quò si non
 creditis, doceate me evidenter sci-
 tis, nisi rationis lumen, natura
 etiam repugnante, penitus extin-
 xistis: exiit igitur à se, & quò
 consequitur, in omni perfectionis
 genere, infinitus: quò enim Entis
 est à se, à nullo participat rationem
 Entis: quò si verò causam sui non
 habet, perfectionem, avaris limiti-
 bus circumscriptam, habere ne-
 quit: nam quiddid cernitis limita-
 tum, à sua causa, cernitis limitatum,
 quæ aut non potuit, aut non voluit
 plus perfectionis effectui commu-
 nicare: est igitur omnia DEUS.
 Quidquid pulchri relucet in sole,
 quiddid placet in stellis, quò
 blandum arridet in iride, quò
 rapit in floribus, quò recreat in
 fontibus, quò in pulchritudine
 creata fascinat, omnia reperire in
 DEO est. Plus dico: omnes hæc
 perfectiones continet sine defectu;
 bonus est sine qualitate, magnus
 sine quantitate, immensus sine
 extensione, æternus sine spatio
 temporis: remotissimè distat ab
 omnibus, & tamen vicinissimus
 est: nullo loco constringitur, &
 ubique præsens est, semper agit, &

semper quiescit, omnia mutat, & nunquam mutatur, movet omnia ipse Immobiles; comprehendit omnia, & à nemine comprehenditur. Plus dico: omnes has perfectiones continet modo excellentissimo: possidet sine limite, quia infinitus: continet sine indigentia, quia est naturæ plenitudo, habet sine permixtione, quia est æctus purissimus: complectitur sine divisione, quia est spiritus simplicissimus. Omnia DEUS est, imò, nihil DEUS est rerum: congere quidquid perfectionis est in rebus corporeis; sume in unum, quidquid pulchritudinis in spiritibus reperitur, mendax sim, nisi dicas cum S. Augustino *omne hoc pulchrum est, sed non sicut tu DEUS meus.* Perge, & quam concepisti Ideam, millies & millies multiplica, iterumque millies, ac millies dices, hæc non est Deus, sed aliquid infinities pulchrius, infinities beatius, infinities amabilius, hoc est Philosopho Deus: & hunc immensam Bonitatis Oceanum derelinquunt, rebelles lumini, sibiq; fodiunt cisternas, in creaturis dissipatas, quæ continere non valent aquas: quàm infinitæ suo modo malitiæ est hic contemptus! Semei, canis mortuus maledictis laceffit Regem prius adulterum, parricidam, nunc ob scelera exulem, fortisq; vindicis ludibrium. Amalecites tardam expellit animam Principi agonizanti, Patriæ hosti, victo, & bene-

*l. 2. Reg.
6, 16.*

ficiu locò mortem non tam poscēti, quàm extorquenti: et ecce! continuo ad menturam vilitatis in offendente, Majestatis in offenso crescit atrocitas sceleris. Metire modò, si potes, Philosophe, è nihili tui abyfso Majestatis infinitæ offensam, & deprehendes malum tam grande, pene dixissem, quàm grandis est Deus, siquid Deum infinitè magnum æquare posset. Verbo: Deum esse necesse est, qui enormen peccati malitiam comprehendere velit: diabolum esse oportet, qui peccatum admittit, si nôrit, quid illud sit.

LEUC: Superi! quale monstrum Philosophus peccator! Væ huic, qui spreto DEO cogitat, se quidquam melius habiturum: an ultra crescere possit criminis tam atrocis immensitas? MEL: Potest: audi Philosophiam, ut exorbitantes à ratione Philosophos reducat in orbitam. Infinitæ perfectionis est DEUS: ergò immensus: implet omnia spatia, nec impletur: est intra omnia non inclusus, est extra omnia nec exclusus: ubique præsens est, penetrat abyfso. emeticur cælos, perspicit intima cordium: quæ ergò protervia coram DEO committere, quæ coram homine non auderes? nimis insolens est, legem infringere, dum adest Legislator; ridere poenas, cum spectat Judex; concultare pretium sanguinis, cum videt Redemptor. Infinitæ perfe-

ctionis

tionis est DEUS: ergò infinite bonus quid quid es, beneficium DEI es: quot numeras momenta, tot innumera numeras beneficia: nimis igitur ingratum, eo momento DEUM offendere, quo suis te beneficiis obruit. Infinite perfectionis est DEUS; ergò infinite potens: operatur omnia in omnibus, in Ipso agimus, movemur, & sumus: in Ipso & per Ipsum omnia, sine Ipso nihil: prorsus igitur inauditum, è divinis auxiliis instrumenta scelerum cudere. & velle, ut ad horrendum sui Deicidium concurrat DEUS, Infinite perfectionis est DEUS: ergò infinite Sanctus, procumbunt Angeli, dum sanctitatem DEI proclamant: velant facies suas, & tantum lumen non sustinent: complicatas alas, & præ admiratione manent immoti: inclinatur Cœlum ad reverentiam, Orbis universus adorat: & tu peccator sordide, Epicuri de hara, Sophe, tu sustinebis Majestatem impurus, qua nihil purius? tu spes intuturum te faciem, qua nihil sanctius? Apage! ad scrofas, ad hircos, omni hirco putidius animal, magisque foetidum monstrum. Infinite perfectionis est DEUS: ergò pariter infinite Justus. Vindicat in Cœlo: punit in Paradiso: ulciscitur in ipso Deo incarnato: in Angelo cogitatio, in Adamo morsus, in Christo culpa aliena tam atrociter castigatur: & tua tantæque flagitia speres tu

impunita? quid quid agas in quamcunque te partem veritas, serius, ocyus luendum peccatum est, hic vel illic, igne aut aqua, lacrymis vel flammis: tua est optio, Justus Judex, inflexibilis, non leniendus, omnibus æquus exigit ad usque ultimum quadrantem.

LEUC: Philosophus non est, quem ista nec tangunt, nec angunt: frustra apostrophem amplificaret longius Philosophia. MEL: Et tamen quam multos est invenire, qui ad hanc naturæ vocem surdi, vel obdurati potius, in ipsa naturalis scientiæ palæstra, rationem exuunt, ipsamque jugulam naturam. Sed ad sanctiorem Philosophum, Areopagitam intelligo, revertamur. Sic ite audire Philosophiæ clamantis vocem, ut responderet, non verbis modò, sed quod majus est, factis. Imò superavit naturam, qui sic æquaverat gratiam, ut DEUM, quem nôsse cœperat, in naturæ caligine, amare pergeret in lumine gratiæ. Felicem Areopagitam, qui aram, ignoto DEO erectam, sic Philosophus coluit, ut tanquam Theophas magis excoletet! nam erecto in titulum libro, quem ignoto DEO inscripsit, nullus esse amplius potest, cui DEUS possit esse ignotus. Dionysius de DEO scientiam demonstrare, si cuperem, irem in infinitum: dicitur sufficere, eum de DEO tot scripsisse oracula, quot liber ille continet verba: ma-

zimum nomen inter Scriptores adeptus, quia de DEI Nominibus scripsit; hunc tibi librum, Bibliothecæ instar, offerrem, nisi sphæram transgredi philosophicam for-

midarem: Illius igitur locò accipe Categoriema, quod, Arcopagita distante, contra degeneres à natura Philosophos, ad Authorem naturæ ipsa dedit Natura.

CATEGOREMA

Adversus hominem à Natura ad Authorem Naturæ.

Iustus es Domine!

Es rellum Judicium tuum!

Hinc

*Non repelles velut injustam,
Si verum sis alloquium meum.
Nihil ago contra Naturam,
Dum à Natura degenero*

Accuso filios

Natura Mater,

Non muto Naturam,

Dum inclamo te Judicem,

*Quem frustra à hæcenus proclamavi
Authorem.*

Etingui voces, muta lamenta,

Exprimit mutus dolor.

Vindicta Matrem,

Quam filii Matris oppugnant.

Te ipsum ulciscere,

Quem Authorem Natura,

Contra Naturam

Lacessunt Natura monstra,

Novi Typhones

Rebelles Enceladi.

*Cur dissimulas peccata hominum
taces?*

Cur vidas, quasi minùs videres?

Et ad cacam convives insaniam?

Amore hominis creasti omnia:

Creata omnia homo vertit,

In odium Creatoris.

Jussisti,

Cuncta ut homini serviant,

Homo serviat tibi:

Et ecce!

Hic servit omnibus,

Ubi non servit Tibi.

Volvisti,

Creaturarum usum in tuam

Gloriam,

Et quid vides,

*Nisi constantem abusum in Tui
contemptum?*

Statuisti,

*Te ipsum pro fine, Creaturas pro
medio,*

*Quò melius te Authorem
cognosceret,*

Amaret FaÛorem.

Statuit homo,

*Creaturas pro fine, te DEUM pro
medio,*

Apertis oculis non videt Authorem,

Per beneficia offendit Datorem!

Hæc-

*S. Dionysius in Ateopago Sophus, à tenebris lumen, quia ex
 Eclypsi Deum agnovit, cum dixit: Aut Deus naturæ patitur,
 aut mundi machina dissolvitur: Subin à meliore edipo,
 S. Paulo, explicita to Ignoti Dei enigmate, ad veri Dei ag-
 nitionem perductus. Ex Brev. Rom. I. Melchior Gutwein sculp.*

Hæteron proceron!
 Per instrumenta Salutis,
 Sua fortuna faber,
 Sibi fabricat instrumenta per-
 ditionis.
 Clamant Creatura silentes,
 Ipse fecit nos, non ipsa nos:
 Et contra clamorem Natura,
 Tbus adoleat Creaturis.
 Finis ultimus illi, delicia:
 Quot videt Creaturas, tot erigit
 aras,
 Tot colit Numina,
 Quot in se continet nomina
 Voluptas.
 Creatoris legibus Natura obtem-
 perat,
 Solus homo
 Creatoris leges invertere,
 Totamque Naturam evertit,
 Abutitur
 Aëre ad blasphemandum,
 Igne ad nocendum,
 Die ad patrandæ scelera,
 Noctæ ad contegendæ,
 Divitiis ad fastum,
 Deliciis ad luxum:
 Ordinatis omnibus
 Inordinatæ:
 Quique creatus est homo,
 Ex homine se facit brutum:
 Qui Dominus omnium,
 Est sponse inaspirium:
 Magister brutorum, brutorum Dis-
 cipulus.
 Ecce! homo, quasi unus ex nobis!
 Verbo
 Ratione utitur, ratione ut abutatur,
 Contra naturam cogit insaniam,

Ipsaque, si posset, bruta
 Perverticet perverfus.
 Vindica igitur scelera:
 Naturam ab inhumano homine,
 Illescere Auctor Natura.
 Ecce!
 Tot criminant cæcæ, quot Creatura,
 In Cælum
 Quæ suspirando clamant,
 Et hominem clamando accusant.
 Audior!
 Et Auctoris vocem sine voce audio
 Naturæ!
 Ascendit, inquit, tuas in Cælum
 clamor:
 Pavantur fulmina, Et lento jam
 jam pede
 Festinat vindicta.
 Requiesce modicum tempus, *Apoç.*
 Dum compleatur mensura, *c. 6.*
 Et commensuratum non modicè
 complebit penam Justitia.
 Tibi dabo fulmina, tibi tonitrua,
 Spirabis in terra furores,
 De Cælo dabis terrores.
 Laxabo frenas,
 Refrenati tam diu furoris.
 Armabo Auctor Natura,
 Naturam contra Naturam,
 Quia homo
 Armavit Naturam, contra Autho-
 rem Natura.
 Tu ipsa
 Te vindicabis Naturam, Natura
 vindicabis Authorem,
 Quique in cunctis deliquit homo,
 Perietur in cunctis,
 Pugnabitque pro me orbis Terra-
 rum Contra insanos.

FLAMMA PROMETHEI

Seu

DISCURSUS III.

DE ANIMA.

LEUCOTHEUS. Quem tu Prometheum hodie, Olympo reducem? quos ignes, de solis rota subductos memoras?

MELANDER. Fubulosam cortinam remove: mox apparebit. Anima est, quam igneo tectam velamine à Coelis Mythologi traxerant, pro more fabulantes de veritate, dum à Phæbo, luminum Parente, deducunt animæ genesin: quasi verò supra Phæbum non foret Phæbus divinior, Sol justitiæ, à quo nobilius Stemma, igneamque indolem anima hausisset: scilicet, *rendit sursum, quia desursum descendit à Patre luminum.* Cum ejusmodi varibus (quod Peripato dedecorofora) fabulati sumus quæque Philosophi, quos inter Leucippus & Hyparchus, qui ignis mobilitate leviter moti, natales animæ, velut principium motûs, huic elemento adscriperent: peram certe subtiles, dum sic animæ subtilitatem; peram nobiles, dum illius mobilitatem, ignobili ignis

splendore, obscurârunt potius, quàm illustrârunt. Illustriorem Philosophiam, ab ignito Ignatio, Xaverius didicit, Sorbonæ Doctor: quàm pretiosa sit isthæc ~~flamma~~, docere nemo melius potuit, quàm coelesti igne inflammatus iste Prometheus: nemo utiliùs discere, quàm Philosophus ille, tam facîle sic inflammandus, ut totum orbis ambitum inflammaret: noscis notissimam gnomen: *Ite, accendite omnia.*

LEUC: Superi! in quàm grandem Philosophum Xaverius evasit, ex disputatione de anima? Thesi unica: *quid prodest?* plus didicit, quàm illum omnes docuere Sophiæ felicem Xaverii Philosophiam, qua intellectus sic animæ demonstrat naturam, ut voluntas curret naturæ præstantiam! Sed cum **Dlogona** revertamur ad dolium: dic, quosnam Philosophi sensus de anima à **MEL:** Utinam! sufficerent quinque! sed nunquam, credo, minus unanimes, quàm cum de anima sentiunt. Audi paradoxa:

Dio-

*Quæ dicitur
animæ natura.*

Diogenes, vertiginem fortè passus in dolio, natales animæ adscripsit aëri: aquæ Hippiaz, Hesiodus terra. Natam ex igne simul & aëre Epicurus ex aqua & terra coagulata sentit Xenophanes. Herclitus Ponticus dixit vaporem: Archelaus lucem, radiantem ex cerebro: Asclepiades diffusam per totum corpus. Ateameon sibi persuasit, animam esse Corpus Caleste, Thales magnetem: Critias sanguinem: Ex elementis omnibus composuit illam Empedocles. Necdum finis sapientis stultitiæ: Plato minimè divinus, Harmoniam musicam iudicavit; Bias Intelligentiam incarceratam: Democritus (ridete ridentem omnia!) atomorum coagulum dixit, quod respirando se continuo reparat. Critoalo visa est esse quinta essentia purissimorum spirituum, Possidio Idea, Melissæ motus æternus, Averroi forma assistens: Heraclito physico scintilla stellaris essentia. Galenus denique, in hoc puncto sibi dissimilis, quia Medicus fat malè sanus, quem tumultuario agmine non minus insani sequuntur Athei, animam iudicavit temperiem quandam, quæ ubi è qualitibus vix resultavit, mox videt cum syncibus, cum apris audit, cum araneis sentit, se movet cum aquilis, cum Aristotele discurrit, iudicat cum Salomone. Superi! quam hæc stupenda & stupida Sophorum deliria, quæ si facilius pene-

trant, quam spiritualem substantiam (quo tamen clypeo stui, idcirco unico se invincibiles rudunt) Ingenium gratulor, sed quod merito illis invident nefrendes: nam percipe, ut ex hara, velut Peripato, ad hominem sui similem, argumentum grunniat porcus: audite Galeni affectuæ, Sophi irrationalibus anima, si vestra fides Philosophiæ, temperies est qualitatium: sed Galeno iudice, quem adoratis, temperies vestra, ad unguem, nostris simillima: ergo anima vestra nostræ simillima, dicam in forma, ad vestras Philosophiæ informem formam, & gloriam, porcina.

Metho

7.

LEUC: Acute dentem intorquet aper hic Calydonius: impravilum, credo, hoc telum est: hinc erudius infligit vulnus, quam ut illud ferant molles hi Adonides Veneris. Sed edicas, velim, an tam humiliter omnes de anima? MEL: minimè: aliàs illam extulere nonnulli; sed quia difficile est ne quid nimis; dispari sensu, in quæ parem penè errorem incurrerant. Ex stemate Divino, natales animæ, deducit Seneca: hinc Themistius DEI substantiam nominat: Socrates inextinguibilem Numinis scintillam: Secundus DEUM incarnatum: Pythagoras pignus vocat essentiat Divina: Trismegistus radium Divinitatis: Carpoocrates, particulam Divinae mentis: in quæ Tullius Romæ nominat prorsus Divinam,

Tovne.
in And.
in quæ.
natur.

*vinam, terrenis omnibus superio-
rem: Plotinus non æmulam modò,
sed & aequalem naturâ Numinis Di-
uinitatis. En radios, in quibus
mirum non est, si nimius culpe-
tur splendor, nam lucent in tene-
bris ethicæ Antiquitatis. Verita-
tis oracula si pressius consulamus,
naturam animæ exprimit Stagira,
dum illam vocat, principium quo
vivimus, sentimus, & intelligi-
mus: nobilitatem hujus principii
jam à principio declaravit ipse Cre-
ator, dum illam ectipon dixit Di-
vinæ mentis: factam nempe ad
Gen. 1. imaginem & similitudinem SS.
Trinitatis.*

*LEUC: Pars nunquam mihi
anima fuit: tam grandis tamen
thesaurus quòd corpore circumscri-
batur, multi mecum ignoraverint
hactenus. MEL: Placet candor
tuus Leucotheæ! sed & meus non
displiceat velim... Ita est: nescit
Job. 28. homo: nescit sæpe & Sophus,
pretium ejus. Dicam (non enim
Amicos inter linguæ periculum)
dicam, quòd te ipsum sæpe adver-
terit, non sine gemitu: ali non-
nunquam Peripatus, quos sanè
deceat, multum, plus, pluri-
mum à peritionibus Ethicis disce-
re. Nil vilius animâ, toties quo-
ties pro lenticula venalis prostat in-
ter bona propemodum derelicta,
primò est occupantis: non ratioci-
nantur de illa ut Sophi, sed grunni-
unt ut Epicuri, levique aëre levius,*

*Basilicos inter furios, illam ex-
sufflant, pessimi trapezitæ, dum
margaritam tam leviter projiciunt
ante porcos. Utinam saperent,
& Sapientum albo cum nomen su-
um inscripserint, Sapientum ora-
cula sæpe consulerent! Querant
Philosophos, quos doctoratûs
laureâ Cælum jam coronavit, &
dicent Chrysoptomi, animam esse
hereditatem Divinam: Cyrilli,
opus inter opera DEI excellentissi-
mam: Gregorii, sanctuarium
Divinitatis: Hilarii, speculum
perfectiõnum DEI: Pauli, Reg-
num DEI, ejus pulchritudine
capus ipse DEUS, non dedignatur
pro suo ideligere habitaculo, Te-
ste S. Bernardo: Augustini illam
vocabatur, Divina miraculum
Omnipotentiæ. Querant Xaveri-
os, quibus angusta sunt mundi
spatia, ut in altero quoque mundo
animas querant: quos non retar-
dat mare periculis, terra monstria,
Cælum injuriis, ut - ut nimbos
crucibus, fulminibusque mixtos
depluat immitis Jupiter. Ignatios
consulant, qui pedem, olympo
jamjam insertum, denuò retra-
hant, ut cum æterno sui periculo,
huic periculo animam subtrahant.
Querant sexcentos alios, quorum
Zelo, nec ipsum Cælum metas
ponere potuit; querant & discant
facere pro anima propria: quod
alii facere non dubitarunt pro alie-
na. Quòd si minùs Sapientibus
credunt, Incarnatam Sapientiam
con-*

S. Bern. confulant: reponet Mellissius: & de dilig. dixit multa, & gessit mira, & DEO. percussit dura, in animæ emolumento. S. Augustinum: dixit thesaurum abscongust. ditum, sic æstimavit: fecit centum miracula, sic indagavit: tulit crucem, vitam dedit & sanguinem, sic amavit. Quærant & intelligant se Christi sanguine redemptos: nolintque amplius se exhibere vales.

Quorn-
plex.

LEUC: Ita est: cur enim tam pretiosi suo Authori, tam sibi reddantur viles? paradoxum adeò histeron proteron, in Philosopho mirari possum, non capere. MEL: Me quoque incuria tanta suspendit attonitum: caperem, si Peripatus noster metempsychosi subscriberet, cujus delirius actus Pythagoras animam dixit non suam, sed alienam, commodatam solummodo, non donatam: hinc apud Ovid. 1. Nasonem; Ipse ego (nam nemini) vlt. me. Trojani tempore belli Panthoides tam: Euphorbus etiam, cui pectore quondam bestia in adverso gravis hasta minoris Atrida. Quævesaniã abreptus quoque Empedocles, Piscem (asellum crediderim marinum) fuisse se quondam: fidenter adeò credidit, ut Pythagorico more, summo sibi piaculo duceret, vesci quocunque vivente, ne simul cum canibus avos, & pro avos devoraret. Caperem, si plures homini animas nostra adstrueret Philosophia, quarum unam cum Manichæis, quia malam,

inferno: alteram quia bonam, Cælo possent transcribere: vel quod Galeni fuit perversum dogma quarum unã in hepate perditã, restaret altera; hac ex corde ad Inferos detrusã, in cerebro tertia tandem sapere posset, & errorem, bis malè commissum, meliore facto corrigere. Sed nescit insana ejusmodi scita Peripatus sanior; anima, quam habes Philosophe, tua est, & quidem unice tua, quia unica: cur ergò, quod tuum est negligis? bona curas fortunæ, quia tuæ ut tuæ non sunt, quia ut tuæ brevi mors auferet. En quàm præpostera sit tuæ sollicitudo! Curas ut tuæ, quæ non sunt tuæ, & tuæ negligis, ut aliena. Nunquid quod Balaamo Arcas, hoc tibi tuæ, jure, oggereret anima. Quid feci tibi? cur me percussis? cur me vulneras? Num. plus quàm tertio tot peccatis? 22. cur me occidis? nonne anima tua v. 30. sum? & utinam animale essem! fors animam Arcadis si circumferres, tractares mitius, certè non posses crudelius: Hæc illa: quibus, quod superaddam, non suppetit, nisi quod anima quoque sit unica: Superi! quæ unica, unice chara, quia rara, præter animam: æstimantur quoque vilissimæ, quando unica: sola anima vilescit, ut ut nobilissima, simul & unica. Quam dabit homo commutationem pro anima? hanc certè solam si perdat; 16. dicere potest: amici, perdidimus omnia.

E 3

LEUC:

Proprietates.

LEUC: Verum nempe, quod dixerat: *nescit homo pretium ejus.* Id solummodo mirum, quod & Philosophi possint ignorare tam nobile stemma, excelsos adeo animæ spiritualis natales: fuere, nisi fallor, qui ad rerum materialium ignobile chaos illam detruserant, sat nobiles fore ferati, si cum brutis, quæ vitâ non superarent, æqualia in mundo subsellia occuparent.

MEL: Fuere, sed Philosophi non fuere, nisi nomine tenuis: si enim vel supra canem Æsopicum sapissent, radicem cognovissent è fructibus, ex operationibus animam spiritualem. Nunquid enim, edicite monstrosa Machiavelli progenies, nunquid enim, quod propius amulantur operationes certò angelicas, eò recedunt longius ab illis, quas materiales in brutis nemo non profitetur? nunquid in sua sphaera Intellectus cognoscit nunc singularia, nunc universalia, nunc finita, nunc infinita, nunc substantias, nunc accidentia, quæ omnia fugiunt armatos etiam microscopii oculos? nunquid quæ ratio cognoscit objecta creata vel increata, sensibus superiora vel congrua, appetit voluntas? nunquid ista suo modo tendendi est libera: illa universalis & abstractiva: nunquid jam comparat, jam se reflectit, jam judicat, jam discurret: quæ omnia, materialem sensuum sphaeram, toto cœlo transcendent & superant. **Omitto levioris armaturæ subsidia,**

quæ contra Atheos, in aciem solet educere Philosophia: cui ista minus sufficienti homo non est, nisi quem forsitan Deucaëon, è thro silice materiale, quia saxum progeneravit. Id solummodo velim, advertas, quisquis animam admittit spiritualem, admittit indivisibilem: hæc enim proprietates illam, velut filia Matrem consequitur. Hinc, si legis, quod de collati cujusdam vertex, quondam sapius subsultarit, spiritibus, velut è pyrobolo erumpentibus, id tribuendum: unde frigescentibus musculis, sic brevi dentes coiverant, ut canis auriculam, sanguinem fortè lingentis, & fortiter stringerent, & pertinaciter ex illa diu hærent. Si legis, Mexicani juvenis verticem amputatum, in hæc verba subito prorupisse: *Ipsi me interfecerunt*, potentia motrix sic impulerat linguam, ut verba à jamjam morituro concepta, voce intermortuâ balbutiret: nisi forsitan familia Divinæ mavelis adscribere Providentiæ. *Immortalitatem* quod attinet, authore Scoto, vix reperies sonantioris nominis Philosophum (Epicuri hippocentauros non nomino) qui non ultrò fateatur animam aliquamdiu facis supersistere: evincit hoc unanimis naturæ sensus, exigit Numinis providentia, præmiantis pro merito probos, punientis pro merito improbos. Jam si superstes aliquamdiu, cur non semper? an agentia oppo-

Tylkowski de anima.

Acosta l. 5. b. 14.

oppones contraria? at non habet: an defectum causæ allegas? conseruat DEUS: an subjecti absentiam? subjecto non indiget: an fortè defectum finis obtendis? sed intellectiones si admittis post Fata, finem jam admisisti: utut accuratius hæc ponderanda Philosophicæ trutinæ, & eruditis Sophorum circulis, reservemus.

LEUC: Contestata adèb veritas, de animæ prærogativis, hostem habere nequit in Christiano Peripato: non nisi Stoici sunt & Epicuri de grege Onocrótali, qui oppositum rudunt, novòque crudelitatis prodigio animam secant in partes. MEL: Ità est: unanimi calculo probant hanc veritatem Philosophi, & utinam vitâ non reprobent! animam indivisibilem asserunt: cur ergo toties cum corde dividunt creaturam inter & Creatorem? Immortalem esse demonstrant, & tamen, voluptatis momentaneæ toxico, per sæpe essant, ut Cælo mortua, inter cruciatu aternos vivere cogatur aeterna. Spiritualem affirmant, & infra materialium sordes detrudunt hoc Cæli delictum. Superi! quale spectaculum, Amphitheatro Neptunus dignissimum! Dominatur corpori perè dixissem, porcus, & anima ancillatur: carnalis bestia in triumphum ducit, delapsam cælo spiritum: nobilitate, terreis cuncta, transgreditur anima,

divino alenda nectare, angelorum consortis digna, inter creaturas Regina, sublime meretur in aurâ ætherea folium: & ecce! in terris exul damnatur ad bestias: involuptatum cæno volutatur, porcorum instar, Augiæ stabulum purgare cogitur, ministra sensuum, corporis mancipium, brutorum ludibrium. Quàm vilis ô sophe, tua tibi facta est anima! Spirituális hujus thesauri pretium si ignoras, in unum collige solis aureum jubar, lunæ argenteum pallorem, siderum rutilos splendores: collige, quid quid magnitudine visendum, pulchritudine stupendum offerunt immensa cæli spectabilis atria, reponet Angelicus: *majus pretium esse unius anima, quàm corporum innumerabilium.* In cumulorum congere coronas & scepra Occidentis totius thesauros, Dalmatici auri montes, maris Erithræi gemmas; congere quidquid pretiorum suis in visceribus alit hic mundus, & judicium aureum feret Chrysothomus: *nullius rei pretium, cum anima conferendum: nec totum quidem mundum.* Denique oculis proponere universi hujus immensam propemodum gloriam, regna, imperia, honores, divitias & voluptates: mox aderit licitator stygius, *hæc omnia tibi dabo, exclamans, solam animam redde, habebis hæc & plura, si cupias.* Pro pudor! hostis, nesci aliis contemptor, tanti tamen ani-

Ezech. animam æstimat! offert omnia
c. 13. nundinator avarus, & quàm mul-
 ti pro nihilo vendunt animam pro-
 digi, *propter pugillum bordæ*; propter lenticulam momentaneæ
 voluptatis.

LEUC: Hæc phrenesis, vel potius furia sunt Juventutis, quos utinam cum Ulyse solummodo fingerent! Spes foret melioris spei cum tempore: sed malo huic afferrelacrymas, medellam non possumus. Hinc precor, me paucis quoque edoceas, quid Philosopho sint animæ facultates? MEL: de præcipuis, ni fallor, notitiam postulas, quas trito jam nomine Voluntatis, Intellectus, atque Memoria designamus. Has potentias illi, qui sacramentum dixere Angelico, in suis principiis bene, in nostris verò non nisi gratis distinguunt ab anima. De memoria quid dicam? Mysterium hoc naturæ tam magnum est, tamque reconditum, ut extra se propemodum raptus, Philosophorum Phœnix
l. 10. Augustinus, in hæc verba proruperit: *Magna vis est memoria:*
c. 17. *nescio, quod horrendum DEUS meus! profunda & infinita multiplicitas, & hoc animus est; & hoc ipse sum.* De illius natura & indole hoc unum novimus, quod teste Damasceno, sit *promptuarium anima*, quo diversissimas recipit species, receptas retinet, retentas ad oblectam, & functiones a-

nimæ fideliter reddit. De artificio divinatæ multa, miramur plurima, scimus propemodum nihil. Ingredere cum Augustino *ingentem memoria Aulam*, in aula *l. 10.* mirare innumerabiles recessus, in *c. 8. &* recessibus infinita propemodum *scq.* penetrabilia, quibus, veluti totidem repositoriis, ministerio sensuum, tot rerum imagines reconducuntur. DEUM immortalem! quale prodigium, nisi foret vulgare? imperio, & ad nutum persilient famulæ species sine motu: hæc segnius, promptius illæ imperia audiunt sine sensu: nunc catervatim sine lege, nunc se se sistunt imperturbato ordine sine duce: jam vagantur per cerebrum, sed sine strepitu, jam ordines turbant, sed sine tumultu. In obscurâ veluti camerâ representant præterita, cum sint præsentis: res magnas, dum magnitudine careant; immensas, cum tamen mole destituantur: quæ audivimus, repetunt sine voce, quæ vidimus, monstrant sine luce: sine luxu convivia exhibent, bella sine sumptu, sine fastu triumphos. In hac memoriæ specula, quos vidi, video colores, & discerno in tenebris: clamores Stentoræos in silentio atbitror: lecta relego sine librâ, dicta repeto, quiescente lingua: nunc advoco absentes amicos, & mox ut præsentis se sistunt: nunc resuscito mortuos, mox adfuit et viva: illos intueri sine oculis: alios

quor sine voce : sine auri-
 bus audio : sine manibus con-
 tracto, minimè solus, vel cum
 maximè solus. Illud intra mira
 stupendum, quòd in memoriæ
 speculo idem ipse mihimet ipsi oc-
 curram : repetò sine actione, quæ
 egi : loquor sine locutione, quæ
 dixi : lætitiæ meæ memini, quin
 sim lætus : tristitiæ recordor, quin
 sim tristis : imò lætus tristitiam,
 tristis sæpe volvo lætitiã : sine
 timore timorem recole, sine cupi-
 ditate sum meæ memor cupiditatis.
 Illud denique inter stupenda mira-
 culum, quòd non tantum memo-
 riæ, sed & non memoriæ memo-
 riam habeam, ipsius puta oblivionis:
 adest cum abest memoria, in sua
 præsens absentia, absens in sua præ-
 sentia : quid dicam ? an non erit in
 mea memoria illud, cujus sum me-
 mor ? absurdum : quòd si oblivio
 in memoria, privationem memoriæ
 in mea habebo memoria, hunc in
 finem, ne priver memoriã, & ob-
 liviscar : absurdum absurdo majus.
 Si oblivionem adesse dicam in
 imagine sui vicaria, quæ cognosca-
 tur : ergo adfuit ipsa oblivio, quæ
 velut prototypon imaginem sui
 impressit. At quomodo ? metab
 humani ingenii, quæ hic terminat
 ingeniorum omnium meta Augu-
 stinus, nefas est transgredi. Cum
 hoc Sancto Doctoris exclamo: *quis*
l. c. 16. *mysterium hoc indagabit ? ego*
certè Domine laboro hic, & laboro

in me ipso factus sum mihi terra
difficultatis.

LEUC : Davo simpliciorum
 me sentio, cum de memoria disse-
 rit Oedypus Hipponensis, tam pa- *Excita-*
 radoxa hætenus me audisse non *tio spe-*
 memini ; nempe ubi rudes existi- *cier.*

mant scirpum, Dacti nodos repe-
 riunt. Mylterium, credo, non
 absimile continet excitatio specie-
 rum, quam quidem experior, sed
 quæ tyronis est infelicitas, ipsam
 non capio experientiam. MEL :
 Non solus es : sunt quos Petipa-
 tus inter Primates emeritos collo-
 cat, qui arcani hujus incertos sese
 publicè profitentur. Quæ veri
 similiora, strictius prosequor. Ce-
 rebri penetralia unà mecum animo
 subî, erunt nonnulli, qui innume-
 ras mox tibi cellulas, Anatomica *Hæmold.*
 clave, aperient, distributos in cel-
 lulis monstrabunt spiritus, quibus
 veluti totidem veredaris, vicariæ
 rerum imagines, insident. Omnes
 expectant imperium : fac frena
 laxes, quæ injicit viscosâ humiditas,
 & ad nutum profiliunt paratæ.

Alii tenuissima cerebri filamenta *Bergmu-*
 detegunt : quibus ramorum instar *di,*
 extensis, veluti totidem folia, an-
 nectunt spiritus, specierum baju-
 los : & isti pruriunt ad saltum, si
 frigoris gluten resolvat calor, mox
 avolabunt. Alii, quibus spirituum
 nativa levitas, vagaque indoles
 minùs videtur congruere, cum or-
 dinata, constanti, nec rarò diu-
 turna,

turna, quam experimur, reminiscencia, specierum castra metantur in cerebello, quæ pars, quia sicca magis & dura, aptius imagines retinet usque dum è suis tentoriis, juxta signatos ordines, ab anima evocentur. Aliis via media præplacet, sic uni sese sententiæ commodant, ut alteram non derelinquant: spiritibus, veluti sensuum internuntiis, rerum imagines tribuunt; hæc ubi ad phantasiam delatæ, consimiles ablegant ad cerebrum, ibidem, ut in armario, stabiliter hæsuræ, usque dum ab iisdem spiritibus, aliisve causis, in debito ordine excitentur. Hæc illi, velideo beati, quia medium tenent, cunctaque faciliè experimenta dilucidant.

LEUC: Orexin curioso moves Philosopho: appetens appeto scire, quæ toties frustra in me experior. Patere, scrupulos tibi meos aperiam; quos sine Jovis Olympici dyptera solves, atque absolves. Et imprimis quidem, quid causæ subest, quòd nunc ista, nunc illa in memoriam veniant? quòd sæpe, cujus nolo, sim memor, cujus volo, sim immemor? MEL: Animum adverte, & evanescent, si quæ sunt hujus dubii tenebræ. Plenam memoriæ indifferentiam determinant Ideæ, quas Peripatus nominat, intentionales: his anima, veluti instrumentis, adjuncta, reminiscitur Alcibiadis potius, quam Timonis.

At quis has species excitat? in promptu causâ: Phantasmata, per materiales signata imagines, à quibus, quamdiu in corpore animam circumferimus hospitem, ob relationem sympaticam, spirituales illæ dependent, & excitantur. Verùm instantius premis: quæ causa suis è latebris simulacra phantastica provocat? enimverò non una: plures sibi hoc negotium vendicant. Sæpe affluentes furmatim spiritus, stertentes in cerebello species, animant: hinc instigante naturâ, conficere occupat solemus, ut seigniores spiritus stimulemus, per spiritus species. Plerumque calor constrictas frigore resolvit: hinc febris ardore laxati, ebulliunt spiritus, atque sic per diversa phantasmata, turbatæ pariter species, in cerebro tumultuantur. Non rarò hic suum exercet imperium voluntas: nam quia sensus interni est Domina, nunc huic, nunc illi objecto applicat phantasiam: hinc circa quæ volumus, etiam expressius versamur. Subin DEUS has ipse motor imagines suscitât: subin Angeli assistentes, hinc inspirationes bonæ à bonis, suggestiones malæ à malis. Nunc species mota, movet quoque affinem, nunc mutuo fœdere sese trahunt, indole & naturâ consimiles. Denique hoc in negotio plurimum sibi facessit negotiamenti affectio: assidue ludit cum ectypis, quorum adorat archetypa:

typâ: nempe, quod quis amat, hoc cogitat, nec sicut ab oculis, ita recedit à mente, quod semel pessimè fascinavit mentem.

LEUC: Occurrit, quod Philosophus nuper, calamistrato cui-dam Matris Idaliæ columbo: in querelas hic effusus, animi laxabat sinum, formarum phantasmata caussatus, quibus memoriam nunquam non obturbaret tentator stygius. Sed agnovit eroticum symptomâ Philosophus: & falleris, inquit; dum in jus vocas Cæcodæmonem, hic innocentem: Tua ibi affectio dæmon est, quem alis in corde: hæc archimima, in umbratili memoriæ scenâ, repræsentare nil didicit, nisi Cyprum.

In animo olida tibi stagnat mephytis, & miraris, quod purulenti in

Mat. 15. v. 19 *cerebrum sese levant vapores? de corde exeunt cogitationes: radicem tolle, amorem ejice; esse non debes amans, esse ni velis amens.*

Miratus ille hanc sibi novam philosophiam: an secutus sit, & executus, non comperi hæstenus.

MEL: Rectè hic equidem; non emarcescunt hæc lolia, nisi stirpitis eradidentur. Scilicet ideæ, quas tradit profani amoris philosophia, æternæ sunt & immutabiles; nam illas in Lunæ concavo, nunquam non contemplantur Latini Endymiones, Et quod pejus; contra Philosophiæ nostræ principia agunt hæc species in virtute substantiæ, nec rarè tragicos produ-

cunt effectus: imò, quod paradoxum: per illas agunt causæ in distans: in absentia vulnerant, & sæpe per sympathicam antipatiâ abfentes quoque occidunt. Sed hæc sub rosa; redeamus in orbitam.

LEUC: Id ego edoceri jam cuperem, unde tanta non rarè memoriæ sit differentia? sunt, quibus cerebrum, putes, cum Bato in lapidem obduruisse, adèd duram se illis exhibet novercam natura. Sic olim Herodem, quem cognomento Sophistam Historiographi nominant, in stuporem utique, rapuit filius adèd stupidus, ut viginti quatuor Græci alphabeti litterulas, nullo labore caperet; usque dum, constitutis tandem ephēbulis, quos totidem characteres distinxerant, per continuam longissimæ temporis assuetudinem, naturæ duritiem superâsset. Quid? quod & Nationes integras, quas inter etiam Thracia, tam hebeti memoriâ perhibent, ut citiùs lapidem cavet gutta, quàm illis, obstinatum in sua dūritia, cerebrum emolliatur, Contrà alios memoria beat tam felix, ut humanam propemodum fidem res superet. Certè à te ipso percepisse me memini, Senecam nunc bis centum hexametra, nunc duo nominum millia, auditu unico percepta, non solum hæsitacione nulla, sed etiam ordine retrogrado, memoriter reddidisse. Mithridatem, duabus supra viginti Nationibus

Arefius l. 6. imperf: 178.

Ipse l. 1. declam:

Plin; l. 7. c. 14

imperantem, singularum linguis
ita locutum ferunt, ac si omnes
cum unius Matris lacte suxisset.

Muretus Oblitupuit quoque Padua, cum
l. 3. Var. triginta sex nominum millia, eo-

lesti: dem quo hauserat ordine, à Ju-
vene repetita, & quidem nullo
errore perciperet. Nec inter he-
betes numerandus Joannes ille Pa-

Euseb. pturæ volumina, cæ fuit memoriã
Cæsarij. complexus, ut quibuscunque ver-
bis filum porrigeres, id linguã
nunquam fallente, ad usque exitum
prosequeretur. Sed & memo-

Plin. l. c. delendæ nam tanta fuit, ut è suo
exercitu, qui sexies centena mili-
tum millia complectebatur, quem-
vis non tantum nomine, sed &
cognomine propriò compelleret.

Idem l. c. Uterius progressum memorant
Lucium Scipionem, qui singulos
cives, quorum myriades plurimas
tunc numeraverat Roma, onoma-

Idem l. c. stico non semel titulo salutârît. Il-
lud denique miraculo proximum,
Charmidentis, sidus quondam in
Græciam magnitudinis primæ, quæ-
cunque auribus hausit, felicitate
prorsus imperturbabili, è memo-
ria, velut patente è pagina, mox
recitasse: imò, quoscunque libros
legendo decurrerat, memoriã
mox tenuisse, helluonem biblio-
rum, & bibliothecarum voragi-
nem propemodum infinitam: &
hæc sunt, quæ de felicitate me-
morizæ, posterorum memoriæ Ve-
teres comendârunt.

MEL: Tua probatur hæc eru-
ditio: Cæterum dixisti multa, non
multum: paucis habe problema-
tis decisionem. Sunt, quibus ce-
rebellum & siccum est & exsic-
cum; quibus aridi torpescunt spi-
ritus, ipsiæque caput ubique per-
forant aritæ: hinc navigant in sic-
co semper, nec nisi iavitâ Miner-
vâ Itramineam fructuã memoriã
flagellant. Thracum verò duriti-
es ex eo originem trahit, si conim-
bricentibus fides, quod soli Cœ-
lique natura, fiderimque influxus
qualitates memoriæ inimicæ, ju-
giter imprimant: unde Thebanos
quoque ingenio obtuso & pingui,
Athenienses perspicaci atque acuto

*lib. de
divinas.*

fuisse, Authôr est Oratorum Prin-
ceps: eò quod Thebas crassus,
Athenas rarus subtilisque aer soli-
tus sit animare. Contrà sunt,
quibus viscosa cerebri indoles,
quibus spiritus humidi, aptique ad
recipiendam, ceræ instar, quam-
vis imaginem: & hi prodigiola non
rarò memoriã excellunt. Id tamen
de humiditate velim advertas,
quòd sicut memoriæ promptæ est
genitrix, ita, si nimia, oblivionis
quoque sit Mater: nam, aquæ
instar, facilè ideas omnes admittit,
sed nec difficulter dimittit: hinc
hæret aqua sæpissime, fidemque,
quam citò dedit, citius rumpit,
in ipsa fide infidelis memoria.
Contrà illi, quibus duriusculum
quidem, minimè tamen in adaman-
tem obriguit cerebrum, fidelio-

sem

tam ceteris memoriam experiuntur. Quippe nativa siccitas, quas ebiter non recepit ideas, nec etiam defultoria levitate repellit: hinc melancholicis diuturna memoria, qui sicut res apprehendunt morosius, sic etiam profundius insigunt. Illi tamen, quibus inter siccum & humidum, temperata consistit cerebri indoles, cum ipsa Minervâ, de memoriz palma possunt contendere: nam quæ capiunt facile, etiam retinent constanter: hinc est, cur meliori memoriâ Juvenes, minus aptâ pueri utantur, & senes: nam pueros superat juvenus temperatâ magis humiditate, senes siccitate libratâ magis ad pondus: unde facilius his species imprimunt, illis tenacius impressas conservant.

LEUC: Ut video, in multis experimentis, appositè caliginem discunt hæc tua physica: patere, ulterius esse me curiosum. Cur multis subito omnia, imò cur multi subito omni proflus memoriâ excidunt? notus est, communi quoque parcemiâ, ad exordium docti certaminis, derepentè *mutus Hipparchion*: noti sunt Theophrasti, qui coram populo Atheniensi peroraturi; Herodes Attici ad M. Antonium verba facturi; Heracliti Lycii, qui coram Principe Severo dicturi; noti sunt & ipsi Demostenes, utut Oratorum in Græcia Principes, qui Philippum Regem, Amyntæ filium, Oratorio apparatus allocuturi, præter spem omnium,

quasi Lethæis in undis subito naufragi, hianti ore ad instar piscium, obmutuere. MEL: Oblivionis tam paradoxæ occasio timor est; *Corvinus*. fugat hic ad præcordia spiritus, nativumque cum spiritibus calorem: hinc memoriz officina in cerebro, sic constringitur subito frigore, ut rerum imagines penitus aboleantur. Accedit, quod non raro ipsamet sollicitudo, quam pro memoria gerimus, memoriam turbet, quia spiritus dissipat, primariæ memoriz administros; ab horum obsequiis cum plurimum pendeat. hæc facultas, plurimum quoque pendet problematum erudita analysis. Scire forsitan desideras, cur post libata frugali etiam Cerere prandia, ferias sibi memoria deposcat? causa latere nequit Philosophum: vapores nempe meatus spirituum obstruunt, ipsique cum suo calore spiritus ad obsequia ventriculi avocantur. Miraris, quod illis vulnera, his verò morbi sic hebetarint memoriz aciem, ut Corvinus Messala proprii quoque nominis sit oblitus? in promptu est causa: nam vel læditur memoriz sedes, vel spiritus, ut imperie nimia turbati, avolant & confumuntur. Causam indagat, cur irâ vel vino ebrii, vix quæ capiunt, capiant, adeò omnium sese immemores sentiunt, postquam Morpheus motos tandem potuit componere fluctus? contra quas amor vel juvenus semel species impressit, cur

vix fera ætas obliteret, adeoque servet odorem testæ dæi? scilicet in homine emotæ mentis, sunt cuncta in motu, etiam spiritus, hinc specierum præpediunt impressionem. In ebriis, sicut in somniantibus semisopita languet memoria, hinc species, uti non nisi obiter imprimuntur, ita nec nisi evanidæ exprimuntur. A iâ amoris est indoles: non perfuntoriè is suos amores: sed quia & frequentius de illis loquitur, & attentius cogitat, quid mirum? si inculcata toties idola non nisi fera delere possit oblivio. Experta hoc Mater illa Seraphica, cuius postquam Divinus amor cor jáculo transfixit, non potuit non esse memor sui Dilecti, singulis etiam vitæ suæ momentis: id quod propria manu testatum Orbi reliquit. Denique, quòd ætate proveci faciliùs in eorum memoriam redeant, quæ percipere, ut juvenes, quàm quæ discunt, ut senes, in causa est, superveniens cerebro cum ætate durities, hæc enim antiquas species pertinaciùs retinet, ne elabantur, recentes impedit, ne imprimantur.

LEUC: Vix superesse videri posset, sive mihi, quod discam, sive tibi, quod de memoria doceas.
 MEL. Ne tu tyronem te probas, de quo vulgò proverbium: *Logicens omnia*. Vel si tibi cum Platone nulla de novo Scientia, sed Scientiæ nova tantùm memoria, edif-

fere, cur ad voluntatis imperium nunc promptæ profiliant idæ, nunc tardius obsequatur? cur solum in genere, sæpe nulla in specie species? cur non nunquam penitus imperium detractent rebelles, vel longè aliæ, quàm citentur, erumpant? cum tamen ad primum mentis Angelicæ nutum obsequiosa celeritate mox advolent, junctisque veluti vocibus conclament: *adsumus*? cur non iidem & ingeniosi & bene memores, sed sæpe qui tenacioris memoriæ, minùs celeri & acuto ingenio polleant? cur in nonnullis imaginatione læsâ non lædatur memoria, & vicissim? cur denique infinita propè spectacula hæc nobis exhibeat facultas, quorum tamen imagines suppeditare nostri sensus non poterant? Eja, Oedipum age, & epomidem concedemus. Sed humeros contrahis, onusque solvendi rejicis in probantem. En igitur paucis: Nos inter & Angelos magnum utique discriminis chaos: Illorum memoria ad arbitrium nunquam non expedita: nostra, quamdiu quidem hac aurâ fruimur, indissolubili nexu phantasmati alligatur: & licet huic in cerebello tentoria figas, spiritus tamen phantasmatis & sæpe bajuli, & semper solent esse motores. Hinc si in cerebrum penetrent, puriori excocti sanguine, non nisi ludicra: si melancholico nati humore, non nisi tetrica, vel invito, phantasmate obrudent. Si in cerebro,

rebro, nativa humiditate disposito, calidiores affluant spiritus, species habebis ad imperium promptas: si in sicco torpescant, experieris cunctantes: si in malè disposito, avolent, vel corrumpantur, & simulacra corrumpinecessum est: unde oblivio, quam in phreneticis sæpius admiramur. Alterum problema, quod attinet, ingenii acumen rectè statuitur in *promptitudine mentis, qua facillè invenimus, qua latent, & super inventa profundè discurremus.* Pendet autem hæc promptitudo ab internorum ministerio sensuum, maximè à facultatis, quæ cogitationibus præsidet, expeditis obsequiis, quibus, discurrente intellectu, & ipsa particulariùs circa singula discurret: jam verò cum duntias cerebri, quæ rerum idola tenaciùs retinet, facultatem hanc remoretur, colliges, nì fallor, quomodo ingenium hebetet, id ipsum quod memoriam efficit diuturnam. Ad tertium audire lubet at Conimbricenses: etsi, horum iudicio, imaginationem atque memoriam, in eodem cerebri domicilio colloces, penetrale tamen unius siccum, & alterius esse poterit humidum: unde temperamentum mutatio, quæ fat est ad turbandum imaginandi officium, non continuo sufficit ad retardandas memorie functiones. Ad ultimum denique, toto collo negandum & pernegandum, in memo-

ria thesauris quidpiam latere reconditum, quod ministerio sensuum non debeatur: novas imagines dicimus, quas noviter combinatas meliùs diceremus. Finge tibi Orbilium, aliùmve in Magistratu grammaticali togmatum Patrem: quære, unde illi tot nomina, nulli intellectui fat nominanda? & ad summum non nisi 24. litteras in medium proferet, quibus non unum, sed novos novosque consarcinet Calepinos. Enclidem, notum in Mathesi oraculum, consule, & è 10. cisis innumeros tibi numeros combinabit. Orphei cytharam explora, & videbis è septem Musicæ elementis harmoniam consurgere diisonam, non tot quin sæpius variatam: cur ergo memoria dirigere Protogenem nequeat, vel Apellem, ut è diversis vultus humani partibus, sed aliò, aliòque modo vel præportione dispositis, effingat infinities diversa hominum ectypa, quorum nullum hausisse sensibus etiam per Jovem lapidem jurabit? hæc nempe sunt naturæ miracula, quæ experiri, concessum est omnibus, comprehendere, ne quidem Sophis,

LEUC: Crediderim invenire, in memorie adytis *Intellectus.* *Etus.* *Etus.* plura, quæ curiosam sui memoriam poscerent: sed hoc modo de memoria sic discurremus, ut intellectus penitus obliviscamur. MEL. Rectè mones, quod memorie

Conimbr. probl. 4. de mem.

Probl. 13.

riæ dedimus nimium, facultatibus reliquis detrahemus. Intellectu caret, qui in illo non intelligit intellectus Authorem: vix enim alibi suam magis potentiam ostendit Numen, quam in ista potentia.

3. de ani.

c. 5.

Hæc Philosopho dicitur facultas, qua cognoscimus omnia, quæ quidem veritatis sphaera, nobis objicit percipienda. Hoc ergo paradoxum hujus potentiae fatum, tam multa quod intelligat, & se ipsam ignoret. In alienis rebus ad instar Argi est oculata, cæca in suis: foris erudita, intus ignara, extra se ubique præsens, intra se absens: nôset, credo, se ipsam, si à se abesset, & idcirco se ipsam non videt, quia sibi est præsens. Superi! quanta facultati huic facultas! cernit præsentia, inspicit futura, cognoscit dissita, attingit sublimia, penetrat subtilia, scrutatur profunda, discernit bonum à malo, verum à falso: non constringitur vinculis, carceribus non cõhibetur, ferreos vectes, clausasque portas pro libitu penetrat, & ubi in tenebris putas squallentem, ipsa, extra se ipsam, per Mundi patentis spatia spatatur. Celeritas quoque illi est summa: momento in Cælum avolat, & discurrit cum Angelis, momento ad terram revertitur, & sylvas incolit: nunc aquam, nunc aërem, nunc ignem petit, omnium elementorum incola: sed dum igni se immiscet, non adurit, dum Oceanum in-

trat, non demergitur, dum aërem visitat, non humectatur. Plus dico, potest tenebras ingredi, quin obscuretur, penetrare nihilum, quin confundatur: meditari tempora, qui fluat cum annis, consequi motum, qui moveatur. Illud præprimis admiratione dignissimum, quod si forte nebula sint tibi tempora, nullósque numeros amicos, mens sola, sibi soli sufficiat: in se ipso concilium convocat Intellectus, quot cogitationes, tot numerat Achates intimos: cum his, in cordis conclavi deliberat, discurret, stratagemata struit, & destruit, machinas hostiles explodit sine fragore, bella debellat sine cruore, sine obice parat victorias: verbo: sine proditiõnis periculo subornat omnia, nisi ipse sit sibi periculum, seque ultrò sibi velit eripere proditor simul, & inimicus.

LEUC: Grandis Hercle prærogativa, quam Superis æmulam possidet Intellectus! usi hoc fuerint, in suum & Universi totius emolumentum Salomones, Augustini, Stagiritæ, & alii, quos ingenii acie Aquilas, fecunditate Phœnices, præstantiæ gloriâ velut Semideos, erectis propemodum aris, adorat Posteritas. MEL: Defuere nunquam Divina Orbis ingenia: quæ, de natalium splendore, cum ipsa Pallade certarent. Lustra, si lubet, prodigiosos, quos nullo non tempore elidere, partus,

partus, & obstupesces Natura
miracula, non æquata modò, sed
superata. Quid linguarum varie-
tate divinius? secreta animi pandi-
mus, quæ licet aure percipias, nisi
velim, nunquam percipies. Idem
vocabulum plurifariam, imò è
pauculis litteris, infinita forma-
mus vocabula: & quis ad tam ar-
ctam epitomen, discursus omnes
hòvit contrahere? Intellectus;
Quòd si, naturæ vitiò lingua de-
negaret officium defectum supplet
Orthographia: ponit hæc linguam
in manibus, ut loquamur per ca-
lamos, per epistolas alloquamur
absentes. Et si ingenio gloriam
fortè Fata invadeant, *victura meis
imendantur nomina chartis*: & quis
Ista adinvenit subsidia? Intellectus.

Tibull. Quòd si Orthographicus labor de-
van. l. 35. terreat, adest Typographia, cu-
Philol. jus beneficio plus una dies, quàm
annus labor, Amanuensis minimè
otiosi, edere potest in lucem: &
quis divina invenit hæc adminicula?
utique Intellectus. Sileo tot in-
genii decora, quot orbis exhibet
volumina: effecit his Intellectus,
ut etiam mortales, immortalita-
tem Superis, amplius non invade-
rent: scilicet *Ars longum Scriptori
prorogat eum*. Per libros vivunt
etiam mortui, quia nobiscum lo-
quuntur, ut vivi: auscultamus il-
los silentes, absentes consulimus, &
nunquam melius discimus, quàm
ubi cineres docent, & de rebus
discurrunt Umbræ. Per libros

Morat.

elapsa tempora revocamus, &
Majorum heroicis ausus in absentia
admiramur presentes. Quæ
memoriam fugiunt, è fuga ephemerides
retrahunt, & frustra jam
atterit ætas, quæ ipsam atteri non
sinunt ætatem. Id tamen unicum
addo, hanc ingenii gloriam, nisi
virtute, veluti lumine gloriæ, ele-
vetur, vanitatis fumo fore obnoxiam,
& nunquam magis mortalem,
quàm cum inaniter gloriatur se
immortalem. Sensit hoc Chry-
sippus, qui septuaginta; Aristarchus,
qui mille commentarios exaravit,
quos omnes absumpsit flamma,
ut saltem illustrius perirent.
Sensit Dionysius in grammaticali
Republica emeritus dudum Patricius,
quem ultra tria millia quingentos;
Trismegistus Sudra, quem supra
quingentos viginti quinque, sex &
triginta librorum millia, manu propria
exarasse ferunt, quorum omnium ne
quidem littera est superstes. Sensit
Constantinopolis, cujus Bibliotheca
viginti librorum millibus celebris,
una cum Draconis ilio, viginti pedes
longo, & Homeri Iliade, aureis
litteris exarata, uno incendio periit
vel ipso fumo demonstrans, quàm
inutiles sint Hominum curæ,
quantùmque sit in rebus inane.
Sensit denique Alexandria, ubi
Ptolomæus Philadelphus Bibliothecam,
collectis erudito ex Orbe undique
bibliis, instruxit, quam tamen &
ipsam devoravit Vulcanus,
G nequic-

nequicquam inde doctior factus, nisi quod Intellectui hoc acclamavit. *Ovid. l. ret Satyricon: exitus est Scudii 5. trist. parva favilla tui.* Rationem facti tam lamentabilis non injustam justus Lypsius assignat, dum hanc *De Bib. Bibliothecam non in usum tantum, liotbec. sed ambitionem, nominisque splendorem, erectam asserit.* Hinc vanitatem humanæ mentis deplorans, denique exclamat: *periere voluminum septuaginta millia: O The-saurum! sed in re aterna non aternum.*

LEUC: Si minùs in libris, in artibus saltem immortalè assequitur gloriam Intellectus, dum non modò illas invenit, sed inventas ad eum perfectionis apicem perpolivit, ut Momus ipse non haberet, quod carperet. MEL: Ita est: in testes adduci possent præprimis Musica, Pictoria, Mathesis, centùmque aliæ, quarum prodigia, Magiæ artificiali, meliùs reservamus. Nunc ne quid nimis, delibopaucula de Voluntate. Magnum & ista est Naturæ mysterium. Solam se novit ipsa, quid velit libera; nam sua servat secreta sibi: imò nec ipsa totam se novit; solus totam agnoscit, qui totam condidit: sed dum voluntatem intelligit, libertatem non lædit: ita agit supremum Dominum, ut voluntas suo dominio non spoliatur: Dominus & Domina agunt actione communi, uterque movet, & movetur: uterque primus est,

Volun-
tas.

uterque secundus: uterque prior est, neuter posterior: liberrimè voluntas amplectitur, quod decorum, liberrimè refugit, quod putat noxium. Et illud præcipuè mirum, quod in hoc Providentiæ ordine, divisum non habeat cum Jove Imperium: flecti potest, cogi non potest: inclinari, non frangi. Afferte vincula Nerones, non constringetis; catastas, equuleos Domitiani exerite, invitam non compelletis: rotas, acinaces stringite Juliani, nolentem ad vota non adigetis: supra humanam potentiam est hæc potentia; imò (DEO sic liberè ordinante) ut ita dicam, supra Divinam, utut resistet nunquam, resistere potest singulis Cœli auxiliis, nec ipse DEUS salvare poterit nolentem.

LEUC: Audacter tu ista, & quidem ringentibus, ut ajunt, Heterodoxis! quid putas ad ista Ephori hæresis Jansenianæ? MEL: Fremant, & infremant: illorum stridore mihi neutiquam dolebunt dentes: id unum assero, meretur vel sua impietate hoc monstrum, ut peculiarem illi paginam alibi consecremus. Nunc, ne oporteat invertere clepsydram, vela contra-ho, hanc tibi statuens discursus anacephalæosin: Anima tua est: *Ecolef. serva igitur animam, quia tuam: Io. audi, quod quondam Mellifluus: Ser. 7. queso te, si tam sollicitus es, si nec in Ps. minima negligis, si tam prudenter 90. servas paleas tuas, etiam horrentum*

ELANNA

*nam formere memento, imò verò
ne exponas thesaurum, qui sic ser-
quilibrium incubas tuo. Dicamus
igitur, quod Adrianus Martyr
Tyranno, Ecclesie thesauros pe-
tentis; thesauri anima nostra sunt,
has perdere nullatenus volumus.
Anima una est; hinc illius jactura
irreparabilis: quòd si igitur ten-
tatio ingruat, si invitent Sirenes, si*

*Benedi- alliciat Mundus, dicamus, quod
Etus quondam dixit, coronâ triplici Be-
Pontif. neditum Caput, cum injustum
XII. quid peteretur à Principe; duas
animas si haberem, ultrò Principi
anam & libenter darem: perdere,
quam solam habeo, nec lubet, nec
licet.*

LEUC: Bellum oraculum,
tam dignum Pontifice justo, qui
dedit, quam injusto Principe, qui
recepit. Utinam hoc ego, mihi-
que similes, suis in apophthegma-
tis, usurparent? in Peripato locum
non haberet improprium illud:
gens absque consilio, & sine pru-

*Denter. dentia. Sed quoties Sophi mi-
32. nime sophi, dum animæ pretium
ignorant, illo etiam Davo stupidi-
In di- ores, à quo gemmam, denarius
rept: aliquod divenditam ferunt, quam
Urbis Julius, hoc nomine secundus, vi-
Grand- gianti florenorum millibus compa-
son. rare non modò voluit, sed com-
Eccl. parasse etiam lucro apposuit. MEL:*

37. Rectè asseris: Philosophus non
est, qui et si omnia sciat, animæ ta-
men suæ pretium nesciat: nam
Sapiens anima sua sapiens, juxta

oraculum Sapiientis. Triplicem
Academiam, Philosophis erectam
à Divina Sapiientia legimus, ubi
qui pretium animæ negligit, veram
Sapiientiam negligit, quia negligit
salutem. Primam aperit Infernus:
in hoc Lyceum descendamus vivu-
tes, ne descendere morti compellamur.
Et quid aliud, ærumnoso
in carcere docent, relegati hi è
Cœlo Philosophi, nisi pessimam
conclusionem, qua ex animæ fini-
tæ jactura, infinitam; ex particu-
lari intulère universalem? quid
enim prodest, si mundum univer-
sura lucrati, animæ passi sunt de-
trimentum? Quin & ab ipso men-
daciorem Magistro licebit discere
veritatem: quid agit Alastor stygi-
us, imò quid non agit, ut animam
agat in transversum? quot non
struit insidias? quot non adhibet
tentationum machinamenta? nunc
aperto Marte furiosos parat assul-
tus: nunc sub ovina pelle dissimulat
rapacem lupum: sæpe malus
corvus ova pessima excoquit, libros
intelligo, patre diabolo dignos:
nonnunquam deliciis allicit, sæc-
rare divitias obtrudit: & licet
novam, hoc quæstu, poenam sibi
comparet mundinator improbus,
non absterretur: licet superbia
tumore penè rumpatur, tamen nul-
lum servitium abnuvit, nunc stryguna
mancipium, nunc sagarum jumen-
tum: sæpe agaso, vel Arcas: mo-
dò olidus hircus, modò sordidus
ex hãra porcus: semper vigilans

ad nocendum, semper rugiens ad
devorandum. Hæc ille, alienam
ut animam perdat: quid Philoso-
phus, ut animam propriam salvet?
Superi! exclamare libet cum Sal-
viano: *quis furor est hic? viles à
nobis animas haberi, quas etiam
diabolus putat esse pretiosas. Aca-
demiã alteram erectam vides in
monte Calvaria: quã pretiosus
fuit ò homo, si forte Creatori non*

*bon. 2. credis, interroga Redemptorem,
in Symb. inquit S. Eucharius. Nam Re-
Apost. demptorem, nemo fallit, nemo cir-
in Psal. cumvenit, nemo premit, egit con-
102. tractum, sanguinem sudis prono-
Thom. à bis: quibus verbis conclusionem
Braban. subjungit Hipponense Oraculum:*

*erige te ergò ò anima, tanti valet!
Stupere juvenem Sophum priora
secula, qui, cum stationes, Christi
mysteriis sacratas, Hierosolymis
visitaret, in Calvaria monte sic ex-
clamasse fertur: hic erecta fuit
scætera celestis, sacrosancta Crucis;
in illa ex una parte appensus Dei
Filius, ex altera anima mea; tan-
tam hac ponderavit, quantum ille,
& pro hac anima, data est vita
Christi. Tam pretiosum animæ
lytrum, dum mens attonita stupet,
in tanta subitò erupit suspiriã, ut
cor distumperet, & animam, Cœlo
tam pretiosam, redderet Redem-*

*ptori. Denique Cœlum suspice,
& tibi tertiam aperient Cœlites
Academiã: clamabant Cathari-
na Senenses: ò si videres Philoso-
phe! pulchritudinem anima tua,
fata millena & millena oppeteres,
ut illam redderes securam. No-
Serm. I. bilitatem extollerent Sancti Leo-
de Nati- nes: cognosce, ò Sate. Sanguine
Divum! cognosce dignitatem tu-
am, & Divina consors factus Na-
tura, noli in veterem vilitatem
degeneri conversatione redire.
Pauli Apostoli dicerent animam ad Rom.
DEI filiam adoptione, jure heredi-
8. tam cœli, coheredem Christi.
Sancti quoque Nili repeterent,
quod olim Ottoni, gratiam offe-
renti: utimur gratiã: salva ani-
mam, Christo iam pretiosam. Do-
nique omnium locò Xaverii inge-
Eccles. minareat, Fili miserere anima tua,
30. placens DEO: nam quid prodest:
si mundum Univerſum lucreris,
anima verò tua detrimentum pa-
tiaris? sufficiat thesis ista Philo-
sopho, quã si ex tribus his Aca-
demiis non didicit, è Sophorum
simul, & Beatorum Albo est ex-
pungendus. Finis discursus, &
epiphonematis locò tibi Panegyri-
con porrigo, quod D. Xaverio de
Philosophia tam sanctè merito,
Peripatus dicat & dedicat.*

OBE-

OBELISCUS HONORIS

D. FRANCISCO XAVERIO

Ex disputatione de anima

Melioris Philosophiæ lauream adeptus, animarum Doctor, & Zelatori ad metas Antipodum erectus.

Non plus ultra

Viator,

Nisi cum Archimede in Mundo

Pedem ponere velis

Extra Mundum.

Siste :

Nam hic stetit Xaverius,

Utrum utriusque Orbis Miraculum.

Peripateticus fuit,

Nam Orbis ambitum peragravit,

Optimè discursivus

Etsi ambulavit in circulum.

In Occidente

Factus erat Philosophus .

Ut in Oriente

Crearetur Gentium Doctor.

Ibi studuit, ut hic doceret,

Has præmissas tibi præmisit,

Ut gloriosam hic poneret conclusio-
nem.

Verbo :

Ortus est in Occidente Discipulus,

Ut in Oriente occideret

Professor.

Novum hunc Mundi Philosophum

Ut Parisi parerent,

Geminos dedere Magistros:

Sorbona bonum fecit Philosophum,

Ignitum Ignatius,

Reddidit Christianum.

Illustravit illa intellectum,

Accendit hic voluntatem.

Thesi unicâ: quid prodest ?

Sic impugnavit, & expugnavit
Novellum Doctorem veteranus Mi-
les,

Ut nunquam gloriosius vicerit,

Quàm sic victus;

Nunquam felicius surrexerit,

Quàm sic prostratus,

Nam argumento unico devictus se-
mel,

Eodem semper devicit omnes.

Ex detrimens collegis emolumenta-
ta,

Et non lucrando Mundum, lucre-
tus est Mundum,

Una cum anima sua

Et millionis integri emolumento.

Gratulor tibi Philosophia;

A Gentibus gentilem

Accepit Christianus Orbis:

Sed per Xaverium,

Christianam restituit Gentili Orbi,

Tantus jam Dialectica bonos,

Ut, qua olim clavis Scientiarum,

Docente Xaverio
 Jam sit clavis Cælorum.
 Qua, gentili Philosopho,
 Fuit Organum vanitatis:
 Christiano Docteri,
 Instrumentum sit veritatis.
 Felicem Philosophiam!
 Cujus objectum Gentiles,
 Modus sciendi est fides,
 Finis, Conversio Gentium,
 Xaveri!
 Fuisi Philosophus, Zenone melior:
 Philosophando
 Hic homines vertit in lapides;
 Philosophando
 Tu lapides vertisti in homines,
 Fuisi Geometra,
 Nam inmensum non semel mensus
 es
 Globum terræqueum:
 Sic didicisti currere
 A claudicante Ignatio,
 Ut motum perpetuum in te inven-
 sum,
 Miraretur Orbis.
 Fuisi Astronomus:
 Nam errare docuisti Mercurios,
 Saturnos, & Veneres,
 Fixamque in Cælo
 Observari jussisti Crucem.
 Unum tamen, præ Scientiis omni-
 bus,
 Se sibi vendicat Philosophia,
 Plato
 De Natura bene, quia Divinè:
 Tu melius:
 Quæ de DEO philosophicè dispu-
 tasti.

Nam per sensibilia Insensibilem,
 Ex pluribus Diis necessitatem
 Unius,
 Ex terrenis æterna,
 Ex Creaturis Creatorem
 Feliciter demonstrasti.
 Confusisti Confusos, Popas Papa,
 Ponzios Fidei Symbolo
 Subjecisti.
 Sophisticam destruxisti Gentilem,
 Ut Analyticam Fidei
 Novus Philosophus demonstrares,
 Tandem
 Postquam animam vitam,
 Quam à Philosophia semel accepe-
 rat Sophus,
 Aliis reddidisses non semel,
 Fatis succubuit,
 Nulla morte
 Nisi meritum oppressus.
 Nunquam mortalis creditus,
 Nisi cum mori visus.
 Redi Usator,
 Ad Philosophos in Occidentem,
 Et dic,
 In Oriente Solem luxisse,
 Splendidius nunquam,
 Quam in Occasu.
 Philosophiam Xaverii prædica,
 Quam si multi discerent sanctius,
 Docerent utilius.
 Lectionem ultimam Xaverii repete,
 Quæ dixit:
 Non occiderent in Oriente tot ani-
 ma, Si in Occidente plures
 Philosophi Novo in la-
 diis Orbi ori-
 rentur.

Ex
 epist.
 S. Xav.

COLOSSUS MYSTICUS DANIELIS

Seu

DISCURSUS IV. DE CORPORE.

LEUCOTHEUS, Colossium proponis hodie, Rhodio supparem, ni fallor; de quo pariter non immerito diceres: *etiam, dum jaces, miraculum est.* MELANDER. In Rhodio artificium, in isto artificii Symbolum obstupere quondam Ægypti Satrapæ, dum tandem Daniel, divinior Oedipus, grande mysterium, velut ex tripode, evolvit. Nam Megacosmum hoc designari monstro asseruit, ejusque Imperia, pervicissitudines varias, fatali lapide, corruptura, *quasi in favillam*, dum ex ipsis veluti cineribus Regnum resurgeret aliud, æternis sæculis duraturum. Hæc Dius hic Flamen, spiritu prophetico entheus, à cujus mente non aberramus, si hoc symbolicum schema à Megacosmo transferimus ad Microcos-

num: nam corpus humanum inter & mundum, neutiquam modica analogia. Hunc enim incolit DEUS, velut theatrum Omnipotentia, illud inhabitat anima velut palatium vitæ: hic Numinis templum, illud est Ejusdem Sacrarium: in isto quatuor elementa, in illo quatuor elementis totidem respondent humores: in isto sidera, in illo siderum instar, duo fulgurant lumina: in isto meteorologicæ impressiones, in illo analogæ temperamentorum symptomata, ut ad eod jure, non nemo hominem dixerit *Creaturam ultimam, & præstantissimam, eò quòd totius Mundi habeat partes, nihilque sit in majori hoc Mundo, quod non in Homine reperiatur.*

LEUC: Intelligo affinitatem: admirabilem hanc Mundi machinam, & gloriosa ejusdem Imperii lapis ille mysticus prosterneat, subito-

Ex Scarlat.

bitoque rediget in favillam: & pari fato humani corporis Statua, per mortem, quæ peccati stipendium, in triste nihilum relabatur: hinc utriusque Colossi stylobatæ, meritò hanc affigis Epigraphen: *quàm citò grande nihil!* MEL: Crede mihi, est digna hæc veritas, quam Philosophicâ trutinâ maturiùs expendamus. Borgiam age, etiamnum Aulicæ Fortunæ Protheum, vide, vel quia oculis non fidendum, saltem audi, quid ille viderit in Isabella, quam dixerat, adeò bellam, ut esset formæ prodigium, & naturæ miraculum: quam affirmaverat dignam, cui Discordiæ pomum offerrent Parides, ac veluti pulchritudinis Deæ thus adolerent Dii Principes Europæ. Miraberis in isto Ectypo vanitatis, stupendam humani Corporis fabricam, & siquidem ad

2. de Stagiritæ adagia, *in singulis natural.* *ra operibus Numen inest,* in humano Corpore, veluti divino folio, illud fateberis resplendere. Phidiam novimus, quòd præter Sculptorum morem, non ex apposita syngrapha; *Phidias sculpsit:* sed ex artificii elegantia dignosci voluerit, imò potuerit: nam Tertulliano si fides, in Jovis Olympici Statua *Phidia artificis manus adorabantur.* Meliori jure hoc intelligimus de Divino Artifice: Authorem sat loquitur opus, sine nomine sat prodit nomen & Numen. Nec ipsi Stoici fuère adeò

stoici, ut corporis fabricam non sentirent, *opus esse Divina Solertia.* Age enim: quid in humano corpore non necessarium? quid superfluum? imò quid non stupendum vel admirandum? omnes partes artificio tanto dispositæ, ut nihil ingeniosius: ita symmetricè, ut nihil formosius: ita sapienter, ut nihil aptius fingi queat ad finem, cui pars quælibet destinatur. Archiatros interroga, Medicinæ Principes, Galenos, & in humano corpore dicent sex musculorum centurias reperiri, quorum singuli decem fines, universim sexies millies multiplicatos numerant: dicet, corporis skeleton constare ossibus, plus quam ducentis, quorum quodlibet ad quadraginta diversos fines, usque à Protoplaste Divino est ordinatum, ita, ut octies millefixes, in solis ossibus, sibi præfixos, numeret Natura. Ulteriùs ascendit Viringus, in anatomicis Argus oculatus, *S. Galen. de anat. & arte.* limus, qui cuius ossiculo functiones ducentas supra octoginta attribuit, adeoque solam compagem osseam, ad scopos, quinquagesimæ sexies millies diversos, à Conditore destinatum asserit, & obstupescit. Quære Esculapios, Machaonas, centùmque alia, Medicinæ Divina propemodum Nomina, & cum Galeno asseverabunt, non tantum cuilibet parti assignatos ab Architecto divino certos fines, functiones & usus, ita, ut centum millia proportio-

num

Gale. de usu part. l. 1. c. 1.
 num in quovis homine reperiantur, sed tantam in super in his omnibus connexionem, ut horum, si quid immutes, totam repente utilitatem conspicias labefactam. Quid igitur mirum, si hujus fabricæ, plius quam humanæ intuitu, etiam talpæ, in tenebris Ethnicis, palpârunt supremum Opificem, sapientissimum Intellectum, & ut Plato loquitur, ἀνωτάτη διαίαν causantissimam Intelligentiam? quid mirum, si Galenus Physiologiam somaticam, perfectâ Theologia verum dicat Principium?

l. 17. de usu part. Citat. à emplar: Plinius Natura Epitomen: Scarl. in Pythagoras, rerum omnium men-Proœm. suram: Laurentius parvum Mundum, Miraculum grande, Augustum DEI Templum: Ægyptii Miraculorum Miraculum? Quid mirum, si in extruenda hominis mirabili fabrica, Tertullianus DEUM deditur manu, ope, consilio, sapientiâ, imò totum fuisse asserat occupatum.

LEUC: Et quem in finem hanc coacervas panegyryn? Borgiam, Aulæ Carolinæ cimelion, imitari me iusseras: quid inde? MEL: Multum sanè: in Isabella bellam obstupescere Artificis dexteram: Ipse fecit nos. Sed quam priùs obiter, fixis jam oculis intueri, nam nullum ampliùs in

aspectu periculum. En! quæ priùs stetit pulchritudinis ectypon, modò jacet humanæ speculum vanitatis: avertit jam omnium oculos, quos priùs in se convertit: amoris spiculis quæ prostraverat alios, jam mortis spiculo corrui, quia lapillo sepulchrali prostrata, per peccatum reducta in pulverem, imò in nihilum: tam citò grande nihil! Evanuit jam formæ decor: in oculis elanguit vigor: impalluere in fronte lilia, emarcuere in genis rosæ: de Isabella quid superet? evanida vitæ vappa, mortis larva horribilis, putredinis sentina, foetoris cloaca, seminarium vermium, turpitudinis spectrum, naturæ nausea, hominum terror, deforme scheleton: & tandem quid moror? cinis & nihilum. Vidit, & videndo obstupuit metamorphosin hanc Borgias. Necdum Philosophus jam disputabat de corpore, & ut sanctiùs disputaret, voto sanctissimo sanxit, sic frequentare Peripatum, ut perspectâ rerum labilium inanitate, deferret mundum. Dictum, ratum: nam factus è Duce Philosophus, è Philosopho Doctor simul & Dux, quando Discipulos ad sanctiorem Philosophiam non modò instruxit verbo, sed & duxit exemplo. Juvat Candidato huic, ad Peripatum pergenti, hoc offerre pro-pempticon.

H

Abi:

Abi :

Sat stetit ad tumultum,
Ambulabis melius,
Si petes Peripatum.

Abi :

Sat basisti in forma,
Ambulabis melius extra formas.
Partiales hactenus defendisti,
Cadavericam
Imposterum defendes.

Perge,

Favebit, ut auguror, Philosophia,
Quia necdum Philosophus
Jam ita belle
Conclusisti in forma.

Abi :

Alieni corporis sat vidisti
Inseritum :
Jam meliorem tui procura
Ortum.

Necdum Philosophus
Naturam mortis jam penetras :
Hinc

Meliori jam stude vita,
Ut novus Philosophus
Novam habeas ex morte vitam.

Abi :

Corruptionem tui sat speculatus,
Dicere potes putredini,
Melioris vita
Pater meus es tu,
Mater mea,
Vermibus.

En !

Ut necdum Philosophus jam ponas
thesin,

Quod unius corruptio,
Alterius
Sit generatio.

Abi :

Ex disputatione de Corpore
Jam factus es Doctor :
Breviter

Ex disputatione de Anima,
Theses novas si pones,

Hujus de corpore memento semper :
Ex nihilo factus,
In nihilum ero brevi redactus.

LEUC : Magnum profectio, ex corporis Physica, profectum hausit sanctus iste Philosophus; & ego, ne fructu penitus caream, majus mihi lumen expecterem: fac, quaeso, his discipuli votis ne desis, brevemque humani corporis, dato anatomiam. MEL: Prolixam tu breviter: conabor tamen, & pro discursu curiosa magis seligam, & erudita, Tres esse humani corporis regiones sacra docent Medicorum subsellia: *Suprema* in cerebro, rationis, sensusque sedes: *media* pectore comprehensa, spiritus ac vitae est domicilium: *Infima* sub diaphragmate, naturae nutritrici destinatur in officinam. Regionis primae; pars utique prima, Caput est, quia praecipua animae sedes. Os cranii apertum inspicere, & sese mox offerent *meninges*, seu geminae cerebri fasciae, quarum unam à mollitie *piam*, alteram à crassitie *duram matrem* appellant, His velatam cernes cerebri medullarem substantiam, temperamento frigidam aequè ac humidam, ac in tres partes ordinatè divisam. In

his

his conspicies innumeros forniceſ, & cavitates, quas texturâ mirabili *Choroides* veſtiunt, ſuſque, mæandris ſexcentæ diſtinguunt venæ, arque arteriæ: videbis varias denique glandulas, pinealem præcipuè, è qua velut radice, nervorum ramuſculi in ſingulas partes corporis diſperguntur: - En! Cauſam: quæ Cartefio ſuaſerat, ut huic glandulæ animam, velut prometheum Caucaſo, alligaret, ratus, quod ad clavum ſic poſita, facile impelleret nervos, funes veluti nauticos, & adhærentes nervis Spiritus pro libitu animaret, dimitteret nuntios, & pineali in folio, reciperet legatos. Felicem Philoſophum! qui quæcumque inaniter ſiſxit ut vera, non modò credere potuit, ſed in ſuis principiis etiam debuit.

Cartef. LEUC: Ita eſt: nam inter de trin. Cartefianæ fulcra Philoſophiæ, eſt corp. illud quoque phantaſticum, quod dimenſ, qua primò concipit phantaſia, hoc ipſo, res inter conditas, jam numeret natura. Id verum forſitan, ſi conciperem, Cartefianos vortices, non niſi in Authoris gyri cerebro, unde tantam re vera caput vertiginem. MEL: dentem preme: malè decet cenſuræ virgula Tyroneſ. Cartefii mentem non probo, ſed nec ingenium reprobo: ejus capiti forſan aras erigeret Philoſophia, ſi quàm ſubtiliter, tam verè docuiſſet hic Sophuſ. Cartèrum omni ætati magno ſemper in

pretio fuerat humanum Caput, quia ingenii ſedes, & almæ ſacrum Sapientiæ, Schola certè Platonica illud, tanquam Megacoſmi epitomen, eſt admirata: Cælo id æquabat Antiquitas: nam Serapidi Olympum impoſuit capiti loco, utpote quod ejus ambitum parvitate ſua tranſcenderet, artificium compendio complecteretur. Celtæ deaurati Avorum calvariis, veluti cyathis, coronabant menſas, & utinam minus ſuperſtitionis, plus ingenii ex illis hauſiſſent! Ægypti Flamines non niſi Jovi, Deorum Capiti, conſecraverant Caput, rati, quod ſi per caput jurerent, Sacramento, mortalibus inviolabili, ſeſe obſtringerent. Sed nec mira deſunt, neque miracula, quibus in capite libri, vel potiùs in libro capiti, ſcriptam legimus æterni Numinis Providentiam. E

plin. l. 28. c. 2.

fundamenti cum exſurgeret Roma, effoſum caput, recenti ſanguine etiamnum ſtillans, & incorruptum: ſanè multiplici omine, Caput, ni fallor, designaverat, Urbem, Orbis Caput futuram: Sanguis, tot ſanguinolenta Tyrannorum Capita: *Integritas*, incorruptum Ecceſiæ Romanæ Caput, de quo ſcriptum eſt *potestas ejus potestas æterna, & Regnum ejus non corrumpetur.* Vidit purpuratum Caput, elapſo ſæculo, Gallia, cujus organa duplicata: hinc duplicatam obſtupuit Orbis ſagacitatem. Ægyptiorum capita ferunt

Den. 7. v. 14. Ricbelli.

ad eò

adeò saxea, ut vix molarium ictibus confringantur: Indorum in Hispaniola adeò ferrea; ut stricti etiam ferri aciem hebetent: contra Persarum vertices tam molles asserunt, & imbecilles, ut levi dissiliant calculo, & conterantur.

de var. LEUC: Id quoque mirum, *s. 44.* cujus testem Cardanus Italiam cupit: fuit, quem oriente Phœbo, capitis quotidie dolor corripere, continuo ad usque meridiem augmento, à meridie decremento, vespere dolorem denique finiente: adeone Capiti insimicum, sit istud benignum sidus? MEL: non una hujus symptomatis causa est: calor præcipua, & antipathica Phœbo temperies: sed nec minima capillus, dum parcius, quam par est,

Capilli. exlugit noxios humores: adeò non ad ornamentum solummodo, sed etiam commodum dedit capiti pilos natura: hinc illos neutiquam pili fluxere Veteres. Primam lanuginem dedicant Apollini, velut primitias Juventutis: sic legimus de Nerone, quod lanuginem, propriis ipse manibus, deportavit in Fanum, ut intelligeret Numen, nil lanuginè sanctius, arisque dignius in Nerone. Proceræ arbori

Suet. Cinnos, consecrare consueverat Romanâ pubes, pignus Absolônis fato dignissimum. Mellius, quâ

Tacit. Germanæ virtuti convenientius, *de mor.* eque Teutones, dum inituri bellum, capitis cyrrhum, igne sacro

combustum, offerrent Marti, cum juramento, non rasuros se capillitium, donec rasis hostium capibus, redire possent victores. Hæc superstitio Gentium, à qua quantum abludant illi, non dixerim, qui fictis muliebriter cincinnis litant quotidie Vanitati, dum contra Imperium Numinis, non Cælo cæsa Num. 7. riam, sed cum Gentilibus Proserpina. 18. pinæ consecrant.

LEUC: Ut video, capilli *Scarlat.* quoque, velut animi symbolum, *de capill.* de homine, muta voce, enuntiant. MEL: sic videtur; certè visum est Græciæ Sophis, qui Juvenes, molliùs calamistratos, proctamabant imbelles, *col. aptiores quam basta.* Hinc Cajum Cæsarem legimus, quod, si quem offenderet comptulum Ganimedem, *Tran-* mox forfice, quem hunc in finem *quillus* secum ferre consueverat, muliebrem raserit capillum: asserens non sine affuso lixivio: *Caliga-* *la.* odi in pueris puellas. Hæc illi pro Gentis more. Id certum, Cæsariem in signum humanæ indolis, vitæque morumque non raro assumptam. Intonsa denotaverat Philistæis Samsones; Numini Sacratos Judæis; Ægyptiis attonsa indicaverat Augurtes & Sacerdotes; Romanis bello devictos; mortique adjudicatos; sparsa signaverat Antiquis ludum, conspersa cinere, poenitentiam. Imò & Populos hodie dum distinguit coma: Sinæ, uti & Thra-

Thrace, attendent caput, sed his, ex parte dextera, intortus è crinibus nodus dependet: illis ex occipite defluit crinitum sagma.

Plut. in Macz sic radunt capitis verticem, *vita* ut tamen, comis in orbem crescentibus, se coronent. Euboicos cerneres capillitio fuso per tergora:

Abantes occiput crinitos, partem anteriorem attonfos, ne ab hostibus prehendi queant pugnantes:

Strabo contra Anafes videres; promissis à fronte crinibus, occipueverò; Occasionis ad instar calvos, ne à victoribus teneri valeant fugientes. Illud denique fatendum, capillum non modicum esse hominis ornamentum. Popeæ, Neronis conjugii, tanta fuisse legitur crinium venustas, ut singulis, speciali plectro, applauderent Poëtæ: si qui fortè deciderent, purissimo inclusi auro, dicabantur Junoni: & quia æmulus Phœbo color, sic fasciaverat oculos; tota Romæ, in comæ aureæ gratiam, vestita flavis incessit. Et illud notum, quòd cum gravaret Absolonem Cæsaries, detonsæ quot annis reliquiæ, ducentis siclis publicè vènerent: in quam auream appendicem, aureus interpret Petrus Chrysológus: *in impii capite non aliquam virtutum, sed tantum vitiorum sarcinam Scriptura designat: ponderabat, inquit, capillos capitis sui.* In quæ verba non nemo hanc paraphrasin Atticam.

*Infelix pondus,
Cujus ipsemet factum pondus,
Dum ponderati crines
Ponderarunt pendentem
Ex arbore.*

Infelix coma!

*Ex qua Parca non fila,
Sed sati duxere funem:
Cujus pretium non servavit,
Nisi ad nautum,*

*Quod solveret Charonti:
sed bene pependit*

In crine mortuus,

Qui sic pependit à crine otuus.

Qui propter somnam damnaveret,

Se supra reliquos extulit:

Hunc meritò coma

Supra ceteros evexit,

Dum moreretur:

Habet quod voluit,

Ventosus Princeps

Æreum Mausolæum.

LEUC: Nempe per quavis peccat: quid mirum, si svanitas vitæ in aura sic evanescat? sed superest alius de comis nodus, quimeritò Philosophum suspendat. Dari infantes canos quis facile credat? paradoxum, quia hyems in vere: *Solinus* & tamen prope Athesiam visuntur c. 53. sceminæ, semel tantum puerperæ, si tamen puerperæ, quia senes potius pariunt, quàm infantes: nam lucem, cum primùm aspexit parvus, canitiem induit. Sic Orosium, Ferdinandi Cæsaris pullum, unius noctis in carcere squallor tam

repentè mutarunt, ut, si minùs induit Senem, factemè canitie Aula colligeret, quòd exuerit juvenem. Eandem metamorphosin cum in affine, conjurationis reo, videret Gonzaga, Mantuæ Princeps, metu mortis defunctum, vitâ donavit: Polonia quoque tale quondam in Ratislao spectaculum est admirata: nam Parens Regius perfidiam ut castigaret, noctu dormientem, à quatuor larvatis, in lapidicinam, sandapilâ efferri jussit: altera nocte cum relatus esset in thalamum, surrexit: sed quantum mutatus ab illo! nam nisi annos ætatis viginti duos novisset Aula, octogenario majorem jurasset; ita incanuit. Sed cur vagamur extra Patriæ limites? Ludovicum Bavariæ ducem, ob conjugem malè suspectam, pejus damnatam, & demum pessimè trucidatam, sic spectris agitatam novimus, ut in ætatis flore repentè circumtulit hyemem. Jam ego per omnem Stagiram te adjitro, quæ causa Philolopho digna, canitiem tam repentinam? MEL: Sunt, qui uno ictu problematis nodum enodasse se autumant, si defectum caloris allegent, quem vehementia subiti metûs solet inducere: non aliter ac senescentes, sensim canitiem induunt, quia sensim exuunt calorem. Sed novam petit solutionem solutio: dicant enim, cur mortui non incanescunt, aut mors penitus extinguat, timor

mortis non nisi retrahat calorem? propius igitur punctum tangunt, qui præter caloris defectum, effusionem subalbidi humoris obtendunt, quem in pilo latentem, ubi mœstitia timorve vehementius premit, quâ data porta, quaerit effugium, sicque subito pallore tinctum, decolorare capillum potest.

LEUC: Quis putet, quod humor ejusmodi putridus tantum Senio decus. tantumque promereri honorem queat? totum Munde venerabilis canities. MEL: Imò venerabilis sibi met ipsi: quis nescit, quòd detecta capita postulet, gloriosa nive contextum Caput? testem si cupis. Ottonem considera, Imperii Caput. Ingens huic in mento silva, quæ venerabilem genis asperfit umbram, inferius resonante luco: & quod mirum, non ita in sceptro & purpura, quàm in hoc cano vellere sibi Cæsar complacuit, nonquam magis serius, quàm quando mulceret barbam, illaque omni annulo firmius, decreta stabiliret & juramenta. Nec Lacedæmon ille sibi displicuit in cano firmate, qui quaesitus, cur barbam promitteret, cor usque defluam? reposuit: *ut canos intuens capillos, nihil illis comittam indignum.* Id facile dabitur, sylvestre mentum esse fortitudinis symbolum: canitiem prudentiæ velamen, sed tamen non unicum & necessarium. Fuc-

re Amazones sine barba fortes: ipsam Apollinem, à Musis Juvenem colli, est in comperto. Hinc Ducem de Domo Burbonica legimus (Heroum, imò Divam de Sanguine Satum nomino, cum nomino Burbonensem) qui Seniori, mentum innocuum exprobranti, sic quondam Laconicè: *non barbâ, sed ensibus pugnatur.* Eodem stylo, atque novaculâ rasit cavillatorem, qui dicenti sententiam, oggerere ausus est; abstinere à jure dicendo, dum barba recresceret: nam ille breviter: *Amice non barbâ; sed mente Judicium ferimus.* Denique cum Henricus, Rex Galliarum, Legatos Venetos remitteret, ad deponendam prius lanuginem, illorum aliquis Regi his barbam vellere: *si promissa facit Sapientem barba, quid obstat, Barbatus possis, quin caper esse Plato.*

LEUC: Cynicum dentem conjugit barbæ hic Venetus. Quid ergo de dentibus eruditi Philosophi memorant? MEL: Pauca, relatam tamen dignissima. Dentes invicti ignibus, quod mireris, cavantur pituita: dentes humani, toxicum quoddam alunt, hinc ex adverso nudati, nitorem speculi habent, & columbarum foetus im-

S. Gal. lens. plumas necant: triplicem dentium ordinem, velut eximum fortitudinis signum, historiographi de Hercule referunt. Illud Hippocrati est exploratum, quod qui dente multipli-

ci prævalent, prævalent vitæ raritatem verò in dentibus, compendiosè esse vitæ indicium. Ordinariâ naturæ lege, trigentesimum numerum vel adimplent vel superant: Timarcho tamen Nicoclis filio non nisi geminum dentem, Pyrrho Epirotarum Regi non nisi unicum fuisse legimus. Gloriosum omen, & optimum, pueros nasci cum dentibus, pessimum nasci foemellas: testatur hoc Cneus Papirius, & Marcus Curio dentatus: uterque lucem, quam cum dentibus hauserat, gestorum gloriâ illustrat, : testatur hoc Ludovicus XIV. Rex Galliarum, quem natum cum heroico dente, quia acuto, etiam in juventute sensit, & doluit Hæresis. Oppositum *S. Gal. lens.* in foemellis testatur quædam Valeria, quam, quia cum dentibus natam, exitio civitati futuram, prædixit Oraculum, nec sefellit. Illud mirum, quod sicut in colubri cerebro gemma, in maris conchâ progerminat margarita, ita in Silensii adolescentis gingiva dens quondam aureus protuberavit, si Nic- *l. 1. c. 10.* rembergio fides: & nunquid, si pluribus nascerentur ejusmodi dentes, plures haberemus chirogogos? Eodem teste, dens albi Simii, Peguano Regi, Indis que tan- *l. 9. c. 41.* ti pretii fuit, ut, postquam Constantino Lusitanie Proregi, cum gaza regia in prædam cessisset, trecenta coronatorum, quos vocant, millia in illius lytrum obtulerint.

Imò

Imò legationem misere annuam, ingentibus thesauris onusta navi, ut illius solummodo Sigillum, aromaticæ cuidam cretæ, auróque conditæ, liceret imprimere. Certè ejusmodi dentium messem si habuisset Cadamus, non projecisset, sed ereclo dentium monopolio, venales Indis proposuisset.

Plu-
tarch.
in
apoph.

LEUC: Quod Indis Simii dentes, hoc Persis Nares sunt aquilinæ, quibus in Cyri memoriam, non raro thus adolēt, ita ut non nisi ex adunca proboscide humanam pulchritudinem metiantur. Et quid emunctæ naris Philosophi de hoc membro vel curiosius vel eruditius? MEL: Olfactûs propriam sedem in membraná collocant, quæ utut nervulis, arteriisque innumeris distincta, tenuissimâ tamen, interiores narium anfractûs veltit: hæc quod subtilior; magisque à defluvis depurata, eò aptius recipit, acuti-
tiusque sentit odores: hinc odora

Plin.

Canumois, vulturisque mira sagacitas, quam ad milliaria quingentâ cadaver invitat, irritamentum fœtæntis gulæ. Sed & Ductor ille manipuli peregrinantis (Hamor nomine) obelæ neutiquam naris fuerit oportet, qui ubi ubi locorum in orbe esset, odore solo distinxerat, Illud mirum, quod de D. Hilarione, & Philippo Nereo legimus; tam sagax utrique erat judicium narium, ut iste occultam quoque animæ tabem; à Venere

S. Gal-
lenf.
Drex.
l. 2. c. 4.
in a-
muffi.

afflatam: ille totum animæ statum, vitique prædominantis effluvia, odore solo agnoverit. Nil celare hic poterant Cyprii pulveres, nil tegere Sabæi liquores; quin conditam opobalsamo upupam, vel aromatis delinitum illicò hircum adverterent; etsi Amaracum induissent Adonides, totamque Hyblam in corpore circumtulissent; audissent illud satyricon: non bene semper olet, qui bene semper olet.

LEUG: Quod ergo Philosophi de odoris natura, & indole judicium ferunt? MEL: Qualitatem secundam alii, alii atomorum motus in medium afferunt: lingua prodit Authores. Illud hic obiter, velim, notes, quòd sine corpusculorum effluvis natura non propaget odores. Neque dictatorium illud hic à te exigo: Ipse dixit. Originem propagationis explora, videbis, nisi affrices solida, nisi liquida agites, vel vi caloris in fumos relolyas, odores rarissime exhalandos. Medium diffusionis examina, & senties successivam, nunc promoveri à Zephyro calidius flante, nunc impediri à Borea constringente, vel turbulentius cuncta distillante. Finem ipsum considera, odoris perceptionem, quam non nisi attractis cum aère corpusculis obtinebis. Sileo, quòd odorifera corpora, aèreo Jovi exposita, mollis aliquid, odoris plurimum de-

Boile.

perdant, clausa verò in annos Nestoris conserventur. Hanc nucem mordent, qui mordiculis adherent Peripato, nec sine dolore dentium, & gingivæ.

LEUC: Ignosce, Atomismum olet hic odor, qui sine stomis non propagatur. **MEL.** Næ tu nasutus es supra Rhinocerotem: elamas illorum clamores, qui ad cujusvis corpusculi nomen, mox Peripatum ruiturum proclamant. Nil hic decido, mentem meam si cupis, ad incudem alibi ante sententiam, & malleabitur. Id jam dixisse sufficiat, odoris phænomena, etiam extra Peripatum, non destituti congrua genesis. Moccus Indicus non nisi in Patrocli salis pretiosum spirat odorem, propter antipenitain: ambre particula, geminum lustrum, minutis finguis, sique linguâ utamur gnemonica, etiam secundis, corpuscula quaquaversum expirat in orbitam, propter subtilitatem prorsus stupendam, qua constat, corpusculum sensibile unicum in milliones insensibilem plurimos se se dividere. Hoc qui negat, fidem Authoribus denegat, qua meliorem nec dabit ipse, nec habet. Audi Grimaldum, quem insignis experientia testem facit, omni exceptione majorem; ait ille, lignum Brasiliæ neutiquam diminutum, etiam extracta sint sexages, nonages, quinquies millies millena corpuscula Sabæi odoriferis terræ halitibus

superfacti, sulphuris hircinæque barbæ suffitu se recreant. Sic memorant Menalcem, fragrantia balsami, passum olim deliquium, nec nisi suctis Augiæ aromatis, ad hominem deus redasse. Imò neq; Veris delicie, omni naso delicie: quid amoenius rosâ? ab illius tamen odore sic abhorruisse legimus Olivarium Carassam, ut Veris tempore Româ secederet, armatâ custodiâ ad conclave purpurati Principis excubante, ne quis hospitium rosam inferret, ingratißimam hospitem. Barbarigo sensum, Laurentio Uratlavienti etiam vitam eripuit rosarum odor, ut proin merito in clibano, calidis etiam lacrymis, eluciat tantum scelus. id addo (quidquid sit de natura & indole) odoris genesis non esse nisi ex humido, ita tamen ut primariam sibi filiam vindicent caliditas & siccitas, qui humido prædominantur: hinc illi, quibus temperamentum siccum & igneum, etiam in corpore felicem non nunquam sunt Arabiam: testis est statura parvus; sed magnus ille virtute Macedo, cujus corpus merum spiraverat cinnamomum, ut & sudor, & vestis interior, fragrantiam medicam retinere: imò etiam ab exangui cadavere, diem septimum incorrupto, tanta stillavit suaveolentia, ut DEUM facillè credidisset Antiquitas, nisi toties sese hominem demonstrâisset. Nihil addo de corporum damnatorum factore, de

Cromor.

plur.

Bea-

Beatorum fragrantia : non enim ad naturam, quæ supra naturam. Scimus Simeonem stylicem, quod vivus Seminarium vermium : mortuus officinam aromaticam repræsentârit. Illud non omitendum, cujus meminit insignis Orator : ex Averno, mephitu Campaniæ, tam putridos eructari halitus, ut derepentè volucres enecet, etiam solummodo prætervolantes : talem Avernus ; & qualem, putas, fœtorem dabit infernus ?

Muret.
Or. 10.

Cor. LEUC : Faxint Superi, æsophorum ullus experiat. Sed anatomicum discursus filum ne interrumpas : quis Philosopho sensus de Cordo, corporis parte præcipua ? MEL. Cor, Authore Philosopho, *primum est in vivente, ultimum in moriente* : hinc meritò appellatur nobilissima. animæ sedes, domicilium vitæ, fons sanguinis, quo deficientes, partes cæteræ deficiunt & exarescunt. Euripi miracula continet motus fistoles, atque diafoles, per quas, vivas veluti naturæ antilias, è perenni cordis scaturigine, sanguis agitur in circulum. Amphorem cordis anatomiam si cupis, Morni fenestram ab Anihastica petas, oportet. Quæ curiosa magis, succia-

de hom.
c. 6. Clitis prosequor, Militem vulnere
a. 1. in cor accepto, diebus undecim
Plin. vitam produxisse Jonptonus est
l. 11. author. Si Plinio fides, cor extincti
c. 37. ab aconito, cremari nequit : sic et
Germani Cæsaribus, medicis in flammâ

mis, Salamandræ instar, mansit illæsum : tantum frigus est toxicus, ut etiam Vulcanum domare possit, domantem omnia. Leoni, Bucephalo, quibus animus major, cor minus dedit natura : Cervo & lepore majus dedit, quia minor est animus : hinc inter homines quoque, audaces in parvo pectore grandes alunt. Leones : timidi in magno corde pusillos lepores, & fugitivos cervos circumferunt. In corde Asistomenis, viri armorum gloriæ celebris, apparuit histia pectorum seges, ob nimium, reor, calorem, quod Alciao fortis animi Symbolum. Mauris inhaeret persuasio, ephastem duplici formatum corde : quorum uno furores coquat ad bella, altero utitur ad pacem. Illud inter naturæ miracula numeres, quod de arbore Malacres testantur : huic pulchritudinis laude, florum copiam, & odoris præstantiâ laurum cedit vel ipsa Laurus ; forma feminis reserpt figuram cordis, & meritò, nam est præstantissimum cordis alexipharmacum. Hanc arborem, ut pervenisse flore visendam, in colæ Cupressi titulo, *triflorum* appellant, nam hoc die floret pulcherrima, cum primùm solis radio tangitur ; angitur, caditque tristis marcêtque.

LEUC : Nocti sacram hanc arborem dixerim, cum tamen Phœbo cor dedicaverint Antiqui. MEL. Dicunt meritò, si per Phœ-

emb.
127.
Scarlat.
S. Gal-
lenf.

Phœbum intellexere *Divinam Virtutem*: hæc enim postulat pro sacrificiis *primogenita*, quod in homine cor esse diximus ex Stagira. Victimam sine corde odere etiam Dii, quia excordes: & DEO Deorum placere putes? Sacrificante Casare hostia bis sine corde inventa: quod omen, utique pessimum, Marcello, Cajo Principi, ejusque contigit successori, quo etiam anno, fatali ferro, sunt intercepti. DEUS amator, & vel idem Zelator est cordis humani: intellexit hoc ille, quem religiosum olim incolam coluit eremus: hic manus DEO gratissimum, cum adesse perciperet, à celo audit ænigmaticum hoc responsum: *Demidum Luna, Lunam, cum Principe Roma*:

vel ut Blesensis.

Dom. Tolle caput Corvi, caput Oris, visera colvi:
 15.
post hoc pevis à nobis Dominus, qui conditor Orbis.

Sine Oedipæ colligis, cor designari hoc grapho. Et tanto DEO quis denegat tantillum? eum Gentiles legamus ad Idolorum vota tam promptos, ut solummodo Mexici, quod est Regni metropolis, annis singulis, viginti infantem milia trucidarent, eorumque corda, immani barbarie evulsa, Dis offerrent sacrilegium in holocaustum. Quòd si cor Numini offerre velis,

edictum illud tibi dictum existima, quod quondam Solon, Sophorum Princeps, Athenis jussit promulgari: *ne scilicet crvum ullus cor suum unquam divideret*. Sed & illud observes, cor DEO dignum, hoc est, à mundi sordibus mundum ut serves, Deum hospitem si velis. Superi! quam multis accidit, quod quondam Nobili, Fridericum in venatione ad prandium invitanti: comparuit Imperator; sed conclave sordidum ingressus, aiebat comiti: *en sta Zambeg bulum pro tuis canibus*. Mox Nobili cum supercilio: *Imperatorem invitaturus, si non ad divitem, corè mundam domam invitare debebas*. Denique non sine stomacho abiens: *malo, inquit, sub sæto, quam mandare sub curo*.

LEUC: Adverto parabola. *Naduf an col.*
 Sed pro dolor! rari natant Ignatii in hoc mundi gurgite vasto, qui in corde Christum, aureis incitum notis, circumferunt, MEL: Ita est: clavim pro mortaliu cordibus, quam DEO assignaverant Veteres, applicaresi potes, ceteros plures, reor, in orbe Dallas, quibus cor Cupidinis telo, quam Theresas Seraphicas; quibus amoris Divini jaculo foret transfixum: videres sapius laere arma furoris, quam instrumenta amoris, quæ in corde Clare de monte Falco reperta legimus. Invita.
 Imò si, anatomico cultro, viscera rimareris

marceris, cor saepe nullum in pectore reperies. Illius jaceret in arca, *1. Cor. nel. in* quod de Euclione prodit Italia: *1. Matth. 6.* hujus jaceret in ara, quod de Prothytero obftupuit Roma. *2. Plurimum. 1.* um corda in manu Veneris invenias *Sacr. c. 8. ad annum* magno Societatis noſtræ Heroë annales produunt. *3. Nempe ubi the- 3. Nilus faurustans, ibi cor tuum.* No- *myſt. p. 1.* tris Martiniis ſimiles, ego velim *exhort.* Philoſophos, *4.* quibus Chriſtus *12.* in forma Parvuli, Cælo delapſi, *4. Engel.* quondam apparuit, arcu inſtru- *Dom. 12.* ctus & pharetrâ, teloque pectus *poſt* ſic vulneravit, ut è vulnere traxe- *Pent.* rit perennem vitam. Sed hiſteron proteron! adeſt amor profanus, mox cor offertur: adeſt Amor divinus, mox cor auferretur. Quid ergò mirum? ſi multis accidat in *f. P. 2.* vita caſus, *5.* quo derepentè conciderat, ſanus olim Ferrariæ adoleſcens, cui vermis, in corde latentis, Lachefis locò, ſtamen vitæ *f. 38.* arrolerat: qui vermis arte nulla, *6. V. P.* liquore nullo, niſi ab aliis cepiſque *Rochi* expreſſo poterat enſcari. Non *Gomez.* difficulter colligis, quem ego *br. S. 7.* vermem, opiner. Quid denique mirum, ſi aliquando in morte cor Chriſti, toties vulneratum, iſdem verbis alloquatur ingratos, quibus cor celeberrimi Martynis, in ſtammis illaſum, ingrati- tudinem exprobrâſſe Barbaniſ legimus: *Cur occidiſtis me, qui vos dilexi, qui vos quaſi, qui veſtra ſalu-*

is cauſâ huc fui peregrinatus? dicite: cur occidiſtis?

LEUC: Ex haſtenuſ recenſiſtis, duo miror miracula humani cordis: primum eſt magnitudo in parvitate: nam ut ajebas, exiguum cor eſſe debet, ut ſit magnum: ingentem virtutem ut habeat, habere debet exiguam molem, eò capaciùs, quò anguſtiùs, quæ parvitas aliis membris noceret, ea cordi prodeſt. Secundum: quod mundo impleri velit, quo nequid, quod DEO repleri nolit, quo poteſt. **MEL:** non miraris immeritò, nam ſunt hæc duo prodigia primæ claſſis. Adeò amplum eſt cor humanum, ut eſi pars ſit, major ſuo tamen ſit toto: exilis hominiſ portio, toto homine grandior, particula mundi, & mundus ei votorum particula eſt: admittit omnia, nec impletur, poſt omnes theſauros adhuc avarum, poſt omnes delicias adhuc avidum, poſt omnium bonorum copiam adhuc egenum, tunc etiam vacuum eſt, cum eſt plenum: & quod magis mirum, implere cum DEUS cupit, recuſat: petit cor homini� DEUS, qui illud condidit, petit quaſi rem alienam & tamen ſuam, petit reſtitui ſibi, quod ipſe donavit, & manus credit, dam ſuum recipit: & ne recuſet homo, impreſſit cordi deſiderium ſui, & tam diu inquietum reddit, quam diu eo hoſpiti caret, qui ſolus hoſpitium

fcitium implere poteft. En! am-
plitudinem cordis, æqualem am-
plitudini DEL. Meditabatur Au-
gufinus myfterium Trinitatis,
prætergreffus naturam, edibatur
ædoci cogitatione, quò homini ire
non licet; irrifit Angelus puer, Au-
gufinum fanem, & fuftiliter o-
ftendit: in quam totum Oceanum
derivandum tunc docit, cum ipfa
totum intra fe derivaverit DEUM.
Agnovit errorem Augufinus,
claufit ingenium, cor aperuit, &
totum excepit DEUM.

LEUC: Satis de corde: cui
ifta necdum fufficiunt, excors est:
reliqua, quæ adhuc de Corpore
fuperant, fac avictum ac cælesty-
ronem. MEL: In diem crathi-
num aures para & oculos, quo ift-
hæc animæ organa, animalitæ
forfan novacula, exactius fubjele-
mus. Strictum modò reliquas de
corpore colligam, Non aded ig-
nobilis manus est, ut illâ palpate
nequeas dexteram Omnipotentis.
Imò ipfis digitis, digitus Condi-
toris demonftrari poteft, & dicier:
hic eſt. Manus certè Arxiam om-
niem ficut Magiftram, Miniftram
faltem fe probat prorfus thevma-
surge virtutis. Nunc colloffos
Rhodios elaborat, tam admiran-
dæ molis, ut neque brachiis ejus
pollicem fringeres: & acca!
Tantum Ebarctis manus cavillo.
Nunc format formicas tam tenuet,
ut armetum oculum membrorum
exiliens fugiat: *ex tanta dentevi-*

tas Myrmecidis dextera! Quid
dicam de tot aliis manufactis? quæ
mundas velut miracula obftupefcit,
modò fubjunctam legat epigra-
phen: *Manus Phydæ ſculpiſſi:
pinxit Parthaſii dextera: Apellæ
digitus delineavit.* Quid de ob-
ſequiis dicam, quæ in arte ſcriben-
di præſtat Ingenio dextera? Mens
ſquallens ignobilis, niſi manus
accederet interpres: Intellectus
foret ſine memoria, niſi Annu-
enſis operâ memoriam figeret;
hominemque redderet Immorta-
lem. Imò quantum à Sapientia
pretium, tantum à fortitudine pon-
dus accedere manu, quis ignorat?
etiam lanionibus notum eſt illud:
*Niſi ſe ſeriat pugno, procumbis Theodor.
humis.* Farnofus eſt Roboam, *Trebell.*
qui uno digito ſe afflixit fortiffi-
Patus in
mos, ut quali ſub incude dolerent; *trig.*
male ôve percuffi convererent. *Sed Tyr.*
nec pedibus ſua defant prodigia: *3. Reg.*
fuere, qui brachiis tranſanti, ma-
12.
nus invenirent in pedibus: nam il-
Colius
lis aſciam tractare, ludus: bellif-
apud
ſine calamum regere, habitus: *Scarlat.*
ſklopota in ſkopam ſcite exonerare, *Plu-*
uſitatus frequenter jocos: imò fuit; *arch.*
qui fila pedibus dueret tam perire;
ut manum Phrygiam Arachæ ipſa-
met jurâſſet. Sed & aures in pedi-
bus habere ſolent Tyranni: hinc
Dionyſio ſupplex, cum ad pedes
accideret quiſpiam, exprobranti
ſcietus amico, reponit: *Non
ego in culpa ſum, ſed Dionyſius,
qui aures habet in pedibus.*

Facies. LEUC: Inter corporis membra, facies, credo, Regina est, summamque prodigium naturæ. Quis enim non obtupefcatur majestatem illam, quæ in facie, patente veluti folio, etiam sese prodit

Dion. invictam. Trajanum certè etiam in gregario præliantem fago, cavitatis, orisque majestas Principis prodidit. Notum est illud: *Avianus species digna Imperio.* Ulysses quovis Iro pauperiorem, quia audum, inermem, marisque perfidi rejectamentum, Phæaciz incolæ, etiam ignotum, agnovère ut Principem; tantam reverentiam

Mythologi. vultus spiraverat majestas. Quis non admiraretur sympathicum

S. Hier. fœdus, quod habet cum partibus *ep. ad invidiosus? speculum animi merito* diceres, totiusque corporis non

compendium modò, sed & mutam, disertissimamque simul interpretem. MEL: Rectè observas: nam sine vocibus ætatem prodit & sexum: sine litteris legendam exhibet temperiem, & valetudinem: imò, veluti verior Momi fenestra, latentes animi motus, affectusque oculis proponit ac manifestat. Sed est alius, qui magis faciem illustrat, splendor: pulchritudinis scilicet, qua gloriatur sè Charitatis sedens; magnæque cordium, Amoris thronum. Nec jactantia gloriatur; quæ veritas: quis enim sic capitis vim formæ flexanem? prodigiosam venustæ frontis Imperium quis explicabit? sic alio, invitos

quoque ut rapiat; sic rapit, ut spontaneis contractos vinculis ducet in triumphum. Rectè equidem Plato, nil fortius in mundo Phædræ dicit, ad subjuganda mortalium corda, quàm formæ venustum jubar: nam, Xenophonte iudice, in Convivio quidem Fortitudinis magna, sed magnis laboribus fulcienda: Sapientia major, sed perpetuis jungenda studiis: Pulchritudinis maxima, quæ, ut notat Carneades, perfringit omnia, sine laborum molestiis, animos flectit sine studiis tædiis, bella gerit sine milite, sine viribus debellat, sine armis triumphat: Verbo, solo aspectu, Circeæ veluti phylæ, fascinat omnia; ipsam et exarmata vincit omnia, sæque subjicit potestati.

LEUC: Itæ est: advenit quoque, ni fallor, Philosophos veteres, nullam esse ætatem, conditionem hominum nullam, quæ tantæ sese potentie subtrahere valeat: hinc Pulchritudinis ectypa, mulieris symbolo adumbrabant, quæ manu sterculos dissuaviando, substrata pedibus animalia premens; piscem cum alio, cum tempore. *Est non: en!* hieroglyphicum sehem, quæ tam abjectos, quàm oculos in ætra, inbelles sequæ ac fortes, subjicere despotico Pulchritudinis iugo, significarunt. MEL: Enimverò non malè lineamenta hinc pulchritudinis throno cœtatiæ subster-

fubftitui; nunc ligones à Tituris,
 nunc à Sophis opomidem, à Con-
 fulibus falces, Sceptra à Regibus.
 Imò videt & oblitufciscit ad has a-
 ras, ipsam inclinari hastam à Mar-
 te, sacrari pharetram ab Apolline,
 fufpendi fulmen à Jove. Oculos,
 fubbet, immerge paululum Hi-
 ftorici monumentis, & per sex-
 centa prodigia confirmatum stupe-
 bis Pulchritudinis folium. Mox
 occurret formofa Rachel, quæ
 ex Jacobo libero fecit mancipium,
 quæ his feptenni fervitute unam e-
 mere fervitutem non recufavit,
 Occurret Thamar, quæ ex fratre
 suo, fecit infanum, quia erotica
 phœnecæ infanientem. Siftet se
 Babelonæ, quæ sic sibi fubdidit
 Regem, ut ex pio faceret impium,
 quæ adulterum, ex impio mox
 impiiffimum, quæ adulterum, se-
 mal & homicidam. Siftet se
 Moabitides, quæ ex Salomone
 fene infantem, ex Sapientiffimo fen-
 ecæ ftultiffimum, quia Molochum
 fecerunt idolis thui adolescentem. Imò
 & Hæxalem videbis, cui, quæ
 tradita? Omphala: excolit cla-
 vum, mutatque in colum. an-
 depyro reftitit, dignam effemina-
 nato Hæxale trophæum. Cleo-
 patram cernes, quæ feditiofo na-
 mulo Romano Imperio fecit
 concuffit, ut Marcum Antonium
 vici, fœnâ, bonisque omnibus
 fpoliavit: pro pudor! virum fo-
 mina, eded bella fecit imbellem.
 Quid dicam de pulchritudine He-

lenæ, cui fuis feptem cineribus, *Ælianus*
 hoc tamen Troja elogium: di-
 guam effe, ut pro illius amore non
 modo Troja arderet, fed totus
 mundus certaret. Et enim verb
 arsène illa, nam illustrari fat ista
 forma non poterat, nisi per Parric
 fumos: non fat ardere fax belli hæc
 sibi vilâ, nisi Europam & Asiam
 sic accenderet, ut simul exingue-
 ret utramque. Quid dicam de
 Juditæ decore, qui sic Assyrios
 rapuit, ut Holoterni quoque vi-
 tam eriperet? quid de Ester? quid
 de Aspasia? quibus forma dedit,
 quæ non dedere natales: imò
 quibus non dedisset armorum po-
 tentiam, quæ dedit inermis Amorum
 Domina, Venus illa: nam è turgu-
 ris Afueri folium confcendit illa,
 hæc, abjectâ celo, scepra reteras
 Cyri & Artaxerxis. Sileo Catha-
 rina, quæ Maximinos; Agatha,
 quæ Quintilianos plus cruciârunt
 vultus amicitate, quam illi hæc
 Martyres tormentorum crudelitate:
 plus animos ulferant frontia
 decore, quam illi corpora flam-
 marum ardore: tam graviter fa-
 vus pulchritudinis castæ: *causa tye-
 rannis* in suos tyrannos. Sileo *Veteres.*
 Isabellæ, Joannam Portugalis
 Principe non commemoro, cui
 Angliæ, Galliar, Austriæque pa-
 nam impri, Paradis pomum, unâ
 temp Imperii pômno, non sine Zelo-
 typis nequidquam obtulerant: id
 unum aifero, Ludovicum XI. eorū
 Dep: illis & typon contemplate-
 tur,

tur, præ extasi provolutam in genibus, sic exclamasse: *Grates tibi Creator, quod tanta pulchritudinis creatura mihi dederis aspectu frui*: Et hæc sunt formæ prodigia, hæc pulchritudinis despotica tyrannis, qua premitur Mundus cum gaudio, opprimitur cum voluptate: plura non addo, ne si longius de forma, gradiar extra formam.

LEUC: Scio innumeras Syrtos, Scyllas novi, naufragiis infames, quas hæc mare pulchritudinis mortuum: scio quod filiarum hominum, ipsam mundi juventam, suam formam sic deformaverint, ut sordes vix bene ablueres caracalimus, illud non penetro, unde fronti præfigiosa adeo virtus? **MEL**: Hæc oculorum infirmitas, quæ hæret in superficie; hæc animi vanitas, quam facile perfringit fucatus splendor. Edic enim Leucothoe, quid pulchritudo? Soboles infirma, cujus genitrix, membrorum proportio; nutrix, colorum fluxa permissio; origo, lotum; cumæa cuticula. Quid pulchritudo? flos, qui manens oritur, continetur vespere: Rosa, quæ cujusvis tetricæ æstu mox elanguescit: Lilium, quod fevoriore Zephîro emarescit: fenum agri, quod hodie est, cras in cibarium mutatur. Quid pulchritudo? fulgur, quod evanescit in ictu oculi; aurora transiens; Iris caduca, cujus stabilitas non nisi ærea. Quid denique

pulchritudo? pons Sodomæ, cujus superficies ridet, nucleus marret in cinere: firmetum niveo contactum vellere: sepulchrum dealbatum, mephytis stagnans, hamus illecebræ tectus, coluber coloratus in herba. En! Des hujus horoscopum, quæ tot in homine motus, tot in Orbis cietumultus.

LEUC: Utinam! in hac Physica, se magis philosophos probarent Philosophi, meliusque pulchritudinis fluxu agnoscerent vanitatem! **MEL**: Utinam detraherent fronti inane osculam, præ! quam deformæ illic obstupescerent solhelotum, immane monstrum caduca, reor, sic illicita spernerent, & meliore cambio properitiorâ, pulchritudinem quererent immortalera. Quid enim hæc marcescibilis, ad inmarcescibilem illam, quam revelabit quondam in corpore Gloria? Umbra est; sed quid dico umbra? vanitas, lepra, deformitas est. Cum Apelle in unum edtypon congere, quidquid desoris in suis Helenis Græcia, imò quidquid venustatis in suis Amalthis hæctenus obtupuit Mundus: ab Aspasia aureum capillum, vel ab Albo sic argenteos transfer circinnos, ut nihil fingi possit concinnius: ab Augusto oculos mutas, è quibus, veluti gemino sidere, emicent blandiores juxta atque puriores illecebræ: à Sabina, Maxi-

mini

mini filio, suavissima sume labiorum corallia: Zenobiae dentes deprome, qui eburneam conchylen, totidem margaritis ditatam referant: Hephelionis vultus efforma, Majestate regia celebres, qua non adæquet modò, sed etiam superet Alexandros: Narcissi eburneam adumbra frontem, in qua casta natitent lilia: genis adde rosas Adonidis: in venustissimo ore, velut in Cynthiae folio, sedeat venustas; ridenti arrideant veneres, colludant toto in vultu gratiae, in habitu emineat dignitas, totoque corpore diffusus efflorescat color: accedat Cleopatrae suada, tamque urbanus in voce lepos, ut etiam Caesares vulneret & Pompejos: tota denique Corporis symmetria accedat tam elegans, ut, quod de Albio Tibullo, majestas & amor bene conveniant, & in una sede morentur; & quid emendicatus hic formae fucus, ad illum splendorem, quem dabit gloriosa quondam anastasis? dixi: Umbra est, atque deformitas. In lippientes Lias, tussientes vetulas, in bustuarias larvas abeunt Helenae, si huic decori quis comparet. Et tamen (pro hominum sortem praeposteram!) & tamen amamus Aelopos, cum aspiciamus Spurinas & Democles: cadavera amplectimur, cum se se brachius, infundit ultrò, Angelica venustas: superbimus de fordebibus, gloriamur de fuco, corniculæ instar, quam deplumabit

mors improvisa, detractisque, spoliis, putredini vermibusque in praedam dabit.

LEUC: Crediderim, quòd multi formae suae magis consulereut, si formas cadavericas examinarent crebrius, quam partiales. Sed raros, nisi fallor, reperies, qui cum Lidvina malint esse deformes, quam minus casti. MEL: Sic nempe nostra amamus pericula, ut percamus. Non enim multus, reor, Divi Bernardini elogium competit: *quod castitatem egregiam formam repugnantem sanctissimè custodierit.* Notum illud Poetae: *rara est S. Hier. concordia forma atque pudicitia: l. 1. con-* quia *difficile custoditur quod plures tra Jov. amant: & aliquando & aliquo modo expugnatur, quod ubique incessitur.* Utinam non saepe saepius, hoc probaret experientia, nec in corpore, quod *DEI templum est*, Doctore Apostolo, toties renovaret moesta Solymæi templi excidia. Surrexerat octavum hoc mundi miraculum, mera inter miracula, ex candenti marmore sic septennio creverat, ut tamen nullum audires mallei strepitum, triginta hominum millia praeparabant cedros atque cupressos: octogesima mille lapidum marmora perpoliebant. Quid dicam de splendore & opulentia? superbiebant obrizo coruscantes parietes, Phœbi jubar prope extinxerant, decies mille candelabra aurea, die noctisque arden-

ardentia : thuribulorum viginti millia Arabiam jugiter exhalabant : ex auro purissimo fulgurabant Aræ, hic oneratae decies mille aureis phialis, ibi vigesies mille ex argento candidissimo pateris exornatae : quid multis ? Sacrarium diceret, in quo excolendo omnem Sapiëntia humana industriam : in quo ditando Orientis opes natura penitus exhaustisset : & tamen postquam semel destructum, ad priorem demum gloriam surrexisset, tædâ unicâ, quam è turri Antonianâ, miles Titi, temerario furore, iniecerat, tam subito concepisse Vulcanum ferunt, ut tota Solymas, unâ cum Romano exercitu, ad restinguenda incendia advolante, prohibere nequiverit, ne in tristes cineres iterato fato, collaberetur. En ! Archetypon humani corporis : sufficit sæpenu-mero peccati unica scintilla, præcipue Cyprius si sit delapsa caminis,

& mox in tanta exardescit incendia, ut nulla gratiarum fluentia, nulla Superum hominumque subsidia, restinguere valeant ; truculentam flammæ serpentis lucem. Et sic prodigiosa hæc Promethei coelestis fabrica, in cineres denique recidit, suisque se ipsam se-
pelit ruinis.

LEUC : Triste fatum, cujus aspectu non solum Borgias, sed Sophorum quilibet exhorrescat. MEL : Tantum malum peccatum est, imò ilias malorum. Illud, in malo hoc pessimum, quod peiores invenire sit homines, qui malo pessimo non moveantur : lapillum putant, dum molari pondere sternantur, & corruant. Vidit D. Borgias Colossi hujus in Isabella ruinam, vidit, & ne surgeret solum, sed & elevaret sibi similes Sophos, hunc stylôbatæ Colossi incidit Gryphum.

ÆNIGMATO-GRYPHUS

Colosso Corporis Mystico

Incisus

Ad Oedipum Philosophicum.

*Stato
Ad hanc Statuam Oedipe,
Et quid de illa statuas, vide.
Colossus est Mysticus,*

*E nihilo grandis, è grandi demum
nihilum,
Hic
Jacet jam grande nihil.*

Cum

*S. Franciscus Borgias, aspectu Corporis, in Philosophus
 & Duce mutatus, moxq; sanctioris Peripati Doctor,
 hanc Philosophis saepe Theſin, ut ipse aiebat, disputa-
 dam affixit de corpore: ex nihilo factus sum, in nihilum
 redactus sum. ex Vita.*

Ioh. Melchior Gurore in sculpsit.

21

Digitized by Google

Cum stetit, nil mirabilius:
Cum corrui, nil miserabilius:
Stando oculorum illicium,
Jacendo vanitatis ludibrium,
Lapillo unico, quia sepulchrali,
Sic in cinerem corrui,
Ut prius tangentem Sidera,
Jacentem modò dispergant venti.
Quamdiu stetit, videbatur Idolum,
Quamprimum jacuit, prodebat
dolum:

Nam ex putredine patuit
Inane Numinis Nomen,
In quo nihil dignum thure
Præter factorem.

Contra:

Si bene stando tulit persecutores,
Injustè cadendo, meruit adorato-
res:

Nil pretiosius vult,
Cum nobilitat aras,
Ne pinguiores habet Ecclesia victi-
mas,

Quam ossa atque reliquias,
Esi ipsi cineribus condiantur:
Id paradoxum hoc in Colosso,
Quòd illo nil pejus, nil melius,
Nil pejus, si habeas bene,
Nil melius, si habeas malè.

Illius odium, amor est:
Odisti, si malè amaveris,
Si bene oderis, amasti:
Procurare illi bona non poteris,
Nisi procures mala:

Nam

Si suppressas, erigetur:
Si debilites, confortatur:
Si mortifices, vivificatur.

Contra:

Si tractas ut hospitem,
Experieris ut hostem:
Fit inimicus domesticus,
Si putatur amicus.
Nunquam habebit te pejus,
Quàm si habeas melius.
Si nutris, serpens est,
Qui in sinu necat nutricem:
Simulces, tygris est,
Qua efferatur inter blanditias.
Si frama laxas, recalcitras;
Et ejectum tibi injicit jugum.

Verbo:

Experieris ut feram,
Nil adhibeas ferulam;
In servitutem nã redigas,
Redigeris in servitutem.
Illud pessimum:
Quòd si servias, servis tyranno:
Quòd si colas, colis Idolum;
Vel potius Procheum Idolorum.
Nunc enim induit Bacchum,
Totque victimas abligurit,
Ut unus omnibus,
Uni non sufficiant omnes.
Nunc induit Venerem,
Et suas sine numero variat species.
Nunc Mercurium induit,
Ut induatur bysso & purpura,
Ruborem
A Mercatoribus mercaturus.
En!

In uno trunco Mercurium,
Imò Pantheon Idolorum.

At

Vix se sustulit, altiùs,
Ruit profundius:

Nam mortis lapillo vix tangitur,

Frangitur,

Et à tantillo tantum

Vertitur in tantillum,

Imò in nihilum.

Hinc jam adeste

Genealogici Thraones:

In hoc Colosso

Ceras nobilitatis ne quarite:

Nam lutum sua.

Idem sub sago & purpura:

Nullò discrimine

Cyrum inter & Iram,

Ut appareat, quanta vanitas,

Si lutum supra lutum superbiat:

Quanta inanis,

Si à lutosa cera fuligine

Queratur splendor.

Adesto!

Sybaritica Soboles,

Cui DEUS est pinguis Venter.

En!

Ut laudè in vitæ pasto,

Jam lausi depascant vermes:

Ut videas,

Non frustra saginatum

Tot forculis ferculum

Protot convivis.

En!

Quod incommoda,

Tua procuraverim comoda,

Cum per delicias jam putrescat,

Quod mortificationis sale

Non fuerat conditum.

Adeste!

Epicuri Nepotes:

Enigma solve;

Colossus ipse

Dignum Philosophiæ vestræ est præmium.

Nam truncus est.

Qui in cineres corruet,

Ut sciatis,

In vitæ malè arfisse.

In truncum resurget denuò,

Ut sciatis,

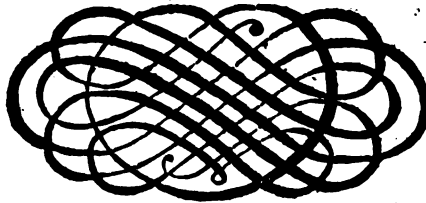
In orco bene arsurum.

Porcus est,

Nam in vitæ adeò perversa

Non potest non vobis esse:

Inversum Corpus.

SCYLLA, CHARYBDIS,

Sive

DISCURSUS V.
DE AURE & OCULO.

LEUCOTHEUS. Quæ tu hodie marina monstra? quas in aure Scyllas, in oculo Charybdes? an Democritum

me cupis, qui non nisi, effossis sibi met oculos, didicit philosophari? an Pythagorica silentia, surdosque Academicæ lucos in Peripatum transferre est animus? paradoxam Philosophiam, in qua Sophi sine oculis auribusque disputant silendo; crediderim, de hirco-cervis.

MELANDER. Næ tu buttabatta mi bone Mævi: de cottice garris, more Sciolis solenni, & nucleum non attendis, Sic ego cæcum te Philosophum velim, ut acutiùs videas: sic surdum, ne aures præbeas absurdis. Absit, ut oculos tibi eruant Musæ, modò claudant cum Thamira, ne videas vanitatem: tyrannorum est aures abscindere, sed Sarmenti cujusdam, vel Galbæ

Juv. Sat. 5. insulsis salibus illas occludere, Philosophorum.

LEUC: Adverto, quos tu in aure, & oculo scopulos. Sed cur Charybdes, cur Scyllæ? **MEL:**

Enim verò non nisi per transitum salutasti Mantuanum Oraculum, si hæc ignoras: refricabo memoriam.

*Dextrum Scylla latus, levum im- Virg.
placata Charybdis l. 3.*

*Obsidet, atque imò barabri ter Æneid.
gurgite vastos*

Sorbet in abruptum fluctus, rursusque sub auras

Erigit alternos, & sidera verberat undâ.

At Scyllam cacis cohibet spelunca latebris,

Ora exertantem, ac naves in saxa trahentem.

Prima hominis facies, & pulchro pectore Virgo

Pabe tenus, postrema immani corpore pistris

Delphinum caudas utero commissa luporum.

Et quid aliud sæpe oculus, nisi Juventæ charybdis? plures animas jam Cælo rapuit, quàm ista Herculi juvenças: imò crystallino gurgite plures, quàm ista aqueo demersit.

merſit. Quid aliud auris, niſi Scyllæ caverna, quæ ubi haurit impudicos monſtri latratus, *Ovid. metam. l. 14.* *Oraprometam. l. 14.* *terva canum*, in Cerbereos rictus attrahit innocuas rates, ac deplorandis ſæpe naufragiis præcipitat in profundum. Quid ſi Scyllam quoque circumſonent Sirenes, hilaris illa navigantium poëta, blandæque mortes, gaudiumque crudele? quid faciat Innocentiæ cymba, inter ſacrum & ſaxum hic dubia? *Hercle, niſi caca & ſurda, peribis:* iſmò jam ſæpiſſimè periit. Audi, quam Claudianus, claudicante neutiquam plectro, ejuſmodi infortuniom adumbret.

*Dulce malum pelago Siren, volucresque puella,
Scyllaos inter fremitus, avidamque Charybdim,
Mufica ſaxa fretis habitabans dulcia monſtra:*

Blanda pericla maris: terror quoque gratas in undis:

Delatis licet huc incumberet aura carinis,

Implèſſentque fixas venti de puppe ferentes,

Figebat vox una ratem: nec tendere certum,

Deleſtabat iter reditus, odiùmque iuvabat:

Nec dolor ullas eras, morsem dabat iſta voluptas.

LEUC: Superet Ulyſſem oportet, qui in his vadis tentat eva-

dere: capio, quodd *ſurdo & caco ſub Duce ſola ſalus.* MEL: Ita eſt: Ulyſſem ſuperat Gonzaga: tam bene apud Philoſophos audit, quia ſurdus: tam libenter viſus eſt, quia cæcus: tam feliciter, per mille pericula, deduxit ratem, quia ſeduci non potuit, utpote Angelus, aure carens & oculo. Stupebat Peripatus, cum inter Logicæ ſpinas videret hoc lilium, nec unquam magis aperuit oculos, quam cum illos modeſtè demitteret hic Sophus. Suſpexit ſæpe loquentem, ſed plus ſilentem, nam loquendo, bene quidem propugnavit rationis Ens phyſicum, at voces, ſilendo melius reſutavit. Sed nec obiectum anris erat quilibet ſonus, nam niſi ærem purius modificatum non admittebat: optimus inter Philoſophiæ Auditores Auditor, eſti ſurdus: diſertiffimus Dialecticus, eſti mutus, utpote cujus vel ſolo ſilentio didicerant reliqui bene loqui.

LEUC: Dignus ſanè beatus iſte Philoſophus, ad cujus aras non modò oculos, ſed & aures ſuas ſuspendat ſtudioſa Juventus.

MEL: Ita eſt: ſi è tholo tam innocenti penderent oculata hæc anathemata, non toties à DEO fierent anáthema: *maledictus, qui Dent. errare facis cæcum in itinere: nam 27. v. utrumque ſenſum, non niſi Innocentiæ victimas, ac Sapientiæ Miſtros, Creator cupit. Latere nec cæcos Ethnicos potuit veritas*

tam

tam oculata: hinc Minervæ, Virtutum Deæ, ac Scientiarum Præfidi oculos, aures Memoriz consecrabant, bene gnari, quod si oculos dicarent Cupidini, excæcarentur; si Sirenibus aures, de interitu periclitarentur.

LEUC: Ut video, nil utroque hoc sensu melius, si bene utaris: nil perniciosius: si abutaris: pro Pharo Philosophis serviunt, Pseudo-Philosophis pro Charybdi & Scylla. Age, si per te licet, ducamus jam parallelum, & uter alteri, in externa Republica sensuum præstet, philosophicâ trutinâ decidemus. MEL: Non displicet eruditum certamen: videbimus, an pro Monarchia, an pro Duumviratu suffragium ferat Peripatus: cujus tu patrocinium suscipis? LEUC: Illius utique qui causâ cadere non recusabit: nam sub tali Causidico non potest non periclitari causa etiam optima. Quid quid sit, de aure legi nuper non nulla, & à te ipso accepi plurima: referam tibi nota, ut à te audiam ignota. Decisionem litis quod atinet, tuum venerabor tribunal, ne contra Apollinem pronuntiando sententiam, dissonanti de aure? longiores cum Myda fossæ crescant aures.

bilem, proportionem, summo Naturæ studio elaboratam, quivis, etiam luscus, si videat, veluti totidem prodigia, merito admiratur. Quam bellè thesaurus hic sinu duplici, velut cistâ ossæ, concluditur, ne periculo citra tutelam esset expositus! quàm securè tam à ciliis, quàm à palpebris, velut adductis valvis, defenditur! forma interior quàm affabrè concinnata! modica hominis portio est, & tamen major est toto homine: parva mundi particula est, & tamen æqualis est toti mundo: humores, quibus alluitur; tunicæ, quibus cingitur; nervi, quibus distenditur; muscoli, quibus movetur; venæ, quibus alitur; arteriæ, quibus micat; spiritus, quibus subsultat, totidem miracula sunt. Quale miraculum est humor crystallinus? meretur hic tam illustre nomen, dum exæquat splendorem, Crystallinum sequitur vitreus: inferitur unus alteri, nec confunditur: amant se invicem, & se adjuvant, custos est humoris crystallini humor vitreus, & pene nutricius, hic humoris vitrei alumnus est, & pene filius. Utrique amabiles infidias tendit retina, utramque amanter capit, facitque, ne distillant. Retinæ proxima est tunica uvæ, eaque concava, ut humores ambibat; mollis, ne lædat; tenuis, ne opprimat; pellucida, ut, quod tegit, ostendat. Utramque irrigare debet humor aqueus, ne exarescant:

Oculi MEL: Oculos quod atinet
Stru- eorumque stupendam structuram
ra. partium varietatem prope incredi-

arescant: ne motu perpetuo fatigentur, lenit aqua laborem; ne humor crystallinus à tunica cornea patiat, interfluit aqueus, & vulnera excipit, quæ non sentit. Quid dicam de pupilla, nobilissima oculi parte & amabilissima? hæc pars oculi minima simul & maxima, hæc sedes amoris & majestatis: per hanc oculus amat, per hanc imperat, per hanc irascitur, per hanc miseretur, per hanc parcat, & punit. Quod admiratione dignissimum est, per hanc videmus. Aperit se oculus & mundum recipit: claudit se oculus, & mundum excludit. Satis est, plura ad oculi dignitatem si cupis, ipso oculo explora oculum, mirabitur (quod mireris) is semetipsum, & nunquam satis.

Auris fabrica. LEUC: Non inficior thavmaturgam oculi fabricam, modò Auri sua quoque concedas esse prodigia. Epitomen non immeritò dixerim, quàm idè fabricavit Natura, ut in exigua aure, artifex maxima audiret. Artificium totum ostendit in parte: nam auriculam, quasi vestibulum elegans auri præfixit, ut ornaret: ex catilagine, ne deflueret foediùs; non ex osse, ne sapius frangeretur. In homine minor est, ut major sit pulchritudo: conchæ figuram refert, ut scias, pretiosius quidpiam latitate subvili: semper aperta, ut agat excubias; hemisphærica, ut so-

nos colligat, quos hemisphærium dispergit. Quid de quaternis meatibus dicam? primus flexuoso sinu refringit aëris impetum, ne vehementius irruat: sordes nutrit, sed non nisi gratiâ puritatis: nam fovet internas, ut viscositate sua externas prohibeant. Foramen, cui *Oris petrosi* nomen, sic meatum hunc claudit, ut tamen magis magisque aperiat, ad usque *tympa-num*; membranam intelligo, in qua subsiliunt voces, sed sine strepitu, & tympanotribam agente impetu, gyrantur in turbinem, sed sine confusione. A tergo si tympanum spectes, aperit spelæum quod esse Cyclopicum, primo intuitu, diceres: nam adest malleus cum incude & stapede (tria ossicula sunt tympano annexa) quæ vocalem aërem tundunt, atque retundunt, nec tamen confundunt. Subin sese aperit *Labyrinthus*, in quo tam mirabiles anfractus, ut Ariadnæ filium ipse Theseus peteret: tres præcipuè visuntur conchæ, aëre plenæ, quæ velut per tubæ spiras sonos agunt in circulum, sicque recipiunt, ut receptos ulterius propagent. Pandit se denique meatus, retortus in cochleam, quem idè, reor, *formam cæcum* appellam, quòd non inveniat exitum: nam in nervum sensorium definit, in quo fieri auditionem suadet ratio, Anatomici judicant, Peripatetici confirmant.

MEL:

MEL: Oculi fabricam ostendi, sed necdum in fabrica culmen perfectionis: quæ atuli, fundamenta sunt potius, quibus nihil non paradoxum superinstituit Natura.

Lux. De oculi objecto quid dicam; dicuntur tam multa, tam varia, ut, quid dicam, ignorem: ne tamen silentii tenebris involvam hoc Phœbi jubar, dicam pauca, sed non pro foro, ut contentiosius lites decidam, sed pro colloquio, ut de litibus te ad discursum evadiam. Unisona Saphorum omnium vox est: objectum oculi Lux est & Color. Sed audi, in quam dissonos clamores hæc tandem defina: harmonia. Qui ad Aristotelis organum modulatur, Lucem, *qualitatem esse pronuntiant, à corpore luminoso productam.* Pauca verba, mysticis plurima, quæ luce indigent, ut naturam locis, magis illustrent. *Qualitas est, quæ substantiæ instar subsistit: absoluta, quæ tot radiis in pupillam confluentibus, non intenditur: perfectior est, quæ tamen non penetrat opaca. Qualitas est, quæ transiens per plura media, in ipso refringitur sære: absoluta: quæ tamen respicit homogeneas partes, situm rectum, poroſque, ut permeet: perfectior, quæ tamen speculum causticum, sicut diaphanum, transire nequit, quin sese colligat, & reflectatur. En! qualitatem mirabilem; quia specia-*

substantiæ, ut sicut retinet qualitatis nomen: sic sequitur corporis, cui adheret naturam, ut illam tamen non assequatur. Sed nec claris lucem illuminant, qui, plenis igniculorum effluviis, sese dicunt à Cynthio illustrari: nam, cum Empedocle, lumen esse contendunt subtilissimam flammam, à corpore lucido quaquaversum diffusam, & propagatam usque ad oculum. En! oppositam qualitatem mirabili, non mirabilem minus substantiam. Substantia est, quæ qualitatis instar, propagatur sic in ignem, ut ad minimum sex milliones supra ducenta septuaginta octo milliarum millia emittatur. Substantia est, quæ infinitis effluviis, per septem & sexaginta jam sæcula, Phœbum minimè minuit, etsi diebus singulis, quantitatem emitteret, globo terraqueo æqualem. Substantia est, quæ occidens Phœbo, vel momento destruitur sine causa, vel latet in diaphano aëre, quin videatur. Taceo, quod in decussationis minimo puncto, infiniti igniculi, omni ex hemisphærio confluant, quin confundantur, sese uniant, quin penetrantur, ulterius pergant, quin retardentur. Sileo innumeras pororum series citra obstaculum, rectissimas corpusculorum lineas citra impedimentum. Non commemoro, visionem nil fore, nisi oscillationem merissimam, aliæque innumera, quæ Grimaldo Judice,

videntur tam dura, ut non nisi à robustissimo Struthionis stomacho possint conedari. Id ego sentio in hac lite, nil in Philosophia obscurius luce, quæ quod magis elucidatur, eò majoribus involvitur tenebris.

Color. LEUC: Forsitan de colore certius feret Judicium Philosophia? MEL. Falleris: fatendum, quod res est: cum multis, qui tamen oculos se credunt, judicamus ut cæci; nam judicamus, non quod videmus, sed potius quod non videmus: colores permanentes videmus, & cum luce dicimus transientes. Percipe paradoxa judicia, quibus forum Philosophicum perstrebit. Clangant, quos Peripatetici spiritus animant, Color *Qualitas* est: ita Philosophus Veritatis interpres: sic unico verbo, item longam decidunt Laconici. Sed reclamant illi; qui Veritati, non Philosopho Sacramentum dixisse se autumant: qualitatem hanc, illegitimam criminantur, quia incerti sobolem parentis, obscuris focam tunc, nec nisi in Peripato adhibitam. Edificant enim, si *sola* attributione marmor nigrum, abit in pulverem stabiliter candidum: si *sola* commixtione coloris nigri cum albo, prodest stabilis cæsus: si *sola* liquatione nix perdit albedinem: si *sola* agitatione atramentum fit candidum, *sola*que atramenti *emicturâ* aqua colorem induit constanter nigrum: edicant, amabo, quæ causa

productiva coloris novi, quæ destructiva antiqui? qualitarum temperiem fortè allegant, sed fabulosam, quia Protheam, uspatæ, quæ immutata sæpe mutat colorem, id quod centum experientia ad oculum demonstrant. Tæseo difficultates, quibus qualitates qualitatibus augent, ut hæc levis armaturæ subsidii stipati, se se recipiant tutius, in ignorantia asylum. At his glaucoma objicimus, & interim nobismet ipsis, obtrudimus forsam palpum. Quæ hi, apertis oculis non vident colores, nos etiam clausis, palpasse credimus in textura, quæ nunc in stries depressa, nunc in conos erecta, jam lævigata in subtilissimas laminas, jam in sphaerulas gyrata, illapsis jactis radios, aliter aliterque possit colligere, ac variare. Speciosum inventum, si tantum habet soliditatis, quantum splendoris. Id fatendum; quod si Peripatus Democraticum tribunal appellet, communi plebeculæ festu, causâ cadere fas est: nam non nisi apud Poetas, *nox abscondit omnes colores*, & quivis; etiam nocte, Europæus manere albus, & Ethiopæo nigros, aurum intra terræ viscera esse fulvum, argentum in arca candidum ludicabit. Sed *minime ne crede colori*: falluntur per sæpe sensus, & fallunt, etiam semetipos: oculi præsertim, quos oculos ne leviter credas, nisi rationis lumine illustrentur. Nec illud in Peripato novum, quod sensum,

sanctum, etiam communem, corrigat ratio, rationem instruunt experimenta, quibus habemus, colorem stabilem, nisi mutata superficie non mutari, texturisque variis, varios respondere colores; quæ conjunctione mutua, certis experientis contestata, non obscurum præbet indicium, colores à textura, veluti fundamento, non distingui, nisi ab illis, quibus volupe est, multiplicare Entia absque solido fundamento. Sed de coloribus satis, quos exactius terendos tyronum circulis reservamus.

sefe fundet in aëre: sic autem explicant, ni fallor. Collitio corporum mutua, in subjecto sonoro, sonum parit *primarium*: quem motum dicunt, non qualemcumque, sed certo modo modificatum: expriment hunc per tremores, & pressiones: per vim elasticam corporis, partiumque interiorum, qua ex agitatione resultant vibrationes innumeræ, nunc acceleratæ, nunc retardatæ, nunc interruptæ per morulas. Subin hic tremor sese communicat vicino corpori: hinc sonus oritur *secundarius*, per quem vibrationes intelligunt, motisque tremulos, undulationes, aërisque crispationes, aptas ad nervum acusticum agitandum: sive dein hæc propagatio accidat per vibratas aëris subtilioris particulas, usque ad aurem: sive fiat per communicationem impetus homogenei, prout patet in aquæ circulis, injecto lapillo sese agglomerantibus. Hic denique tremor in auris concavum receptus, atque in membranam cochleæ effusus, per nervi acustici fibrillas, determinat animam ad eliciendas auditiones. Quod si propagationis tam paradoxæ causam indagæ, vim elasticam aëris tensi, compressisque obtendent; quin & tremorem corporum solidorum, motumque aëris externi, ad aurem usque continuati, mox allegabunt. Si interponas obstacula, indagando, qua ratione crispationes & undulationes

Sonus.

LEUC: Fateor: illustre est oculi objectum, vel solum idem, quia obscurum: mirabile, quia clarissimè videtur, nec intelligitur. Ecce! lux illuminat oculum, & intellectum obscurat: videmus colores, imò palpamus propemodum, & tamen Naturam non penetramus. Sed nec, objecto auris, sua desunt prodigia, quæ dum arrectis auribus capimus, minimè capimus. Quot non resonant de sono strepitus, de vocibus voces, de clamoribus clamores? qui ore Peripatetico loquuntur, more suo ad qualitates confugiunt, auxiliatrices non immeritò dices, cum in subsidium toties advocentur. Qui Atomismum sic reprobant, ne tamen penitus avertentur, naturam soni constituunt in tremore, & impetu corpusculorum modificato. Bellum systema, nisi forsan nimium

laciones tam varice, permeare possunt invariata? hærebunt paululum ad hunc nodum, quem quia extricare vel nolunt, vel nequeunt, Peripato solvendum relinquunt, qui & ipse in qualivatis suæ vehicule, non impediò minorem sentit difficultatem.

Viso. **MEL:** Assequeris Authorum mentem, qui post multos de sono clamores, ravim dum sentiunt, ramentum dissentiant: habemus Hercle, cur miremur Naturam, quam etiam per aures loquentem non intelligimus, oculisque visam non penetramus. Pergo ad alia, quæ oculum commendant prodigia. Vide quanta illius celeritas! momento ad Cælum evolat, momento solem & stellas hauriat, momento se Cælum insinuat, nec oculum implet: mirabiles sunt Cælorum motus, sed velocius non eunt orbes celestes, quamvis impellantur ab Angelis: impellunt se ipsos oculi, & insunt se; hoc libertatis est privilegium, sistere se posse & movere, gaudent libertate oculi, quam rarent Cæli. Aperit sese oculus, & arboris umbrosæ speciem recipit impressam, quæcum anima mox producit expressam, quam dicimus visionem. Hæc arboris visio, per nervos opticos, ad usque cerebrum propagat speciem impressam sui, organoque sensûs interni, sive cerebro imprimi: hæc subin species unâ cum anima cerebri, pro-

ducit speciem aliam visionis, arborisque visæ expressam, quam cognitionem, phantasma, appellant. Sed necdum satis: phantasma, ubi animâ adjunctæ, in-sensitiva memoria, reliquit ideam sui, quam vocant, rememorativam materialem, sese cum intellectu jungit possibili, ipsamque generat intellectuonem umbrosæ arboris. Intellectio, postquam cum anima produxit speciem rememorativam sui spiritualem, partiali virtute concurret ad desiderium voluntatis, umbrâ fruendi frigidâ. Tandem, ut mysterium absolvam, volitio, relicta ideâ, sui rememorativâ, potentia motivæ imperat, ut voluntatis imperium exequatur, citatisque pedibus hominem transferat, ad umbram arboris desideratam. En! quot negotia perficiantur sine negotio: momento peractares est; imò tanta in cunctis celeritas, ut non notetur, hoc ipso, reor, prodigiosa, quia notari nequit.

LEUC: Mira quoque sono *Soni intensio.* celeritas, sed non tanta: hanc tantum supplet intensio, quam inter paradoxâ physica jure numerat Philosophia. Memini à me visam ingentem Aulam, ab artificioso fornice celebrem: in oppositos angulos conversi Achates duo, sic invicem taciti colloquebantur, ut stantes in medio Zoili, nec verbum audirent, nec intelligerent. Pavimeau incedam si pede medico pulla-

pulsaes, tantus insonuit fragor, ac si tormentum bellicum exploderet hostilis furor. De aatore quodam, ex Panthoto Medico ipse mihi narraveras, illum in campana, ut vocant, urinatoria, infra aquas demissum, venatorum inflasse cornu, sed ob immanem, ex omnibus campanarum punctis repulsum strepitum, illico vertigine & surditate correptum. Quid dicam de tubo acustico, qui etiam surdastris tympanum pulsat, sopitumque excitat auditum? quid de speculi parabolici foco, in quem sonori radii sic concurrunt, ut ore eidem opposito, vocem reddat Scenoream? quid de specubus, cisternis, cavis Musicon instrumentis? quid de scolis in cochleam circumactantibus, quid de tympano prope urbis moenia pulsato? in quibus omnibus, mirabili naturae Judo, sic sese voces intendunt, ut Auditorem, nisi Philosophum, in stuporem merito rapiant. Sed minora sunt ista, quam ut moveant pericos Physicæ Cultores. Scagritam cornu cujusdam mentionem facere perhibent, quo inflato Pellaus Heros exercitum, Orbis domitorem, ad multa stadia dispersum, sive collegerit, sive in aciem dispositum ad triumphos sic animavit, ac si singulos militem praesens alloqueretur. Sed fidem propemodum superat Morlandi tuba, quam non nisi pro Fama confectam crederes ut pempse glo-

riosum Aurhoris nomen, totum per orbem facilius sic divulgaret. Tam prodigioso artificio hæc tuba sonum intendit, ut Architalassus sua Imperia ad integram classem, absque emissariis lembis, in momento diffunderet: ut civitas, presisa obsidione, amicum exercitum, de maturandis suppetiis, per signa subito edoceret, cujus insignis specimen dedit ultima urbis Tanger, in Africa sitæ, obsidio, ubi rescisso ab hostibus vallo, cum interclusus in urbem esset nuntiis aditus, uterque tam valli, quam munitenti Praefectus, per ejusmodi tubas, de ferendo subsidio, ejusque modo & tempore colloquebantur, & quidem idiomate Anglico, à Mauris hostibus non intellecto. Sed hic nondum sese finit utilitas: cape tubam Morlandicam, & unius litui, eidem inserti, clangore imminentem exercitum simulabis: modico sclopo, intra illius cavitatem exonerato, tormenta bellica æmulaberis. Infla hunc litoum, & dispersa inter procellas navigia contra naufragium: militum cuneos, in tenebris palantes, contra hostiles assultus, consilio & ope tutus, præmunies. Imò utilitati neque deest jucunditas: plures ejusmodi tubas inflare simul si jubeas, Martialem musicam, è distitis locorum intervallis, phonaeco nullo comparente, in campo libero adornabis. Si altiore è speculæ, fraudis sive ignarum

sive immemorem, cursum sistere jubeas, voce quasi cœlitus delapsâ, ad meliorem frugem animabis attonitum, joco serio, si non invitam. Hæc omnia velut prodigia, cum stupet rudior popellus, ridet Philosphus: scit enim causam, soni scilicet intensionem; ortam ab æeris reflexione: nam cum sonus diffundatur in sphaeram, in ejusmodi machinis ad singula latera alifus, vocali radio dupliciter flagellataurem, directo simul & reflexo: quid ergo mirum, si vis conjuncta sonum efficiat fortiozem? hinc è contrario muri peristromatis tecti obtundunt voces, pluviz & nives campanarum clangorem minuunt; planities libero æeri exposita, reciprococosonos nunquam progenerat, & frequens auditor contentam declamantis vocem probè elidit: quia nempe sonus, his objectis, vel languescens, vel omninò absorptus, amplius reflecti nequit.

MEL: Reflexè tu ista, ni fallor; oculum intendis deprimere, quia sonum tam artificiosè intendis. Sed recurris ad machinam. Quod si ab artefactis laudari oculus possit, hydraulicum aspicesyphonem, dabit iste spectaculum Cœlo dignum. Iridem de Cœlo lapsam, in arcum imbrificum, ipsa Juno stupesceret, adèò mira colorum varietas oculum extra oculum rapit. Quid dicam de microscopio? nil in isto reperitur exiguum, præ-

ter nomen & molem: nam nil tam exiguum, quod non reddat eximium: nil tam parvum, quod oculo non exhibeat magnum: nil in natura est tam occultum, quod non faciat oculatis apertum: ipse oculus cæcus foret, nisi duce microscopio uteretur. Certè naturam invisibilem hæcenus, visibilem reddidit, dumque prodidit, fecit mirabilem, in ipsa fidum proditione. Sed nihil mirabilius fecit se ipso: maximum in minimo: nam objectum vigesies millies majus facit se ipso: format Elephantem ex musca; pulices reddit monstra, dum monstrat; motum sistoles in pulice exhibet, sanguisque in venis cursum: imò illo vides spirantem, & respicientem: quod si tubulum auri aptare posses, ut oculo, fors tussientem quoque audires. Miras profectò experientias legimus, quæ fidem non facerent, nisi fidem illis facerent Authores, omni fide dignissimi. Sturmio hoc divinum inventum ostendit in ovulo eruce, omnes corpusculi partes: has ipsas Malpigio in ovi saliente puncto: Harvæo in foetu humano, et si formicam magnitudine non excessisset. Armato ejusmodi oculo deprehendit de Lanis vermiculos adèò tenues, ut eorum milliones viginti septem, granulum tritici vix æquarent, quorum totidem pedes, si in unum colligeres, crassitiem filii serici, etiam subtilioris, non superarent. Imò Cal-

Caesars si fides, particula caesai in
 exiles adeo vermiculos est resoluta,
 ut primo armatum etiam oculum
 fugerint; sed ubi, calore solis,
 animati se moverant, tuac enim ve-
 rō exercitum deprehendit, cujus
 numerum innumerabilem nec Cy-
 rus ipsemet inivisset. Et quae pro-
 digia de telescopio memorem? oc-
 culum in Coelos attollit, & sidera
 ad oculum detrahit: Coelum à
 celando frustra jam dicimus, nam,
 telescopio invento, nihil amplius
 mortales celat. Frustrā in remo-
 tissimis spatiis abscondit sese Satur-
 nus: nullum illi jam Latium superest
 ad latēdum: emissariis vitreis à fuga
 retrahitur, una cum saeculio, quod
 tandem callidus celat Senex. Fru-
 strā gloriatur jam Jupiter, sua esse
 secreta sibi, quae nec Junoni levi-
 ter in aurem: nec ipsam Dypthe-
 rem secretam sentit & tectam,
 postquam exploratore oculo dete-
 cta in facis; postquam per suos
 Comites se quoque proditum sen-
 tit, & stupet. Mars ipse arma-
 tum formidat oculum, nam tech-
 nas in umbrae se obscuratas: imò
 nec utrum amplius novit conjuncti-
 ones cum Venere, nisi ita raris
 ludibriis, paucos homines, ve-
 l exsibilari. Mercurius quoque
 jam fugit lucem, & in hominum
 conspectu rarus comparet, scit
 nempe suos clarissime exploratos
 errores: nec tuta novit jam esse
 furta, ubi in speculo noctes excu-
 bat oculus, sat oculus, quia vi-

treus; sat vigil, quia potius in An-
 go centum, quam hic unicus so-
 piretur, Nec splendente fuce,
 sat tegit nervos pallida Cynthia: nec
 scintillantibus radiis sat cornua jam
 occultat gipposa Venus. Phoebeus
 ipse tot saeculis non tam illuxisse,
 quam illuxisse Mundo convincitur,
 dum aureo purpurisso sic acquit
 jam maculas tegere, ne detegan-
 tur, nunquam clarior mundo visus,
 quam in maculis, nunquam ma-
 gis illuminatus, quam ubi telesco-
 pium splendores nimios non nihil
 kregit, & obscuravit. Quid mul-
 tis? oculum Deorum arbitrum
 facit haec machina: stationes lustrat,
 conjunctiones observat, explorat
 dissidia: retrogrados signat, no-
 tat absentes, venientes praecupat.
 Stupescit Antiquitas, plus oculus
 jam scit de Diis, quam tui de oculo
 sciant Diu. Ejusmodi machinam
 si habuissent Gigantes, montes
 montibus non accumularent: in si-
 lentio ascendissent Coelos, ne no-
 tarentur: Jovis fulmina exploras-
 sent, ne ferirentur: stratagemate
 vitreo decepissent Deos, ne fuge-
 rent: tubis opticis, veluti totidem
 tormentis, expugnassent Coelum,
 ne expugnati Coelo deicerentur &
 interserent. Verbo: tam mirabile
 est hoc inventum, ut ipsa quoque
 inventio fuerit pene miraculum:
 nam debetur partim Fortunae, par-
 tim Hollandi cujusdam Ingenio,
 qui circa annum millesimum sex-
 centesimum octavum, cum una

manu

manu lentem teneret convexam, alterâ vitrum concavum oculo applicaret, improvise notavit, apparentem objecti magnitudinem ingenti augmento excrevissc. Sed hæc rudimenta solummodo, quia sat rudia, nisi illa ad opticae leges Philosophia perpolivisset. Debetur hæc gloria Galilæo de Galilibus, quem Academia Florentiæ ab ingenio Aquilam, ab oculo Lincorn est admirata; utpote qui tubis opticis effecit, ut oculi pupilla, plus quàm crystallina Archimedis sphaera, omnes aëtorum motus, sola jam circumferret. Celebret seculum decimum quantum Colambos, qui novum Orbem; plus celebrat decimum septimum Galibæos, qui in firmamento tot novos Orbes invenerat, quot in Galaxia, Orione, & Pleiadibus nova sidera, centies spectabili hoc Mundo majora, detexisse se gloriatur.

LEUC: Nescio, an telescopium oculo, an telescopio oculum magis illustres: sed seponamus paululum machinas, & apparebit, suum oculo, vel auri Natura plures delicias. Echò è latebris prodeat, fugitiva Nympha, seque judicandam sistat ad Philosophicum tribunal. Quid de hujus natura & indole? quid de origine, & natalibus memorem? illius ectypon adumbrare si tentem, notâ dicacitate, quod quondam pictori, mihi oggeret forsâ Satyrica.

*Vane, quid effectus faciam mihi Ausoni-
pingere, Pictor, us Epig.
Ignoscâque oculis sollicitare De- I L.
am?*

*Atris & lingua sum filia: Mater
inanis*

*Judicis, vocem qua sine mente ge-
ro:*

*Extremos peremite modos à fine re-
ducens*

*Ludificata sequor verba aliena mo-
dis:*

*Auribus in vestris habito povera-
bilis Echo,*

*Et si vis similem pingere, pingeso-
num.*

Ipsamet de se annuntiet, de suo stemmate respondeat quæsitæ: namque sat est vocalis, ut loqui possit; sat garrula, ut loqui velit. Et ecce! quàm ænigmatica locorum mixturâ suam ipsa sibi effigiem. *Genealogiam meam*, si quæritis, pro matre agnosco linguam, pro patre Jovem aëream, aurem pro obstetrice, pro incububilis fauces, pro nutricibus pulmones. Illud matum est, quod caream tutore, licet pupilla: nam cum me parturiunt labia, fugant; cum me recipiunt aures, extingunt. Hinc vix nata, deorsum denuò, nec est spatium vitæ majus, quàm quantum itineris à faucibus est ad aures. *Nomen* si indagatis, *resonantiam* Latini, *filiam vocis* Hebræi me nominant. *Alii jocosam* me dicunt *imaginem*: alii montium incolam, *Hor. l. 2. sermo-*

ade. 12. sermone muniam, loquacem au-
 tam, animam saxorum, sororem
 suspirii, sylvarum oraculum appel-
 lant. *Studia* si inquitis, fateor
 nulla sunt, & tamen aded sum e-
 rudita, ut omnes linguas loquar,
 atque intelligam: aded ingeniosa,
 ut quidquid semel audivi, didice-
 rim, parata species respondere,
 quoties quis paratus est querere.
 Eliquis sum fateor, nec tamen
 incapax ad loquendum: nam mu-
 ta montium culmina sic loqui me
 docuere elingua, ut novo mi-
 raculo voces reddam sapius mor-
 tuas, semel vivas, sibi superstites,
 & heredes sui, quae inflexis saxo-
 rum scrobibus, veluti tumulis,
 clauduntur, ut iterum nasci possint
 infelicitis ortu, quam funes.
 Muta sum, fateor, & tamen lo-
 quaces aded reddo lucos, ut vo-
 cales Dodone quaevis, fatidi-
 cimus nemo per stupore mu-
 tum jam torpeat, & conticiscit.
Formam nolle si cupitis, sine for-
 ma est, neque tamen deformis:
 nam Nympha sum, sed sine cor-
 pore; imago, sed sine facie; ani-
 ma, sed sine vita; unica & ta-
 men sapius multiplex; vox ipsa &
 simulacrum vocis, sermo verus &
 tamen pictus, non alia artifice,
 quam me ipsa. Quod si *indolem*
 investigetis, volare soleo sine pen-
 nis, sine ore loqui, sine auribus
 auscultare: saepe mitor, sed abs-
 que cholera: saepe amanter blan-
 dior, sed absque corde: saepe ra-

tiocinor, sed absque mente: pro-
 mitto multa, nihil observo: nil
 volens, postulo, tota vox, & vo-
 cem non habeo: eadem sum di-
 versa: nunc crispata in modulos,
 aures mulceo: nunc vehementius
 intensa, terreo: nunc fracta emol-
 lio: ubi vitam non habeo, operor,
 ubi operor, non vivo: stans in ore
 in plura loca diffugio: habito ibi,
 ubi non sum: in vicinia moror, &
 loco caeco: saepe per transitum
 ausculto, & ultima furor clamantis
 verba: hinc lectione male accipio,
 pejus mutilato, pessimeque inverso
 saepe ludens sumi, atque illudere.
Casus *ista* si scire est animus, in-
 numeris sumi subjecta: nam saepe
 incido in cavernas, nunc rupibus
 allidor, nunc per saxa praecipitor:
 sed qua mea est in illac infelici-
 tate felicitas: cum inter stiles
 contracta corruo, illata sumo:
 cum inter petras percussa quator,
 nil incommodi patior: cum cauti-
 bus truncata diffilio, integra tamen
 permanso: imò, fracta inter sco-
 pulos miribus, refugio vira: inter
 saxa dum moror, orior, & in tot
 casibus nunquam penitus occido,
 sed rediviva semper per iteratam
 surgo anastasin. De *Fortibus*
 rationem si petitis, non me laudo:
 virtutem etsi nullam habeam, sal-
 tem facerent Zoili, ut habeam
 tot inter opprobria patientiam.
 Nunc *garrulam* calumniantur, ut
 ne loquar nunquam, nisi quaesita:
protervam dicunt, etsi faciamquam

audeam prima: *vagabundam* afferunt, ut ut latebras amem, nec nisi solitaria degam in speluncis: *impudentem* proclamant, etsi nullum unquam aspiciam, nec sim unquam ab ullo vita: *tetricam* criminantur, licet ludibundum naturæ jocum, jocantemque ludum, nunquam non fatagam; mortalibus me exhibere: taceo *scornata*, quibus me exhibitant veluti strepitum volentem, fragilemque ventorum prædam: quibus me contemptim extulsi: veluti nubem instabilem, levem ventum, inanem flatum, umbram, & nihilum. Hæc fileo, nam dudum assuevi ludibriis; his meam debeo metamorphosin:

Dona nam vidi, arsi, stovi, tristibusque bezar. fata! repulsam spera tuli, sum nunc vox, sonus, aura, nihil. Fecit ergo contemptus, ut fixus, quæ sum: absit jactantia (nam more

Plin. meo relata refero) Miraculum natura. 36. cura: non ergo faciet contemptus, c. 15. ut ne miraculum perseverem.

MBE: Facit Echo ex nihilo aliquid, hoc ipso reor, quod, Authore Plinio, sese faciat miraculum naturæ: Nec ego huic nihilo nihil concesserim: prodigiosam adeo fateor, ut illo nil mirabilius habeant aures. Percepimus, quid Echo sentiat de se ipsa, iudicio philosophico jam decidemus; de illâ quid sentiamus. Si in pugnum contrahimus, quæ illa, Nympharum more, per longiorem paraphrasin, ap-

parebit, nil aliud esse, nisi *Sonum reflexum, vocem reciprocam, & repercussam*. Sed qua ratione, quibusque circumstantiis reflectatur hic sonus, *adeo est incognitum*, inquit curiosissimus Phonurgia Interpres, *ut quidquam aliud. Fatur ipsemet, quod miris artibus Kercher. fugitivam Nympham conatus sit l. 2. c. 1. sistere, sed incallum: nemorum 9. p. 4. abdita lustravit, vallium ima, & summa montium est percrucatus, nihil non intentatum reliquit, sed in vanum. Nam ut de se ipsemet. Musurg.*

dum eam persequor fugi: dum unvers. fugio persequitur: dum blandè loquor, blandè eludit: dum valde clamo, quasi, affectis sibi vocibus adfectis, voces congeminat, cedere nescia: subinde veluti indignabunda, responsum averfa, subtersugit, nonnunquam ad hanc verbum, garrulitate penitus insolenti, decem alia refundit: hac varietate sepe illusus, nunc cantibus, nunc instrumentis musicis fugacissimam sistere, modisque omnibus placare conatus sum; sed illa sylvæ assuetæ, cicurari nescia, conatus omnes eludit. Sic ille: en vagam iudolem! citius credo Mercurium fugeres, quam hanc Deam: sed fugitiva licet, & omni Partho velocior, Philosophia tamen oculis fugere nequit, atque effugere: detegit illa navis latebris tectam, & eruit proprietates, ut ut in imis l. 2. de an. s. 3. text. absconditas cavernis. Nam à Philosopho edocta, constanter tenet, 80. quod

quod Echo tunc animetur, cum sonus incurrit in corpus læve & concavum, ubi, pilæ instar repulsus, reflit in aurem: ex quo sua sponte jam fluunt conditiones, quas respicit 1. modo quidem corpus oppositum debet esse, ad sonum ejuſdem species remittendas, *idoneum* 2. ad *concavum*, ut lunam colligat: *phonocampicum* seu reflexivum, & si Coniunctionibus fides, aliquo modo positum: requiritur 3. id certa distantia, in qua determinanda ipsimet Authores inter sese longissime distant.

LEUC: Est unum & alterum erotema, quod mihi serupulum: id proponere si per te liceat, aurem commodabo, velut ad oraculum Delphicum. Quid cause subest, quod Echo plerumque non nisi perfida sit verborum interpres, cum non referat, nisi voces aut mutilatas, aut in ultimis syllabis interſas, & imperfectas? si clames: *Ecce Nympha, tecum non colloquar*: dicacula reponet loquar. Fuit Echo polyphona, quæ in eodem loco stant, continuo aliter, aliterque respondit: si clamasset; tibi verò grates reponam quo clamari? mox respondisset *amare, morere, ore, re*. MEL: Ita est: ordinariâ lege corrumpit verba, nec nisi ultimis syllabis utitur pantomima. Ea forsitan est ratio, quod sonus ex labili, quia ærea indole, per partes continuo dilabatur; quid ergò mi-

rum, quod non nisi ultimæ syllabæ, maligno fato. superſtites, redeant ad Authorem? adde, quod priores syllabas turbare solent postteriores, adeoque expeditus non nisi ultimis pateat egressus, quæ proin se ipsis juniores, sed magis fractæ, nota spatia relegunt, & jam semimortuæ suribus illabuntur, veluti in cunabulis tumulum quæſitura, cum pudisset extra patriam sepeliri.

LEUC: Ut quid igitur Echo, quasi suæ ipsamet pertaxa perfidiæ, subin integros reddit sonos, subin tetra omnino stupet & obmutescit? nota sunt moenia Cadyci, ad fluminis Othi ripam, in quibus Echo, urbem aliâ exosa, præter naturæ indolem, tam pervivum sibi solum erexit, ut ad Majestatis prodigiôsæ alloquium neminem non admittat. Neutiquam hic halbutiens, dimidiatas deglutit voces, sed pleno ore, reddit omnino integras, & clarioreſ quidem, magisque, quam ipsa receperat, articulatas. Imò periodos integras, Musicæ longiores concentus eodem ordine repetit, ut ne unicam quidem syllabam hæsitando corrumpat. MEL: Nullum hoc in puncto mysterium; perfectius respondet Echo, cum in phonocampico corpore, melius correspondent requisitæ superius conditiones. Fac enim adſus in gradu mediocri, loquetur Echo,

Echō, sed morosa, nec nisi dimidiata verborum funera, referet ad aures: quod si ingrado perfecto simul concurrant, sine ore oris vincet miracula, loquetur expedita, seque vel ex ultimis verbulis, probabit Nympham, hoc est litigiosam, quæ nunquam tacebit prima: garrulam, quæ multa ad linguam, nihil ad limam: improvidam, quæ quidquid venit in buccam, sine mente efficit, nihilque considerat: verbo feminam, ad cuius gerras tu citius audiendo, quam illa loquendo defatigabitur. Confirmat muliebrem genium, in observantiis suis superstitiosa religio: unica si desit conditio, obstinata tacet, ut ex Pythagora citius satyram, quam ab illa verbum: hinc srobjectum asperius, vel etiam mollius; si hitibus abundet, sonum non repetit, sed dispergit: imò si loci commōditas cesset, cessat & ipsa, ac in speluncis vivere mavult deserta, quam in ædificiis erectis incommoda. Illud prorsus foemineum, quod constanter inconstans, sibi que semper dissimilis: mutatur ad locum, nam in isto mutat voces, in illo multiplicat: variatur ad tempora, nam observata, quod quæ de die solummodo septies, de nocte bis septies repetit, ob æris nocturnam tranquillitatem: deprehensa est alia manè, alia vespe-

Kirsch. ri, Pro helin morem. Imò ven-
phœnurg. to quolibet vertitur: Romæ Boreæ

stante resumit vires, flaccescit spir. *h. 7. scil.*
rante Austro: humoribus regitur. *1. pro-*
nam cadentibus pluviiis, aribusque *h. 3.*
obtrusa & melancholica, postnu-
bila splendente Phœbo mox alacri-
or resonat: verbo, si Lunaticam
dicas, dicis quod ses est, nam
mutabilior Lunâ, Vertamine le-
vior, in singulas sese variat anni
partes.

LEUC: Agnovit quoque *Lucanus*
cretus Echus muliebrem indolem, *l. 4. de*
ex hoc præcipue, quod ad eam subit *ror. mar.*
loquacula, ut eandem vocem *sc-*
pelæpæ repetat:

Sex vidam, aut septem, loca vidi
reddere voces;

Unam cum jaceres: isemcolles collu-
bus ipsi

Verba repulsantes iterabam dicta
referre.

Et verò in Tichni castro (*Basilica*
Ducali hoc nomen est) ter decies
vox eadem repercussa redit, adeo
exactè syllabarum omnium empha-
si, ut multi non naturæ id esse o-
pus, sed latentis dæmonis illusio-
nem, sibi positus persuaderent.
In villa agri Mediolanensis palati-
um visitur, non minus oculo ab
arte, quam auri ab Echō miracè
suspendum. Nam prospicit ex *Kirsch.*
alto fenestra, per quam si vocem *Musurg.*
emittas, plùs quàm trigiesies, no-
vo semper prodigio, mortua si-
mul & rediviva, attonitam rela-
bitur matrem. Sed adhuc sonan-

nis præ dolore immögüt Mausolurn, quod defunctæ Cæciliæ ex vivo, vocalique marmore erexit Metellus: nam eo erat artificio constructum, ut plorantium ejulatus, & clamores, repetitâq; in hoc verso elogia, *semper bonos, Numquam suam, Cæcilia, laudissimè amantur*, in immensum sese multiplicarent, dum in defunctæ gloriosam memoriam duplex illa Hecatombe, lœdique funebres extretabantur. Hoc rupes ille fientio prætercunda, cujus artificio Abyssinos Popas saepe legimus abusos. Hanc Natura in montibus Provinciae Goyanz eâ excavarat indultuâ, ut voces in oppositæ rupis excavamine, demissus prolatus, Stentores redderet: clamantur vero sonus, in morem extrahitis, inter júbila tripudiantis, intendere, ac multiplicaret. Simile spectaculum Volantius exhibet, Mons in Campania famosus, quia melâ fumosus. Hinc, post exarneratum incendio ultimo craterem, per varios canales meantem undam, cum undâ voces, in vertice prolatis si prope ad iras, ut iracundie, loquocem undam, vel redivivam undis Narcissum, tibi colloqui jures. Hinc audias, hoc in loco Pastorum colloquia, solâ natura garrulitate, licet neminem videas, in vicinis exultentem: canonicum, in vertice montis latitante, audias venationis integræ fremitum, adeò sonum, ab effusis

canalibus interceptus, intenditur, ac repercussus multiplicatur. Adde denique jocosum Carpati prodigium: Mons est in Hungaria celebris: in hujus Vertice fisco-pum manulem explodas, vel temerem dissolvas lapillum, mox strepitus, contracto baculo initio similis, per sylvas & valles sic circumfunditur, ut tormentorum fragorem, ac ducurrentia fulmina referat, atque totius mentis ruiam, cum innumeris vacillantibus saxis, tracturus videatur. En! ut cum Lucretio pariter finiam, quàm in multas voces *vox una repensè diffugias?*

Quæ hæc cum videas, rationem reddere possis
Tuque tibi, atque aliis, quo pacto h. e. per loca sola
Sans pares formas verborum ex ordine reddans?

MEL: Duo sunt, quorum causas à Philosopho Lucretius petit: 1. um, unde polyphonismi echo, nisi? 2. um, unde intensio illorum tanta? Echo sæpius multiplicata ex eò originem trahit, quòd vox semel repereussa, in alias & alias incidat cavitates, è quibus orta successive reflexio eundem sonum reverberat sæpius ad aurem. Et hoc est mysterium illud, quod à Natura ars didicit, Naturæ similes hinc videas erectos in Ecclesiis chosos, eo artificio, ut tres cantores

813

M 3

id

2

id ipsum præstant, quod centum, magno silentium commodo, majori ædificationis Ecclesiasticæ emolumento. Videas Principum aulas ita dispositas, ut etiam parietes sint auris; nam nihil dixeris tam demissè, quod altius in conclavi non percipiat Princeps.

Kirch.

l. 1.

phon.

Cornuus.

Videas acusticas fabricas, quæ hominum instar loquantur: Tubos quibus ad miliaria quinque Italiam & alloquaris absentes, & absentium responsa intelligas, ut ratiostantes in intermedio arbitri nihil percipiant. Intensionem echomismi quod attinet, eandem pro causa reflexionem in tubo Morlandica allegâs: nec ego dissentio; id solum addo (quod ibidem, ne interromperem discursum, dissimulabam) hæc reflexionem, causam unicam non esse, quia minimè sufficientem: nam præter radios primigeniæ vocis reflexos, juvat plurimam eorundem collectio, qua per impressum tubo impulsum phonicum, recto tramite exporrecti, spheram suæ activitatis, rectâ lineâ longiore compensent. Demonstrant hoc centum experientiz: hinc si funiculo aures obstruas, eoque ferreum instrumentum dure corpori allidas, sonus ingens, Erfortiana campanæ suppar, per crispatum funiculum,

Pausan.

Lactr.

hom. auditis organo illabatur: Sic litus Egæi maris sonum cytharæ; mons ora Quatomalensis finitimus harmoniam pneumatici organi

emulatur, ob variam è magnitudinis variz cavernis, ortam aëris reflexionem: sic ob sine sinuosi Solis, latebras fons Halesianus quiescit, s. c. 10. stiles; ad cantum sibi subleat, Plin. spumat, ac surgens demum d. 2. c. 45. avundat. Sic s. in specum Dal. Olausmatici litonis proposita Impulsum, M. hif. oriatur turbo: si in Spetancam il. gen. iam Finlandie animal vivum præseptem. Epites, erumpit sonus tam thupen. l. M. hif. de virtutis, ut astantium aures suffocet, & veluti Bombarde strepitu prostratos interimat, quod, Kircheri teste, non nisi internas speculam figuræ, que soni radios colligit, reflectitque, est adhibendum: Sed infinitus sem, si cuncta soni miracula animus sit recensere: Sufficiant ista, quæ qui non stupet, est stupidus, quis surdus, cui frustra tu fabulam.

LEUC: Gaudeo, quod ipsamet agnoscat prerogativam, quam supra oculos auri: nunquid Panna hoc merito inonem? MELLE Si velis ante triumphum: ne cuncta finitâ nondam ductâ, aurules jam in Capitolium dirigis. Magna sunt auri prodigia, sed nec oculo defunt majora. Sonum miraris in auro, in oculo stupasce species. Ear: exorunt ab objectis, per ætherum lineat, sique infansant sensibus: quot verba, tot paradoxam: si extorunt ab objectis, intra objecta debuerant nati: at quo Parentes quo partu? que obliuiscite in hæcem

cem exeunt? an sunt pelliculae ob-
jectorum? at quis eas abstraxit?
an imagines rerum? quis eas pin-
xit? an sigilla? quis sculpsit? an
objectorum nuntii? quis emittit?
si per aërem volitant, dic, quibus
pennis? si impelluntur, quo impe-
tus? si ascendunt, qui levitate? si
descendunt, qua gravitate? si
recta eunt, quo tramite? aërem
impleant, sed quo modo? si plu-
res sint, quam subtiles? si permix-
tae, quam utiliter si divisa, quam
venues? ubique sunt, nam ubi-
que exhibent obiectum: permeant,
nec confusa; divisa & conti-
nuata; junctae & unitae. Nunc
impellantur à ventis, quin loco
cedant: obruantur à pluvio, quin
inadehant: exsiccantur à sole, quin
inflammentur. Nunc praepuntur
ab ingrediensibus, nec opprimun-
tur: fugantur à currentibus, nec
confunduntur: turbantur ab oc-
currentibus, nec perturbantur:
nam in ipse confusione ordinem
servant, succeduntque partibus
partes, vultu totae, mortuis redi-
viva: Nova specierum suppetis
continuo submittunt obiecta, sem-
per plena, nunquam exhausta,
suppetis succedunt suppetis,
nec rot edibus decrescunt vires,
nec minor est numerus post tot ja-
cturas. Ut tamen tutiores se pas-
sent, per haustores oculi natitant,
& in retine tenebris se occultant:
ibi resident sine pondere, vagan-
tur sine strepitu, componuntur

sine confusione: oculum excitant
sine murmure; per eas videmus,
nec illas cernimus; per illas senti-
mus, nec cadunt sub sensus: ca-
dunt tamen sub intellectum, sed
ita, ut propemodum illum vincant.
Atque ideo inter Doctores ocula-
rissimus Aquinas, hisce ideo con-
victis utroque tenuioribus, & à
materie force liberioribus mediis,
quibus oculus, functiones suas ex-
ercet, priusquam inter sensus non
invenit hunc sensui videtur de-
sistere, atque adjudicare.

LEUC: Tunc ad Angelici
sortiam decidet hanc litem? an
ex ejus judicio feret sententiam?
MEL: Enimvero oportet, nisi
tribus. Anti - Cyris caput insanabile
geram: & ad quidem fidentis,
quod cum Angelico sentiat Sopho-
rum torrens. Veteres Pulchritu-
dinis se dem in oculo collocant, un-
de Antiquitatis laureati Flamines,
Dearum formam celebraturi, non
nisi ab oculo, veluti pulchritudi-
nis animam, sumebant initium. Di-
ximus Plato, *divinissimam partem Citat. à*
oculum appellat: *cujus beneficia Scaplat.*
in possessionem cognitionis philo-
sophicae pervenisset. In eandem
sententiam abit Philo, dum ait:
*defluxit Philosophia de Caelo in bo-
num animos, sed oculis sequest-
ris deducta est in hospitium. Et an-
libi quod mens in animo, hoc in
corpore oculus. Orpheus natura
speculum nominat; Galeus mem-
brum*

brum divinum, in cujus gratiam constitutum sit cerebrum. D. Chrysoſtomus 1. membrorum nobiliſſimum, corporis gubernatorem, microcoſmi Solem pronuntiat. D. denique Auguſtinus 2. oculos inter ſenſus Principes eſſe aſſerit, quorum gratiâ Divinus Architectus præta floribus pinxerit, diſtinxerit colores, ſtabiliverit elementa, Caplum ornâre ſideribus, & hæc pulchritudine variâ, ac pulchrâ varietate, ſpectabilem hanc Mundi machinam procreârit: Atque hæc ob cauſam pronuntiâſſe crediderim Stagiritam, magis à nobis diligere oculos, quia plura docent; ſcientiæ autem cupiditas omnibus ſciatur eſſe congenita. Hinc ubi rem, in paucis nobis acceptam, paucis exprimitur cupimus, cæciorum iſtis oculis, vel ocellum noſtrum compellamus. Nec à vero aberravit nominatiſſimus ille Sapientium Thales, palam edicens, tantum eſſe oculos inter, atque aures diſcrimen, quantum veritatem inter & mendaciam: omnibus quippe uſitatum novimus, teſte Seneca, ut ampliorem oculis fidem tribuamus, quàm auribus minioperè fallacibus: ac licet vera referant ſignis tamen irritant animos demiffa per aures, quàm que ſunt oculis commiſſa fidelibus. Atque inde factum aſſumo, quòd natura auribus, quia vilioribus, humiliorem in capite ſtationem designârit, & famulorum inſtar, à latere

incedere juſſerit; viſum verò, quia Regem Senſuum, teſte Philoſopho 1. de Abr. ac, in vultu, veluti regali ſolis, ſublimârit.

LEUC: Ingratam de auditu tu auribus cantilenam; nec deſſens, quæ contra ſententiam tam abſolutam acciperent; Stagiritæ præprimis favor, qui auditum, teſtimonio publica, *Senſum diſcipline* appellat: proteſtaretur Democritus, qui factio plane heroico, ſibi oculos enit, cum in ſinem, ut optiorem ſe redderet Philoſophiam. Quia tamen, oculorum amore, excæcatum jam ſentio Philoſophis tribunal ad Ethicum appellare compello. Non ego hic in medium aſſeram, tantum in oculo maculas, quibus glorioſus adeo ſplendor hebetatur, ſi non penitus obſcuretur: non dicam, tam eſſe miſeram, ut, cæci primùm aſpicit lucem, mox effundatur in lacrymas, ac ſi calamitatem ſuam ipſe agnoſceret, & deploraret: non commemorabo tam eſſe delicatum, ut quavis feſtucâ, veluti lanceâ; quovis pulviſculo, radiôque ſolis intenſiore, veluti ſpiculo, vulneretur: tam eſſe timidum, ut ad umbram periculi adſcendendo ſeſe abſcondat, 1. *primusque omnium in pugna vincatur.* Tam imbellem, ut Galenus 2. ultra centum infirmitates enumeret, quibus *in invicem* ſubjicitur: tam denique fragilem & *duſſ. ob-* caducum, ut *omnium primus in ſeru-* morte

morte languescat, & extingatur. Hæc prætereo cuncta, non enim mens est ex oculi maculis, auribus emendicare splendorem: pro auditus defensione allegasse sufficiat palmare gentium Apostoli testimonium, quo mundo attestante asseruit, perfectæ felicitatis nostræ fundamentum & originem haberi ab auribus, eas esse virtutis omnium primæ radicem, illius nempe virtutis, sine qua impossibile est placere

Rom. 10. DEO: nam fides est ex auditu.

v. 17. Capiantur oculi Phœbi lucidissimis radiis, at excellentius lumen per aures illabitur: res præsentis oculi mirentur, per fidem auribus exceptam, futura quoque penetramus: coloribus delectentur oculi variegatis, ac cæruleo Cœlorum aspectu: at aurium subsidio, sic mentis acies, ac fides roboratur, ut, eâ illustrante, saltem in ænigmatate contemplemur DEUM, nullo corporis oculo spectabilem; ut æterna gaudia, ut profundissimum damnatorum carcerem, aliâque mysteria, cæteroque obscurissima, si non clarè, indubitate tamen perscrutemur. Jam verò, quæ malorum excogitari series poterit, quam non contexere soleat par unicum oculorum? vidit Mulierum prima pulchrum oculis pomum: & quia vidit, serpentis invidiâ perit: aperuit oculorum

Jerem. fenestras, & statim intravit mors, ac

9. per omnes homines pertransiit: en! lamentabilem casum, supra quem

Mellifluus aculeatam apostrophem: quid tuam mortem tam intente intueris? quid spectare libet, quod manducare non licet? esji aspicere culpa non est, culpa tamen occasio est: en! serpens porrigit pomum, & surripit Paradisum. Quid, amabo, in causa est, quod Divinus Plantes, & DEO & homini fidem tam perfidè ruperit, nisi oculus? dicere poterat: ut vidi, ut perii, ut me malus abstulit error: quem in errorem bellè D. Basilius: ipsi Justo oculis usus est diabolus pro telo, & momento à via virtutis abreptum deturbavit in præceps.

Quid igitur mirum, quòd Seleucus Seltuc.

Locrensiū Legislator adulteris or. 17.

evelli oculos jussit, tanquam

Duces & raptores ad culpam? quid

mirum, quòd illos Salvianus naturales anima cuniculos appellarit,

qui unicâ scintillâ lascivi intuitus incenduntur, stragemque edant, nullis lacrymis restinguendam. Quid

mirum, quòd Seneca christianè omninò dixerit, oculos scelerum

omnium Duces, & irritamenta

malorum, ut ipsa jam cæcitas, esse

pars Innocentia credatur, suffragante

Clarevallensium Abbate Petro, qui perditio, vi morbi, oculorum uno, gratias agebat Numini, quòd unum ex hostibus perdidisset. Quid de spectaculis dicam, quæ ubi maximè comica, per oculum fiunt maximè tragica, nam in

ferali catastrophe plerumque insonat lamentatio Jeremiæ: oculus

meus

l. 2. de Provid.

meus

meus

meus

meus

meus

meus

meus

meus

meus

meus depradatus est animam meam.

Quid dicam de pestilentibus libris? satis dixi, si partus dixerō, patre diabolo dignos, æternisque illustrandos incendiis, quid de lascivis archetypis? faciunt hæc ex oculis

*Serm. 3.
de purif.*

B. V.

quod quacunq; visa inficiant, soloque aspectu necent, smò se ipsos proprio visu interimant. Liceat jam resolvere erotema illud Ecclesiastici: *noquius oculo quid creatum est?* audacter in Orbem de-

l. 3. I. clamo: nihil.

MEL: Næ tu Argo es oculatior in oculi probra: multa coacervas; pauca, quæ oculum tangunt, plura, quæ abusum oculi faciunt. Et ego oculum damno, malè oculatum, cupioque, proboque oculum prudenter cæcum. Aloysium oculis suis ophthalmicum eligat juvenus: discat clavis oculis bene videre, Sophi hujus exemplo: acutum in illo visum mirantur Cœlestes Aquilæ, & tamen tam erat cæcus, ut in Aulæ Gynæceq; foeminam nullam, nec propriam quoque matrem unquam aspexerit: tam cæcus, ut in triclinio nesciret illius sedem, quæ tamen præ reliquis jure semper suspexit. Et nihilominus tam erat oculatus, ut oculorum Evergeram, etiam post mortem, centoculum

Soph. pr. probent Aræ. Admirantur saltem adolescentes, si minus imitentes. 60. tur illam Partheniam columbam,

quæ ubi cerneret procum, oculorum suorum splendore, Cupidinis instar, jam excæcatum, sibi oculos eruit, erutosque transmisit cæco, opportunum collyrion, nam quod oculi fecerant vulnus, curârunt, suæque cæcitate meliorem cæco dedere visum. Id cuperem, ut ab exemplo generosæ Aquilæ (D. Aquilinum intelligo, Ebroidensem Episcopum) non degenerarent lipipientes pulli. Hic fortè incidens in illa verba: *si oculus scandalizante, erue eum*: factus est Cœlo supplex, ut si scopulum prævideret in oculo, excæcetur. Res mira! continuè pro reverentia est exauditus: uno miraculo excæcatus, ut extra Ecclesiam cerneret omninò nihil: altero sic visum retinuit, ut ritè Episcopali munere fungeretur. En! fatum cunctis optandum, quo fimus cæci ad profana, oculati ad sacra; quo sic oculi sentiamus emolumenta, ut detrimenta timere non debeamus. Quòd si aulæ, Cyprii lituris oblita, sese oculis ingerant, Regium Ludovici XIII. exemplum sequere. Hic inavitus à Protete, conclavè vix ingressus, regressus est denuò: causam querenti Nobili, hæc ille verba, Latonicâ cedro dignissima: *duc ad locum, ubi oculos aperire possim*: acutè insinans Gallica lilia, etiam pictos, è quibus quondam prodierant, formidare bufones. Venenatos librorum partus quod atinet, sapiens ab insipiente consilium

lium capiat Juventus : en! quid in arte Magister :

*Eloquar invitus : teneros ne lango
Poëtas ;
Submoveo dotes impius ipse
meas.*

Auri Imitetur factum Sophi illius heroi-
gemma. cum, qui amore Partheniæ Matris,
f. 2. f. cum lacerâset centonem Tibulli

112. putidum, factus ex impio pius; ex pio Religiosus, ex Religioso denique Sanctus: avaros non nimum, si Cœlum emere volumus papyri frustis. Et quia commune Juventæ vitium est, oculi glaucoma, juvat ex Theologia Sandæi medica me-

1. 3. dicamen apponere. Recipe: si-
comm. culnei perizomatis Evæ folium

23. unum: statuæ salis Uxoris Loth grana quinque: plantaginis, à Dina Sichimis collectæ, manipulos duos: lacrymarum Davidis uncias tres: in mortario cordis contunde, pistillo crucis, inter tundendum influant lacrymæ tuæ, ut melior sit compositio: fiat fasciola, ex linteo, quo Christi velata sunt lumina, dictoque collyrio oculi oblinantur, simulque scœdus cum oculis percutite, ut ne quidem de virgine cogites, nec unquam videas vanitatem. Recipe: probatum est.

LEUC: Enimverò, occipite toto assentior, oculum, ejusmodi collyrio emendatum, sua ab erudito Orbe mereri encomia: sed

oculus non est, quia cæcus: laudo ophtalmicos Aloyno suppres, oculus non laudo: manent illi in lascivio 1. amore Duces, & cruces: 2. Cupidinis Sedes, Veneris latebra, 3. impudici Cordis nuntii, minimè pudici: quod dixi, dixi: nequius oculo creatum nihil. MEL: Næ tu pertinaciter

extra rhombum: si errorem tuum non vides in oculo, saltem percipe in aure. En! tuam arguendi assumo methodum. Quid nequius creatum est aure? id ego affirmans affirmo, quòdque in aure audis de aure, prædica super tecta, Innocentiam, plerumque primò in auribus naufragam. Cæcum finxere Cupidinem Poëtæ, sat nocivum rati, si loqui posset: cum quot spuat ex ore verba, tot jaciatur spicula. Hoc agnovère D. Athanasii tempora, quibus ait, Christianos à solutiore verbulo, velut à morfu Ptæ abhorruisse: hæc serpens est contagiosi aded toxici, ut solo halitu necet, excæcet sputo, morfu, venenatà veluti sagittà ictos, derepentè interimat. Illud mirum: quòd vulneret, quin videas cicatricem; quòd lethaliter fauciet, quin sentias dolorem: contabescis hilariter, delectabiliter exspiras. En! ectypon lasciviz vocis: sed nempe veteri penicillo est adumbratum.

Alia vivimus tempora, quibus, quæ Proavi horruère, ut aspides, animosi Nepotuli rident ut muscas. Errâstis Hieronymi, dum veluti *ad Heliod.*
lacisimus

lascivus magnus Christianis lascivia exprobrâtis colloquia: solocismos non curant nostri temporis hirci, quibus ingenium acuit stercus, gloriam adauget foetor. Scrupulosi nimium fuistis Regii Psaltes, dum illotas ejusmodi fauces *sepulchra* dixistis *patentia*, quæ quot verba, tot putrida eructent cada-vera. Per auxesin locuti estis Ambrosii, dum crocitanes ejusmodi *in Luc.* corvos ad Hircaniæ relegâtis *sentinas*, eò quòd *communis essent perniciēs Civitatis*. Concionatorio æstu abrepti estis Basilii & Isidori, dum turpiloquia dixistis *Hom.* *viam ad facta turpissima: dum ob-*
24. l. 4. testamenta inanium fabularum de sum. nominâstis *incentiva libidinum*,
Bon. En! veitra refutant oracula Sabellici nepotes, dum sine fronte oggrunniunt effrontes: *lascivia est nobis lingua, at vita proba est*. Enimverò proba est: non tangit hos Sophos, Sophorum Principis *Polit.* effatum: *quia ex turpiter loquen-*
l. 7. in delicta sequitur, & turpia fa-
sino. cere: ablit; negatur sequela: cum Minerva de puritatis laureolâ decertant, etsi quid quid Cypridis olet Camarina, plenis ructibus propinent. Mente malâ nil proferunt, sed intentione turpissimâ, Apostoli implentes verba, per *prava colloquia* non segniter *corrumpunt mores*. Æquivocò cortice obvelant fimum, morosius ut illum eruant nati per noctem fungi: Joviales esse non possunt,

nisi ex auggia cupedias, putidi Ganymedes mimitrent. Verbo nullamagnoscunt lætitiã, nisi cum illo Rege, vel potiùs Regumprobro, pungerè nefrendes possunt, ut grunniant, Vah dedecus nostri temporis! reviviscant Gentiles Sophi, Sophorum circulos auscultent, & mentiar, nisi Diogenes Cynicus multos allatret, velut porcos; nisi lucernam arripiat, & inter Sophos quærat Philosophos; nisi Epicurus in plerorumque auribus obstupescat se redivivum.

Argen-tonus.

LEUC: His sordibus oppletas aures non tueor. tueatur Hercules, si denuò purgare velit Augiæ stabulum. Aures ego Philosophis velim, quales Macheti fuisse legimus, qui ad ejusmodi aphrodisia verborum, mox in somnum delapsus, evigilare prius non poterat, quàm saniora sererentur colloquia. Aures ego Philosophis velim, quales in D. Kostka stupuère quondam Peripatetici Viennenses, qui dum extra formam malè disputarent de forma, hic in deliquium incidit, nec ad se amplius rediisset, nisi illi ad saniorum discursum pariter rediissent. Audi, quàm ex hoc facto nuper parænesin Poëta extemporaneus ad Juventutem.

Num Sautus, num Kostka bonus, bene nosce, Sodalis: Verbis iste suis se probat, ille suis.

MEL:

B. Aloysius Gonzaga, Romæ in peripato etiam nunc
 discipulus, jam Angelicæ Doctor Philosophiæ,
 dum Clausis oculis, auribusque melius videre,
 et loqui docet Pseudo-Philosophos, solo silentio
 confutans fuciles Epicuri circulos, malaque mala
 sectæ consortia. Cœvita G. R. del. I. M. Guercia sculp.

MEL: Non fallit hæc linguæ
characteristica: nam in Sociorum
delectu nihil melius, quam judi-
cium aurium. Sed spero, quòd
ex hæcenus disputatis, & tu judi-
cium corrigas, tam de oculo,
quam de aure: spero, quòd in me-
am sis concessurus sententiam, nil

utroque hoc sensu melius, si bene,
nil utroque pejus, si malè utamur,
& abutamur. En Threnodiam,
quam nuper stylo Attico incisam,
anathéma cum oculo suspendi ad
Aram Aloysii, oculorum Ever-
getæ.

NAUFRAGIUM INNOCENTIÆ

Ad oculi scopulum, in-telescopio
Peripatetico, Juventuti exhibitum.

Obstupescite Cœli, & portæ ejus de-
solamini vehementer:

Jer. 2. v. 12.

*Tam pauci per Portas has intrant,
Quia tam multi per Oculum
egrediuntur.*

*Animæ porta est Oculus:
Hanc malè si aperis, clauduntur
illa:*

*Hanc benè si claudis, illa aperi-
untur:*

*Cœli porta, anima portus sunt,
Sed desolantur,*

*Quia tot in Oculo anima naufraga-
ntur.*

Obstupescite:

In unico Oculo innumeri scopuli:

*Et si sufficeret amicus,
Ut omnes anima perirent.*

En Paradoxum!

*Naufragantur tot in Oculo anima,
Quia navigant in sicco:*

Nam non perirent,

Si in-lacrymis naufragarentur.

Obstupescite:

*Nullus in Oculo Æolus, sed sere-
nitas vitrea,*

*Qua tamen plures, quam Æolus,
excitat tempestates:*

*Non turbaretur anima, si Oculus
turbaretur.*

Nulla in oculo procella,

Sed peior procellis malacia,

N 3

Quia

Quia oculata malitia,
Quae sine strepitu subvertit ratem.

In Oculo nulla sonitrus,
Sed improvise te obruant fulmina,
Peristi, nec perisse te advertisti.

Illud mirum,
Quod raro bruta sine fulmine
fulgura.

Neque flamma extinguitur,
Esi transeat per humores:
Imò intenditur,
Et ipsis aquis demersam incendit
cymbam.

Obstupecite!
In mari Oculi vitreo, sine cantu
nocent Sirenes:
Influnt per humores, ut insciant
mores:

Sordes non abluunt in stagno vivo,
In aqua lota, manent illota,
Nec esse desinunt impura,
Esi in puro natitent crysallo.
Tam sunt contagiosa,
Ut sola sufficiat species.

Ad deformandam anima speciem:
Imò quod pulchrior earum forma,
Eo magis deformat.

Tam sunt nociva,
Ut blandiendo furant, illuminan-
do obscurant,
Oblectando cruciant, alliciendo in-
sciant,

Præsentia inquinant, aspectu no-
cent.

Nec innocens ipsa est Retina,
Quia retina,
Foret melior retina; si formas non
retineret.

Hinc sit ex retina remora,

Nam remoratur salutem, dum re-
tinet mortem.

Accedit,
Quod tricuspidis Neptuni vices
Malè suppleat Cupido,
Nam unico telo triplex saepe insigit
vulnus:

In amore piscatur pellucido,
Et tamen capit:

Imò nil caperet,
Si in turbido piscaretur.
Hamum projicit igneum,
Mordemus, & morimur.

Sic in undis natam is igne nutrit
Degenerem Venerem.

Obstupecite Sidera.
Quod nobis occludat Sidera hoc
frontis Sidus:

Lux ipsa, quam nihil melius, nihil
oculo pejus:

Splenderet melius, si non splende-
ret,
Videret melius Oculas, si nòl vi-
deret,

Nec per lucem ingereret tenebras:
Si cæci essemus, peccatum non ha- Joan. 9.
beremus. v. 41.

Dum ergò nos malè illuminat, ex-
cacat,

Nec patitur unquam majorem o-
clypsin

Microcosmi hic Cynthius,
Quàm cum splendet.

Obstupecite,
Quod etiam optima. Oculo malo
sunt pessima,

Et ipse pessimis pejor,
Cum Innocentia ultrò demergat
cymbam.

Superi! quale naufragium:
 Pojicimus sponte caelestes opes,
 Tot lacrymis acquisitas:
 Cessamus à remis,
 Hac vada ne evadamus:
 Abscindimus ultrò spei residua an-
 choram:

Invitamus pericula,
 Faciliùs ut pereamus.
 Ipsam Innocentia gemmam
 (Heu! fuisse lacryma,
 Plorate satam, nunquam sat de-
 plorandum!)

Ipsam Innocentia gemmam
 Inconsulti demergimus,
 Damno lacrymabili, quia irrep-
 rabili.

Cessate Urinatores,
 Non referetis hanc gemmam,
 Nam mersa est in profundo.
 Quod sine fundo.

Denique
 Nos ipsi fragilem confringimus
 cymbam,

Ultrò ruimus in Charybdim,
 Obstupescite Caeli,
 Quia sponte mergimur, & lati de-
 mergimur,

Perimus inter tragica gaudia,
 Et luberet perire sapius,
 Si liceret.

Plorate igitur Oculi,
 Quia Innocentia scopuli,
 Lacrymis eluite scelus,
 Quod commistis in gaudiis.
 Sanate vulnus, quod infixistis,

Vos verò Juvenes Sophi,
 In istu Oculi sapius isti,
 Semel jam sapite:
 Effetis insanabiliter isti,
 Si etiam isti non saperetis.

LEUC: Etego auri non pos-
 sum non exprobrare auditum, quia
 tot scelorum reum. Sitamen cul-
 pam potius rejici cupias in Audito-
 res, dente Cynico vellicabo aurem
 illis Philosophis, qui hactenus in
 Peripato, tam mali fuerant Au-
 ditores, Noveris de Dionysio Si-
 ciliz tyranno, quod carceris sui
 ergastula, in auris concava spiram,
 sic efformârit, ut per formam exi-
 guum in conclavi, & facillè audi-
 ret captivorum gemitus, & mixta
 singultibus lamenta perciperet,
 quibus, veluti suavi musicâ, iden-
 tidem se recreabat purpurata hæc in
 folio tigris. Quod si inferni er-
 gastula, hanc in formam formata,
 damnatorum ululatus emitterent,
 quid, quæso, audirent Philosophi
 illi, tyrannis omnibus magis tyran-
 nici, qui lascivis colloquiis tot in
 stygium carcerem detrusere capti-
 vos? quid audirent? si ignorant,
 huc aurem accommodent, audiant,
 ut anima petatur pro anima, ut
 clametur vindicta: percipiant Di-
 ras, nunc è longinquo, quas, nisi
 resipiscant, brevi percipient pro-
 pius in inferno.

DIRÆ

DIRÆ

Per Tubum acusticum ex orco missæ
ab Anima seducta ad Seductorem.

*Audi maledite,
Et audiendo tibi tinniant amba au-
res;*

*Nam pessimè dictis, me tam male
fecisti audire.*

*Ut audiam aeternum jam maledicta,
Illa ego,*

*Quæ vastos quondam columba ge-
mitus:*

*Illa ego,
Quæ non nisi innocuos balatus ovi-
cula:*

*Sed te crocitate, didici, crocitare
cum corvis;*

*Te ululante, ululare cum lupis;
Te grunniente, grunnire cum por-
cis.*

*Stupefcat Antiquitas metamorpho-
sin!*

*Quod impudentes Ovidios puduit
fingere,*

*Hoc te non puduit loquendo
fasere:*

*Habent nefrendes, quo glorien-
tur,*

*Nam modestius grunnium, quàm
tu loquaris:*

*Mentiris Philosophum,
Nam fator Epicureum te probat
hircum:*

Tam crudus ex ore ructus

*Stagnantem probant cordis mephi-
tin;*

*Quæ solo balatu afflat necem,
Id in te optimum,*

*Quod verba volent;
Nam si fixa manerent in aère,
Continua mundum afflaret pestis.*

*Mentiris Philosophum,
Nam Philosophatum lingua te pro-
bat monstrum:*

*Deformas Philosophiam, dum dis-
putas de formis:*

*Discursus pessimos formas,
Quia concludant semper in forma.*

*Nil tuis circulis est vitiosius;
Nam in illis nil nisi vitia resonant.*

*Disceprantur Paradisi lites, quas
poma decent,*

*Sed Tantalea Stygiis in undis.
Fallor!*

*Non mentiris Philosophum,
Pythagora probas Metempsychosin:*

*Nam anima tam lasciva
Non poterit non migrare in porcum,*

*Ex porcu in orcum.
Habet tua lingua prerogativam,
Quam sibi cuperet stygius Sophi-
sta:*

*Nam mundum citissimè perversa-
rus,*

Aliter non loqueretur.

Fal-

Fallor :

Aliter loqueretur, quia modestius :
 Nam lascivè aded loqui, etsi vellet,
 non posset,
 Et si posset, non vellet.

Et tamen,

Lascivi hæc verba proci, sunt joci :
 Stupese Inferi, sic jocatur!
 Quid ageret, si seriò ageret?
 Stupescunt Tartara jocantem,
 Contremiscerent seriò perorantem.
 Sunt joci, nam sunt acumina,
 Quæ iram DEI dum acunt,
 Animam pungunt, & libro vitæ ex-
 pungunt.

Sunt joci, sed seriò,
 Nam nunquam magis demon est se-
 rius,

Quàm inter hos jocos.

Sunt joci, quia sales,
 Sed nimium insulsi:

Nam nulla in sale salus,
 Si purulentam anima putredinem
 afferat.

Sunt joci,

Sed Stygiis luendi focis:

Nam hos jocos seriò condemnant
 Superi,

Meritò castigant inferi,
 Semper luunt, & nunquam eluunt
 damnati.

Sunt joci, minimè joci,
 Nam post se trahunt aterna la-
 menta.

Et inter hos jocos

Tu solus rides,

Risus crudeles, quia Sardonicos:
 Nam occidis, & occidis ridendo,
 Tu solus rides.

Et venenata serpentum sibilas,
 Cachinnando exsibilas.

Ergò ride:

Nam solus habes prerogativam,
 Ut ridendo ruas ad Tartara.
 Rue, sed rue citò,

Nam inter stertus expecto ridentem,
 Cachinnantem inter fridores
 dentium.

Rue,

Nam fauces meritò tibi aperit
 Cerberus;

Quas malè toties aperuisti:

Deglutieris mortuus,

Qui deglutire nil poteras vivus.

Rue,

Ad Sodales, quos pessimè ruere
 fecisti:

Ad demones, quorum vices optimè
 obisti.

Si non sat mali sunt pro tua
 malitia,

Pervertere poteris perversos.

Nam testor,

Dum à te avulsus, inter demonet
 crucior,

Nullum audiri, te magis scelestum.

Sufficis unus pro omnibus:

Nam collectos in te Socio habebò
 demones,

Totum in tuo consortio infernam.

Ergò rue,

Expectant te Ixionis rota,

Promethei Vultures:

Expecto repetens Repetitorem;

Resumam verba, repetam dicta;

Ob tua dicta

Æternùm sis maledictus,

Æternùm sis maledictus.

O

VIRGU-

VIRGULA MORPHEI,

Sive

DISCURSUS VI,
DE SOMNO, ET SOMNIO.

LEUCOTHEUS. Te celare non ausim, quòd quæ sapuit hætenus, penè hodie Philosophia desipuit. *MELANDER.*

Et quid tam subito palatum corrupit? *LEUC:* Percipe: dum, quæ heri contulimus, mente relego hodie, non advertenti obrepit Morpheus, placidòque ligatum somno, in infomnia abripit jocularis ludio. Superveniens fortè Evander, soporem excussit: huic somni expono somnia; rationem peto à Philosopho pridem jam Laureato: hic ille hærare, & vel vigilans somniare de Morphei Virgula, ineptus fabulator: credo ronchos ad Apollinis lyram peritius duceret auritus ille Rex Phrygiæ, quàm hic in Peripato Somnator discurret. *MEL:* Adverto, omnes Philosophos tu Sophos putas: sed falleris. Midas ille purpuram tulit, cur non & Davus Eponidem? *LEUC:* Id enim verò probrosum: frangat barbiton Delius, si ludere ignorent illi, quos vulgus æstimat Homeros.

MEL. Non est, cur mireris: sunt quibus volupe est subtilitatibus acuere, vel potiùs obtundere Ingenii aciem; hinc ista vel contemnunt, vel negligunt. *LEUC:* Sed quanto dedecore! cum obvia ignoret Philosophus, & hircocervos venando, ad ea, quæ in se sentit, cæcudat. *MEL:* Tu quidem bene: sed de gullibus Philosophorum, cave, ne disputes: expone potiùs, quæ de somno & somnio priùs Evandro: curabo, ne somniis te deludam.

LEUC: Quid rei sit somnus, quid somnium? quæ utriusque causæ, quæ proprietates animus erat percipere. *MEL:* Somnum, quod attinet, si fides est Stagiritæ, *passio dicitur primi sensus*, quod vocant sensum communem. Sed nunquid hac in luce etiamnum sunt tenebræ? quid rei sit sensus communis iadagas? hujus ergò naturam ut penetres, scire oportet, *præter sensus externos dari quoque sensus internos, non in hominibus modo, sed etiam brutis.* Veritas hæc

hæc est à Philosophiæ decalogo, quam qui negat, hæresin sapit Cartesianam. Et nunquid vertiginem patitur, sensuque caret, & ratione, qui bruta dicit automata, omni sensu carentia? videre bruta nemo sanæ mentis non videt: nemo non sentit, ea sentire per sensus externos. Quòd autem & sentiant per sensus internos, operationes manifestè demonstrant. Nam siage tibi Actæonem, Dianæ latebras perscrutantem: cervum, quem videt, persequitur; sed à cervo, quem videt, revocantis discernit vocem, quam minimè videt: quòd vocem perceperit, percipit, & ut percipiat melius, utramque arrigit aurem: Lares querit absentes: Scipionem horret, non ignarus doloris præteriti: ligatus sensibus somniat, somniando latrat. Hæc si sensibus externis attribuas, oculus discernet, extra sphæram, colorem à sono, auris audiet operationem, qua audit, sensus percipiet objectum absens, præteritum sentiet; quæ omnia sunt paradoxa, Philosophiæ principiis adversantia. Sensus igitur sit oportet, qui discernat objecta, ad diversos sensus externos spectantia: qui percipiat operationes eorum elicatas, qui cognoscat absentia, repræsentet præterita, quem sensum dicimus esse internum.

LEUC: Capiò: sed an idem de hoc sensu Philosophi sentiunt?

MEL: Unanimi calculo probant omnes: utut in ejus divitione & organo nonnulli dissentiant. Ego minora Sidera veneror, Solem sequor Angelicum, qui sensum internum quadrifariam dispertit. 1. mō, in sensum communem, quo potentiam denotat, quæ sensationes cognoscit externas, & harum admaniculo ipsa quoque objecta præsentia. Communis meritò appellatur, eò quòd commune veluti centrum sit, ad quod species, sensationum vicariæ, confluunt, quarum varietate, & ipsa discernit sensuum diversorum objecta. 2. dō, ponitur Phantasia, quæ potentia, veluti sedula nutrix, relictas conservat, à sensatione præteritâ species, quarum operâ percipit res quoque absentes; & prout has species, pro innata levitate, non raro ineptè combinat, à Stagirita Imaginatio nuncupatur. Huic affinis est Memoria, quæ speciali tamen modo, in objecta tendit, ut jam præterita: in homine subin excitari solet discursu, & tunc induit nobiliorem naturam, quia spiritualem, & titulo Reminiscentiæ gloriatur. Quarta potentia ab Angelico dicitur afirmativa, quæ percipit ipsas quoque negationes, futura, præterita, nulli sensui externo perceptibilia: hæc ex officio proponit convenientiam, aut inconvenientiam rerum, ut appetitus, aliquo modo, hoc eligat, & illud respuat, hoc fugiat, id prosequa-

sequatur. De hac potentia Philosophiæ tribunalia perstreperunt, & etiamnum sub iudice lis est, quam alibi pluribus decidemus.

LEUC: Injecisti prius mentionem de Organo sensus interni: huic, ni fallor, sedem in corde fixit Philosophus: hoc domicilium quis mutare præsumat? MEL: Facultas medica, quæ uno ore, & clamor, vocem Principis Galeni sequuta: hic dum stabilem in cerebro sedem sensui interno assignat, clarissimis experimentis demonstrat, veritatem in Philosophi cerebro non semper stabilem fixisse sedem. Et nunquid somniorum phantasmata experimus in capite? in quo si liges cerebri nervos, cessabit: si liges cordis arterias, etiam cessante pulsu, non cessabit sensus internus. Structura igitur cerebri aptissimum sensus communis est domicilium, quia spirituum generatrix, nervorumque origo: per quos sicuti spiritus animales ad sensus singulos devehuntur, ita commercio mutuo, sensationum externarum species, ad sensum communem, veluti centrum, facillimè revehantur. Cæterum ex illo Medicinæ phænomeno, quo una cerebri parte, fortè fortuito læsa, una solummodo læditur sensus interni functio, certum est, internos sensus non eundem in cerebro habere situm: sed qualem habent, incertum; diuinet Apollo,

si potest. Maurus sensum communem locat in fronte: conclave interius æstimatoriæ assignat potentia: phantasiæ dat principium, memoriæ occupat: an bene, viderint Anatomistæ. Sed relinquamus incerta, ad certiora, unde per ambages sensum sumus delapsi, iam revertamur.

LEUC: Bene mones, nam ex dictis apertius jam lucet lumen, quod accendit Philosophus, dum somnum dixit: *passionem sensus communis*. Sed quod discrimen jam dabit deliquium inter & somnum? MEL: Ejus locò id assignat arcanorum peritissimus arbor, ac interpret Maurus, cum è Philosophi mente somnum dicit, *ligamen sensus*, sed eò fine, *ut spiritus reparentur*: id, quod deliquio aptari nequit. Contingit igitur somnus, quando ligatur sensus interior, quando spiritus internuntios inhibet, ne vim sensitivam ministrent, quando externis sensibus indicit ferias, reparandis spiritibus opportunas. Ligari autem sensus solet interior, à vaporum ascendentium nebulis, qui dum frigore cerebri condensantur, nervorum ora, ac meatus singulos obstruunt, atque ad eò viam spiritibus, ad organa sensuum derivandis, occludunt, quibus proinde destituti sensus externi, à functionibus necessariò feriuntur.

Quæst.
49.

LEUC:

LEUC: Nec Morpheus, credo, depingeret coloribus aliis Somni naturam, & indolem. Sed quæ causa subest, cur non nulli somno utantur tam tenui, ut dormientes veluti vigilant; aliis verò sit adeò fortis, ut nec Capitolii anseres, nec ipse Stentor, facile eos ad officium revocet: aliquibus denique adeò profundus & pertinax, ut nec Salmonei currus, neque æmula Jovi tonitrua turbare quietem, possint. **MEL:** Uti ligames sensuum est sæpe diversum, ita & diversus sæpe est somnus. Fac enim remissius ligentur sensus, ut spiritus aliqui ad eos permeent, ut ut ad plenum usum non satis idonei, somnus erit, sed imperfectus; dormies, sed velut oculis tam Leone apertis, nam dormiendo audivis, loqueris, & ambulabis. Fac autem vinculo ligari sensus tam arcto, ut nulli spiritus penetrent, virtutis sensitivæ ministri, somnus erit perfectus: quòd si meatus à viscosis vaporum nebulis sic obstruantur, ut dissolvi amplius nequeant, orietur Lethargus.

LEUC: Et hæc ipsa, si fallor, declarare ratio poterit, cur plerisque sponte, aliis non nisi clamorosis orientis Phosphori nuntiis solvatur somnus. Sed & scire percuperem, quomodo hæc ipsa fiat sive spontanea, sive violenta somni discussio. **MEL:** In oppositis eadem argutari methodo solet Philosophia: hinc

somnus *ligatio sensuum*, vigilia verò *solutio*: illi natura dedit profane, ut repararet spiritus; huic, ut operetur per spiritus reparatos: illum inducit gelata vaporum *con-junctio*; hanc *dissolutio*: ille fit spiritus *retinendo*; hæc *communi-cando spiritus retentos*. A somno igitur excitari quid aliud erit, quàm vapores cerebri dissipari? quod si fieri contingat à calore nativo, tua sponte evigilabis; si horrore subito, vel terrore, qui nervos concutiat, ac torpentes spiritus veniet, alieno arbitrio excitaberis.

LEUC: Frigus igitur cerebri, quo vapores: in meatibus condensati, viam spiritibus obstruunt, prodigiosa est illa Morphei Virgula, cujus tactu nos in somnum delabi fabulosa finxit Antiquitas? **MEL:** Est somni causa non minima, minime tamen est sola: sunt, quibus somnum conciliat *fatigatio*: si quidem intensus labor spiritus dissipat, quorum defectu, ut ut sensuum nervi non obstruantur, facile quis labi solet in somni grata deliquia. Aliis caput inclinat *refectio corporis*, maxime si sit facta ex cibo potique fumosioris substantiæ, puta, vini, papaveris, absinthii, opii: tunc enim vapores, crassiori agmina è stomacho elevati, vagabundos spiritus aggrediuntur, opprimunt, jugulant, sensusque ligant captivos. Sed & *musica* conciliatrix somni est non inane-

na: nam harmoniacis Orphi-blanditiis intentæ anima, & velut extatica, facillè solet sensuum obliuisci: hinc spiritibus eos destituit, quos ad auditum convocat, & ad musicos concentus inuitat. Hi proin pro innatâ indole humorem, si quem ibi inueniunt, solvunt in halitum: atque ita auditum vaporibus obnubilatum, sensûsque reliquos, spiritibus destitutos, facillimè subire solet jucunda quies.

LEUC: Non caret cerebrum nativo calore, nisi fallant, siue fallantur inter Philosophos multi: quo igitur pacto congelabit vaporum ascendentium globos? quo pacto congelati suos obstruere meatus possunt? MEL: Non caret cerebrum omni calore, sed nec caret majori frigore; ni enim fal-

l. de lat., siue fallatur inter Philosophos *Som.* Princeps, cerebrum magis omnibus partibus abundat frigore. Id saltem non ibi inficias, esse frigidius corde: uti ergò, teste Philosopho, vapores, solis calore è humidis terræ visceribus surgentes, in regione aëris mediâ, sic congelantur, utin aquam versi, ad ima suo pondere recidant; sic calidiores ventriculi halitus, in Zonâ cerebri frigidâ nullo negotio constringuntur, ut deorium denuò trusi, viam spiritibus intercludant.

LEUC: Fatigatio sæpe, si non semper, est genetrix sudoris,

adeoque & avia siccitatis, quam sudor in membris generat: unde igitur illa suppetet halituum copia, quæ obnubilet cerebrum, fessioque oculos ad somni quietem claudat? MEL: Quod *fatigatio* sudorem corpori exprimat, nemo negaverit, nisi pulvillo semper affixus Endymion: sed & eodem calore humores, quos in membris hinc inde dispersos, constrictosque frigore invenit, solvit, liquefacit, & alimenti locò evaporat ad cerebrum. Quod, si deficiat ejusmodi humor, deficit somnus; laborem vigilia excipit. Hinc si nimio, subitoque motu exhaustæ sint corporis vires, somnus ad usque deliquitum obesse potest: nam eum caloris reliquias ad interna cordis penetralia revocet, moles corporis spirituum vigore destituta deficit, & collapsa scit.

LEUC: Et alimenta quoque, Te Judice, somnum vel movent, vel promovent. Ut quid ergò multis, variisque eduliis gravatos, somnus fugit, utut votis omnibus invitetur? MEL: Ignis suffocatur nimia lignorum congerie; & quid ni calor quoque nativus, alimento nimio obruatur? hinc tarda concoctio, tardus vapor, qui somnum conciliat. Ciborum varietas stomachum in officio non tam juvat, quam variat: hinc cruciatio frequens, quæ corpus huc illuc versat, & vapores, ne sur-

fursum sese tollant, à via directa
avocat, dissipatque.

LEUC: Utut non nimium,
multum tamen, imò plus aliis me-
lancholici comedunt: cur nihil-
ominus minus aliis dormiunt? con-
tra Æthiopes, quos inclementius
allatrat Syrius, indolem, à suo
climate, præ aliis nacti sunt torri-
dam: cur nihilominus somnolen-
tos plus aliis vides, præcipuè dum
urit æstas calidior? resellunt ista,
quæ de somno stabiliebas, princi-

Aristot. piz. MEL: Minimè gentium:
c. 3. de nam quibus melancholicus abun-
somno. dat humor, temperamento utun-
tur sicco, sed & simul perfrigido:
appetitum acuit siccitas; sed &
frigus atra bilis intendit. Quid
ergò mirum, quòd alimento non
perfruentur, quòdque calor ven-
triculi modicus, coquere somni
nutritios vapores nequeat? Æthio-
pes, Aphrodisæo Judice, tor-
nentur calore externo, vix calefiunt
interno: hinc in capite coacervant
pituitam, quæ solis æstu soluta de-
luit, somnòque parat patentes a-
ditus.

LEUC: Superfunt alia, quæ
dormiendo equidem sentio, vigi-
lando non capio, infelix Philoso-
phus, qui quod stertendo expertus
sicit, expergefactus philosophando
ignorat. Edic enim, cur somnus
primus est arctior? cur in latere
dextro est suavior? cur matutinus
jucundior? cur vespertinus, imò
diurnus omnis molestior? MEL:

Rem habe paucis: ad somni initia
abundat humor, qui copiosius
calore primo expirat: hinc paula-
tim absumptus, somnum gignit li-
beriolem. Pars autem dextera *Prob.*
Philosopho est motus principium, *scilicet 6.*
hinc quia per diem fatigatur fre-
quentius, noctu quiescit etiam sua-
vius. Denique sicut orientis
Phœbi anallaxis, propiore radio, è
terra vapores, ita & ex corpore
humano soporiferos excitat hali-
tus, qui denuò caput obrubilant,
& ad placidam quietem invitant.
Contra recedente sole, imati ca-
loris nutritio, plus nocent omnia
noxia: quid ergò mirum, si, cum
importunitate temporis noccat
somnia omnis diurnus, plus no-
ceat vespertinus?

LEUC: Audivi sapius, quòd
dormiendo nonnulli operentur ra-
tioni conformius, quam alii vigi-
lando: nam sæpe discurrunt in
rostris ut Tullii, in synedriis con-
sultant, & judicant, velut Catones:
carmina pangunt ad æmulationem
Maronis: in Peripato disputant ad
usque invidiam Socratis. Ut quid
ergò destitui ratione in somnis di-
cimus? MEL: Non abs re
destitui dicimur rationis usu,
si intelligas plenum illum, quo
fruentur vigilantes. Variat enim
hunc usum ipsa somni varie-
tas. Plerumque somniantibus no-
bis phantasia imagines fluctuant,
atque ita quoque titubet ratio, suo
minus ordinatè sancta officio.

Quòd

Quòd si vivaciùs phantasma obiecto inhzreat, in intellectu quoque, ex sympatico utriusque commercio, meliori ordine species, vel excitantur, vel generantur. Neque ego tibi jugulum frangerem, si sustineres, ligato tam molliter intellectu, voluntatem quoque, suo non penitus deesse officio. Id solum contendo, libertatem non fore perfectam, quam tamen requirit Theologica Themis sive ad meritum, sive grave demeritum. Quod enim in prætextatis est ætas nondum excocta, quod in Juventute præceps animi passio, quod in Viris ebrietas, hoc est in omnibus somnus, qui necessariâ vaporum nebulâ rationem minuit, si non penitus tollit.

LEUC: Planiorem somni Phisicam enodaveras hætenus: super sunt aliqua, quæ mihi quidem videntur mira, si non miracula. Horum causas cognosceas cognoscam, si per te licet. Martialem evolvi nuper, apud quem è gliribus unus sic poëtatur: *rosa mihi dormitur hyems. & pinguior illo tempore sum, cum me nil nisi somnus habet.* Felix somnus, qui curat famem, simulque procurat pinguedinem! Apulejus multa de nebulâ somni, quam extasis sequitur adeò fortis, ut nec Brontes, nec Steropes, nec ipse credo Pyracmon soporem discuteret: plura historiae de somni adeò diuturnis, ut dormiendo sæculum superârent se-

mivivi Endymiones. MEL: Multa in cumulum congeris: pensiculatius singula arbitremur. Quod Martialis de gliribus, arcanum non est, quod superet Philosophiæ Tribunal. His enim, dum hibernis sese latebris continet, obtorpescit nativus calor, qui cum lentius humorem absumat, pituitam, in penario velut domestico, asservatam, vertitin eorum substantiam, qua nutrimenti locò pasti, quid mirum est, si dilatentur? Sporifera Apuleii nebula nec unam, nec planam adeò fortitur originem. Naturali virtute expirant illam venenant: hinc de Medæa Valerius: *Colchis spumare venenis, cum cæque Letbæi quassare silentia rami perstat.* Ex Marone si quæras, medicamentis illam adscribet: sic Cumæa Cerbero mille soporatum, & medicatis frugibus offam obicit. Si ex Nasone, herbis adjudicabit & succis: sic enim ille de Colchide: *pervigilem superest herbi sopyre Draconem, Letbæi spargendam gramine succi.* Sed & Magia sæpe, ad excitandam hanc somni nebulam sua applicat pharmaca, non alio nisi orci sive Genio sive Ministro: Nunc maleficia exhalant verbis: *verbaque ser dixit, placidos facientia somnos:* nunc cantibus inspirant: *Tu quoque relictis pervigil Colchis ades, sopise primum cantibus serpens meis:* nunc sopiunt ferali fumo; quem excitant adusta cadaverum digiti: nunc fœtore quem

Flacus
l. 7. de
Argon.
Encid.

7. Met.

Ovid. 7.
Met.

Apud
necam.
Del Rio
c. 2.

L. 13.

quem expirant tabo manantia
 mortuorum hominum membra:
 nunc fatali lumine, quod subob-
 scurum exhalant, certo oleo inun-
 ctæ, certo lychno instructæ, cer-
 tis ritibus incantatæ faces: nunc
 centum aliis Thesfacis artibus,
 quas in Orci Peripato discit & do-
 cet præstigiatrix impietas. Som-
 ni tempora, diutiùs à quibusdam
 protracta, quod attinet, haud
 dubie mica de illis historiae memo-
 rant. Urbi totam hyemem dormi-
 unt, & neque vulneribus excitantur.

ginta propemodum annos; Sancti
 Fratres, quos cognomento dor-
 mientes appellant, tempore Decii,
 monti Cœlio prope Ephesum in-
 clusi, ipsos centum, nonaginta &
 unum annos continuos dormiendo
 exegerant: verè Sancti mirabiles;
 quia dormientes, quos tot iacet
 Sanctos tantum septem invenies.
 Afferunt Olympiodorus & Aristo-
 teles, oculatus testis, inventum esse
 hominem; qui per totam vitam
 suam nullum cibum sumpsit, non-
 quam dormivit; quique ad initat
 Cameleontis solò aère, & solis
 calore, vitam constanter produxit.
 Horum proin eventuum, si à sani-
 ore Philosophia causam exquiras,
 nunc illos adscribet vaporum exun-
 dantium copiam; nunc obstructis
 pertinaci pituitâ nervis; nunc tem-
 peramenti, loci, & temporis cir-
 cumstantiis; nunc pinguedini ca-
 lorem nutriendi, viscoso humido,
 calor modico, defluxionibus ca-
 pitis; nunc denique divinæ Provi-
 dentia, cujus causas si indages, re-
 ponam cum Lyrico: *tu ne quieseris;*
scilicet nefas.

6.
 Rader.
 l. c.

- I. *Rad. in* 1. Sub fatce stramineo post
aul. san. mensem cepit quiescere, totum
 e. 10. que autumnum ac hyemem dormi-
 endo transigere rusticus Teuro: tam
 2. dulcis post laborem est quies. 2.
Greg. Ad sepulchrum D. Clementis to-
Turr. tum annum dormivit juvenis; evi-
 l. 1. *mir.* galavit tandem, dixitque: dormi-
 c. 36. tum satis est ad sepulchrum, dor-
 mietur longius in sepulchro. Quis
 & quandoque bonus dormitat
 Homerus, sed septem horas exce-
 dere nefas, quæ satis sunt juveni-
 que senique. Excedunt hos saepe
 alumni Palladis, quos inter ille, 3.
 3. *P. Scal.* qui cubili suo inclusus septem an-
 lerer nos, libris incumbendo, consum-
Conc. 17. psit: magno utique scientiæ damno
 hic dormit, majore alii otiantur.
 4. 4. Epimenides Cretensis, ovem
Pausan. dum quæreret, æstu fatigatus an-
 nos 77. in specu dormiendo quie-
 vit: evigilans tandem, quærendæ
 L. 1. oviculæ institit. Sed &, teste
 c. 11. Laertio, 5. Epaminondas quadra-

LEUC: Profundiùs somno
 immergimur, vix tempus suppetet
 somniandi. MEL: Decerpemus de Som-
 aliquid somno, ut vigilemus de Som-
 somnio: edic quæ hac nocte tibi
 pinxerat Phantasia? LEUC: Tam
 confusa & varia, ut quæ vidi, non
 viderim, somniando dubius, evi-
 gando perplexus. Si per te licet,
 colo-

P

colores terram pro more, tu Apellem imitando, duc lineam, & primam quidem in fronte, ut ad oculum pateat Somni eclypon: natura, proprietates, indoles. MEL: Eloquentiæ oracula si consuleres, forsitan diceret Tullius, somnia esse muta naturæ spectacula, ubi loquimur sine voce, sine oculis videmus, tangimus sine sensu, Assueri convivis fruimur sine gustu; ubi varias sine gestu personas agimus Jocularis Mimi, ubi comœdias mentâ, Tragoedias lætâ finimus catastrophæ, mirabiles Roscii. Diceret, esse Ludos phantasiæ umbratiles, ubi vanæ sine viribus iræ, sine manibus luctus, duella sine hoste, pugnae sine armis, sine sanguine vulnera, sine damno clades, sine emolumento victoriae. Diceret, Illusiones esse Phantasticas, ubi in obscurâ mentis soporæ camera, nunc inter divitias videmur Iri, inter centones Cræsis; nunc sine vinculis victi, sine Lauris Victores; nunc Aëtiacas cernimus Cleopatraz clades, nunc gloriofos Cæsaris ad Capitolium usque comitamur triumphos. Sed Tullius relinquamus hæc paradoxa, qui penicillo Rhetorico sic expressam Somnii venditare solent Effigiem. Philosophi sumus, qui quod, Orator in plano fufus, in pugno dicunt succinctius. Hinc à Principis nostri mente non aberrabis, si Somnium *phantasma*, nomines, *durante somno elicitum*; *phantasmata*, enim, quæ *mollibus*,

sed tamen tenacibus cerebri fibris inhaerent, atque ergastulis, si somni tempore à quibuscunque agentibus excitentur, imaginationi occurrunt, variasque sive fingunt imagines, sive formant spectacula ad moventis arbitrium paratissimi histriones. Somnium igitur veluti passio Phantasiæ præcipue afficit, licet & intellectus sociam non raro operam jungat, dum somniamus de DEO, de Angelis; dum formamus discursus, quæ omnia potentia materialis sphaeram longissime superant, atque virtutem.

LEUC: Et quænam tu agentia putas, quorum nutu è læbris suis profiliant phantastici ludiones? MEL. De his, varii varia non tam philosophantur, quam somniant. Synesius Phantasmum sibi fingit, *L. de Somniorum Authorem*, Authorem *inson.* ipse omni Phantaso magis fanaticus. Plato, aliàs divinus, de somnio sentit ut homo, quia à veritate dissentit, dum solos spiritus *Contra.* somnii ministros esse affirmat. Porphyrius bona somnia bonis, mala tribuit Geniis malis, utrobique non male: sed, ubi somnii genesis statuit per innatas quoque animi notiones, quas ex alterâ vitâ mens detulit, hic enim verò non modò somniat, sed delirat, ineptus metempsychosis Sæctorum. Stoici inter alias causas, ad Fatum quoque confugiunt, notum incitæ conjunctis ayton: & ipse, quod

mori-

L. de mireis, Philosophus dormit, cum div. per agit de somniis, DEUMQUE ex-
insomn. cludit Authorem. Minus cæteris

L. 8. Sopitus hac in re fuit Hypocrates,
mor. c. dum somnia adscribit Naturæ &
13. l. 4. DEO. Solus pro veritate vigilat
did. D. Gregorius, dum tria assignat
c. 48. principia: Naturam, unde somnia
naturalis; Demone[m], unde aamo-
niaca; DEUM, unde Divina,
Del Rio Interprete, suam trahunt
originem.

LEUC: Ni me fugit memo-
ria, plura è Magno Gregorio cau-
sarum genera affert Pererius. MEL.
Affert: sed quæ ad tres hæc fon-
tes suâ sponte veluti confluunt.
Natura siquidem pro dispositione
varia mentis & corporis, varia quo-
que movere solet insomnia. Fac
enim in corpore, atra bilis præva-
leat, & somniantem terrebunt
spectra, quæ in spelæis Colchicis
creat thymaturga Medææ Soboles:
nunc eum in fugam agent an-
nostræ Stryges, aut è Circes Gynæ-
ceo equestres in hirco vetulæ:
nunc fumosos in capite vortices
gyrabit nubilus; per vastas solitu-
dines errabit tetricus; vagabitur
per tristes tenebras, horridaque
noctis silentia formidolosus: nunc
obscurus ingreditur Dionysii car-
ceris: nunc sentire sibi videbitur
Ixionis rotas, Diomedis equos, vel
humano sanguine fumantes Busi-
ridis aras. Si imperium inter hu-
mores teneat cholera, videbis nunc
somnia[n]tem Belleronæ faces, vexilla

flavis coloribus horrida, fatales ri-
xas, horrenda prælia: nunc videre
sibi videbitur Martis furore ever-
sa funditus Iliæ: nunc Neroniana stu-
pebit Romæ conflagrantis incendia.
Si sanguis ebulliat, jam læta somni-
abit Floræ palatia, mirabitur Tulipa
crocum, stupebit Adomidis pur-
puram, cum aviculis per arbores
saliet, per aëra volitabit cum Icaro:
jam occurrent phantastica Bacchi
orgia; ridebit Democriti risus, sal-
tabit ad Amphionis cytharam, tri-
pudiabit inter convivia, convivabitur
inter tripudia. Si dominium
exerceat Phlegma, somnians modò
gemet sub onere Sisyphus, sæpe
tardam & mille obstaculis impedi-
tam molietur fugam: modò in-
spiciet pellucidos Narcissi fontes,
modò balneis se recreabit cum
Cynthia: nunc implebit Danaidum
inania dolia, nunc fugitiva cum
Tantalo piscabitur poma, vel
mœsta cum Ulysse patietur in ma-
ri naufragia. Insuper & illud amat
contingere, ut, quæ corpus dor-
miendo patitur, patiendo animus
somnia[n]t: sic in somno amisit visum
Ruffinus Cornelius, & eundem in
somnia[n]t sibi visus est ami-
sisse: sic ille dormiendo tactus pa-
ralysi, somnians in lapidem, velut
alter Battus, se credidit immuta-
tum. Animi dispositionem, quod
attinet, Protheam non immeritò
dixeris, tam variis Morpheum in-
duere formis assolet. Quid enim
somnia[n]t timore mortis penè præ-
mortuus,

mortuus, in carcere Manlius, nisi Parentis furores, nisi catastas & mille tragica mortis imminentis præludia? quid Nisus amore saucius, nisi Eurialos? quid Vatiniæ incensus odio Hannibal, nisi Romæ ruinas, Capitolii busta? quid Columbus, sollicitudine plenus, nisi novos in Orbe Orbes? nempe *multas curas sequuntur Somnia*, non aliter ac fides cytharæ, cessante etiam manu, ulterius tremunt, ac tinniunt. Sed & illa, quibus assueta est vitæ conditio, sæpe animo somniant oberrant: sic somniat piscator *aquora, stagna, lacus, vada, flumina, retia, pisces*: Venator, & *nemora, & saltus, volucresque, canesque, ferasque*: Bellator, *tympana cum lituis, callosos ensibus enses, vexilla & Clypeos, vulnera, mille neces*. Denique alia Somnia movere solet intrinseca corporis, sive plenitudo, sive inedia: alia extrinsecus aër, vel subita varius quoque influxus Siderum, quæ sicuti varias in lapidibus, metallis, & plantis generant formas, ita in phantasia quoque varias, vel movent, vel gignunt etiam species, virtuti a Sideribus illis promananti conformes.

LEUC: Lippis oculis sim oportet, si posthac somnia non discernam, quæ naturæ suos natales debent. Sed illa quis nosse poterit, quæ sive DEUM, sive Dæmonem Authores habent? MEL: Ex Authore partum, ex partu nosces,

Authorem: malus Genius immittit somnia, immittit & Genius bonus, sed hic ab illo diversa, uterque in modo dispar, in fine contrarius, ut facile ex cauda serpentem, & radio solem desumas. Ingrediamur, quo Morpheus filum porrigit, Regionem Somni silentem, lustramus diversos Somniantium thalamos, & ecce! hic in fano Serapidis dormit Pelleus Juvenis, discitque occulta pro Ptolomæi salute medicamina, Serapidi tamen Stygio facile cognoscenda: ibi dormiunt tres Orientis Legati, discuntque arcana, sed quæ intimis Herodiani pectoris abstracta recessibus, patere nequeunt, nisi illi, qui dicitur cordium Scrutator DEUS. Hic in psychomanteo Paphiaës audiunt Spartani futura, sed quæ naturalibus connexa causis facile divinat hæc orci interpret: ibi futura pariter audiunt Josephi Ægyptii, quæ à causis liberis dependent, omnemque intelligentiæ creatæ spheram longè excedunt, & superant. Hic in lectisterniis Amphiaræus somniantium turbat humores; hunc ad fatæ iras incitat Æsculapius, illum ad libidinem movet Gazæa Venus: ibi sua somnia somniant Josephi nutriti, sed somniantdo Mundum vigilantem confundunt, dum in somniis discunt mysteria fidei, ad quæ Mundus in vigiliis somniat. Quid jam dicam de modo? non uno se insinuat

Aristophanes in Plut. Matib. 1. & 2. Cic. Tus. Gen. 37.

cœle-

caelestis Morpheus: nunc terrore
Dan. 2. concutit Nabucodonosorem; nunc placidâ sopit Virgulâ Jacobum, ad pedes mysticæ illius scalæ attonitum; nunc velato vultu monstrat se Pharaoni; nunc apertâ fronte apparet Danieli. Id tamen luculentum in modo Genii utriusque discrimen: Stygius planè horret agnoscere: hinc emendatâ obscurus larvâ, hominem sic reddit perplexum, æ primâ statim fronte prodatur. Cœlestis & ipse, obscuriore populo, non nunquam velatus, sic tamen se prodit, interiori quodam lumine, quò mentem illustrat, suaviori quodam influxu, quò voluntatem inclinat, ut homo de fide: somni planè certus, DEUM non possit non sentire Authorem. Sed quo quis spiritu agatur in somniis, è dispari sine, velut lapide lydio facillimè colliget: tenebrarum Princeps respicit Occidentem, Orientem Angelus lucis. Is revelat occulta, ut pascatur curiosæ mentis inanis, foveatur superstitionis, stabiliatur superbia: hic, ut promoveatur propria, vel aliena utilitas, declaretur fidei veritas, destruat exor: *per somnium la-*
v. 6. par ad Prophetas. Illudicè per oela Cupidinis, ut malos impellat ad vitia, bonos perturbet: fervidos a pietatis studiis retrahat; hic sanctiores movet Ideas, ut à vitiiis malos retineat, consoletur *Job. c. 7.* bonos; signes incitet: omnes à *v. 14.* malo deterrat: *terrebis me per-*

somnia. Ille pandit futura, ut perplexitate mentem confundat, erroribus impleat, præstigiis elidat: hic ut avertat pericula, in dubiis doceat, in agendis, cavendisque præmoneat, instruat: *per Job. c. 33.* *somnium erudiens eos instruis disciplinâ.* Verbo ille pro scopo habet, ut doceat, hic ut profit: ille ut seducat, hic ut seductos reducat: ille ut spoliet, hic ut donis cœlestibus ditet. *Senes vestri somnia somniant: quia effundam v. 28.* *spiritum meum.* Evolve, si placet sacros annales & horum sexcenta leges exempla, in quibus DEUS *Gen. 20.* per somnia nunc à malo absterret *Jud. 7.* Abimelecum; nunc ad bonum hortatur *Matth. 1.* Gedeonem; nunc Magos in Orientem reduces instruit; nunc Salomonem ditat; nunc denique per Danielem prædicat Regnorum revolutiones inexpectatas, quæ omnia lubebit potius legere, quàm audire.

LEUC: Ita est; id jam pluribus me, quæso, edoceas, quænam sit somniis habenda fides? MEL: Neque hæc in re, quod mireris, inter Philosophos convenit; imò mirareris fortasse, si conemiret. Pythagore tribunal si ades, in Stoicorum confesso, non sine supercilio dicet sententiam, somniis omnibus fidem adstruet, venerabitur ut mera Naturæ silentis oracula, quibus vel declarantur obscura, vel futura præfigurantur; nam rerum omnium, inquit, mon-

cura est humana conditio : hujus existimatione, non ipsarum naturarum, veritas constat, vel falsitas : tale igitur erit unumquodque, quale videtur homini, sive sano, sive insano, sive sobrio, sive amulcato, sive vigilantem, sive dormienti. En! bellum argumentum, Philosopho fanatico, & Stoicorum applausu dignissimum. Contra Xenophanes Colophonius, antiquitate celebrior, quam veritate, cuncta somnia ridet, velut aniles fabulas, & mera cerebri aberrantis deliria. Quid enim? inquit, an non una eademque omnium somniorum natura? parigitur credendi aut omnibus, aut nullis est ratio: sed plerisque negandam fidem, quis negat? nil ergo cause est, cur, plerisque rejectis, sit aliquibus tantum habenda fides. Adde, si certatibi sunt aliqua somnia, certa sit illorum effectrix causa oportet: at quanam illa? an naturam prætendis? pessimè; natura est ordinis amica, atque constantis: in somniis, quid nisi confusio? nisi plena temeritatis est inconstantia? quid nisi ludibria Morpheï, quem non immerito dixeris nugivendulum, jocularum Mimam, naturæ Simiam, fallacem Mercurii Nepotem, cui natale solum est mendax Creta, cui Sinon nutritius, cui mores Prothei, cujus stadia inanes umbræ, cujus Pater de stirpe Grajugenum, cujus Mater fabulosa Antiquitas. An

forlan DEUM pro Authore allegat: sed quàm indigne! nonquid DEUS obibat dormientium lectos, concuriat grabatos, inertentibus injiciet somnia, quæ expergetacti vel non amplius recordentur, vel non intelligant, vel quod pejus, contemnant? apage sis: nam DEO dignius senties, pro utilitate humana consultius, rationi quoque convenientius, si dicas à DEO dari visâ, non sordidis, non in òctis, sed optimis & sapientibus: non dormientibus, sed vigilantibus, quia magis ad intelligenda dispositis; non per ænigmata, sed aperte indicando, quæ ab homine cupit intelligi. Ita isti nictantes, & pœdiculantes balbutiant, per extrema veritatis devia, aberrantes, dum Bætoico stupore abrepti, vel omnibus, vel nullis fidem somniis adhibent, oppositâ quidem stoliditate, parî tamen vecordiâ: nempe scitum est illud Oratoris Romani, nil esse tam *ἀλορον* seu *ἀδύνατον*, quod non à Philosophorum quopiam asseratur. Nos veritatis sequamur vestigia, & viâ media incedamus. Pleraque somnia esse merissimas omnia, omnique profusus indigna fide, nemo negaverit, nisi qui somniavit nunquam, vel semper. Hoc enim liquidè probat phantastica somniorum natura, quæ per spiritus malè distortos, per Metamorphoses imaginum subitas constanter illudit: demonstrat experientia, quæ continèd fallit: defi-

Cic. 2. de divin.

Ecclef. definit ipsa Scriptura: ubi multa
sunt somnia, plurima vanitates.
c. 5. Quod demique somnia non omnia
visa sine errore, veritas est, quæ
Odyss. 7. nec ipsos fabulosos alias Mytholo-
gos latuit: audi Homerum.

*Suas gemina Somni porte, quarum
altera fertur
Cornua, quæ veris facilis datur exitus
umbris.
Alteræ candenti perfecta nitens ele-
phanto,
Sed falsa ad Cælum mittunt inso-
mnia manes.*

Nempe, more poetico, fabulo-
so cortice veritatis involvitur nucle-
us, quæ cum Xenophane
negat, superstitionis postulat tot
peritissimos Podalirios, qui agro-
rum somnia ad agnoscendos, vel
curandos etiam morbos dijudicant:
inficitur accusat, tot Physiologos,
qui tanto studio somniorum cau-
sas, ac portenta rimantur: falsi-
tatis arguit ipsa Scriptura oracula,
quibus verissima somniantes refert
Jacobos, Josephos, Pharaones,
Salomones, atq; sexcentos,
quod jam non esset eum dormien-
tibus somnare, sed delirare cum
ebriis, cum phreneticis insanire.

LEUC: Quod si quas vera
sunt somnia, observare vera nil o-
berit: quod ergo de Onirocriticis
tibi iudicium? MEL: Illud *Eccle-*
E. 34. stialis: qui attendit ad insomnia,
quasi qui apprehendit umbras, &

persequitur ventum: quia multos
errare fecerunt somnia. Cuius-
que somnii, quoquo modo con-
tingat, etsi raro, etsi temerè atque
fortuito, habere curam, *Favè est.*
Ita pendere à somniis, ut vitæ nor-
mata ad eorum amissionem quis diri-
gat, faciat alias omittenda, o-
mittat alias facienda, *Stolidi*, &
supra Stoicos fanatici est. Existi-
mare, quod futurorum indicia,
somnia: etsi nullam connexionem
habentibus, insunt, *Impii*; quod
promiscuè quibusvis à DEO præ-
signentur futura, *Superstitiosi*; &
quod à Dæmone præsignari omnia
possint, *Sacrilegi*: denique som-
niis, velut è Diphthera Jovis,
colligere & divinare futura, est
prorsus *Idololatriæ*. Sed horum
abusus prudenti Philosopho Oni-
rologiæ non tollit usum, atque
licentiam. Sunt somnia, quæ
nec malè, nec imprudenter obser-
ves: nam solent, nescio, quò
pacto per tenebras, dum quiesci-
mus, nostrorum ut vitiorum, ita
& virtutum specimina, quibus
multum assuevimus, sese prodere,
& in somno plerumquæ palam fa-
cere, qui, qualisque fuerimus,
antequam dormiebamus. Memi-
ni ego, ait Anthon acroamaticus,
fuisse, qui sua aliis facinora, nul-
lis alioqui fidiculis exprimenda,
per soporem intempestivè disertè,
prædicarent: memini viros, qui
noctu præliarentur, strictoque
pugione domum percurrerent: &

expe-

experimur, aliquos noctu sulillos & vina, aliquos fricillos & aleam polcere. Nempe *qualibus in rebus maleum sumus ante morati*, *Et canis ille, noctem quoque; somnumque traducimus.* Hinc ad eò dormientes insuèrunt, *Causidici causas agere; & componere leges: nauta contractum cum ventis degere ballum.* Idque non alià causâ, quàm quòd animum his iisdem curis, studiisque vigiles occuparunt. Quid igitur mirum, si consopitus, animus à Simulacro Cypridis non divertat, quòculos ante, per omne Cupidinis theatrum, traduxerat? quid mirum, si somnians Tibulli lepores aucupetur, veneturque Catuli palloferes, qui vigilans Propertii Cynthia, Biblidæque lecturâcat. Eni non inanem Onirologiæ usum, atque licentiam, Fac enim tibi Morpheus, sordidis phantasias illusio-nibus inquinat: occasiones de die datas examina, deprahensas cave. Quòd si terriculamentis animus turbet, sæpiusque infestet, scrutare originem, & humorum intemperiam temperando, ac à molestis libera. Si denique nunc ad flagitia, nunc ad virtutes impellite sentias, in Authores inquire, malum ut fugias, bonum verò sequaris. Juvat hic addere Synesii monitum, non utique ineptum, si Phantasmum illius in sensu veriore intelligas. Ait hunc spiritum moderato victu, ingenuis studiis, te-

note vitæ ad rationis leges exacte, sedandisque animi perturbationibus præparandum, si grata, quietaque habere somnia animus sit; Pythagoras certe cubitum non concessit, nisi prius suavitantu demul-sisset Phantasmum cytharæque modulamine, ad læta somnia invitasset. Sed quod Pythagoræ cythara, hoc Christiano Philosopho fuit nocturnæ preces; his fidibus delinictus, fidem non frangit infidus alia Morpheus.

LEUC: Teneo crysin de Onirocriticis: superant Noctambulones, quos vocant, de quibus tuam quoque mentem percipere, etiam atque etiam cuperem. MEL: Mixta horum symptomata oculati debent confirmant: Morpheæ excubitores, somnæque portenta dicere, ad eò vigilantium more loquuntur, respondent, disputant, scribunt, ambulat, operantur. Sed debentur hæc paradoxa, virtutis imaginatricis potentia, quam in talibus propemodum thavmaturgam stupet Philosophia: hæc quoque febricitantes sua ludibria, phantastici imaginatas extases, deliria sua phrenetici, prægnantes suos non raro debent abortus. Fuit nonnullis phantasia ad eò turbida, ut quamvis pro affines, crederent se Mundi Monarchas: imò ut ipsimet sese mortuos promulgarent, facti & sui funeris comites, ac vespillones. Hi male delirant in phan-

phantasia; pejus alii de phantasia, dum ejus vim sese porrigere, in remota quoque corpora, autumant. 1. Avicennam si consulas, *L. de an.* dicet, te solo animæ præstantioris *f. 4. c. 4.* imperio, remotissimos fascino- rum, vel sanaturum: 2. si Alkin- *L. de dum,* admittet, per phantasticos *Imag.* quosdam radios te moturum locos res etiam diffitas: si Michaëlem 3. Montanum 3. tuebitur aucupera, *L. 1. des* virtute phantasticâ, detracturum *essais de Cælo* volueres: si Paracelsum, *c. 2. 4.* concedet per spiritus, vi imaginacionis expulsos, te deducturum *L. de de Cælo* imbres, tonitrua, fulmina: si Pomponatium, *f. asseret,* per species imaginarias aurei montis, producturum te aureos montes: & si quæ sunt alia fanaticorum sive ludibria, sive incantamentâ, quibus ut fidem adhibeas, phantasiâ pari, parique helleboro indigebis. In eo tamen saniores inter Philosophos convenit, virtutem phantasticam plurimum posse in corpus imaginantis, multum quoque in alienum, si accedat archæ conjunctio, & ad recipiendam affectionem habilis dispositio. Probat hoc Jacobi Patriarchæ industria, qui de se canere illud Poëtæ poterat. 1. *Medocet ipsa Pales* (An-Calpurn. gelum putat Theodoretus 2.) *Eclog. 2. cultum gregis: ut niger alba terga* 2. *marius ovis nascenti mutet in* 238. *in agna.* Demonstrant tot stigmata, *Gen.* quæ à prægrætantum phantasmate infantibus impressa, quotidie oculis

usurpamus: testantur historiarum, 3. 3. quæ à matribus, aspectu animalium territis, nunc gliris, nunc ursi, *Delrio* 1. 1. vel simiæ eçtypon produisse, auctoritate minimè vulgari perhibent, & observant. Jam corpus imaginantis, quod atinet, nemo facile Divo Thomæ 4. dissentiet, juxta *4.* quem facultas phantastica in ea, *C. 3.* quæ naturali ordine illi co- *9. 3.* hærent, potest omnia; in ea, quæ inconnexa, potest omnino nihil. Phantasia certè non adjicere poterit staturæ tuæ cubitum unum, alios tamen poterit, eosque faturos in corpore producere effectus. Nam sige tibi hominem, quales esse solent Noctambuli, cui apprehensio vehemens, acris imaginatio, cui perturbatio frequens; in hoc si, sopitâ etiam mente, sese levent phantasmata, si vivis coloribus res, sensibus haustas, adumbrent, excitabitur mox appetitus ad timorem, vel ad amorem, nunc ad iram, vel ad tristitiam: his motibus jam aliter atque aliter affectus, nunc frigore torpebit, & impallescet, nunc calore rubescet, atque exiliet: nunc loquetur, nunc operabitur, nunc objectum prosequetur, vel fugiet, quæ omnia in Noctambulis cernimus, & admiramur.

LEUC: In mentem hic mihi venit symptoma aliud, quod non ita pridem somniantem turbaverat. Somniabam, nescio, quas ingratas cum Hecateâ nam aliqua rixâ & lucta.

luctabar inaniter, confluctabar, sed sine viribus; clamare parabam, sed non poteram, quia oppressus à pondere incubantis, ac vocem, & penè spiritum strangulantis Canidiz: quid quid sit, dejectam ex hirco strigem, rebar, edentulam, quæ veris in me furis, infami pondere non tam luctantem premeret, quàm opprimeret. MEL: Vulgi errore abriperis; quam tu volaticam Camillam existimas, græco nomine Ephialtem Philotophi nominant: quod symptoma gastrimargitæ suum debet horoscopum. Nam ubi affluit alimenti satietas, impar culina est, succumbit labori stomachus, unde mala concoctio: quid ergo mirum, si crudi vapores, si sanguis minimè defæcatus, si spiritus obscuri, & retrici evadant in cerebrum, si suo pondere aggravent, & velut incubi terrificam moveant somniantibus. I. de di-
vin. c. I. imaginem? accedit, quòd observante Philosopho, ea quæ somniantes percipimus, majora longè videantur esse, quàm sint: cum enim sensus sepe obtusus, limatà crisi, discernere objecta nequeat, quibus afficitur, ad notissima in eo genere, adeoque majora longè convertitur: fac enim, pituita aliquantulum dulcis, defluat in dormientis palatum, in Samsonis favos incidisse se somnabit: si sonus exiguus aures pulsât, Jovis tonitrua, Enceladum fulminantis audire sibi videbitur: si calor modicus partem corporis occupet, Phalaris

tauros sibi finget, usque cremari vivum se judicabit. Hinc est, quod & tu nuperrimè, spiritus cerebro incubos sentiens, injecto te opprimi Cauaso, vel à furiatâ Circe te suffocari putaveris; quod onus ut quis excutiat, comatur, luctatur, suspirat, succlamat, & tamen in mediis conatibus ager succumbit, nec lingua valet, nec corpore nota sufficiunt vires, nec vox aut verba sequuntur. Habes mali originem stomachi debilitatem, humorum colluviem, quam, si te amas, cave: sunt ejusmodi symptomata morborum gravium certa & formidanda præludia.

LEUC: Superfunt leviora de somniis dubia, quæ absque Alexandri gladio, ni fallor, solves. Et imprimis quidem, cur somniantes, multiplici varietate fallaciæ, nunc sibi videntur audire, nunc intreri, nunc legere, nunc cum Eurialis colloqui, cum tamen res ita se minime habeant? cur videre se putant nunquam aliàs visâ? cur audire nunquam audita? cur animo observantur tam nova, tam extranea & portentosa, ut aliquando nec pes, nec caput debite reddantur formæ? MEL: Eam habent imagines, quas sensus interni formant, naturam mirabilem, ut artem longissimè superent. Adonidem pingit Apelles, sed mutum sine voce, immobilem sine gestu: eundem tibi phantasia depingit, sed viventem, sed loquentem, ita ut, clausis etiam

Virg. 12.
Æneid.

etiam oculis, actiones videas, sopitâ aure percipias sermocinantem: sed nempe hæc est phantasmati virtus, ut non modò repræsentet rem ipsam, sed rei quoque adjuncta, loquelam, formas, figuras, loca, & actiones: unde cum sensus sopiti operentur quasi per umbram, & ratio ligata errorem dissimulet, hæc omnia non aliter obveniunt somnianti ac vigilantî. Alterius dubii causam in vapores & spiritus Stagiritâ refuadit: hi enim in cerebro divagantur sine lege, turbant simulacra sine ordine, committent tumultuarii, hebetant confusi: unde est, quòd, animâ otio indulgente, vicarium regimen imaginatio occupet, quæ proin, pro sua indole ineptâ, species, velut pendentes in aëre nubes, nunc in hanc, nunc in illam mutat figuram, ex iisdem variè combinatis, nunc hæc, nunc illa formare solet Idola, ut nil tam præposterum, nil tam monstruosum cogitari queat, quod suâ Virgulâ creare nequeat Morpheus, etsi imagines nullæ de novo sensibus internis accedant. Ex his jam facillè liquet 1mo, cur hæc ipsa non accidant vigilantibus? animâ enim, ad clavum sedente cessat confusio, vapores turbidi non obnubilant cerebrum, nec spiritus, vagâ licentiâ, tumultuantur, speciesque perturbant. Liquet 2^{dò}, cur sub auroram clariora, minusque distorta sint somnia? quia nempe vaporum copia, somni decursu jam diminuta,

ipsâque spirituum agitatio jam facta remissior, non ita sensuum inter-norum functiones perturbat. Liquet 3^{tiò}, cur ineunte somno, præsertim si à mensâ statim ad culic-tram, non illicò appareant somnia? quia vapores vehementiùs agitati, sic confundunt imagines, ut veluti in aquâ motâ, ac turbidâ evanes-cant. Hæc ipsa ratio declarat, cur temulentis & helluonibus, vel nulla, vel confusa appareant somnia? nam sicut radios rotæ, citatissimâ vertigine circumactæ, non percipis; sicut circulatorum Mæandri, per plu-res lapillos, stagno injectos, sese interfecant, atque confundunt, ita turbulenti vapores, motu suo perplexas reddunt imagines, somnianti non facillè discernendas. Liquet denique, cur aliqui totâ vitâ non somnient? quia spiritus habent tam agiles, tantâque expirationum vim ejaculantur in cerebrum, ut ostendendis per quietem imagi-nibus locum minimè concedant.

LEUC: Mihi certè jam non occurrit, quod de somniis curiosus indagem. Hanc suspendo, si quid occurrat tibi, & Sphingem age & Oedipum. MEL: Occurrit ænigma unicum, quod discursui nostro imponet epilogum. Datur in rerum natura *malum latificans*, datur *bonum contrifans*: quid illud? somnium dices, & meritò: nam somniavit Principum non nemo, sceptro se spoliatum, & purpurâ, non jam Cæsi palatia, sed

hi mappalia sese incolere: evigilavit, & unà cum somnio fallaces umbras latus discussit: en! *malum letificans*. Fuit & alius, cathedrali honore conspicuus, qui, cum gemino in loco, Episcopos vita simul & dignitas deseruisset, utriusque honoribus inhians, noctu per somnium, duos sibi baculos offerri conspexit, usque geminum sibi pedum portendi credidit, vanus Augur: nam altero die, ex equo graviter in terram afflictus, cum crus utrumque fregisset, grallasque sibi ad promovendum corpus dari conspiceret, exclamavit: ô fallax simul, & verum somnium! & ecce! hic *bonum contristans*. Bene igitur somnium dixisti illud, bonum evigilantes amisisse dolemus, quod malum experrecti evasisse gaudemus.

LEUC: Hoc ænigma, credo, illi quondam Philosophi solvent, qui dum in vita somniârunt, in morte tandem, sed serò nimis evigilant. MEL: Ita est; quærant, si lubet, qui somniando Mundum adorant, quærant, inquam, quid sentiant jam vigilantes, postquam in cogitationibus evanescere sic somniantes. Heu! 1. *veluti somni-*

1. *um surgentium, Domine, imaginem nostram ad nihilum redigis.*
 20. *2. Turbati sumus insipientes corde,*
 Ref. 75. 6. *dormivimus somnum nostrum, & nihil invenimus in manibus nostris.*
 3. *3. Quid profuit jam nobis superbia,*
 Sep. 5. 8. *aut divitiarum jactantia quod can-*

tulit nobis? transferunt illa omnia, tanquam umbra. 4. *Ecce! velut somnium evolans non invenitur* Job. 20. *existimata felicitas, transit, velut visio nocturna.* Quærant, si Eccl. 1. lubet, inter Philosophos Regem, & 2. inter Reges Philosophum, sapientissimum, nisi Aras posuisset mundanæ vanitati, felicissimum, nisi somniando nimium indulgisset vanæ felicitati: quærant, & gemens ingemiscet: *omnia, qua desideraverunt oculi mei, non negavi eis, nec prohibui cor meum, quin omni voluptate frueretur: sed in omnibus inveni vanitatem, & afflictionem spiritus.* Verbo: *vanitas vanitatum, dicit Ecclesiastes, & omnia vanitas.* Quærant Ep. 103. inter Doctores, Doctorum Phœnicem, Augustinum, & suam exprimet in hæc verba sententiâ: *omnes ista felicitates seculi, qua videntur, somnia sunt dormientium: nam quomodo qui videt thesauros in somniis, dormiens dives est, sed evigilabit, & pauper erit: sic omnia ista vana hujus seculi, de quibus homines gaudent, in somno gaudent. Evigilabunt, & invenient, somnia illa fuisse, & transisse, sicut dicit Scriptura, velut somnium surgentis.* Quærant inter Sapientes Mundi Octavum, Bernardum intelligo, & ex hisce præmissis deducet conclusionem: *ergò si sapias, desine ea sequi, que & assequi miserum est: beatus, qui post illa non abiis, qua*

*que possessa onerant, amata in-
quinant, amissa cruciant: annon
ea satius cum bonore spernis, quàm
cum dolore perdis? annon ea pru-
dentius Christi cedis amori, quàm
morti?*

LEUC: Onirocriticos hósce,
si Philosophia in suis somniis confu-
lerent sapius, dormirent, credo,
securius, certè felicius evigilarent.
Sed ignosce, unum est, quod in-
te miror; quod præter morem,
tu nullum discursui Patronum ho-
die; quòd nullum in tua Poëcile
sanctiorem tu mihi Morpheum,
cujus exemplo sic dormiamus in
posterum, ut ad sanctiorem vitam
evigilemus. MEL: Rectè mo-
nes, sic in avia me deduxit discursus,
utin epilogo quærendum mi-
hi exordium. En! Beatum Syl-
vestrum, fabulosum minimè Mor-
pheum, qui suo exemplo faciet,
ut si minus dormiamus, saltem
oculos claudamus, ne amplius vi-
deant vanitatem. Auximi natus,
in Piceno juvenutent trivit, vel
attrivit potius: nam Philosophiam
somniaando exegerat, Professore
Phantaso, qui per formas varias,
deformaverat potius, quàm for-
maverat hunc mollem Sophum.
Illius studium, vigilare noctes,
dormire dies, vivere Mundo, &
mori Cælo, elegantium formarum
esse amorem, & amatorem: sed
lethargum illi excusserant vespillo-
nes; nam fortè fortunâ sarcopha-
gum eruebant, quo non ita pri-

dem reconditum corpus adolescen-
tis, dum viveret, nobilitate & di-
vitiis inclyti, nec non elegantia for-
mæ, ad miraculum exculsi. Ad-
erat spectaculi arbiter Sylvester,
cùmque occidisse oculos tam
lucidas stellas, defluxisse turpiter
aureos illos capillos, turbatam
putore illam frontis serenitatem,
expirasse illam oris ambrosiam, il-
lum genarum dulcissimum risum,
illum denique, quem tota urbs
ardebat, ignem omnem in paucu-
los subsedisse cineres videret: *heu
mibi!* exclamavit, *nisi cum men-
te sanâ, oculos etiam abstulit Ven-
nus, in hoc speculo meum video
vultum. Video planissime: sum,
quod hic fuit, & verò ero non mul-
tò post, quod hic est:* verba hæc ge-
mitus interruperant, lacrymis de-
inceps loquentibus: abiit, sed
melior, quàm accessit: excussit
somnia, & ex suspiriis sensit,
tandem aliquando se vigilare: ape-
ruit oculos, viditque formas, quas
hactenus credidit substantiales, flu-
xas nimium esse, & accidentales.
Agnovit ex hoc naturæ ludo, à
Phantaso constanter sibi illufum,
somniaisse se somnia, nec nisi inani-
bus umbris hactenus inhiasse.
Hinc, relicta Patriâ, deslevit so-
lus, quod cum multis peccaverat.
Sed nihilominus diu soli esse non li-
cuit: accivere gemitus, similes
focios, qui que somniantem secuti
sunt, secuti quoque sunt vigilantem:
quos ipse meliore Philosophiâ ex-
cultos,

cultos, ad laureolam feliciter promovit, quam Discipulis, atque Magistro Cœlum dedit gloriosissimam.

LEUC: Admiror hac in Laureolâ tam faustam Philosophiæ coronidem: sed quibus putas, doctrinam hanc, Mundo novam, stabilivit principis? MEL: Dabo illorum Epitomen. Thesis primam desumpsit ex D. Ambrosio: qui Philosophiam nil aliud esse dixit, quam *meditationem mortis*: hinc

In Pbg- done. sopbantes soli morri studere asseruit, utpote quorum meditatio unica, animam separare à corpore: addit Macrobius, accomodè in Platonis sententiam: mori etiam dicitur, cum anima adhuc in corpore consistuta, corporeas illecebras, Philosophiâ docente, contemnit, & cupiditatum dulces insidias, reliquasque omnes exuitur passiones.

Thesis secundam posuit ex Regio Davidis Oraculo, *homo vanitati similis: dies ejus sicut umbra praetereunt.* Nempe omnia somnia,

L. 7. ut bene dixerit Plato, nos similes illis, qui in subterraneâ specu, ostensas in umbra divitias, mirantur & concupiscunt: hinc conclusit cum Divo Ambrosio: *relinquamus umbram, qui Solem quærimus, deseramus fumum, qui lucem sequimur.* Thesis tertiam mutuavit ex illo Servatoris repetito sæpius monito; *vigilate: nam tempus non erit amplius.* Som-

L. de fug. sac. c. 5.

nus à Natura nobis ingenuus, sed propter vigiliam: dormire oportet, ut vigilemus. Sed quàm malè multi observant hoc monitum, qui in Naturam injuriæ, vigilant noctes, dormiunt dies, quosque Hesperus in tripudiis vidit, Phoebus somnolentos miratur, in meridie Phœbus obstupescit altum sopitos. Samson dormiendo perdidit crines, cum crinibus vires: dormiendo his crescunt crines, decrevit tempus, augmentur vires, minuitur virtus: non enim, velut dormienti Timotheo in calles venere Urbes & Regna, ita istis stertentibus, ultro sese aperient Sidera: *Regnum Cœlorum vim patiuntur.* Plut. in Apoptb. Denique quartum modum sciendi, præ reliquis inculcavit, quo discerent ejus Discipuli: *bene mori.* Stagirita, modi hujus oblitus in vita, certè statueret hunc redivivus: hunc solum, qui didicerit, totam D. Sylvestri didicit Philosophiam. Sed quæ nostri temporis est infelicitas: piget discere, juvat dormire: mirum sane, quòd mortem sic horreat Juventus, somnum sic amore depereat; Homero si fides, *somnus est frater mortis*: si Horatio, *mors est sopor perpetuus: Ostulta, quid est somnus, gelida nisi mortis imago?* dormi: *longa quiescenti tempora fata dabunt.* Dormi: *nam nox est omnibus una dormienda*: dormi, sed cave, ne tibi mors dicat, quod olim vigili, malè vigili, quia dormien-

Plat. mienti, dixit Epaminondas Thebanus, dum eum hastâ confodit: talem relinquo, qualem invenio, & utinam! jacentem ad Austrum potiùs, quàm Aquilonem. Sed

tandem satis: cui Theses hæc displicent, legat statuta, quæ suis Philosophis Divus Sylvester: accepit illa à mortuo, ut bene viveret: tu accipe à vivo, bene ut moriaris.

STATUTA ACADEMICA.

Ex mandato Mortis Peripato affixa.

*Stato Philosophæ,
Statutumque tuum lege, & elige
In his Statutis.*

Primò

Statutum est mori.

*Hebr. 9. En! Philosophia initium à termino
27. sumitur,*

*In quem resolvitur propositio vita:
Ut scias,*

*Quòd ablata per mortem copu-
lâ,*

*Non nisi duo extrema remane-
ant,*

*Qua quia extrema, ad terminos
spectant,*

Fausa vel infausa aternitatis,

Ut vel predicentur in Cælo,

Vel panis subjiciantur in orco,

Illud in mortis Logica mirum,

*Quòd ipsa resolutio resolvatur in
terminum:*

Nam terminus mors est:

Non significativus,

Quia nihil significat,

Et hoc ipso significativus;

*Nam malum significat, quia ni-
hil.*

*Categoricum restantur mortui om-
nes,*

Quia absolute inevitabilem:

Nam è tumulis clamant:

Morimur omnes;

Fuimus, qui es; eris, qui sumus:

*Fuimus, non sumus; es, non
eris.*

Secundò.

Statutum est mori

Omnibus.

*In Peripato mortis, nulla in usu
distinctio:*

*Nam mors est terminus absolu-
tus,*

*Et absolute privativus, quia ca-
cus;*

*Hinc nescit distinguere inter Irum
& Cyrum:*

*Inter formas Adonidis & Ther-
fitis:*

*Inter Senem & Juvenem, doctum,
sive indoctum:*

*Sed positis cujuscunque vitæ pra-
missis,*

*Sine distinctione necessitat ad con-
clusionem:*

Et

Et utinam! non indirectam.

*En! quam nos bene mors doceat,
Etsi nihil distinguat!*

Tertio.

*Statutum est mori omnibus
Semel.*

*Bis hoc semel considera:
Nath post se trahit aeternum semper.
Time semel errare, ubi nemo bis
errat:*

*Errores vitæ licet corrigere,
Errores mortis non corriguntur:*

*Nam errasse semel,
Toto Cælo est aberrasse pro semper.
Nunquam viues bene, semel male
se moreris:*

*Semel bene si moreris, nunquam
viues male:*

*Ubi ceciderit arbor, ibi erit.
Difficile morimur, quia semel:
Moreremur facilius, si bis liceret.*

Quarto.

*Statutum est mori
Statuto tempore,*

*Nam Deus posuit terminos, qui
præteriri non poterunt:
Hic sistant gradum etiam Hercules:
Quia non plus ultra.*

*Illud certum,
Quod nil certius morte, nil mor-
tis incertius tempore:
Differentia gradus,*

Inter

*Aliquando, & quando,
Ut nihil dicam de quomodo,
Quia hunc modum etiam nescimus.
Modesta.*

Illud sat exploratum,

Quod mors futura sit Echo vitæ

Nam qualis vita, finis ita.

Ceterum

*Dies ultima lateat, ne lateat,
Utque qualibet instar ultima obser-
vetur.*

Quinto.

*Statutum est,
Revertéris in pulverem.*

*Resolutione non indiget hac resolu-
tio,*

*Nam dabitur certò,
Et quidem usque ad materiam pri-
mam.*

Illud mirum,

Quod per accidens

*Nulla in morse datur conversio,
Sed tota fiat per contrapositionem:*

*Fuisti Nobilis, eris Ignobilis,
Putrescet sanguis, quo gloriaris,
Nec inter catuarias, ut inter ceras
Reperietur discrimen.*

Dives es, fies egenus:

*Quoniam cum interieris, non su-
mes omnia:*

Ps. 48.
18.

Et ex centum tunicis,

*Vix unicus manebit cento,
Thesauros arngo, byssum corrumpet
tinea,
Et delicatam cuticulam depascent
vermes:*

*Lapidem philosophicum habebis,
Sed sepulchralem.*

Quid es sollicitus de auro?

*Post mortem navio non indigebis,
Gratis vehuntur Divites ad Ditem.*

Formosus es, fies deformis:

*Palescent rose, languescunt lilia:
Tres sanctis Charites erunt,
Fœtor, Putredo, Vermes,*

U

Ut sis specula mortis recundane zala
Cupidinis.

Dum vivis, vive jam Bacchana-
lia,

Mors dabit laxam,
Ne agnoscaris, qui fueris.

In die cinerum.

Abi Philosophbe:

Legisti Statuta,

Sed fat, ne legeris sine Statuto:

Hinc redi,

Gal. 6. Et statue, operari bonum, dum
10. habes tempus:

Excute somnum, ut melius dormi-
as,

Ne aternam dormias.

Mors somnus est, & somnus
mors:

Hinc quò plus dormies, vivos mi-
nus.

Non habes exiguum tempus, sed
multum perdis:

Lusu deludis vitam,

Quam brevem quereris:

Impellis tempus; quod ire dicis vo-
lucius.

Non recipis brevem vitam, sed
facis:

Inops temporis non eris, si non sis
prodigus.

Hinc

Malo huic Philosophus provide:

Auge amos virtutibus,

Atque ut mortem fallas,

Incipe immortalis esse dum visis:

Oportet

Ut futurus aternus,

Eternitatem hincboes in t' d

tempus.

Somnia negligite, quia vana

Nam transeunt:

Vita ista Lyceum est,

Peripateticum te esse memento.

Si vis in saculo videre,

Vel in saculo sine saculo vive,

Vel saculum extra saculum

exige:

Morere sapius, ut semel bene:

Morere in tempore,

Ne moriaris in aternitate.

Vigilabis bene,

Si hunc somnum saepe consideres,

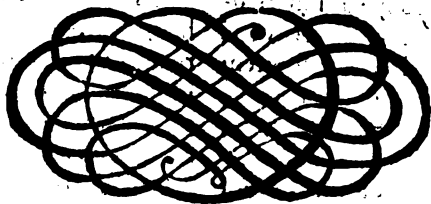
Super te sternetur tinea,

Et operimentum tuum grunt

vermes.

Isaia. 14.

11.

SPECULUM PHYSICUM,
Sive
DISCURSUS VII,
De
PRINCIPIIS PHYSIOGNOMIÆ.

LEUCOTHEUS. Philosophis speculo inter dictum hæctenus rebar, quia symbolo vanitatis, quod Gynæces ornaret

potius, quam Athenæa: sed scrupulum eximis, dum & tua Poëcile ejusmodi perspexitatis superbit.

MELANDER. Non inaniter, sed philosophicè superbit hoc speculo, quod utinam! inspicerent tui similes, forsitan haurirent inde plus veritatis, quam vanitatis. Artis speculi fateor, proscribit Philosophis, & merito, quia dum formæ lites cum Paride judicant, extra formam Philosophum abducunt. Nutriat ille potius sylvam in mento incomptam, in qua hircocoryi commodè stabulèntur: frontem caperet, & rugas, nubium instar, adducat, unde comæ, & fulgura promicent; voluminibus indormiat, ut magnum Naturæ librum cerebro complectatur. Hæc leveriora Catonis studia: hoc Mundi speculum, vel à Natura,

vel à Naturæ nutrice Scientiâ perpolitum, Philosophia inspiciendum non modo Sophis permittit, sed etiam morosius contemplandum proponit. Hinc si Senecæ fides, speculorum inventrix ipsa Natura, ^{L. 1. natura.} prima in oculo nobis proposuit, dum humori crystallino, à tergo ^{cur.} adjunxit retinam: secundum in aqua, ubi fundum pro plumbo adhibuit, ut si ibi sese cererent Sophi, non cum Narcissis perirent, sed, juxta consilium Socratis, formosi vitarent infamiam, deformes id, quod negat vultus, virtute redimerent: Senes nihil canitiæ suæ agerent indignum.

LEUC: Sed cedo, quid in hoc physiognomico speculo, peregrini tu mihi nominis adfers ex Hellade? quid *physiognomia*? an hæc Scientia in Peripato cognita? an civitate donata? & quæ ejus principia, ut speculi instar Philosopho servire queat? **MEL:** Apparet enim verò, quod Hellepontum non superaveris: adeo non Athenis

*Maurus
Præm.*

Athenis modò es hospes, sed & tota in Hellade peregrinus, ut ipsam quoque linguam ignores. Peripetum lustra, & mox oculis incurret hujus nominis etymon, dum *facultas esse describitur, qua ex signis fixis, in corpore apparentibus, naturam, iudolem, mores, ac propensiones hominum, conjectura minimè vanà, scrutatur.* Ea! genuinum hujus Scientiæ ebypon, cujus veluti fronti inscriptam hæc leges syngrapham: *ex notis ignota.* Scientiæ hujus, quam physica sibi numerat subordinatas, tam varia, quam solida sunt fundamenta, quæ sua sponte dabit discursus. Præcipuum, cui veluti basi tota innititur Physiognomiz structura, nobis insinuat Princeps noster Philosophus, *artificiosam nempe factus corpus inter & animam,* quò fit, ut una alterius affectiones, motusque communicatione mutua, consequatur. Ea! Scientiæ hujus Achillem, quem solidissimæ firmant expectentiæ, quas jam habemus intemulentis, vel agris, ubi anima, vel aggravatur à corpore, vel infirmatur: quas jam videmus, in æstusibus furorè, vel amore, aliisque animi motibus, quibus mutatione sensibili, & ipsum corpus compatitur, & commovetur. Hinc cum Duce nostro ita concludimus: inter corpus & animam datur mutua proportio, inter affectiones, motusque sympathica

*C. 1. Phy-
siog.*

quædam communicatio: dari igitur potest facultas, qua ex corpore, veluti speculo, colligamus hominis naturam & temperamentum, ex temperamento inclinationes, humores, & mores. Jam facultas ipsa à nobis dicitur Physiognomia; adeoque datur Scientia physiognomica, quod in ordine ad questionem propositam erat hic demonstrandum.

LEUC: Habeo artis lineamenta, sed habeo amplius, si quid nature, quid temperamenti nomine intelligas; fusius ex te intelligam. MEL: Natura cum temperamento synonymè accipitur à Physiognomis; utrumque pro complexione hominis, qua inclinatur ad hoc, vel illo modo operandum. De hac natura bellè ex Seneca Lipsius, *Natura feminis bona mentis nobis ingenuit, famæ res, & scintillas, que in aliis magis, minusque elucens, ut est animi temperies: de hac Poëta: naturam furcâ expellas, tamen usque redibit.* Porro pressius si indagemus, non uno penicillo expressam temperamenti effigiam cernemus. Stagiritæ, sicuti corpus nil est, nisi compositum ex elementis, ita temperamentum consistit in aggregato ex humoribus quatuor, nempe cholera citrina calidâ siccâ, simili igni: sanguine calido, humido, simili aëri: phlegmate frigido, humido, simili aqua: cholera viscâ, simili terra

R 2

L. 2. ad
Stoic.
phil. diff.
10.

terra in frigore & siccitate. Avicenna è primus quatuor qualitibus; quintam quandam & simplicem sibi finxit emergere, quæ quod temperatas contineret omnium vires, in ea consistere iussit

L. 3. phy-
 foleg. c. subtili Fernelio *propago* dicitur *foale. botè* quo *permixtionis*, *factæ* *quatuor elementis*; à cuius mente non aberrabimus, si temperamentum dicamus *contentum* *quemdam* *quatuor principum qualitatum*; *ex omnium elementorum permixtione resultantem*. Ita Principes idiomatis Philosophici, ex ea potissimum ratione, quod in hoc conceptu, difformiter uniformi, consistat *inclinatio illa ad hoc; vel illo modo operandum*, quam uno *semperamenti* vocabulo communiter indicamus. Liqueat igitur prima, humores ad temperamenta, quasi suos ad radices esse quidpiam consequens, nec inepte, ad Galeni mentem; nominari *secundæ* *veluti elementæ, quæ massa sanguinea à corde genitæ sunt*: hinc non adeo quis naturâ terreus, vel melancholicus; ut nunt; qui multum atræ bilis habet, sed quia ex sua elementorum permixtione, multum atræ bilis habere exigit. Liqueat *secundò*, quod termino communi quidem, sed minus physiognomico, hunc sanguinei esse temperamenti dicamus, cum

L. 6.
 hæc (Fernelio Iudice) non *temperamentorum*, sed *dominantium*

humorum sunt nomina: neque enim est, illum temperamento sanguineo, esse dicimus, cui multum est sanguinis: nisi dicere velis, quinque cupuris hominis, qui ad extremum sensum peringeret, temperamenta, quia Ibid. l. e. 10. eorundem numeramus ætates, huc moribus multum discrepantes: sic decrepitorum ætas est frigida, Juvenum censetur calida. Liqueat tertio, unde quibusdam distinctio inter temperamentum innatum, & adventitium; nam latiore vocabulo, cholericum, pro temperamento cholericum acceperunt: quippe sicuti certum est, phlegma augeri posse in homine, qui temperamenti phlegmatici non est, ita pariter est prorsus indubitatum, effectus minime paucos temperamenti phlegmatici reperiri in eo posse, cui tamen contrarium Natura dedit temperamentum: contingit id, vel virtute, vel vitio, vel à cibo, vel alia ex accidente. Testis est omni exceptione major D. Patriarcha Ignatius: deceperatis, ita loquitur, ipsos in Orbis Urbe Principes Archiatros, qui phlegmaticæ eum Naturæ, unanimi calculo; condemnarant, eum tamen esset in excellenti gradu cholericæ: effecit nempe in illo virtus, ut infusus fibræ calor, contrasationis imperium, non prodiret. Neque enim facile dixeris; omnes Thebæidis iacolas, temperamento fuisse melancholico, eò quod longo exercitio, silentio &

solitudinē, rerūque delectabili-
um contemptui assuevere; nam
per hamores hos fictitios non ex-
tinguitur primæva qualitatum tem-
peries, sed sopitur non nihil, ac
tegitur, & injecto, veluti capistro,
L. 1. de continetur. Liqueat denique quar-
tem. c. 8. s. 10, à Medicinæ Principe Galeno
hæc ad calculum revocari novem
solummodo præcipua hominis
temperamenta. Primum est tem-
peratum, quod alii *justum*,
scilicet ad pondus appellant, eò quod
æquales à qualitibus visces partici-
pet, justaque cæterorum lex sit,
ac regula: non temperata sunt re-
liqua octo temperamenta: sim-
plicia quatuor communius jam
cholericæ, sanguineæ, phlegmati-
cæ, ac melancholicæ nominibus
appellantur, cum tamen melius
longe ignei, ærei, aquei, & ter-
rei nomenclationibus affici debe-
rent, eò quod ut diximus, ab ele-
mentorum principalibus, quàm ab
humorum mixturâ oriuntur: hæc,
utalia, in nullo hominē esse repe-
rire. Conjugatorum innumera-
bilis est variatio, quæ tamen ad
quatuor præcipue species revocan-
tur, in quibus una qualitas præ-
dominatur, ita, ut altera sit con-
iuncta, in gradu solummodo ex-
cellenti: atque hinc dicitur tempe-
ramentum cholericum, sanguineum,
sanguineo-cholericum, ubi id,
quod secundo loco ponitur, præ-
cellere intelligimus, & indicamus.
L. E. U. C. Ad vota proximus.

temperamenti eclipson efformasti,
quod equidem Scientiæ hujus di-
vinatoriæ objectum ego interpre-
tor. Sed age, animum explica,
quam, te Judice, meretur fidem
Physiognomia? sunt, qui illius
oracula ad Cingarum tripodem,
velut superstitionis, aut certè va-
nitatis evictæ ludibria relegant.
M. E. L.: Scio iniquam crysin, sed
quam non ferunt, nisi dictatores
illi, quibus cerebrum à doho læ-
pius volvitur, quàm ipsi cum Si-
nopenti Philisopho dolium vol-
vant. Scio rudiorum calumnias,
sed qui rudiorum, non curandas
scio, utpote quibus semper fuit
solenne, altiora captu, spernendo
explodere, Caligantes Talpæ
sunt, vel potius veritatis lucem fu-
gientes noctuæ: idèò Divinæ huic
Scientiæ fidem negant, quia timent,
ne vel invitis depingat nativum e-
clypson, ut non nisi propriâ con-
victi scientiâ, & conscientiâ fate-
ricogantur, majorem, quàm vel-
lent, Physiognomiæ habendam
fidem. Hæc ipsa causa est, cur
è Philosophis multi calamum stric-
xerint, & nobilissimam hanc Phi-
losophiæ nostræ partem, ac Divi-
næ Præscientiæ æmulam, contra
rudentes Zillos, à probroso su-
perstitionis stigmatē, efficaciter
non minus, quàm acriter vindi-
cârunt. Me quod attinget, Physi-
ognomistis meliori jure; illam ad-
judico Authoritatem, quàm olim
vatisibus suis tribus supersticiose An-
tiquitas.

tiquitas, Prodigant sepe numero, mendaces hi Dipterae fabulosa Consiliarii, è silentibus Idolorum adytis, & veluti divina passi, mille debuccinabant ludibria, quæ tamen, divina velut oracula, adorabat simplex popellus. Hæc nempe crassa erant Necromantiæ antiquioris deliria, dum tandem fucata huic falsitati larvam Philosophia detraxit, ac per Physiognomiam, veluti meliorem veritatis Magistram, suos non modo melius docuit sapere, sed & verius docere. Sic enim mecum jam pridem statui: Scientia, quæ non nisi evidentibus nixa principiis, Naturæ arcana rimatur, ignota deducendo per nota, naturali invicem connexa vinculo, neūtiquam ad Superstitiosam Antiquitatis Thulem est releganda, sed omnem potius, Eruditos inter, meretur fidem: talem esse Scientiam physiognomicam non negabunt artis periti, negare non poterunt imperiti, si paulò profundius naturalis hujus speculi fundamentis oculos immergant.

LEUC: Age igitur, Physiognomix Sacrarium aperi, & remotâ cortinâ, arcana prome Naturæ oracula, novus in Peripato Aruspex: habes me, velut ex tripode Delphico, suspensum. MEL: Triplicem Antiqui inière semitam, per quam ex inspectione somaticâ naturam, indolem, & propensiones hominis dignoscant: sed

triplex hæc semita, non nisi in totidem illos avia deducebat. Primi considerabant, cum quamam animalium specie homo analogiam corporalem præferret: extremitates magnas, pilum durum, fulvumque, leoni similem, si agnovere, mox leoninæ indolis fortitudinem arguebant: quasi verò ex hæc indicis, etiam cervo communibus, non eodem jure, quis posset deducere timiditatem: horum ergo augurium, teste Philosopho, mendax est, nisi statuatur indicium, quod omnibus, solisque brutis commune sit, quæ ejusmodi prærogativâ nobilem, pateatque hoc signum ad hanc unice significandam, à Natura determinatam. Alii Gentes cum Gentibus comparabant, Thracibusque, Scythisque corpore similes; continuo in moribus quoque æquales pronuntiabant, eadem, qua priores, fallaciâ in eisdem ex fundamentis facile refellendâ. Nonnulli è proprietatibus corporis propensiones animæ divinabant: sic in iratis notantes ruborem frontis, in timidis pallorem, continuo rubicundos cholericis, pallidos phlegmaticis annumerabant, quasi verò idem in fronte rubor; habere nequeat diversam Matrem, nunc iram, nunc verecundiam. Vana igitur fuere Antiquorum oracula, quia non ex indicis fixis, sed transeuntibus desumpta; alia igitur tentanda semita, quæ per solidiora principia

C. 2.

ad

ad veritatis physiognomicæ apicem nos perducat.

LEUC: Et quænam illa ?
MEL: E fundamentis, quæ fusiis, & sine numero congerunt Auctores, selectiora & quidem strictius non tam referam, quàm attingam, ne amoenitatem materiz corruptat prolixior discursus. Principium primum, quo veluti speculo temperamentum, & indolem, mores ac propensiones perspicias, dant *Parentes*, Quis enim tam vecors, tam sine mente vivit, ut non intelligat, eandem plerumque corporis indolem, veluti hæreditariam dotem, à Parentibus in filios transfundi: etiam lippis decantatum est illud; *quod non degenerem, & sambellem feraces aquila generent columbam; quod non procul à proprio stipite pomac cadant.* Alterum præbent *Nutrices*, quæ unà cum lacte facile humores, morèsque suos instillant, tenerumque prolis corpus immutant. Perhibet historica fides, hunc à scrofa, illum lactatum à capra, infelici embammate, suxisse mores. ita degeneres, ut prior in luto non sine deliciis se volutaret, alter saltatim incedendo, etiam lubens, plantas attereret. Sed & *educatio, præcepta, Parentum mores, Moderatorum institutio* Persæpe speculum exhibent, in quo filios contempleris: nam eandem, vel non multum ab-similem agendi methodum, consuetudo suæ implantare solet Natu-

raz, & quo semel imbuta recens servabit odorem testa diu, Poëta teste. Fundamentum quoque non modicum explorandæ indolis dant *Orbis plaga, vel climata*, quæ ob diversos siderum influxus ob aëris, aquæ, & terræ varietatem, mores, propensionesque hominum mirabiliter variant, Comœdiam naturalem, in hoc Orbis theatro, spectare te crederes, ubi Natura ipsa est archimima, Actores homines, ejusdem quidem Naturæ, studiis tamen & linguis, moribus & affectionibus, omni ex parte diversissimis. Hinc aliquæ Nationes sunt bello insignes, aliæ ingenio, virtute aliæ, aliæ vitis. Dicuntur (aliorum Sententiam refero, Paraphrastes solummodo, non censor; Nationum nulli infestus, quia Mundi civis, cui ex Instituti placitis, Patria ubique, & nullibi) dicuntur, inquam, Hispani grandes, gravitatis pleni, vultu ferii, judiciosi, inceptis constantes, Religionis, Gentisque propagandæ avidi, in Scientiis profundi, Legum & Regum amantes, proni ad mercaturas, honoris æstimatores, lætæque autoritatis ultores. Galli serunt humanos, literis que humanioribus deditos, ingeniosos, & bellicosos, ad arma promptos, vestitu comptos, gestibus leves, fideles Regibus, affectos legibus. Italos asserunt callidos, ingeniosos, sed & promptos ad iram, quod-

quòdque consequitur, ad vindictam; cultu officiosus plus scholis, quam militiæ deditos: asserunt, quòd ament cantum, & sales, ac in mensa siveveriat esse frugales; hinc lacti convivunt, nec tamen fiunt. Poloni laudantur, ut generosi, nobilitatis, & libertatis amantes, equitando versati, victu duri, apertis etiam rectis securi, ut sine muris, sic sine curis. Germani prædicantur fide sinceri, artibus clari, asperi, laboriosi, in bello fortes, ad magna nati, sed & potius amantes, ac Nationibus externis, Prothei in morem, sese facile accomodantes, In Gentibus externis famosus est Asiaticorum luxus, Africanorum perfidia, Americanorum accerrima indolis vehementia. Montani dicuntur asperi, molliores ac desides feruntur Campestris: Maritimi & Insulari sæpe prædones; Indimobiles, ingeniosi, Magiæ studiosi, numero fidentes: Assyrii superstitionosi, Persæ, Medi, Parthi, & Scythæ fidentes sibi: Phryges, Cappadoces mercenarii: Ægyptii ignavi, Afri infidi, Æthiopes animosi, pertinaces, vitæ, mortisque contemptores: Sinæ tam ingeniosi, quam fastuosi &c. Hæc, sive vera, sive falsa, dicuntur, & unde tanta geniorum & ingeniorum diversitas? dixi, à soli natalis constitutione hæc suam trahit originem. Testis est ipsa experientia, qua Sæcorum calvas, densiores

duplo, videmus cranis Germanorum; & unde? nisi, quòd Suecia Polo propior, majori longe rigescat gelu. Jam si frigori est tanta virtus, ut ossa induret, calori erit vis alia, & diverso calori vis denud diversa: illud autem est in confesso, animum, Inclinatione sympatica, dispositionem corporis sequi: tanta igitur, sit oportet, animorum, affectuum, morumque varietas, quanta est corporum, quam pro diversitate climatum nemo non esse maximam videt, & admiratur.

LEUC: Si varietas climatis sic humorum temperiem variat, *alimenti quoque diversitas*, diversis in regionibus diversa, aliam atque aliam Physiognomis indolem indicabit. Sic legisse me memini, in Anglia erupisse subterraneos quondam homines, quorum viridem frontis colorem alimento humido ex herbis, & radicibus tribuit Physiognomiæ cultor Kircherus: nec immeritò; nam compertum est denique, eos etiam cum alimentis mutasse colorem. Quod si istis alimenta colorem, alius mutare poterunt, & humores & mores. MEL: Non inaniter philosopharis: uti cibus, sic & *Convictus atque Societas* Physiognomistico Vati indicium præbent cognoscendi incognita, & divinandi occulta: quid magis tritum, quam illud Poëtæ: *noscitur ex Socio?* nempe sicut amor, ita quoque Soci-

Societas, aut similes invenit, aut facit: oracula hæc ex divino tripode dudum fudit Regius Vates: *Pf. 17. camaleleo electus eris, & cum perverso perverteris.* Sed *atatis* quoque *conditio*, Momicam aperire fenestram solet, ut faciliè arca na cordis ominari Philosophus queat. Prætextatum in foro puerulum contemplare, & quid monstrat frons florida, lacteusque in vultu color, nisi mentem ad innocua pronam gaudia? dem, ad Pompeii invidiam, jam triumphat in nucibus, jam molimine Dædalo ædificat luteas, vilia tecta, domos: jam velut in Bucephalo Alexander, equitat in arundine *Hippoc.* longa: quid partes corpusculi mol-
 3. *aph.* les, flaccidæ, atque lubricæ indi-
 24. cant, nisi aquam prædominantem, adeoque morbos per ulcera, tusses, prurigines, febres, convulsiones, centumque alias humiditatis noxiæ filias, ac appendices. Adolescentem considera, occurret turgescen- te ex sanguine roseus genarum color, scintillantes ex oculis erumpent spiritus, mobiles in fronte natabuunt succi: & quid huic è physiognomica Diptera præfagies Augur? asperum nihil, jocosa omnia, inquietum Mercurii hydrargyron appellabis: dices vagum & levem, pertæsum ad seria, pronum ad ludicra, candidum, & verecundum: cum Venusino Vate Protheum pronuntiabis, qui custodæ remoto gaudeat equis, & aprici gramine

campi, cerens in vitium flecti, monitoribus asper, utilium tardus pro- visor, prodigus aris. Cùmque spiritus & aqua ætati huic prædominentur, cum Hippocrate præfagies febres diurnas magis, hæmorrhagia nasium, paucaque alia, quæ adolescentiæ incommoda solent insidiari. Id tamen hic velim, notes, ætatem istam tam esse lubricam ad quodlibet vitium, aded mollem & flexilem in omnes partes, aded vagabondam per omnia, ut nullâ ratione certâ regi, sed quocumque impellit cupiditas, rapi temerè videatur: aded sapienter Sapientissimus omnium ætatis istius semitam, captu dixit esse *difficilem.*

In Juvenem, Senémque oculos intende, quàm diversa in utriusque *Prov.* vultu leges indicia, tam quoque argues diversas indolis proprietates. Illum liberalis, & vividus frontis color testatur, alienâ calamitate faciliè mobilem, largum, prodigum, opumque incurium & negligentem: hunc pallor demonstrat anxium, inquietum, sollicitum, suspiciosum, avarum, parcum in suis, avidum in alienis. In illo calidus ebullit sanguis, promittant distentæ venæ, turgescunt succi roscidi, & activi, ex quibus colliges sociabilem paribus, amicorum amicum, Sodalium studiosum, loquacem, ad lusus pronum: in isto sanguis parvus & frigidus, collapsæ venæ, succi aquei, crudi, effœtisque, è quibus conjicias tetricum, tri-
 S stem.

stem, & querulum, deteriora omniantem, morosum, lentum, & frigidum. Illum spiritus copiosi, & impetiosi indicant gloriæ cupidum, ambiciosum, iracundum, violentum, præcipitem, in affectionibus effrenem, in amandi modo immodicum, ut bellè Seneca, *juventutis vitium esse dixerit, regere non posse impetum*. Hunc spiritus fracti, pauci & acidi reddunt cupiditibus languidum, impatientem, obrectatorem novorum continuum, exactorem officiorum rigidum, insomnem, morbidum, & vitæ tamen cupidissimum: damnantem præsentia, laudantem præterita, expectantem obsequia, & exigentem honoris, laudis, & venerationis officia. In Juvene robur virium indicat agilitatem, in Sene debilitas tarditatem; in illo articuli fortes immobilem, in hoc tremuli imbecilem; in illo viscera mollia monstrant vigorem, in hoc squallida, & exsiccata hebetudinem: in illo concoctionis facilitas sanitatem, in hoc debilitas languorem: in illo frons explicata sinceritatem, in hoc rugosa calliditatem:

Homer. in illo capillitium firmum, *valorem mentis, sed consilium tenue*, in hoc calvities cana longam ex usu prudentiam, sed cum destititio crinium mox defluxuram: in illo denique corpus erectum longiorem vitam, in hoc incurvam demonstrat propinquum tumulum. Et quid in in terram brevi sit reversa-

rus, in quo terra prædominans nunc spirandi difficultates, nunc Hipp. 3. articuloſum dolores, tusses, vertiginos apoplexia, vigilias, oculorum humiditates, visum obtusum, aliisque innumera gignit morborum genera, ut non immeritò Hippocrense Oraculum: *quid est aliud videre Senem tremulum, canum, imbellem, infirmum, quam cernere morientem vivum, aut viventem mortuum?* Sed nec juventutem dominium spirituum, oleique à morbis, & mortis prodromis reddidit securam; solent illi per febres acutas, morbos comitantes, aliisque *Apb. 29.* symptomata non rarò Libitinæ falci subjici, præmatura spolia, ut accommodè Poëta:

Dum loquor in sylvis, quid sit formosa Juventus?

Audiit hoc Echo gerrula: ventus ait.

Ex oppositâ geminâ hac ætate, exsurgit media, velut inter ætatem & hyemem, autumnus temperies, ætas scilicet virilis. Hujus symmetriam, veluti animi iconem, si contempleris, reperies in actionibus circumspectum, in affectibus moderatum, impavidum, non incitatum, non languentem, non præcipitem, inhiantem honori, sed non immodicè, lucro, sed non avarè: videbis, ut incedat in omnibus cautè, aggrediatur ardua, sustineat viriliter, perficiat fortiter; nam falsi domi-

dominio, sale condiuntur omnia, utut morborum acidum non avertatur. Varios morbos huic ætati, quæ durat cæteris longiùs, assignat Medicinæ Princeps Hippocrates, astmata, pleuritides, lethargos, phrenitides, choleram, homorhoides, aliàsque vitæ nostræ miserias, quibus in omni ætate cogimur exclamare:

*Mille modis morimur mortales:
vivimus uno:
Sunt hominum morbi mille, sed
una salus.*

Conditio Status. LEUC: Miror, quòd in hoc ætatis variæ speculo, tam variarum ejusdem hominis ectypon, detegat Physiognomia: Protheum dicerem, adeò diversas, labente tempore, formas induit, suosque exurit rursus mores. Si ætatis conditio, nunquid & *Conditio Status* augurandi dabit indicia? rationem percipe, quæ rei hujus me penitus convincit. Observaveram sapius, Thrasimandrum, dum pari mecum forte viveret, amicum; nunc ubi supra vulgarem auram, cæca elevavit illum Fortuna, totus alius, alia ore versat, alia mente spirat. In Metamorphoses Ovidii jurassem, nisi oculi fabulam demonstrarent. Nil loquitur, nisi fuliginosas Nobilium ceras, heri natus stemmatis sui truncus: studia produnt, gloriæ in posteros propagandæ Zelosum, fam-

liæ amplificandæ percupidum, summos officiorum gradus affectantem: gestus monstrant molliorem, & delicatum, hostem laboris, comptulum, & superbium, inferiores despicientem: & autoritatis rigidum exactorem: mores indicant jactabundum, injuriarum impatientem, sumptuosum prodigum cum de puncto honoris agitur, legum & litterarum, si non osorem, saltem contemptorem, in omni bus denique se proditalem, qui sibi licere plus putet, etiam in vitiis, quam ulli alteri, natalibus impari. MEL:

Linguam acuit cholera; cave ne ultra pergas: displicet etiam veritas, si tantum pungat, nec ungat: sit, quòd Thrasimandro honores mutarint mores, Nobilitatis ætenuquam is est Prototypon, utpote à quo generosa Illustrium in doles abhorret plurimum. Interea non diffiteor, è status conditione, non rarè colligi saltem adventitium, quod ajunt, hominis temperamentum. Sic ratio status Cives probat urbanos, affabiles, lautos, & cultos: agricolas contra duros & asperos, laborum patientes, deliciarum ignaros. Illos cernimus artifices, ingeniosos; hos indociles, stupidos, consuetudinum tamen tenaces, ac opinionibus pertinaces. Illos experimur pronos ad factiones, vitiis Urbem inhabitantibus obnoxios: hos ad superstitiones æque pro-

propensos, ac veram religionem; astutos, lucris suis intentos, faciliè irritabiles: seditiosos. Martis asseclas si contempleris, reperies ut plurimum fortes, audaces, temerarios, asperos, sanguinolentos: cernes non raro assuetos inferendis injuriis, & rapinis: deditos juramentis, & lusibus, Baccho, Bacchiq; pedissequis, quæ sæpe militarem sequi licentiam, cæcus est, qui ignorat. Principum, Regumque conditio mores format ad Majestatem compositos, providos, & circumspectos; sunt verbis facundi, sed non profusi: rerum militarium gnari, & economicarum studiosi virtutum: in adversis se probant constantes, in prosperis munificos: pollent judicio, subditorum calamitatibus moventur, victoriis non inolescunt, gaudent venatione, & lusibus, exercitiis equestribus libenter vacant, libentius bello: amant celebrari publicis laudibus, per ora ferri Provincias, quibus imperant; subditos, qui jussis obtemperant: dignitatis ac jurium magis sunt retinentes, quò magis se judicant potentes: sed nolo ire per singula. Sexus muliebris effigiem pro colophone juvat annectere, quam superiore penicillo, in sua animorum icone, adumbravit non ignobilis Author. Mores illis adstruit non raro simulantes, infidos & fraudulentos, sæpe tenaces, nec modicè avaros. In animi affectioni-

bus vult variabiles, mediocritatis expertes, si amore flagrant, proceres prorsus, & impudentes, si exardescant, iræ impotes, & in vindictam obstinatas; addit etiam suspiciosas, irritabiles faciliè, ac injuriarum vel maxime impatientes. Iadolem asserit levem, astutam, utut arcta nimis sit prudentiæ sphaera: laudis cupidam, ambitionem, superbam, imò si opibus polleant, si formâ, vel quali quali doctrinâ tinctas se putent, sit, intolerabilem. Genium dicit mollem, formæ ad stultitiam usque studiosum; cætera mobilem, & ad misericordiam pronum, fragilem ac inconstantem, qui pro armis non habeat, nisi lacrymas, suspiria, fraudes; qui non pugnet, nisi formæ scuto, & linguæ gladio, Sic ille.

LEUC: Hactenus satis de Somnis. statu: cur somnia silentio præteris? quæ ego veluti speculum Physiognomiae clarissimum, præ reliquis in considerationem adducerem. Si enim Medicis serviunt, ad dignoscenda morborum symptomata, cur Physiognomiae usui esse nequeant ad dijudicanda hominum temperamenta? MEL: Rectè tu equidem; sed de somniis alibi. quæ hic recoquere palilogiæ vitium foret. Illud non reticebo; *affectiones animi, quæ innocenter e-* *Adm.* *rumpunt*, omnium apertissimos complexionis nuntios esse, ac proditores.

ditores. Effatum hoc liquidò probat Venusina Vena Poëtica:

*De Arte Tu nihil invita dices, facièsque
Poët. Minerva, &c.*

*Formas enim Natura prius nos in-
tus ad omnem*

*Fortunarum habitum, jurat, aut
impellit ad iram,*

*Aut ad bimum marore gravi de-
ducit, & angit:*

*Pòst effert animi motus interprete
linguâ.*

Non potuit scilicet latere hunc Vatem, esse aliquid, quod urat in-
tus cholericum, sanguineum stimu-
let, melancholicum gravet, riget
phlegmaticum. Fuit certè in Cyro
quidpiam, ut etiam Ignarum palto-
nitii puderet baculi, dormienti sce-
ptra sengeret, conversantique, coe-
vos inter, offerret primas. Quid
multis? quam naturæ ligni proclive
est, in undis supernatante, terræ mo-
veri deorsum, igni levari sursum,
tam primum est temperamento
igneo, exandescere; melancholi-
co, judicium obfirmare. Certè
conjectura minimè inani, Heracli-
tum & Bellerophonem, Melan-
cholicorum catalogo Theophras-
tus inscripsit, eò quòd deserta &
invia lamentis, planctùque imple-
rent identidem: est enim bilis tri-
stitiæ primum, postmodum quo-
que insaniz radix non infœcunda,
quæ si semel frigore, & sicciferâ
tenacitate cerebrum occupârit, ac-

cesseritque eornes hypochondria,
de antro & catena tibi prospice:
nam proximus jam ardet Uca-
legon.

LEUC: Non difficulter per-
fundes: si enim generoso Massico
est tanta virtus, ut teste Pittaco,
sicut speculum forma, ita vinum
mentis sit index: affectui subito
elabenti quis similem neget virtu-
tem? MEL: Nego similem, &
longè adstruo majorem: hoc ar-
gumentum à fortiiori in exemplo
clarescet: ob oculos tibi ponæ tu-
mulatum fortè Cremetem: vi-
debis è cæmeterio abire imprimis
viduam, tantum non luctu obru-
tam, sequi atratos Comites, pulla-
tas præficas & pollinctores: omni-
um genis sedet pallor, innatant la-
crymis oculi, ora quasi Riphæo fri-
gore concreta altum silent: ubi
domum venerint, vestes modò,
dein etiam gravitatem, paulò post
etiam silentium damnant: subim
accumbunt mensæ, mortuale epu-
lum gustant, cyathos prensant.
Ecce! redit oculis siccitas, color
genis, ori lætita. Ipsa non rarò
vidua, ab epulis surgit Sponsa, &
antequam scriniario capulum sol-
vat, cunas dicitur. DEUM im-
mortalem! quæ tam dissidentium
affectuum causa, nisi salernum?
ferunt Legatum Principis, Virum
alios in Pythagoriâ palestrâ sat
probatum, Aula dolo, sic poculis
se proluisse, ut nero innatantem
linguam in potestate amplius non
habe-

haberet, sed ediffereret, vel maxime reticenda. Prudentior Zeno Philosophus, cum post epulas rogaretur ab Aulicis, quid Regi de eo referrent? *aliud nihil, aiebat quam esse Senem Athenis, qui inter pocula silere sciret.* Jam si tanta vis vino est, ut inducat lætitiã, secreta expiscetur, affectus, diu multumque vigili ratione domitos, in apricum producat, major erit temperamento, ad affectus proprios inclinandi: est enim vino & applicatum magis, & majoris longè virtutis. Illud tamen te monitum pervelim, me de affectionibus loqui, qui non tam eliciuntur, quam subito elabuntur: siquidem actus, qui libero subsunt voluntatis imperio, complexionis non semper fidi sunt Exploratores: videbis, ut effervescent etiam aquei, igneque ad contumelias mitescant, ita tamen, ut velex modo non difficulter conjicias, iram phlogmatici adscitam, cholericis naturalem. Denique, ut filium tandem discursui rumpam, *actiones, motusque corporis*, quia cum actionibus animi, naturali coedere conjuncti, sæpe sæpius temperiem produunt, maxime si rationis imperium prævertant. Scintillabat oculis, genibusque titubabat monstrum illud hominis, Julianus Apostata, & vel ideò, adhuc Juvenis, metum Viris sanctis incussit, minime inanem, uti demonstra-
verat eventus.

LEUC: Ignosce, si filium abruptis, dimittis invitum: discursus dulcedine irritasti orexin, non satiasti. Perge, & quæ in genere hactenus, enucleatius per partes prosequere: recreabis, certum te velim, non fatigabis. MEL: Frustra es: malim te avidum, quam satiatum: sic redibis lubentius. Hactam sat fatigatam, cum Pallade inclinabimus paulisper arbori, somno dum indulgemus; in vivum, floridumque germen excrevisse interea, licebit forsitan cras admirari. Speculum physicum jam in vetto, aliud tibi offerro Florentinum, *In Hist. Flor.* quod esse librum testatur Bruum, *Speculi* nomine appellatum, eò quod Republicæ acta præcipua Posterorum oculis exhiberet. Liber hic *speculum loquens* est: illum aperiet aliquando conscientia propria: loquetur hoc speculum, tacebit nihil. Habete patientiam Physiognomi, satiabitur curiositas vestra. Hoc aliquando speculum inspicietis, & in momento unico videbitis omnia: hunc conscientiz librum in ictu oculi perlustrabitis, & in instanti scietis plura de vita, quam tota vos docuerit vita: habete patientiam, in illo judicio poteritis exercere judicia; applicate vobis oraculum, quod Eloquentiæ flosculus, quem præcoci falce mors indiscreta demersit, vobis è tumba acclamat:

Rhetor

*Rebtor eram, dixi: conantem
dicere plura*

*Parcavetat: mæstus nunc premit
ora dolor.*

*Nullos curo tropos, nullas modò
curo figuras.*

Præviit vite vana figuramca.

*Judicialigenus, solùm tractare li-
cebit.*

*Va mihi si, causà deficiente, ca-
dam.*

Judiciale genus tractabitis Physio-
gnomi: judicium dabitis, sed
primò vestrum: statuetis vobis ip-
sistunc vestrum horoscopum, &
utinam ascendentem! adeste ergò
in tempore, & in conscientiz spe-
culo lineamenta vestra notate; in
hoc libro, vestri animi ectypon,
legite, trabalibus litteris descri-
ptum. Statutum est omnibus mo-
ri, statutum est post mortem judi-
cium. Vix oculi corporis clauden-
tur morte, aperientur animæ o-
culi. Heu! quale spectaculum,
inopinatum, horrendum! in pri-
mo momento, thymaturgo lu-
mine illustratam, stupebit se ani-
ma: patebunt unico intuitu omnia:
sine disquisitione se prodent occulta,
sine reflexione manifestabunt se
conscientiz intima. Videbis co-
gitationes totius vitæ singulas, &
simul omnes, citra confusionem;
judicabis bonas, vel malas, citra
hæsitacionem: condemnabis vel
approbabis in instanti, citra dilati-
onem. Sed & verba simul vide-

bis, omnia & singula, quin sis
confusus: à bonis distingues mala,
à malis pejora & pessima, quin sis
perplexus: probabis vel reproba-
bis justissime, quin sis suspensus.
Imò cum cogitationibus & verbis,
apparebunt simul & semel, omnia
& singula opera, & quidem sine
obscuritate: bona, vel mala ag-
nosces sine ambiguitate: æternâ
pœna, vel præmio digna senties,
absolutissimâ æquitate. Et hæc
omnia, intuitu simplici, velut in
speculo agnosces: videbis omnia,
quæ nunquam vidisti, deprehen-
des singula, ad quæ in vita mini-
mè attendisti. In instanti patebunt
cuncta vitæ instantia: in instanti
eris accusatus sine lite, sine argu-
mentis convictus, sine strepitu ju-
dicatus: in instanti lata erit decisi-
va Sententia, in eodem instanti da-
ta effectui, tuque vel receptus in
Cœlum, vel relegatus ad exilium
lustricum, vel detrusus ad exitium
sempiternum.

LEUC: Superi! quàm hor-
rendum est istud instans! quàm
magni momenti est hoc momen-
tum! jam non miror, quod etiam
Justissimi inter Justos vereantur *Job. 9.*
omnia opera, scientes, quòd Ju- v. 28.
dex Divinus non parcat delinquen-
ti. Certè alia sunt illius judicia,
alia hominum: Dominus est, ne-
mo potest effugere: omniscius est,
nihil potest latere. Quid dicet
tunc Sophus, cum ad hoc tribunal
rapi

rapise viderit solum, exutum e-
 pomide, destitutum Patronis ?
 oblituscescet ad novam hanc cathe-
 dram, ubi omnia apparebunt illi
 novissima, supra omnem fidem
 intelligibilia, supra omnem elo-
 quentiam inexplicabilia, supra
 omnem intelligentiam incompre-
 hensibilia? MEL: Ita est, frustra
 formabit Sophismata, frustra Ari-
 stotelicæ afferet argumenta subtili-
 tatis: optimè Isidorus: *ad distri-*
cti iudicis examen nec iusticia ius-
si secura est. Nihil ibi valebit,
 quid quid hic æstimatur. Sola vir-
 tus in pretio est, quid quid affe-
 retur præter virtutem, oneri erit.
 Ut alii taceant, loqui & accusare
 incipiet Sophos conscientia pro-
 pria: hæc in factis illorum testabi-
 tur, quod vidit; accusabit, quod
 dissuasit; laudabit, quod consu-
 luit. Hæc Philosopho, juxta
 Physiognomix verioris principia,
 horoscopum statuet, tam inopina-
 tum, quam ingratum. Mores
 deteget primò *ex arcto nimum*
federe, quod anima habuit cum
 corpore delicato. Dicit Philosophum
 non fuisse, sed φιλοσωμάτων,
 sensuum servum, ventris manci-
 pium, corporis jumentum. Di-
 cet, sic adhæsisse carni, ut mores
 traxerit molles, commoditatum
 amantes, delicijs immerfos, in-
 consideratos, præcipites, & in-
 constantes: mentem ad carnalia
 pronam, ad superna obtusam,
 spiritum flaccidum, & excæca-

tum, animam vitæ præsentis cu-
 pidam, & pertaxam futuræ. Di-
 cet ex arcto nimum fœdere duxit
 se vitam prorsus carnalem, dedi-
 tam vitio, quod D. Paulus etiam
 nominari inter Philosophos prohi-
 bet: quod D. Cyprianus vocat
ruinam melioris ætatis, adoles-
 centiæ scilicet, & juventutis: per
 quod *Diabolus totum hominem du-*
cit in triumphum: propter quod,
 teste sancto Remigio, *salvantur*
pauci, damnantur plurimi. Mo-
 res deteget secundò, *ex analogia*,
 quam Philosophus habuit cum bru-
 tis: dicit Philosophum non fuisse,
 sed subinde præcipitem furore Par-
 dalim, subin stertentem pigrity
 Arcadem: nunc gulâ voracem lu-
 pum, nunc luxuriâ foetentem por-
 cum: dicit fuisse Epicureâ de stir-
 pe mulum, cujus nepotes dudum
 D. Hieronymus, antonomasticè,
Philosophorum pecudes, appella-
 vit: dicit fuisse, Sardanapali vi-
 peram, vel Sibaritico de partu be-
 stiam, quæ beatitudinem suam in
 coeno, finem ultimum in delicijs
 posuit, in nulla re brutis superior,
 nisi quòd ratione utatur, ut abu-
 tatur, possitque desipere infra pec-
 us. Mores deteget tertio *ex E-*
ducatione pessima, pessimos:
 hæc non raro corruptela Ju-
 ventæ, hæc petra scandali hæc
 Innocentiæ Charybdis. DEUM
 immortalẽ! *Educatio*, quæ
 deberet esse via salutis, filios du-
 cis in avia suæ perditionis. Stu-
 pescite

De bono
 Pudicit.

perficite Parentes, & si quos hic titulus complices comprehendit, stupefcite, quòd non nisi nomine fitis Parentes, re ipsâ filiorum carnifices, & latrones. Stupebitis iudicium, quòd olim habebitis ex iudicio natoram. Heu! Leucothee, quid miramur tot ova in Peripato pessima, cum audiamus crocitantés tot corvos? non enim ob-scœnæ upupæ, candidam progenerant columbam. Progenerant filios, ne viperarum genimina in Orbe unquam deficiant: pietate crudeli dant vitam unam, ut cum tempore rapiant geminam. Sic instituunt, ut in mediis ad salutem destituant; sic educant, ut seducant, sic nutriunt, ut ad macellum Diaboli saginent. Non sat est illis in malum præceps Juventus; incitant, ut citius pereant; exemplo viam monstrant ad orcum, ne saltem per ignorantiam salventur: filios non agnoscunt, nisi pariter crocitent, & cum vitâ vitia quoque fugant hæredes. Non sat est illis prona ad interitum Juventus, Moderatores constituunt, qui Moderatores egerent: immorigeros, ut informando, natorum mores deforment: corruptos, ut filii eò certius corrumpantur, & pereant: atque ut pretiosius pereant, solvant liberale Minerval, illis ipsis, quibus utilius solvissent duplex, si natos nunquam instituisent. O Parentes, mini nè Parentes, sed potius tutores constituti ab orco;

sed potius nutriti, à Diabolo delegati, quorum filiis illud oggeras: vos ex Patre Diabolo estis. O Parentes, verè locum tenentes illius, qui homicida fuit jam ab initio: nam ipsemet si educare vellet filios vestros, scelestius educare nec vellet, nec posset; crudelius enecare etsi vellet, non posset. Sed ad Conscientiam revertamur. Mores hæc deteget quarto, ex Societate perversa perversos. Sat foret perversus ille, qui inter perversos negaret se pervertendum: quid enim hoc aliud, nisi *inter ignes non uri, inter laqueos non capi, picem tangere, nec inquinari?* Oraculum est magni in Spiritu Magistri, quòd *qui cum peioribus appetit conversari, jam se moribus depravatum offendat.* Hæc nempe mala Societas, Innocentiæ pestis est, granæ serpens, lues contagiosa: mori cupit, quis quis vivere cupit hos inter aspides venenatos. Optabat Isocrates, ut ejusmodi Juventæ probra, stigma circumferrent in capite, ut Nothi hi essent noti, & vitarentur. Noscis illos Philosophæ (nam crocitando se produnt corvos) cur ergò frequentas? audis in aurem, quòd *tantò magis gloriantur, quantò magis turpes sunt, nec tamen fugis, sed Augustino ut probes te supparem, etiam fecisse te fingis, quæ non fecisti, ne videaris abjectior, quòd innocentior: nec vilior habearis, quòd castior.* Infaustam Philosophæ sortem!

S. Paulin.
Ep. 2.
Hugo de Inssis.
Novit.
c. f.

Confess.
l. 2. c. 3.

fortem! cùm illum pudet sui pudoris, cùm erubescit, quòd erubescat. Grande malum, cùm fingitur malum, quod etiam infectum, factum esse optatur: magna miseria, cùm quis mentitur se miserum, ne inter miseros putetur felix: quasi verò non sit miserrimus, qui miserrimis cupit esse æqualis; nec sat scelestus, qui cupit esse scelestior, ut selectissimis teneat æquale pondus. Exclamare libet cum Seneca, licet Ethnico, Christianis plurimis plùs Christiano: hic non plùs ultra:

93. tunc enim consummata est infelicitas, ubi turpia non solum delectant, sed etiam placent: nam desinit esse remedio locus, ubi qua fuerant vitia, mores sunt. Infelicem Peripatum! qui toties experitur, nec dolet, quod malè semel expertus Atheniensis Peripatus, & dolere cùm voluit, satis non potuit. Erat ibidem Philosophus, Carmus nomine, quem si dixeris vitiorum sentinam, Juventæ pestem, Academiæ perniciem, laudasti; nam ipsum scelus, huic Carmo compositum, videri poterat innocens: hic, inquam, Carmus (quæ est proprietates malorum pestilens) ut sibi similes crearet Philosophos, coram Academia erexit Aram, Cupidini sacram, hoc lemmate: *amare, & amari*: ut sic scelus ostenderet, non impunitum modò, sed gloriosum, quia thure dignum, & Aris. Et ecce! quanta sit in Socio scelesto facultas, ut attrahat; quanta

in Juventute infirmitas, ut attrahatur. Habuit stygium hoc stratagemâ, tam felicem in sua infelicitate successum, ut intra pauculos soles in Lyceo Atheniensi flagitiosa baccharetur licentia, & Academia in lupanar, Athenæum in Gynæceum meretricium sit commutatum. Vah probrum, sed solis Ethnicis exprobrandum! vivimus tempora, quibus nulla Cupidini Ara, ad minimum publica: quibus nulli Carmi, notorii saltem & tolerati. Quòd si qui fortè in Peripato Sophi, qui Carmi Sectam profiteantur, excusandi sunt meritò, quia occulti: execranda quidem eorum malitia, sed admiranda magis, quia ingeniosa: non illa hæc publicè, quod ad scopum ineptius, sed occultè, quod tutius: larvam induunt, ut securius noceant: occultant scelus, ne esse scelesti prohibeantur. Excusandi sunt meritò, non enim Veneri erigunt Aras, sed libros exarant, quibus plus Aris omnibus, erigendis Veneri, destruunt. novum hoc stratagemâ ab Annibale didicit pubes ingeniosa: Is enim, contra Eumenum, Regem Pergami, pugnaturus, viperas ollis inclusas projecit in castra, quæ ex improvviso erumpentes, hosti prius intulerant lethum, quàm ille strinxerat ferrum. Hi nequiori astutiâ, sic amatoris Ovidii involucris, sic olidis Tibulli centronibus occultant, & dispergunt serpentes, ut non nocetur venenum,

nisi

*Epist.**93.**Clemens
Alex. in
Protrep.*

nisi jam haustum, nec advertant se
 Juvenes peritū, nisi cūm perire.
 Excusandi sunt meritò: non enim
 publicè erigunt Aram, sed in occul-
 to, aperiunt haram: venenum in
 ore circumferunt, conditum sac-
 caro, cui libet ut aspergant, quem-
 vis ut jocando quoque interimant:
 in urbanitatis cyatho propinquant
 phyltra, sub amicitia schemate oc-
 cultant tela, ut incautos felicius,
 vortagiosque lue, inficiant, infectos
 recent. Excusandi sunt meritò:
 nam bacchantur non nisi cūm
 Thyrso, quem floribus velaverant
 Bacchides, ut, pugionem floribus
 tectum, securius mergerent in vi-
 scera Viatorum: in Lycæis se Har-
 pocrates simulant, in circulis pro-
 dunt se Epicuros: in Ecclesiis fu-
 sas putes ex ære statuas, in conven-
 ticulis Gæones: verbo: *suus*
Nerones, fors Catones, simulant
ovem, ut tegant lupum. Deni-
 que excusandi sunt meritò, nam

1. Ecclesiastico teste, 1. non nisi in
 C. 10. *silencio mordens, ut serpens: &*
quod satis mirari non potest Seneca,
 2. *iisdem sunt vitiis gratiosi,*
 Ep. 94. *quibus nocent.* Quid ergò mi-
 rum, quod eodem Authore, tam
 3. peritū expugnatores aliena pa-
 Contr. *dicitis, quàm negligentes sua:*
 l. 1. quid mirum, quòd sic exarment
 Pom. Cupidinis pharetras, ut plura tela,
 in Juvenæ ruinam, velint emittere,
 quàm Venus ipsa possit sufficere.
 Stupete Carmi, Aras destruite,
 plus isti nocent silendo, quàm vos

loquendo; plures occultæ Venæ
 immolant, quàm vos Cupidini
 publico Athenis sacrificastis.

LEUC: Superi! quàm para-
 doxa tu affers hic argumenta ad ex-
 cusandas excusationes in peccatis.
 Non ausus sum hactenus peroran-
 tis Philippicam interpolare. Tūc
 putas, sic in iudicio excusandos
 quondam à conscientia improbos,
 proborum pessimos seductores?
 MEL: Ita est: sic excusando sat
 accusabit, sic laudando genuinum
 statuet, vel invitis horoscopum.
 Sed infinitus sim, si ire velim per
 puncta Physiognomiae principia,
 quibus coram tribunali Divino con-
 scientia deteget Sophorum mores.
 Nil dico de *alimenti varietate*,
 quæ corpori subministravit tot in-
 centiva libidinum; nil de *potus*
diversitate, qua cūm toties hau-
 serunt malè salutem, vires corpo-
 ris, animæque simul exhaustæ sa-
 lutem. Nil affero de *ætatis con-*
ditione, quæ in omne malum præ-
 cept & prona; nil de *afflictibus*,
erumpentibus innocenter, qui ra-
 rò innocenter erumpunt, sed præ-
 cipiti plerumq; alveo, honestatis
 repagula dirumpunt. Non com-
 memoro ista, quia non nisi frustra,
 apud leves quosdam Philosophos,
 aded gravia commemorantur.
 Clamat æterna Veritas, Præcone
 Apostolo, quòd ita *peccantibus Hebr.*
voluntariè jam non relinquatur 10.
pro peccatis hostia, sed terribilis
 qua-

quadam expectatio Judicii: sed huic clamori oclamat Salvianus, admiratione abreptus; puto, non creditur DEO, & quid dicoputo? utinam ambigere putarem, & non evidentur cognoscerem! non creditur DEO. Clamat Christus ad ejusmodi Stipendiarios orti Quæstores: va! homini, à quo scandalum venit; sed non creditur DEO. Clamat DEI locò Hipponense Oraculum: va! etiam laudabili vita hominum, si remota à discutiis misericordiâ; sed non creditur DEO: clamat conscientia propria, DEUMque rigidum proclamat in peccatis homini pro-
Matth. 5. pris: nam exiget ad usque novissimum quadrante: crudelem pro-
Job. 30. clamat in alienis, mutatus es mihi in crudelem, animam exigendo pro anima; sed non creditur DEO.

LEUC: Quid ergò remediū superest? qui DEO non credit, jam creditur judicatus, & condemnatus. Forlan si à mortuis quis resurgat, credent infideles hæ nocturæ, oculosque aperient lumine rebelles Talpæ? MEL: Erras; habent Moysem & Prophetas; his si credere renuunt, neque si quis ex mortuis resurrexerit, credent. Ut tamen nihil intentatum relinquam, ab inferis mortuum excitabo; doceat ille, quæ in judicio didicit, ut ejus saltem exemplo, Sapientes simus, & sapiamus.

Percipe, quod de Divo Brunone annales produnt, quibus fides si demus, levitatis nemo nos arguat; nam est tanta autoritas, ut cum illa errare non possit non esse Philosopho gloriosum. Produunt illi hunc Sanctum, necdum Sanctum, sic Philosophiæ Parisiis dedisse operam, ut Mundi illecebras, si non amaret, nequiquam tamen averfaretur. Sed DEO sic disponente, accidit casus, è quo multum resurgerent: mors nempe accidit Doctoris cujusdam, per quem malè mortuum, melius vivere plurimi docerentur. Extulit ille è feretro, fatali caput (en! dignam argumenta physiognomica catheredram) seque horribili voce, non justo DEI judicio accusatum, mortuam judicatum, denique condemnatum asseruit. Obligare omnes, Bruno præfertim, qui hac triplis conclusionè, sic in angustiis redactum se sensit, ut si minus de sacco, saltem circumspiceret de eremo; in qua novam exorsus Philosophiam, honorum umbras timere didicit ab umbra, aliosque suo exemplo docuit, fugere ad umbras, umbris ne fallerentur. Et ne tibi quoque Leucothee mundana vanitas obtendat umbram, lege Oraculum hujus Philosophi judicati, quod ne Posteritas oblivione unquam oblieteret, Divus Bruno lapidi sepulchrali, stylo incisum ferreo, reliquit.

000
001
002
003
004
005
006
007
008
009
010
011
012
013
014
015
016
017
018
019
020
021
022
023
024
025
026
027
028
029
030
031
032
033
034
035
036
037
038
039
040
041
042
043
044
045
046
047
048
049
050
051
052
053
054
055
056
057
058
059
060
061
062
063
064
065
066
067
068
069
070
071
072
073
074
075
076
077
078
079
080
081
082
083
084
085
086
087
088
089
090
091
092
093
094
095
096
097
098
099
100

ORACULUM

PHILOSOPHI JUDICATI,

Ex Tripode sepulchrali ad Philo- sophos judicandos.

Rumpo
Suesum morti Silentium,
Infelix lingua
Eloqueri
Quae sine auro audisti, sine auro
vidisti,
Fuit quae mixta lacrymis,
Lacrymosa funda Quaeque
Quae reserberet libentius
Mutus dolor,
Hec! quam severa
Sunt vera DEI iudicia!
Accusatus sum,
Sine Advocato hic advocatus a
Morte,
Tot causarum
Causam agere iustus,
Reus sum! atque Causidicus.
Accusatus sum
Ab Angelo, haud amplius Proto-
lore,
A Demone, fratrum delatore,
Et Accusatore.
Accusatus sum,
Unus a multis,
A Probis, quos non secutus, sed
persecutus:
Ab improbis, quos male sevi,

Quibusque pessime me devovi.
A sociis, quos seduxi, nec redixi:
A Superis, quos semper irrita-
vi:
A Superioribus, quibus nunquam
obtemperavi:
Ab inferis, quibus sui solatio
Ab inferioribus, quibus scanda-
lo:
A tot salutis mediis, quibus non
usus:
A Creaturis omnibus, quibus ab-
usus.
Accusatus sum:
Tot Caelo hac exprobrante,
Tot a terra vindictam clamante;
Ipsa Natura me accusante,
Ipsa Iudice hac confirmante,
Scientia propria ad non negante,
Conscientia propria hac attestan-
te.
Hinc accusatus, sum iudicatus.
Reus a Iudice:
Ab omnis scio convictus,
A iustissimo appensus,
A severissima minor inventus,
Ab inexorabili non ultra auditus,
Ab inflexibili repulsus.

Judicatus sum
 Rejcti à omni exceptione,
 Non auditi à ullâ excusatione,
 Sine causa dilatione,
 Sine judicii appellatione.
 Judicatus sum
 De bonis & malis:
 De malis, quæ feci bene,
 De bonis, quæ feci malè,
 De malis, quæ putaveram bona,
 De bonis,
 Quæ esse debuerant meliora.
 De minimis, maximis;
 Nam ab omniscio Oculo
 Festuca, ficni trabes, extrahuntur

Ab oculo.
 Judicatus sum
 De apertis, occultis:
 Nam sicut umbra discutiantur hic
 umbra,
 Nec sunt ulla hic in tenebris tenebra,
 Hic

Examinantur examina,
 Cogitationes librantur in trutina,
 Vagæ, & erraticæ Veneres
 Hic figuntur,
 Et volare jam nequeunt
 Amantes montis Cupidines,
 Quisquæ invita cæci, sunt hic oculati,
 Amotâ fasciâ vanitatis.

Judicatus sum
 Proxus de omnibus:
 Nam otiosum etiam verbum,
 Minimè otiosè hic ventilatur;
 Sine joco judicantur hic joci,

Sine palpo etiam levissima,
 Hic palpantur.
 Judicatus sum
 De singulis,
 Quæ feci, & quæ non feci, sed
 facere debui:
 Quæ feci omittenda, quæ omisi
 facienda:
 Non hic omissa omissa,
 Non prætermissa commissa.
 Sic judicatus sum condemnatus
 Sententiâ justissimâ,
 A DEI facie repudiatus:
 Sententiâ irrevocabili,
 Ad Cali Patriam non revo-
 candus.

Sententiâ aternâ,
 Ad orcum jam disturbandus.
 Propter oculos scopulos, ad stans
 & tenebras:
 Propter dentem, ad dentium serti-
 dorem:
 Propter mentis superbiam ad aby-
 sum:
 Propter oris spurcitiâ ad vermi-
 um satores:
 Propter voluptatum momenta ad
 inferorum tormenta,
 Propter gaudia ad amarores,
 Propter delicias ad dolores,
 Propter faces libidinis,
 Ad rogos infausa aternitatis.

Heu!
 Infelix Sophus!
 Hac loqui cogor ad Sophos,
 Tenete Oraculum, erit miracu-
 lum,

*Si mihi nunc similes,
In Judicio,
Tunc fitis dissimiles.
Ite & sapite:
Alieno Judicio, comparate vobis
Judicium:
Præsens corrigite, futurum mon-
te,*

*Nec sic viventes, aliquando mo-
vientes,
Mihi similiter,
Sitis jussè tunc accusandi,
Strictius judicandi,
Severissime condemnan-
di.*

XX

MOMI FENESTRA,

Sive

DISCURSUS VIII,

De

AUGURIIS PHYSIOGNOMIÆ.

MELANDER, Silu-
bet Leucothee, ha-
stam Palladium resu-
mimus: ea! quæ
penèsterilis heri, in
novi germen discursus hodie re-
floreſcit. LEUCOTHEUS. In
digitos miſi horas, & ſingula fer-
mè momenta, dum licuit redire
ad orbitam; adeò ſuo me lepore
ſuspendit abruptam heri colloqui
ſunt.

MEL: Probatur mihi curioſa
aviditas; quæ in Philoſopho ne-
quidem leve peccatum, ſed grandè
potius induſtriaz incitamentum.
Heri ſpeculum, hodie Momi fe-
neſtram tibi aperio, quæ de Phy-
ſiognomia in illo heri obſcurius,
quia in genere; hodie per illam
enucleatus, quia in ſpecie per-
pendemus. *LEUC*: Qualem
tibi mihi fenestram? ſiparium te-
move, ut mentem tuam penitus

in illo contempler. MEL: Mominus, infame Nomen, quia non nisi ab impudentia canini dentis Posteris cognitum, post Creaturas & ipsum rodere Creatorem, per inauditam proterviam, Theonino dente est aggressus: nam dicere ausus est, oblitum Numen, ne humano cordi fenestram apponeret, quo veluti speculo, sensa hominis homini parerent. Crysin hercle ingeniosam! contra quam vel ideo Natura exciperet, ne sensa monstri huius exotica introrsus cogeretur. Sed nempe in honorem hominis, hoc sola solus DEI prærogativa, quod *Scrutator sit Cordium*: præter hunc nullum admittit arbitrum cor humanum: si tamen admitteret, Physiognomus sibi primas merito vendicaret: hunc, quia arcanorum omnium arbitrum, recusat Natura, multorum saltem exploratorem constituit Philosophia. Quid multis? Physiognomia est illa Momi fenestra, cui verius subscribas, *Oculo nil œnulo*. Per hanc, dum secreta obsecutus rimamur, fenestram parat supremus Iudex, quæ lucidissima ad instar solis manifestabit, in nota valle, secreta cordium, & abscondita tenebrarum. Enimvero

*Non male Gnomistam Natura ego
dixero mystam:*

*Quippe, quod hæc celat, velata is
cuncta revelat:*

*Prodit is hãmotes, prodeit meus
conscia mores:
Judicat is frontes, demmabit at
altera fontes:*

LEUC: Momi fenestræ dedisti lucem, majorem symbolo claritatem: restat, ut & Patronum coepti discursus clariore notitiâ illustres.

MEL: Gregorium vides, quem à Patria Nazianzenum, à scientiæ laude illustre Sydus, à sanctitatis splendore lucidissimum Ecclesiæ Solem, odorat Orbis: hunc gratæ provecctam sibi attribuit à Patria Themis, quia Theologum, junniorem tamen sibi merito Peripateticus vendicat, quia Philosophum, & inter Philosophos celeberrimum Physiognomix Cultorem, atque Doctorem. In ætatis flore reliquit paternam domum, ut Philosophiam, tunc in Græcia hospitem, investigaret: invenit illam Athenis: sicque ad Anagum usque trigefimum coluit, ut in ejus ingenio sese stupeficeret Philosophia, se ipsam majorem. Nam sensit se exhauribilem, quia exhaustam: vidit posse se crescere, & superesse ingenium, quod totam caperet, nec impleretur. Hoc agnovere Athenienses, hinc abire volentem retinere: oblatâ Sophisticæ cathedrâ, rati, neminem melius docere posse, quomodo vitandæ fallaciæ, nisi illum, qui neminem falleret, nec falli ab ullo posset.

Tan-

Tantæ Scientiæ neſiquam minor
 acceſſit virtus: caſſitatem, ejusque
 nutricem parſimoniam ita coluit, ut
 nolim ducere parallelum, ne forſ
 aliquos Chriſtiani nominis Sophos,
 Ethnicos judices; hunc Chriſtiani-
 num. Cum fortitudine animi ſic
 conjunxit juſtiã, cum prudentia
 ſic temperavit rerum caduca-
 rum contemptum, ut Catholicum
 jurãſſes, niſi Cathecumenum ſeſe
 ultrò fuiſſet profeſſus: verbo: ſic
 virtutes omnes in ſe collegerat, ut
 nihil deſuerit ad ſanctitatem, præ-
 ter baptiſmum. Debuit hanc vitæ
 felicitatem ſancto conſortio, quod
 cum Baſilio Magno, tunc Condi-
 ſcipulo, habuit. En! quanti Phi-
 loſopho referat habere probos
 contubernales. Accidit quon-
 dam, ut cum Juliano, necdum
 Apoſtata, congregarentur: nam
 tunc temporis illum adhuc ado-
 leſcentem, ſub Ariſtarchi cujuſdam
 ferula, inteliciter, quia in Orbis
 Chriſtiani exitium, educaverant
 Athenæ. Diſcurrebat cum Prin-
 cipe iſto Gregorius, & quia Phi-
 loſophus, ſic diſcurrebat, ut plura
 videret, quàm loqueretur. Hoc
 enim Philoſophos inter, aliòſque
 diſcrimen, quòd hi loquantur, lo-
 quentes ut audiant: illi verò lo-
 quantur, loquentes ut videant;
 loquere, ut videam te: nam appli-
 catà per loquelam Momi fenestrâ
 cordis inima expiſcantur. Sic
 ergò cum Juliano parvulo diſcur-
 rebat Magnus iſte Philoſophus, ut

oculos, frontisque lineamenta; ut
 nutus omnes, motusque corporis
 ſingulos, ut verba, ipſamque lo-
 quendi methodum, Phyſiognomi-
 cã trutinã ſecum tacitus libraret:
 tum ille Amico, non ſine gemitu,
 in aurem: Superi! quale mon-
 ſtrum in ſuam perniciem educat
 Patria! Juvenem putas, ſed mihi
 crede, Catulus eſt juvenili ſub cor-
 pore, cui lac Tigrides, cui ſpiritus
 dedere Leones: Catulus eſt, qui
 in furoris Getici excreſcet belluam:
 crede mihi, plus truculenti Sino-
 nis, plus Catilinæ alit in pectore,
 quàm Achatis; Veſuvium tegit, &
 tam coquit triſtes ſcinillas, ut cum
 tempore excoquat perituri Orbis
 incendia. Sed quid ego Phyſio-
 gnomiſtæ hujus Oraçula refero?
 audi, ut illa ipſemet referat in Ora-
 tione ſecunda, quæ elegantia ſtyli
 meritò prima: *fecit me Vatem ge-
 ſtuum ipſus (Juliani nempe) de-
 formitas, & ingens admiratio. Si-
 quidem optimus eſt Vates, qui ex
 geſtibus ipſis ratiocinatur. Nequa-
 quam verò mihi hac boni hominis
 ſigna videbantur: colli crebra con-
 verſiones, humeri alternis ſubſul-
 tantes, oculi torvi, vagabundi, &
 furioſum quiddam conſuentes. Pe-
 des inſtabiles, crebra geniculatio-
 nes: naſus contumeliam, & con-
 temptum ſpirans, figura vultus de-
 riſionem ſignificans, quomodo va-
 riabatur: riſus crebri, altum cre-
 pantis: nutus, venustus ſine ſer-
 mone: Sermo interrumpens, non*

complens ſententiam : interrogaciones crebræ & ſtulta, reſponſiones inconcinna, & coaceruata, inter ſa diſſidentes ſine ordine. Quis ſingula deſcribas? ſalem vidi ante facta, qualem poſtea ipſa facta oſtenderant. Utinam adeſſent, qui tunc mecum fuere, & eadem viderant! teſtes ſunt hujus mea narrationis; qui meminertint, me edidiſſe hanc vocem; quantam peſtem Romana Monarchia nunc aliis! Hæc ille.

LEUC: Probas enim verò, etiam Sanctos Phyſiognomiæ nequiquam fuiſſe vel oſores, vel contemptores: imò probat ſe ipſum D. Gregorius Phyſiognomicum fuiſſe Vatem, quia fatidicum ſimul, & veridicum Augurem. Hinc aptiorem diſcurſus Patronum non inveniffes, qui Phyſiognomiam doceret ſanctius, & ad illam nos incitaret utilis. Id obſtupeſco, quòd ſingula membra, motuſque corporis ſinguli ſunt totidem veluti linguæ, quæ Philoſopho prodant ſecreta cordis. Fac igitur, has linguas intelligam melius, & fidem heri datam exſolves, ruptamque telam ad vota denuò proſequeris. Edic, quid actiones ſingulæ, quid ſingula hominis membra Phyſiognomis ſignificant, ut ex illis, veluti totidem vitris, tam bellam ſibi fabricent fenèſtram? MEL: Actiones & membra hominis ſingula; totidem eſſe ſpecula, per quæ ani-

mi ſui ſecreta pandit, veritas eſt, divino etiam calculo roborata: ex *Ecclēſ.* viſu cognoscitur vir, & ab occurſu *19.* faciei cognoscitur ſenſatus: Amittus corporis, & ingreſſus hominis enuntiant de illo. Scilicet in caſa nemo Principem quæſierit, nemo extra concham margaritas, nec veſtigia canum canis allatrat, nec ſerarum diſſimulat. Timet etiam, cum ſecurus eſt lepus; fremit etiam, cum angitur leo: incolam circumferimus, tam arcè corporis vinculis conſtrictum, ut agere nequeat, quin ſe prodatur: catenam ſequitur, quæ non vult, patitur, ſæpe compatitur, prout heri diximus ex Stagirita. Quid igitur mirum, quòd ex hoc cœdere ſua deducant Phyſiognomiæ auguria? Videres, artis hujus peritos, in hominis vultum, intentos deſigere oculos, obtutuſque minimè perfunctorio totam librare corporis ſymmetriam. Grandiores corpore, ni aliunde tollatur vitium, tardiores mente pronuntiant, tardiffimos ſi accedat humiditas, minus tardos ſi ſiccitas: contra ſtaturâ parvos, majores ac promptiores ingenio aſſerunt; præcipites, ſi ſicci; minus vehementes, ſi humidi: notum eſt illud; *raro breves humiles vidi, longos ſapientes.* In promptu eſt ratio, nam tardius in magno, in parvo celerius ſeſe communicant cerebro vitales ſpiritus: hinc mediocres optime conſtitutos *volunt.*

*Ex mi
corpore.*

volunt, quia medium tenere Beati. Cæterum corpora longa, & crassa multum habent humiditatis; crassa & brevia plus frigoris, minus humiditatis.

de Ca- LEUC: In capite iudicii sedes
pie. est: quod ergo iudicium de capite formant artis periti? MEL: E nimium grandi deducunt somnulosam ignaviam, eò quod grande pariter humiditatis, vaporumque inde progenitorum sit receptaculum. E nimium gracillarguunt virium debilitatem, iram præcipitem, vulpinæ junctam astutiaz. Cæterum plerumque sunt ingenio hebetes, turbati atque indociles, cum spiritus in arcum compressi, generent caloris excessum, excessus variam in spiritibus confusio-nem. Apolline dignum est illud, quod mediocri majus, justum tamen; maxime si in fronte protuberat, & in inscipite malleatur. In illo, quod ex utraque parte incurvum, meritò illud desideres, quod vulpes in capite fictili desiderabat. Sphæricum indicat rotundam mobilitatem, ex qua instabilitas sequitur oblivio, discretio modica, exigua non raro prudentia, quæ veluti filiz ex instabilitate progerminant: insuper caput inclinat modestia, erigit confisa sibi audacia. E fronte leges effrontem, sitorva; si parva, stupidum; si longa, latæque, audacem; si

exporrecta, ingeniosum. Valde promibens indicat imaginatione polletem. Iracundum rotunda; quadrata, & leonis instar subcon-cava, magnanimum; caperata, serium & cogitabundum; nebulosa, tristem; explicata lætum, & à curis securum. Denique ex tota facie, veluti ex frontispicio, sæpe animus prospicit: hæc si parva, significat callidam latere vulpem, mobilémque simiam: si grandis nimium & longa, ignavum Arcadem tegit, humorum copiâ confusum, spiritumque crassitiæ stupidum, segnemque. Et ipse color non raro animi depingit ectypon. Nam ex pallore leporem leges perterrefactum: ex livore invidiam lyciscam: ex rubore verecundum, vel etiam leonem, incendia coquentem & fulmina.

LEUC: Si frontispicium animi vultus, oculi erunt fenestræ, per quas sæpe sæpius, dum foras curiosius prodit, se prodit. Sic legisse me memini, oculos grandiores justò, & prominentes, humiditatis, adeoque & sociæ tarditatis esse indicium. E parvis astutiam, & siccitatem, non nulli asserunt tralucere: laudantur splendidi, charopique, magnitudinis mediæ: si gurtulis modicè fuscis tingantur, ingeniosum; si nimis rubentibus, iracundum; si nigricantibus, timidum; si pallidis, dolosum au-

turant: quibus major pupilla obtuſos, quibus minor acutos judicant: pupillas inæquales, monſtri indices volunt, utpote quos impreſſo veluti ſtigmate Natura ipſa notavit. Cæterum è proſilien-
tibus & globofis myopes, è reconditis perſpicaces, è defixis cogitabundum, vel impudentem, inconstantem è vagis, è nutantibus timidum, ex accenſis iracundum, è celeriter motis complexionem calidam, frigidam è lentis, è lucidis ſpirituum copiam augurantur. MEL: Non incognita refers, tot ſunt animo fenestræ, quot oculi, fateor; ſed & quot membra; tot ſunt hominilinguæ, quibus etiã ſilendo, arcana mentis eloquitur. Supercilia elata arrogantem produunt, parva defectum caloris, adeoque timiditatem: multum pilofa excessum, adeoque audaciam. Capillus frequens loquitur calorem, qui reſolutos in fumum humores propellit foras; hinc animus virilis: rarus frigidam humiditatem; hinc

De ſuperciliis.

De Capillis.

indoles imbelis. Pilus rectus & timidum propter humorem: nimium crispus, & durus fortem & præcipitem propter calorem: hos inter medius temperatam complexionem. Iracundum indicat ruber, moderatè ſubniger temperatum, ater melancholicum, flavus inſtabilem, aureus aureum.

Imò & aures non audiunt tantum, De Aures & loquuntur: ſiquidem parvæ ingenium denotant, nimium longæ, Arcadicam ſtupiditatem. Inferius fiſæ natos interdium, non fiſæ noctu: rationem, à ſe diſtinctam, non adſtruxit hætenus experientia. Sed & in naſo naſutos De ſe credunt, artis hujus Philologi: Naſa ex Aquilino ingenium arguunt, dignoſque generoſa alite ſpiritus. Ex ſimo ignaviam; ex craſſo bovina ſegnitiem; ex acuto iracundiam caninam; ex rotundo leoninam magnanimitatem: ex rubicundo colligunt ſubundum hepar, exprotenſo odoratus ſubtilitatem. Sileo ejuſmodi ominis rationes, quas in analogiam cum brutis, & præcipuè qualitatum, humorumque exceſſum, defectumque, veluti radicem primam, non immeritò reſundunt.

LEUC: Occurrit, quòd olim, De Mada dum adhuc tegetet me prætexta, nibus. è manibus, inſpectâ veluti Dyptherâ, mihi multa garriret inanis ludio, quæ, puerili memoriæ, quia leviter impreſſa, facilè delet vit provectior ætas. MEL: Scio, ſunt Agyrtæ, thavmaturgo de ſurfure Prophetæ, quos vulgus Cyngaros, Græci nominant Chiromantas. Solenne his tudium ora ſuspendere, putida deſpumando Oraçula, ſed dum oculos capiunt, loculos rapiunt, non inſelici ſæpe commercio mendaciſſimæ ſugacitæ-

citatis. Non tamen nullum huic rei fundamentum subesse censeas: convenit inter artis peritos, cutem in vola manuum è cunctis partibus maximè temperatam, adeoque ineptum esse explorandæ indolis speculum. Sic cum vetulis gerras non garris, si lineas cum cerebro, corde, & jecore dicas esse connexas, adeoque è longiùs per volam productis, & bene expressis, bonam istarum partium constitutionem, puta ingenium, longiorem vitam, & sanitatem: contra è brevibus, & interruptis his cuncta contraria, conjecturâ probabili omineris. Nugas cum pueris non venditabis, si è linearum copia humiditatem, eximia siccitatem: si è flaventibus choleram, è rubentibus sanguinem, è nigricantibus atram bilem, è pallentibus phlegma in gradu colligas prædaminantè. Demum nec cum Æsopo fabulaberis fabellas, si è manu grandi, nervosaque robur, è crassa pigram humiditatem, è minus carnosa valetudinem meliorem, è pilosa calorem, è molli, nec spongiosa ingenium, hebetudinem è dura, è longa, & gracili omineris timiditatem.

LEUC: Perge, precor, in anatomia hac curiosâ, et si quod superest membrum ad physiognomicum tripodem expendere ne graveris. MEL: Seligam pauca,

eaque veritati magis conformia, cum, ut brevius absolvam, tum, ut resolvam solidius. Os grande, cui dedit Natura, dedit propter calorem, qui arguit gulosum, audacem, magnanimum: cui exiguum, dedit ob defectum caloris, qui sociam trahit segnitiam, atque timiditatem: hiantia constanter labia denotant stupidum, subtilia, ingeniosum: elevata supra gingivam, caninam indolem imitantur. Pluralitas dentium longam vitam, brevem paucitas spondet, magnitudo demonstrat robur. Mentum acutum iracundiam, subtile audaciam, bipartitum bonam probat temperiem. Incessus tardus inolem, concitatus animum calidum, & virilem: Caro dura obtusum, mollis ingeniosum: vox intensa fortem, acuta timidum indicant. Rara barba subinde signum caloris, homines nimium expirantis, sapius humiditatis, ob quam vapores extrescere nequeunt. Copiosa in mento sylva caloris atque fuliginis præbet indicium. Matura calidam, sera temperatam, vel frigidam indolis Zonam demonstrant. Colli crassities tauros ostendit fortes & animosos: tenuitas ignavos, timidosque cervos. Cervix angusta & brevis apoplexiæ est prodroma: humeri lati, magnique fortes firmant atque robustos. Adeps non nunquam testis est pinquioris Minervæ, è gen-

tioris magies, utpote cui raro fumant tectorum culmina: nam nisi fallit, falliturque Galenus Princeps, delicata vita, temperamentum irrorat effuso humore; tenuis, multoque distenta labore, per siccitatem constringit. Hinc eodem Judicio, quibus abundat humidum, quibusque vita temperata, & otium, promontoria facile dilatantur.

Tylkow-
sebi.

Cæterum caro, cutis, & calor tam lævigatum Physiognomistis sunt speculum, ut Auctore Ferrelio, solius cutis contactu (adde coloris aspectu) liceat de universi corporis temperamento pronuntiare. Fundamentum est æcta humorum connexio, mutuæque communicatio qualitatum, quæ suam temperiem per vapores & spiritus non raro exsudant: ad oculum res patet in iratis, dum expallescunt; in confusis, dum erubescunt; in senibus, dum canescunt: hinc curioso ætatis nostræ Philosopho color pallidus semper illaudatus, quia arguit humiditatem, estque proprius, vel effeminatorum, vel femininarum: originem trahit ex pituitæ copia, sanguinis inanitate, & paucitate spirituum: quoddam pellucidus sit, & quasi scintillans, bilis indicium erit. Fuscus non nunquam denotat atram bilem, & tunc prodit timiditatem, comitemque versutiam. Quoddam si natales rubræ cholæræ debeat, siccitatis, & coloris est index: hinc spirituum

copia luculentum ingenii, & audacis iracundiæ signum, juxta illud Poëtæ: *in rubra pelle est animus raro sine felle*. Rubeus color, nisi expulmonibus inflammetur, sitque albedini mixtus, temperiem denotat, sanguinis defoscati radicem; unde ingenii subtilitas, morumque probitas descendit. Sic ex flammeo manize sumunt præludia: ex maculoso indolem, pantheræ, tigridi, stellionique consimilem, adeoque astutiæ nutricem, & genitricem. Omitto alia, de quibus discurrit Physiognomisticus Vates, sed non nisi ratione Duce, & Philosophia Comite. Quamvis, ut verum fatear, de singulis, quæ huc usque fusiùs, tu à me fidem ne postules, majorem, quàm ego tribuam, quàmque tribuere Philosophis mos est, nempe probabilem: imò nihil meæ Sententiæ tribuas; relata refero, non decido.

LEUC: Crediderim enim verò, in decidendis hisce effatis, non modicum fore periculum falsitatis: me, quod attinet, Oracula veneror, si tamen non pleraque Cretensis effudit tripos. Cui enim tam leviter venalis sit fides, ut ex colore pallido audacter judicet mores ignavos, ex rubeo probos, ex maculoso indolem pantheræ analogam? taceo cætera, quæ nemo, nisi Ephebis forsitan, aptè persuadeat fabulosa Nutrix.

MEL:

MEL: Næ tu inaniter & ineptè : ut video, grandior licèt ſias, curta tibi vel memoriæ, vel judicium ſuppellex. An una nocte exhalâſti jam cuncta, quæ ex Philoſopho heni principia? ſi redire in memoriã velis, deprehendes, non ex unico ſigno, veluti ex ungue jam nôſſes Leonem, temerè forman-dum judicium, ſed è pluribus, & quidem propriis, ſi in eundem effectum conſpirent. 2. Conjecturam ejusmodi non continuò Ora-culis annumerandam, quæ ab Ægerio lūco novus recitat Numa, ſed tenendam intra limites probabilitatis ſæpe fallibilis. 3. Effata non tangere humanos actus, vel habitus, quos ſibi reſervat voluntas, & emendari virtute, vel etiam vitio corrumpi poſſunt; ſed propenſiones Naturæ congenitas, quæ è principiis phyſicis non pueriliter eruit, ut tu ineptis, ars hæc virilis. Nam pone tibi ob oculos nobilem è Dianæ regiã ſurculum, qui ſtemma à duro ſtipite truncus habet. Vide corporis molem, ad omnem Carteſii dimensionem indefini-tè protenſam: aſpice, ut feſtinet admodum lentè, ne motu celeriore calefacta diſſuat adeps, cum prægrandi abdomine. Vide in capite grandi frontem anguſtam, oculos virides, naſum ſursum, & traſſum, aures ad ulnam Arcadi-cam protenſas, collum denſum, carnoſos humeros, cæterasque

partes ab incuria, ut videri poſſet, Natura, temerè coagulatas potiùs, quàm compactas: & nunquid ingenioſum hunc eſſe Mercurium proclamabit præſcia Phyſiognomiæ Diphthera? abſit, ut huic præſagiat nupturam Palladem, è Jovis cerebro prognatam, quem tot indices eſſe demonſtrant bardum ex Arcadiæ ſinibus Thereſitem. Sed & alias in alio notas ex-plora: ſtatura huic à mediocri non procul diſcrepans: caput fat amplum, ſed malteatum, frons exporrecta, cæſaries ſubnigra, oculi ſcintillantes, & ignei, color ex albo in fuſcum degenerans, tempora vaſta, & modicè concava, partes cæteræ non carnoſæ admodum proportio in omnibus juſta: & nunquid feliciorẽ hunc Thamyram dicet Phyſiognomiã, qui abſque lyræ, & oculorum diſpendio, Muſas ad certamina provocet? nunquid felicius huic feret Phyſiognomiã ſuffragium, argumentum non inani perſuaſa, nobilius quid latere abſconditum, cujus radii tam illuſtres, vel in externam ſeſe effundunt corporis ſpeciem, & ſymmetriam?

LEUC; Lucem aſſundis, quæ è ſignis phyſiognomicis, cum judicio, prudens formari queat judicium: nempe fortior viſ conjuncta, etiam in ſignis. **MEL:** Utique, quò plures, quò certiores

*Signa ingeni-
oſi.*

*Signa
bobris.*

*Signa
res*

iracundi res se produnt testes, eò majorem sibi deposcunt fidem. Finge tibi Martialis è campo calentem circumannum Sauromatam: gradu sit concitatio, erecto corpore, extremitatibus membrorum magnis; aditet humeris laeis, collo crasso, venis undique calore turgentibus; vox gravis desinat in acutam, abundant spiritus, pateant acutæ nares, crispentur crines, citrinus & subrufus sit frontis color, rubeant oculi, hirta promineat barbæ seges. & furiosum fatiget Austrum; quadret illi Sulmonensis Phœbi epithesis: *ora tument, nigrescunt sanguine vena: lumina Gorgoneo savius angue micant*: & nunquid multum in fluctuabis, an indolem in iras pronam tam manifesta indicia demontrent? nò credas, experiere; tange montem, & fumigabit, flammæ spuet, etiam verbulum ciebit fulmina, obtutus asperior movebit tonitrua, non quiescet inultus, cujus præcordia tam turbulentum nutriunt Catilinam. Contrà finge tibi, moderatum incessu, incurvato non nihil corpore, mollem carne & humidum, oppositisque notatum indicis: atque non difficulter oppositum *Man-sueti* ectypon deprehendes. Sic, si videas hominem capillo durum, erectum corpore, pedibus firmum, crassum collo, oculis fulvum, colore squallidum: si cernas latera firma, humeros

latos, costas grandes, dorsum Atlanticum, cui tutò incumbat Olympus, *generosum, & fortissimum* Generosi. pronuntia, satum de stirpe Enacim, *Timidi.* & Achilleo ex genere Nepotem. Ex opposito, *Timidum* leporem prodet tapillus mollis, corpus incurvum; imbellem monstrabunt imbelles lumbi, membra in extremitatibus parva, manus subtiles, collum longum & gracile: pusillanimum color albus vel subniger, capillus erectus: rardum facies carnosæ, & tamen parva: denique in agendo deprehendes sæpe confusum, subtristem, mutantem sæpius vultus, moventem palpebras. Sic è Philosophicalculo albus, purisque in fronte color, pinguedo in oculis, facilis lacrymarum fluor animum notat *miseri-cordem*: *Miseri-cordi.* liberalem humeri soluti, facies ampla, frons superius elevata: at qui contrariis notati signis, duritiei & avaritiæ probrosum stigma, probrosi circumferunt Euciones. Sed non vacat recoquere, quæ cocta sparsim superius: ut singula singulis applices, dabit judicium, quod si lubet, explora.

LEUC: Id de meo judicio est exploratum, & mihi & tibi, quod non rardè in judicium peccet: fac igitur, solum porrigas, in præcipuis saltem temperamentis, ut aberrare etiam velim, non possim.

MEL:

MEL: Faciam, ut aberrare, et si
 Tempore-possis, non velis. Temperamenta
 raven- simplicia, velut prototypa, depin-
 tum Sen- gata primò: ex hisce facilis erit
 guineum delineatio conjugatorum. Age, hos
 & Me- mihi gemellos, ad oculi trutinam,
 lancho- membratim libra: huic rubore
 licum. florido ridet amœna facies: gena-
 rum purpuram distinguit niveus
 candor: grandiores oculi velut lu-
 cidâ Sidera, amœnè scintillant: ca-
 pillus in rufum paulatim degenerat:
 carnem, non nimium pinguem
 emolliunt succi, quos tegit lenior
 cutis: sonorus est vocis clangor:
 concitato motu pulsant arteriæ:
 frequens, & facilis expirat sudor:
 voluntatem amabilem tota spirat
 corporis symmetria. Illi contra in
 fronte livet obscurus color: horret
 rarus nigro in capite capillus: in
 tenui corpore corrugatur exsucca
 caro: nigrescunt oculi, & velut è
 geminis captivi antris prospiciunt:
 tarda pulsat arteria: balbutit velox,
 & aspera gracili in voce lingua: &
 nunquid bene hujus temperiem tu
 melancholicam iudicabis, illius vo-
 cò sanguineam? utique: nam
 etiam luscus prædominantem in
 illo aërem videt, cujus virtutes
 sanguis humidus, calidusque, mota
 facilis, dulcis, ac ruber ex assè re-
 fert: in isto autem utraque manu
 palpabit dominium terræ, quam
 atra bilis siccitate sua & frigore
 imitatur. Hinc ex tripode minime
 vano, illius indolem dices neuti-
 quam suspiciosam, aut invidiam,

pronam ad risus & iram, sed non
 nisi brevissimam; hujus suspica-
 cem, & timidam, tetricam, atrâ-
 que continuo coquentem nubila,
 & tempestates. Illius mores ex-
 perieris affabiles, ad omnes urba-
 nitatis leges excultos, mites, ac
 hilares: hujus è contrario asperos,
 silentio plusquam Pythagorico se-
 veros, Thebaidem olentes, jugiq;
 tristitiâ torpentes & lacrymis. Il-
 lum prælagies in coeptis inconstan-
 tem, hunc pertinacem: illum sin-
 cerum, & credulum, secretorum
 proditorem, facile decipiendum;
 hunc versutum, & arcanorum cu-
 stodem rigidum: illum liberalem,
 ut & sua, seque totum non diffi-
 culter communicet; hunc tam
 retinentem in suis, quam sui.
 Illum mobilem asseres, ad omnes
 affectus teneriores, præcipue amo-
 ris, & compassionis: nam mul-
 tum amant sanguinei, plus aman-
 tur: & si Veneris flammâ semel
 concepit eorum furnus, concre-
 pent campanæ, crepantque, cata-
 clismos effundat æther, frustra re-
 stinguetur incendium. Contra hunc
 dices in affectibus concipiendis tar-
 dum propter frigiditatem, in retinē-
 dis constantem propter siccitatem:
 segniter, sed insigniter amant rei;
 eodem modo & irascuntur. Illum
 asseres bellariis inhiantem, atque
 cupidus: hunc stimulante conti-
 nuâ fame, crassiores meditantem
 boles: illum dormientem mul-
 tam, & suaviter, quia etiam in
 somniis

forniciis ludicrum: hunc non niſi parum, & interruptis crebrius intervallis, quia ſpectris identidem agitatum. Illum, niſi atra bilis figit Mercurium, ad Muſas declarabis propemodum ineptum: certe minorem cathedram, nec in virtuta, nec in ſcientia aſcendet facile: nam eſi è Jovis cerebro ingenium traxerit, Juppiter non eſt, quia Jovia'is, erronibus, non fixis annumerandus. Cùm enim horreat labores, velut equuleum, pulpita veluti tranſtra, cum Pegalo volitabit ſemper, ſed ſine ungula. Huic contrà, niſi limites ater excedat humor, facilem prædicere Mimer-

Ovid. vam poteris: nam Heliconis ſu-

l. 1. ſurros citiùs audiunt Silentiarü,

Eleg. 1. venâſque amœniores in ſolitariis
triſt. Parnaffi jugis faciliùs detegunt.

Nempe *Carmina ſeſſum ſcriben-
tis, & otia quarum.* Ut nihil dicam, ejuſmodi homines in dan-
dis conſiliis ſæpe perſpicaces aquila,
in exequendis ſe probare
promptos Achilles. Denique, ut
verbò complectar omnia: illum
dices Democritum, ridentem ſem-
per, & latum, ſaltitantem, & lu-
dicrum, ludicra ubique ſectantem:
nam ad ſolitudinis nomén aërei
patiuntur penè deliquium; hinc
ſociabiles amant ſocietates, & uti-
nam bonas! in malis quippe & fa-
ciles luem admittunt, & non diffi-
ciles ſpargunt. Hunc verò alte-
rum jure aſſeres Heraclitum, nam
nec latatur, nec ridet, niſi, felix
cum Aſtronomis forſan, Mercuri-

um videat, & contempletur. Cæ-
terùm ſine cauſa triftis plerumque,
inter philomelas bubo, nec ama-
tur, nec amat hic Timon, niſi
muſicam, eamque quò magis
mœſtam, eò pro genio magis a-
mœnam. Quòd ſi lætiore plectro
effundatur in gaudia, adeò rima-
rum plenum ſe probat, ut riſu,
jocisque penitùs diffluat: ſed poſt
ſcenam hanc ludicram, ubi ſolus
ſibi relinquitur, in profundius tæ-
diorum chaos relabitur, ſuam ef-
fuſis largiùs lacrymis triftitiam re-
coquit, muſcas cum *Domitiano*
exanimat, manéſque ſuos exami-
nat, rerum inanium inanis Scruta-
tor. Hinc obnoxium ſeſe reddit,
mille ſuſpicionibus, ſcrupulis, ap-
prehenſionibus vanis, dæmonum-
que ludibriis veris, & ni metas
ponat, exundanti prærupto aggere
humori, cavendum de laqueo, vel
aperiendum certè ſapientiæ extre-
mæ gymnaſium, quod aſſerunt,
morotrophium.

LEUC: Geminos hos ego fra-
tres non dixerim, niſi forſan Calto-
rem & Pollucem, quorum oriente
uno, occidit alter; vel ſaltem ge-
minos Polos, quorum huic arcti-
cum, illum antarcticum appellant.

MELANDER. Ita eſt: ſed en!
aliud, non minùs diſpar, par no-
bile fratrum. Fixis hunc oculis
intuere, videbis macilentum, ut
igneo calore ſiccatum ſkeleton
credereſ, niſi ſpinitibus vividum,
agileque corpus vivum Mercurium
pro-

probaret: crine niger, & criſpus; ſubniger, ruſuſque fronte, ut de illo ſibi merito caveat Romanus: vultu ſpirat Catonem, Romanum curiam in ſupercilio, Capitolium in rugis circumfert: ſidera radi erecto vertice, nec niſi extremis pedibus terram tangit: inquietæ manus, pedesque; concitatus eſt gradus, ni gravitate forſitan affectatâ humum, poſitis veluti columnis, percellat: tota corpori habitudo eſt gracilis, robuſta tamen, loquitur citò, ſi tamen loquitur, & non potiùs clamat, calore linguam extenuantè: hinc balbus frequenter, malo, ut ait Baco-

Barone nus, Vivis ſapientibus & præclaris Verula-frequeute. Et cujus tu temperamio menti hunc hominem judicas?

Sylva nunquid flammâ Promethei animatum, igneaque prognatum cholericent. 4. rã, & vel ex ipſa aura ætherea de. n. 386. lapſum aſſeres? hinc horoſcopum

ſi huic fas ſit ſtatuerè, dices quietem illas ſat inquietam, quia modicam, ſæpèque vanis per ſomnia rixis, incendiis, cædibus turbatam: inhiantem acidis aſſeres, nec modico ſaturum alimento, vix tamen offibus hæſurum, eſti continuus conviviorum eidem flueret Euripus. Indolem declarabis, moribus aſperam, dente Cynicam, contradictorio ſpiritu aculeatam, audaciâ animoſam: hinc ſæpius vitam, quàm amatam; cùm nec ipſi blandimentis favores mendicent, ſed pro meritis exſpectent, &

poſtulent: Genium notabis ambitioſum, honoris cupidum, jactabundum & arrogantem: cholericis præprimis proprium æſtimare ſua, contemnere aliena: innatum, eluctari ad ſumma, nec quieſcere niſi in vertice Olympi. In amore ominaberis tardum, quia turbidum: ſi tamen ignito, conceptus ſuperveniat ignis, octavum, credo, ſuperaret caloris gradum, ſi poſſet: præprimis tamen in iras dices præcipitem: ſemper ſumat, & ſi fomitem præbeat melancholia, etiam furit, totâque eructat incendia Veſuvius cholericorum: ambitioſis conſiliis, cave, obicem ponas, nam retardatum magis furet incendium, & in vindictas implacabiles erumpet. Vide, ne fidas: quàm diu ſunt iracundi, id eſt ſemper: in aliis ſunt inconstantè, in ira conſtantiffimè feroces, non remittunt, ſed ſub memori cinere ignem in multos annos occultant, datâque occasione nocentiùs feriunt, quò innocentiùs negliguntur. Cæterum Ingenio dices præſtantem, & ſi Naturâ videas parvum, dices etiam præſtantiffimum, quia celerimum, ut fidem facit Philoſophus: Hinc eſt, quòd excitatum, & promptum augureris in agendo, ſi tamen agit, & non potiùs impetu temerario rapitur. Quòd enim volet, citò volet, & ſerid; ſed inconstantè: nam cholericorum propoſita, ſtupæ inſtar, momentò in flammam abeunt, & extinguntur.

Quòd si bilis atra firmet instabilem
 Protheum, tunc enim verò dices
 in capiendis propositis celerem,
 sed in retinendis magis constantem:
 dices, laborum amantem, animi
 celsitudine Aquilam, generositate
 Leonem: dices in dandis consiliis
 Ulyssem, in exequendis Achillem,
 in perfringendis difficultatibus ma-
 gnanimum Hectorem, & vel idèd
 ad maxima quæque Republicæ
 munia natum, factumque.

Tempe- LEUC: Probas, ex aura æ-
*ræ-*therea hunc delapsum; hinc facile
sum- colligo, in mari mortuo, vel re-
*phlegma-*gione phlegmatica natales alteri sta-
*sum-*tuendos. MEL: Divinas: nam
 cadavericam defendit formam
 frons pallida: Riphæo frigore con-
 stricta tardè pulsat arteria: cæsa-
 ries rara, & albicans hyemem pro-
 bat: vox tarda & debilis raras do-
 mi spiritus indicat: facies ampla ple-
 nilunium monstrat: obscuriores
 oculi, in nativa a bedine natant,
 ut per fenestras facilè videas diu-
 vium humorum. Caro est spon-
 giola & crassa; cutis contactu
 mollis & frigida; statura brevior,
 nam pinguedo non nisi solos dilata-
 tare solet abdominis terminos: ver-
 bo, omnia motu tardo frigent,
 omnia languent. Et quid ex phy-
 siognomico tripode huic prælagies
 Augur? dices girem esse, pro-
 clivem ad somnum, sæpiusque ja-
 cere in lecto Crassum, quam in
 Mulæo sedere Sulpitiū. Illius

formia asseres, non nisi liquidas
 Metamorphoses: nunc inter Na-
 jades natabit, Belidumque imple-
 bit dolia: nunc in pellucida lympha
 se stupebit Narcisum, nunc cum
 Oesaco vertetur in mergum: mo-
 dò in lacubus quæ retrans Latoni-
 as, in stagnis piscabitur Dercetes
 & Naides: modò cum Byblide in
 fontem, vel cum Egeria se versum
 somniabit in fluvium: nunc cum
 Ulysse patietur naufragia, nunc
 per montes congelatos iustabitur,
 clausasque nivibus rupes, suppo-
 stasque Cælo saxa, nivèosque glo-
 bos cum Pompeio volvet, æque
 revolvat. Dices frequentem in il-
 lius ore salivam ob humidam copiam:
 raram sitim ob caloris inopiam:
 modicam famem ob acidi defe-
 ctum: orexin asseres pronam ad
 fructus, & si quæ sunt alia liqui-
 da simul, frigidæque Pomonæ tra-
 gemata. Valitudinem negabis C. 22.
 illi robustam, sensus, è Galeni *Art.*
placitis, dices illi minimè vegetos, *Med.*
 ob concoctionem infirmam, hu-
 jusque pedisequam nauseantis sto-
 machi anorexiam. Subjectum
 pronuntiabis perniciosis catarrhis,
 maloque hydropisis, quæ frigido
 nimium jecore, alimentain flatu-
 lentam coquit pituitam: nec è
 spasmò velis esse securam, qui glu-
 tinosis humoribus impleta solet di-
 stendere, & distenta convellere;
 nisi spasmus prævertat apoplexia,
 de qua, juxta aphantissimos Gale-
 nicos, habent phlegmatici, quod

sibi maxime formident. Mores, quod attinet, testaberis esse testudinem tardam, & torpidam; nam solent esse phlegmatici in actionibus pigri, in motibus languidi, ut limaces esse intelligas, quæ in suo phlegmate sopiti, succo Naturæ nutritio contenti vivant. Hinc ejusmodi homini naturalem dices esse modestiam, siue violentia erit quietus, siue virtute pacatus: contemnet honores sine invidia, injurias spernet sine vindicta: destruet nihil, sed & nihil ædificabit, quia nunquam Dædalus, qui ad alta assurgat, ut ruinam timere possit, caliusque Icarus. Nunquam notabis præcipitem: nec pronum ad iras, nec ad amores proclivem: virtuti heroicæ adscribet, si etiam lacessitus, respondere possit cum phlegmate. Ingenium illi congelatum existimes, ad hæc rard ejus planetæ scintillant. Et licet lacteus frontem dealbet color, intus tamen Aristophanis nebulæ, Philostrati somnia, inane peculium, vix mica cerebri, vix gutta memoriæ, sed sola penè stupiditas triumphat. Hinc optimum illi alexipharmacum, si curis obrutur, & studiis, quæ pigram adittem arrodant: ad iram frequentem si concites, beneficium invito præstabis; nam sic spiritus in frigore animabis sopitos. Cæterum, qui phlegmatico detentam se noverit Xenodochio, somnum vitet, maxime meridianum, vitet phle-

botomias, cibi, potusque copiam: & otium evitet, ne humores humoribus augeat, pigroque in mari naufragus suffocetur.

LEUC: In idea delineasti temperamenta, quæ vocamus, simplicia: sed de compositis qui Philolophis sensus? MEL: Tam varii, quam varia potest esse illorum mixtura, volo dicere, non tot, quin plures, adeoque prope modum infiniti. Hunc immensum varietatis Oceanum nemo hætenus audacibus tentare remis est ausus: compositorum ergo indicia, dosisque anomalas si lubeat determinare, & temperamenti simplicibus, quia prototypis, id colligendum: est enim scitum è physiognomica Dyphtera, quod tantum quisque participet de humoribus singulis. quantum participat de effectis. Atque ut melius dicas miscere artis hujus colores, depingam unum & alterum cætypon, ad cujus normam, novus Apelles, innumera variabis. Ob oculos tibi pone ex Pædotrivio Juvenem, cujus divinare temperiem, tacitus intendis Augur. Obtutu simplici totam lege, & relege frontem, si que potes, exhauri totam corporis symmetriam: fac, vultus vividus, flammeo sanguinis flore rutilet, albo virente illuminatus: capitis culta cæsaries, inter nigrum & candidum media, sinuosos defluat in cyros, lascivientis

vientis ludibrio Zephyri eventilan-
dos: fulgurent oculi, & loquaci
mobilitate versatiles in capite sali-
ant: froas exporrecta, & serena
se explicet: rosis labia certent, ac
amoenè subrideant; totùsque cor-
poris habitus nec pinguedine tur-
geat, nec tamen ossibus hæreat
gracilis, & macilentus. Post hæc
indicia in mores quoque censorem
oculum conjice: fac, resplendat
benignitas amœna, affabilis comi-
taste, vel invitum, invitet, o-
culos rapiat morum candor, ge-
nerosa indoles, omnibus curis,
& difficultatibus major, emineat:
ex altera parte advertat te animus,
adorator sui, æstimationis pro-
priae exactor, & custos: ad ho-
nores, & heroïca mentem notes
proclivem, atque ad amores præ-
cipue, sacros, atque provanos,
æqualiter pronam: in omnibus
denique eluceat Protheus, tam-
que celeres deprehendas affectus,
quam inconstantes: & quid putas,
cujus est imago hæc? quatuor
prototypa inspice, & ex effectibus
apparebit, sic mixtam ex igne,
aëreque temperiem, ut aër tamen
prædominentur, atque sic Ora-
culo, minimè dubio, hunc Ado-
nidis gemellum, nempe choleri-
co - sanguineum pronuntiabis.
Jam in alium quoque, oculum in-
tende explorarorem, vultus cape
lineamenta, & videbis aspectu se-
rium, si non severum: frontem
arant consuetæ rugæ, nebulam-

que monstrat hoc pletumque Ba-
rometron. Color rufus, & sub-
niger, capillus ater, membra ca-
lida, caro exsucca, oculi vividi,
qui velut duo Planetæ ex suo Cælo
scintillant. Hunc alloqui si velis,
depone jocos, non enim amicus
est Plauti: Læconismum amat, lo-
quiturq; multum, non multa. Ju-
diciium notabis acre, sed pertinax:
mavult errorem errore novo tueri,
& bis errare, ne videatur errasse
semel: hinc amat particulam ma-
lignantis Naturæ, Momi cryles
non averfatur, nec facile respon-
det sine accentu sat gravi; nec fa-
cile loquitur sine censuræ virgula
hic Aristarchus. Cæterùm hi spi-
ritus acres illi ingenium acuunt,
hinc nemo felicius venatur Chymæ-
ras, nemo profundius mergitur,
& in speculationum abyfso subti-
lius absorbetur. Denique videbis
constantem in ceptis, solitudinis
amicum, nec inimicum laborum,
nam sine vinculis sedere potest ad
transtra. Et quam tu huic assigna-
bis temperiem? duc parallelum
ad temperamenta Archetypa, &
cholericum - melancholicum de-
prehendes,

LEUC: Id tacitus suspicabar:
nam atræ, flavæque bilis vidi ef-
fectus, quos occultare nequit hic
Pronepos Catonis. Hoc rescire
modò est animus, an tantum tem-
peramento huic sit pretium: quan-
tum illi attribuit Stagirita. Tenet *L. Probl.*
enim; nî fallor, quòd ubi Me-
lancho-

lancholia prædominatur, ibisceptum Sapientia teneat. Atram bilem iudicii, & prudentiæ sedem appellat, sub cuius dominio nihil præcox, & turpidum, sed non nisi ad purum, consilia excoquantur. Addit insuper, sapientes omnes vel Melancholicos esse, vel saltem fuisse. *MEL*: Id in reverentiam nostri Ducis, minimè ausim inficiari, si & alii humores, ac præcipuè cholera, iustum adjungant pondus. Est enim quotidianâ experientiâ hoc manifestum, Melancholicos communiter doctos, aut doctos communiter Melancholicos: nam solitudines amant, & studia, sine quibus nemo facile doctus, teste Horatio: *Scripturum Chorus omnis amat nemus, & fugit Urbes.* Quod si tamen Philosophus, extra læncis physicæ regulam, his elogiis atram bilem condecorat, Oratoris Romani iudicio me conformo, qui hæc legens in Stagirita, malle se, assererat, tardiorē esse ingenio, quàm melancholico genio, ut ab humoris hujus intemperie longius abesset. Noverat scilicet, Melancholiam, non malè ab aliquibus definitam, quòd sit *delirium sine febre, sine causâ metus, sine ratione tremor.* Noverat fuisse, qui hoc atro symptomate turbatus, diceret, se mortaliū planè miserimum, eò quòd nihil esset: alium, qui lateritium sese firmiter crederet; adèd ut omnem profus potum respueret,

ne liquore hoc forsitan dissolveretur: Sed leviora sunt ista Melancholiæ deliria; legimus, quos ad usque Moriæ licentiam promovit humor hic terreus. Certè fuit, qui pedes habere vitreos, tam evidenter sibi persuaserat, ut nec passum promovere auderet, ne stylum adeò fragiles, in frustra forsitan dissilirent. Fuit, qui ex butyro coagulatum se diceret, & ideò, licèt opificio Pistor, nulli igni, ne dicam clibano suo appropinquabat, ut ne calore diffunderet forsitan, & solveretur. Fuit, qui mortuum sese, etiam juratò assereret; imò fuit, & quidem è Peripato Sophus, qui ultra Magisterii lauream, ita erat nascutus, ut imaginatione præposterâ, nascu ad ulnam Arcadicam sibi excrevisse, pertinaciter asseveraret; hinc ne fortè impingeret, hærebat semper immotus, atque propius accedentes, clamore palido, præmonebat, ne proboscidem fortè offenderent, vel conculcarent. Sic sapiunt, qui nimium sapiunt, & in Melancholicorum Peripato sese Baccaureos ampullantur.

LEUC: Id enim verò crediderim, si Monarchicum sibi imperium vendicet Melancholia. Fac, phlegmate temperetur, erit, ut ipsa Pallas hunc sibi expetat humorem. *MEL*: Erras; sine cholera ingenium nullum scintillat. Age, per exempla te ducam demò, ut physio-

gnomicam tandem addiſcas cryſin. Juvenem tibi ſinge, erudien- dum in literariâ paleſtrâ Diſcipu- lum: vultu tetricus, colore luri- dus, capillo fuſcus eſt iſte ſurculus, ut bene colligas cerdone ſatum, & educatum inter calones. Ser- mo gravis, & lentus, converſatio tam moroſa, ut ſine actu heroico vix bene periodum abſolvas. Vi- res corporis languidæ, ſegnîs a- nimus, indoles obſcura: nam nullum facile lædit, ſed Pacis amo- re, pigro in otio, lubentiùs mar- ceſcit. Et nunquid tu ex illo trun- to Mercurium? abſit: Phlegma- tico - Melancholicura ſcîto, qui ſupra rudium atmopſphæram nun- quam ſe elevabit. Alium tibi ſin- ge Palladis Candidatum: vultus albicans, ſed abſque paliore, sæ- pius genas non inamœna tinctus rubedine: vox gravior, atque ar- ticulara, niſi verba ſubinde mutilet lingua balbutiens. Subridentia a- liquantulum labia, capillus ad al- bum vergit, habitudo corporis bona, quia tam in ſtatura, quàm in pinguedine, ad mediocritatis lancem exactè librata. Mores ſi introſpicias, deprehendes com- ptos, nec tamen ab omni affectati- onis nævo ſemper immunes. Vi- debis, quòd munditiem quærat in victu, veſtitu, & vultu: quòd colat Muſas, ſed non niſi, ut multi, hoc eſt, ad uſque medium Pindi, ad culmen non aſcendit cum paucis. Cernes, quòd aliorum

carminet libenter actiones, & mo- res, Æſopifabulis quod delecte- tur, rumores colligat, collectos ſpargat: quòd diſtrahatur cum de- ſiderio, diſtractus cum gaudio quòd operetur. Eſt minor in ſin- gulis, ſufficit illi pluribus ſe eſſe in- tentionem. Experieris, quòd ami- citias facilè colat, cultas faciliùs lædat, læſas faciliſſimè reſtauret: nam ſicut leviter ſe cuique accom- modat, ita nullo negotio benevo- lentiam captat. Et nunquid bo- nam hic nactus eſt indolem? uti- que bonam, quia phlegmatico- ſanguineam, cui ne ſit melior, præter choleram deeſt nihil.

LEUC: Ut video, choleri- corum ex albo es, cùm ſic ſuſcipi- as patrociniùm cholæræ. Id tam- en pace tuâ hic dixerim, tem- periem quam vocant ad pondus, in Phyſiognomica arte, cæteris præponderare nunquam non didi- ci: imò memini me legiſſe, qui ob præſtantiam, numeris omni- bus abſolutam, hanc Chriſto tem- periem, ejusque Matri Virgineæ adjudicarent. MEL: Equidem ego id non inſicior, ſi tempera- mento juſto intelligas, quod de- bes: non illud nempe, quod æ- quali lance humores librat, ſed quod, juſtâ proportione, tali ho- mini conveniente, eoſdem diſpen- ſat. Hujus eclypon ſi à me pete- res, colores terere deberent Cives de Nazara, qui quoties mori ti- mouer

toties dicebant : *eamus ad filium Joſeph*, ut formæ amœniſſimæ radiis nubila diſcutiamus, Penicillum deberet ducere Dionyſius ab Areopago celebris, qui ſemel intuitus *Pulcherrimam inter mulieres* dicere ſolebat, *quòd adorâſſet h̄t Deam, n̄ ſides aliud docuiſſet.* Ut tamen, tyronum in morem, lineamenta carbone ſaltem adumbrem, ſingetibi, proponi à Phantaſto duodenne illud Cœli deliciaum, *Specioſum præ filiis hominum, in cujus vultum proſpicere deſiderant Angeli*: ſinge, inquam (nam abluſes multum à veritate) & ſtupēbis ideam cœleſtis formæ numeris omnibus abſolutam. Ludent in fronte amœniores illecebræ, caſti certabunt Adonides Narciffis, coloris vividi florebit lepos: in genis blandæ natabunt Gratæ, lætisque ridebit rubor: eburnea frontis exporreſcæ areâ candore primam ſuperabit nivem. Cernes ſuperciliorum formoſas irides, ſub quibus, oculorum gemina ſidera, tam blandè fulgurant, ad extorquendum amorem; tam argutè ſcintillant, ad incutiendum timorem; tam amabiliter ardent, ad conciliandam reverentiam, ut ex vivida luce Divinum Ingenium non poſſit non clariffimè reſplendere. Stupebis, illius ore nil abſolutius, nil ad decorem venuſtius; minium nativo cedit labiorum purpurifſo, in lingua ſedebit Suada, & in voce tam urbana, ac æneitiquam adſci-

ta feſtivities, ut quot verba, tot, velut in Hercule, ab ore proruant *Lucienus* vincula, quæ corda rapiant vel invitis. Cernes ex nigro clareſcentem cæſariam in humeros amœnè deſtuam, cyrris in fine modicis arcuatam: geſtus ad amœnitatem omnem compoſitos; naſum juſtum, cutis temperiem delicatam, maxime in vola manûs, diſfuſum ubique niveum colorem, tantamque in membris omnibus ſymmetriam, ut exhaustiſſe decorem omnem videri Natura poſſet.

LEUC: Si juſta temperies tantam corpori venuſtatem, quantum putas in animo generabit ſplendorem? MEL: Margaritam ex concha æſtumes, oportet. Illud præcipuum, quod animi indoles ad medietatis librata trutinam, inter audaciam, & timorem, cunctationem, & præcipitantiam, miſericordiam, & invidiam; cæteraque animi pathemata æquilibrium teneat: deprehendes aſacrem, amicorum amantem, officioſæ humanitatis exemplar, diſcretionis, & prudentiæ ſpeculum. Videbis ad virtutem natum, factumque, et ſi ullus alius, ſortitum animam bonam. Audi, qua colorum mixturâ purpuratus calathus perfecti Viri depingat ectypon, & temperamenti juſti mox indolem colliges, ex indole viam viri in adoleſcentia, quam duodennis in Nazareth terebat Chriſtus. Vidiffes interritum periculis, cupiditati-

Card. Bo-
na.

bus intactum, inter adversa felicem in ignominia beatum, in mediis tempestatibus placidum, ridentem, quidquid ceteri timent, optantve, cuncta transeuntem, velut minora, quia nullo bono nitentem, nisi suo: hinc semper liberum, constantem semper, sibi semper similem, erectum, excelsum, vacuum sui, plenum DEO. Deprehendisses, quod vis nulla, bona illi sua excuteret, quod mala verat in bonum, quod re nulla frustretur, necullo lædatur casu: quod pretiaribus, non ex opinione, sed ex Natura imponat. Vidisses, quod super omnia emittens, toti sese inferat Mundo, & in omnes Mundi actus contemplationem extendat, tranquillus semper, & inconvulsus. Deprehendisses, quod majori sui parte illic commoretur, unde descendit, fini suo semper conjunctus, imitando radios Solis, qui quamvis terram contingant, ibi tamen sunt, unde mittuntur. Hinc notasses illius animum in Olympi vertice semper tranquillum, supra hanc atmosphæram erectum, semper sereneum, qui rerum defectus ignoret, & formas Prothei nesciat. Vidisses, quod omnia illi sæcula servant, quod æqualiter, Solis instar, universa periustret, atque omni simplicitate rejecta, in unitate simplicissima conquiescat. Deprehendisses, quod extra se nihil optet, nec habeat necesse, ac-

cessere longius felicitatem, quam corde inclamam gerit: denique quod soli DEO spiraret & vivat, semper abire paratus, qui mortem non numeret nisi locum mercedis, & felicitatis perennaturæ. Neque hic mihi oggeras velim, hoc ectypum penicillo Stoico adumbratum, quia apathicon: non enim excludit affectuum luctam, sed illam potius commendat. Timet ne timeat inordinatè, vel absque sensu sit: audet, ne incurrat ignaviam: amat, ne rerum pretium contemnat: odit, ne malum approbet: sperat, ne vel suas, aut alienas viresignare, vel promittenti fidem abrogare videatur: in contraria fertur, ut melioris optio rationi relinquatur, & libertati. Adde annexam huic temperamento longævam vitam, quam Adamus, etiam in sudore vultus, ad annos nongentos, & triginta protraxit; ulterius protraxisset Christus, ejusque Virginea Mater, nisi huic amoris deliquium, illi mors violenta, vitæ stamen maturius abruptisset.

LEUC: Sat patet, temperiem hanc non immeritò dici ad pondus, quia cuncta in pondere, & mensurâ. Sed nunquid rara hæc est avis Paradisiaca? MEL: Ita est: nam stateram Naturæ justam depressit nimium primi peccati pondus, nisi ad æquilibrium illam denovo redigat insignis virtus: sed hic Rhodus, ubi saltant rari. LEUC: Quod ergo temperamentum mortalibus

talibus magis commune? *MEL*: Non existimo, quod Nationem facile sit reperire, quæ non quamvis in se agnoscat temperiem. Id tamen est in confesso, frequentius unam in una Natione inveniri, quam aliam. Germaniam asserunt abundare temperamentis melancholico-sanguineis, vel phlegmatico-sanguineis: Galliam sanguineo-cholericis, vel cholericosanguineis. Hispanis adscribunt crebrius temperiem cholericomelancholicam: Italis melancholico-cholericam. Causam hujus diversitatis si roges, illam more suo, Astrologi in Planetas refundent, & signa cœlestia: sed conformius illi ad scopum, qui non uni, sed variis illam causis attribunt: influxibus nempe cœlestibus, climati, aëri, educationi, alimento, qualitatibus patriis, & præcipue progenitoribus: nam, ordinariâ Naturæ lege, fortes creantur fortibus, nec imbellem, ut diximus, feroces aquilæ generant columbam; cum contrâ plerumque videas, mali corvi malum esse ovum. qualisque ager, talia semina, & nunquam melius, quam ex arbore cognosci fructus.

LEUC: Unus etiamnum scrupulus hæret, quem curiosa mihi sciendi cupiditas; quodnam post temperamentum Solare, seu ad pondus, inter conjugata optimum proclamat Philosophia?

MEL: Problema adducis in me-

dium, quod, sine invidia, nec ipse, reor, decideret Apollo. Id nemo facile inficiabitur, decisionem litis ex diversitate finis petendam. Sanguineos *longioris vita & sanitatis* Podalirii judicant: nec immeritò; nam ubi suppetit calor, non deficiuat spiritus; ubi humidum radicale abundat, stamen vitæ non exarescit, nisi violentis illud manibus abruptant Parcæ. Cæterum à Parnasso exulant, & à Peripato dudum proscripta sunt temperamenta simplicia: nam sanguinei se nimium probant volatiles: sidera sunt semper errantia, nunquam fixa. Cholericis sunt nimis præcipites: plerumque in turbine illis gyrat judicium, erratque per præcipitia. Phlegmatici nimium sese languidos demonstrant: repunt ad pedem Pindi muscosæ hæ cochleæ. Melancholici sunt nimis abstracti: extra se abeunt, affixâ fronti non raro syngraphâ: *Nemo domi*. Ex quibus palpas, nulli nupturam Palladem, nisi temperiem in illo sentiat conjugatam. Sed tamen non quævis cuivis æquè apta Scientiæ: Scientiis, quæ speculativas se gloriantur temperamentum cholericomelancholicum aptius convenit: hinc tot Theologicas Aquilas alit Hispana Tellus: illæ verò, quas eruditâ curiositate, & eloquentiâ floridior colit Minerva amœnior, genium petunt sanguineo-cholericum, vel vicissim: hinc tot Angli

glici Orveni ſcintillant, Franciæ Roſcii amcenè ludunt, rutilantque in roſtris Gallicis tot Oratores. Scientiæ, quas imaginatio iuvat, perpolitque conſtans induſtria, indolem exigunt melancholico-ſanguineam: hinc habet Matheſis, tur cultum non modicum Germanis referat in acceptis. Illæ demum Scientiæ, quæ ſic exigunt laborem. ut ingenium eminens ubique fulguret, tamperiem ſibi poſcunt melancholico-cholericam: nam hos ſic pluteo affigit terra, ut per ærem tamen in ſublîmia ſemper abripiantur. Quod ſi Melancholiæ ſanguis teneat æquale pondus, & præponderet cholera, non video, quod ad totam Scientiarum encyclopædiam, vel melius optent Muſæ, vel exigere aptius ipſa Minerva poſſit.

LEUC: Cur præteris, quod tamen maximè avebam ſcire; quænam temperies ad illud magis conducat, quod præcipuum homini, quia primum, & ultimum, vitæ ſcilicet beatitudo, & ſanctitas? MEL: Ideò: quia in delicata Problematis huius analyſi, iſtud omnium maximè delicatum. Satisfeciſſe omnibus (modo etiam ſibi) exiſtimat Eſparza, cum ait, temperamenta humorum omnia, abſolutâ cryſi, eſſe æqualia, adeoque nullum præ altero, idoneum magis ad finem ulſimum. Temperamenta nempe excedunt ſe invicem, & exceduntur: quod hic

in ſanguine melius, fors habet pejus in phlegmate: ſi hunc commendat exceſſus cholera, defectos Melancholiæ non minùs alterum commendabit. Imò amat contingere, ut quæ magis reſiſtunt malo, ſint pariter minùs apta ad bonum: non enim Phlegmaticus evertet Illia, ſed everta nec reſtaurabit. Sic ad malum proclîvia, objectum ſi mutes, ſolent pariter eſſe prona ad bonum: centum exempla huius Veritatis ſuppeditant Sanctorum Faſti, qui D. Auguſtinum, & Magdalenam non minùs profano, quam ſacro amore memorant eminuïſſe, Et licet in uno virtus ſit magis accepta, quàm forſan in altero, humanum ſolummodo eſt hoc diſcrimen: DEO non minùs gratus fuiſſe legitur Jobus in ſterquilinio, quàm David in ſolio. A DEO, inquit Symphorianus, eſt omnis Sapientia, & complexio: ipſe enim eſt, qui bilem Horatio, plegma Heraclito, ſanguinem Socrati, Melancholiæ Oreftribuit. Quod ſi opponas, ſanguineis ſuavem eſſe virtutis ſemitam, quàm Naturâ recalcitrante, ſat aſperam Melancholici experiantur; ſcias, hos, unico non nunquam actu heroico, plus meriti metere, quàm illi ſerere ſoleant per actus centies multiplicatos. Ita iſti perſuaſos nos cupiunt, forſan ipſimet necdum ſatis perſuaſi. Sed alia lance temperamenta librat Haunoldus, in qua

De Paſſ
ſon. 9. 47.
p. 5.

Mabin.
Lug. 6.
vita ſa.
6. 1.

qua unius præ altero pondus, sic ad virtutem inclinat, ut tantum non hisce oculis discrimen intueamur. Præterquam enim, quod hoc conformius sit Scripturæ Oraculis, sensus communis, ad ita sentiendum, nos videtur impellere. Dic enim, amabo, an non magis eligeres amœnissimi Jacobi indolem, quàm Genium silvestrem hirsuti Esau? an non magis tibi optares suavissimas dotes, quas Natura Joanni Apostolo, quàm pellem Icarlotis vulpinam, mille fraudibus fartam, atque refertam? an non expertus es sapius, ad virtutem, ad litteras facilius unam indolem trahi, quàm aliam? sanè Haunoldus persuaderi non poterit, quod aliter sis persuasus: hinc concludit, nullam quidem temperiem simplicem alteri præferendam, id quod Esparzam contendisse interpretor: inter compositas tamen meritò admitti delectum. Quodnam autem temperamentum, præ reliquis sibi primas deposcat, decidat altius Tribunal; sentiemus, quod volumus. Certè Hispanica Natio pro cholericò Melancholicò decetabit: Gallica pro cholericò - sanguineo. Germani primatum deferent Melancholicò - sanguineo: Itali Melancholicò - cholericò, suamq; Patriam Sanctorum sæcundissimam Genitricem, è monumentis historicis demonstrabunt.

LEUC: Jam non video, quid

amplius à Physiognomia petat turriola sciendi cupiditas, nisi ipsam fortè Momi fenestram, qua ipsa quoque secreta cordis, & abstrusos in intimis latebris cogitationes exploret, ac detegat: sed frustra est; hanc enim prærogativam sibi soli reservat ille, qui solus dicitur, *Cordium Scrutator, Deus. MEL:* Ita est: non tamen penitus hæc curiosorum vota frustrabitur benignum Numen: erit tempus, quò cordis clavim cunctis communicabit: veniet dies, quo aperiet Momi fenestram. Habete patientiam Physiognomi, satiabitur curiositas vestra: videbitis cuncta in illa valle, quæ videre nunc cupitis, imò quæ videre non cupitis. Eritis Physiognomi, & ex habitu corporis, absque arte, detegetis occulta mentis. Ad judicium physiognomicum citabit vos tubæ clangor, judicabitis, & judicabimini, atque utinam bene, & ad vota vestra feliciter! in hoc foro physiognomico parebunt corda, & judicia omnia judicabit unum judicium; sententiam feret duobus verbulis, *ite, venite*, Superi! quale verbum *venite*, cujus tres syllabæ inscribent *innumerabilem turbam* felicitatis perpetuæ syllabo! quale verbum *ite*, cujus tres litteræ obliterabunt omnes, è libro vitæ rejectos! cujus tres litteræ infinità spargent in reprobos fulmina, quibus in inferni barathrum cuncti dejicientur! Leucothee!

Y 3

quale

galici Ovveni scintillant, Franciæ Roscii amœnè ludunt, rutilantque in rostris Gallicis tot Oratores. Scientiæ, quas imaginatio juvat, perpolitque constans industria, indolem exigunt melancholico-sanguineam: hinc habet Mathesis, tur cultum non modicum Germanis referat in acceptis. Illæ demum Scientiæ, quæ sic exigunt laborem, ut ingenium eminens ubique fulguret, tamperiem sibi poscunt melancholico - cholericam: nam hos sic pluteo affigit terra, ut per aërem tamen in sublimia semper abripiantur. Quod si Melancholiæ sanguis teneat æquale pondus, & præponderet cholera, non video, quod ad totam Scientiarum encyclopædiam, vel melius optent Musæ, vel exigere aptius ipsa Minerva possit.

LEUC: Cur præteris, quod tamen maximè avebam scire; quænam temperies ad illud magis conducatur, quod præcipuum homini, quia primum, & ultimum, vitæ scilicet beatitudo, & sanctitas?

MEL: Ideò: quia in delicata Problematis hujus analysi, istud omnium maximè delicatum. Satisfecisse omnibus (modo etiam sibi) existimat Esparza, cum ait, temperamenta humorum omnia, absolutâ crisi, esse æqualia, adeoque nullum præ altero, idoneum magis ad finem ulsimum. Temperamenta nempe excedunt se invicem, & exceduntur: quod hic

in sanguine melius, fors habet pejus in phlegmate: si hunc commendat excessus cholerae, defectos Melancholiæ non minus alterum commendabit. Imò amat contingere, ut quæ magis resistunt malo, sint pariter minus apta ad bonum: non enim Phlegmaticus evertet Illia, sed eversa nec restaurabit. Sic ad malum proclivis, objectum si mutes, solent pariter esse prona ad bonum: centum exempla hujus Veritatis suppeditant Sanctorum Fasti, qui D. Augustinum, & Magdalenam non minus profano, quam sacro amore memorant eminuisse. Et licet in uno virtus sit magis accepta, quam forsân in altero, humanum solummodo est hoc discrimen: DEO non minus gratus fuisse legitur Jobus in Isterquilinio, quam David in folio. A DEO, inquit Symphorianus, est omnis Sapientia, & complexio: ipse enim est, qui bilem Horatio, plegma Heracito, sanguinem Socrati, Melancholiam Orestis tribuit. Quod si opponas, sanguineis suavem esse virtutis semitam, quam, Naturâ recalcitrante, sat asperam Melancholici experiantur; scias, hos, unico non nunquam actu heroico, plus meriti metere, quam illi serere soleant per actus centies multiplicatos. Ita isti persuasos nos cupiunt, forsân ipsimet necdum satis persuasi. Sed altâ lance temperamenta librat Haunoldus, in qua

Ad huc
Lugd. de
vissim.
c. 1.

De Paf
sem. q. 47.
4.5.

qua unius præ altero pondus, sic ad virtutem inclinat, ut tantum non hisce oculis discrimen intueamur. Præterquam enim, quod hoc conformius sit Scripturæ Oraculis, sensus communis, ad ita sentiendum, nos videtur impellere. Dic enim, amabo, an non magis eligeres amœnissimi Jacobi indolem, quàm Genium silvestrem hirsuti Esau? an non magis tibi optares suavissimas dotes, quas Natura Joanni Apostolo, quàm pellem scarlotis vulpinam, mille fraudibus fartam, atque refertam? an non expertus es sapius, ad virtutem, ad litteras facilius unam indolem trahi, quàm aliam? sanè Haunoldus persuaderi non poterit, quod aliter sis persuasus: hinc concludit, nullam quidem temperiem simplicem alteri præferendam, id quod Esparzam contendisse interpretor: inter compositas tamen meritò admitti delectum. Quodnam autem temperamentum, præ reliquis sibi primas deposcat, decidat altius Tribunal; sentiemus, quod volumus. Certè Hispanica Natio pro cholero Melancholico decertabit: Gallica pro cholero - sanguineo. Germani primatum deferent Melancholico - sanguineo: Itali Melancholico - cholero, suamq; Patriam Sanctorum sæcundissimam Genitricem, è monumentis historicis demonstrabunt.

LEUC: Jam non video, quid

amplius à Physiognomia petat turriola sciendi cupiditas, nisi ipsam fortè Momi fenestram, qua ipsa quoque secreta cordis, & abstrusos in intimis latebris cogitationes exploret, ac detegat: sed frustra est; hanc enim prærogativam sibi soli reservat ille, qui solus dicitur, *Cordium Scrutator, Deus. MEL:* lita est: non tamen penitus hæc curiosorum vota frustrabitur benignum Numen: erit tempus, quò cordis clavim cunctis communicabit: veniet dies, quo aperiet Momi fenestram. Habete patientiam Physiognomi, satiabitur curiositas vestra: videbitis cuncta in illa valle, quæ videre nunc cupitis, imò quæ videre non cupitis. Eritis Physiognomi, & ex habitu corporis, absque arte, detegetis occulta mentis. Ad judicium physiognomicum citabit vos tubæ clangor, judicabitis, & judicabimini, atque utinam bene, & ad vota vestra feliciter! in hoc foro physiognomico patebunt corda, & judicia omnia judicabit unum judicium; sententiam feret duobus verbulis, *ite, venite*, Superi! quale verbum *venite*, cujus tres syllabæ inscribent *innumerabilem turbam* felicitatis perpetuæ syllabam! quale verbum *ite*, cujus tres litteræ obliterabunt omnes, è libro vitæ rejectos! cujus tres litteræ infinità spargent in reprobos fulmina, quibus in inferni barathrum cuncti dejicientur! Leucothee!

Y 3

quale

quale ſpectaculum, in quo patebunt ſcelera omnia, quæ hic late re vel maximè cupit pudor: ſcelera, quæ tegit nunc fiſtus rubor; quæ noctis abſcondunt tenebræ; à quibus abhorret dies, & quæ ipſe Chynthius ſine deliquio ſpectare nequit. Sed nolim ego, cum Epimetheo, referare paxidem, è qua Mundo tota malorum Ilias. Timeo tibi, timeo mihi, imò Sophis omnibus de iudicio timeo, non tam propter peccata, quæ ſcimus, quàm propter peccata, quæ ignoramus. Terrent illa, ſed magis abſterrent iſta, ob quæ terribile magis iudicium, forſitan exſpectamus.

LEUC: Tunc iudicium, & magis forſan terribile propter peccata, quæ ignoramus? ſac ſciam modò, ut iudicem, ne tunc ignorem, & iudicentur. MEL: Leucothee! nil tibi ex meo ſenſu: illa refero, in quibus conſpirat tota, unanimi calculo, Aſceſis. Iudicium timeo, propter peccata, quæ ignoramus: illa intelligo, quæ dudum timuit in patientiæ palæſtra coronatus Athleta, cum dixit, *verebar omnia opera mea, ſciens, quòd non parceres delinquenti.* Verebatur omnia opera: ergò etiam bona, meliora, & optima, ſciens Oraculum, quod Divinus Iudex per Sophoniam: *ſcrutabor C. I. v. 12. Jeruſalem in lucernis. Jeruſalem,* ait, non *Babylonem*: Juſtos, & opera bona, non injuſtos ſolum-

modo, & peccata: non *in lucerna*, quod mitius, ſed *in lucernis*, quod ad demonſtrandum rigorem eſt horribilius. Lucerna eſt oculus DEI, de quo Propheta: *Oculus eius, ut lampas ardens*: hic DEI Oculus explorabit opera bona: nam & *juſtitias iudicabit.* Imò ſcrutabitur, & minutiffimos eruet defectus, quos nunc negligimus, & negligendo crebrius ignoramus. Oculus Divinus, microſcopii inſtar, tunc apparebit, cui Picinellus, Inventor illius, & Author, pro lemmate: *minutiſſima quaque.* Accipe chartam, primà nive candidiorem, magisque mundam: hanc armato ſcrutare oculo, & apparebunt mor plurimæ maculæ, quas videns non videras; ſtriæ, quas non notâras; centumque ſpuria filamenta, quæ non adverteras. Accipe opera, quibus tuam inaniter crepas apotheoſin, accipe, ſed ad lucernam Divini oculi contemplare: Superi, quot peccata! nil boni cernes in bono opere, apparebunt ſubito mala, quæ prius æſtimaveras bona. Senties Philoſophicam gnomen, neutiquam malè hic applicatam: *quòd bonum ex integra cauſa, malum ex quolibet defectu.* Nam videbis multa bona, ſed pauca bene peracta, quia non *debito ſine, nec debito modo, tempore, vel circumſtantiis*: hinc videbis hæc bona non eſſe bona, ſed mala: *malum ex quolibet defectu.* Stupebis

Da. 10
v. 6.

Job. 9.
v. 28.

C. I. v. 12.

pebis orationes, hic meras mentis evagationes; indevotas esse devotiones, exercitia spiritus sine spiritu, salutis negotia, otia: *en! minutissima quaque.* Auditas cernes tot exegesés sacras, sed sine attentione; repetitas exhomologeses, sed sine proposito, & emendatione; frequentatas Synaxes, sed sine fructu, & devotione: *malum ex quolibet defectu.* Verbo: videbis opera optima, pessima; quia peracta ex consuetudine, necessitate, inani curiositate, vel vanâ gloriâ: *en minutissima quaque,* detegenda ad Oculi Divini lucernam, in cujus luce, *quasi pannus m-*

Isa. 64. v. 6. Bruata universe iustitia nostra.

Quid jam dicam de gravioribus maculis, quæ opera, non nisi ad speciem bona, omni decore privant, & specie? quæ nil aliud, nisi hypocrisis, tegumentum malitiæ, ambitionis irritamentum? quorum usus, nil nisi abusus sacrilegus, qui abundantius post se trahit iudicium, majorémque extorquet damnationem? Illud hic celare te nolim, quod, sine mentis attentiæ extasi, nunquam mihi memoria suggerit. De Venerabili P. Balthasare Alvarez tradunt annales nostri, quod illi, in symbolico schemate, sua quondam representata divinitus opera. Sed antequam ab imagine velum removeam, prædixisse te juvat, hunc hominem, si tamen hominem, & non potius Angelum, plebeiz

neutiquam fuisse virtutis, sed heroica aded, ut revelante Cælo, vix sanctiorem, tunc temporis, habuerit Christianus Orbis. Et quod tu jam symbolum expectas? vide, & obstupescere: Botrus est, cujus pleraque grana, vel putrida, vel immatura, sicca, vel abortiva, ut penè botrum in botro requiras, nec immeritò hanc illi addas epigraphen: *expectavi uvas, & ecce! labruscas.* DEUM immortalem! si hæc in viridi, quid erit in arido? nil hic opus est addere: Philosophus es Leucothee, & ignorare nequis arguendi methodum à fortiori. Id ex te quæro, quod de operibus tuis erit iudicium in illo iudicio? ulterius: *si lux in nobis sunt tenebra, tenebra quanta erant?* capis, nî fallor, illud Bernardi, imò non Bernardi, sed Veritatis in Bernardo vaticinantis Oraculum: *verendum est, ne sub tam subtili ex-*

amine multa nostra iustitia, que putabantur, peccata appareant. *Serm. 54. in Cant.*

LEUC: Alia nempe iudicia DEI, alia hominum. Si Justus vix salvabitur, peccator ubi parebit? hæc, credo, sunt illa peccata, quæ formidavit Regius Pfaltes, dum dixit: *ab occultis munda me Domine.* MEL: Ita est; hæc formidavit, non tamen sola: namque sunt alia magis timenda, quia magis occulta. Dixi: terribilis nos manet expectatio quædam iudicii, propter peccata, quæ ignoramus: volo dicere, propter

propter opera bona, quæ malè fecimus; & propter opera bona, quæ non fecimus, & facere tamen debuimus. Hæc sunt peccata omiſſionis, & utinam non sæpe oblivionis! nam animo facilè elabuntur, quæ omittuntur. Hæc dicuntur à Reg'io Vate *occulra*, quia nobis in vita potiſſimum occultantur. Scimus ea, quæ fecimus, quæ non fecimus, plerumque ignoramus: dolemus sæpe de commiſſis, rariùs de omiſſis; hinc omiſſa commiſſis pejora: nam facillimè facimus, difficillimè cognoscimus, rariſſimè emendamus. Terribile erit iudicium propter commiſſa, terribilius propter omiſſa: peribunt multi, propter ea, quæ fecerunt, plurimi propter ea, quæ non fecerunt. Hinc Iudex Divinus deciſivam ferens in damnatos Sententiam, non dicet, *ite*, quia feciſtis; ſed *ite*, quia non feciſtis, non allegabit commiſſa, ſed exprobrabit omiſſa: *Ite*, quia non dediſtis bibere, non manducare. Heu! quot ejuſmodi non (verè particulas malignantis naturæ!) tunc nobis deteget Divina Nemefis. Dicet, non feciſtis, quæ debuiſtis: tot monita non attendiſtis, tot conſcientiæ ſtimulis non paruiſtis, tot gratias non arripuiſtis: *va tibi Choroſain, va tibi Bethſaida!* Et quid repones, ſi tibi exprobrat Divinus Iudex: ſtadium omne, continuo otio, neglexiſti: hinc malè promotus, pejùs münere

præſuiſti, commiſſas oviculas ritè paſcere non potuiſti, & ita multis ruinæ occaſio exitiſti: redde rationem de animabus, quas omiſſione peſſimâ perdiſti! Nónne Xavierius, ſi Sophus conſtanti otio induliſſet, forſan tot animas non convertiſſet! Quid dices, ſi tibi oggerat: vocantem me quondam non audiſti, in Vocationis gratia tot gratias neglexiſti, his neglectis in pericula, per pericula in multa ſcelera incidiſti, & ſic ſalute excidiſti, redde rationem de anima, quam hujus occaſione omiſſionis miſerè perdiſti! Nónne Mathæus ſi DEUM vocantem ſic neglexiſſet, in telonio forſ peruiſſet, & per ſedecim ſæcula in inferno forſitan jam arſiſſet? Quid dices, ſi tibi objiciat: me invitantem ad meliora non audiſti, auxilia gratiæ neglexiſti, occaſiones peccandi non evitaſti, pœnitentiæ tabulam non arripuiſti, ſicque æterno naufragio peruiſti: redde rationem de anima, quam omiſſione hac unicâ perdiſti! Nónne ſi Auguſtinus librum non ſuſtulſſet, in ſuis forſitan ſordibus peruiſſet, verbo: peccata omiſſionis non omittenda Chriſtiano Philoſopho, veritas eſt, quam Scripturæ Oraacula sæpe inculcant, quam Annales ſacri tragicis exemplis confirmant. Sed non potes portare modò: ſufficit, ſi cum Propheta sæpe exclames: *ab occul-tis munda me Domine!*

LEUC:

LEUC: Imò, nec omittendam
 cenſeo appendicem: *U ab alienis
 parce Servo tuo.* Nam, niſi fallor,
 inter peccata, quæ quondam dete-
 get omnicius Oculus, apparebunt
 & aliena, quæ, quia aliena, parum
 curavimus, & vel idèd ignoravi-
 mus, licèt non ſine culpa. Et quàm
 terribile hoc erit iudicium, ſi pec-
 catis, quæ ſcimus, accedant
 ſcelera, quæ nefeimus? ſi ma-
 lis, quæ fecimus, accedant bona,
 quæ malè fecimus? ſi addantur
 bona, quæ malè omiſimus, hiſque
 ſuperaddantur mala, quæ in aliis
 fecimus, & ignoramus? Superi!
 quam inopina erit catastrophi,
 eùm abſoluti in propriis, damna-
 bimur ſubiò in alienis? *M. E. L.*
 Observas observationes Sancto-
 rum: plùs illi timent aliena pecca-
 ta, quàm propria, quia minus co-
 gnita, & vel idèd magis nociva.
 Percipe observationem bellam,
 quam hic appoſitè Iſidorus. Ait
 ille, Ditam ſerpentem, molis eſſe
 adeò parvæ, atque exiguæ, ut pede
 calcatum ne quidem ſentias; in-
 terèd toxicum aſſat tam peſtilens,
 ut te malum advertat, quin adver-
 tas mali Authorem; ut moriaris
 priùs, quàm ſentias te agrotàſſe.
 En! vivum ectypon peccati, quod
 dicimus, alienum: illud commit-
 timus, imò non committimus, &
 idèd, commiſſum non committen-
 do, malè negligimus; quòdque
 pejus, neglectum non advertimus,
 licèt advertat, vel maxime dibe-

remus. Hinc ſape incognitum
 noiſ dolemus: morimur, & igno-
 ramus, quòd moriamur: infelices,
 quòd alieno vulnere ſauciemur, &
 quidem tita miraculom, per actio-
 nem in diſtans: inſenſati, quia
 alienà morte, ex noſtra culpà, ſic
 morimur, & alieno caſu ruimus, ac
 præcipitatur ad Tartara: hæc D.
 Iſidorus. Sed obſervationem, non
 obſervandam minus, hiſ adjungit
 Hùſſitucus timoris ſancti Magiſter
 Jobus, dum dicit: *veſtigia pe-
 dum meorum conſideraſti:* obſer-
 va verbulum, nota myſterium, non
 tantum pedes, & opera, ſed &
veſtigia pedum tot ſcandalis malè
 relictà, conſiderat ſeverus Iudex.
 Adeſſe Sophi, ad hanc lucernam
 pedes veſtros conſiderate; ſed ne
 omittite malè impreſſa pedum ve-
 ſtigia: quot opera, tot mali pedes;
 quot operibus conſtructa ſcandala,
 tot pedibus pejora penè veſtigia.
 Adeſſe Innocentiæ peſtes, Juven-
 tutis peſſimi ſeduciores: adeſſe
 Turpili, aſpiciſte pedes, ſiquidem
 poteſtis citra horrorem; conſide-
 rate veſtigia, nam eſſe hircina mox
 prodet foetor. Ecce! quoties e-
 ruſtatis, vel maxime deglutienda,
 toties innocui audiunt, malè cogi-
 tant, pejùs delectantur, peſſimè
 ſeducuntur: ſic ſeduci à ſeduc-
 toribus, mox pari fato & ipſi ſunt
 ſeduciores: ſeducunt non ſegniùs,
 ut novos generent ſeduciores: ſic
 nunquam deſicit propago impia;
 ſic creſcunt lolia, & mox repullu-

lant per noctem fungi. Tam for-
eunda sunt primi peccati vestigia, ut
ea non debeat, sed ad Authoris per-
niciem, magis semper, magisque
renovet, ac multiplicet ætas. Hæc
igitur considerate vestigia, ante-
quam à Judice considerentur: si
nunc negligitis, & nescitis, vide-
bitis serius, & scietis, quando cla-
mabunt vindictam. Audite hæc
omnia confirmantem Mellisillum:
Bern. de interi. domo
*6. 38. multa tunc peccata proruent ex im-
proviso, quasi ex insidiis, quæ
modò non vides, & forsitan plura,
ac terribiliora his, quæ nunc
vides.*

LEUC: Si ipsa est, va etiam
laudabili vita hominum, si DEUS
remota, discipulæ misericordiæ
MEL: Non falleris: nam Augu-
stini ex ore fluxit, hoc multa lo-

quens suspitium. Ea! ut tibi hic
Sanctus Doctor, Doctrinæ nostræ
brevem tradat epitomen: *illa ma-
gis sunt noxia: inquit, quæ non
estimantur peccata: nullum enim
malum facilius decipis, quàm quod
non intelligitur malum esse: pessim-
um genus peccati est, non intelli-
gere peccata; nullus magis depec-
catoribus plangi dignus est, quàm
qui putat, se non habere, quod
plangat.* Sed ad D. Gregorium
revertamur: Physiognomiz is vi-
vum Oraculum; dicere poterit,
quæ sunt ventura. Ad hunc Tri-
bunal omnes cito Philosophos, ju-
diciam audiant in hac vita, & cor-
rigant; ne judicium audire cogan-
tur post mortem, ab illo Judice,
qui feret Sententiam, æternis læ-
culis non variandam.

AUGURIUM

PHYSIOGNOMICUM

Præsenti Philosopho ad futurum
Judicium.

*Quis ardor Entbeus adurit fibras?
Mentemque sursum
Elevat supra mentem?
Pallor!
An præsensibus miscentur futura,
Videoque famosam vallem,
Eumosis illustrem*

*Perituri Orbis incendiis?
Ita est:
Ignem cadentium siderum procellâ
Afflati, diffusi omnes,
Horrido immergi flammarum
diluvio
Naufrag abunt annes, peribit nemo.
Nam*

12

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

•

Nam tuba clangor citabit cunctos,

Diem dicet,

Cum venerit ſuprema dies,

Carens die,

Admirare Clangoris Imperium:

Mors audiet, ſurda licet,

Obediet ex anime Orbis buſtum,

Ipo Telluris corde palpitante.

Eterna, ſanctaque eſt ſanctio,

Ut tranſcant peritura:

Damnata, quia nata,

Utque ipſis ab Elementis,

Suum accipiat Mundus ſinem.

Poſt mortem omniam morietur

Mors ipſa,

Ipo ſepulchra deſtinent eſſe ſe-

pulchra:

Nam mortuos reddent vivos,

Ei ex cineribus Mortis

Viſa leget Cadmeam meſſem.

Heu! qua rerum facies

Erit tot inter hominum facies?

Cum venerit ſeculum, patebit ſpe-

culum,

Noſcentur incognita, videbuntur

occulſa.

Quid de te dicam Sophe non

Sophe?

Huc ſi tu veneris,

Patebunt incendia Veneris,

Corpusque ignivomum,

Animam prodet aduſtam.

Monſtroſa membrorum moles,

Incompoſitam monſtrabit vitam,

Scelerumque molem.

Male temperati humores,

Intemperiam oſtendent mentis,

Et immorigeros mores.

Exhibebunt ignivomi oculi,

Tot evibratas Cupidinis faces.

Famaſia ſatore labia,

Cerberi monſtrabunt ſpammam.

Indicabit extrema confuſio

Effuſam in ſtagitia vitam

Confuſa anima.

Erumpens in genas pudor,

Impudicam teſtabitur Mentem,

Quidque in vita deſuit anima,

Kruſtra tunc tinget Corpus.

Oculi & erant aperta,

Legentur in fronte effrontis ſcclera

animi.

Pro pudor!

Quae non puduit facere, ſpectante

Numine,

Faſta jam pudet dicere,

Audiente Homine.

Quid ergo mirum?

Si prodas DEUS coram omnibus

omnia,

Cum ſileat homo coram unico ſu-

gula?

Sacrilegi hac poena ſilentii;

Revelare tunc toti Mundo

Immunda ſcclera anima,

Qua revelare uni homini noluit,

Eſſiſ facile potuit,

Quia ſilere homo omnia debuit.

Stulte quid rrubefcis?

Eſt confuſio adducens peccatum, Eccleſ.

Si ſiles.

Eſt confuſio adducens gloriam, [†] Ibid.

Si conſiteris.

Pudendus pudor!

Qui ſequitur culpam commiſſam,

Qui a committenda non terret,

Sed a conſitenda abſterret.

Hinc merito

*Rubescet tunc rubor factum ru-
borem,*

*Eritque ipsemet sui ipsius
Et culpa & pena.*

Si sapiſ,

Jam pudeat facere,

Quod factum pudebit dicere.

Hic peccata eloquere,

Ut tunc ſileat Judex:

Te ipsum judica, ne judicaris:

Te ipsum puni, ne puniaris.

In Judicium peccas,

Si mite judicas istud Judicium:

Nam tanta erit ſeveritas,

Ut Judex agnoscat omnia,

Ignoscat nihil.

*Non parceret peccanti, licet peccan-
ti.*

Judicabit omnes,

Nuditate pares, causa dispares.

Nec teget, nec proteget

Te Philosophum Epomis.

*Non enim quaretur, quam bene
dixisti,*

Sed quam bene vixisti:

Hic lapis veri Philosophi

Erit Virtus:

*Nam hac sola probabitur, vel re-
probabitur.*

Invā

*Sola Virtus lapis erit tunc Philoſo-
phicus,*

*Nam sine hac aurum non fecisti, sed
paleas,*

Paleas autem

*Comburent igni inextinguibili,
ita est,*

Damnabit quisque

*Se Tabe, se Accusatore, se Judi-
ce, se ipsum.*

*Sententia adiciet Decretum DEUS,
Sed immutabile,*

Quia manium Sigillo Eternitatis.

Venite, Probis dicit,

*Reprobis eheu! nunquam reditu-
ris, ite.*

*Damnandi rigorem aquabit ple-
tendi rigor.*

*Carnifex aderit ignis, & eadem
luce*

*Scrutabitur improbos, & combu-
ret:*

Ut ſcias,

Nil fore inultum, inustum nihil.

Abi Philosopho!

Et mihi solve Problema:

*Ubi erit Mundus? ubi delicia? ubi
divitia?*

*Ubi eris tu, qui hec audis, velle-
gis?*

JANUS BIFRONS,

Seu

DISCURSUS IX,

De

TEMPORE, & ÆTERNITATE.

LEUCOTHEUS. Pa-
pæ! quod tu mihi hie-
rogliphicum schema?
novum ex fabulosa An-
tiquitate portentum?

Janum Bifrontem lego, Mundi
symbolum, si Oratorum Principi

*L. 2. de fides: uspote qui in Orbem conti-
Nativ. nud voluitur, & ex se initium fa-
Deor. ciens, in se refertur: cujus templo*

illud ænigma non immeritò ap-
plices, quod quondam Æsopo
Sophista quidam Ægyptius: est
templum grande (Mundum intel-
ligo) in templo columna, duode-
cim habens Urbes (id est annus,
duodecim habens menses) Urbs
quælibet triginta trabibus (diebus
scilicet) sustinetur: trabes, duæ
circumeunt mulieres, noctem pu-
ta, diemque, quæ sua vicissitudi-
ne Mundum exornant. *MELAN-
DER.* Non ignota loqueris, nec
etiam à scopo meo aberras, utut
punctum non ferias. Janum,

quasi Eanum, ab eundo deduct
etymologus Cicero, Mundum,
sive Cælum, ut ais, denotans,
temporis mensuram, Alii per Ja-
num melius ipsum tempus intelli-
gunt, quod utique eundo volvi-
tur, Orbemque Sisyphi ad instar
volvitur: hinc asserunt bifrontem,
quasi unâ fronte aspiceret tempus
præsens alterâ prospiceret futuram
æternitatem. Sed mittamus fabu-
losum corticem, & Duce Philo-
sopho, veritatis nucleum excuia-
mus, *Naturam*, scilicet, *tem-
poris ac æternitatis.*

LEUC: Meliorem in S. Fur-
seo Janum, ætati nostræ proponis:
de hoc leg esse me memini, quod
à severiore Pallade, ad S. Scriptu-
ræ pulpita delatus, solidioris amo-
re Sapientiæ sic exarserit, ut dum,
Physicâ fronte, caduci temporis
brevitatem spectat, morali alterâ,
æternitatem contempleretur, sæ-
pe in terris Philosophus, sæpe E-
thicus

thicus in Coelis extaticus. MEL : Ita est: tunc præcipue, cum ad Magisterium cœlestis ab Angelis evocatus, globi Terraquei molem, vitis undique conflagramentem, in æternitatis abyssum mox ruituram spectaret; cum visis æternitatis infaustræ supplicii, in Mundo eloqui iustus est, quæ in cor hominis vel nunquam, vel non sat profundè descenderant: scilicet *tempus omne, intuitu æternitatis, esse exiguum. Nam momentaneum est, quod deletat, æternum, quod cruciat.*

Temporis Natura. LEUC: Utilis Philosophia, è qua, velut aurifodinâ, tam sancta à Sanctis dogmata eruuntur. Sed ut filum discursui porrigam,

L. II. edic precor, quid ergo Tempus?

Conf. MEL: Non tuo, sed Augustini c. 4. ex ore fluxit hæc quæstio, à quo igitur responsum cape. Si nemo ex me quarat, scio: si explicare velim querenti, nescio. Dixit ali-

quid Princeps noster, sed pro subtilitate sua obscurius, dum tempus L. 4. vocat numerum motus secundum

phys. prius, & posterius. Lucem affundunt Interpretes, quando per numerum intelligunt mensuram; puta, multitudinem partium alicujus motus, immediatâ sibi serie, succedentium. Mensura hæc, si sese ab extrinseco teneat, Tempus parit extrinsecum, solétque desumi à puncto quodam fixo æternitatis imaginario, vel à virtualitatibus, ut phrasis habet scholastica, Æterni-

tatis Divinæ. Calculo tamen communioce, pro mensura statuitur, Coeli mobilis successio spherica, tanquam quæ sensibilius cadit sub oculos; eâ lege, ut una ubicatio solis, succedaneo ordine, prioris velut pedissequa, metiatur rerum omnium sive diuturnitatem, sive breviter. Videtur hoc, suo Creator ipse mandato, stabilivisse, dum dixit: *fiant luminaria cum firmamento, & sint in signa, & tempora, in dies, & annos. Quod, si mensura hæc foret intrinseca, tempus foret intrinsecum, seu illud, quod res quælibet durans censetur habere in se, mensurabile per tempus extrinsecum, nihilque est aliud, nisi ipsa rei duratio, quam Scholæ definiunt, esse accidens modale, subjectum formaliter affigens virtualitati certa æternitatis Divinæ.* Hæc de Natura temporis pro suo more Scholastici.

LEUC: Bellè hanc adumbrasti; sed quæ tibi crisis de annis Criticis, quos alii Climactericos prius nominant? MEL. De his multi non pauca. Mysterium Naturæ non immeritò dixeris, adèd obscura illorum est Physica. Nominis etymon, quod spectat, Latinis dicuntur *Scalares*, quia per septenarium, aut novenarium scanduntur. Græcis sunt *Climacterici*, quia periculosi: nam observant præclarissima in Peripato Lumina, inter quæ veluti Phœbus est D. Augustinus, quod hi anni periculosam mutatio-

rationem inducere soleant. Podaliriis dicuntur *Critici*, quia decretorii, quibus sua de morbis judicia statuunt. *Aegyptius* septimus annus vocabatur *Effractor*, eo quod saepe effringeret animae carcerem. Oratori Romano appellabatur *Nodus*, quem inter multos vix unus solveret Alexander. Hinc Cæsar Augustus sic quondam per epistolam filio: *latare mecum fili, transgressus sum annum sexagesimum nonum, omnibus Sensibus periculosum.* Quod, si hujus experientiz causam à Peripato exquisas, reponet Seneca: *se non posse per Philosophiam exponere, quare septimus quisque annus aetati signum imprimat.* Alii ex Astronomia problematis hujus deducunt analysin; nam asserent, Saturnum, anno quovis septimo, ad quadratum loci, contrariumque signum, unde egressus est, progredi, & sic, quemadmodum Luna criticos dies, sic annos illum efficere criticos: nam totidem fere annis Saturnus in uno signo, quot diebus moratur in illo *Cynthia*: hinc, cum humores in statum contrarium transeant, quid mirum? si periculosam mutationem inducant, nisi alia faverint atra, vel ratio victis, aut virtus pharmaci periculum avertat. Ita illi, quibus suam non denegavero *Topicam*, si modo *Analyticam* fidem sibi, non accogent, vel exstant.

LEUC: Intellego paradoxam hanc temporis proprietatem. Si pari penicillo proprietates quoque desingas, perfectum erit temporis ectypon. **MEL:** Has tibi anigmaticâ colorum mixturâ, depinget Sphinx oratoria: En! quale monitrum ex obscuris Physicæ tenebris producat in lucem, quod primâ fronte non unum, sed omnes in una fronte referre putes tragelaphos. Vobiscum, inquit, creatum quid agit, calidum juxtâ ac frigidum, siccum ac madidum, longum ac breve, jucundum æquè, ac lugubre: nunc enim in fronte ciet tristitiæ nebulas, largâsque ex oculis phit imbres: nunc vultui serenitatem, antecenosque oculis induit radios, seque unâ cum aliis ad læta animare solet tripudia. Quod si quæras, ubi nam locorum hospitetur? Cookum suspice, illud incolit: terram despice, & orcum; nam & hos quoque inhabitat. Cæterum oculis caret, & nil tamen est, quod ejus possit subduci conspectui: caret ore, & nihilominus absorbet omnia: quavis Charydi voracius: caret pedibus, & currit tamen, Atalantâ velocius. Transfreta, si lubet, velis remisque maria, subsequetur: peragra terras, vel si mavis, jugales Austros, & Aquilones volanti effodjuage, tibi præcurret: caprez in morem, conscende montes & ab uno rupis cacumine in aliud, dicto citius.

citiùs, te libra, tamen te deprehendet: alas à Pælago mutua, teque in æra at olle, immensos illos tractus, momento temporis, & demissâ velocior sagittâ, transvola, nihilominus te assequetur, utut nec pedibus, quibus currat, aut saliat, nec pennis, quibus volet, præditum sit. Pythagorâ quovis est taciturnius, ac muto pisce elingue magis; & nihilominus prodit omnia, tacet nihil: nunquam didicit aliquid, nec ulla Scientiæ laude est memorabile, & tamen primas in Athenâs, sibi cathedras vendicat, omniumque complectitur Scientiarum encyclopædiam. Nam Jurisperitus æqualitatis leges, Philosophis æterna Naturæ, Theologis recondita fidei mysteria pandit. Illud mirum, quod stomacho careat, & tamen concoquat omnia, ad struthionis invidiam. Fur est, nam rapit omnia, simulque prodigâ liberalitate, cuique affert thesauros inæstimabiles: nil illo ditius, nil illo pauperius; assistit omnibus, adheret nemini: valetudinem, & vires suppeditat, & has rapit: vitam indulget, & mortem affert, gratificatur æqualiter omnibus, nulli se obnoxium facit, & omnibus: & quæ præcipua Naturæ proprietas: nil illo pretiosius in Mundo, nil illo vilius: nihil curatur minus, cum adest, nihil optatur magis, cum abest: æterna parit æmolumenta, si bene colas, æter-

na affert dispendia, si malè cures. Hæc ille, solventi promittens præmium, quod Tempus dabit.

LEUC: De vita simul & præmio desperarem, si iisdem legibus, quibus olim cum Oedipo, necum inter Sphingem, hodie conveniret. Fateor, hoc antologico schemate, veluti genuinis est expressa coloribus, temporis indoles: paradoxas præcipuè miror proprietates; quarum unam, & alteram morali trutinâ si expendas, nil ab instituto meo, tudque facies alienum. MEL: Vehementer probo, quod, quam hæcenus tenebam docendi, tu quoque discendi methodum observes. Leucothee! quod Discipulis quondam suis Doctor Mellissus, hoc nostræ ætatis Philosophis non inaudite quis inclamaret: *nihil pretiosius tempore, & heu! nihil hodie vilius reputatur! transeunt dies salutis, & nemo recogitat.* Uti que nil humanâ dignius avaritiâ, nisi ad nostra lucra effemus Talpæ, luménque fidei ultrò aspiciamus: scilicet ad Libitinæ lucernam, si oculi caligabunt, videbimus momenta temporis, sementem esse æternitatis: verè enim Leucothee, quæ in tempore serimus, in æternitate metemus. Euclionem tibi finge, quem ita Jupiter deamet, ut Nestoris illi sæcula non modò promittat, sed etiam juret per Dyphtheram: fac, quod ob oculos illi ponat apertas Persarum Gazas,

S. Bern.
serm. ad
Scholas.

Cræti

Virg. **C**raſſi theſaurus, omnésque divi-
tias, quas è conchis dives colligit
India, vel è fodinis eruit felix Ara-
bia, aut ſecum vehit Pactolus ipſe,
atque auro turgidus Hermus : fac,
inquam, hæc illi ponat ob oculos,
ſed eâ lege, ut unius diei ſpatio,
colligas, quantum poſſit; hoc
elapſo finitum negotiandi tempus
denuntiet, nec niſi ſteriles, quò ad
vitam protrahat, fore annos: quid
putas? an diem hunc ſtertendo
conſumeret malè providus futuri
Endymion? an muſcas venando,
bonas horas cum Domitiano com-
bureret? abſit: centimanum ſe
optaret, diu noctúque ad id inten-
tus, ne bonæ diei vel minima illum
particula præteriret.

LEUC: Hæc filii tenebrarum,
prudentiores ſanè filiis lucis: ſed
putâſne, glaucoma ejusmodi etiam
Philoſophis objici? **MEL:** Oph-
thalmicum agere nolim; id tamen
etiam cæcus facilè videt, quòd non
omnes tempori ſtudeant, quibus
ſtudium temporis. Athenza So-
phorum luſtra, & quot tu diſpu-
tantes percipies de theſi, quam A-

Gal. 6. poſtulus poſuit: dum tempus ha-
10. bemus, operemur bonum? quot

Bernardinos, qui liberè profiten-
tur, quòd tempus tantum valeat,
quantum DEUS, quia tempore
bene conſumpto comparatur DE-
US? quot Auguſtinos reperies,
quorum ex ore cum veritate ſtillat

1. iſthæc confeſſio: 1. carè mihi va-
Conf. lentè temporum ſilla? quot videbis

Catonés, 2. qui cum libro adeunt c. 2.
curiam, ne punctum temporis, quo 2.
eoire Senatus ſolet, otioſi perdere *Val. l. 8.*
cogantur? quot numerabis Plato- c. 6.
nes, qui 3. non niſi, erudito ex 3.
libris pulvinari, immoriuntur? alia *Idem*
jam volvitur ætas. Utinam non c. 2.
videre ſit plurimos, qui pretioſa
momenta non utili ſtudio, ſed iu-
tili otio comburunt! qui horas
pœnitentiæ deſtinatas, dum luſibus,
& ſymboſis fallunt, falluntur! qui
dies augendæ gratiæ coelitus datos,
peccata augendo dum minuunt,
detrimenta augent æternitatis! in-
terim quos vita prodigè numerat
annos, inutiliter multiplicat ætas:
& ſi mors denique ſubtrahat tem-
pus, expenſum æternitati, quid re-
manebit, niſi puer centum anno-
rum? quem utinam DEUS non
dividat, partemque ponat cum
hypocritis inſaultæ æternitatis!
LEUC: Ita eſt: & inter Philoſo-
phos, reor, fore Similio ſimiles,
qui ſibi hoc Epitaphium.

*Hic jacet Similius,
Annos, qui plurimos vixit,
Tempus verò exiguum.*

Nam

*Septuagenarius prope poſtquam
vixit,*

Septennis vixit.

Abi Viator,

Et Similio ne vive ſimili-

ter:

Vives longius,

Si vives melius.

A a

Sed

Sed age, si verum effatum, quod dedit Thales, quæsitus, quid in rerum Natura Sapientissimum iudicaret? *Tempus* reposuit: quia *docet, eruit, & invenit omnia*: si vera, inquam, isthæc proprietates: cur ergo suum non docet pretium?

MEL: Docet: vel maxime; illos præcipuè Sophos, qui non nisi cum Phrygibus sapiunt. Serò capitur: paradoxum illud: *nihil curatur minus, cum adest, nihil optatur magis, cum abest*. Si cum S. Fur-seo audire posses damnatorum suspiria, quid perciperes, nisi querelas, quibus temporis irreparabilem jacturam deplorant? quid nisi vota, quibus vel unicum momentum frustra jam licitantur? sed nempe, *cum furto patuit janua, fera fera est*. Si temporis præcones hi displicent, alium Gallia subministrabit; Ludovicum XI. qui ultimo prostratus morbo, quinquaginta quotidiè aureos, Archiatro aulico non metavit, ut vel per diei spatium vitam sibi protraheret: sed frustra; nam cum aureis vitam auream perdidit, Purpuratum Fortunæ pullum dabis regia Caroli quinti, qui in morbis confinio, pro tot annorum obsequiis unam vitam horulam petiit? sed frustra; pro epitaphio reliquit illud:

*Damna fleo rerum, sed plus fleo
damna dierum:*

*Rex potuit rebus succurrere, nemo
diebus.*

LEUC: Et mihi, ut fatear, ista figunt aculeum? si in vitæ meæ memoriam redeo, libet exclamare:

O mihi præteritos referat si Jupiter annos!

Sed nempe hæc nova proprietates: Ovid. l. 6.

*Fugit irrevocabile Tempus:
Nec quæ præterit, hora redire
potest.* Fast.

MEL: Fateor, fugit irrevocabile; non tamen fugit irreparabile. Advertit Mysterium istud Aquilanos Sanctorum oculos, qui proin varias temporibus redimendo industrias invenere. E consilio D. Anselmi *tempus redimimus, quando anse vitam, quam lascivendo perdidimus, stendo reparamus.* Tertul. ad Ep. Angelici suavis, tanto magis quis debet vacare operibus bonis, quanto prius, insitit malis. Scilicet compensat fervor, tepiditatis ignavæ moras, nec raro facit ex novissimis primos, sic consumatos in brevi, ut tamen expleverint tempora multa. Leucothee, fervorem hunc frequentet, exstimulet fulmen illud Apocalyplicæ Aquilæ: *Tempus non erit amplius.* **Renovemus aureum illud epiphonema v. 6.** **Chrylogi**: *vivamus. DEO parvulum, qui Seculo vivimus totum: deditur corpori annum, demus animæ dies: tempus est, ut aliquando demus (atempitatis) provi deamus.*

LEUC:

LEUC: Ita est: atque ut instantius provideamus, de æternitate pauca ediffere. Dedimus suum tempore tempus, suum quoque demus æternitati: quamvis, ut nihil celem, ipso nominis ponderet me æternitas terreat, iuvat nihilominus scire ænigmaticum etymon: nam si fortè nunc melius sciam, tunc felicius sentiam æternitatem. MEL: Sentire poteris, scire non poteris, quid sit æterni-

incipit: modò axem suspendent, circa quam agitur sæculorum omnium rota, hoc hemistichio: *in omne volubilis evum*: nunc Hydram fingent septemplex isthac epigraphæ; *cum moritur, oritur*: nunc fontem monstrabunt, undis per Mæandros continuò refluxis, adjuncto epiphonemate; *fluunt, ut resuunt*: fileo plura, quia *quid quid dixerint, minus dicunt*.

In Ps: tas: quia, *quid quid dixeris, id.*

60. Augustino Iudice, *minus dicit.*

Sitamen Sophorum Oracula iuvat consulere: æternitas Stagiritæ erit:

LEUC: Imò nihil dicunt, hoc ipso, reor, quod aliquid dicant: nam ut argutè notat celebre inter Scriptores Nomen, minus capimus æternitatem; si dicamus, quid sit, quàm si dicamus, quid non sit: est hæc paradoxa rerum æternarum Natura, ut tunc primum sciamus, quid sint, quando scimus, quid non sint. MEL.

Drex. l. de ater.

Placet animadversio, quæ, nisi fallor, è Nazianzeni ingenio fluxita: nam huic æternitas tempus est, imò fallor, *tempus non est, nec pars temporis ulla*. In quæ verba Hierographi æternitatem mirâ paraphrasi, sed sine auxilio, exaggerant. Finge, (nam in fictione nulla hic fictio) finge, sicut sibi Bonaventura, dum viveret, finxit verissimè mala ventura: finge tibi, inquam, orci mancipium, quod anno non nisi centesimo, unam unicam ex oculis stillet lacrymulam; stillet nihilominus per tot annorum centurias, dum tandem immensus adæquetur Oceanus: heu! quot non annorum

1. *x. duratio permanens, principio*
- L. 1. *de carens & sine.* Severino Boëtio, *calo.*
2. *interminabilis vita, tota simul.* c. 12. *atque perfectæ possessio.* Illam Mel-
2. *liffuus asseret 3. complexum*
- L. 5. *de minium temporum:* Arcopagita 4. *consol. evum avorum.* Alii dicent perpetuum tuum hodie, quia sine futuro atque præterito: Annum magnum,
3. & tamen inextricabilem annulum, quia sine termino: Oceanum nullâ bolide investigabilem, quia sine fundo: abyssum sine luce, perpetuam noctem sine die, principium sine principio; sphaeram sine fine, atque initio. Alii hieroglyphico illam schemate adumbrabunt: nunc circulum proponent, cuius centrum *semper*, circumferentia *nunquam*: nunc labyrinthum formabant cum lemmate; *sine exitu*: modò anguem gyrabant in orbitam hac lyngraphâ; *ubi definit.*

myriades sese evolvant, dum vel unicus rivulus, ne dicam, totus Oceanus impleatur! & tamen, etsi non unus, sed centum, etsi non centum, sed mille, imò milliones mille repleantur Oceani, an aeternitatem æquabis? minimè: necdum es mensus initium, tantum abest, ut sis totam emensus. Finge cum Isidoro Mundi spectabilis spatium, quò latè ad Cœlos usque protenditur, sic arenulis repletum, ut decem illarum millia, non nisi granum sinapis minimum æquent: præ quàm innumerus erit hic numerus! & tamen, quantus quantus est, aeternitatis annos non numerat, ne dicam, enumerat. Finge hunc numerum, quem quinquaginta duabus cifris in unam lineam cogit Arithmeticus Clavii calculus, finge, inquam, hunc numerum tot multiplicari in lineis, quot capit folium grande, & integrum; quot capit foliorum maximus liber, vel librorum immensa moles, quæ Universi spatium ad usque regionem Emphyream adimpleret: hunc numerum finge ulterius, tot iterari in lineis, quot, capit tota, quò latè patet, Cœli sphaerica superficies: DEUM immortalem! quot hæc forent myriadam sæcula, quot sæculorum myriades? & tamen, elapso tot annorum curriculo, necdum curret aeternitatis initium, ne dicam medium, ne dicam finis: & tamen si tot annorum inversa denique

clepsidra tormentorum finem damnatis tandem promitteret, nã illi pro nihilo computarent tam grandem poenam, & in sua sese infelicitate beatos, ac felicissimos prædicarent. Sileo, ne plura, dum loquor, loquar minus: O aeternitas: quamdiu durabis? volo dicere, & nescio dicere: quamdiu DEUS erit DEUS, tamdiu patietur damnatus: sed quamdiu erit hoc quamdiu! cogitari potest, explicari non potest.

LEUC: Vertiginem intellectui S. timeo, si longius despiciat hanc abyssum. Capiò melius, quod optimè non nemo; Christiano inter opus non esse nisi Morotrophio, vel S. Inquisitionis ergastulo: in istud compingendos, qui non crederent aeternitatem, in illud, qui crederent, & peccarent. Quid ad ista Philosophi? quid illi de durationis modo hoc, sine modo? MEL: In varios abeunt motus, diversam induunt mentem, nec in utili scholio de aeternitate discurrunt. Audi unum, & alterum. Aluit Discipulam Sorbona, quem in Philosophica palestra, & informare, & deformare studuit Professor: ad eò sæpe Doctores noceat, cum doceat, tunc præcipue, si amant sic Stagiritam, ut etiam ethnicum non averterentur. Xaverius (caput ad hoc Nomen inclinet Peripatus) Xaverius ille fuit Discipulus, Professorem non nominò, in albo

æternitatis nigerrimo scriptum lege; nam infami fato decessit. Hic quos de die instruxit Philosophos, de nocte destruxit, ad lupanar illos invitans lupus, ad prostibula ducens, Dux caper ipse gregis. Etiam Xaverium urgebat, imò perurgebat: at ille secum: *momentaneum est, quod delectat, æternum, quod cruciat: ficcine ego Sophus, pro momento æternitatem? absit.* Sic se subtraxit, & unâ secum subtraxit tot animas, quas cum Xaverio seducto, ad orcum alter misisset Orbis. Quid tu ad ista?

LEUC: Stupescō ad illud fulmen, quoties audio: Deusne, cujus bonitatis ne quidem numerus, momentum puniat æternitate? & quidem tali, tamque horribili? MEL: Ita est, etiam infra condignum: nam peccatum infinitæ suo modo malitiæ, infinitam exigit vindictam. Sic fides jubet, nisi cum Origine, illo Sophorum Sole, errorum maculas pati velis, vel etiam totam in æternitate eclipsim. Sed est alia animadversio, quæ priorem exaggerat, animadversio & ipse dignissimus, in Peripato non tam civilis, quàm hic de Philosophia sit bene meritus, & docendo, & ad doctrinæ sanctionis leges vivendo, in erudito Orbe hospes est, qui ignorat. Et tamen Philosophus tantus, & nomine justus, ubi post

vite sanctæ præmissas, ad inferendam denique conclusionem à morte fuit necessitatus, infremuit: nam vidit se in agone, ubi in momento unico, æterni lucta momenti: vidit instare instans, è quo solo, tota pendet æternitas: vidit Pythagoricam litteram Y, cui vitam hominis similem antiqui dixerant Sophi, *que ab uno ductu incipiens, finitur in Gen. in bivium faustæ, vel infastæ æternitatis.* Vidit, quòd ubi ceciderit arbor, vel ad Austrum, vel Aquilonem, ibi erit per totam æternitatem: hinc ad Sapientiæ Sedem in hæc suspiria erupit: *adsis Philosopho, Drex, de cum tota luctanti æternitate; nec æternum illum deferat in momento, è quo pendet æternitas.*

LEUC: Infelices Philosophos, nisi in tempore bene distinguant, æternitatem inter & tempus: *non enim ratio, nec sapientia, nec scientia apud inferos.* MEL: Quid nî ibidem per experientiam discant, quod per Scientiam discere hic neglexerunt? certè nec sua orco deesse problemata, testis est ille Philosophus, de quo Innocentius III. Pontifex fide dignissimus, etsi de cathedra non loquatur. Hic, infastâ sorte, damnatus, cum Professori se sisteret, interroganti, num in orco etiam disputetur? reposuit *apud inferos solummodo quaritur, an aliquid non sit pena?* & resolvitur *pro parte negativâ: mox ille conclusionem ad oculum demonstraturus: age, inquit, si lubet, ad*

inferos mecum descende, & Hercules senties, nihil non esse pœnam. Videbis locum in centro terræ, qui à situ infernus, à tenebris carcer, à profunditate abyssus, ab igne rogas, à fumo caminus, à sulphure stagnum, à foetore mephytis, à Dæmonibus tartarus, à damnatis gehenna, à perturbatione chaos, ab amaritudine malorum Oceanus appellatur. Videbis locum, cujus terra *operta mortis caligine*: cujus aula *tenebra*, supplex *miseria*: cujus lud *tormenta*, musica *fietus*, & *stridor dentium*: cujus torrentes, *pix ardens*: humus sulphur: cujus incolæ *ericii, corvi, & onocrotali*: hospites *umbra mortis, & perpetuus horror*: cujus cibi *fames canina*: potus *fel draconum*, vinumque *furoris ira DEI*. Denique cujus thori, *stagnus ignis ardentis*: cujus janua *desperatio*, cujus ordo, *nullus ordo*, sed chaos horridum confusionis. Videbis locum, ubi Principem agit, qui à truculentia dicitur *Draco*: à verusutia *serpens*: à nocendi desiderio *Diabolus*, ab ira magna *Leo rugiens*: à potentia *Bebemoth*. Videbis locum, ubi focii malitiâ improbi, specie horrifici, conditione miseri, rabie furiosi, malevolentia obstinati: locum, ubi primo post ingressum momento clauditur porta spei, misericordiae, quietis, felicitatis, gratiae, pietatis, solatii, & omnis boni: locum, ubi nil auditur præter suspiria, gemitus, lacrymas,

ejulatus, & ululatus: ubi merè blasphemiarum, imprecationum, stridor flammarum, & ignis miserè devorantis: verbo, videbis locum, ubi nihil non est pœna, seu tormentum. Denique videbis locum, angustum simul, & amplum: angustum, nam veluti ignitas lateres comprimit damnatos: amplum; quia et si hoc anno foret dies judicii, & quot diebus, à Mundi exordio, fuissent nata quinquaginta damnandorum hominum millia, sufficeret in orco quadrata miliaris mediæ cavitatis ad eos recipiendos. En! quantum spatii suppetat, damnari ut possis, si velis.

LEUC: Superi! quæ paradoxa hæc explicatio? digna certè, quam etiam à Discipulo audièrit Professor. MEL: Docentis solum ne interumpas. En! ut thesin suam ulterius Sophus hic urgeat: in hunc locum, inquit, descende mecum, & Poëtarum fabulas, hic videbis minimè fabulas: cernies, ut fugitiva sub undis fallentibus poma frustra gulosi esuriant Tantali: ut rerum temporalium helluones Sisyphi frustra petant, & urgeant *rediturum denuò saxum*: ut sub vulture gemant rapaces Titii, ut vanæ Belides in cribris aquam inaniter hauriant: ut lascivi Ixiones, in rota æternitatis, volvantur seque sequendo fugiant. Imò erravi: merè fabulæ sunt, hoc in loco, hæc fabulæ; umbræ sunt, non tormenta:

Tilkon.

Pbyl.

Cur.

p. 2. de

Mundo

fol. 219.

His

*Hæmities Diomedis equi, Busiridis
Ara*

*Clémentes, Phalaris tauri solacia,
molles*

*Scironis scopuli, Scibineos pacata
Tyrannis.*

Nam quid quid malorum excogitare sævitia, quid quid dolorum congregare potest corrupta morbis Natura, fabulæ sunt, quæ non nisi in phantasia, umbratiliem exhibent mœroris Scenam. Objectum oculi, tenebræ sunt, plus quam Cimmeriæ; in quibus non nisi terribissimæ fulgurant. Inferni larvæ: aures maledictæ flagellant, hebetat dentium stridor, nixitque, rugibus dissonis, ululatus obtundunt. Voluptuariis fauces eliquata; pix fatiat: & luridæ lacertæ repunt per stœmachum: embammata sunt venena; pro tragematis serviunt bufones: semesa membra intolerabilem spirant mephytin: arata incus vices supplet spondæ eburnæ, ubi se Vulcani Cyclopes exercent. Interim læbetes incalescunt: ebulliente sulphure, & resma exultat inter torridos ignes, ut carnis illecebras vindicet: pro ferocia certant Rhadamanti, & Æaci: alii expeditis retibus, & harpis circumfremunt: alii Pyracmonis compedes rotant: alii improvidos ferreis longuriis inurant: alii involant, & horridis intromittunt trahunt capillis. Quos prius cinxerant torques aureæ, & infecuta sunt syrmatæ, longique clenchi, nunc Gorgones,

Dracones, & cenchrides ambiunt: viperæ sunt armillæ, catastæ sunt collare, cameli nautici gravant nudatum tergus. Verbo: in orco nil nisi pœna, credere qui renuit, experiatur.

LEUC: Jam non miror effatum illud, Oraculis annumerandum, quod Juvenis quidam Sophus, dum conclusionem vocationis heroicam, malè reproberent senes, pessimè impugnarent inimici, ut solet, amici: parceret ætatis flori, tenebritudinem indolis delicatam ferendo non esse monastico oneri. Quibus ille: ô malè providi! hoc clypeo armatis, non exarmatis meam constantiam: nam si delicatulus ferre nequeo rigorem claustrî, qui feram rigorem tartari? edicite, quomodo habitare potero cum igne devorante, & ardoribus sempiternis? MEL? Rectè hic equidem: nam si molestia insuperabilis, quæ momento finitur, quomodo inferni ardor sit tolerabilis, qui in æternitatem totam extenditur? est hæc reflexio digna reflexione. Fac enim, jaceas, in viridario, Pæstani æmullo: mollera chorum internat Chloris, viridi vestita gramine: florentite conopeo obumbret luxurians arborum scena: nares odore recret frequens amaracus: lumina rapiant colorata florum areolæ: leniter admurmurent Zephyri: adstrepant salientes undæ: plumei in aëre accinant choraulæ: verbò,

tam

tam vernus te cingat lepos, ut a-
mœnorem nec ipse optaret sibi Al-
cinous. Hic, inquam, jaceas,
sed ea lege, ut nunquam liceat la-
tus invertere: nunquid vel unus
dies hæc gaudia mutaret in tædia,
in supplicia hebdomas, annus in
tormenta vix toleranda? sensit
Philosophiam hanc Fulco, mun-
danz ludibrium vanitatis, quem
nocte quadam, abyſſo demerſum
plumeâ excepit thorus, sed ita,
ut formus ab oculo fugeret: sen-
sit illi quietem taminquietam, ut
in hæc verba prorumperet: *tam
moleſta in molli thalamo eſt nox in-
ſomnis: quid ſi in ignivomâ jace-
rem culcitra? quid ſi non una nocte,
ſed æternitate duraturâ ſemper,
ſuendâ nunquam?* fregit mollem
animum inſomne hoc ſomnium:
ſicque ſurtexit melior, ut melio-
rem poſtmodum in Religione ce-
perit quietem.

LEUC: Eſt hæc nova æterni-
tatis proprietas, ſat magna, ut in-
ferni tormentis, pro peccatorum
pondere maximo, pondus adjici-
at inſinitum. Damnatus patitur
dolores immenſos, & quia pati-
tur, immenſo pariter tempore,
quovis in tempore patitur ſempi-
ternos. In ſingula momenta col-
ligit cuncta ſimul momenta, jugi-
ter oberrans menti æternitas: pa-
titur dolores præſentes, ſed & ſu-
turos patitur, quia intellectus ſi-
ſtit præſentes: tormenta ſentit, &
quia ſentit non finienda, totam in

quovis momento collectam ſentit
tormentorum æternitatem: ſcili-
cet, *quod quiſque timere capit, Grego-
riam paſſus eſt, unigue inſiſtens Naz.*
puncto, toto damnatos pondere,
premit globus æternitatis. MEL:
Placet Alceſis, quam acutam in
Damnatorum ſupplicia è Patribus
recitas. Ita eſt: hæc eſt: juſta
Numinis ira totam ſævire in Crea-
turam, quæ tota ſævire in Crea-
torem. Cruciatuſ præſentes vo-
luntas nolendo facit ſentire; acuit,
dum averſatur; intendit, dum
frultrâ fugere nititur. Intellectuſ
præſentibus jungit futuros, dum-
quæ non poterit non obſervari hæc
veritas, *durabunt ſemper, fini-
entur nunquam*, in momenta fa-
ciet dolores ſentire æternos. Sed
præteritæ vitæ memoria his omni-
bus cumulûm addet, ni vehemen-
ter fallor, propemodum inſini-
tum. Nugæ ſunt, quod de Le-
theo fluminae fabuloſa finxit Anti-
quitas: facultates, quas dedit na-
tura, non eripiet orcus, eſt hæc
clementia crudelis, ad augendam,
non minuendam intentæ calamita-
tem. Scilicet, *quod manduca-
verat apud Superos epulo, apud in-
feros digerebat*: nam ut non ſine S. Aug.
aculeo Apis melliflua: *transferunt S. Bern.*
præterita, nec transferunt: *tran-
ſferunt à manu, ſed non à mente:*
non enim tranſibit cum tempore,
quod tempora tranſit; in æternam
*ergo neceſſe eſt cruciet, quod perpe-
ram te egiſſe memineris in æternam.*

LEUC:

LEUC: Superi! quantum dolorum abyssum hæc mihi verba recludunt? quis penetrabit, quam sit amara præteritæ vitæ memoria?
MEL: Crediderim, quod præter damnatos nullus: quid enim post combustas in orco sæculorum myriades, cogitabunt de vitæ? quo microscopio quærent tantillum tempus? heu! clamabunt nos infensatos! quid fuit vitæ, nisi fulgur, quod disparuit in ictu oculi? quid nisi vapor, qui mox evanuit? nisi umbra, quæ transit? momentum fuit, quod viximus, æternitati si comparetur, quam patimur: momentum fuit totum penè amarum; nam ambulavimus vias difficiles: minutum momenti unicum fuit, quo gustavimus paululam mellis, & ecce! æternum morimur. Sed quid dico momentum? quinquaginta fuere anni, quibus in manu nostra fuere Sortes: venale steterat Cælum, negleximus: obrudebantur æterna gaudia, repudiavimus: infansus Beatitudinis thesaurus momento laboris stetit, contempsimus, & infelici nimium cambio, pro pulve vendidimus hereditatem; pro momentaneo quod delectat, elegimus æternum, quod cruciat. Verbo: pro Cælo mutavimus Orcum. *Talis dixerunt in inferno hi, qui peccaverunt; ut loquatur Sapiens.*

LEUC: Satis est, hæc pauca Sipienti sufficiant: plura qui petit, experiatur æternitatem. Id amplius non miror, quod D. Furseus, de æternis suppliciis cum cogitaret, & inter media brumæ frigora, in sudores guttatim stillantes, totus diffueret. **MEL:** Ita est: discamus ab Angelico hæc Anglorum Doctore, discrimen temporis, & æternitatis: quam ille cum sudore, nos contemblemur cum penitentia lacrymis, infaustam æternitatem: *descendamus cum illo vivi in L. novu. infernum, ne descendere cogamur ut. v. 23. mortui: descendamus mente, ne cogamur descendere corpore: contemblemur modo tormenta, ne aliquando experiamur. Si in Bedal. s. afflictionibus cito obdormiret, de gestis dicamus cum T. quædam, duriora Angl. vidi: si ad penitentia flagella re- S. Bern. calcitret, opponamus, asperiora declam. vidi: est enim extrema plena de- in ecce mentia commutatio, humanum nos. declinare laborem, & paratum di- Idem l. abolo fridorem eligere sempiter- mod. c. 3. num. Alterutrum est eligendum: aut semper latari cum Sanctis, aut semper cruciari cum impiis. Leucothee finio, dormumque ut ferres, velim, epigraphen, quam inferni liminibus incisam, ad nos tulit D. hic Furseus, ab orco redux: hanc lege, & damnatorum. damno, ut sapias, lege sæpius, lege semper.*

Sap. 5.
v. 14.

B b

HIE.

HIEROGLYPHICUM,

Portæ Inferi incisum stylo ferreo, in
plumbi lamina, & celte sculptum
in silice.

Siste Viator!

Nam sistunt hic omnia:

*Post cursum temporis, stando
decurritur*

Stadium æternitatis.

Aspice!

Porta sum, sine porta:

A porta semper,

Sed ad ingressum,

Claustra semper,

Sed ad egressum.

*Inredientibus aperit pecca-
tum:*

Ingressis claudit peccati pœna.

Custos est mihi Nemesis:

Extraxit me Divina Justitia.

Ut destrueret hominum vicia:

Accendit me furor iustus,

*Ut extingueret furorē in-
justum:*

Ignem hic colunt æternam,

Ut illis exloquam,

Qui in momento temporis,

*Totam decoxerant æternita-
tem.*

Hic urit ignis,

Quo nihil gravius

Æternus, quo nihil longius.

Ignis,

Cui vesper collans est sanus:

Æternus,

Cui vitæ collata est punctum.

Ignis,

*Qui quadraginta novem cubitos
altus.*

Æternus,

*Qui in quinquagesimo numero,
Nunquam sit Jubilans.*

Hic in loco una est actio,

Fallor,

Una est passio,

Ardere.

*In hoc flammarum diluvio
Naufragant Dammati semper pe-
reant nunquam.*

Vivunt, ut moriantur,

Moriantur, ut vivant.

Latere delatantur

Ille sine matre

Partur, sed non aperitur:

Quæritur rima, non reperitur.

Percutitur seva, sed immobilis.

Quia seva.

Flexit miseri, sed nihil clauit:

Per

In puer eto ad in terra
 Job. 2. 1. 19.

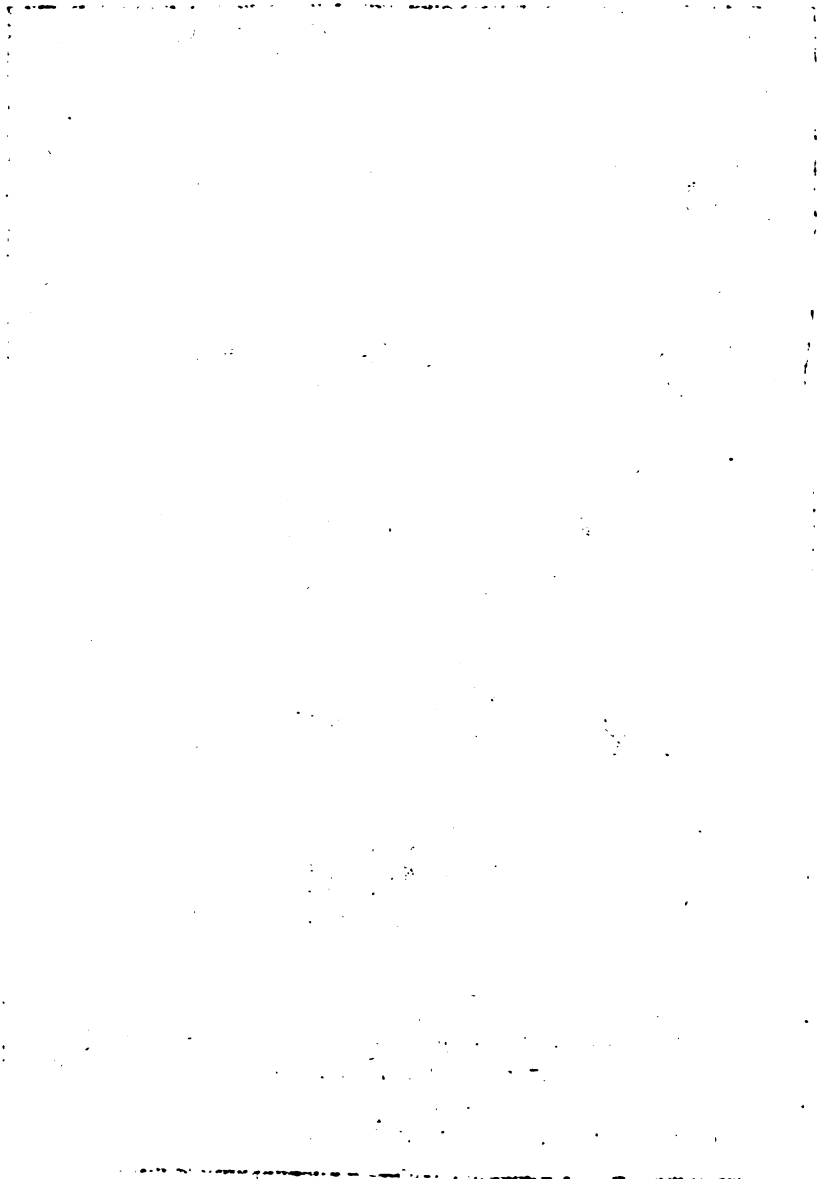
Orbis hic aeterni meritis vult- ergo in arva
 Nil nitet, inde accat, cum vultu sua ferit

S. Furseus, Angelorum in caelis discipulus, in terras missus
 Angelorum Doctor, caelestem docet Philosophia de tem-
 pore et aeternitate: hac ab angelis dictata Thesi. omnis
 labor, et tempus breve est intuitu aeternitatis.
 Sur. 16. dan.

Gosfrid. Kegg delina :

L. M. Goussier in sculpit &

201

Per lacrymas accedunt ignes,
Per ululatus exsufflant ardores,
Aspice!

Hæc infernalis portæ est tessera,
Semper, & nunquam.

Semper, quod finietur nunquam,
Nunquam, quod durabit semper,

Hæc Damna torum condicio:
Nunquam esse felicem, semper
miserum,

Semper in pena, nunquam in pe-
nitentia:

Spirare semper, nunquam exspi-
rare,

Sperare nunquam, semper despe-
rare.

Hæc inferni proprietates,

Semper daret, nunquam devo-
cet,
Semper daret, nunquam eno-

Semper dare, quod volis, Nun-
quam dare, quod velis.

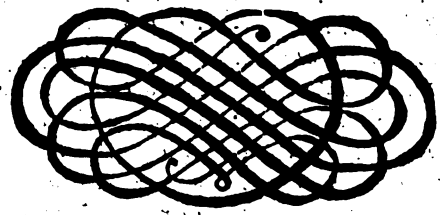
O Eternitas!
Cujus clesidra semper fuit, nun-
quam effuit:

In hac vitæ sis morum forma,
Ne in altera sis pœna norma.

Hic statera sis veritatis,
Ne ibi sis bilancæ severitatis.

O semper, O nunquam!
O Mensura Eternitatis

Sine Mensura!

P A R E R G A

Ex Univerſa Philoſophia.

Logica eſt Virtus intellectus. 2. Ars, & Scientia. 3. Ejus Objectum non eſt Intellectus reſe. operans. 4. Nec Syllogiſmus vocalis. 5. Sed mentalis. 6. Inter gradus Metaphyſicos non datur diſtinctio ex Natura rei formalis. 7. Nec objective præſcindens. 8. Sed ſola rationis ratiocinatio. 9. Figuratum ſunt idæ Platonica. 10. Nec rigori Logico ſufficit univerſale ſimilitudinis. 11. Phyſicâ eſt Scientia ſpeculativa, cujus Objectum eſt corpus naturale. 12. Datur Materia prima Ariſtotelica. 13. Diſtincta ab elementis Chymicis. 14. Semine Anaxagora. 15. Atomis Democriti. 16. Et elementis Peripateticis. 17. Eſtque Subjectum uniſcujusque. 18. Datur forma abſoluta non tantum in homine. 19. Sed & brutis. 20. Plantis. 21. Et probabiliter quibusdam inanimis. 22. Dna, pluresve forma principales in eadem materia parte naturaliter repugnans. 23. Non tamen partiales. 24. Unio eſt entitas modalis. 25. Cauſa eſt principium ex intrinſeca virtute determinans aliquid de ſe inſufficiens ad exiſtendum. 26. Cauſa efficiens ut actus agat, debet actu exiſtere. 27. Et etiam eſſe applicata ſuo modo: hinc naturaliter repugnat actio in diſtans. 28. Accidentis nec ſe ſolo. 29. Nec cum ſubſtantia producit ſubſtantiam. 30. Sed ſola ſubſtan-

tia. 31. Eadem producit accidentia ad intra. 32. Accidentia verò ab extra, ſimilia accidentibus ad intra, producantur à ſolis accidentibus. 33. In ſenſu qualitatam ſi per unicam formam, certo modo modificatam. 34. Planta ſponte naſcentes probabiliter proveniunt ex ſeminibus, ſimiliter inſecta, & bruta ex ovis. 35. Quare ſemina plantarum, & oviparorum vivunt. 36. Bruta non agunt perfecte formaliter, ſed tamen imperfectè propter ſinem. 37. Datur Cauſa prima, ſive DEUS, cujus exiſtentia demonſtrari poteſt argumentis moralibus. 38. Et Phyſicis, etiam permiſſo proceſſu aliquo in infinitum. 39. Inſtuit immediatè in omnes effectus. 40. Non tamen per prædeterminationem phyſicam Bannesii. 41. Quæ tollit libertatem. 42. Anima rationalis eſt demonſtrativè immortalis. 43. Libera libertate indifferentiâ. 44. Etiam in ſtatu Nature lapſe. 45. Cui libertati non abiſt Præſcientia Divina. 46. Lux probabilis eſt qualitas abſoluta. 47. Color tamen, etiam permanens, non diſtinguitur à luce certo modo modificatâ. 48. Solus probabilis conſiſtit in impetu modificato, & tremore corporuſculorum. 49. Elementa ſunt generabilia, & corruptibilia. 50. Lucis manent formaliter in mixtis.

272

Votis omnibus Mariam veneremur, quia sic est voluntas ejus, qui totum nos habere voluit per Mariam. S. Bern.

Goufrid Ragg delinea:

Peripateticus
NOSTRI TEMPORIS,
SEU

PHILOSOPHUS
DISCURSIVUS,

Per Discursus Symbolico-Physicos,
ad Discursum, juxta Sanctorum Philosophorum
exempla, piè curiosum instructus,

Pars II.

Seu

MACROCOSMUS.

AUTHORE

P. IGNATIO SCHWARZ, S. J.

Alma, ac Electorali Universitate Ingolsta-
diana Historiarum Professore Ordinario.

Editio altera.

Cum Facultate Superiorum & Privilegio.

INGOLSTADII,

Imptibus Joannis Andreae de la Haye, Bibliopolæ
Academici. Anno M.D.CC.XXVII.

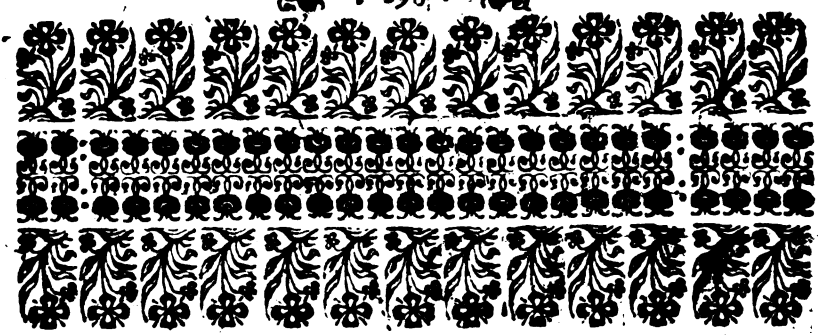
SEDI
SAPIENTIÆ,
DEIPARÆ
VIRGINI,
PHILOSOPHORUM
PATRONÆ,

MATRI
LIBERALISSIMÆ,

DOMINÆ
POTENTISSIMÆ,

Juventutis Academicæ

PROTECTORICI.

DEDICATIO.

Abi denuò felix Penna,
 Resume alas, & animosior jam
 vola sursum :
 Quò prævolârunt jam dudum vo-
 ta, Cœlos subi devota.
 Priùs te Filio, jam Filii te siste
 Matri,
 Et quæ priùs in Filio Matrem, jam
 in Matre adora Filium.
 Abi :

Microcosmum non respuit Chris-
 tus, quia Parvulus :
 Megacosmum non respuet Parvuli
 Magna Mater.
 Philosophiæ Primitias obtulisti Pri-
 mogenito Virgins,
 Primogenitum Philosophiæ labo-
 rem jam offer Matri:
 Erit primus hic Partus Auctori suo
 abortus,
 Ni è sacro fonte illum suscipiat
 Divina Mater.
 Abi ! quid trepidas ?

Philosophiam non immeritò cos-
 secras Philosophiæ Parenti,
 Quia *Sapientia Sedi* :
 Nam unde fluunt Sapientia flumi-
 na, merito refluunt ;
 Et unde veniunt Philosophis Ex-
 trina, illuc merito re-
 flectuntur.
 Megacosmum non immeritò
 dedicas

Deipara Virgini :
 Nam illustravit Mundum, dum
 Solem genuit Mundo,
 Ipsamet Megistoscosmus,
 Dum genuit Microcosmum, qui
 fecit, atque refecit hunc Me-
 gacosmum.
 Quid miramur Sophi Na-
 turam,
 Dum Deiparam Virginem in Na-
 tura cernimus supra Na-
 turam ?
Virgo Mater, duo verba,
 Que

Quæ includunt centum prodigia :

Debebatur hic honos soli Matri Divinae,

Nec enim nasci, nisi ex Virgine, DEUS debuit,

Nec Virgo Mater esse debuit, nisi DEL.

Jure te consecras

Philosophorum Patrona:

Nam indiget Philosophia Sophis, nec rare Philosophis:

Desiderantur Patroni,

Qui contra temporis nostri Zoilos Peripateticæ sententur.

Invenies raros,

Qui Epicteti lucernam fictilem jam licitantur :

Utinam non invenias plures,

Quibus evilluit Stagira, quibus exolum Nomen, epomis contempta!

Sed non indiges Patrono, si Illam habes Patronam,

Quæ plus una potest, quam omnes simul Patroni.

Fac sufficias soli, & sufficiet sola.

Jure te consecras

Matri Liberalissima :

Nam

Aylum est miseris, Altare reis, Ærarium egenis:

Omibus donat, ingratis ingerit, invitis obtrudit:

Neminem relictura miserum, nisi esse velit:

Imò neque omnes patitur esse miseros, qui esse volunt.

Præfecit Illam DEUS Beneficiis suis,

Ut quæ nobis donavit DEUM, per DEUM omnia largiretur.

Nec deest illi voluntas donandi, quæ à DEO donare didicit:

Nec facultas, quam DEUS pene reddidit Omnipotentem.

Hinc

Potentissimam scias pariter *Dominam,*

Quid enim non possit illa, quæ potest omnia

In ipsum Omnipotentem? 2

Thesaurariam voluit, & Thesaurum,

Hunc, ut posset; Illam, ut vellet largiri omnia.

Se ipsum illi dedit;

Qui omnia per Illam habere nos voluit.

Sancti impetrant rogando, Hæc pene imperanda,

Subditus olim DEUS pareret, si Illa præciperet:

Licet non sit opus Imperio erga volentem,

Legem observat, quam tulit,

Reveretur Matrem:

Explorat vota, prævertit Imperia. Denique

Jure te consecras

Juventusis Academica Proreſtrici.

Non enim ullus Sophorum queri de illa potest, etiam impius:

Beneficiis cumulat indigos, obruit indignos,

Patet

Paret ornibus, etiam dum non patet DEUS,

Post amissum DEUM adhuc superest Protectrix, Mater DEI:

Et post naufragium adhuc se se offert hæc Tabula;

Abjecisti Illam, peristi,
Apprehendisti Illam, evasisti.
Abi igitur!

Accede Thronum, quem hæctenus accessit nemo,

Quia auditus recederet, & exauditus.

S. Bern. Sileat Misericordiam Tuam, O Virgo,

Quicumque Te invocatam sibi meminit defuisse,

Abi, & offer hæc folia:

Dic, antequam illa legat, cor offerentis inspiciat;

Ut prius legat affectum, nec contemnat effectum.

Plura elogia non opus est addere,

Ubi ipsa, quam laudes, est tota Elogium;

Ubi ipsura Nomen est instar maxime laudis;

Quod ubi profertur, vel scribitur, Panegyricum facit.

Verbo:

Dic, Matrem sat laudari non posse, Nisi unico: VERBO:

Dic, qui non amat Mariam, anathema sit.

Et votet, stque totum devovet

*Josephus Antonius Xaverius Christ de Goldberg,
Philosophia Candidatus.*

ATLAS

ATLAS PHILOSOPHICUS Seu DISCURSUS I, DE MUNDO COELESTI.

MELANDER. Heroëm tibi propono hodie, in quo quid quid aspicias, paradoxum; quid quid dicis, miraculum. Heroum Heros est, nam ubi gloriam finire solent Heroës, incepit iste: Martis Triumphu huic erant principia, ut ex Heroe puer, gloriosa poneret Rudimenta: victoriæ palmas demessuit, ut in scholastico pulvere nobiliores sereret lauros: in Palladis sagatæ circumdesit esse Heros emeritus, ut in togatæ ludo rudis fieret Discipulus. En! hominem, sitamen hominem, & non aliquid majus homine spi-

ret, hoc *Diis* simillimum ectypon. LEUCOTHEUS. Adverto, quem inter sublimes Olympi Aquilas, quem inter excelsos Tonitruum filios numeres: tuum nempe Patriarcham Ignatium, Societatis minimæ maximum Fundatorem. Scio, quod nunquam pugnârit fortius, quam cum abjiceret arma; quod nunquam felicius vicerit, quam cum chlamydem Philosophico pallio, ensem calamo mutaret; quod nunquam gloriosius triumphârit, quam cum, desertâ Martis arenâ, in Philosophicam descendit, ut novâ philosophandi peritiâ subjugaret Mundum, novâ

præliandi methodo exarmaret infernum.

MEL: Argutaris appositè: Ignatium puto, Philosophum paradoxum, Doctorem centum Perezis magis mirabilem. Philosophus est, sed qui disputat de Natura supra Naturam; qui loquitur de creaturis, & cogitat de Creatore; qui discurret cum Sophis in circulo, & cum Angelis conversatur in Cælo. Doctor est, sed mirabilis, nam cùm contemplatur Naturam, rapitur in Authorem Naturæ; cùm loquitur de humanis, sentit divina; cùm agit ut homo, vivit ut Angelus, & in terra existens semper in tuetur faciem Patris, qui est in Cælis. Si unico verbo multa dicere velis de isto Philosopho, *Atlantem* nomina, id est *hominem Cælestem*. Imò major Atlante est, nam hic Cælum portabat in humeris, in capite conclusum circumferebat: huic Cælum erat pro terra, quia Astrologo; illi terra erat pro Cælo quia Philosopho, nam ex terra sibi fecerat Cælum, quod sine scala conscenderet per creaturas. Et hoc est arcanum Ignatianæ Philosophiæ, ut à *magnitudine speciei* metiremur Archetypon; hæc epitome, ut disputantes de Mundo, conclusionem faceremus in Cælo, & cùm per proprias non possimus, per species alienas DEUM melius contemplaremur. Obstupuit primò hæc Philosophiam Impietas; nam

oculos perstrinxit tam sancta novitas, quos hebetaverat profana Antiquitas. Hinc ad censoriam virgulam, doctrinam revocat, ad virgas Doctrinæ Authorem. Exprobrat, quòd Philosophos faceret probos, quos illa conaretur facere improbos: virgis castigare virtutem cupit, ut patientiâ coronaret heroem. Quid factum? stitit se Ignatius, & nisi Ignatius fuisset, se non stitisset. Sedent in Academica Aula Doctores, virgis instructi, quas parare non poterat, nisi malè persuasa Sorbonæ Pietas. Nec cohorruit ad hoc spectaculum veterans miles, barbatus Sophus, quia puerile: aliquot syllogismis Innocentiam demonstravit, colendam potius, quàm castigandam. Agnovè & ipsi errorem, sicque (quod rarum inter Doctores) corrigere, ut pedibus advoluti peterent veniam, canerantque palinodiam. En! actum publicum, quo Ignatius quondam Parisiis creatus Philosophiæ Magister, cui utpote Neo-Doctori hoc ego Jure jam Syncharisticon.

Adeste Sopi!

*Ignatii solemniss est Actus,
Quo ex Doctoribus creat Discipulos.*

*Quo ex Discipulo creant Doctores
Doctores simul atque Discipuli.
Actum hunc publicum adornat Sorbona.*

*Et utinam bona, & bene!
Amovendus à Philosophia Ignati-
us;*

*Sistit se promovendum:
Promotor ipse, turbarum est mo-
tor,*

*Hospites, Hostes,
Doctores insignia, virga.
Bellum Spectaculum!*

An

*Emeritus Belli Ductor, fors Neo
creabitur Doctor,*

Abjecto gladio per virgas?

Ringere Marspiter,

Si repudiatis Armis,

Tantus est virgis honos.

Sed Tragediam aliam parat Livor:

Suspescite Bellona!

*Quem Pampellona inter strictos in-
victum acinaces,*

Minerva assistit,

Puerilibus vincendum virgis,

Falleris Pallas Prothea:

Quem Sagata tot lauris,

Togata frustra castigas virgis.

Nuga!

*Quem terrere non poterant belli
tormenta,*

Terrere non poterunt virga,

Puerorum terriculamenta.

Rides Ignati,

Tentamen hoc rigorosum.

*Ad quod pueri impallescunt, non
Viri.*

Probas unico verbo,

*Sanam esse Philosophiam, quam
doces sanctam:*

*Imò sanam ipsemet probat Livor,
dum reprobat;*

*Quia reprobus, & insanus,
Sic una pugna vicisti multos,
Defendisti tibi infeliciter,
Brevis ipse Mundi thesis futurus.
Vicisti!*

*Agnoscunt errorem Victi,
Ignosce errori Victor.*

*En aliam dant tibi catastrophem!
Testante, ad pedes prociadent Do-
ctores,*

Ut videas probos,

*Quos mala persuasio fecerat impro-
bos.*

En!

*Accusant tuos Accusatores,
Tibi que paratas, illis jam parant
virgas.*

Jubet Sorbona,

Ut puerile facinus testetur Livor:

Satisfactum laeso honori rata,

Si coram Discipulo Magister,

Humi steteret instructus virgis.

Gratulor tibi Ignati:

Luit Impietas merito dedecus,

Inmerito quod irrogarat.

Tibi verò

Ex consumeliaprofluxu bonos:

Nam decuit,

*Ut sic ex virga cresceres,
futurus Ludi - Magister Orbis.*

Gratulor tibi Ignati:

*Magnificentius triumphare non pe-
teras,*

*Quàm ut deprecantem haberes
Magnificum:*

*Non poteris gloriosius promoveri,
Quàm ut Promotor genu steteret
coram promofo:*

*Quam ut Iestes, qui iniqui accesserant,
Tua recederent aequitatis Encomiastes.*

Gratulor tibi Ignati:

*Nam ex arbore Porphyriana,
Dum Livor paravit virgas,
Evirgis lauros paravit Virtus.*

Imò

Arborem paravit predicamentalem,

Qui Ignatii Philosophiam, & Gloriam

Apud Posteror

Nunquam non predicabit.

LEUC: Admirans admiror hunc Neo-Doctorem, quia Atlantem, vel si mavis Philosophum caelestem. Ab Hujus caelesti Doctrinam fac aliquot radios in me derives, nam amo *Scientiam Ignatianam*, hoc est *virtuti conjunctionem*. MEL: Occasionem dabit discursus. A Caelo faciamus initium, vel potius à Mundo caelesti: sed quis ascendit, Eliæ curru, per æream semitam? quis lustravit fidei reo tractus, ut annuntiet ea, quæ non licet hominij loqui? frustra Pelion Ossæ superinjiciunt Typhones, ut videant ea, quæ oculus non vidit, nec in cor hominis ascenderunt: abscondita sunt hæc etiam à Sapienibus Mundi. Hinc tanta confusio opinantium, putantium discordia, fingentium chaos. Mundi hujus siderei si forsitán Nates quæras, finget Philosophus

[mirare fictiones in Philosopho veritatis] finget eos carere principio, Numinique æterno esse coævos. Putabunt alij, è suo nihilo produisse hanc machinam, ante salutem in diluvio naufragam anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo sexto: ante reparatam à Christo, anno ter millesimo nongentesimo sexagesimo sexto. Opinabuntur alij, primam lucem aspexisse hanc Lucem tempore verno, circa æquinoctium Mense Martis: adent Chronologi pleniorum adhuc *Cornu horoskopum*, diemque Domini-*Lapidis* cum assignabunt Mundo natalem, *Gen. 1. 1.* & quidem horam primam noctis, *n. 12.* pertinentis ad primum diem, quem *P. 120.* vigesimum quintum Martis esse volunt, cum scilicet ipsum, quo incarnatus & annuntius est Christus, atque post annos triginta tres, gloriosam anastasi, Mundum male perditum melius reparavit. Sæ naturam Orbitæ caelestis indages, fingent alij substantiam simplicem, alij compositam tuebuntur. Anaxagoras dicet esse *subtilissimam flammam*; Empedocles *ærem congelatum*; Xenophanes *limpidissimam aquam*; Thales Milesius *terram*. Plato asseret esse *mixtum*, & quasi *strem elementorum purissimum*: Stagirita *quintam essenti- am* appellabit, ab elementis omnibus distinctam. Opinabuntur Veterum nonnulli, Cælorum materiam subtiliari heterogeneam: Neoterici homogeneam affirmabunt,

bunt. Pro forma Philosophus illis animam adstruet, Avicenna phantasticus phantasiā; Simplicius, nimum simplex, etiam auditum affinget, & visum: alii formam elementorum, alii aliam, ab hisce omnibus assignabunt distinctam. Denique putabunt cum Philosopho multi, Coelos omnis corruptionis expertes: contra corruptibiles, & per Cometarum phaenomena ex parte corruptos, imò juxta Scripturæ phrasin, perituros alii tuebuntur. En quot putantium diversa judicia, quot opinantium errores! nempe sectam profitemur omnes Platoniam, quæ suum nomen à *Dubitantibus* traxit, præcipuè si de coelestibus philosophemur.

LEUC: Adverto, divinationes & in Peripato profutare venales, An nihil certius de Coelorum numero Philosophi asserunt? MEL: Dixi, in Topica tradunt Mundum coelestem: hinc opinantur continuè, nisi radiom subis, è sacra Scripturæ Analytica hauriant. Coelos numero plures assignant; numerare vix poteris numeri diversitatem. Aliumum, duos, tres; alii quatuor, alii octo, alii decem, duo decim alii sibi fingunt; crediderim, ut deficiente uno non deficiat alterum, securaque pluribus reddatur salus. Solidos esse Coelos, & velut ex diaphano crystallo congelatos, aut etiam ex ære fusos, sibi aliqui imaginantur: alii contra

liquidos esse putant; quoniam verius putent, Apollo vix divinaria. Dicent illi in solidis solidius explicari S. Scripturam: replicabunt isti, in liquidis liquidius solvi Coeli phaenomena. His sequestros se aliqui interponunt, dum Coelum planetarium, propter intricatos invicem motus liquidum, firmamenti verò solidum, & ex nominis eorum firmum, fixumque perhibent, & asseverant. Id mihi extra dubitationis aleam omnem, Coelum empyreum, solido velut ex adamante fustum. Sed nec lucidissima hæc Sedes ab opinantium tenebris immunis. Eugubinus nec creaturam, nec DEUM esse asserit *in Cosmologia istam empyream, sed lucem paucam* Numini coæternam, & Ps. 103. increatam, atque ex divina Essentia emanantem: hoc lumine sicut *Joan. 17. vestimento amictum DEUM; hanc Ecclesiæ illum inhabitare lucem inaccessibilem: hac claritate Christum clarificatum*, quam apud Patrem habet; *Filius jam ante mundi exordia; hanc lucem perpetuam lucere Sanctis* sibi firmiter sic persuadet, ut etiam alios velit esse persuasos. Sed luceat Eugubino lux ista, ejusque affectis; nam in tenebris sedet, quicumque tenebras hujus lucis non videt, quæ Creaturam adstruit ab aeterno. Coelum ergo empyreum, verum corpus esse creatum tantum certum est, quam incerta illius forma, atque materia, situs, figura, origo, aliaque innumeræ

proprietates. Diem Cœlo huic natalem, ante omnem diem, Angelicus adstruit: hoc enim teste, creatum est *ante lucem*, quæ phrasi Scripturæ synonymâ *dies* est. Cyrillo si fides, creatum est seriùs: nam si primo die jam stetit cœlestis Aula, malè Mundum dixisset Moyses informe chaos. Sed qui pressius Mundi Genesin rimantur, nec ante, nec post primum diem productum asserunt Cœlum em-

Exod. 11. v. 20. pyreum: non ante, quia *sex diebus Cælum & terram factam novimus*:

Gen. 1. v. 1. non post, quia *in principio Cælum & terram creasse* legitur Creator. Lucidissimum esse hoc cœleste palatium, nemo est, qui negaverit, nisi in D. scripturæ Oraculis admodum peregrinus. Solidum esse convincit ratio, eò quod Beatorum corpora illud sint habitura pro pavimento: *Immotum*

ex eo colligimus, quòd locus sit quieti perpetuæ destinatus. LEUC: Sed quid de situ & amplitudine, quid de pulchritudine cœlestis hujus Jerusalem Philosophisentiunt? MEL: Incerta: nam quæ asserunt, divinant; quæ asserunt, autumant: discurrunt velut de coloribus cæci, velut surdi

1. Cor. 2. v. 9. *dit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quanta præparaverit DEUS diligentibus se.* Angelorum est de Cœlis discurrere, non Sophorum: hi quid quid dicunt, nil dicunt; dimittunt, dum

augent. Ne tamen vota piè curiosa destituam, delibabo, quæ Sphæram Philosophicam non transcendunt. Altitudinem aliquot verbis mensus est divinus Psalter; dum cœlestis Basilicæ *fundamenta* dixit esse *in montibus sanctis*: certè incredibile videri posset; quòd tamen Philosophis certum, modò per triennam salutaverint Astro-nomiam. Juxta calculum Riccioli, Magistri in arte celebris, cui nemo fidem negaverit nisi imperitus, infimum Lunæ Cœlum à terra distat, quinquaginta millia septingenta, & quadraginta millia germanica. Solis verò quartum Cœlum abesse, ait, à terra sex millionibus supra unum, & trecenta millia, ac ducenta viginti millia germanica: fixarum verò distantiæ assignat octoginta sex milliones, quorum quilibet continet decies centena miliarium millia: hinc si die cinerum è proximo Lunæ concavo sagittam demitteres, quæ horis singulis triginta miliaria pervolaret, ad terram ante Pascha vix perveniret. Imò si molare saxum ab octavo solummodo siderum sphaera deiceretur, ante nonagesimum secundum annum non attingeret terram, etsi singulis horis ducenta miliaria cadendo conficeret. Porrò distantia terræ à supremo Cœlo Astronomis tanta est, ut licet octo millibus annorum, in singulos dies, miliaria centum conficeres, rectâ vià properans

perans in altum, minimè tamen ad Cœlum empyreum] pervenires. Ne sis ergò sollicitus, mi Leucothee, ad tam excelsum palatium non pertinget insalubris aura, non grandines; illuc non procellæ, non turbines, non tempestates ullæ ascendunt; nil noctis, aut tenebrarum admittitur ad Civitatem hanc illustrissimam, & altissimam. Amplitudinem illius quod attinet, immensam esse considerans Propheta Baruch, attonitus exclamavit; *O*

C. 3. Israël! quàm magna est domus DEI, & ingens locus possessionis ejus! magnus est, & non habet finem; excelsus, & immensus. Magna profus, & incredibiliter ampla necesse sit hæc Aula celestis, quæ cicatissimo Solis cursui immensum penè spatium præbuit. Una Astronomorum vox est, Solem horâ unicâ percurrere ducenta sexaginta millia milliaria germanica, è quibus Cœli ambitum deducat, qui volet. Sunt, qui illius magnitudinem milliabus 10314085710 definiant, latitudinem verò 3600000000 milliabus metiantur. Philosophi amplitudinem Cœli empyrei immensam constituunt, & admirari malunt, quam metiri: id facillè inferent, nisi omnem doctrinæ consequentiam ejurârunt, etsi Beatorum cuiuslibet spatium, terrarum Orbe grandius, assignet Numen, mansiones plurimas fore nihilominus vacuas. *Interent terram Cœlo collatam, pun-*

ctulum esse, imò punctulò minus, cum stella etiam minima decies & octies terræ magnitudinem complectatur. Inferent, quòd si DEUS è singulis arenæ granulis, quæ litus marinum stipant, singulos crearet Orbes terrarum, innumeri certè, ac infiniti dicerentur, & tamen immensa Cœli spatia neutiquam implerent. Itè jam Sophi, dividite hoc terræ punctulum, quod ferro, & igne tot Gentes inter sese dividunt: itè, & neglecto Cœlo pro terræ glebula digladiari magnificum putate. Itè insani, & ambitè domos, & prædia, villas, Civitates, & Regna, & hoc punctum in infinita puncta discerpere. Itè tumidi, & in hujus puncti minimo puncticulo conclusi, de pervulgandâ famâ, de proferendo nomine cogitate. Nimirum punctuli tantilli amore Cœlum spernitis, in gratiam momenti, beatissimam æternitatem negligitis. De fractæ acûs apice, de alini umbra, de hircocervis litigatis, & Cœlum perditis. Sapiensior hac in re Tullius: *In Somn. Scip.* quid potest, inquit, ei magnum videri in rebus humanis, cui æternitas omnis, totiusque Mundi nota sit magnitudo? ipsa terra mihi parva visa est, ut me Imperiâ nostri, quo quasi punctum ejus attingimus, pœniteret. Religiosè Ptolemæus: ille inquit, inter homines altior est Mundo, qui non curat in cujus manu sit Mundeus. Quid jam dicam de pulchritudine

tudine Aulæ hujus Divinæ? D. Joannes, arrepto veluti carbone ab extincto foculo, illam delineans, *Apoc.* inquit: *hec civitas aurum mundum, simile vitro mundo, & fundamenta muri Civitatis omni lapide pretioso ornata: duodecim porta, duodecim margarita per singulas: platea civitatis aurum mundum, tanquam vitrum pellucidum.* Dixit, quod dicere potuit: æque enim minus, sed nec ampliùs quid potuit enuntiare: aurò, & gemmis ælimationi humanæ nã pretiosius. Hæc, inquam, carbone delineavit: suis rem coloribus effulgentem cernes Leucotheæ, si domum ipsam contigerit habitare. Civitas ista non egebit Sole, nec Lunã, sed claritas DEI cuncta illuminabit, nam lucerna ejus est Agnus. Sunt, qui corpus spirabile, auramque cœlestem ibi admittant, quam atrahere possint Beati. Sunt, qui admiranda palatia, fortè etiam prætata, & nemora, materiæ incorruptæ, & supra gemmas pretiosæ, Cœlo concedant, quæ oculos amoenissimã varietate oblectent. *Barra-* illud certum, mansiones ibidem *dias.* plurimas, & magnificentissimas, *Joann.* quarum intuitu fatehimur, *14. v. 2.* Palladias turres esse hirundinum nidos; Romæ pallatia, mera esse tuguria; Regum Basilicas columbarum caveas, & vix limaceæ testæ, ne dicam, Diogenis dolio comparandas. Hoc igitur Domicillum DEI,

artificiû Divini specimen, omnigenæ voluptatis Sedes, & immortalitatis beatissimæ Paradisus erit: in hoc bonorum omnium affluxus, omnisque mali exilium: hæc nullus hostis, tædium nullum, ubi vel nomen miseriæ ignorabitur: hæc fruemur gaudio sine tristitia, luce sine tenebris, sanitate sine morbo, satietate sine fastidio, jucunditate sine interruptione, voluptate sine dolore, societate sine suspitione, gloria sine invidia, copia sine defectu, vitã sine morte, bonis omnibus sine fine. Superi! *Ps. 11.* *lecta hæc tabernacula! quàm beati v. 2. 6. 1.* *qui habitant in Domo tua Domini!* LEUC: Næ tu multa suspituro-nico; sed necdum omnia: nam si cœlestis aulæ te abripuit decor, ut illius sitûs, quem petiû, sis oblitus. MEL: Rectè mones, opinione prolixius, me in profusa effudi Superûm gaudia; nimius tamen esse non potui, nam de Cœlo etsi plurima dixeris, dixisti nihil, cujus immensa gaudia suspitius melius, quàm vrbis in epitomen contrahes. Porro sitûs, quem petis, ea est ratio, ut Cœlum empyreum sit omnium supremum: summo subjectum est Cœtum, quod primum mobile appellant: huic crystallinum; crystallino, Orbis siderum, seu firmamentum. Post hoc septem Planetarum Orbes voluntur. A Lunæ ultimo sphaera ignis suum imperium explicat: post ignem aër, ejusque *distin-*

distat in tres Regiones, suprema calida, media frigida, mixta infima. Aërem elementum aquæ sequitur, cui adjuncta est terra, quam universi centrum esse verior docet Philosophia. Inter sidera septem solummodo erroneos esse, sive Planetas, nôruunt ii, quibus labore stetit non modico, in viâ eorum, & avia, spiras, atque Mæandros

in system. explorare intricatissimos. Mercuri-
Tycho. us, inter Planetas minimus, quia ipsâ Tellure plûs quàm vigesies minor, tam arctum se probat Cynthii asseclam, ut ejus plerumque radiis abscondatur: Solem, velut centrum suum, adorat, circa quem intra dies octoginta octo per ellipticam volvitur: illius à terra distantia nunc major, nunc minor, & licet accipias minimam, tamen supra decies centena miliarium millia emeitur. Venus, infame Nomen apud Terricolâs, Astronomis sidus est, quod eminet splendore, oculosque amoenè verberat scintillans jubar. In terris lucem fugit, noctis amica; in Coelo Cynthii comes est individua, & in majori, quàm Mercurius, ellypsi, circumvendo lustrat Phœbi amicum jubar, scilicet intra dies viginti quinque supra ducentos. Nunc orientem præcurrit, antesignanus Planeta, & dicitur Phosphorus; nunc pedisequus occidentem subsequitur, & Hesperii nomine gloriatur. Tellure minor est sexies, si Tycho ni est fides, à qua nihil

ominus in apogœoutra decies centena, ducenta octoginta quatuor millia, & quadringenta miliaria germanica recedere comprobatur. Cynthiæ cursus magis cæteris implexus, labyrinthum Astronomis aperit, in quo plures jam exitura perdidere: Illud est in comperto, quòd, intra viginti octo vel novem dies, antiquam in sua orbita repetat stationem. Phœbus Rex inter Planetas, anni unius spatio, stadium suum decurrit: in egyptica, nunc apogæus, nunc perigæus duo format solstitia, & centies quadragies Tellure major esse perhibetur: unde si volucres Pyrois, Eous, & Etbon, Phœbæ peripheriam, orbitæ circumcursarent, unum supra triginta millia, & quadringenta septuaginta duo miliaria germanica emetrentur. Mars suo circulo terram ipsam complectitur, biennii spatio volvens, & evolvens ellipticam orbitam: Tellure minorem putant, ut ut illam altitudine, plûs quàm trigesies centenis, quadringentis sexaginta novem miliarium millibus, transcendat. Jupiter ipsam Solis Elypticam comprehendit, duodennali propemodum cursu suum se se gyrans in circulo: quatuordecim globos terra queos suâ amplitudine exæquat, altitudine. verò superat in tantum, ut nonagesies centenis, nongentis octoginta octo miliarium millibus, intermedium spatium nemo facile pervagaretur. Sed adhuc magis

D d

Saturnus

Saturnus habitat in aëre: nam supra decem milliones, trecentis viginti miliarium millibus terram transcendit, cujus amplitudinem vigesies bis in se complectitur: hinc quia Senecio, difficulter movet tam vastam molem, festinat admodum lentè, & triginta ferme anno: um spatio, suam reptat per orbitam, nequidquam proficientibus stimulis, quibus comites urgent morosum senem. Quid jam dicam de stellis, quas fixas in firmamento, & veluti aëreo annulo totidem infixas gemmas miramur, & contemplamur? plurimas esse nemo non videt, nisi crassiori glaucomate laboret, quàm talpa: sed numerum determinare quis pote-

*Gen. 15. v. 5. suspice Cælum, & numeras
v. 5. stellas, sipotes.* Tentarunt tamen innumeras numerare nonnulli, sed nescio, an conatu magis prospero, quàm audaci: nam Ptolemæus 1022; Griembergerus 1225; Keplerus 1392; Plinius 1600; Bayerus 1725; Galilæus de Galilæis ultra decem millia, & denique Ricciolus noster ultra vicies centena millia testatur, armato oculo, se detexisse. En! quàm diversa eadem de re Sophorum sensus. Sed uti in numero, ita quoque in magnitudine inter illos disconvenit. Sunt, qui æquali diametro stellas omnes judicant, & diversa phænomena in diversam distantiam refundunt: sed melius, qui sex diversas, in sideribus fixis, magni-

tudines notant: hos inter est **Plavius**, Astronomiæ cultioris Protoparens, qui stellas magnitudinis primæ centies septies; secundæ nonagesies; tertiæ sexagesies bis; quartæ quinquagesies quater; quintæ trigiesies sexies; sextæ decies octies amplitudinem globi terraquei, in se complecti non modò putat, sed & firmissimus assererat. Omitto aliorum judicia studio; quia superant rudiorum iudicium, nec etiam à Doctis promiscuè creduntur. Certè Ricciolus, magnitudinis primæ Astronomus, proportionem terræ ad stellam primæ magnitudinis ponit ut 1. ad 515. idque in Syrio. Sextæ magnitudinis ut 1. ad 9. idque in Alcor: Globum verò terraqueum ad firmamenti, seu Mundi visibilis Orbem ut 1. ad 274400000000. At in hypothesi Copernicanâ incredibilis omninò foret proportio: siquidem stella magnitudinis primæ contingeret terram, Longomontano teste, vicibus 12167000000: Solem verò 86901143. Unde Orbis fixarum comprehenderet Cælum Solis ultra vices 69 000 000 000 000, Ricciolo calculatore, quem numerum pronuntiant citius Arithmetici, quàm credent saniores Astronomi.

LEUC: Si moles aded vastæ, veluti illustres tot. Insulæ; in æquore aëreo nautant, quis illis motum dabit tam celerem? quis ad Mathematicarum amulsum exa. tam aded

adeò, & regularem? Aurigâ
 Hercle est opus, plus quàm Phaë-
 tonteo, qui dirigit: nec soli cur-
 rui Phæbeo, Pyroënta suum, Eo-
 umque esse crediderim, sed & ali-
 is Orbibus proprios jugales, qui,
 plus Pegaso alati, non tam decur-
 rant, quàm prævolent hoc cœleste
 hippódromon. *MEL*: Non ina-
 niter arguaris: nam in unico mo-
 tu geminum Sophi stupent prodi-
 gium: velocitatem scilicet tantam
 tamque ordinatam, & regularem.
 Nolim ego, incertos Astronomo-
 rum calculos, librare ad Arithme-
 ticam trutinam, id refero, quod
 Sophorum non nemo Curiosis no-
 stri temporis Physicis referre non
 dubitavit. Ait ille: punctum
 quodlibet firmanenti, unius ho-
 rulae spatio, motu captus, sub æ-
 quatore percurrere longè ultra o-
 ctogies centena milliarium millia,
 quæ vix annis bis mille, nongentis
 quatuor peragraret, est quot die-
 bus octo germanica conficeres mil-
 liaria: imò velocior est ille motus,
 quàm sagittæ, vel avis, quæ spatio
 minimo, plus quàm septies, ter-
 raz totius ambitum circumvolaret.
 Idem alibi asserit Planetam positum
 in æquatore, horis singulis, plus
 quàm vigesies quinquies centena
 decurrere milliarium millia, quæ
 ut abfolveret Pegasus, indigeret
 annis mille septingentis viginti sex,
 est quadraginta quotidie milliaria
 emetiretur. Addit, quòd vel i-
 deò *morulas à motu* removeat;

cum enim stella fixa, intra horæ
 minutum, decies centena conficiat
 milliarium millia, navis, intra
 hoc instans, milliarem unum emen-
 sa, plus millies mille instantibus de-
 beret quiescere; atque ita, si illam
 progredi cerneret, multò magis
 stantem in ipso cursu admirareris.
 Hæc ille, quæ si carminare liberet
 longiori indagine, forsitan essemus
 duo. Sufficit quòd per discursum
 siderum velocem discursum tibi
 probaverim. Motus porrò tam
 paradoxus, quia tam celeris simul,
 & regularis, causam varii variam,
 ut solet, assignant. Casui illum
 adscripsit Democritus: sed hic ri-
 detur. Strato Lampfacenus re-
 fundit in impetum, suum credide-
 rim, nam loqueretur melius, si
 sine imperu. Animam assignant
 illi, quibus sidera non modò cur-
 runt, sed etiam humanâ ratione
 discurrunt. Ad machinam, quia
 ad DEUM, recurrit M. Albertus
 alii ad formam intrinsecam, pleri-
 que Angelorum virtuti, & Mini-
 steriis tribuunt hunc impulsum.
 Sunt, qui mediatores in hac lite,
 se offerunt: nec ita alligant cœles-
 tes Spiritus ad hos Orbes, ut saxo
 Sisyphum, sed Rectores esse vo-
 lunt, & Directores, sicque Au-
 thoritati suam servari autumant
 Authoritatem. Cæterum rationi
 id tribuunt, ut à forma intrinsecâ
 moveri asserant, & tueantur.
 Quid quid sit, id ego in aurem tibi,
 hic per discursum: sine Authori-
 D d 2

Tilkov.

Phys. cur.

p. 2. f.

120.

Blom p. 1

6. 203.

tate sic interpretari Authores, audacius videri posset, quam tutius.

LEUC: Extra teli jactum hic erit Copernicus: huic enim stant sidera, & sola movetur Tellus. Quis, amabo, Philosophis sensus de isthoc Philosopho? cujus in Peripato Famæ hic Author? MEL: famosus est certè, si non infamis. Stigmatias audit in Orbe Catholico, quia programmate publico ad Alogorum Gyaros relegatus. Audi, quibus censurarum aculeis ejus systema configat Peripatus sanior: vertiginem, ait, patiatur, necessium est, qui tantam Telluri vertiginem. Insensatus profectò sit Sophus, qui omnes jugulat sensus, ut vel elidat, vel eludat sensum communem. Mirabilis, cui universale judicium, non dat judicium; surdus; cui Scripturæ Oracula, non nisi poëticas sonant metaphoras: cui uni omnium voces non sat acclamant, ut unus omnium vocibus non magis obstrepant nugator. Planetarium esse oportet, qui terram collocat inter Planetas, octavam Planetam, novus ipsemet Planeta, quia Lunæ Suppar, & lunaticum ectypou. Audax Herclè Archimedes, qui non dato etiam loco, ubi pedem figat extra Tellurem, hanc ex universi centro revulsam, gyrat per annum circulum. Novatorem meritò dixeris, quia è Philolaici quisdam cineribus suscitavit antiquis-

simam hanc novitatem; infelicitate nasci, nam vix nata, antiquis cineribus denudè est consecuta. In eo saltem occubuit gloriosa, quòd Purpurati Principes celebrârunt illius exequias, dum hanc doctrinam, velut absurdam, in Philosophia falsam, & quò ad immobilitatem Solis formaliter hereticam declarant, atque pronuntiant. Audiant ista Islebici Sophistæ, qui nil crepant, nisi novitates antiquas, nec nisi in Anti-Peripato ampullantur. Audiant ista Philosophastri in hypogeis Hollandicis blaterantes, quibus volupe semper fodere, & effodere simeta sanioris Peripati; quæ vix consarcinant codicem, nisi male factum centonibus, quos Romæ dudum sepelivit in putri. Audiant, inquam (nam illorum gratiâ alienam refero crysin) & bene perpendant, quantum gloriæ accrescat Peripato, si Tychonis Copernicique systemata malè concilient, dum quasi receptui tantisper caentes, fatentur sponte systema Tychonicum Oraculis sacre Paginæ melius congruum, Copernicanum verò rationi magis conforme, & consentaneum. Vah gloriosum sùperbia! vah primi subselii novatores! itane utrumque systema, calculo quoque vestro, celestibus phenomenon congruum; hæne utrumque à Conditore eligi potuisse fatemini? & tamen electos defecit Copernici turbines: etsi Scripturæ Authoritas oppositam

clarè

claris in terminis, profiteatur? ab-
ite præposteri Caduceatores, &
heteroclitam methodum Ambu-
bajarum circulis, veluti dignum
problema, relinquite disceptan-
dam.

LEUC: Alienabile acuispicu-
la, ut exorbitantes à fidei norma
Philosophos infecteris. Scio, quid
alii sentiant, sed & tuam hac in re
mentem, mihi cuperem explora-
tam. MEL: Non semper expe-
dit dicere, quæ vel licet, vellu-
bet sentire. Ne tamen te aliquid
celem, rem habe paucis. Si
Copernicus in forma hypothesis,
quod Authorem fecisse interpretor,
suum publico exponit systema, So-
phorum ingenius eventulandum, an
nempe Cœli phænomenis, in Astro-
nomiæ calculis congruat, habebit
spartam difficilem, qui tam facile
extorquendam huic Herculi cla-
vam sperat; sunt enim Sophi eme-
riti, in Prytaneo certè alendi, qui
feliciori forsan impendio, experi-
menta Matheseos, illo solvi non
diffitentur. Quod si fictionem
pro veritate hypothesein pro thesi
Peripato obtudat venalem, meri-
tò subiacebit censuris, quas in il-
lum Romanus Jupiter. a. A quibus
neutiquam immunes nostri tempo-
ris Novatores, qui hoc systema,
velut rationi conformius propu-
gnare, etiam in thesi publicè non
verentur. Et utinam! heri nata
hæc in Peripato lolia, cum Galilæo
septuagenario, palinodiam canere

non erubescerent, saperent saltem
cum Sese, qui cum Juvene desipe-
re non recusarunt. Quod attinet
reliqua Mundi systemata, sicuti
cuncta placent ex parte, ita nul-
lum probatur ex toto. Non *Semi-
Copernicanum*, quia etsi Phœ-
bo motum tribuat annuum, terræ
tamen affingit diurnum. Non *A-
maximandricum*, quia Solem & Lu-
nam ponit inter Planetas supremo
loco: non *Porphyrianum*, quia
iisdem infimam dat stationem. Non
Platonicum, quia Mercurium con-
stanter asserit supra Venerem: non
Ptolomaicum, & *Egyptiacum*,
quia non sunt solvendis Recentio-
rum Phænomenis: non *Semi-
Tychonicum*, quia sat videtur in-
ordinatum: non demique *Tyrboni-
cum*, quoad omnia, eò quòd
subin faciat Martem, & Jovem
terræ nimis vicinos, subin nimis re-
motos. Illud addo, quòd inter
Planetarios motus præprimis arri-
deat spiralis, quia omnium simpli-
cissimus, per quem Planetas, nunc
ad sensum retrogrados, nunc sta-
tionarios, nunc apogæos, nunc
perigæos, etiam tyro, in Astro-
nomico limine, demonstrabit.
Sed satis de Cœlorum hypothese;
singant Astronomi, Sophi philo-
sophentur: pergamus ad certiora.

LEUC: Quæ tu certiora in si-
derum Patria, quam invisere hæ-
ctenus concessum est nulli? ocu-
lum si quæras, exploratorem ar-
matum, à longè asseret se inspexis-
se,

Tasquet.

a.
Urb. 8.
a. 1633.
22. Junii

se, nec vidisse se quidquam certius, quam quod omnia sint incerta. Forsitan Meteorologia, pars illa Physicæ nostræ amœnior, explorata magis reddet Naturæ prodigia? MEL: Terres me isthoc nomine, quia nimum vasto: theatrum aperit, quod modico discursu non liceet, prolixo non lubet decurrere. Habes in manu epitomen, quam tibi non ita pridem lux publica: curiositatis tuæ orexin satiare poteris, si velis.

LEUC: Tyronum latere te nequit fatum: invisum nomen illis est *lectio*, discursu capiuntur facilius, remque capiunt melius. Da, quæso, modicam synopsis, ne saltem me fugiant illa, quæ erudita magis, & curiosa. MEL: Plura ne petas, non enim post lectam messem, colligo libenter spicas. Ex meteoris igneis alibi carminabo crines Cometis, nunc igni fatuo detraho larvam, quod meteoron nobis notius, quia frequentius. Ignis fatuus, spectrum illud inane rudium, qui, puerorum instar, quamvis trepidant Empusam, fatuum merito dixeris, non enim nisi fatuos decipit, & fatuorum instar, nocturnum aëra, pervagatur. Varia sortitur nomina, quæ non tam Naturæ, quam figuræ diversitas huic phænomeno affingit. Ausculta, si lubet, cum forte in circulos consuunt Camilla, Sabina, Sybilla, & audies terrores, ruituri Olympi prodromos,

vel spectra ex orco omnia erupisse percipies in hoc aëreum Mundi Amphitheatrum. Hæc enim asseret, vidisse se, *Dracones* in aëre *volantes*, nec esse dubium, quin ruptâ catenâ Cerberus evaserit in hunc Orbem. Addet altera, se hirco nuper vectam volatili, offendisse *Capras* Paracelsi *ignivomas*, per aëra *saltitantes*: mox alia subjunget, se conspexisse *Bellæ* de Coelo *cadentes*, siderumque partem sat magnam, *flamma* Promethei succensam, & conflagramentem. Sed silere jubebit cunctas Sybilla, per colum sancte contestans, quod plagiarii, è furca pendentis, manes, festorum pervigilia, quæ in vivis malè neglexerant, accensis in pœnam luminibus, cogantur jam celebrare: hisce oculis vidisse se asseret, noctu volitantes per cœmeteria spiritus, è quibus boni fugientem se insecuti, insequentem fugissent mali: jurabit, quod igniti exercitus paludinosam infestent vicinam, quorum aliqui scintillantibus *lanceis*, horrenda forment in aëre prælia: alii velut ambulones erratici Viatores deducant in avia, & deductos per præcipitia, lamentabili fato, demergant. En fabulas, ad colum excoctas! ridet, cum hæc audit Philosophus, & sarcastico cachinno explodit aniles gerras. Scit enim, pyrotechnica hæc phænomena, conaturali genesi, esse vapores humidos, halitusque siccos,

eos, ex corporibus mixtis extrahos, & vi caloris, ac antiperistitice intensiois accensos. Hinc, ob levitatem facile mobiles, varios in moto aere fingunt saltus: ob densitatem vel raritatem diversos induunt colores, atque figuras: hinc in paludibus, & sepulchris frequentiores, propter humoris putridi copiam: hinc ducunt ad torrentes, & præcipitia, propter aera illuc abreptum, qui phasmatum ejusmodi portitor: fingunt voces, & murmura, sibilare videntur, & fremere, propter luctum cum humido, ut adeo non difficulter, rudi plebeculæ, spectrorum specie, imponant, cuncta exaggerantibus tenebris, metuque terrii spectatoris.

Fulmen.
E

LEUC: Jam facile capio illud Mantuani Vatis, quod Aescanii visa sit *Lambere flamma comas, & circum tempora pasci.* Capio insidentes antennis, de Cælo reduces Castora & Pollucem; capio, quod Tiberii somipes in effuso cursu expuerit flammam; quod Alexander ille Magnus in ardore certaminis sepe apparuerit radians, nec tamen sanctus, Illud non capio, quod de fulmine tradunt Authores. Asserit Plinius à Jove excoqui fulmina, calorem Martis, humorem subministrante Saturno. Bodinus Dæmones adhibet, qui veluti totidem Cyclopes, Joviacæreo, hoc telum candant trifidum, in sulphureo Stellarum concavo,

28.20.
L. 2.
Them.

veluti ollis ignivomis parari fulmina, & ad terram deorsum excuci, docuerat Paracelsus. Itane Philosophi, an Poëtæ? MEL: Quid hæres? cum utraque manu palpare possis entusiasmus. Constat in saniore Peripato, fulmen nil aliud esse, nisi *exhalationem sulphureo-nitrosam, intra nubes accensam, magnoque impetu excussam.* Colligis, ni fallor, materiam, è qua hic Jovis trifidæ terror; quam in Ceraunio lapide nemo constituet, nisi qui sapit vulgum. Id tamen non denegarim historicæ Authoritati, quandoque massam, unà cum fulmine depici, compactam in cuneum, quem lapidis fulminei nomine sœvimus compellare. Nam talem vidisse se asserit Avicenna, aduicque, odoris fuisse sulphurei, & colore similem pumicibus adultis, quos subin flammivomi eructant montes. Talem è catenula suspensum, asservari Heribipoli, in Basilica D. Jacobi. assermat Author, contestatæ in Peripato fidei. Quam tamen fidem nemo leviter dabit Anselmo Boëtio, qui Enlshemiâ monstrari lapidem fulmineum asserit, trecentis libris appensum, Cæloque dejectum, vertente anno, supra millesimum quadringentesimum nonagesimum secundo; eo forsitan, quo fabulosus Jupiter novos Olympo dejectere tentavit Encelados, & Briareos. Illud extra Æsopi fabulas, quod modo triplici soleat accendi

Meteor.
c. 8.

Apud Averr. 2 meteor.
c. 2.
Schottus.

fulmens

fulmen: scilicet vel per antiperistansiam, ut in calce latentem colliguntur igniculi; vel per nubium attritionem, ut ex silicibus excutitur ignis; vel per radios solares, qui in nubibus, veluti speculo caustico, refringuntur. Motus non raro sursum, frequenter accidit deorsum, contra ignis naturam, & indolem: tum quod vapores, quibus involutus est ignis, suapte tendant ad centrum; tum quod in tempestatis conflictu densatae superius nubes, aut confertus imber, ex aëre sublimiori ruens, fulmina deorsum præcipitet: *per vias tamen sunt ancipites & obliquas*, eò quod aëris commotioni se se accommodent. *Tempus* magis accommodum præbet æstas, propter calorem: hinc in Scythia raro fulminat Jupiter. Sed & nimius calor vel dissipat, vel extenuat vapores fulmineos: hinc ad tropicum Cancri rariora sunt fulmina, uti & in Brasilia, quamvis in Regione hac tanta fulgurum copia coruscet, ut Solem asequi, eversosque à Phaëtonte currus, novo representare spectaculo, videatur. *Fulgur* est subitus, & evanidus splendor exhalationis accensæ, nec à fulmine discrepat nisi forsan ob materiæ raritatem. Si albido colore micat, abundantis aquæ sume indicium; prædominantis ignis, si flavo; si ferrugineo, pessimum omen, nam adesse in copia indicat halitus minerales. *Tonitrua* Sophis est ve-

homens nubis collisæ fragor, sequiturque fulmen terrore pedissequo, vel quod verius, fulmini hæret tumultuarius comes à latere, seriusque fulgure, aurem quatit, quia festinat lentius, gradu scilicet successivo. Unde intelliges illud Senecæ, non quibusvis de trivio lippis notum oraculum: *nemo fulmen timuit, nisi qui effugit*: nam quemcunque ferit, subito perit: si advertisti, jam evasisti: bruta sunt fulmina quæ videntur: quodque timeri solet plerumque tonitru, nil habet periculi, plus terro-
ris.

LEUC: Opportunè hic in memoriam redeo illorum, quæ Authores quidam de fulmine, miracertè, si non miracula. Plutarcho si fides, Romæ excubias agenti militi fulmen liquavit aurum, liquatumque absumpsit, illæso prorsus marsupio: alteri Stagiritæ teste, æneum clypeum sic abligerunt, ut intactum maneret penitus involucrium. Imò, nisi fallat, aut fallatur Muretus, sic non nemini gladium colliquefecit, ut coagularet in globulum, vaginam prorsus inviolatam. Sunt, qui ossa comminuta testentur, carne penitus indemni: sunt, qui medullas arborum in cineres redactas scribunt, cortice non signato: quin & foetum subito interemptum, salvam, & incolumi Parente affirmant. Et quid Philosophi ad paradoxa hæc Physica? *MLE*: Admiranda potius

us consent; quàm explicanda. Variam experientiam hujus analy-
sin afferunt. Veritati melius litant,
qui certam fulminis agnoscunt spe-
ciem, *humidam & terebrantem*.
Hæc conflata, si tamen conflata,
& non potius extensa per materiam
subtilissimam, summæque rarefa-
ctam, porosianaxiè permeat, us-
que dum corporis cujusdam soli-
ditas opponat obicem; tum enim
L. 3. c. 1. verò [ut bellè Philosophus] fortius
applicata vis fulminis, paululum
remoratur, & hæret in denso,
sicque inhærendo, vim vehemen-
tius excrens, obstacula vel omni-
nò absomit, vel saltem vindicis
flammæ inurit probrosum stigma:
habet analogiam in aqua forti, ce-
ræ parcit, furitque in metalla du-
rissima, quæ dissolvit. Illud,
quod de foetu humano addideras,
non tam fulmini, quàm fulminis
terrori, communiore calculo, ad-
scribunt Authores.

LEUC: Equidem persuade-
res, fulmen vehementius desævire
in dura corpora, quia obnitentia;
quàm in mollia, faciliè pervia, nisi
contrarium experimenta plurima
demonstrarent. Author nobis est
Schottus, Panormi, anno à repa-
rata Salute millesimo sexcentesimo
trigesimo septimo, vestes à fulmi-
ne cuidam absumptas, corpore in-
tegro. Plinius fidem oppignerat,
absumptum quandoque vinum in
L. 2. c. 57. dolio, dolio prorsus intacto. Se-
necæ contrà si credimus, effracto,

combustioque non semel vase vi-
num stetit illæsum, quia subitâ
crustâ, veluti viscosâ pelle à fulmi-
ne, doliario planè mirabili, ob-
volutum. MEL: Næ tu vehe-
menter deciperis, si ab eodem ful-
mine effectus metiâre ita oppositos.
Unus tonat in Cœlo Jupiter, nec
unam tamen cudit fulminis speci-
em. Nunc ales armigera mini-
strat fulmen *clarum*, & urens,
quod (teste Seneca) magis igne-
um, corpora, quæ attingit, vel
afflando corrumpit, vel inflam-
mando comburit; & cùm constet
materiâ, picis instar, viscosâ,
pertinaciùs adhæret corpori, do-
nec omninò illud inflammet; hinc
absumptis vestibus debilitata vis
tardior, ne ulteriùs progredetur.
Nunc fulmen offert, quod dixi-
mus, *terebrans*; hoc raritate suâ
per ligni meatus, lubrico transitu
illapsum, subtilissimis spiritibus vi-
num mox omne permeat! ac ar-
dore immodico in tenuissimos dis-
solvit vapores, qui proin & ipsi
pervasis poros, trajectu illo flam-
mæ laxatos, sine mora avolant,
& in tenues exspirant auras. Jam
genus fulminis porrigit, *ficci*, at-
que *difficientis*: quod ubi in dolio
consumendo propemodum jam se
consumpsit, fumosâ viscositate,
vinum ambit instar pelliculæ, evo-
catis ad superficiem crassioribus è
vino spiritibus, ibique in membra-
nam tenuem condensatis. Sed
quia difficile verba dare Philoso-
pho,

pho, exemplum cape, quo Magnus ille Albertus, rem ad eò paradoxam, elucidare sœvit in Psillio (herbæ genus est, viscosâ præditum indole) hoc si vino injicias, viscoso totum replebit humore, qui calore massici, ad extima propulsus, membranâ liquorem vestiet, & absque vase continebit, ne effluat. Denique hæc ales, fulminis custos, irato Jovi obtrudit tela, *frifulco igne* urentia, quæ subilitate sua poros omnes celeriter permeant, lignaque, & marmora momento in pulverem redigunt. Hinc factum, reor, cur icu fulmine aliquando disparuerint, quod de Romulo Livius: nam contingere potuit, ut momento redigerentur in minutissimum pulverem, qui ventorum turbine in auras denique sit dissipatus.

Cardapus
l. 8. va-
riet. c. 43

LEUC: Hoc si verum, *urente* pariter fulmine tactos, credo, Messores illos, qui in Lemno Insula, cum fortè fortunâ cœnarent, momento fuerant exanimati: & quod mireris, fato exspirarunt ita mirabili, ut manerent, eodem in situ, exanimés veluti statuæ, hincque comedere, is orî admovere poculum videretur. Imò, jurâtes vivos, nî mortuales larvas, fuligine luridus probâset color, levique tactu in cineres corruiissent. Hæc potestas *urentis flammæ*; capio: Sed illud Oedipum pœut, cur liquores, fulmine tacti, sic corrumpantur, ut temere potan-

tem, vel ratione privent, vel vitâ?

MEL: Refundit Peripatus ejusmodi experimenta in venenatas qualitates, in graveolentem odorem sulphuris, in diffusionem noxiorum spirituum, quos è putrescentis terræ cavernis non rarò atrahere solet fulmen. Ejusmodi *Schottw.* venenato spiculo ictus ille in Peripato Sophus, qui lymphato similis discurrit per templum, sibi reddi postulans ablatum caput: subin restitutus sibi ad pluteum rediit; sed tertio die repente corruit triste funus. Illud mirum, quòd venenata, si fulmine tangantur, subinde venenum ponant, & serpentes contra Naturam vermiculentur: ratio forsitan, quòd venenum unum contrarium alteri, aut halitus igneus humorem absumat frigidum, in quo veneni virtus potissima, qui que præprimis noscitur resistere corruptioni. Problemata reliqua, quæ in Athenæo affigit Jupiter fulminans, ex dictis facilem sortiuntur analysin. Intelliges, cur sub imperatore Macrino, Theatrum ipso Vulcanalium die, sacro igne è Cælo tactum, incendio flagrarit tam pertinaci, ut nec fluvii, nec profusissimæ pluviæ restinguere valuerint serpentem flammam: nempe bituminosus spiritus, fulmineo sulphuri fuit immixtus, bitumen autem sub ipsis undis flagrare, Pyrotechnicus non est, qui negat. Hinc lacte, & præcipue caprino, extinques me-

lius

lius Vulcani furias; lac enim suo se glutine affigit, ac intra poros, quos occupat, suffocat ignitam lumem. Intelliges, cur fulmine feriantur frequentius alta, raro humilia. Nam si cum turri Argentina, quadringentos, quinquaginta, & septem pedes, aëreum verticem nubibus inferas, quid mirum, si obliquæ fulminis semitæ magis expositus, crebriora capias à fulmine vulnera? intelliges, cur tormenta ruentis fulminis avertant pericula; imò cur nonnemo è Brisgojæ, ubi hæc loquimur, Inquilinis, agitatione pilei unica præsentis trituli Jovis evaserit furoribus: cur feriantur sæpius torrentes; cur inconsultum, mugiente Cælo in campis currere, aut in Musæo liberum aëri transitum indulgere, quia scilicet, hæc omnia subtiles fulminis halitus, unà cum aura, attrahunt potius, quam propellunt. Sed satis de fulmine, quod sæpe brutum, Philosopho nisi bruto, rariùs timendum; quod si quis in sinu aleret leporem, In subterraneâ crypta se se vivum sepeliat: nam ultra quinque pedes, aut cubitos, terræ fulmen immergere non solet aëreus Jupiter, nisi forte vim addat Tonans ille, à cuius furore, mens malè conscia, nec in inferni barathro, fatis se occultabit.

LEUC: Terrores cœlestes tu in fulmine hæctus: adjuuge Iri-
Iris. dem, Jovis placati nuntiam, se-

renitatis prodramam, quæ cœlestem Telluri pacem amœna ferat; multicolore caduceo. Quid de ista eruditi Philosophi? MEL: Coloribus variis depingunt meteoron Istud emphaticum: Possidonius *Phæbi speculum* appellat: Seneca *rosidam Solis imaginem*. Samogitæ *fortuna cingulum* dixere, quod dum splendet, perit, sitque tam difficile captu, quam amabile visu: alii nominârunt *opus Excelsi, jucundum spectaculum, oculorum illicium, pacis symbolum*. Optime, divinus Plato, illam vocavit *Thaumantiam*, seu *admirationis Eliam*, ratus forsitan, tot miraculis componi ejus Naturam, ut admiratione suspici potius, quam cogitatione comprehendi possit. Certè pulchritudine sua Salomonis etiam oculos sic perstrinxit, ut ad hoc dignum Cælo spectaculum mortales nos invitaret, sequenti apostrophe: *vide arcum, & bę. Eccl. c. nedicem, qui fecit illum; valde speciosus est in splendore suo; gyra- vit Cælum in circuitu gloriæ sue, Manus Excelsi aperuerunt eum.* Quòd si, rigore Aristotelico, Naturam Iridis trutines, deprehendes, *quòd sit arcus multicolor, in nube roridâ, Solis adversi radiis illustratâ, depictus.* Exhibet sic adumbrata meteori hujus effigies, causam, ut loquuntur Philosophi, materialem in nube roridâ; formalem in radiis; efficientem in Sole, Pictorum ornamentum

um Archididascalo: nam pingit, quia terat colores: scitè illos dispensat, quin egeat penicillo: artificiosè miscet, quin didicerit artem: figuram circularem observat, quin accipiat circumum: verbo, tam bello spectaculo oculos recreat, ut cæcus sit, qui ex unicâ in Iride lineâ Divinum non agnoscat Authorem potius, quàm Apellam. *Parnass. l.* huius phænomeni ectypon adumbret Vates quidam, Parnassi incolæ:

hic & honorato se pisa extendis in arcu.

Iris, & innumeros ducens à Sole colores,

Offendit varia Mundo spectacula forma.

Ac nimis horrifico sedeat licet hospita nimbo,

Nil tamen Eberca decus admirabile frontis

Inquinat indecori hospisio, croceamque colorem

Aurea, purpureos astri flagrantis honores

Flammea, caruleam promit deum ultimus pallam,

Et Mundum vario ferit indiviolabilis arcu.

Possè Iridis genesin sic elucidat Philosophia. Solares radii, in nubis roseidæ guttulis, veluti pellucidis vitris variè modificati, vario quoque modo illabuntur in oculos; unde colores pingunt tam

varios, spectaculo vero, & ficto quia emphatico, & permanente. Permanentes apparent, & tamen cum luce sunt transeuntes: nam continuè alii radii, continuè aliz, & aliz de novo guttulæ in decidentium succedunt situm. Apparet eadem Iris, & tamen est jugiter alia: nulli eandem exhibet faciem, aded, ut plures nunquam eandem numero Iridem contemplantur. Quot enim sunt spectatores, tot Irides, quia eadem nunquam est lineâ, à Sole per oculum alterius ad centrum Iridis trajecta. Quid: quod eidem nunquam sit eadem: cum guttæ continuè defluant, & varientur. Fac locum mutet, mutabit illa mox faciem, sensibili quandoque discrimine; aded benè locuti sunt Veteres, dum hoc phænomenon *caelestem Proboam* appellârunt. Colores quod attinet, ordinarîâ lege tres vel quatuor induit principales: supremus, & omnium lucidissimus est puniceus: medius non ita clarus, est viridis: infimus, & utroque obscurior, purpuram imitatur: licet puniceum inter, & viridem flavus quoque, & ut ore Philosophi loquar, *atriusque* veluti *commiffura* intercurrat, in d' & alii secundarij plures: aded ut Iris non modò cum Staginita tricolor, aut septicolor cum Ptolemæo, sed multicolor cum vulgo, & tantum non millecolor [ut sit sine colore] dici mereatur cum Poëta: qui cecinit:

Mille

*Carla
Ptole
ph.
part.
difer.*

*Millo trahit varios, adverſo Sole,
colores.*

Cæterùm Iris ſignum eſt, & Naturæ, & Authoris Naturæ: ex hujus quidem placitis indicat, nunquam porro futurum totius terræ diluvium: *arcum meum, inquit ponam in nubibus, & recordabor fœderis mei vobiscum, & non e-*

Gen. 9. runt ultra à aqua diluvii. Et verò v. 15. accommodum hoc eſt Divinæ Clementiæ ſymbolum; nam Iris, arcus eſt, & abſque ſagitta: terre vult Deus, non ferire: vult non ut pereamus, ſed ut fugiamus à facie arcûs. Ex Naturâ ſuâ ſignificat, aut præceſſiſſe, aut ſecuturas propediem pluvias, licet & naturale ſignum eſſe poſſit non venturæ tam ſubito, ab àquis pluvialibus tantæ eluvionis, quia Cœlo Cataclyſmum parturiente, & Sole inter tetras nubium tenebras penitus abſcondito, ſingi Iris non poteſt, ut ex Angelico rectè demonſtrant Conimbricenſes.

LEUC: Superceſſent plura, quæ in hoc Cœleſti Meteororum Amphitheatro curioſam peterent mentionem: ſed monet clepſydra, ut Olympo jam deſcendamus. Priuſquam ad terram denuò revertamur, placeat, quaſo, pauliſper divertere, in Æoliâ, famoſam ventorum patriam, de qua ſæpe tam multa & mira, ut meritò tota me curioſitas illuc invitet. Memini, cum adhuce phebium lactarent Pærides, in topographia Po-

ëtica viſam mihi Æoliâ, penicillo tam graphico à Marone depictam, ut omnes te oderint Mula, ſi etiam ter repetita diſpliceant. Sic ille:

Nimborum Patriam, loca ſua ſu-
ventibus Auſtris,

Æoliâ ſpecta: hic vaſto Rex Æo-
lus antro

Luctantes ventos, tempeſtateſque
ſonoras

Imperio premis, ac vinculis, & car-
cere ſtranat.

Illi indignantes, magno cum mur-
mure montis,

Circùm clauſtra fremunt: celsâ
ſedet Æolus arce,

Sceptratenens, molliſque animos,
& temperat iras:

Niſ facias, maria, ac terras, Cœ-
lûmque profundum,

Quiſſe ferant rapidi ſecum ver-
ſantque per auras.

Sed, Pater Omnipotens ſpeluncis
abdidiſt atris,

Horreſcens, molamque, & mon-
tes inſuper altos

Impoſui, Regûmque dediſt, quâ
ſedere certo,

Et premere, & laxas ſcirot dare
juſſus habenas.

Et, amabo, quem fabuloſo ex cortice nucleum, hic Philoſophi eruunt? MEL: Non ineprè tu fabulas, cum philoſophari copis de ventis, Nam in Peripato quoque de his multa ſunt fabuloſa, incerta plurima. Maronem fabulando

vicit ille Philofobus, qui terram dixit prægrande animal, quod statuto tempore per montium crateras expirèt ventorum turbines; mirùm si hic non sibilet, vel saltem rideat ipsemet Æolopus. Sed & fictam sapit Æoliàm Plinius, qui ventos nil esse voluit, quam motum à celestibus corporibus aërem, immemor sequelæ sat fabulosa, qua ventos omnes, & continuos faceret, & ortivos. Feliciore penicillo adumbrârunt alii ventorum imaginem, quos inter Vitruvius, qui dixit ventum quandoque nil esse, nisi aëris fluentem

L. 1. c. 6. *undam*: unde Authore Seneca non aliter sæpe distat ventus ab aëre, quam flumen distet à lacu. Aspirat huic opinioni Hypponaense Oraculum, dum asserit *ventum esse aërem agitatam*, atque commotum, id quod muliebri flabello ad oculum putat se demonstrare. Sed

L. 2. sum. 2. c. 1. huic ectypo aliam adjungit lineam Stagiritica, cum ventum vocat *exhalationem commotam, per se siccam, & calidam, nec rarò vapore humido permixtam*: singula pene verba centum firmant experientia: hinc enim plurimè venti admodum sicci, seque frequentius levant tempore verno, & autumnali; imò non rarò orienti Phœbo se jungunt Comites, eò quòd hic è terra levet vapores. Hinc impetu sæpe valent fulmineo.

Quà data porta ruunt, & terram turbine persflant,

Quem turbinem si in *solum* aërem certo impetu commotum, refundas, refragabitur Lithuania, utpote quæ bene meminit, furioso ejusmodi Æolo pagum integrum quondam esse contritum, segetes in modum plateæ evulsas, & foenicam sublatum in aëra, post quatuor primùm milliaria terræ denuò restitutum. Hinc venti non rarò assurgunt è maris fundo, propter spiritus, è Neptuni faucibus eruptatos. Hinc color in Phœbo igneus ventos promittit, eò quòd indicet, exhalationes torridas in aëre congestas. Hinc circa Promontoria, hinc circa littora vehementes plerumque notamus ventos, propter vapores è vicinis terræ visceribus resolutos. Scivit ista Columbus, & nisi Philosophus, audéo dicere, novum Mundum non invenisset. Nam cum in mari Atlantico ferocissimos sentiret ventos Europam versus, bene collegerat, ultra Oceanum esse terram, quæ tot pro ventis de novo halitus, semper succenturiaret. Cæterùm halitibus siccis, vapores non rarò humidos commisceri, est in comperto. Nam experimur sæpe ventos sat frigidos, sæpe illos sentimus defluxionem molestos Authores; quia aqueis repletos vaporibus, qui & ipsi ob adscitiam raritatem, & levitatem quaqua-versum impelli possunt. Hinc est, cur fluminum, & Oceani accollæ, à ventis rarò immunes, jugem Æoliàm experiantur.

LEUC:

LEUC: Delineasti ventorum vultus; sed necdum alas: quis Æolus ventosæ huic phalangi dat impetum? quæ causa impulsus? MEL: Nodum tangis, Gordio supparem, quem plures tentarunt frustra. Monarchicum Æolos non habet imperium: sunt plures, quorum ritus adorant venti. Non nunquam spiritus, quo vel sidera Legatos; vel Tartara emissarios ablegant Satellites, Euris, seu Favoniis laxant habenas. Sæpe Planetæ turbant ventorum Regnum: nunc enim Cynthius extenuat ærem, halitus sufficit, atque vapores: nunc Cynthia spiritus concitat: hinc notat Maurus, ante Lunæ deliquia, sex fere horas, plerumque ventos tumultuari: sed & nobilem advertit Anglum, Typhones in noviluniis noctu, de die nasci in pleniluniis. Nunc sibi imperium arrogant subterranei ignes, quorum ope è catadupis elevati vapores, alique in hypogæis rarefacti spiritus, maximo cum impetu, per montium siphones e-rumpunt. Nunc per montium juga, liquata hyems, salinis, nitrosiis, & statulentis spiritibus ærem concitat: hinc Eteliæ flant in Hispania à Pyreneis, ab Alpibus in Gallia, in Græcia à montibus Thraciæ. Verbo: Æoliæ physicam si indages, dicam, originem trahere ab iis omnibus, quæ sive rarefacta, sive condensata, tollunt æquilibrii aëris. Fac enim ca-

lor extenuet ærem maximè condensatum, & nisi Lana disputet de lana caprina, occupabit spatium vigesies millies majus se ipso: quid ergò mirum, quòd atmosphæra, adeò extensa, impellat partem aëris proximam, hæc trudit denuò vicinam, sicque sensim commoto majore spatio, oriatur ventus, qui eundo accipiens vires, sese fortius propagat, non aliter ac sese solent trudere fluctus, sicque sensim commovere Oceanum? sed finge denuò, nam hæc fictio docebit teve-

t. 2. l. 8.
c. 2.

Fromon-
dus.

LEUC: Capió originem motus, in motu ventorum genesis: sed cur impetus, adeò sibi sæpe contrarius? cur nunc directus, nunc transversus, nunc placidus Zephyrus, nunc fulmineus Ecnephas, nunc turbidus Typhon, nunc fure accensus Præster? MEL: Non eadem atmosphæra est dispositio, non eadem exhalationum Natura, nec eadem agentium virtus: hinc pro variis circumstantiis, variis venti assumunt motus, & impetus.

Flumen

Flumen aspice (nam ventifunt aëris flumina) & omnis me oderit Stagira, nisi in ejus fluxu, pellucidio veluti speculo, ventorum phaenomena deprehendas. Nunc enim pleno decurrit alveo, nunc diminutum, nunc inter montium angiportus velocissimè fugit, nunc in amplissimis campis placidè expansiatur: subin inter obvia saxa, velut carminatum exultat, non nunquam ex catadupis præcipitatum formidinem incutit, jam in hanc, jam in illam partem excurrit, nunc denique in rapidos vortices gyrat, vel circumflectitur in Mæandros. Non aliter ventus nunc interciso impetu spirat, modò cessat, modò resumptis viribus, majori redit cum impetu, eò quodd exhalationes vel sint magis, aut minus continuæ, aut plura, vel pauciora in itinere obstacula in-

Aristot tercurrant. Quodd si exhalatio
Señ. 26 suspensa in aëre, quasdam
Probl. partes calida, adeòque levis, nitatur sursum: sed quasdam alias frigida, adeòque gravis, retrahatur deorsum, neutrum motum possit evincere, luctatur, & ex lucta motum parabolicum, à recto tramite deflectentem, generat, quem alio nomine alii *transsum* vocant, & *lateralem*. Quodd si inæqualitas aëris, aut prævius quidam impetus exhalationem initio magis determinet, in hoc vel illud latus; continuabitur, nec nisi ex una parte senties tumultuan-

tem *Æoli*am. Subin amat contingere, ut spiritus nitroso sulphurei, dum subtilius extenuati, eluctantur in altum, à frigore repercussi, totum impetum deorsum concipiant, aut ab ipsa superioris nubis gravedine non aliter ac fulmen deorsum elidantur, ubi statim alios concitant halitus, ac demum in horridas desinunt tempestates: & hos furores *Ænephia* adscribunt Sophi. *Typhonis* nomine turbinem indicant, quem gigni volunt, eum exhalatio in pluribus nubibus, nequicquam exitum quærens, in seipsam reflectitur, conceptoque in spiram motu deorsum, vorticis instar, circulatur per turbinem. Erit *Præster* hic turbo, si aliqua ex parte incensus, fulminis instar sæviat, & procellosos per *Lybiæ* deserta spargat furores.

LEUC: Ventos nominas minoris notæ, quos *laterales* Stagira, eorumque ingentem turmam Hydrographi afferunt: quinam ergò *Æoli*i fratres, quos sine purpura Cardinales veneratur Hippotates? MEL: Si nescis, memoriam juvabit impostherum Joviani Musa, qua cecinit:

A summo Boreas, Notus imo spirat Olympo:

Occasum insedit Zephyrus, venit Eurus ab ortu.

Signa ventorum prognostica, hoc quoque metro inclulit Poëta quidam Philosophus.

Si scintillantes stellas, si forè cadentes,

Halòque, & nubes cum Sole cadente rubentes,

Si tenues spargit per inane aranea telas,

Sole coronato, Lunàque rubente timetis

Ire leves ventos, flatúsque inflare superbos.

Ceterum venti, quos emittit Se-
prentrio, à Zona frigida sicci ad-
volant, gelidique, serenitatis ple-
rumque prodromi: qui à meridie
spirant, à Zona torrida calorem,
ab Oceano afferunt humorem; hinc
à pluviis dudum notus Philo-
sophis Notus. Venti, qui suum
ortum ab occidente, in mari Atlan-
tico induunt humiditatem, nec ni-
si multis stipati vaporibus advolant;
hinc Aquarii plerumque signiferi,
eius urnam non segniter effun-
dunt. Illi, quibus Oriens fræna
laxat, in calore & siccitate quan-
doque variant, serenitatis certi
prænantii, & salubritatis aëreæ
Caduceatores. Hinc si quam lu-
em pestiferam afflet meridies, ad
occasum detruditur, ortum decli-
nare iussa, salubritate ventorum,
ut Author est Plinius. Illud de-
nique velim observes, utilitatem
ventorum aëream quidem, sed
nentiquam inanem: purgant enim,
& ventilant aërea; noxias sæpe
qualitates discutunt, vel ablu-
munt; æstivos temperant calores,
& hyemis emolliunt frigora; fœ-

tundas pluviis nubes ab Oceano
advehunt; terram, nimis nivibus,
imbribusque propemodum
naufragam, rursus exsiccant; com-
mercia maritima promovent, opti-
mi Archiatrassi, cum in tiremi-
bus suspendunt remos, & Euro
magis volucres addunt alas. Sed

sic ego hodie vela non contraham;
si infinita commoda, proprietates,
& arcana ventorum mysteria di-
cendo velim ventilare: sufficiat
tibi pro epiphonemate illud Regil
Vatis Oraculum, quod non nisi
DEUS de thesauris suis producat
ventos: hoc est, *de sua poten-
tia secretissima, atque ditissima,
qua nunquam exhauriri potest,* de
in hunc locum Bellarminus Scho-
liographus Purpuratus.

MEL: Sit igitur, ad terram
denud revertamur, ut in Ignito I-
gnatio Mundam miremur coele-
stem, & à Seraphino terrestri coe-
lestem discamus Philosophiam.

MEL: Falleris, de Cælo non
oportet descendere, si cœlesti
hunc Philosopho loqui cupis.
Nunquam ille in terra, etiam cum
maximè fuit in terra: nam conver-
satio illi erat in Cœlis, etsi habita-
tio fuisset in terris: percipe mira-
bilem Sophum, paradoxam me-
thodum philosophandi. Sic in-
tellectum excoluit, ut non negli-
geret voluntatem: sic Palladi se di-
cavit, ut præferret virtutem; Phi-
losophiæ se commodando, Theo-
sophiæ Sanctorum totum se con-
secran-

secrando? plus oravit, quam studuit; imò orando studuit, & studendo oravit: in Peripato ambulabat de die, in Oratorio flectebat de nocte, septem horas orantem obstupuit Phosphorus, vultusque splendore deceptus, Phœbum hunc esse æstimans, in ipso ortu segenem se Hesperum increpabat: Phœbus ipse in radiis replicatum se ratus, Ignatianum sæpe ætonicus spectavit parælion: sed eum sæpius sic offenderet sublatum in aëra, sensu Ignatium esse ignitum, qui sic tenderet ad centrum sursum. Thesis sæpe unica totam noctem impendit, & mox repetere volens inventa exclamavit: *O si te homines nossent!* cùm disputaret de creaturis, sic præmissas disposuit, ut conclusio esset de Creatori; optimè Philosophatus, etsi plus inferret, nam nullum vitium, ubi virtus probat connexionem. Cùm Cœlum aspiceret, jam illi sordabat terra, ibique magis vivebat, quò aspirabat, quàm ubi spirabat. Hæc inter studia illi unicum tædium, deliciis celestibus abundare: hæc illi tentatio unica ne à pluteo raperetur ad Cœlum, ne peuna, quæ scriberet, ei adderet alas, ac ad sidera transferret invitum. Illud hoc in Philosopho mirum, quod meditationis tempus illi omnis hora, Oratorium totus Mundus, monitores singulæ creaturæ, visitatores Angeli, & non raro Christus. Ecce Leuco-

theæ, Philosophum paradoxum; cujus ne primis labiis libâsti sanctam Philosophiam, nisi sic in Peripato ambules, ut plus proficias in schola affectûs; nisi Scientiam promoveat virtus, virtutem Scientia: nota bene hæc verba, nam Ignatianæ continent epitomen Philosophiæ.

LEUC: Næ tu paucis mihi loqueris multa: hoc unum pluribus mihi magis, quæso, declares, quæ fundamenta Ignatianæ hujus Philosophiæ? MEL: Unicum, quod ipsum docuit, quòd quæ ipse alios docuit. Hausit illud ex Martialis Palæstra miles; nam cùm Polyæni stratagemata perlustraret, legit Cosingam, apud Thracas Sacerdotem, ac de gentis more Belli Ducem, cùm detrectarent imperium subditi, ligneas scalas quàm plurimas, ingentesque construui, & alias aliis imponi curâsse, quibus in Cœlum ad Junonem de contomacia expositulaturus ascenderet. Et Hercle, strophæ cessit ex Cosingæ sententia: nam hoc factò stupidam plebem sic percudit, ut se imposterum dicto audientem, nitèque subjectam fore, interpositâ Sacramenti religione obstringeret. Vidit Ignatius, quod in veteratorio artificio cum fructu æmularetur Philosophus, futurus brevi Sacerdos Gentisque novæ ad Cœlum ductor. Vidit Mundum detrectaturum imperia, nisi scalas sibi, suisque pararet, quibus minaretur,

se Sidera consensurum, ut apud divinam Sapienciam (meliorem Junonem) de Rebellium contumacia quereretur. Imò, quod non nisi inaniter jactaverat Cosinga, hic ipso opere præstitit: paravit scalas, octavus huc Orbis Sapiens Pittacus: induit pennas, alter hic Dædalus, Cœlumque ausu heroico conscendit. Selevavit mente, non corpore, sine scalis, & alis e-ausis in ætum, & tamen (ut cum Hipponensi Oraculo loquar) per scalas, & alas, si animum attendamus. Quòd si quæras, quænam hæ scalæ? reponet hic S. Doctor, esse res istas visibiles, & creatas, quæ quot perfectiones, tot suppeditant gradus, quibus per creaturas ad Creatorem Philosophus ascendat. Hinc in naturali Persarum Theosophia, dudum celebris scala Mithriaca, qua per septem Planetarum gradus, mortalibus viam ad Superos aperuere:

Ad Pf.
38. titulum.

Ad Pf.
122.

Orat. 1.

hinc Basilus Seleuciz Episcopus, pridem omnes nos admonitos voluit, ut per creaturam ad creaturam Dominam ascenderemus; DEUS namque, ut ait, cum res creatas in morem scabæ adaptaveris, per eas sui amantibus ascensum ad se extruxit.

LEUC: Docuisti scalam, doce & scabæ usum: non enim sufficit tyroni doctrina, si desit methodus applicandi doctrinam. MET: Lubens assentior: nam hoc ipsum ut peteres, habebam in votis; con-

tinet enim mysterium, non nisi sanctis Philosophis cognitum, ex quo quantum scientiæ, tantum trahunt utilitatis. Fundamenta hujus arcani ipsa posuit fides Divina, ut de soliditate non dubites. Veritas est, de qua hæsitare sacrilegum, cui dissentiri hæreticum, DEUM creaturis omnibus intimè præsentem. Est ubique per suam essentiam, totus in toto Mundo, totus in qualibet Mundi parte, ut Jer. 23. v. 24. hac analogiâ decepti Veteres cum Animam Mundi indigerent: nunc quid non Cælum & terram ego impleo? dicit Dominus: ita est, respondet coronatus Propheta, si ascendero in Cælum tu illic es: si descendero in infernum ades: si sumpsero pennas meas dilucula, & habis auro in extremis maris, etenim illic manus tua deducet me, & tenebis me dextera tua. Sed etiam est ubique per suam præsentiam, & quidem talem, qua omnia videt, qua cuncta intelligit, ut non malè illum Sibillæ Panepiscopum, hoc est, Augustino interprete, totum Oculum nominarent: imò & totam Auram testati sunt Veteres. cum illi aures & oculos consecrarent; quasi dicerent: attende quid agas, loquaris, & cogites, nam omnia videt, audit omnia, omnia perscrutatur. Non nisi ab ore impio vox illa egressa Eccles. est, quis me videt? tenebre circumdant me: quem vereor? delictorum meorum non memorabitur.

Altissimus. Tam crassum erro- rem dedoctus ille, quem diu po- nitentem sacrilegum refert Tho- mas, dictus à Cantuaria, Author non integerrimæ solùm fidei, sed & sanctæ. Ait, quòd huic talpæ ipse Christus se spectabilem dedit, sed Peregrini in specie, quia à Domino peregrinanti: petiit la- vari caput, quod ubi faceret cæ- cus, oculum in fronte vidit, at- que obtupuit: Superi! exclamans, tunc hic oculum? ita repo- suit Christus, hic ipse te vidit pec- cantem, & necdum de scelere po- nitentem; huic oculo nil abscon- ditum, nil occultum. Sic apertis oculis cæcum, postquam hos o- culo illuminavit, ex oculis pere- grinus, nequam amplius pere- grinus evanuit. Sed insuper est ubique *per suam potentiam*: nam in omnibus omnia operatur, quia virtus archetypa, ex qua suam virtutem omnis creata virtus: hinc more suo appositè Augustinus, DEUM, totam hincque *Manum* appellat, utpote *in quo solo vivimus, movemur, & sumus*. Hac ergò veritate supposità, Augusti- ni vestigiis insistendo, sic scalam celestem conscendet tyro Philoso- phus. Io. In conspectu spiritus sui universam confusus creatu- ram, tot specierum consideret curiam, & videbit tot gradus scalæ, quot creaturas: perpen- dat hæc omnia ambientem DEUM, & penetrans, non aliter, ac

ambit, & penetrat immensus *Occi- dentis spongiam*, Nec in cortice hæ- reat, sed ad substantiæ nucleum pe- netret, ac velut sub Evcharistico ve- lamine inquirat latentem DEUM: exploret in singulis creaturis, cur Numen insit? quid operetur? in- daget, quomodo insit, & opere- tur? hunc gradum ubi conscendit Philosophus, ad alterum mox pergat Ethicus, fideique vivæ si- gillo obfirmet hanc veritatem: dicat cum Isaiæ: Credo Domine, C. 26. quòd omnia opera operis in no- v. 12. bis, credo, quòd in creaturâ hac, mystico veluti folio, tua resideat Majestas: sed non credo, quia si- ne mente illum intueor, in cuius conspectu Mentis Angelicæ con- tremiscunt. En! in secundo gra- du conscendisti jam Cælum, quia atigisti jam DEUM. Superest, ut quem tenet intellectus creden- do, voluntas amplectatur aman- do: hinc exclamabis cum Augusti- no: *Esse DEUS, & ecce, quætra- hit DEUS, & bonus est DEUS, & his validissimè, longissimèque præstantior!* in creaturis venera- beris Creatorem, in virtute partici- patâ participantis extolles po- tentiam, in bonitate creatâ præ- dicabis increati Entis perfectiones, in umbra obstupesces Lucis infini- tæ splendorem, sicque gustato jam Numine entheus, DEO fruëris per mille affectus laudis: & gratitudinis quos meliùs dictabit Amor, Ignati- anæ Magister unicus Philosophiæ.

LEUC:

LEUC: Tales Philosophos si educaret Peripatus, multi, credo, utilius saperent, quia sanctius viverent: non esset periculum, ne Auditoria perflarent Vanitatis ampullatæ Favonii, sed aurâ fruerentur æthereâ, Auditores essent Cœlites, repetitores Seraphini. Sed, putas, multos ejusmodi Sophos, in Philosophicis laudari fastis? **MEL**: Tot laudantur, quot ut veri Philosophi (Sanctos intelligo) prædicantur. Atque ut melius discas Doctrinæ hujus Ascetis prædicam, ducam te per exempla. Divum Ignatium, in hac arte Magistrum, contemplare; & invenies DEO semper junctum, etsi abstractum in creaturis: imò idè est in DEO, quia vivit cum creaturis, in quibus DEUM semper querit, & invenit. Non ille alta petit cum Icaro, Cœlum empyreum cum Gigantibus non conscendit: quævis Creatura illi ac-

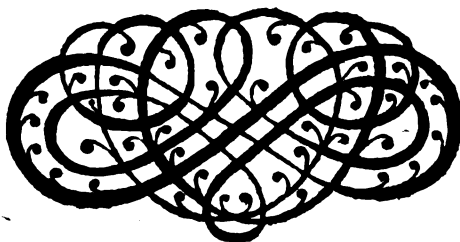
AB. 17. v. 27. clamat: Ecce! non longè est ab unoquoque nostrum, quem queris. DEUM in terra sentis portantem, in aqualavantem, calefacientem in igne, in aère refrigerantem. Solem si aspexit Ignatius, mox DEUM agnovit lucis Authorem: in cibus gustabat Nutricium, Mæcenatem portabat in veste, in libris audiebat Magistrum, in Superioribus suspiciebat summum Superiorum omnium Moderatorem. Si vidit Samsones, DEI laudavit potentiam: si Salomones, Sapientiam

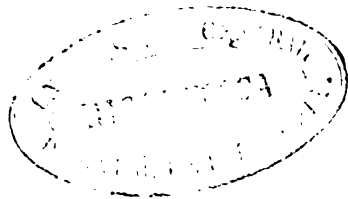
adoravit: si formosos Adonides, pulchritudinem admirabatur, & ex rivulo creato, mox in immensum sese demersit Pulchritudinis increatæ Oceanum. Ad Creatoris laudes illum animabant aviculæ, in concentibus musicis audiebat Choros cœlestes, & harmoniam virtutum animo considerabat. Notum est ex Vitæ ipsius Apographis, quòd à flosculis raptus sæpe in extasi: quòd Sidera contemplantis forderent terrena: quòd antonomastico nomine *Pater*, qui semper Cœlum suspicit: quòd à fluminis crystallini undâ speculum sibi formârit ad contemplanda fidei nostræ mysteria: verbo, quòd nunquam de terrenis locutus, nisi, ascensu facto ad sidera, discursum cum hominibus in terra coeptum, cum Angelis in Cœlo finiret. Hæc hujus Philosophi studia, hic conatus: *In Apophit.* hanc Philosophiam, quam Cœlo didicit Magistro, discendam suis pariter tradidit. Nunc jussit, ut cum Mundi alicuius circulos ingrederemur, sed ut illos nobiscum in spiritu educeremus: voluit ut *In cons. de amore spir.* Mundi Philosophi facerent præmissas, nos adderemus sanctam conclusionem. Nunc suavit, *speculari DEUM, in singulis existentem creaturis: elementis quidem dantem, ut sint: plantis verò, ut vivant; hominibus, ut simul intelligant.* Nunc docuit considerare eundem DEUM, propter nos in creaturis suis operantem, dantem

sem illis esse, & conservantem id, quod sunt, habent, possunt, & Reg. 17. agunt, Nunc denique expressâ sum. lege præscriptit: ut in omnibus *Conf. queramus DEUM, exuentes nos, quantum fieri potest, amore omnium creaturum, ut affectum uniuersum in ipsarum Creatorem conferamus, eam in omnibus creaturis amando, & omnes in eo, juxta sanctissimam ac diuinam ipsius voluntatem. Habes ideam Ignatianæ Philosophiæ, quam ipse per omnes creaturas exercuit, & exercendam nostri temporis Philosophis præscriptit. Ab hac qui recedit, Peripatum frequentat, quem coluit antiqua Gentilium Vanitas, non Christiana nostri temporis Veritas.*

LEUC: Crediderim, hanc esse characteristicam, quam nostri temporis Sophis cupis impressam: nempe ut sciant, quæ scivere Antiqui, sed sanctiùs: ut Philosophiâ utantur, sed ad salutem, nec abutantur ad vanitatem. Capio, quod inter profana Hæreses Athenæ, tuumque Peripatum

petis discrimen: nempe, ut eandem Sophi utrobique Scientiam, sed quam ibi solam; fallor, quam ibi non solam, sed cum vitiis hauriunt, hic capiant cum virtute: ut omnia, quæ illis, quia malis, cooperantur ad malum; his, quia bonis, cooperentur ad bonum. Sed quid putas, an omnes capiant verbum hoc? MEL: Illud scito, qui sic non colligit, dispergit: *mercedem congregat, sed in sacco Aggest. lo pertuso: pascitur, sed inani ven. v. 6. to: haurit Scientiam, sed quasi qui haurit in cribro aquam: laborat, sed litus arat, audiat, sed & capiat, quod illi DEUS per Prophetam Oraculum: sementem mal. Dent. 28. tam jacies in terram, & modicum congregabis, vineam plantabis, & fodies, & vinum non bibes, nec colliges ex ea quidpiam. Sed tandem satis finio, & pro dictorum optime extasin tibi offero Ignatianam minime poetiçam, quia veram, & sanctam: optimè philosophicam, quia à creaturis ad Creatorem.*

S. Ignatius Loyola, Sorbonæ Sophus, dum è Crea-
 turæ Creatorem, è Philosophia terrestri, novam docet
 celestem, censoria virgulâ subicitur: Sed vix agni-
 tus, mox absolutus, et rude donatus in Peripato Doc-
 tor, virgâ in laurum, efflorescente, ex qua tot laureo-
 las hæcenus Philosophia. Ex Vita.
 G. Rogg del. I. Melchior Gutwein sculp.

ENTHUSIASMUS D. IGNATII LOYOLÆ.

Novæ Authoris Philosophiæ, in qua
plùs amatur, quàm disputatur.

Quò raperis Ignati?

Sursum, quò ignis rapitur,

Ab igne Ignatius rapitur

Incendarius Orbis futurus.

Stupefce Natura, Sophum supra.

Naturam :

Paradoxa, quæ rejicis disputando,

Hic vera probat vivendo.

Vivit in terra

Semper, & nunquam.

Nam Cælum illi est terra,

Vel si mavis,

Terra illi est Cælum.

Mirare

In veteri Elia Ignatium,

Vel in Ignatio novum Eliam :

Hic Phæbo, is aurigante Florâ,

In Cælum rapitur :

Antiquam hic semitam, quia ar-
duam :

Is novam terit, quia mollem,

Gratissque constratam floribus.

Hic vivit raptus cum corpore,

Is rapitur vivus in Mente :

In Cælo ut viveret iste,

Terram debet deserere :

In Cælo ut viveret ille,

Terram debet incolere.

Ignati !

Eliâ major es !

Hic in Cælum ascendit, ut Cæli sit
incola :

Ad te in hortos Cælum descendis,

Ut esse queas in terris Cælicola.

Oter Beatum !

Cui Cælum est Terra,

Cui flores sunt sidera,

Cui prata sunt firmamentum.

Ter Beatum !

Cui mundus est Liber,

Cui folia Creatura :

Qui sine litteris

In rosis legit characteres Marty-
rum,

Qui è liliis colligit laureolas Vir-
ginum.

Felix !

Cui Creatura sunt speculum Crea-
toris.

Qui in tulipis DEI potentiam,

In Cariophyllis essentiam,

In Narcissis presentiam,

Clausis etiam oculis

Intuetur.

Felix !

Qui, quod alii studendo,

Hic otiaando ;

Quod Doctores in libris,

Hic

*Hic in limphis,
 Quod Theologi in animate
 Hic Philosophus in pellucido u-
 darum speculo,
 Vides invisibilem Trinitatem.
 Felix!*

*Cui lilia agri etiam flendo pradi-
 cant,
 Salomonis in luxu pauperiem:
 Cui marcescentes in clibano flosculi,
 Vel sine voce exaggerant
 Rerum omnium inexcitatem.
 Cui flos,
 Qui manè oritur, & conteritur
 vespere,
 Mundi loquitur vanitatem.
 Felix!*

*! Qui quot videt gramina,
 Tot audit monitores:
 Qui quot cernit arborum folia,
 Tot Creatoris percipit laudatores.
 Felix! |*

Qui dum solsequium contemplatur,

*Solsequium imitatur:
 Illo se convertente ad Phœbum,
 Hoc se elevante ad DEUM.
 Felix,
 Qui dum agit Philosophum,
 Theologum patitur:
 Qui dum novus in hortis Astrolo-
 gus,
 Contemplatur cœlestes influxus,
 Divinos sentit.
 Quid mirum Ignati?
 Si terra Sidera in Cælum te rapi-
 unt,
 Cùm terra, in quam reversus es,
 Nova jam terrastris producat Side-
 ra,
 Quibus ad Sidera
 Tuos rapias Nepotes?
 Felicem te supra Phœnicem!
 Qui tuis cineribus,
 Nova genesi producis stellas,
 Qui lucebunt in perpetuas Æterni-
 tates.*

DIPH-

DIPHThERA JOVIS,

Seu

DISCURSUS II,

De

MAGIA ASTROLOGICA.

LEUCOTEUS. An nondum tuas ad aures rumor, quem novus heri Mercurius? *MELANDER*. Quid ille? *LEUC*: Bononiâ huc delatus, famosi Astrologi, quem Clientem nominant, Fatum per litteras attulit: quod an dolendum potius, quam ridendum, haud facile dixerim. *MEL*: Ænigma loqueris. *LEUC*: Ingentinugarum plastrò hominis cujusdam aures opplevrat blaterq, inter alia infelicis horoscopi omina, homicidam hunc fore, velut è Jovis diphthera, asseverans: hoc iniustos portendere siderum aspectus, in id conjurare fatales cum geminis Antropo- phagi Saturni Syzигias :

verbo, sic decretum à Cœlo; sic ordinatum à Fato. Infremuit inopinato augurio consternatus hospes: mox indignatione in Nugatorem impium excandescens, pugionem stringit, & iratum mergens in viscera ferrum, age, inquit, meum tuumque Fatum exequere: Vaticinii Author, mendax ne fias, Veritatis quoque sis testis. Quod huic Epitaphium statuis? *MEL*: Meritis dignum:
Abi Viator!

Fatalis locus est,

Ubi fatidicus concessit Fasis.

Homo fuit, nam fuit mendax,

*Ute non nisi semel fuerit in vita
mentitus*

Hoc mirum,

*Quod in morte etiam fuerit cum
veri-*

G g

veritate mentitus:

*Nam mendax effatum, verum red
didit Fatum,*

*Alterius Fatò, quod malè pradi-
xit,*

Bene immortalus.

Sepelitor:

*Nec fit illijam terralevis,
Qui toties aliis fuerat esse gra-
vis.*

LEUC: Salsè equidem insul-
si hujus condis cadaver, credide-
rim opobalsami locò; ne putre-
scat: nulum certè non petet Cha-
ron, si hoc Cirographo munitus,
appellet Stygem. Sed quid cum
Fato Astrologi, quid cum Astro-
logis Fatum? MEL: Arctam ha-
bent affinitatem: nam è Doctrinæ
Astrologicæ placitis, Fatum non
modò fluit, sed necessariò sequi-
tur: Patronos se probant, &
quamvis videri nollent, videntur
tamen ad oculum, imò utraque
manu palpantur. Edic enim, vel
cum Gentibus insaniant Stolidi,
dum vitam Sideribus tribuunt, fa-
natica colendo Numina, aras eri-
gendo Mercuriis, thus adolendo
Saturnis? & tunc, despotico De-
orum Imperio, cuncta regi existi-
mant, atque per dispositionem a-
gentium inevitabilem, ad effectus
fatales, quia infallibiles, huma-
nis rebus Fatum inducunt, Augu-
res tam DE Orebelle, quàm si-
bi exitiales. Vel cum Chaldaica
Spermologorum facie delirant Lu-
natici, dum Asteris influxum ad-

judicant propemodum thavma-
turgum, quo in sublunaria agant
tam fortiter, ut ab agente particu-
lari, etiam libero, impediri nulla-
tenus queant? & tunc in necessarià
effectuum serie Fatum denuò astru-
unt, nugatores non minùs impij in
Creatorem, quàm injuriù in crea-
turas. Vel cum Hæretico fure, A-
stra faciunt signa eventuum futu-
rorum prognostica, in quibus,
veluti Numinis incommutabili
Diphthera, legere sit decretorum
ordinem, absolutè inimpedibilem.
in quibus videre sit notas, rerum
omnium indices, per quas facien-
da prædici, & præmonstrari que-
ant futura? & tunc in horoscopo,
concurfu, & dispositione Side-
rum, quo quis conceptus, vel na-
tus, inevitabile rursus Fatum sta-
biliunt, Aruspices tam in DEI pie-
tatem sacrilegi, quàm in hominis
libertatem scelesti.

LEUC: Adeone inimicum sit
Fati nomen, veræ amicis fidei? &
tamen (ut audio) Angelico illud
ore profatur Doctorum Primas,
utique veritati non inimicus. MEL:
Non mala sunt verba, si bonus,
imò Angelicus sit verborum Inter-
pres. Sic casum, casusque comi-
tem Fortunam, nostra proscris
Religio, si ad DEI Providentiam
referas, cui fortuitum nihil, nihil
non est prævisum. Quòd sitamen
ad agentia, Naturæ proxima re-
feras, nemo erit tam bardus, ut
causam neget per accidens, quæ
in agen-

b in agentibus liberis *Fortuna*, in ne-
 2. *Phys.* cessariis *Casus* dicitur, linguâ à
leH. 10. Principe linguæ Philosopho, ap-
 c. probatâ. a Quis igitur gulam tibi
 p. 1. q. stranguet Rhadamantus, si cum
 117. a. 1. Angelico Divinæ Providentiæ de-
 2. *Ec.* creta, *Virtuale Fatum*; b ordi-
 d nem verò causarum, decreta hæc
Ibidem exequentium, per effectus fatales,
 art. 1 seu infallibiles, salvâ hominis liber-
 ad 1 tate *Fatum formale* c dixeris? lo-
 quæris bene, quia cum Augustino,
 Augustinum citante Angelico: d
 si quisquam res humanas Fato tri-
 buit, quia ipsam DEI voluntatem,
 vel potestatem, Fati nomine appel-
 lat, Sententiam teneat, linguam
 corrigat; non propter Doctos,
 sed pusillos, quos inter potissi-
 mum Astrologos censemus, qui
 ad positionem Siderum nomen hoc
 detorquere, uti habent in votis,
 ita tenent in Fatis.

LEUC: Ergone infami sti-
 gmate notatam est Christiano orbe
 proscribis Astrologiam? hoc e-
 quidem programma si in Europæ
 Academiis affigas, erit planè Ma-
 thesis, quæ ad altius appellet tri-
 bunal, tæque velut iniquum Judi-
 cem de palmari injuria postulet.

MEL: Næ tu extra orbitam de-
 nuò: loqueris, quæ ignoras, &
 ignoras, quæ loqueris. Non e-
 go in jus vocare aggredior, illam
 Matheseos nobilissimam partem,
 quæ Astrorum proprietates exami-
 nat, aspectus, congressusque ob-
 servat, variòsque in sublunaria in-

fluxus, afflatusque indagine utili-
 verèque philosophicâ rimatur.
 Non illam genuinam Astronomiæ
 filiam, quæ per Cometarum mi-
 nas, per Planetarum inusitatas sy-
 zygias, per inopina Solis Lunæque
 deliquia scit, unde fluvii tumeant,
 maria exundent, insanæ hyemes,
 & calores ardentissimi sæviant: un-
 de diluvia, unde anni æmœni & tri-
 stes, pingues & macilenti, unde
 annonæ sterilitas, sanitas, morbi,
 ac frequentes mortes originem du-
 cant. Non illam arguo Philoso-
 phiæ amabilem sociam, quæ ex
 siderum motibus, concursu, oc-
 cursu, ortu atque occasu, nunc
 tempora & Eclipses observat: nunc
 verò pluvias, calores, frigora,
 siccitates, ventos, aliasque aëria
 mutationes agricolis, Medicis,
 ac Naucleris prænuntiat: non,
 inquam, Astrologiæ huic litem in-
 tendo, quam ab eruditis in pretio
 habitam, nec semel, DEI etiam
 calculo probatam, ii solum calum-
 niantur, qui terminos artis, ultra
 quos se extendere nefas est, igno-
 rant: sed illam, litterario Orbe,
 in longas Gyros, exactam velim,
 quæ è Chaldeorum, Arabumque
 insomniis, ac superstitione co-
 luit; quæ horoscopos ardentius,
 quàm par est, inquit; quæ gar-
 rit insulsa de matrimoniis, ac jar-
 gius Xantippes; quæ de liberorum
 numero, de itineribus, divitiis,
 fortunis, infortuniis, de digni-
 tatibus, aliisque pronuntiat; quæ *S. Leo.*

Ep. 71. fatalibus Stellis animos hominum,
 L. de & corpora adstringit; quàmque
 Idol. Idolorum cultricem agnoverat pri-
 dem Ecclesie primævæ Sidus, Ter-
 tullianus.

LEUC: Quæso, enucleatius
 separa pretiosum à vili: doce, quæ-
 nam Astrologiæ oracula fidem me-
 reantur aliquam, quænam nullam?
 quippe sunt, qui omnem omnibus
 negant, & contrà, qui omnem
 omnibus tribuunt, pari credo er-
 rore, veletiam impari, quia pri-
 ore innoxio, posteriore pernicioso
 Crisis tua mediam, quam tenuere
 beati, monstrabit semitam. MEL:
 Tria sunt, in quibus si minùs au-
 diendi, saltem non contemnendi
 vel condemnandi sunt Astrologiæ
 Magi cultores: nam ea, quæ
 ex Siderum motu præcisè pendent,
 uti Eclipses, aliæque in Astris Phæ-
 nomena, Astronomiâ duce, præ-
 dicant augurio etiam certo, & in-
 fallibili. Quòd si cuipiam datum
 esset, quod datum à DEO legi-
 mus, Regum Sapientissimo, nos-
 se scilicèt *anni cursus, & Stella-
 rum dispositiones*, naturam atque
 proprietates, nã ille extripode sa-
 tis certo prædiceret ventos & plu-
 vias, aliásque aëris mutationes,
 accedente præcipuè experienciâ
 propriâ, vel alienâ, qua ad ocu-
 lum quotidie erudimur, è vario
 Siderum aspectu, varias oriri vi-
 cissitudines in sublunariis. Sed
 nolim his ego syngropham dare im-
 peritis è schola Samia Sciolis, qui

Sep. 7.

dum sese Calendariographos jacti-
 tant, plerumque non nisi phanta-
 sticam cudunt Siderum syntaxin,
 nec temporum vices, nisi ad luna-
 ticum cerebri sui barometron me-
 tiantur. Cæterum influxus Side-
 rum in sublunaria, qui negaret;
 maximum pateretur influxum, sal-
 tem à Cynthia: non enim, reor,
 Philosopho vacillare sic caput po-
 test, ut per experientiam non didi-
 cerit, à Saturno frigus, & quam-
 dam diffundi malignitatem: à Jo-
 ve provenire temperiem aëris, &
 serenitatem, præsertim si Cynthia
 conjungatur: à Sole ardorem vitæ
 nutricium: à Venere, & Mercu-
 rio moderatum calorem, à Luna
 humores profluere, quos centum
 symptomata ad oculum exhibent,
 ac contestantur.

LEUC: Illud etiam me mihi *Tempe-*
 præterit, quòd eadem Astro- *ramen-*
 sopheri, quo Physiognomistæ utan- *tur ex*
 tur fide, probabili nempe, dum *influxu*
 hominum temperamenta dijudi- *Planeta-*
 cant. MEL: Ita est; tertium *rum.*
 præripis, fanioris Astrologiæ prin-
 cipium, virtutes scilicet Signorum
 coelestium, & Planetarum influ-
 xus, qui pro sua diversitate nunc
 Joviale, nunc Solare, vel Lunare;
 nunc Saturninum, vel Mer-
 curiale temperamentum efficiunt.
 Quis enim ire inficias poterit, ad-
 mirandam illam Megacosmi cum
 Microcosmo, seu Homine analogiam,
 qua stomachus terram, Lunam cerebrum,
 cor Solem,
 pulmo-

pulmones Mercurium, renes Ven-
nerem, cistula fellis Martem, he-
par Jovem, splen denique Satur-
num, vivâ veluti in imagine, re-
præsentat? Cerebrum quippe,
instar Cynthiæ, frigidum simul,
& humidum, frigore calorem spi-
rituum temperat, humore nervos
nutrit, & irrigat. Cor, veluti
Phœbus, vitalem suppeditat ca-
lorem, & sic de reliquis, ut planè
nec absque fundo, nec absque in-
genio philosphatus sit ille, qui in
partium illarum temperie hominis
temperamentum primariò statue-
re, non dubitavit. Quid igitur
mirum, quòd ratione mutui fœ-
deris, has inter partes, & ani-
mam, indirecta virtute, inclina-
ri homo possit, ac perfici? Iustra
Regiones, atque Provincias, &
videbis, quòd Astorum virtute
in hac procreentur homines, in-
geniò præcellentes, in illa hebe-
tes: in alia studiosiores virtutis, in
alia voluptatis. Sed quid opus,
ut extra Patriam vageris hœspes?
domesticum Achatem observa,
quem Melancholicus gubernat hu-
mor, & vivum, vel ipso infcio;
notare potes Oceanum, qui æstu
sympathico ad Lunæ phases crescit,
atque decrescit.

LEUC: Memineris Planetariū,
nuper typis impressi, quo non ne-
mo, ætates hominis septem, ad
Astrologicum citans Tribunal,
cuilibet suum Planetam, in Plane-
ta suam legit horoscopus: lege-

ris, nî fallor: & amabo! qua cen-
soriâ virgulâ? MEL: Legi: ha-
bet partus multum Ingeniū, nec
habet nihil soliditatis. Infantia in-
firmum Planetam, Lunam scilicet,
& in Luna humidum dominium
tribuit: nam in humorum lacunis
ætatis primæ cymbula fluctuat,
teste Poëta: *nutrit cruda nova fru-
gis tristes infantia succos.* Pueri-
tiae præfigit Mercurium, Sidus
Cynthiæ proximum, & incon-
stantiæ ectypon: nam Mercuria-
lis hæc ætas est, non nisi Prothe-
os ludit, & Vertumni instar varia-
bilis, vento vertitur: rectè de
hac Horatius: *iras colligit, &
ponit temerè, & mutatur in horas.*
In tertiam ætatem adolescentiæ,
imperium Veneri tribuit: scilicet
tam eget spiritu, quàm abundat
spiritibus pubertas: audi Magi-
strum Eroticum, utique testem
non in expertum:

*Juvenilibus annis
Luxuriant animi, corporaque ip-
savigent.*

*Prima datur ludis ætas, Veneri-
que secunda,*

Tertia divitiis, ultima serò sapit:

Quartam à Sole astitit gubernari;
nam in hac virtutis stimulo ad ho-
nores, & quærendos fortunæ Fa-
vonios impellinos experimur: ac

*Conversis studiis ætas, animus-
que virilis*

*Quærit opes, & avicitias, inser-
vit honori.*

G g 3.

Quia

Quintam impetuosis spiritibus,
vindictæ, & odii flammis, hoc
Judice, exagitat Marspiter: hinc
Lucretius:

*Furor, iraque mentem
Præcipitat, pulchrúmque mori
succurrit in armis.*

Ad clavum ætatis sextæ Jovem se-
dere affirmat: nam ubi deserbuit
impetus, &

*Robustis adolevit viribus ætas,
Consilium quoque majus, & auctior
est animi vis.*

Denique ætatis decrepætæ guber-
nacula, hoc Teste, regit Satur-
nus Deorum antiquissimus, &
malè regit, quia *tutubans lenso, &
pede fracto*: nam hac ætate titu-
bant, & claudicant omnia: *geli-
dus tardante senectâ sanguis bebet,
frigent effata in corpore vires*: ut
canit Poëtarum Princeps Virgilius.

LEUC: Quid porrò solidi-
tatis ab Astrologo Philosophus ex-
spectet? hæc, quæ in medium
hactenus, levioris Minervæ sunt,
& intra conjecturæ limites coar-
ctantur. MEL: Plus solidi nil
habent Astra: Astrologiæ suas hic
metas posuit veritas: si plus ultra
progreditur, in immane errorum
chaos prolabatur, necessum est.
Nam quid quid de futuris vanissi-
mi somniant Astrologastri: quid
quid crepant de Fatis nugivenduli
Ardeliones: quid quid de horo-
scopis, auguriis paratragædiant
mendacissimi Impostores, quid
quid crepant per hendecasyllabds,

& sesquipedalia verba, *magis sunt,*
quas ad anilem colum; umbræ,
quas ad incantatos circulos; muscæ,
& grylli aberrantis cerebri sunt,
quos è Philosophiæ Athenæis ad
moriæ ergastula relegamus. Ver-
bo: impia sunt Chaldæorum deli-
ria, quæ Divus Ambrosius, coc-
lestem spirans Ambrosiam, telis
araneæ aptissimè comparat, de
quibus nemo sibi meritò timeat,
nisi papilionum infirma cohors.
Itaque, inquit, validiores qui e-
stis, cum Astrologos videritis,
dicite: telam araneæ texunt, quæ
nec usum habet, nec vincula, ni-
si culicis instar, lapsu infirmitatis
tuæ incurras, sed quasi columba
cassès invalidos, præpetis volatûs
celeritate, dissolvas.

LEUC: Adcône inanes
Astrologorum sint mœniæ, ut &
Ambubajarum collegia illas con-
sulent? adcône detestanda Ora-
cula, ut ne dicam effari, sed nec
audire, nisi impius, in Peripato
Sophus sustineat? MEL: Dixi:
imò nihil dixi, si censuram judicis
Universi subijciam. Clamat, mul-
tis Scripturæ locis, imò fulminat
vox Tonantis, suæque jura, te-
merario ausu, violata queritur:
*Ego sum Dominus irrita faciens si-
gna divinorum. Stent, & sal-
vent te Augures, qui contempla-
bantur Sidera. A signis nolite me-
tuere, qua timeant Gentes.* Recla-
mat unanimi calculo SS. Patrum
Societas: Basilii, Chrysofomi,
Angu-

Augustini, Eusebii, & Gregorii Magni: prò quanta nomina! ad quæ sola, totidem velut tonitrua, Astrologiæ sine fundo machinæ difflantur, & corrumpunt. Theologica refragantur subsellia, & humanæ libertatis privilegia acerrimè

Conc. vindicant: tota denique Ecclesia

Bracar. Astrologiæ infame nomen, dudum

Y. c. 9. & Romanis damnatum fastis, non

10. To- sine probroso censuræ stigmatè ex

letanum Orbe Catholico proscribit: sed

1. Alex. quid multis? tam crassi sunt Astro-

3. mantiarum errores, ut non modò non

L. de di- effugiant Ecclesiæ lumen, sed in

Etis So- ethnicis quoque tenebris palpen-

cratis. tur. Socrates certè, ut Author

est Xenophon, ejusmodi Augu-

res, ut inanes, risit; ut DEO

injurios, contempsit. Pythago-

ras, Democritus, Plato, Trias

in rimandis Naturæ mysteriis adèd

prodigiola, ut infinitis prope iti-

nerum tædiis, Chaldæorum arca-

na, & Ægyptiorum Oracula expis-

carentur, hanc tamen Scientiam

divinatricem, vel neglexerunt,

quia inanem, vel in usum deduce-

re erubuerunt, quia fallacem. Ip-

se Philosophus, in scrutandis Na-

turæ miraculis, ad miraculum cu-

riosus, in rerum cœlestium copia

copiosus, Astrologicam tamen

prognosin, licèt ab aliis ætatis suæ

Philosophis exercitam, ut Tullius

memorat, omninò neglexit: vol-

ve libros de Mundo, & Cœlo,

de historia animalium, generatio-

ne: scrutare problemata, libròs-

que meteorologicos, in quibus admirabilium maximè rerum causas indagat, & tota cæcum medicat Stagira, si vel verbum de Astrologicis ille ampullis: ut adèd futilis esse debeat illa Scientia, cuius nec meminisse dignatur Magister ille, qui pro objecto omnescibile, pro Auditore omnium hominum Genus, pro cathedra Mundum numerat universum.

LEUC: Obesæ nimium naris sit ille Philosophus, cui silentium istud Philosophi satis non loquitur. Ita equidem sentio: sed putasne tam facile quivis mihi, tibi que consentiet? falleris: audivi à multis non pauca, quæ illi minimè vana, minus inania. Contra allata hætenus totum exsurgunt in ensen, totque fundamentis, ac rationibus digladiantur, ut si non veram, verosimilem tamen Astrologiam demonstrent, etiam cordatis non uno halitu exsufflandam. MEL: Ore tuo non loqueris: ut epistomio opus sit: si tamen tibi hæreat fucus, in medium affer hæc fundamenta: ausim spondere, quòd ruinofam adèd machinam, si non infirmen, certò non firment. Age, age: dixisse, erit jam refutasse.

LEUC: Si quas adhuc memoria reliquias teneat, proferam, erunt curiosa, si minus vera. Pro primo illis fundamento servit Cœli aspectabilis ambitus, quem in duodecim partes (domos illi cœlestes, seu

seu dodecamoria nominant) dis-
 spescunt. Primam domum in ho-
 rizonte ortivo statuunt, sic ut sex
 primæ, ordine versus imum Cœ-
 li tetragrado, hemisphærium in-
 ferius; sex verò posteriores supe-
 rius occupent. Ab effectu, quem
 Sidera respectu cujusque loci pro-
 ducunt, hæ domus sua sortitæ
 sunt nomina: prima *horoscopus*
 dicitur, & significat *vitam*: se-
 cunda, *inferni porta*, *spem*, &
lucrum portendit: tertia, quæ *Dea*
 appellatur, prælagit *fratres*: quar-
 ta, quæ *angulus terra*, indicat *paren-
 tes*; quinta *bona fortuna*, est *valetu-
 dinis index*: septima *occafus*, *Con-
 jugis fata* demonstrat: octava *su-
 perna porta*, *mortis* præbet indicia:
 nona DEUS denotat *Religionem*:
 decima, quæ *medium Cæli*, au-
 guratur *Regnum*, atque *Officia*:
 undecima *bonus Damon*, *amicos*,
 & *benefacta* divinat: duodecima
 denique, quæ *mali Damonis* no-
 mine indigitatur, ominatur infaus-
 ta quæque *carceres*, & *inimicos*.
 MEL. Cur non addis Planetarum
 sexus scemineos, & masculinos?
 cur oblivisceris Status auctos, at-
 que combustos? cur omittis pas-
 siones, & dignitates, gradus pu-
 teales, igneas triplicitates, car-
 penta, almugæ, signa reptilia,
 & centum alias voces, multò ma-
 gis horribiles, quàm Draconis ca-
 put, & caudam, de quibus As-
 trologi, velut de verissimi mon-
 stri partibus, differunt? nugæ

nugarum! quis non palpat, hos
 architectos raro domi, dum tot
 inanes domos ædificant? in suis do-
 decamoriis esse morologos, qui
 juxta ideas Lunatici capitis, dum in
 fundamento aëreo machinas stru-
 unt, struendo destruunt? sed ne
 verba vendere videar, erigant the-
 ma cœleste, siquidem possunt sine
 solocismo disensionis, tam in do-
 morum fabricâ, quàm significa-
 tione; erigant, inquam, globô-
 que ad latitudinem natalis solista-
 tuto, Solis locum meridiano, ho-
 rarum indicem duodecimæ appli-
 cent: circumagatur globus, &
 horam Nativitatis notam demon-
 stret: sic erecto utcunque horo-
 scopo. arrolas extrahant epheme-
 ridum tabulas, & exsufflato pul-
 vere crepent Oracula: quid repon-
 nam? unicum verbulum, cur ne-
 glecto conceptionis momento, cui
 tamen Astra jam æquè dominari
 asserunt, nativitatis exordium pro
 Vaticiniî epochâ statuunt? an ex-
 ortûs primi momentum, Mathe-
 maticâ libratum trutinâ, à Paren-
 tibus autumant? an Astrolabiis
 tantum fidei tribuunt, ut ne mi-
 nuto quidem à vitali infantis limine
 aberrare se credant? qualis tamen
 error si intercedat, pro! quantis
 non milliariibus horizonte superior
 evadet stella, quam illi ascendea-
 tem, ac velut, recens in lucem
 editi characteristicam nuncupant?
 quasi verò Sidus in meridiano tunc
 positum, radio suo infantem de-
 bilius

bilius feriret? apage! tam hebes non est Philolophus, ut nugas credat.

LEUC. Esto, tam accuratam in tempore observando industriam sat habere difficultatis: quid tamen dicit chymericam? pro illo igitur momento non erit nullius momenti horoscopus. MEL. Grallis indiget hæc sequela, nam claudicat. Esto, illos, ad unguem, nativitatistempus signasse; esto, octavam, id est: Mortis domum in ortu infallibiliter constituisse, en dirumomen! actum exclamant de Porphyro - geniti salute, & sextam Fortunæ domum jam prætergressum, pleais buccis deblaterant: interim credo, cum domus Religionis, ac Regni, in horoscopo subsequantur, idem Princeps ad tiaras, & coronas aspirabit, postquam scilicet immaturo Fato jam concessit. Porro si Remus iterum, ac Romulus aliquis gemello partu forent effusi, an invariata Astro- rum facies violentum unius interitum, alterius verò imperium, Olympo æquandum, stellatis quasi litteris promulgaret? aut vicissim, si fratres illos vel innumeros alios, distincto tempore prognatos, una horâ naufragio mergeret, vel hostium ferro, in decretoria acie, hauriret, obliquum ambo, omnisque in horoscopo Aquarium, vel Martem retrogradum sortiri debuissent? unde, Superum fidem! unde hæcano-

landi fiducia processio, nisi à malè feriatâ libidine, qua quid quid Lunatici somniant, id Fato planè Cartesiano, in rerum Naturâ hoc ipso dari ineptissime augurantur.

LEUC: Absit: nihil illi ineptè, & sine fundo: nihil illi in æte, nisi solidi. Astro- rum Natura, & indoles, Planetarum virtutes, atque proprietates, quas illi ingenii acie, totas perspiciunt, pro basi akerâ servit, qua, veluti Marpesiâ caute, Colossium illi suum stabiliunt, perpetuantque. Quem enim, inquit, latere potest, quod Saturnus in siccò, & frigido hæreat, atque idè sit vitæ funestus? unde nil inspirat, nisi tristitiam, tarditatem malignam, & atra consilia; Melancholicis præest, & inter metalla sibi vendicat plumbum. Jupiter humori miscet calorem: hinc habetur vitæ propitius: inspirat magnanimos ausus, lætitiâ, gloriæ aviditatem, & dotes prorsus Regales: præest sanguini, habetque inter metalla stannum. Mars siccitate constringitur, simulque fæneste calore ætuit: hinc malignus, inspirat temeritatem, iras, furores, & rixas, præest bili, sibi que attribuit chalybem. Sol siccitatem benigno temperat calore, hinc vitæ amicus, dat pulchritudinem, & moderatum ardorem præest bili, per sanguinem mitigatæ, & in metallis gloriatur auro. Venus est frigida, ac in hu-

H h

mido

mido natitat, vitæ propitia, urbanitatis causa est, ac leporis: phlegmatici præest temperato per sanguinem, inter metalla proprium sibi numerat cuprum. Mercurius inter Planetas est Protheus, quia, versacilis Naturæ, sese cunctis accommodat, quibuscum graditur: hinc volubilis ingenii Author est, inclinatur ad dolos, industriam, & eloquentiam: Melancholiciæ dominatur, sed moderata per bilem, & sanguinem: ac in metallis sibi servat hydrargyros. Luna denique, & multum frigoris, & plurimum habet humiditatis, Sidus utcumque benignum: instabilitatis est nutrix, mollitiei teneræ Genitrix; hanc velut Dominam adorant Phlegmatici, eique inter metalla dedicant argentum. En! quanta omnium seges ad successuros effectus, qui ab oculo astrologici armato velut fructus è suis radicibus facile prænosci queunt, ac prælibari. MEL: Denuo adversæ partis malus est Syndicus, dum dicis multa, omissis plura: cur non exaggeras quoque radios dextros, atque sinistros? cur files aspectus parciales, quadratos, & sextiles, qui amicitia perfectæ; oppositos, trinos, qui imperfectæ sunt prodromi testes? nugæ, & iterum nugæ! non ita misceo quadrata rotundis, ut regem omnes influxus, conjecturæ etiam probabilis indices: non nego vites, quibus inclinant, sed

quibus imperant: non qualitates, quibus disponunt, sed quibus cogunt hominum voluntates: sed quid ego improvidus? quæ nego, affirmant illi, Tonitruum Filii, Astrorumque arbitri, qui Sidera dum feriunt siderati, secreta Siderum, aduncâ nase, explorant, neque ambulant tantum, sed etiam habitant in altis: affirmant illi, quibus ad apicem accurata notitia, qua cujusvis Astri Naturam definiant, qualitates penetrent, vires, & efficaciam, qua vel in se, vel in hoc, aut alio signo, in hoc, vel illo gradu, sitique polleat, ita determinent, ut hujus, hanc esse causam, effectus etiam per Oracula decidere non vereantur. Affirmant illi, quibus nihil non obvium, quod abstrusum! nihil non exploratum, quod difficile ad detegendos futurorum eventus: qui etiam urbibus, ut quondam Romæ quidam Tarutius, erecto ad illarum natales horoscopo, præsignare Fata, casusque futuros non dubitant. DEUM immortalem! etsi extant, ignota sæpe sunt Philosophis Sidera: & etsi nota, ignotæ tamen plurimorum virtutes: imò in certis eorum motibus sumus incerti, quæque videmus, nescimus: *qua in conspectu sunt, invenimus cum labore: qua autem in Calis sunt, quis investigabis?* & horum oculis nihil non ad oculum pateat? ubi Scagrita, Ingeniorum Aquila, Talpam se nomi-

Ca. 12
de divo

L. 1.
L. 2.
L. 3.
L. 4.
L. 5.
L. 6.
L. 7.
L. 8.
L. 9.
L. 10.
L. 11.
L. 12.
L. 13.
L. 14.
L. 15.
L. 16.
L. 17.
L. 18.
L. 19.
L. 20.
L. 21.
L. 22.
L. 23.
L. 24.
L. 25.
L. 26.
L. 27.
L. 28.
L. 29.
L. 30.
L. 31.
L. 32.
L. 33.
L. 34.
L. 35.
L. 36.
L. 37.
L. 38.
L. 39.
L. 40.
L. 41.
L. 42.
L. 43.
L. 44.
L. 45.
L. 46.
L. 47.
L. 48.
L. 49.
L. 50.

nat, hæ Talpæ glorientur, ut Aquilæ? quietiam obvianesciunt, & ad Siderum ordinem, numerum, magnitudinem, differentiam humeros contrahunt, & a sinuorum pontem tranare primum incipiunt, hos occulti nil lateat, nil fugiat futuri? vah extremi Ingenii vappas, & nullius consilii peccora! *quis enim tam patiens, & ferreus, ut teneat se?* sed quia ipsimet hoc asserunt, testes omnium exceptione majores, quia, ut habet proverbium, *velut Astrologi mendaces*, demus, quod & Arcades Balaamo prophetent, demus, quod Diphsberam Jovis ærei totam denique devorârint, an satis hoc erit, ad certa, quæ quidem jactant, futurorum auguria? minimè gentium: nam unde illis tam adamantina vincula, ut voluntatem liberam ad Astrorum influxus, velut Promethenm ad rupem Caucafi adstringant? unde telescopium illis tam perspicax, ut fortuitos causarum concursus, à quibus dependent effectus, non modò totos perspiciant, sed etiam comprehendant? nam finge, in Lyciaca acie, Pegasi unguæ, clavum male infixum, claudicante equo Bellerophonem concidere, turbari ordines, confusum devinci exercitum, vastari à victore provincias, & innumerorum hominum fortunas everti: unde, quæso, ex Astris prospiciens sexcentas ejusmodi circumstantias, quarum uni-

ca non raro totam perturbat effectuum seriem? unde unde? dicant, si possunt, sed verba, more suo non vendant, ut, totum cum dixerint, dicant nihil.

LEUC: Non inaniter premis: cedunt equidem, necdum tamen plenâ fugâ recedunt. Suppetias ferunt ipsa impedimenta Antiquitatis: immemorabilem, nescio, cujus experientia præscriptionem allegant, qua se in Philosophici fori possessione tueri satagunt. *Ægyptiacam Gentem*, teste Philosopho, Gentium omnium antiquissimam, & Matheseos ad superstitiones usque studiosam, Astrologiæ si non parentem, certè obstertricem esse perhibent: Nationem verò Chaldaicam aded sedulam nutricem, ut observationibus prope modum infinitis, erectis sine fine horoscopis, per quadringenta omnino, & quadraginta annorum millia coluerit semper, & excoluerit, è quibus experimentis, per tot rerum eventus probatissimis, Ars ista denique collecta, ac ad modernum deducta apicem. MEL: Serius es, quòd ista tu sine risu: quis non stupefcat Chronologos supra ætatem mundi eruditos? ce-
 ras quis non miretur, in Astrologicâ Stirpe, aded fuliginosas, & nobiles? quis non videt, nisi stipites & caudex sit, elumbe, sua Antiquitate arthriticum, podagricumque hoc argumentum? Genealogiam artis suæ si petunt, dicam,

Albuma-cam, mali corvi pessimum ovum: *zay*, nam Impiorum Soboles est parca-
*Mater-*tum, superstitiosis fota cunis, in
nas. Lunæ concavo nutrita, inter frau-
 des adulta, nullum hæctenus Pa-
 tronum habuit, ad cujus nomen
 vel modicè pileum moveas. In
 observationibus suis, quas crepant,
 id observa, Astrologicas esse, hoc
 est, mendaces. Vel enim apho-
 rismos Ptolomæi colunt, cujus
 excentrici Veneris, Mercurii, &
 Martis circuli dudum expuncti
 sunt? at ab illis siderum in firma-
 mento situs jam vehementer ablu-
 dit, utpote quæ, singulis interim
 annis, juxta Tychonis calculum,
 per secunda, ut Astronomi vo-
 cant, quinquaginta, & unum pro-
 gressa sunt: vel novos fortè pro-
 gnosticandi canones ipsimet cu-
 dunt? at tales à veterum observa-
 tionum veritate tam parum robo-
 ris possunt accipere, ac hesternæ
 diei lux hodiernas tenebras illu-
 strare. Nil igitur commodare il-
 lis potest Antiquitas, nisi vitia se-
 nectutis.

LEUC. Necdum debellâsti:
 novam aciem instruit Astrologicus
 Atlas, & instar Virgùliani illius
 Tauri.

Ventósque læcessit
istibus, & sparsâ pugnam pralu-
dit arenâ.

Altra præterdit, Astrorûmque
 concursus, si non causas, signa
 saltem esse ab Authore Deo sic in-
 fluita, ut quasi futurorum Præco-

nes linguæ, aut arcani consilii in-
 dices faces, futura scintillantibus
 veluti verbis promulgent. Ori-
 ginem hæc Sententia ab Origene
 traxisse, videri posset; hoc enim
 apertè is scholion in verba Gene-
 scos: *Et erunt in signa: cui non* *In Tomo*
 minus insuave addit Julius Sirenus *super*
 in Isaïæ augurium: *complicabun-* *Gen.*
tur, sicut liber, Cali, in quo A-
 strosophi ventura, utpote folio
 nunc patente, & legant, & lecta
 annuntient. Taceo Iridem, &
 Cometas, quibus veluti totidem
 testibus, thesin suam etiam ad o-
 culum demonstratam jactant, &
 gloriantur. MEL. Gloriantur pro
 more, inaniter, nam operosæ hæ
 machinæ unâ cum reliquis, non
 nisi in aërem armantur: ejusmodi
 notationes in textus, cerebro non
 semper sano excoctas, minimè
 moror: Origeni hic præcipuè,
 thus non adoleo, minus Sireno.
 Justinos Martyres, Hieronymos,
 Angelicos, Lyranos Interpretes
 veneror: quorum ultimi vagæ
 Chaldæorum Soboli hoc fulmen
 intorquent: complicandos in epi-
 logo Cælos, veluti librum, Astro-
 logis præprimis claudendum, ut
 tandem inanes nugas, veluti in
 Astris expressas vendere damnati
 desinant. Hæc consulat Ecclesiæ
 Sidera Cingarorum appendix, &
enarrabunt Gloriam DEI, annun-
tiabunt Justitiam ejus, & intelli-
 gere sanius Scripturæ Oracula do-
 cebunt. Iridem quod attinget, pro-
 prio

prio illos telo aggredior: nunquid enim hujus generatio arcus (radiorum nempe Solis in nube rescinda reverberatio) diluvium diu processit? nunquid manè præfertim spectabilis, pluviz potius propinquitatem, quàm finem portendit? igitur non à Naturâ, sed à revelato Numinis beneplacito vim totam significandi desumpsit. Jam ubi similem pro Planetis revelationem cribrò hausere Astrologi? hanc certè Patrum Senatui potius concessam credam, quàm ejusmodi Agyptis, quisicut Poëtæ fabulas, & infames Deorum fastos Cælo inscripserunt, ita hi securas cædes, proditones, aliâque nefanda scelera, in expanso Cælorum volumine descripta sese legere perhibent; non alio, reor, consilio, quàm ut vel ipso Siderum nos aspectu prohibeant, vel ad desperationem impellant, utpote in quibus non nisi impendentes laqueos, enses, venena, præcoces sandapilas, aut alia fortunarum, honoris, ac vitæ pericula, stellatis characteribus prænotata, legere cogamur, solo malorum metu abunde infelices. Cometarum firmata oculò vulgi, non Philosophico, adversa pars contemplatur: quo enim experimento hausere, Cometas semper rerum fatalium esse infallibiles prodromos? nunquid Phænomena sunt, ab effluvis halituum conflata, & accensa, quæ suum Naturæ Genesin

debeant? quid hic funesti, imò, *Arist.* & cum corruptis halitibus, sæpe ac-
Meteor. rem purgent, per se in emolumentum potius, quàm universi detrimentum à Naturâ provida intenduntur.

LEUC. Equidem non persuades: aliud docent Mundi annales, & Cometas, Fatorum tristium nuntios, iteratis per tot sæcula experientiis demonstrant: testes sunt Solymæ, quæ anno integro ruinam in Cometa præviderant. Præ-
Jos. l. 6. sensere suas quoque calamitates
bellis. Machabæi Heroës, dum illis præ-
12. luxit Phænomenon aded insolens, ut mimitanti flammâ noctis propè tenebras vicerit. Ejusmodi meteoron barbatum Ve. pasiano necem; aliud scintillante caudâ furores Totilæ, excidiumque Orbis Urbi præmonstravit: denique, priusquam trecenta hominum millia Constantinopoli pestis absumpserat, diu

*Sanguineo feralis erine Cometes
Torrui aspectu populos, flammæq;
minacis
Prodigio urdentes Superùm circumtulit iras.*

MEL: An jam finita enumeratio, ut Cometas ad unum omnes infauti firmatis postules? cur silentio premis quinque notissimos, quos, intra annum millesimum sexcentisimum decimum octavum, luxisse Ricciolus est Author, vel nullo, vel faustissimo omine cum eodem anno Ferdinandus Se-

cundus, glorioſæ memoriæ, Hungarico; ſequenti verbò diademate etiam Auguſto ſit redimitus? quaſi verbò non pari jure dici tunc potuiſſet, ſtellas illas recens exortas coronam ſucceſſuro Romani Imperii Capiti texuiſſe? deinde cur Solis deliquia fatales Sceptrorum viſces Astrologis indicant, cùm profundiffima Eclypſis anno miſeſimo ſexcenteſimo quinquageſimo quarto Solem eripuit, non ſine fauſtiſſimo ominè, brevi alium Solem Romano imperio oriturum, Leopoldum ſcilicet, qui ſequentibus ſtatim annis in Hungariæ, & Bohemiæ Regem, mox in Romanorum Imperatorem eſt inauguratus? qua fronte iidem aſſerunt, concurrentium omnium Planetarum, in eodem ſigno, tragica Mundo ſœdera nuntiare, cùm anno milleſimo octogefimo ſecundo Planetæ omnes unâ cum capite draconis, Menſibus Julio, & Auguſto igneum Leonis ſignum occupantes, fauſtiſſimi ſœderis ſymbola fuerint, quod altero poſt anno, inter ſummum Pontificem, Auguſtiſſimum Cæſarem, Polonos, ac Venetos ſancitum eſt? & quid tu ad iſta? an etiamnum vulgi errore abriperis, quo aiunt, *nunquam terris ſpectatum impundè Cometam?* colligis, ni fallor, ejusmodi Phænomena, eventuum, qui à libertate hominis pendent, de ſe miniſtrè pro drama: nec certos calamitatum imendentium Fœciales, ni-

ſi ab Authore Mundi omnifcò; *in ſignum Ira DEI*, ut Damascenaphraſis eſt, accendantur; non enim hominum vultus in Cœlo ſunt facilè, niſi illos erigat timor; neque à terra oculos levant, niſi hiſce torvis irati Numinis oculis aſpiciantur. Id tamen hic nolim diſſimulare, quòd Stagiritam dudum advertit: Cometas, utpote aëris, veluti excrementa, & atmoſphæræ putridæ apoſtemata, ſæpe ex ſua Natura, diſcratiæ cujuſdam eſſe indicia, ut ominari liceat ventorum turbines, intemperiam aëris, ſterilitatem terræ, *avidum, & ſtatuofum annum*, & quæ mala ſolent eſſe pediſſequa, famem, & peſtem.

LEUC: Vix occurrit, quòd minùs & ipſe ſubſcribam Sententiæ, qua, renovato diplomate, totam è Peripato exigis Astrologiam: id ſolummodo me habet attonitum, quòd Oraculis non rarè reſpondeat eventus, & falſitati ſidem faciat ipſa propemodum veritas. Petrus certè Apponenſis, Albumazaris regulam ſequutus, qua qui, Lunâ Jovi conjunctâ, in capite Draconis, DEO ſiſtit ſupplicem, quidquid poſtulat, impetrat, hæc conjunctione vigente ſe ſtitit, donum Scientiæ petiit, & impetravit. Porphyrius violentas ſibi manus jam illaturus, à Plotino ſeſe prohibitum ſcribit, qui ex curſu Altrorum præmonitus, illuc in tempore advolaſſet. Sic

L. 1. 1000.

1000. 7.

L. 1. 1. 1. 1.

2. 6. 4

ceſſe

teste Suetonio Nigidius figulus , supra cacabum eruditus , confecto Angusti horoscopo exclamâsse fertur : *Orbis Dominum esse natum*. Sic Rudolpho primo in Aula Friderici Cæsaris versanti Romana Sceptrapragagüt non nemo , inter Astrologos si non fatidicus , certè veridicus , ut demonstravit eventus. MEL : Hoc equidem minime miror , nam fuit & Saul inter Prophetas : Plotini , & Apponenses non movent : scio ex quonam tripode hi sua auguria : nisi pigeret augiæ stabulum referare , horoscopus illis statuerem , ut major dictis foret fides , atque Auctoritas. Scilicet , cæcorum instar ad metam collimant , millies errant , saltem casu scopum semel ut feriant. Christiana certè Religio , jam antea propemodum secula , suam in gloria clausisset periodum , si Astra phantastica , cærebrique emoti cancos , & scorpiones bene observâset , impudens mendaciorum faber , Albumazar. Sed quis in cumulum tot mendacia cogat ? non illepidè Cato , mirabile dixit , quod non Aruspex rideat de drivm. res , Aruspicem si vidisset , quia Sinensem Sinon , Cretensem Mercurii pronepos , sibi similem Sycophantam , aëreo dignum tumulo. Et verò ipsimet , conversis veluti gladiis , sese configunt , Philisteorum propago impia. Plotinus , diu Astrologicæ cortinæ cultor , tandem mendaciorum satur , ipse

futilem calamò confutavit Scientiam. Porphyrius , sacrilegus à si-par E-de transfuga , postquam Cælo exclusus , Astris addictus , in Orbem declamavit non semel , exquisitam futurorum Scientiam , neque Diis semper concessam. Hinc inter Oracula Apollinis Delphicæ hoc etiam refert responsum : *nihil hodie stellarum mihi via dicendum prestat*. Cui confessioni , tam ingenuæ , quàm demissæ , hoc subdit epiphonema , Gentilium Diis dignissimum : *manifestum jam fecimus , unde falsitas ad Deorum Oracula subrepat*. Omnium optime Oenomaus , inter Græcos Græcæ neutiquam fidei , diu Oraculis Delphicis delusus , impolituræ tandem impatiens , in Jus vocavit nugivendulum Numen , collectisque non curiosè minus , quàm sedulo effatis plurimis , ea ut falsa atque inania , orbe arbitro , cæloque Judice , demonstravit.

LEUC : Id tamen , ut fatear , necdum penetro , cur Astrologi ex eodem ore calidum , frigidum ? cur ex eodem tripode jam vera , jam falsa spuant Oracula ? MEL : Dixi : & cæcus reperit olim Gemmam. Sæpe ancipiti verborum sensu , sic in bivio locant effata , ut si minus respondeat veritas , illa respondeant veritati : noveris illud : *Ibis , redibis , non , morieris in bello*. Antica civitas in ligneis muris (naves putæ) secura erit : ajo te Eacidem Romanos vincere posse

Cic. l. 2. rise dixit , quod non Aruspex rideat de drivm. res , Aruspicem si vidisset , quia Sinensem Sinon , Cretensem Mercurii pronepos , sibi similem Sycophantam , aëreo dignum tumulo.

3. Reg. 14. Porphy. in vita. Euseb. l. 6. Et verò ipsimet , conversis veluti gladiis , sese configunt , Philisteorum propago impia. Plotinus , diu Astrologicæ cortinæ cultor , tandem mendaciorum satur , ipse

Idem l. 5. ibid. 6. ro.

Aug. 6. 7. l. 5. de civitate Dei. gosse

posse. Nonnunquam, ore Stygii necromantæ, loquuntur ex pacto interpretes: aliquoties per Sortes, disponente DEO, divinant, sic Alexandro severo, etiamnum juveni, ex Urnâ Virgilianâ, hoc insperatum obvenit augurium.

Tu regere Imperio podulos Romane memento:

Hæ tibi erunt artes, pacisque imponere morem,

Parcere subjectis, & debellare superbos.

Multa etiam suggerit ingenii sagacis solertia, rerum peritia, ulus multiplex, & exquisita eorum, quibus augurantur, notitia, ac observatio, quo ad negotia, mores, studia, atque ingenia: sic non difficile fuit Annibali, perspectâ Imperatorum temeritate, & imperitiâ, Romanis cladem, Afris victoriam ominari. Nec rarò ipsa credulitas, ac consulentium levitas vera facit Astrologorum auguria: Duces certè Romani Exercitûs, mentiti frequenter auguria, militem sic animârunt, ut si fausta non essent, bellandi ardore facerent. De Nicia legeris Atheniensium Architalasso, qui dum ob Lunæ deliquium, classi suæ deliquium timens, egredi è portu horret, quod timuit augurium, effecit, nam passus ea nocte deliquium, quia à Syracusianis cum tota classe captus, & debellatus. Id tamen non sine gemitu fatendum, quòd Oracula non rarò com-

probet eventus, DEO sic permittente, ut mali à malis reddantur pejores, sitque peccatum ipsum peccati causâ & pœna: circumspice ejusmodi Jovis aërei Flamines, quique genua illis incurvant, circumspice Clientes: illos videbis à consiliis orco hos ab obsequiis illos in flagitiis docendis tam promptos, quàm in discendis hos curiosos, quia vulgi de furfure leves, & otiosos: quid ergò mirum, si illis Impietas cedat ad lucrum, his curiositas ad mali illicium, suisque ipsimet laqueis irretiantur?

LEUC: Utinam penes vulgi sentinam contineret se tantum lues! sed nempe accidit nostra ætate, quod de sua questum legimus Tacitum: Astrologorum Nationem tanquam potentibus insidam, & sperantibus fallacem vetitam semper, sed tamen semper retentam. Sunt etiamnum personati Astrologiæ Patroni, qui eam linguâ damnant, factis probant res, est stupore, an dicam, vituperio dignior? mirante propemodum Orbe, se totum evasisse Astrologum. Quid enim aliud loquuntur tot ephemerides, à Sapiensibus quoque tam sollicitè consultæ, cum de pacis, bellique vicissitudine, de Regnorum, ac Rerum publicarum statu est augurandum? quid aliud sonat festivum illud: *Euge, belle!* si fortè Astrologaster nativitatem, ac periculum Principis, prælii vel obsidionis prosperum eventum, Magnæ captivitatem, aut mor-

bum

T. Livii
ss.

Aug. l. 2.
de doct.
Christ. c.

bum appositè vaticinatus esse videtur? quid, inquam, hæc cura, plaususque designant, nisi Astrologicam Hydram identidem repululantem, adeoq; armis ad Philosophiæ cotem affrictis, identidem jugulandam? *MEL*: Rectè observas: Sed alios ego in Peripato Astrologos horreo, qui nempe siderum fata, doctrinâ reprobant, sed vitâ, & moribus probant *Philosophi imbelles*. Facenim tentatio ingruat, premat afflictio, persecutio instet, valetudo tentetur, elabantur fortunæ, honor ad æmulos fugiat, & Ecce! *Casum* mox lamentantur, *Fortunam* increpant, *infausto sidere* se natos ejulant, indignantur *Astris*, *Fatum* execrantur velut injustum, præ incerore dejecti, præ furore amentes; Philosophi, vel si mavis, *Astrosophi imbelles*. Ruat Peripatus, si cariosis adeo fundamentis nutat: pereat Philosophia, si primævos dedocta spiritus, docet cum fortibus sentire, cum imbellibus vivere.

LEUC: Quis ergo tuo in Cœlo Jupiter? quæ tibi Philosophica Diphthera, ut Astrophiæ Principia evertas? Age, in hac quoq; scholastica lite Achillem prome, cujus exemplô roboratus Philosophus, confundat nugatorum imbellem turbam. *MEL*: Vide quem tibi Atlantem exhibeat hoc emblematicum schéma; Severium Boëtium cernis: pro quan-

tum in Peripato Sidus, ad cujus illustres radios, Græciæ lumina, velut minora Sidera obscurantur. Supra vulgarem massam illustris sanguis, supra Eruditorum spheram Philosophia, supra Astra virtus, supra Cœlos Martyrii Laurea eum extulerat: tam felicem sua illum infelicitas fecit! nam cum Consul Romanus Justitiæ, ut par est, consuluit, ab Injustitiæ Ministris accusatur, à Theodorico injusto Judice condemnatur ad carceres. Hic demum ille fortunis omnibus exutus, in ignominia Theatre, iniquam sortem attentius contemplari. Non defuit Astrologia, sed usâ tempore, infaustum illi horoscopum ob oculos posuit: nunc in sexta domo *mala Fortuna* conceptum asserens, nunc in duodecima natum, unde præter inimicos, & carceres nil sperandum, sed ob Fatum inevitabile desperandum. At aliis Athletam suum principiis erexit purior Philosophia. Imò sic consolata est alloquio propemodum divino, ut illud sua manu Posteris consecraret; opusculum de consolatione Philosophiæ omni sæculo summè, nullo satis deprædicatum, ipsa æternitate dignissimum.

LEUC: Thesaurus iste me fugit hæcenus: amabo! unam, & alteram gemmam pro solatio spiritus, fac, domum feram. *MEL*: Non abnuo, si modò me velis esse succinctum. Sic ergo

Philosophia, ejectionis, quæ mœstum muliebriter solabantur, flebilibus cum Urania Musis cum affata: quid mœrore dejiceris Severine? tunc ille, quem virili nutrimento lacte, dedi in murum ferreum, inani Fato ne frangereris, sed frangeres? tunc ille, quem sic firmavi, ut immobilior staret Siculo Peloro, qui sive jaculis pluat, sive ningat hastis, impavido necis cuncta despiciat vultu, metuendus ipsis quandocunque Fatis? tunc ille, quem innubi educatum Olympi vertice, à tonitruis immunem, à fulmine tutum, ipsis Astris feci superiorem, non subditum: *Sapiens dominabitur Astris?* sicine Pythagoricum, quod dedi scutum *sequere DEUM* abjecisti imbellis? sicine adversis tamleviter prostratus jaces? sed nempe Sors eripuit famam, Fortuna fortunas, amicos sustulit Casus. Iniquum Fatum inimicis te exposuit scopum, scelerati triumphant, succumbis justus, prænantur flagitia, merita puniuntur: næ tu præ dolore es immemor eorum,

Job. 5. quæ tibi toties: *si per ipsum omnia, si nil in terra sine causa sit: si stellas regit ille regentes, si Casum, Fortunam, Fatumque divina eliminat Providentia, quid lamentaris? quid infelicem te facis, cum putas: næ tibi, arcto nimium constricta est hemisphæratio, Divina Providentia, quæ tuis sat commodis providere, vel cæca nequit, vel*

renuit invida, vel non potest invalida. Age per melicet, tibi ipsemet provide, si quid melius velle potes, quam ille velit, qui non potest non omnibus velle optima optimè, utpote optimus. Illius te manui subtrahe, qui tenerius te amat Pater, quam ipse possis, qui utilius tibi providet Promotor, quam ipse scias. O te miserum, si per adversa putas te miserum! didicisti nondum, quod è Philosophia etiam Ethnicus didicerat Bias, dum dixit: *Infelicem eum, qui infelicitatem non ferret.* Didicisti nondum, quod Anaxarchus: qui ne revelare posset celanda, in mortarium coniectus cum tanderetur, ille ridenti similis: *tundite, inquit, Anaxarchum, Sidera celsa petis.* Utilius si quid esset, quam pati, Divino Filio providisset Pater, utpote infinite dilecto. Patiendo augentur merita, expunguntur demerita, & levi pretio comparatur immensæ gloriæ pondus. Hinc fortunatos ne putata improbos: nam Philosopho fortunæ, non sunt nisi bona fortunæ, beare nequeunt, quia volubili rotæ imposita; quia externa, & alieno subjecta arbitrio; felicitatis limpida scaturigo ab animo stillat, tui compos si fias, habes felicitatem perennem, quæ inausuribilem. Quid multus? Crux Electorum est characteristica: ergo felicitum. Cur te torques? pati necesse est, nisi mortalium

talium albo te velis expuñctum:
 melius ergò pateris pro virtute.
 Pati necesse est, aut bene, aut
 malè: minus pateris, si bene pa-
 teris, nam lenit adversa virtus:
 plus pateris, si malè pateris, nam
 invitus animus hic auget dolorem.
 ibi poenam doloris. Pati necesse
 est, aut hic, aut ibi: nec ipsi
 Christo concessum erat, in utro-
 que sæculo esse beatum. Vide i-
 gitur, quàm sint felices hic infeli-
 ces: tritantur modicum, coro-

nantur æternùm: contrà quàm
 infelices sunt hic felices: nam gau-
 dent modicum, cruciantur æter-
 nùm. Sed Sapientia pauca; ab eo,
 & si quæris Severine, quid è Phi-
 losophiæ alloquio Sophus didice-
 ris? cum illo Philosopho reponere:
previdere adversa, & cum adve-
nerint, illa patienter ferre. Hæc
 ubi dixit, evanuit, ad ergastuli
 fores hunc affigens Severino Ho-
 roscopum.

Diogenes

HOROSCOPIUS DESCENDENS SEVERINI BOËTII

De glorioso ejusdem Fato, contra
 Fatum, erectus à Philosophia
 consolante.

Siste Viator:

Lege, nec Luge.

Horoscopus, non Epitaphium le-
gis,

Erectam morituro, non mortuo.

Nomen insolens ne mirare:

Horoscopus descendens est, non
ascendens:

Erigitur iste

Per vitam recentem natis:

Erigitur ille,

Per mortem denuò nascituris.

Dos ista Sanctorum est moriendo
nasci,

Atque suos in obitu celebrare na-
tales.

Ejusmodi Sanctum hoc claudit er-
gastulum,

Severinum Boëtium:

Tumulum diceret,

Nisi clauderet expirantem spiran-
tem,

Qui vivendo identidem mori-
tur,

Ut moriendo æternùm vivat.

Inspice!

Et Philosophica sple udorem Gloria,
Squallentem cernes in tenebris.

I i 2

Erro:

Error

In tenebris plùs quàm Sidera rati-
lat,

Quia Doctrina Luce, Sidera ob-
scurat,

Ac de Cælo malè loquentes,

Totòque Cælo aberrantes,

Vel silendo confutat.

Novus in Carceris squalore Astro-
logus, Dum sine Cælo Cælum ob-

servat,

Ac contemnendo Sidera tendit ad
Sidera.

Inspice!

Et stupebis jacentem,

Qui Romani culmen Imperii stete-
rat.

Fatis major, dum Fato succumbet,
Severinus Boëtius.

Severinus non quia Severus,

Sed quia vivit sub Theodorico Se-
vero:

Cujus Alicam Sortem, vel inter
blandicias.

Sensit severam:

Dum cum sustulit altius

Ut dejiceret sublatam profundius.

Boëtius nomine, re autem Philo-
sophus,

Nam respuit Poëtarum Fatum:

Philosophorum sentiens Numen.

Dum illam tot Fata premunt, nec
tamen opprimunt,

Causam futura Mortis si rogas,

Crimen Regis erit, utpote Ariani.

Sed luet ipse crimen,

Dum Caput, Quod unum habet in
Severino,

Sibi ipse demet et Tyrannas.

Stare felix non poterit, cadente
illo,

Per quem hætenus stetit.

Suo casu Romanum Imperium

Hic Samson concutiet:

Sed quid dico Samson?

Samfone major hic Heros est:

Is enim abscissis crinibus victus:

Hic abscisso cum crinibus Capite e-
rit invictus.

Fortitudine vincit Atlantem:

Is enim Calum tulit placatum:

Hic cum Cælo fulminante,

Mundum quoque suffert iratum,

Sortis tela non timet, ne feriant,

Sed exhaurit,

Ne amplius ferire queant:

Tum demum se Victorem existi-
mans,

Cum deest, quod possit amplius vin-
cere.

Philosophiam hanc novam

Non in Peripato didicit,

Sed in ergastulo:

Non studendo, sed patiendo:

Sine Magistro Discipulus,

Sine Discipulo Professor.

Ludet Philosophus iste fortuna lu-
dibrium,

Dum hac tentante probabitur,

Hac promovente creabitur

Baccalaureus, quia Martyr;

Magister post Mortem efficiendus.

A quo disces,

Vera Philosophia vera principia;

Solam scilicet in Peripato Provi-
dentiam.

Adbrandam esse Magistram,

Qua tum bonos fortiter amat,

Cum habet severè.

Disces.

Disces,
Melius nunquam illadi Fortuna,
Quam sustendas rideri posse.

Disces,
Nunquam Heroem resplendere illu-
strius,
Quam si in carceris squalore jacet
obscurius.

Disces,
Irati DEI certum esse iudicium,
Et infelicitatis Argumentum,

Semper esse felicem.

Quid multis?

Ab Heroë disces Philosophia vera
epitomen,Christiani nempe Philosophi esse:
Magna agere, & multa pati.Abi Viator, & cogita,
An non vir fortis, adversæ Fortu-
næ conjunctus,

Par nobile sit, dignum DEO.

VIRGULA PHARAONIS,

Seu

DISCURSUS III,

De

MAGIA DIABOLICA.

LEUCOTHEUS. Thav-
maturgam Ducis Israë-
litici virgam obstupuit
quondam Orbis Ægy-
ptius, nec immerito:
obstupuit, quia sensit, hæc quia
ferit dextera Omnipotentis. Sed
quid Philolopho mirum ab illo pa-
trari miracula, qui potest omnia?
id miror potius, ab illis, qui nihil

possunt, patrari mira, quæ Or-
bis obstupescit, velut miracula.
Ægyptiaca Magorum virgula est,
quæ virtutem Numinis æmulata, ea
facit, quæ quidem fide teneo, ut
Christianus, non tamen capio,
utut Philosophus. MELANDER.
Philosophum te probas, qui in
Peripato necdum civis, sed hospes
in Athenæo ætatem tere, nec ista
li 3 amplius

amplius obstupesces. Non Magorum hæc virtus fuit, sed illius, qui scelesto fœdere junctis, opem præbet Stygius Alastor. Hunc uti Naturâ, ita & potentia supra conditionem humanam elevavit Creator, neque sibi rebellem congenitis spoliavit viribus Judex: æternò nempe consilio, ut quam potens esset Naturâ, tam impotens, & imbellis foret ex Numinis Providentiâ. Hujus Scientiam si indagas, callet ille Philologorum omnium placita, & quidem sine studio, resolvit omnes omnium Sophistarum fallacias, sine difficultate: abstrusissima exhaurit naturæ arcana, & sine labore: peritiam omnium ætium, totâque Scientiarum encyclopædiam sine magisterio possidet, infelix in sua felicitate Lucifer. Hujus certè intuitu obmutescunt, etiam Divini Platones; habuitiunt humanæ intelligentiæ termini, Stagiritæ: cæcutiunt Salomones, cæteraque clarissima Scientiæ lumina, quos ut Sapientes Græcia, quos ut humanæ Doctrinæ Oracula, utroque poplite adoravit Antiquitas: ut planè mireris, humanæ Sipientiæ apicem ne quidem infimam attingere sphaeram Angelici intellectûs. Omnes Sophos si ingenio superes, postremum dæmonem non adæquabis. Hinc Superis, reor, margarita non debet esse humanæ donum Scientiæ, quam liberaliter adèd, Creator projicit ante por-

cos. Et tamen quàm multi, Leucothee, tanti faciunt sæpe scientiam, ut conscientiam perdere non formident! tam avidè fluxis inhiant Naturæ bonis, ut Cameleonitis in morem, inani aurâ, satianos sese confidunt! Infelices Philosophos, qui magni faciunt parva, parvi faciunt magna! Qui admirantur Naturæ vires, & malè negligunt virtutem! Cæterum non tantùm scientiâ, sed & stupendis viribus pollet tenebrarum Princeps. Ejus potentiam sinòsc cupis, nunquid ille est, *qui conturbavit terram, qui concussit Regna, v. ii. qui posuit Orbem desertum, & urbes ejus destruxit?* relaxa Stygius constrictum vinculis, & invertet sidera, confundet elementa, disperdet Imperia, suo centro dejiciet terram, nullòque negotio, jus déque vertet universam Orbem.

LEUC. Tam potens sit ille, quem adèd debilem sacri Annales produunt, ut unico crucis signo, Stanislai etiam parvuli; quin unico verbo Simeones in turpem eum fugam conjiciant? tam imbecillum, ut baculo, canis instar, ad Tartara eum relegent Ignatî? ut adultis etiam unguibus, verè Luciferum, sibi cogant esse Dominici? tam enervem denique, ut ignita etiam forcipe naso reluctantem ducant Dunstani? Colnagi per contemptum, cingulo ad lecti pedem diligenter Molossum? & è sexu etiam *havitis.* nero Margarita, per ludibrium, in filo

in circumducant Draconem hunc Stygium, Orbique tam formidandum?

MEL. Ita est : debilis est in Christi assecas, sed in suis terribilissimis præbet mancipia: imbellis est, DEO vires pro libitu restringente, sed & potens est, Numinis Providentiâ sic permittente. Bene dixit inter doctores Mellifluus : *latrare potest, mordere non potest infernalis hic Cerberus, nisi volentem.* Veritatis hujus locupletissimum testem se nobis exhibet D. Cyprianus, è Philosopho Magus, è Mago Christianus, è Christiano Sacerdos, è Sacerdote gloriosus Martyr. Percipe, quæto, quam admirabili filo; è Magiæ Stygiæ labyrintho illum eduxerit Divina Providentiâ. Erat Antiochiæ Philosophus, quem à natalium splendore, vultusque flexanimi gratiâ Aglaidam dixere domesticæ. Sed quia rarè in fronte simul, & in pectore lilia, formas, quas in se suspiciens sensit, in aliis ipse suspiciebat. Sic degener hic Sophus severiorem coluit Minervam, ut esse virginem oblitus, impuris amoribus extremum virgineæ deperiret. Fuit inter alias Justina, sic dicta, reor, à Christianæ Justitiæ laude, quam non modo nomine, sed quod majus, glorioso etiam omine prætulit: sic enim hunc spiritum è Peripato hircocervum excipit hæc casta Pallas, ut contra omnes preces, & minas, castitatis

agide invincibili, sentiret armatam. Quid jam agat hoc Peripati probrum? agit quod agere consuevit Juventus, cui semel seductæ, nullum præcipitium sat altum, nullum fundum sat est profundum; erat Antiochiæ Philoiphus, Cyprianus nomine (nam Cypro studebat, & militabat) quem Magia celebrem fecerat; & utinam licita! hunc adit Aglaidas, amoris petit remedia, pessimo morbo pejora: nam mox ab Orbo Amores evocantur, ut huic milvo subsidium ferant, corvorumque collecta cohors unam in casses pertrahant columbam. Unus jactantior cæteris amandatur ad virginem, mille philtris, mille machinamentis armatus: sed unico Crucis saluiferæ signo, virgo distat inanes tentaminum machinas, & vix inceptâ pugna jam retulit lauream Heroina. Sed mox misit Cyprianus suppetias: Asmodeus ipse in arenam descendit, mille fraudibus stipatus, ementiro larvatus splendore aggreditur virginem, quæ brevi agnitum è cauda serpentem, Crucis signo debellatum, egit in fugam gloriosâ Amazon; Hic ille confusus ad Cyprianum, exarmatas fateri vires, extinctas dicere incelestas faces, omnia tela unico Crucis clypeo repulsa, torumque Cupidinum exercitum, ab unica fugatum testari sanctorum Diana. Enimverò hic obstupescere primò Cyprianus, mox Artusæ irasci, sed multò magis

gis Stygio Artis Magistro; & quia se imbellem, utpote ab imbelli victum puellâ, hic ultro jam fatebatur, dato eidem repudio, meliorem sectari statuit Philosophiam, quia sanctam, & Christianam. Nam libris Magicis, Venerêque in libris Vulcano traditâ, ipse Christo, & Justinæ adhæsit: quam etiam, veluti melioris vitæ Magistrum, in exilium, ab exilio in Carcerem, à Carcere ad equuleum, ab equleo in bullientes à flammis sartagine, & ad ipsum denique palum est insequutus gloriosus Martyr. En! Magiæ novæ prodigium, sociatum virgini Magum, volo dicere, oviculæ conjunctum lupum: imò agnum ex lupo, qui ex oviculis tot fecit lupos.

LEUC: Utinam plures Sophi huic cœlesti se addicerent Magiæ! non haberet orcus tot Baccalaures, nec in seducenda Juventute tot numeraret Magistros. Sed hoc Fatum humani generis, facere ex imbelli hoste potentem, & mancipatu spontaneo Stygiam coronare tyrannidem. MEL: Prò pudor Leucothee! sunt, qui thus adolent Plutoni: sunt qui Sacramentum dicunt Orci Magistro, jurati in ejus verba Discipuli, ed magis scelesti, què non in suam modò, sed & in alienam perniciem impensius sunt studiosi.

LEUC: Magos, & Necromantas notas, ni fallor: equidem me dudum curiosa cepit aviditas,

penidiùs pernoscendi, quæ hæc Magia? quam illa originem? quòve prodigiorum ementito splendore popelli oculis illudat? neque reor, curiositatis me argues, vel inutilis, vel vitiosæ; nuda enim cognitio, quæ perficit intellectum, m̃ala esse Philosopho nequit, nisi DEUM, vel negare omniuscium vel probare velis omnium pessimum. MEL: Mitte metus in L. de ani. utiles: Nos Christiani Magiam hanc non sociâ Conscientiâ, sed intimâ Scientiâ novimus, inquit Tertullianus. Imò sine hujus notitiâ, si Philosophum te quis negaret, fat forsan negotii haberes, ut hoc tibi nomen evinceret. Edis enim amabo! quo tu lapide lydio discernes mira, quæ operatur tenebrarum Princeps diabolus, à miraculis, quæ in vita operatus est Christus? quo argumento probabis, Sanctorum prodigia non Magicis Artibus: nec Magorum portenta divinæ adscribi virtuti? qua ratione deteges Magiæ hujus vanitatem, fallacias, maleficia, superstitiones sacrilegas? quomodo demonstrabis, præstigiatorum ostenta neutiquam mereri gloriosos miraculi titulos, sed esse imposturas, dæmonum opera, vel etiam occultâ virtute edita degenerantis naturæ monstra? Ecce! adeò curiositatem tuam non inutilem judico, ut etiam Christiano Philosopho necessariam esse affirmem.

LEUC: Si ita est: secretiora pande

pande Philosophiæ Sacraia : habebis utrâque aure Intantum, in argumenti hujus discursu non minus utili, quam jucundo. MEL: Præcipua delibare est animus, & sic utile miscere dulci, ne prolixitate nimia perdatur punctum. Magiæ hujus sive naturam sive originem, festivis Apologi frondibus velatam, in hæc verba describit Cœlius Calcagninus: Vanitas, inquit, olim *Miraculo* juncta, furtivo concubitu genuit *Magiam*: sed reformidans, ne forte *Veritas* partum hunc enecaret, illum *Impudentia*, ac *Timori*, consubiali foedere junctis, educandum tradidit. Magia his nutricibus sub *præstigiæ*rum crepundiis adulta, *factuorum arces* cepit incolere, ibique peperit *Credulitatem*; hæc, beneficio Parentis grata, mutuis illam jam enurit obsequiis, alioquin brevi interituram: hæc ille pari acuminæ, ac veritate. Equibus, si Magiæ eclypon depingere lubeat, *artem* non immerito dixeris, *qua pacto demonis mixta, operatur mira, natura viribus non nisi ad speciem superiora*. Horoscopum infaustæ soboli animus pene horret statuere: Patriam nacta est, dignam natalibus, Acherontis chaos: hinc lucem aspexit in tenebris, monstrum æternis tenebris dignum. Cum mundi exordio ortum est, hoc malorum exordium: Authore illo, qui malorum omnium non male dicitur

Author: non enim *Ætio* Parente nasci potuit abortus, Orbis excidio destinatus. Obstetricantibus Furiis enixam susceperat infausta nutrix, *humani nempe ingenii, ex Originali labe depravata indoles*: hac crevit Hydra, hac adolevit humani generis Lernea pestis. Hinc diu delitescere in Orco non potuit, nutricium in terris nacta Zoroastrem, infame apud Historiographos nomen, quia non nisi sacrilegâ impietate Orbi notum, & Herostrato magis famosum. Hunc vix natum, ad suos natales risisse unicum ferunt, quos perennibus lacrymis satis deslere hæcenus nequit universus Orbis. *Ma-^{Author}giam* ab inferis haustam, ut *mon-^{hist. scbol.}di* vitis, cataclysmo mergendis, *Cæstianus* foret superites, columnis æneis *de Origini-^{inscripsit}* inscripsit, ratus, hanc una n satis *ne Ma-^{fore}* fore vitiorum Iliadem, ut *secun-^{gia.}*do Mundus interitu periret. Et verò diluvii undis ubi integra emerfit, sensim Urbes, & Regna, tribus, & populos infecit serpens, & malefica lues: vidisses à Bactrianis mox erigi dæmonibus fana, Deorum cultui consecrari lucos, designari delubra. Conspexisses Perlas adorare Idolorum Oracula, Ægyptios thus adolere cepis, victimisque colere allia, & si quæ alia nascuntur in hortis Numina. Obtupuisse in Græcia Democritos exta, Tyaneos observare volatus avium, atque garritus, Simones Magos, superstitionis Orca

fallacis, Divinos sibi vindicare honores. Deprehendisses denique Thessalas Urbes Circæis præstigiis infames, Romamque ipsam

S. Leo Urbium Urbem, & omnium pesser. I. de nē in Orbe Gentium Dominam, Nativis. omnium Gentium servire erroribus, Apostol. sibi que visam, quod magnam as-Petri & sumpsit Religionem, quia nul-Pauli. lam respuebat falsitatem, in qua diligentissima superstitione habebatur collectum, quid quid usquam fuerat vanis erroribus institutum.

LEUC: Summum certe, si quod posset, patratum à Magia Miraculum crederem, quod tot sæculis non valuerit modò, sed & vigerit; quod in toto terrarum Orbe non solummodo nacta sit domicilium, sed & imperium.

MEL: Hæc potestas est tenebrarum, si illis se ultrò societ humana voluntas. Magia siquidem vires trahit ex fœdere, pactoque cum dæmone inito, tanquam bafinnitur. Percipe, quæso, ut apud Prophetam gloriatur fœderatacum Orco cohors: *percussimus*

Isa. c. 78.

v. 15.

sedus cum morte, & cum inferno fecimus pactum. Hinc si quod lubet Artis nefandæ edere specimen, Stygis poscenda fides est, quæ promissam ex pacto ferat opem. Sed quam infida hæc fides est! sua fellit Lucanum Musa, dum cecinit: *cujus commercia pacti obstrictos habuere Deos, parere necesse est.* Nulla homini in dæmonem potestas: cogi nequit, ut servet

fidem. Cæterum mendacem Scriptura, fallacem notat experientia: si frangit fidem; ut sæpe frangit, se probat fœdisfragum: si servat, ut ræd servat, probat se perfidum: nam servat, ut turpius fallat; juvat, ut pejus decipiat; fidus est, ut ad fidem alliciat, sibi que fidos in fine decipiat, nunquam perfidior, quàm ubi se probat fidum. Et tamen prò quanta dementia! certatim fœdera cum hoste cudunt, proni in sua damna Mortales. Nunc enim dæmoni, in formâ Majestatis plenâ, visibili homagium præstant, adhibitis, quod vix credas, etiam testibus, ut nempe in sua perfidia minus liceat esse perfidis. Nunc libello supplici, per Necromanticas Sibillas oblato, nunc per ejusdem fursuris Ministros, veluti Vicarios, & Fidejussores, Orco se devovent, spontanea expresso pacto mancipia. Et ne injustissimo fœderi sua desit juris solennitas, pacti forma consuetis Ceremoniis est observanda. Percipe scelestos ritus, dignum Authore diabolo inventum. Initium sumit hic actus, Orco solennis, à scelere omnium maximo, & è quo sua veluti sponte cuncta pululant scelera. Artis hujus nigerimæ Candidatus præprimis abnegat Christi fidem cum mysteriis singulis, ejurat baptismum cum reliquis Ecclesiæ Sacramentis: tum Promotor Stygius, injectis frontæ unguibus, Sacri laticis caracte-

rem

rem sese fingit eradere, aliudque parti corporis, maxime latenti, imprimit infame stigma: mox novo nomine è fallis Stygiis desumpto, tyronem initiat, dein jubet renuntiare patrinis, novosque recipere, quos in genealogico stemmate scelestos Megæra numerat nepotes. His peractis, ne quod superfit salutis Refugium, renuntiare cogitur illi, quæ se dicit & probat *peccatorum Refugium*: si quæ adsint Crucis salutiferæ signa, abjiciuntur: si in amuletis Sanctorum Reliquiæ, pedibus conculcantur: tum describitur fatalis in terra circulus, in qua tactis Scripturis, libri cujusdam tetrâ fuligine horrentis; juramento solenni sacrilegum præstatur homagium, mox deleri petit è libro vitæ, huicque inscribi nigerrimo libro mortis: sed & pro fidei tessera è vestibus centones, è corpore sanguinem, noménque sic exaratum dæmoni tradit, sacrificia spondet ex infantum maxime cæde sacrilega; vetigal quoque annuum (quod atri coloris sit oportet) promittit custodi corporis assistenti, & denique varia vovet Orco præstanda obsequia. In compendio formulam dedit Sagarum aliqua apud

Q. 7. cit.
à Delrio.

Grillandum: me nunquam redituram voveo ad Christi fidem: non servaturam præcepta, nisi Principis tenebrarum: nunquam nisi simulatione sacrilegâ, me usuram Sacramentis Ecclesiæ: Eucharisti-

cum Numen, Deiparæ simulacra; Sanctorum Imagines culturam nunquam, sed calculatam: Crucis salutiferæ signo, lustrali latice, rebusque cæteris ab Ecclesia benedictis usuram nunquam, sed abusuram: pertinaci silentio hoc cum Styge commercium me celaturam: continuo ad futuram ludis, nocturnis Orgiis, ibique cultu latrevtico, sacrificiis, victimis adoraturam personatum sub Hirco Numen: denique occasione nulli me defuturam, vel nocendi mortalibus, vel eisdem ad idem Orco obsequium adducendi. Et hæc est abyssus, in quam se præcipitem agit humanæ mentis, vertiginem semel passæ, infirmitas. Et, quid putas, promissis ad eod execrandis re promittit dæmon, licitator tam avarus in mortalium commoda, quam liberalis in damna? audi, & obstupesce: homini, quem hisce peccati vinculis jam verè tenet constrictum, & ipse mutuo, sed tamen ficto, sese foedere obligat, utpote quo obligari neque cupit, neque etiam potest. Foederatis spondet, se præsto semper futurum, scilicet ut illudat, non juvet: votis velificaturum se asserit, si sint ad vota: gaudia promittit, nempe illusionibus plena: opes, sed in aère confictas; honores, sed in Phantasia formatos: voluptates, sed imaginarias: felicitatem etiam post Fata duraturam, sed nempe chymericam. Et hisce

Fallaciis

fallaciis illos quoque fallit impostor, qui non ignari, vel superstitiosis utuntur signis, vel quasi inscū media adhibent, quæ nec divina, nec naturali virtute vident intento fini proportionata adeoque pacto, ut phrasis scholastica habet, implicito Stygiis commerciis se immiscent: nullo forsitan discrimine, nisi quod sic fallantur frequentius, aliosque sub securitatis schemate fallant quoque facilius.

LEUC: Ut video, sat profunda Magiæ sunt fundamenta, quia in Orci posita abyssu. Et quid mirum, si mira efficiat Ars, tam scelestis nixa principiis? id jam scire percuperem, quo quis lapide Lydio effectus Magiæ varios queat discernere tum inter se, tum ab illis, quos Naturæ, vel Artis industria, aut etiam prodigiosa Superum operatur virtus.

MEL: Quatuor classes Academia Magica numerat; quævis diversa dat Artis suæ specimina: sunt, quos delectat effectus miri, vel cognitio, vel operatio, & hi *Magia speciali* operam navant: nituntur alii res futuras, præteritas, vel etiam præsentis cognoscere, sed occultas, & conatus iste *Divinatio* nominatur: hos juvat instrui, & juvari, non ut prosint, sed noceant, hi *maleficio* student: illi denique cupiunt, sine noxa, sibi, vel aliis prodesse, seu operis utilitate, seu voluptate, & hi *vana* sunt dediti *Observantia*. Il-

lud altioris indaginis, detegere characterem, quo velut indicio signata noscas Magiæ opera. An aliquid Artis humanæ industriam, aut Naturæ superet facultatem, vel à medio, quod Stygis adhibet fœderatus, vel à modo licebit colligere. Si res, effectui producendo adhibita, naturalem superet proportionem, sive intuitu distantie nimie, sive defectu sufficientis virtutis, neque suppetat ratio, cur Numinis altiori potentie tributur, Artis, vel Naturæ opus non est, sed Stygius Magiæ partus. Et ipse operandi modus sum non raro prodit Authorem: si verba usurpari percipias ignota, vel nihil, vel non nisi absurdi quidpiam indicantia; si sacra, sed in sensu alienos detorta; si adhiberi perspicias certos characteres, impertinentes figuras, si Cruces ineptè formatas, indebitè positas, superflue, & superstitioso numero iteratas; si poni efficaciam videas in certis ritibus, hoc die, hac hora observandis, ad certum stellarum situm, sub certo numero candelarum, certo corporis situ, in tali charta, hujus coloris, vel illius figuræ; si advertas vim collocatam in observantiis tam superfluis, quam ridiculis, quales sunt certa aqua lavare faciem, radere capillos, hac, vel illa indui veste: denique si circumstantias notes, quæ nihil conferunt, nec etiam videntur idoneæ, vel solida movere Superos

Superos ad producendum effectum: hæc, inquam, si notes, Circæ time ludibria, Magicosque scito parturientis Tartari abortus. Iisdem fermè indicibus Magiæ larva detrahitur, veraque miracula, à vanis Orci præstigiis dignoscuntur. Nam differunt *conditione Authoris*; illa enim communiter patrare non solent, nisi homines, virtutum famâ per Orbem celebres: hæc non faciunt, nisi Agyptæ, flagitiis omnibus infames. Differunt *qualitate factorum*: nam Magorum prodigia non sunt, nisi phantastica, & simulata, adeoque nec diuturna: non sunt, nisi inutiles præstigiæ, perniciosæ illusiones: vera autem Miracula diurnitate sua sunt solida, utilitate proficua, necessitate rara, atque selecta. Differunt *operandi modo*, hæc enim invocatione divinæ virtutis, illa superstitionis ritibus fiunt ac Ceremoniis. Denique differunt, & vel maximè *in fine*, cujus gratiâ intenduntur: mira faciunt Magi, Sancti Miracula, sed quanto discrimine! illi se ipsos quaerunt, hi DEUM: illi sectantur lucrum, hi spernunt: honores hi fugiunt, aucupantur illi, operantur Sancti, ut DEUM glorificent, operantur Magi, ut cultum DEO debitum sacrilegâ vanitate sibi attribuant: illi ut veram fidem confirmet, fideles ædificent, omnibus profint, & non corpore modo, sed multò etiam magis ani-

mò juvent: isti, ut veritatem pervertant, falsitatem persuadeant, Fideles seducant, omnibus per maleficia, Magica furta, adulteria, ac homicidia noceant. En caudam, ex qua facilè licebit noscere serpentem, num prodierit à virgula Araonis, vel Pharaonis.

LEUC: Capiò discrimen in fine, non semper capio discrimen in opere: virgam elevat Moyses, elevat Pharaonis Arioli: utrinque ad iussa se vertitunda in sanguinem, profiliunt ranarum examina, horrendi proruunt serpentes: Metamorphosis utrobique est eadem, æquè ni fallor stupenda: curigitur à Magis mira, à Moysè dicis patrari Miracula? MEL: Hac linguâ Peripatus loquitur, corrigique errorem vulgi, cui quæ videntur mira, dicuntur Miracula. Sed accuratiùs hæc verba libras Philosophica trutinâ: quæ miramur mortales, sive quòd vires nostras excedant, sive quòd superent captum, dicuntur *mira*; *quæ vero totius Naturæ creatæ facultatem transcendunt*, sola sibi nomen *Miraculi* vendicant. Ex quibus manifestum fit primò: solius Numinis esse prærogativam *vera patrare Miracula*. Solus enim hic superat Naturæ vires, *qui ludentis in morem ex nihilo condidit spectabilem hanc Mundi molem: qui tribus digitis appendit Fundamentaterra*, cujus intuitu omnes Gentes veluti *stilla*, insulæ velut *putvis exiguis*,

Prov. 8.

Isa 40.

exiguus, totaque Universitas evanescit velut *inane nihil*. Liquefecundò dæmonem, ejusque affectus mira quidem, non tamen verè patrare miracula: hæc enim Divinitatis sunt testimonia, veræ fidei argumenta, & infinitæ instrumenta potentæ, quibus veluti sigillis veritatem obsignat, totidémque quasi fulcris suam sustentat Ecclesiam. Imò nec absolutè mira efficere potest vis Stygia, nam *DEUS Israël est, qui facit mirabilia solus*. Portenta igitur, quibus, connivente Cælo, & adjuvante Orco nos Magia reddit attonitos, mira solummodo sunt intuitu nostri, qui vires occultas, nobisque insolitas, quia non capimus, admiramur. Capis, nî fallor, quantum jam chaos distinguat Moysen ab Ægypti Ariolis: illius

Inl. respons. ad q. 26. Miracula Naturam omnem transgrediantur, istorum mira, non nisi æmulatione fictitiâ transcendendæ re videbantur. Si Justino Martyri fides, Magorum serpentes quid erant, nisi præstigiatrix oculorum illusio? dæmone, vel occultâ virtute spectantium turbante visum, vel phantasticas serpentum imagines in æstantibus excitante, vel denique virgas, in formam aspidum figuratas, per se ipsum in similes animante gyros. Angelici cortinam si consulas, minimè ficta, sed verissima fuisse intelliges Naturæ monstra, in quam sententiam, veluti Scripturæ Ora-

culis conformiorem, non inviti concedimus. An verò sublatis furto invisibili virgis, serpentes celerimè huc allatos substituerit dæmon, an agentium naturali virtute, nobis incognita, sed ad hunc finem efficacissimâ, è virgis produxerit aspides, non convenit inter Authores. Hoc Angelico, illud præplacet Lyrano: nos Angelici mentem toto capite veneramus, *l. 1. de Lyrani Sententiam, Philosophiæ principii magis consonam, sequimur*. Illud est in confesso, Magorum monstra, utut è virgis, non tamen immediatâ virtute, nec in instanti per dæmones productâ; unde illi solummodo mira, Moyses verò patravit Miracula.

LÉUC. Ut video, ostentis æquè veris decipere, ac falsis illudere potest Sycophanta stygius: in Peripato Hercle non civis modò, sed & Patritius sit oportet, qui detegat sexcentas fraudes, effectusque veros discernat à spuris. MEL. Ita est: crassioris Minervæ Philosophos non faciliè advertet fat subtilis sæpe diversitas. Quippe non rarò sic vera falsis commiscet Nundinator Stygius, ut mixtas merces, etiam oculo Philosophicè armato, vix deprehendas. Sic in Pharaonis Aula per præstigias subduxit primò Magorum virgas, mox oculis objecit veros, è Nilii sentibus raptos, serpentes. Sic verum Samuelis Spiritum apparuisse Sauli, DEO sic volente, verior tenet sententia

Apud Perierum Magia c. 17.

tentia, utut Pythonissæ præstigiis sit adscribendum, quòd se sistere visa sit ad nutum sagæ; quòd corpore velatus, indutus pallio, quæ omnia non nisi phantastica fuere oculorum ludibria. Et hæc est illa classis, quæ mixtos, ut ajunt, effectus continet: verosilla completitur, quæ utut mira, dæmonis tamen viribus minimè refert superiora: horum testis, sat utique expertus, est ille, de quo è sacris paginis notum, quòd plus potuerit ferrè invictâ patientiâ, quam totus Orci furor inferre suâ potentiâ: vix enim Stygilaxatæ à Superioris habenæ, & ecce! mox de Cœlo ignivomi fluere torrentes, & unâ cum pastoribus armenta in favillam redigere: mox rupto Æoli antro, quâ data porta, venti ruere, & terribili turbine, eversis palatii angulis, paternam Stirpem eodem, quo crevit, tumulo sepelire: ipsum denique Jobum, pessimo ulcere sic ferire, ut viveret moriendo, & vivendo in momenta singula moretur. Hæc dæmonis vulnera, si armis minimè fictis, nec phantastico nos duello aggreditur. Interea tamen illud est manifestum, quòd si partus quem magicum circumstantiæ notant, & dæmonis superet vires, & somnii instar mox evanescat, præstigatorius sit oportet.

Apud *Trisbem.* Historiis vel obiter oculos immerge, & mille ejusmodi mox ad aërum occurrent ludibria. Videbis à Se-

876.

dechia quodam nunc devoratos

cum equitibus equos: nunc cum curribus scæno turgidis aurigas: jam discerptos in aëre membratim homines, mox adunata denuò membra: jam amputata cernes præsentibus capita, effuso terram rigare sanguine, jam ea subito illæsis iterum restuta: audies in aëre Dianæ cornua, venantum clamores, inconditos latrantum strepitus: in ipso Ludovici Cæsaris palatio obstupescas, vel in media hyeme, florere Alcioni hortos, superbire ornatas verno lepore areolas, reflorescere subito cum Narcissis Adonides, arbores protrudere cum foliis fructus, aviculas ipsas, inopinata hæc in hyeme gaudia, redivivæ Chloridi gratulari. Nunc à Diodoro quoquam renovatas stupetis Ovidii metamorphoses; nam inauditis præstigiis nunc bruta in homines nunc homines vertit in bruta Apud Philostratum leges, à lamia quapiam Menippo extracta in momento Cræsi palatia, apparatus Cleopatraz prodigalitate coavivia, exhibita Sybaritico luxu tripudia, quæ omnia, non nisi præstigiis, illusionibus, vanisque oculorum ludibriis adscribenda, sanior docet Philosophia.

LEUC. Si satis penetro discursum, vera solent esse Magiæ opera, quæ dæmonis facultatem non superant; ficta, quæ ejus viribus superiora: nam cum deficit virtus, ad præstigias confugit superbus, ne deficere videatur. Sed novus in scirpo

Thomas
Fazellus
rerum Sir-
cul: c. 1.
l. 3.
decad. 1.

Scirpo jam nodus occurrit, quæ nempe Stygiæ sphæræ virtutis, ex qua discernere liceat effectus magici vel veritatem, vel vanitatem? MEL. Hoc dubium credo, nec ipsi Lacones tribus verbulis expedireat. Id sciendum tamen, quod unanimi calculo supponit Peripatus. Primum quæcunque dæmones operantur mira, ea non operantur nisi moveado corpora, vel applicando, ut ajunt activa passivis, vel sensibus per præstigias illudendo. Supponit secundo malos Genios in sua infelicitate non ita esse infastos, ut per peccatum quoque amiserint præstantes Angelicæ Naturæ dotes: unde stupenda pollent ingenii sagacitate, & exactâ naturalium rerum Scientiâ: perspicuè penetrant sublunarium proprietates, atque substantias, nõrunt singulorum virtutes, occultas nobis que incognitas vires: perspectas habent multiplices facultates, admirandas mutud proportionem, sympathicas, & antipathicas qualitates: his accedit mira solertia, observatio assidua, coæva Mundo experientia: unde explorata sunt commoda applicandis mediis tempora, temperandi varietates, Scientiarum omnium adminicula, Artium industriæ, & adjuncta, ita ut vix quidpiam sit, vel ab humano ingenio excogitatum, vel etiam à cælestibus Geniis à Mundi exordio effectum unquam, quod ipsum latere possit.

Et esse putes forsitan difficile, dæmonem per motus locales operari plurima, quæ hianti ore suspicimus mortales? imò tantâ insuper agit celeritate, ut res ex oculis de repente subducta, in alteram sensibus substitutam, prodigiosâ Metamorphosi, transiisse nemo non obstupescat. Quid ergò mirum, si occultas applicando causaram virtutes, iisdem veluti instrumentis, & mediis, tam stupenda producat in rebus creatis monstra, ut ipsa Natura superatam se fateatur, & erubescat? quid jam dicam de præstigiis umbratilis scenæ ludibriis, quibus hominum oculis imponit Ludio infernalis? nunc enim mutat objecta, ea subitò occultando, artificiosè collocando, nova sibi ex aère fingendo: nunc vapores intermedios condensat, sive extenuat: nunc ipsum aërem modificat, variè format, species ad oculum mittit, vel impedit: nunc mutat organi situm, oculi humores perturbat, *duplicemque Solem, & geminas dat cernere Thebas*: nunc hæc, nunc illa in cerebro movet phantasmata, ut præstigiatrix hujus Morphei virgulâ putes te cernere, quæ non vides; dicas te agere, quæ tamen pateris; imò jures, Actiacoste moliri Triumphos, vel cum Nerone fumantia Vulcano tradere Capitolia, utut non nisi phantasticis ombis à Sycophanta Stygio deludaris. E quibus, ni fallor, jam nullo negotio colliges

colliges Stygiæ spheram virtutis : unde ad propositum dubium sic in compendio habe : partus , quem esse Magicum circumstantiæ notant , si motus locales , & Naturæ , per causas applicatæ , virtutem non superet , nec aliunde , vel ratio , vel Numinis imperium obstat , verus esse solet : quod si superet , somniumque instar mox evanescat , præstigatorum iudices oportet. En ! breviter , & siquidem æquè clarè ad scopum , dixi feliciter.

LEUC : Non tibi claritas , sed ingenio meo deest capacitas , si , quæ doces , non assequar. Nil jam curioso Philosopho superest , nisi ut enucleatius perstringas singula , quæ potest , vel non potest efficere Potestas hæc tenebrarum. MEL : Paucis tu nimium multa : nam in nuce petis Iliadem. Sufficit diei hæc linea , & mane crastino orietur Lucifer. Interim pro discursus nostri epilogo roboremus nos contra hostem ita potentem : superat ille nos viribus , non virtute : præstat scientiâ , non tamen gratiâ : armemur virtute , vires suppeditabit Providentia : gratiæ clypeo muniamur , & Cœlum suâ proteget nos Sapientiâ. Sed hæc non rarè humanæ sortis est infelicitas , quod postponat terrena coelestibus , transitoria æternum duraturis. Imò , quod ingens probrum ! sperat lucem à tenebris , à capitali hoste auxilium.

L E U C : Elapsa Sæcula incu-

fas , quibus Academica Sceptra , rotavit superstitionosa Antiquitas. Alia vivimus tempora , quibus ad ipsum Magiæ perveritæ nomen cohorrescunt Sophi , totisque Peripatus contremiscit. MEL : Ita est : hæc nostri temporis prærogativa , hic Orbis Catholici triumphus , quoddam superstitionem duxerit in triumphum. Exulat à nostris Lyceis Magia , cui tot Aras Græcia , quam in Athenæis etiam adorabant illi , quos ut Jovis Nepotes , & Gentium minorum Deos , ac Numina adorabat Orbis. Sed hæc de apertis Magiæ præstigiis , velim , intelligas : est alia , non minus sæpe perniciofa , quia magis occulta , magisque diffusa , à qua utinam Sophi omnes forent immunes ! Hæc Stygii veteratoris astutiâ , ut quos aperto Marte non potest , per stratagemata debellet , quemque nequit per machinas Magiæ patentes , per latentes cuniculos Peripatum subvertat. Verbo : *hæc illa potestas est tenebrarum* , contra quam , Augustino Interprete , nos armet Apostolus dicens : *non est nobis colluctatio Super Pf. adversus carnem , & sanguinem , sed adversus Principes , & potestates , adversus Rectores Mundi . & tenebrarum harum.* Hoc illud est bellum , de quo Heros ille Hufsiticus : *Vita hominis militia est super terram* : hæc illæ machinæ , laquei , & Artis Magicæ fraudes , quas dum cerneret D. Antonius ,

L I

præ

præ mentis extasi exclamâsse fertur: *quis evadet?* Superi! quot cingunt pericula malè pronam in sua pericula Juventutem? Magiam execratur, nec tamen recusat Magiæ philtre, quæ, in Cupidinis cyatho, propinat Sygius Alastor: Artem damnat, & Artis damna non reprobatur: maleficia terrent, nec malefacta absterrent: Circeæ toxica refugit, & venena scelerum haurit: fascinum abominatur, & fascinari per formas quotidianè delectatur: dæmonis detestatur commercia, & tentantis adorat Imperia. Quæ ista cæcitas, factis approbare, quod reprobas? umis amplecti mala, quorum causas abominabiles judicas? & tamen hæc facit Juventus; quodque pejus, ignorat, quod faciat; nescit, quod habeat fascinum, hinc nec procurat Antidotum. Ridet inter pericula, seque putat securam, licet mors ad radicem jam jam ponat securim. Dormit, etsi vigilet dæmon, atque circumbeat quærens, quem devoret: non timet inermis armatum, infirma fortem; improvida providum, imbellis potentem, & in ipso æterni præcipitii margine læta tripudiat, in Orci limine constituta gaudium diffluit; jocatur, cum portam jam aperit Divina Nemesis, & inter jubila prope modum saltat in infernum.

LEUC: Hæu tragica gaudia!
fortem functam! Fata Juventutis

crudelia! me ipsum formido: me-
amque horreo atatem. Fatebor
tandè periculosa Juventuti sunt
Stygiæ Magiæ philtre; fascinum
timeo, quod sub amicitie osculo,
inimicum aspirat Innocentiæ larvatus hostis. MEL: Placet candor tuus, Leucothee! non falleris: hoc Magiæ toxico inficit plerumque tela, quibus Juventutem oppugnat, & innocentiam Juventutis debellat. Scit nempe Stygius Panurgus, ibi feliciores parari assultus, ubi debiliora Urbis sunt moenia. Et quia remedia postulas, ex panoplia Ethica depromam aliquot arma, quibus plus, quàm Palladiâ Ægide, te defendes. Noveris illud, quod usu multiplici jam in proverbium abiit: *Principiis obsta*, malè custodies moenia, si applicati permittas scalam: difficilius dejicitur, quàm non admittitur hostis: nam ubi cecinit Mantuanus Vates: *Hostis habet muros*; mox subdit: *ruit alto acubine Troja*. Principiis obsta; nam malè custodies Theaurum, si contentus clausisse arcam, furi aperias januam. Malè custodies Innocentiæ Itolam, si excutere negligas primam quoque scintillam. Nam habet hoc vitii lues erotica, ut crocodili instar semper crescat: *si incipere permiseris, non obtinebis, ut desinat*, teste Christiano Stoico Seneca. *Principiis obsta*: certius vincis, si nec admittis, quod vincas: leuculum perime,

nam si creverit in Leonem, habebit ungues, quos timeas; videbis rictum, quem frustra tunc strangulabis. **Ep. 22.** *ad Eustoch.* Percipe ex specu Bethleemitica tibi acclamantem Hieronymum. *Nolo sinas cogitationem crescere: dum parvus est hostis, interfice: ne Zizania crescant, nequitia eludatur in semine.* **3. Reg. 20.** Dic tentatori, quod Achab Regi Syriæ Benadad, injustum quid postulanti: *hanc rem facere non possum.* Si occultis suggestionibus serpens tuo insidietur calcaneo, caput conterere, ne serpat ulterius: dic Laconismo Heroico: *hanc rem facere non possum.* Verbo: Augustini Oraculum sequere: *quando incipit mala cogitatio, tunc repelle, antequam surgat delectatio, & sequatur consensus: sic vitabis caput ejus, & ipse non apprehendet calcaneum tuum.*

LEUC: Equidem tu ista dogmaticè: sed, reor, citius præcepta dantur, quàm observantur. Cum pertinaci nimium hoste luctamur: confunditur, nec erubescit; assultu primo dejectus, parat secundum, totiesque restaurat impetum, usque dum quos pugnâ nequit, pugnæ molestiâ debellet. Quid hic consilii in arena? **MEL:** Eludenda hæc pugnæ molestia, & retorquenda est in Authorem. Nam si velis cum tentatore cominus congrredi; si observare initia, & progressus; si scrupulosius respondere ad singu-

la; si explicitè denegare confesum, totòque virium exercitu eidem occurrere, resistes, ut multi, volo dicere, in viâ spiritus imperiti: sic enim non poteris non esse tibi molestus, inquietus, & anxius; non poteris à melioribus studiis non avelli, & insuper umbris, scopulisque involvi plurimis, cum non modico læpe corporis, animæque dispendio. Obstandum igitur tentationi, ut lingua loquar asecricâ Magni cujusdam in spiritu Magistri, *obstandum, & Druzquidem in præmis, sibi fieri potest, bikini in initis, non tamen illâ male vigiliantia industriâ, sed aliâ meliùs solerti negligentia, dissimulatione, contemptu, ignorantia, ad ea, quæ præ manibus sunt, attentione, vel applicatione mentis ad studia, aut si mavelis, etiam ad ludicra minimè distractâ animi distractione.* Sic enim fiet, ut his velut immerfi, serpentis sibila, vel non advertamus; vel certè, ac si non adverteremus, prætereamus; quæ agimus, sine impedimento agamus; tantationis clamores non audiamus, vel audire dissimulemus; huicque dissimulationi tam diu obstinatè inhæreamus, dum ad alia distracti, tentationis memoriam non habeamus, sicque hostem molestum, contemptu hoc eludamus. Neque hic ullum periculum non resistendi: nam nemo meliùs resistit hosti, quàm qui neque ad congressum eundem ad-

mittit, & neque verbulo superbum dignatur: nemo securiâs compescit latrantum furorâs, quâs qui dissimulationis pleno contemptu hos prætergreditur, illud insuper scuti genus præprimis celebre, quod sic excipit inimica tela, ut sine clade excepta, non sine clade in hostem retorqueat. Sunt qui vix percepto Cerberi latratu, ex pacto Apostolici moniti, & dato veluti signo, ad orationem confugiunt: *tentatur aliquis vestrum, orat.* Nunc ignita è corde jacula, Euro velocius, vibrant ad DEUM fortem: nunc suspiria calida ad Turrim ablegant Davidicam; nunc scutum tutoris Angeli obtendunt, nunc tela oppositis virtutum telis elidunt, tam prospero eventu, ut tentator ad orationem sit monitor; ut instrumenta perditionis fiant arma salutis; ut iisdem machinis, quibus oppugnantur, sese defendant; quibus debilitantur, se roborant; quibus vinci deberent, vincant; & quod miseris, ex incommodis eliciant commoda, dum locò vitii augetur virtus, & ipso promotore diabolo crescunt lauri, & duplicantur victoriâ,

LEUC: Sic qui pugnat, intelliget Paradoxum illud Apostoli: *cùm infirmor, tunc potens sum*, nam cùm tentamur, tunc infirmamur, sumusque potentes, si sumus facientes eum tentatione proventum. Sed illud meus mihi

suggerit, quod à te didici, ni fallor: Cacadæmonem, tentatoris improbi titulo, sæpe in jus vocari, ut ut præter intentum hic innocentem. Quznam ergò inimica, & in Juventæ ruinam conjurata sunt nomina? quæ hæc occulta Magia? quibus viribus nocet, quibus armis pugnat, quo scuto repellitur, & expugnatur? MEL: Quid dubitas Leucothee? *inimici hominis domestici*: majorem hostem Juventus habere nequit se ipsa. Unusquisque tentatur à sua concupiscentia, à sua carne, à sensibus, à consuetudine pessima, ab occasione, à scandalis, quæ Mundum, *in maligno positum*, inuandant totum. En! quot diabolos alat homo domesticos, diabolis longè peiores, quia incognitos, imò sæpe cognitos, & amatos. Non opus est tentatore diabolo, eum Stygium ignem in concupiscentiæ fomite, in sensibus proditores, in consuetudine catenas, in tot scandalis dæmones, in corde infernum totum circumfers. Te ipsum expugna, & nullo negotio dæmonem in fugam dabis. Carnem debella hastâ Pelicæ? quæ tibi nocuit, eadem & tibi profit: nocuit delicatè nutrita, profit per poenitiæ rigorem attrita: hoc enim genus dæmoniorum ejici nequit, *nisi oratione, acque jejunio*. Miraris recalcitrantem, & fomenta ministras: ardentem quæris, & oleum affandis:

fundis: audi Bethleemiticam tu-
Epist. ad bam: vinum, & adolescentia du-
Eustoch. plex incendium voluptatis: quid
Epist. ad oleum flamma adjicimus? quid
Fur. ardenti corpusculo somenta ignium
 ministramus? Non *Aethnes* ignes,
 non *Vesuvius* tantis ardoribus a-
 stuant, ut *Juveniles* medulla vino
 plena, & *dapis* inflammata.
 Nempe eodem teste ebrietatis sem-
 per juncta luxuria: fat ergo ini-
 micum, & fortem in se damo-
 nem alit, qui alit ventrem: nam
 Authore Mellifluo: cum venter
 ciborum multiplicitate distenditur,
 caro lascivens ad motum libidinis
Hom. 3 concitatur. Sat Magiæ se subjicit,
 qui fovet gulam, quam *D. Grego-*
rius à Nissa: intemperantia fomi-
 æm vocat, atque perniciem fu-
 ventutis. De oculi, aurisque
 custodia, quia alibi, plura non
 addo: addit magnus ille *Ecclesi-*
astes Vincentius, *Ferrariensis* fa-
 milia grande decus. Hic quon-
 dam quæsitus, cur contra oculo-
 rum licentiam de cathedra sic de-
 tonasset: ecquid tandem piaculi
 foret, apertisse formam? repo-
 suit: edic amice, ecquid mali tan-
 dem, aperire hostibus munimen-
 ti portam? an ignoras, cor ho-
 minis sedem vitæ, portam oculos,
 inimicos peccatum, & demones?
 nonne igitur stultus, qui his ape-
 rit oculos, animæ fenestras? cum
 juxta veritatis divinæ Oracula,
Mors per fenestras ingrediatur.

S. Cyp. En! igitur *Circæa* tentamina,

quæ te toties fascinant: *aculeus de frag-*
enim peccati facta est forma fami- Cler.
nea, *D. Cypriano* Interprete. *S. Hier.*
 Hanc igitur fuge, & noli incau- *in cap. 31.*
tus aspicere, quod postmodum de- *Job.*
bbis inuitus amare: & faciem tu- *Eccles. 9.*
am averte à muliere compta, nam *v. 8.*
 propter speciem mulieris multijam *Ibid. v. 9.*
 perierunt, & utinam amplius non *L. de spe-*
 perirent! sed sic custodiendæ ocu- *Etac.*
 lorum fenestras, ne portæ aurium *Ruffin. l.*
 aperiantur. Nam colloquium im- *3. in visa*
 pii quasi ignis exardescens: & è *Patrum.*
D. Cypriani Sententia, eis in hoc
 assuescimus scelere, quod audimus.
 Quid ergo mirum, quod sæpius
 tentemur, tentari qui sæpius cu-
 pimur? aures præbendo tot aphro-
 disis, ultrò hostes allicimus, a-
 cuimus spicula, & *Asmodæos*,
 etiam inermes, in nos armamus.
 Vidit hoc Patrum non nemo,
 quem, quia Sanctum, Gratia il-
 luminavit supra Naturam. Vidit
 ille *Sophorum* circulos, quamdiu
 piis decoros colloquiis, Angelo-
 rum præsentia illustrari: sed ubi
 filum ad *Propertii* sales detorserat
 Cupido, vidit cœlestes mox eva-
 nescere Genios, obstupuitque eo-
 rum locò porcorum gregem, ab
 inferis emissum, ad hos jocos,
 veluti læta tripudia, granire, &
 grunniendo applaudere. Videre
Sophi, quam vestris circulis di-
 gnos hæc *Musica* attrahat *Audito-*
 res!

LEUC: Attrahit, reor, &
 tentatores, qui non segniter voca-
 tiagent,

tiagent, quod agunt. Sed quod de consuetudine tibi iudicium? MEL: Paucis: hæc peior Caco-dæmone pessimo: hic allicit ad malum, illa trahit; hic impellit, illa cogit, & quidem quò suavius, eò efficacius: nam facit nolle, quod velis, facit velle, quod nolis. Percipe Augustinum, hujus Magicæ servitutis tam bene gnarum, quàm malè expertum: En! ut probrosus constrictus vinculis gemat. *Suspirabam, inquit, ligatus non ferro, sed meâ ferreâ voluntate.* Et quæ malorum in-fausa series! *ex voluntate perversa facta est libido: dum servitur libidini, facta est consuetudo, & dum consuetudini non resistitur, facta est necessitas.* Et hæc est illa catena, quæ trahit Juvenes in profundum. Profundum intelligo, in quod, teste Chrystostomo, venis, *cùm peccatis assueveris: Ep. ad profundum intelligo, in quod, Theodor. si venis, contemnes.* Et quod Prov. 18. tanto malo remedium? quod tantis inferni spiculis obtendes scutum? est hic invalida, ipsa manus Hec-torea, brachiò opus est Omnipotentis. Nam Augustino Interpret-chyr. te, *peccata quamvis magna, c. 82. quamvis horrenda, cùm in con-Hug. suetudinem venerint, aut parva Card. Lyr. creduntur esse, aut nulla.* Hinc in text. Talpa ejusmodi contemnit Consci-in Ps. 30. entia stimulos, contemnit suppli-L. 6. de cia, omnem contemnit correptione-Mus. nem, penitentiam, & medicinam

omnem, ut bellè Scholiographi C. 13. advertunt. Hic opus dexterâ O. v. 23. nipotentis, nam experto si credimus Augustino, *consuetudinem vincere aura est pugna: quia secunda, & quasi affabricata dicitur Natura.* Hinc meritò fascinat is ejusmodi, tristis Augur est Jeremias: *si mutare potest Æthiops pellem suam, aut Pardus varietates suas, & vos poteritis benefacere, cùm didiceritis malum.* Nec per auxesin hæc dicta existimes: agnovit ipsemet Christus in ejusmodi lavando Æthiope difficultatem: nullo labore, quia duobus solummodo verbulis, sudorem mortis absterfit Puellæ Principis: nam erat recens defuncta. *Math. 9.* At ubi pervenit ad Lazarum quadruanum, fortentem, hic enim verò ille *infremere spiritu, turbare se ipsum, lacrymari, oculos ad Cælum attollere, tandem, clamare, & quidem vocem magna clamare: Lazare veni foras: & quod Jo. 11.* novum in Miraculo dicas Miraculum: venit Lazarus foras, sed etiamnum *ligatus manus, & pedes, etiam velatus mortis sudario,* necdum à vinculis liber, nisi novo Christi imperio, aliorum operâ assertum se denique vidisset in libertatem. Minor sum Leucothee, ut hujus figuræ tibi agam Interpretem, percipe Africanum Oraculum: *difficultatem Christus ostendit ibi, infremuit spiritu, ostendit multo clamore oburgationis opus*

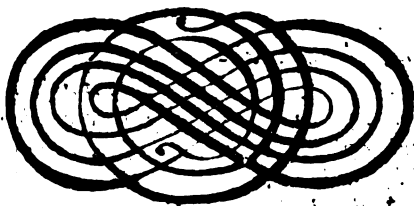
opus esse ad eos, qui consuetudine duraverunt. Sed quamvis raturū, non tamen nullum in panacea Ascetica huic malo remedium. Medicamentum porrigit Doctor Mellissus, cum dicit: *abscindatur ferro acuta compunctionis ulcus inveterata consuetudinis.* Alterum,

In Psal. & quidem melius, eo quod malo 136. huic præcaveat, præscribit D. Hilarius: *vitia corporis non sunt finenda crescere: periculose enim sunt jam robusta cupiditates, & difficulter adulta quaque perimuntur.* Consentit Augustinus, præclarus hac in re Medicus, nam curavit se ipsum: *quando nascitur, inquit, cupiditas, antequam mala consuetudo capiat robur, cum pericula est, elide ad petram, hoc est Christum.* Denique occasiones malas, pravæque consortia quod spectat, Trojanam hæc esse machinam scito; è quo fraudes Juventuti præcipuas Sinon Stygius machinatur. Perire cupit, qui occasiones fugere refugit: nam qui amat periculum peribit in illo. Perveri cupit, qui non vitat per-

Prov. 13. versos: nam *amicus stultorum si-*

milis efficietur. Naufragari non horret, qui conscientia cymbam, alligit ultra ad petram scandali. Inquinari si renuis, ne tange picem: tentari si times, fuge tentationes, & noli quærere, quod esse quæris molestum. Facillimum huic malo remedium præscribit Gentium Doctor: *fugite fornicationem;* in qua verba, suo more bellam paraphrasin Augustinus: *cum omnibus vitiis predicaverit resistentem Apostolus: dum contra libidinem loqueretur, non dixit, resistite; sed fugite.* Hinc pro epiphonemate Juventuti acclamat: *apprehende fugam, si vis obtinere victoriam.* Sed tempus est, ut ad D. Cyprianum denuo revertamur: Magiæ hic Stygiæ damna sat diu expertus, experiri hæc statim media: probavit, & approbavit, nobisque reliquit hoc recipe cum sua syngrapha: *probatum est.* En protrepticon! quo ille discipulis nostri epitomen. Ad similem nos animat pugnam, ut similem reportemus victoriam: lege.

*I. Cor. 6.
Ser. 2. in
Dom. 5.
post Trin.*

PRO-

PROTREPTICON

D. Cypriani Mago - Philosophi,

Ad

Juventutem Academicam, pro con-
servanda Innocentia, contra
hostiles assultus.

Ad arma Sophi, ad arma!
Minerva Classicos citat hoc classi-
cum,
Non ad avenam, sed in arenam.
Sileant doctæ lites, ubi insonant li-
tui:

Removee epomidem,
Cùm Pallas porrigit clansydem:
Pro libro hastam, pro toga sagum
arripite,
Vos armate.

Hostem si petitis, videri nequit:
Nam etsi Lucifer,
Lucem fugat, & fugit,
Hoc ipso magis invisus, quàm non
visus.

Hostis est unicus, sed simul multi-
plex:
Nam semper idem, & semper ali-
us,

Ut vobis profit varietas,
Toties unam triumphaturis-
Fortis est, sed & imbellis:
Nil illo debilius, si instatis;
Nil illo fortius, si cessatis;

Nil illo abjectius, si sit victus;
Nil illo crudelius, si sit victor.
Pugna mirabilis,
Mirabilior est pugna modus:
Nam

Victoriam in tuas partes inclinas,
Si pugnam declinas:
Hostem premis, cùm cedis,
Vincis, cùm fugis.
Mirabilis pugna!

In qua hostium cuniculos detegis,
Si per neglectum his non attendis.
In qua machina exploduntur in aë-
ra,

Si dissimulando exploditur Machi-
nator.

Mirabilis pugna!
Ubi mox ab initio, si negas ingres-
sus,

Totum abscondis progressum:
Ubi ne quidem inita pugna,
Jam completur Victoria.

Sed est & facilis pugna,
Cùm non majores sint hosti vires.
Quàm ipsi sponte permittas.
Cùm vinci non poteris, si volis:

Cùm

*S. Ciprianus, Antiquus Philosophus, et in Stygiae Magiae.
 Peripatetis, fangus Professor, dum vanas sentit inferj ri-
 nus, Sepulchrorum, sectatus est Philosophiam: in qua, dum sty-
 gen felicius debellat, ad Doctrinam lauream evocatur, glo-
 riosus Martyr, suo sanguine hanc Magiam subscribens epi-
 graphen: Tantum nover illa volentj. Ex Suria.
 G. Rogg. delene. I. M. Gutwein sculpsit.*

Cùm vincere poteris, si velis.
 Facilis pugna!
 Cùm è pugnantis arbitrio
 Pendet Victoria:
 In quo quoties velis,
 Hostem fundis, atque confundis:
 Facilis pugna!
 In qua volendo vinces nolentem:
 In qua volendo is non vincet nolentem:
 In qua cladem amovebis nolendo:
 In qua palmam obtinebis volendo.
 Sed & felix est Pugna,
 Ubi jam ante pugnam, pugna triumphat causa:
 Ubi pugnantis ipse commilitat Æther;
 Et conjurati veniunt ad classica Di:
 vi.
 Felix pugna!
 Cujus certa in pugnantis manu Victoria,
 Cujus spolia, exarmatus infernus:
 Cujus merces expugnatam Regnum Cœlorum.
 Felix pugna!
 Cujus labor momentanea tribulatio:
 Cujus premium æternæ gloriæ pondus:
 Cujus pignus Corona Justitiæ:
 Cujus fructus æternæ pacis Olive:
 Cujus possessio DEUS.
 Sed heu! sortem præposteram!
 Quid palmas commemoro ante pugnam?
 Pæna in tono ante Victoriâ?
 Terrent me Fata præterita,
 Ut formidem futura.

Nam Plures dedit Juventa
 Hucusque Cyprus Cupressos, quàm
 Lauros:
 Paphia castra illi sæpe castrum doloris,
 Raròque ex arcu Cupidinis,
 Arcum sibi met erigit triumphalem,
 Qua dixi revoco:
 Est difficilis pugna,
 In qua tam rari numerantur Victores:
 Ubi blanditur hostis, & occulta sunt
 spicula:
 Ubi inimici habentur, & putantur amici:
 Est difficilis pugna!
 Ubi exponi periculo, jucundum;
 Ubi amantur tela, delectant vulnera:
 Ubi dulcis est clades,
 Vita tadio, Mors in votis.
 Mirabilis, sed miserabilis pugna!
 In qua plures cadunt, quàm feriantur:
 In qua hostis si deest,
 Ultrò quaritur, & invitat.

In qua offerimus ultrò, & offerimus spicula,
 Ut hostis possit ferire,
 Et nos possimus perire.
 Miserabilis pugna!
 In qua ipsimet hostes
 Contra nos ipsos pugnamus:
 In qua arma in nos ipsos convertimus,
 In qua sapius cuperemus vinci,
 quàm vincimur:
 Tanta est perire voluptas!
 Sed & infelix pugna:

In qua utrò colla submitimus:
 Sas abjecti, quæ subjecti,
 Per spontaneam servitutem.
 In qua utrò induimus vincula,
 Nec dantur tot compedes, quot
 prorsus.

Infelix pugna!
 Cujus prada, Innocentia gemmas
 Cujus spolia, Cæli jactura:
 Cujus pignus, cor ereptum DEO,
 Et consecratum diabolo:
 Cujus gloria, Christus contemp-
 ptus:
 Cujus triumphus, anima exan-
 mata bustum:
 Cujus merces, infans æternitas.
 Superi! qua ipsa pugna?
 Adeste Sophi, sedeste Sophi,
 Implete romini mensuram.
 Hæc stantes deliberate,

Eligite.

Tam necessaria pugna,
 Quam necessaria vita:
 Nam ipsa vita est pugna,
 Quæ milita.

Eligite!

Aut vincendum, aut moriendum.
 Est facilis, & difficilis pugna:
 Sapienti facilis, insipienti diffi-
 lis.

Est felix, atque infelix:
 Eligite:

Nam hujus alicui manus vestri con-
 filii:

Tantum opus est velle,
 Et DEUS dabit perficere.

Ergo eligite:

Pugnabitis pugnam mirabilem,
 Sitot factas juvenia clades,
 Vestra gloriâ emendatis.

CIR.

CIRCE PHILOSOPHICA,

Scu

DISCURSUS IV,

De

MAGIA DIABOLICA

In SPECIE.

LEUCOTHEUS. Quæ hætenus Cultorem, hodie propemodum transfugam me vidisset Philosophia: aded displicuit epomis, si non nisi fictis consue sit Poëtarum centonibus.

MELANDER. Apertius loquere: an tibi stomachum Philosophia?

LEUC: Fateor: nam quæ me heri, te Interprete, circa Magiam docuit, dedocuit hodie, ita, ut quæ vera heri probaveram, hodie damnem ut falsa, & vel Parnasso Peripatum, vel Peripato Parnassum superstructum esse penitus mihi persuadeam. **MEL:**

Non loquitur sine causa Philosophus, multò minus convitiatur; edicigitur, quid causæ subest, cur tuam nox unica mutârit mentem?

LEUC: Stupenda, quibus apud Poëtas præcipuè Magia sese jactat prodigia; hinc quia fidem sibi nimiam petit; meretur nullam: audi quid de Circæis prodigijs sparsim mollioris Poëseos Magister:

Si modò vult, poterit, confunderenubila Cæli,

Siquis placet, puro fulget in Orbe: dies:

Evocat antiquis Proavos, Avobisque sepulchris.

M m 2

Esse-

*Et solam longo carmine findit hu-
mum: Illa reluctantem cursu dedu-
cere Lunam*

*Nititur, & tenebris abdere Solis
equos:*

*Illam refrenat aquas, obliquaque
flumina fissit:*

*Illam loco Sylvas, vivaque saxa mo-
vet.*

Non minora apud Maronem jacti-
tat Megaræ nurus edentula, ma-
gnificentius, credo, quam veri-
tus:

L. 4. Carminibus promisit solvere men-
tes,

*Quas velit: ast aliis duras immittit-
tere curas,*

*Sistere aquam fluvio, & vertere
Sidera retrò,*

*Nocturnosque ciet manes, mugire
videbis*

*Subpedibus terram, & descendere
montibus ornos.*

Sileo stupendas Metamorphoses,
quibus nunc apud Nasonem Cir-
cæa soboles; sexcenta Naturæ pe-
nitens inversæ prodigia, quibus E-
risichon apud Lucanum; para-
doxa quibus apud Claudianum
Medea; inaudita monstra, qui-
bus Canidia apud Horatium jacta-
bunda ampallatur; quibus fidem
adhibere, quid aliud esset, quam
fidem abjurare saniori Philoso-
phiæ, fierique ex Philosopho ani-
le veterum Poëtarum ludibrium.

L. 30. c. 2. Hinc, ut candidè fatear, in suam
Plinius me totam traxit sententiam,
qua Magiam, ut inane nomen

explodit, Magorumque ostenta
ad putidas Utopiæ fabulas ablegat.
En! argumentum, Philosopho
de Natura tam bene merito non in-
dignum. Neroni, inquit, ad
perdiscendam Magiæ Sophisticam,
scimus, nec defuisse ingenium,
quia à Seneca sat exultum: nec
genium, quia ad quævis scelera
prorum, non indolem, quia cu-
riosam: non studium, quia in in-
vestigandis Magiæ fraudibus in-
desellum: non voluntatem, quia
artis hujus perdiscendæ cupidissi-
mam: non facultatem, quia re-
giis fufflatam opibus: non deni-
que occasionem, quia inter tot
Magos, quos ex Armenia nobilif-
simos Rex Tyridates adduxerat,
planè facillimam: & tamen nec illi
docere, nec iste quidpiam potu-
erat discere; ut vel ex hoc solo sit
manifestum, Magiam non nisi ina-
ni nomine Mundo notam, vanis
solummodo veritatis umbris per
Annales historicos nobis hæctenus
illusisse.

MEL: Mediam, adeoque
veram Philosophiæ semitam dese-
ris: Scyllam fugis, & incidis in
Charybdem. Enimverò plurima,
quæ de Magis feruntur, non mo-
dò inania sunt, sed & omnino ri-
dicula, ac non nisi Æsopicis digna
annalibus. Hoc nempe vitium
humani generis, ut sicut in rebus
novis plebs facitè credula, ita &
ipsi in Peripato Sophi sæpe fabulis,
quia miri quidpiam continent, ob-
lectantur.

lectentur. Quis enim, nisi cum Ovidio *somniat Aoniis bene potus, & ebrius undis*, quis credat metamorphoses illas, tam dignas risu, quam Philosophicæ indignas fide? certè, qui Diomedis comites in aves, Ulyssis socios à Circæ in bestias mutatos sibi persuadet; qui fidem adhibet Medææ prodigiis, quibus nunc Seni socero Juventutem, nunc sibi volatile effedum, aurigante Dracone, velut nova Cybele dederat, nã iste adeat vespillones: nam cespitate meretur regi, cui cerebrum ita cespitat. Hinc est, quod Plinius meritò explodat Magorum figmenta, quibus volebant, nunc Æthiopide herbâ sicariamnes, & flumina, ejusque contactu clausa aperiri omnia:

L. 20.4

Plin. nunc Alchimenide conjectâ in aciem hostium; trepidare agmina: ac terga vertere: nunc per Latacem, à Persarum Rege dari solitam Legatis, quocumque demum ii devenerint, rerum copiâ abundâsse. Nunc Democriti medicamentis formosos, & fortunatos generari liberos: nunc herbâ, quam Verbenacam nominant, perunctos impetrare cuncta, quæ velint, febres abigere, amicitias conciliare, nullique non morbo facillimè mederi. Certè qui ita insanunt, utique herbis hujusmodi, sed magis helleboro indigere facile convincuntur. Saniora suadet Philosophia, quæ uti plurima continent ut falsa, ita nihilo mi-

nus multa miratur ut vera: nam negare quæ de Magis Ægyptiis, de Pseudo-Prophetarum signis, atque *Matth. 24* que prodigiis testantur Codices sacri, foret impium: explodere, quæ de Simone Mago, cujus fraus in Evangelio, aliisque nefariis referunt Annales Ecclesiastici, foret indignum. Quippe Orbi notum est, sic Orbis Urbem, Sycophantæ hujus præstigiis excæcatam, ut de eo dixerit: *hæc est Virtus DEI, quæ vocatur magna*: imò ut eidem *Act. Ap.* erexerit statuam hac Epigraphe: *Simoni DE O sancto*. Quod autem Stygius Alastor per Neronem nec unicum ediderit, Magiæ experimentum, voluntas non defuit, sed facultas. Non enim permittere poterat DEI provida Bonitas, ut summæ potentæ, atque malitiæ, in purpurata hac tygride, accederet Magia, velut aptissimum, ad susdèque vertendum Orbem, ac pervertendos homines instrumentum.

LEUC: Age igitur, separa pretiosum à vili, Circen præbe, sed Philosophicam; volo dicere, per discursum breviter doce, quid non possit: & quousque se extendat Magiæ Stygiæ sphæra, enucleatius modò prosequere, ac velut ex Ægerio luco vaticinantem Numam te auscultabo. MEL: Votis tuis velificari, mihi semper in votis est: dicam, quæ temporis patientur angustia. In eo igitur conspirans tam profana, quam sacra

sacra Doctorum Oracula, quòd
 ab Orco ejusque confœderatis mu-
 tari non possit vel *Ordo Natura*,
 vel *Universi Leges*, à Conditore
 sapientissimo positæ: si enim ge-
 mino Theologiæ Sideri Augustino,
 & Angelico credimus, pars posse
 nequit plus toto, neque decet,
 ut ordinem Naturæ mutare queat,
 nisi Author Naturæ, vel universi
 Leges refigere, nisi qui fixit,
 DEUS. Unde non nisi inaniter
 apud Senecam gloriatur illa, in æ-
Et. vers. re ventosa nutritrix: *Mare, Terra,*
 59. *Cælum, Tartarus servit mihi, ni-*
bilque leges ad meos cantus tenent.
 Inaniter, inquam, non enim po-
 testas Stygia formam ullam acci-
 dentalem, nec dicam substantia-
 lem *immediatâ valet virtute pro-*
ducere: nec ex quolibet quodlibet;
 nam universi Lege sancitum est,
 æres corporea immediatam sube-
 at mutationem ab incorporea:
 non potest creare ex nihilo, cum
 hæc sit prærogativa infinitæ virtu-
 tis: non potest producere infini-
 tum ullum actu, non vacuum,
 non quovis tempore effectum
 quemvis, non potest transferre
 res creatas non transito medio,
 non movere quantacunque remo-
 tas distantâ, non in indistanti, &
 quantavis celeritate. Rationem
 petis? quia Creaturæ à Creatore
 limitata est virtus, Denique non
 nisi contrariis mediis impedire po-
 test agentia, dispositionibus debi-
 tis ad agendum instructa, Pone

gloriosam Juvenum triades in fur-
 no Babylonico ambulantem; vi
 directâ indomitum elementum do-
 mat Creator, activamque hebe-
 tat calor virtutem: contra capil- *Plin. l.*
 los Juli pone, vel servi Anagnini 37. c. 4.
 tunicam, mediis in flammis illæ- *Item l. 2.*
 sam, & deprehendes, virtute *c. 107.*
 solummodo indirectâ, adhibitis *Liv. l. 1.*
 que contrariis, vel artificii quibus-
 dam occultis, restinctam à demo-
 ne flammæ voracis famen, ut
 malè credulas Gentes vanæ super-
 stitionis laqueis irretiret. Paria
 nonnunquam præstat humana in-
 dustria: mantile de mollibus lapi-
 dum filis ex Carysto petitis, &
 telæ instar contextis furenti Vulca-
 no objice, & non modò non de-
 vorabit avidius, sed & purifica-
 tum vomet candidius. Magneti
 admove adamantem, & impedi-
 tur illic vis attractiva ferri: Ignes
 collige, quos fatuos nominat Phi-
 losophia, & videbis illos super ho-
 minum, equorumque capita ita- *Plin. l. 1.*
 re innoxios: cernes ex fonte Scantio *107.*
 erumpere flammæ, illasâ,
 quæ fontem contegit, & æternum
 virente fraxino: deprehendes,
 post fera nubila ponti albicantem
 flammam, nautis S. Telmi nomi-
 ne indicatam, malo insidere ami-
 cam prorsus, & minimè violenta-
 tam: imò si Claudiano fides & i-
 psium Æthnæ incendium *scit nros De rapen-*
bus servare fidem, dum lambit con-
Profer-
riguas innoxia flamma pruinas,
 id quod non tam ignivomis imbribus,
bus,

bus, quàm celerrimo, ac violento aëris interjacentis motui, quo impeditur ignis activitas, ne vicinis sese nivibus insinuet, est adscribendum. Ut adeò mirum non sit, quòd plurima Orco genio media suppetant, quibus actiones causarum impediatur, iisque impeditis thavmaturgus veluti histrio mortalibus illudat.

Quid in Sydera, nihil in universi leges, si in ordi-
element. nem naturæ nihil, ut quid ergo toties perturbat sidera, & prope modum fudéque vertit quatuor elementa? audi apud Petronium gloriantem in extasi Vetulam:

Quid leviora loquor? Luna descendit imago,

Carminibus deducta meis: trepidusque furens

Flectere Solis equos revoluta cogitur orbe:

Tantum dicta valent.

Vives Non igitur ad Morosophorum
cohent. Insulas releganda penitus Gens in
in l. 10. la, quæ in flumine resplendentem
de Civit. Cynthiam contemplata, in undas descendisse Deam, sese lavantem ergò, crediderat; cumque fortè fortunæ Arcadicum pecus pellucidum turbaret undarum speculum, simulque nubes Lunam oculis quoque subduceret, eandem ab asino, vel devoratam, vel certè epotam tam firmiter sibi persuaserat, ut miserum animal in carceres tetros conjiceret conjectum equuleo torqueret, & frustra de-

nique tortum reflectâ alvo, fidus ut Orbi redderet, penitus exenteraret: an crudelius, an stolidius, penes te judicium esto. *MEL:* Gens ista utique ineptè, ut meritò illam explodat vel ipse canis Æsopicus: nihilominus saga non ineptè modò, sed & inaniter profusus sua ampullatur in arte: non enim Orco suffulta Magorum virtus vel Cœli, Siderumque cursus sistere, impedire, vel mutare; non Lunam Cœlo detrahare, vel integrum Elementum loco suo movere, non partes universi præcipuas tollere, vel destruere: tam laxæ siquidem non sunt Orco habentæ, ut possit turbare ordinem Universi. Id tamen non inficior, quòd contriventibus Superis, stupendum exercent in Elementa Imperium, dicti vel ideò tenebrarum Principes, & aëreæ Potestates. Nunc enim Stygius Jupiter *Ander. Ca.* sua dejicit non rarò fulmina, ubi *salpinus* nigrum in bivio pullum immolat, *c. 11.* jactatumque in aëra offert Magicus *Haitomas* Sacerdos: nunc irruentibus hostibus, *in bis.* incantatione subita, tantæ *Sarmata-* offunduntur tenebræ, ut veluti *rum.* novas Ægypti Tâlpas nullo negotio in fugam conjiciat Orco foederatus Vexillifer: nunc immisso in terræ cavernas vehementi spiritu, vel agitato intrinsecus aëre, Telurem ingenti tremore concutit *Plinius l.* novi ex Orco Enceladi; nunc *l. c. 103.* fluvios sistunt ad tempus, exsiccatis venis indurant fontes, scopulos, & laxa,

& saxa, novis fontibus è terra productis, diluunt: dirimunt aquas, & in caput repellunt, ut retrofluere videantur: nunc prodigiosa ex mixtis meteorologicis Naturæ monstra efficiunt, mineralia aluminosa in montium cavernis congregant, nitro commixta succendant, sicque subitam excitant nubem, quæ in ærem elevata in im-

Philobrasus. bes demum resolvitur, Historias curioso oculo lustra, & videbis duo Brahmannis fuisse dolia, quibus apertis, velut ex Æoliantro, qua data porta venti, & imbres erumpere, clausis verò redire, priorémque aëri reddere se-

O'aus 1. 3. c. 16. renitatem. Miraberis apud Finos, & Lappones, venales in nodis mercatoribus vendi ventos, quorum primo soluto placidi spirarent Zephyri, secundo vehementiores Euri, tertio omnium impetuosissimi furereat Aquilones, solutisque veluti viaculis, per maria baccharentur. Cernes ab In-

Victorius l. 19. Var. l. 21. colis Cycladum, dum calidiùs latrat Syrius, certis ritibus, ac hostiis molles Etesias elici, sicque

Del Rio disquis. suavi frigore squallorem, & iterilitatem ab agris arceri. Obstu-

Mag. l. 2. Q. 11. pesces, Treviris ab octenni puel-

Remigius l. 1. da- lula (tam grandæva ætati teneræ est sæpe malitia!) parvulum fo-

monolæv. c. 25. di in horto scrobem, effossam re-

pleraquâ, repletam turbidari bacillo, heteroclitica quædam ex pacto lempata admurmurando: & ecce! mox spissas glomerari nubes,

tetrâque caligine tantos in designatum locum imbres sese effundere, ut ipsas Pleiades de Cœlo brevi casuras crederes. Alias deprehendes lippientes anus, quæ gregatim ad oram rivuli, à Viatorum oculis maximè remoti, se congregant: mox una in flumen immittere ollam fictilem, præstigiatorio pignore munitam: alia injicere lapides magnitudinis tantæ, quantæ cupit futuram grandinem: hæc ex candela cærulea defluentes affatim guttas stagno affundere: illa in lebate Stygia gyrare unguenta, vel medicatum pulverem in undas spargere: demum omnes nigris virgis, à nigriore genio supeditatis, tam diu rivulum flagellare, dum demique surgant vapores densi, & crassiores fumi, quibus involutæ efferuntur in aëra sublimes, & aurigante dæmone, vel nubes grandinibus turbidas, vel dolia nimbis, fulminibusque referta in locum destinatum impellant alacres; tunc enim verò

Omnia complent

Imbribus, & calido producant nubila Phæbo, Luc. de Erifictio

Et tonat ignaro Cælum Jove. l. 6.

Imò mox dato veluti signo, furores imbrificos, grandinésque fulminibus interpolatos tanto exonerant impetu, ut celestem amphoram penitus everfam, Jovémque novos de Cœlo deturbantem Encelados crederes, & Briareos.

LEUC: Tantane sit dæmoni, dæ-

mi, dæmonisque affectis Virtus? credebam hæcenus, DEUM meritò proclamari illum, cui *ven- ti, & mare obediunt.* MEL: Um bonem hunc, pridem pertu- sum, tibi in manus dat Calca- gninus: credis hoc meritò, & *Job. I.* quis negat? dixi, fieri ista non posse, nisi quando dissimulat Nū- *Andr.* men, nec fortior Natura conatus *Cæsariens.* in c. 13. dæmonis retundit, ne activa, ut *Apoc.* ajunt, passivis adhibeat: cumque *S. Th.* temperamentum frigoris, & ca- *& alii* loris, quo meteora hujusmodi *in Job. I.* constant, optimè nôrit, quid *Hierl. 7.* prohibet, ne quod ordinario: a- *in Esai.* gentium concursu fieret, extra- *August.* ordinaria eorundem compulsione *l. 5. con-* efficiat? certè, a. sic igne de Cos- *tra Jul.* lis allato combussit Jobi Servos & *6. 3.* pecora: sic vento valido convi- *Apoc. 7.* vantes oppressit. Sic inmissa gran- *v. 1.* dine vexavit Ægyptios: sic teste Hieronymo, & Augustino stan- tes in terræ angulis, impediunt ven- tos, maxima mortalibus illaturi tunc detrimenta. At longè aliter DEUS: is enim verbo, & vo- luntate creaturas disponit, cum- que fulgura vocat, & fulmina, veniunt clamantia: *adsumus.* Cum mare increpat, fluctus obediunt, & conticescunt. Nec illorum o- pinio penitus displicet, qui cen- sent, non omnes tempestates, & ventos ope dæmonis oriri, utut persuasissima id putet Sagarum co- hors: nam quando ex ordinario Naturæ cursu tempestatem prævi-

det dæmon., hæc sua instigare po- test mancipia, ut effectum hunc velint, conditiones ponant, sibi- que persuadeant, ad solum hæc fa- cta nutum, sicque dum aliis cupi- unt illudere turpiter, ipsæmet lon- gè turpius illudantur.

LEUC: Si tanta potest vis magica in Orbis cœlestes, & E- lementa, majora poterit in bona fortunæ: nec fide cœmerit Sulmo- nensis olor:

Carmine lesa Ceres sterilem vane- Ovid.
scit in herbam,

Deficiunt lesa carmine fontis aqua:
Illicibus glandes, cantat aque viti-
bus uva

Decidit, & nullo poma movente
fluunt.

MEL: Rectè arguis, & utiua- id non tristi experienciâ, multipli- cique damnò testaretur humanum genus! sed quis fando enumeret innumeras strages, quas impla- cabili odiò mortalibus infert Aven- ni furor? cum nobis nequit, nocet nostris, cum per se non po- test, vexat per suos: nec bene est illi unquam, nisi sit homini malè. Rei hujus tot pene sunt testes, quot productæ in bonum hominis crea- turæ: læta pascua si invisas, gre- ges integros sparso, affricatove veneno subito peremptos lamenta- bitur Daphnis: armenta vel cœstro *Gellius l.* percita, vel obfidente malo ho- *9. noct.* spite præfocata, præcipitata, aut *artic. c. 4.* discerpta non sine gemitu vocifera- bitur tristis Amyntas. Quin (quòd *Plinius* *secundas* *utique*

N n

hisp. nat utique stupendum) non nullas è

7. strigibus esse dicet, à quibus si im-

Del Rio penitus etiam laudentur arbores
disq. mag. pulchræ, lætiora pascua, Pasto-
l. 2. 9. 12. res vultu amœniores, pecudes cul-

6. 344. tu optimæ, vel ipsis laudibus, af-
flatâ veluti peste, subito emorian-
tur: adèò venenata laus est in ore
peccatoris. Stabula: si lubet,
horreâve ingredi, queretur Me-
nalcas, evanescere subito, aliò-
que suos transferri acervos tritice-
os: dicet non sine stomacho Gala-
tea, Treviris crematam in rogo
nuper edeatulam, quæ impactò
domûs suæ parieti epistomio, la-
ctis alveum sibi aperiebat, Stygio,
nempe hirco affinium mulgente ca-
pras, & vaccas, eoque celerrimè

Remigi- hac transportante. In agros si te

us. l. 1. c. conferas, Cererem quoque cer-
21. & 24. nes Magicæ lui obnoxiam: sæpe
ex illo del. enim hæ unguentariæ Sybillæ pul-

Rosal. C. verem, succumve, è Cerberi,
credo, spuma confectum, in ma-
turas jam jam segetes spargunt, &
mox erumpunt brachi, eruce,
locustæ, & id genus alia agrorum
pestes, quas facili labore ex putri
producit putridus plastes, labo-
rèmq; Coloni annum una nocte
depopulantur. Non rarò è caver-
nulis provocant integra murium
examina, quæ in radice geruen om-
ne depascunt, unaque devorant
messoris spem universam. Mul-
toties alliso gramine, è cavitatibus
arborum educunt lupos (dæmones
puta lupina pelle indutos) qui in

caulas adacti, non sine maxima pec-
corum strage revertuntur. Est &
alia per incantationes in animalia
Sagis potestas: notavit hanc Vates
Italicus dum cecinit:

Serpentes diro exarmare veneno P. Siliu
Doctus Atyr, tractuque graves so-
pire chelydros,

Nam *tracta magicis cantibus Med.*
Squammea latebris turba desertis dff. 4.

adeft, teste Seneca: non enim Ma-
gis inimica facit serpentum mem-
bra: accipiunt, sinibusque suis
pepluque fluenti, osculaque horren-
dis jungunt impunè venenis. Sed
parum foret, si Fortunæ solùm
bona dæmon eriperet, nisi & bo-
na famæ, quibus nihil homini pre-
tiosius, inanibus ludibriis obfu-
scaret. Tradit certè fides histo-
rica, hunc Stygium Protheum,
varias indutum personas, DEO
subin altiori ex fine non prohiben-
te, nunc in nocturnis orgiis repræ-
sentasse absentes, nunc piorum
quoque (utut rarò admodùm)
schemate larvatum, famam innocu-
am ludibriis exposuisse; fuit cer-
tè qui D. Kunegundem de crimine *Mentis*
stupri pessimo sic infamaret: fuit l. 5.
qui famam B. Eustochiæ Virginis
Patavinæ, positis clanculum in e-
jus sinum magicis instrumentis,
pessimè laceraret: imò sunt no-
stris quoque temporibus, qui per
energumenos infantes sæpe con-
fundunt, vel revelando peccata oc-
cultâ, vel quòd conformius mer-
daci Genio, falsò homines infi-
mulando

mulando, id quod Dorotheo contigisse Metaphrastes est Author.

Apud Surrum Sic ludit, quos odit pios: quid dicam de Impiis, quibus favere se

s. Jan. profiteretur? nec istos segnè ludit, cunctis perfidus hic Archimimus. Assueri convivium petunt Nurus Icaridæ: proponit, sed inania, quia merè phantastica, surguntque latrante etiamnum ventre famelici hospites, quia non nisi aurâ pasti Cameleontes. Deorum Ambrosiam, & pretiosas Cleopatæ dapes, nocturnis in orgiis, gustare cupiunt: non abnuat liberalis hospes: oneratae mox adstant mensæ, sed quibus ferculis? illis, quæ coquere renueret Megæra, nec ipse, credo, utut famelicus lingeret Cerberus: nam adstant mensæ, sine pane & sale (quod semper deest) insipidæ: in lancibus putrida sunt morticina; in cantharis fimi lacunæ: sic qui Sybaritas se credunt, lautitiis innatantes, experiuntur se

Constansinus V. sic dicitur. surgere Caballinos, equorumque stercora in deliciis habuisse. Sæpe dignitates sibi postulant Magici Thraones: & licet per Simoniacas fraudes, artesque Magicas largiri has possent dæmon, obstante tamen Numine, rarè natant hæc poma putrida in gurgite vasto: uni Simoni erectam legimus à Roma statuam, unum hunc dæmon sustulit altius, ut cadere demum posset profundius: cæteros deludere superbus solet inani spe; proque sceptro palam, præ coronæ regum

largitur, ut quò vivere obscuris, publico illustres incendio splendidiùs moriantur. Plerique à Dite Divitias sperant, & aurisodinam ex ipso Plutonis barathro eruere statuunt: sed quàm miserè decipiuntur pomis aureis infelices hi Tantalii! nam etsi auri formare glebam, cuderéque numismata non ignoret Alchimista Stygius; etsi occultis artibus crumenam emungere, spoliare scrinia possit furum vaserrimus; etsi thesauros nôris absconditos, submersasque in mari divitias; et: si auri argenteive exhausterit fodinas, & unionum gemmarumque perscrutârît latibula, tamen ne suos ditet, plerumque facultas, sæpe deest voluntas. Facultas quidem, quia tantum ad mala illicium nequit permittere providum Numen: voluntas, quia ejusmodi divitiæ Filio perditionis, ad consummationem sæculi, commodiùs reservantur. Quid igitur? an nihil obtinent aurei hi, auritique Midæ nepotes? utrumque: aurum, sed manu non nisi avarâ: aures, & plerumque longissimas, fannas puta atque ludibria. Nam vellus aureum ubi cum Jasone rapuisse se autumant, apertis oculis, vile corium deprehendunt; Hesperidum poma invenisse ubi se jactitant, inani cortice confunduntur: Pactoli nitidis arenis ubi ditatos se gloriantur, absterfa oculorum fuligine scortiam vident; & obstupescunt: adeò non omne, quod

splendet: aurum est, præsertim Magis.

LEUC: Ita est: negotiatores spurios decet moneta spuria, nugivendulos nugæ, ludiones ludibria: advertit me hæcenus cambium, Magos inter & Stygem, illusionibus plerumque perfolvi: hinc accidere nonnunquam potest, ut stertant in plumis Stryges, cum credunt attonitos se pervolare caminos. Imò ex Authoribus aiunt esse nonnullos; qui nocturna Sagarum tripudia non nisi in phantasticis celebrari somniis sustinent. Morpheum, inquit, Stygius mentiri Genius assolet, virgulaque atras ex bile species sic disponit, ut extra somnia somnient; dum minimè somniasse se credunt, dicuntque. Qui vigilantibus quoque sic sæpe illudit, ut extaticæ pervagari æra, bacchique Orgiis interese sibi persuadeant, dum interea non nisi nativasse in sicco; & nec pedem extra thalamum movisse deprehenduntur: hæc illi. MEL: Signanter ais, hæc illi: dicere, nisi fallor, cupis, hæc illi Philosophi, è faniore Peripato dudum nec sine stigmatibus proscripti, quia veritatis obores, quia Magorum fautores, Sagarumque protectores Lutherus, & Melanchton: pro quanta nomina, gloriosis illustriora incendiis, quam à fumantibus Herostratus Epheso! hæc, inquam, illi Philosophi, quibus quævis dicendi libido ferrea, sic

dudum jam armaverat frontem, ut sustineant immoti Doctorum torrentem. Quid enim? sit: posse sic decipi Magos, illustriusque sic subin Sagis: ergone semper situditur? vah! præposteram arguendi libidinem, quæ sistenet, vacillat ratio, ruit historica fides, manifestis nixa experientiis, fallit unanimis Nationum omnium, & ætatum sensus: quæ sistenet, iniusta sunt tribunalia, frivole inquisitiones, sacra Themis sacrilega, quæ ferro, & sanguine extirpavit scelestas hæc Orgia, ipsæ confessiones Magorum, tot juramenti confirmata, fallunt turpiter, turpiusque falluntur: quæ quis dicet, nisi Lutherus sit, vel Melanchton, quibus impudens philosophandi protervia dudum abstulit non ruborem solummodo, sed & frontem? fallitas ista ut adhuc magis protrahatur in lucem, lubet curiosos afferre ritus; quos in his Orgiis, neutiquam phantasticos vulgârunt rei, scriptoque notârunt sacra Nemesis Administrati. Et imprimis quidem biduo ante Solennia Magica adest ex Orco Genius, quem volatica de tribu quævis proprium, custoditæ suæ deputatum, habet, ac modò Magisteruli, nunc Martinetti nomine appellat: adest, inquam, & Platonis Amasiam invitat è latere Legatus, locum indicit, & horam; impedimentum vetum si adsit, excutatur: Hæpes, qui præcedant

fictum,

fictum, non cogitur: luere tamen debet socordiam, dum interim tot obruitur tædiis, tótque doloribus cruciatur, ut quietis expers, cuncta quæ agit, agat Fato præpostero, telamque Penelopes irrito labore texere se deprehendat. Hora itineri destinata ubi insonuit, mox intonat cornu cursorium præforibus paratus Rhedarius, sive dein aurigæ, sive novi Pegasi muneræ obiturus: sine mora padorem omnem exutæ, è strato sese proripiunt Lamix, unguentoque Magico, quod ex innocuo enectæ prolis inguine confectum afferunt, certas corporis partes. instrumentaq; rhedariæ ex pacto, fat liberaliter inungunt, consopitòque vel deluso per præstigias conjuge, erumpunt foras: Cerneret hanc infidentem colo per caminos avolare novam Icaridem: illam ad invidiam

Remigi- Dædali in baculo, virgâ, scopo, us. l. i. vel furca, velut molli effedo, fulc. 14. minis instar, rapi per aëra: obstupesceres, ut hæc calcaribus segenem urgeat hircum; illa prehenfis auribus, vocèque alacri grunnitentem animet porcum; alia in tauro, Europæ æmula, tranatet sine reme aëreum pelagus: cunctas videres, aurigante dæmone, cæcisimè devehî ad ludum, ut ipsæ ajunt, bonæ Societatis, ibique mollior deponi coram hircò in circo. Locus iste plerumque illustratur accenso igne, sed ut plurimum retro, & horrida: sublimis in so-

lio visitur conventus Stygii Præsides, & in forma quidem horrida hirci, Suis, aut Cerberi, ut vel ex Præside nôsse queas ventum. Mox cultum exhibituræ latreviticum, propius ad olentem Majestatis hircinæ Thronum accedunt: nunc complicatis manibus supplices, nunc stantes obverso tergo, nunc jactis in altum cruribus, candelas piceas in manibus tenentes, dignum hircò homagium præstant, dum probrosa caudato Idolo insigunt oscula, in signum præposterræ non minus, quàm turpissimæ servitutis. Tum sacrificiis, quibus magis sacrilega, etsi vellet, instituire non posset Orcus, datur initium. Sunt, quæ offerunt umbilicum occisæ prolis: sunt quæ maleficiis tabescentem aræ imponunt Sobolem: sunt, quæ plus quàm Scythica feritate necant vivas, e-nectas concremant, redivivo Moloch perfidissimæ in Orbe Gentis holocaustomata renovaturi. Sed parum foret, si in mortales essent solummodo impij, nisi etiam in ipsum DEUM forent sacrilegi: sunt, qui Evcharisticum pignus, quò nihil divinius habet Æther, ad pedes hirci projiciunt, pro seclum mille ludibriis, atsq; diabólico proculcant. Sunt, qui non horrent ipsam hitare spumantem in mari venerem: sed horret calamus exarare, quæ mortalium fex scelestissima non erubescit hic perpetrare. Aras excipiunt mentis, Ido-

lothyis succedunt fercula, ut dubites, an illa sint magis sacrilega, hæc scelestæ. Convivium præcedit benedictio, horrendis in DEUM blasphemis maledicta. Af-fidetur, comestur, bibitur: spumantes pateras, & coronatos Lethæâ mephiti cyathos ministrant Stygi Ganimedes: sub dapibus gemunt mensæ, quas sæpe lapidas, sæpe insipidas corvorum cupedias, è Megæræ culina, fuliginosi afferunt Ephebi: symposita nullo condiantur sale, nisi quem foetentibus ex stagnis eructat Cyprus: pathici vomuntur joci, & ex ore illoto spumat saliva putrida: ructus Venerei audiuntur cum risu, Paradis lites cantantur cum júbilo: & ne quid desit Impietati, saginatos ventres ad tripudia levant levissimi hospites: raucam fistulam dum ex bifida arbore pilosus animat Satyrus, ducuntur choreæ, quarum peripheria stulticia, centrum est dæmon; larvæ Amasii in circumtrahunt Amasias, saltitant hirci, strepitant Capræ, & ut præposteræ agantur præposterè, nunc obversis iavicem dorsis, nunc junctis in orbem manibus, sæpe fanaticorum in morem jactantes capita, nonnuquam sulphureis instructæ facibus, incondita exercent orgia, quæ tandem in Floralia desinunt, iisque sceleribus complentur, quæ à calamo Christiano etiam memorari vetat Gentium Doctor. Denique ultimò coronant hircum,

& sua quisque, à proximis patrata tripudiis, deprædicat scelera: magis execranda laudantur uberius: minus atrociam atrocius castigantur, ut appareat, quanta vitii debeatur gloria apud scelestos. Interim dum in flammis abit, flammis dignum hirci archetypon, distribuntur venefici cineres, & publicato Pseudothei decreto his verbis: *ulciscimini vos, alioquin moriemini*, ad sua omnes vel redeunt, vel revehantur: hirci subia recalcitrante, & ad sacratæ campanæ sonitum perterrefacto, suas in simeta excutiente Icarides, dignò utique peregrinationis ejusmodi terminò. Et hæc extracta è præcipuis Areopagis Europæ, quot confirmata sunt testibus, tot authenticis refutata sunt testimoniis, quæ sibi phantastica fingunt Sagarum orgia, Authores si non fanatici, certè ipsismet Magis magis phantastici.

LEUC: Prolixius ista, si quid curioso Philosopho potest esse prolixum, Scrupulus superest, quem mihi fecerat mox in exordio discursus. Dixisti, nihil Magiam posse in Naturæ statuta, & ordinem. Revereor assertum hoc, quia tuum: & mihi sufficeret Pythagoricum $\epsilon\phi\alpha$, si Discipulum me mallet, quàm Sophum: sed quia hujus proprietas nihil credere, cuncta scire: age, nihilne Magia contra naturæ leges, & ordinem? *reclamant unanimi calculo experimenta,*

quæ

L. 6. cont. Cels. quæ passim historici Annales. Pythagoram in duabus Urbibus, eodem tempore fuisse conspectum, Origines Author est: Stryges, catorum specie, clausas ingredi januas, penetrare tenues rimas, experientia testis est, utinam non toties occulta! taceo, quod Domitiani oculis se se subtraxerit Apollonius apud Philostratum; quod Gyges, fictitio tectus annulo, latuerit apud Tullium Ciceronem. Sileo paradoxas metamorphoses, quibus corpora transformant in alias species, oculato teste Ovidio:

*Hanc ego nocturnas vivam volitare
per umbras*

Suspitor, & plumâ corpus anile tegi.

Et ista non infringant principia Physica? ista non infringant Naturæ leges? nec perturbent Universi ordinem? multapetis, si à Philosopho hic fidem petis. MEL. Nihil peto, quod fidem superet, ratione physicâ suffultam. Ni enim hac nocte Morpheus tibi porrexit Lethen, scies, quæ à me heri principia. Nempe, quod, quæ vires naturæ superant, infernalis Ludio fingat, non faciat. Quod si visus, gemino simul in loco, Pythagoras, visus est esse visus, non fuit: nam alterutra Civitas per phantasticam illius speciem est delusa. Iisdem ludibriis fallit Stryges: non enim hæc rimas penetrant, vel clausa ostia, sed orci Genius præcedens tam latenter hæc aperit,

ac claudit; fenestras corporis earum capaces, dexteritate tam celeri movet, ac removet, ut facile intromittat hæc scorta putida, quæ ejusmodi catos se falsò judicant induisse. Nec invisibile reddit corpus, sed veriore physicâ non visum. Nam Apollonium vel celerimè transtulit, vel interposito corpore, aut agitato aëre visivas species impedit, ne adstantium oculis illaberentur. Denique & metamorphoses illæ meritò Nasoni, fabularum ejusmodi Architecto, sunt adscribendæ. Ut ut enim diffiteri nec velim, nec possim, quod præstigias similes non rarò veri comitentur effectus, ipsa tamen metamorphosis delusoria est, ac inanis. Nec desunt histrioni Stygio media, quibus nunc repræsentet Camillam, picæ schemate, volitantem per aëra; nunc exhibeat Magum, lupinâ tectum effigie, irruentem in caulas, ac miserabili strage in innocuos furentem greges. Nam sæpe verum corpus substituit, motis intereâ Sagæ humoribus, ut atræ bilis excessu lupini affectus animum occupent, quod symptoma Machaones Lycanthropiam appellant. Non nunquam, absente Mago, & in specu absconditâ soporato, ipsemet Cacodæmon, hæc ex aëre sibi corpora format, ac induit: non rarò Lamiis suis ipsas ferarum exuvias circumdat, & aliquando ex pacto sic aëreâ vestit belluarum effigie

figie, ut membra membris, quantum patitur analogia, aptè accommodet: hinc nihil mirum, si verè faucias reperiamus in illo membro, quod in ferino corpore ictum exceperat, nam leviter cessit circumpositus aër, sicque vulnus humano corpori postmodum inhaesit. Quòd si tamen delusæ Strygis abesset corpus, fauciatum à dæmone in illa parte, quam in ferino corpore scit vulneratam. Neque patrocinator Metamorphosi Physicæ Nabuchodonosor: nam præterquam, quòd DEI Digito debeatur hoc paradoxon, verior tenet Philosophia, figuram humanam tantum ex parte degenerasse in belluinam, sic verò humorum temperiem, sensusque internos, bovi factos analogos, ut bruti instar incederet quadrupes, vesceretur fœno, homines fugeret, degeneretque sub Dio miser: effecit tamen divina Virtus, ut subbelluinâ hac indole rationalis anima perseveraret.

LEUC: Minuisti scrupulum, necdum tamen sustulisti ex toto. Si Magia nihil in leges Naturæ, quo pacto, absque penetrationis compendio, ex ore hominis sæpe eiecit, quæ in corpus immittere per leges Naturæ minimè licuit? memini, cum Dilingæ me adhuc puerum excolerent Musæ, fuisse Sodalem, familiarius mihi notum, qui nunc eruçtabat calcaria integra, saxa grandia, cultros, & emua-

ctoria: nunc evomebat frustra vitrea, clavos, & acus sat grandes, spinas, pilorumque globos integros; aliæque ejusmodi, quæ deglutire ipse Cerberus formidaret. MEL: Est hæc mira maleficii hostilis potentia, quæ nec unum jam fatigavit Philosophum. Sunt, qui minora hæc instrumenta, dilatatione pororum, & organi extensione ejici posse existiment: sunt, qui putent res grandiores incisione corporis subtili sic intromitti, ut demersos somno nec ipse dolor advertat: neque superat Chirurgiam Stygiam ista pericia, imò nec illam latent medicamenta, quæ vulnus sic consolident subito, ut ne quidem appareat cicatrix. Aliis præplacet, eam Archimimo malefico attribuire virtutem, qua solidissima quæque non modò possit in minutissimas partes dividere, sed divisa mox denuò reunire, & eâ quidem subtilitatis promptæ induttriâ, quæ humanum oculum non solum fugiat, sed & fallat. Me quod atinet, à præstigiis non semper immunem hanc, reor, experientiam. Nam potest dæmon sic illudere sensibus, ut egesti humores esse cultri appareant maxime si subito evanescant; vel quod veritati convenientius, potest verissimos cultros, occultâ virtute, in os ingerere, & mox apertâ egerere, quæ omnia panurgicæ Stygicæ sphaeram nec exceduat, nec superant.

LEUC:

LEUC: Superfunt alia, quæ Cacodæmoni prærogativam adstruunt supra Naturam. Nōrunt tribunalia Nemesis, scelerum vindicis, quōd Fœderatos expa-cto, adamantis instar sic sæpe induret, ut inter equuleos læti, inter mortis tormenta immoti imbellem exprobrant ferro aciem, si minus insensibiles, ad minimum insensati, & doloris omnis expertes. Nōrunt Martis Alūmni spurii, imbelles vappæ, se stabilitō cum Orco fœdere positos extrateli jactum, & Achille magis invulnerabiles. Et quid ad ista Philosophica Circe? quo modo solvit hæc paradoxa, ut tamen salvet Naturæ Jura, nec dissolvat statuta? **MEL**: Prætergreditur non rarō dæmon Naturæ leges, utut nullam transgrediatur. Hæc à dolore immunitas, originem sæpe trahit à pharmacis, opio, solano, & aliis, quibus humores turbat, soporem conciliat, nervorum origines obstruit, sensus stupefacit, sensationemque impedit ipsa etiam Ars humana. Certè Cardanus est Author, quōd ab Empyrico quondam Gallo sibi exhibitus lapillus, cui cum acum ingentem affricuisset, nullo dolore brachium penetravit. Et nunquid erit difficile Botanico Stygio, ejusmodi lapillos, vel herbas conquirere, coctōque per Megæram medicamento, paradoxum suis induere stuporem? hinc falluntur insulsæ

Lamiæ, si hanc virtutem cineribus, inguini infantis, ante baptismum e-necti, deglutito apum Regi, vel alligatis corpori membranulis, cum certo characterum genere, aut etiam susurrato malo carmini tribuant. Falluntur Mavortis probra, si se vulneribus exemptos putant, eò quōd arma certo ritu incantent: sacrilego ausu Crucifixæ imaginem compungant, vel si perripta quædam ferant, characteribus Magicis insignita, vel si orationes deblaterent, quas insignitas *magnis*, ut loquuntur, *DEI nominibus*, Divo Leoni, vel Carolo Magno blasphemio mendacio tribuunt. Falluntur, inquam, nam hæc signa sunt tantum pacti scelesti indicia, quibus positus ex Medæ pharmacopolio Stygia applicat medicamenta, aut per assistentiam ictus excipit intentatos, aut aliò divertit, aut per impulsum contrarium hebetat, sicque efficit non vulneratos, minime tamen invulnerabiles. Sensit hoc *Del Rio*. ille Philosophus, qui cum interula *l. 2. disq.* Magicâ, variis notis inscriptâ *Mag.* (quam *inferni camisiam* vocant) *Q. 21.* fretus, audacter se jurgiis immiscuisset, sæpe ictus non sapiit, quia nunquam saucius, dum tandem inter symposia, minimo vulnere corruit interemptus: nempe DEO frangenti fidem, jure fidem Styx frangit eidem.

LEUC: Eodem in foco Magiæ Stygio succos excoqui, reor, quibus

quibus sopores inducit hic Morpheus, ultra sæculum diuturnos: quibus roborare hominem possit, ut in ediam longissimo tempore perferat: imò quibus etiam in primam quis redeat Juventutem.

MEL: Sopores ævo longiores quod atinet, nulla premit huc difficultas, cum naturali virtute id fieri posse docuerit, discussa jam alibi Morpheï virgula. Nec de inedia, in multos menses continuanda dubium suppetit. Cur enim ignoret dæmon herbarum virtutes, conservando vitæ vigori accommodas? certè nostro etiam tempore, conservatam novimus, è devoto nimium sexu, Thymaturgam Vatem, quæ aromaticâ quotidie pikula, à larvato lucis Angelo pasta, in biennium sine cibo vitam extraxit. Cur præstare is nequeat per solertiam, quod præstari posse intelligit per Naturam? profectò, si qua fides Historiarum, apud Indos herbam est invenire, *Coca* nomine, quæ famem pellit: circa Boeream apud Indos herbam colligunt Scythæ, gustatu prædulcem, qua ore retentâ famem, sitimque non sen-

tiant. Puellam testatur Justinus,

l. 13. c. 24. ultra undecim annos cibi nil admisisse: alia Authore Cœlio Rhodigino, folius aquæ haustu, expers cibi, vitam protraxit. Imò, ut dixi, testis est ipse Philosophus, fuisse hominem, qui totâ vitâ cibum non sumperat, Sole tantum, quem continuò spectabat contin-

tus. Quæ si vera: ut vera suadet certa urforum, gliriumque inedia, non habebit spartam difficilem Strygius Mæcenas, ut absque alimentum impendio, suis vitam protrahat alumnis. Illud altioris indaginis, an temporis præteriti reparare vigorem, ac restituere Senem Juventæ possit? sunt, qui Poëticæ licentiæ adscribant, quod Ovidius de *Æsone*.

Barba, comaque

Canitie posita nigrum rapere Colorem, 7 *Metam.*

Pulsa fugit macies, abeunt pallorque, siusque,

Adiectoque cava supplicantur corpore ruga,

Membræque luxuriant. Æson miratur, & olim

Ante quater denos hunc sereminiscitur annos.

Alii contra intra naturæ limites, virtutisque Angelicæ sphaeram, hanc esse judicant metamorphosin. Percipe, quibus illi Thesin suam columnis firment, ac fulciant. Juventutem Aquilæ renovari nemo negaverit, nisi qui Psalmistæ Regio rumpat fidem, qua cecinit: *renovabitur, ut aquila juvenescens sua*. Imò & vilissimis animalculis hunc à Natura favorem non denegari, fatetur Peripatus, cum serpentes, exutâ leberide, novam induere juventutem, hæc oculis videt, ac stupet. Cur ergo hujus beneficii spem homini Hebe Noverca præciderit? absumpta fortè.

forte vis omnis per imprudentiam Ganimedis, qui pharmacum aded salutare, à Jove mortalibus missum, serpeati propinaverit ebibendum? Et sanè lateat nos ista virtus: multa Angelicæ menti sunt cognita, quæ tamen incognita humanæ. Sed quid dico incognita? ni enim historicam fidem, uno verbulo, malignè jugules Lacon, habebis testes, qui huic veritati non modò suffragium ferent, sed ad ejus Aram & gradus, & canos, velut anathemata fidei suspendent.

Sagunt. Monstrabit Hispania Abbatissam, *Nier. l. 8* anam licet annosam, cui subitò

c. 9. renati dentes, cornæ mutatæ canitie nigricantes, rugæ depositæ, facies florida, & rosis picta, adeb ut inter juvenes seniozem se videns, & juniorem, præ pudore quæsierit latebras. Et ipsa India Nestorem proferet, ter senem, & juvenem, nam post sæculi senectam ter illi reffloruit juvenus. Ibi gem, ubi nullæ visuntur urnbræ, homines annos explent centum & triginta, nec tamen induunt senectam, sed medio ævo emoriuntur. Sic constat, ante Orbis naufragium in cataclysmo, homines superasse

Petrus annos nongentos. In novo Orbe *Chieza* geminam Insulam detectam ajunt, *bist. Per.* uni Bonicæ, alteri Lucayæ nomen *c. 41.* dant Incolæ, in quibus fontes est *Nier. de* reperire, quorum aqua haerentibus restituit denud juvenem. Imò

Ear. l. 2. in lacu Mommonico Aoreali, duas *c. 1.* insulas aperit Natura, supra Nataram propemodum prodigiolas:

nam majorem nulla ingreditur fœmina, quæ non illicò moriatur morte; experientia in animalibus quoties capta, toties confirmata. In minori verò, cui *utventium* Nomen, Mors fugit etiam invitos: sic hebetata hæc mortis spicula, ut hæctenus neminem vulnerarint. Corripit tamen incolas senectus, & turba morborum pedissequa, quos si, abjectâ salutis spe, lethales judicant, cymbæ imponunt ægros, in aliam Insulam devchendos, ut dolorum simul, & vitæ finem inveniant. Non commemoro arbores, quot annis senes, & è senibus juvenes: non cadavera aromatibus condita, quæ licet putredini magis obnoxia, quàm vivorum corpora, à luce tamen tabificâ ævum immune exigunt. Id solùm colligo cum hujus Sententiæ Ephoris: si fide probabili constat de hujus effectu virtutis vel saltem non multum ab similibus etsi ipsa virtus nos lateat cur illam divinare nequeat Ariolus Stygius? quæ chymæra in pharmaco. quod humidum radicale restauret, senectæ temperet ariditatem, corrupto succo meliorem sufficiat; colorem crinium mutet, cæteraque suppleat ad tempus? equidem apertis oculis nullâ video coruam, quibus Naturæ leges infringeret Hircocervus. Nec mihi oggeras, sic vitam homini denique perpetuandam, quod jactabat Thraso ille Ægyptius, quem pridem Galenus

jam debellavit : nec , inquam , hoc mihi oggeras , nam Admeti bobus , & ipso Aurigâ Hercule foret opus , ad extrahendam ejusmodi sequelam. Dixi , hæc supplenda ad tempus : nam sensim sic fatisceret Naturæ vigor , ut reparando non superessent remedia , quod ipsum de Paradisi pomo plerique asserunt Authores.

LEUC: Superest , ut quid tandem in hominem , animamque corpori conjunctam , Magia possit , pro discursus complemento edoceas. MEL: Dabq̄ epitomen. Sensus mille ludibriis fallere potest infernalis hic Ludio : nunc enim spiritus excitat , phantasticas ideas perturbat , ut videre te putes , quæ minimè vides , apertisque oculis æcum te fatearis. Nunc sensus interni quoque commover organa , ut variæ sese levent , tentationes ; hinc etsi philtis cogi nequeat voluntas , potest tamen Alastor Stygius sic turbare facultatem phantasticam , concitare humores , inflammare interiùs membra , ut admodum tentationum illecebris , veluti totidem machinis quis lacessitus , cæstro quodam libidinis divexetur : quòd si in super Prociæ Stypon continuò phantasiæ oggerat tentator ; si quæ digna amore exaggeret , quæ indigna callidè occultet ; vel si in isto rerum articulo , accedat Amator maleficus ; si pifectur in turbido , suetisque artibus iteratos tentet assultus , quid mi-

rum , si permittente Cælo , Arctoturiis oppagnata , tandem lamentabili Fato & expugnetur ? potest secundò memoriæ vires vel augere , vel diminuere : nam subin adjuvat remediis physicis , ut Podalyrius ; vel opportuna suggestione , ut Archimimus ; vel artificio , & præceptis , ut Archididascalus : subin ab ipsa organo repellit noxia , proficua applicat , sicque roborat cerebellum , ut quam fortiter ideas retinet , tam fideliter rursus reddat : subin contrariis omnibus vires memoriæ atterit , Lethæamque inducit oblivionem. Sed & aciem intellectus , pari Fato , vel acere potest , vel hebetare : si enim ex organo vitio nascatur stupor , purgando spiritus , crassos depellendo humores , cerebrum perficiendo , acumen intellectui dabit , & ex trunco ingeniosum sculpet Mercurium : contra , si Cælum conniveat , humorum crassitie , spirituum imminutione , antiquas facillè immittet tenebras , aut organi attritione stupidum formabit Arcadem , vel Magicis pharmacis , de potestate magis dejectum , in morocrophii ergastula compelleret. Sunt , qui suggestione celerrimâ , doceri scientias velint ab hoc Orci Magistro : sive deinformâ visibili se sistat Instructor ; sive formatas in aëre ideas obijciat oculis ; sive locutione etiam internâ intellectui non tam illuceat , quam illudat. In eo convenit inter

ter

ten Authores, voluntatem à despotica Magiæ tyrannide semper immunem. Per objecta allici potest, non tamen trahi: per visiones phantasticas, sensusque interni commotiones inclinari potest, non cogi: Domina est, nec nisi volens. Constringitur vinculis, trahiturque in servitutem. Imò cuncta, quæ hucusque de Magiæ potestate in medium attuli, sic intellexeris, spero, ut illa proponit intelligenda præfixum discursui Symbolum, Dixi, & repeto illam Melisilui gnomen: latrare potest hic Cerberus, mordere non potest nisi volentem. Constrictum tenet Mollusum hunc Stygium Dextera Omnipotentis; nam *potis illa ligare potentem*: hinc, *quàm multum ille potest, tam nihil ille potest*. Patimur tentationes (*nam ita placitum est coram ipso*) sed tantas, quantas potest nostra ferre fragilitas, non quantas valet inferre Stygis potestas. Veritatis hujus certos omnes nos voluit Divina Providentia, dum non modò probis, sed etiam improbis hoc misit Autographum, manu Apostoli exaratum: *fidelis est DELIS, qui non*

1. Cor. 10
v. 13 *patietur vos tentari ultra id, quod potestis: sed faciet etiam (modò velimus) cum tentatione provensum.*

LEUC: Suo, reor, id que calculo roborabit D. Gregorius, quem huic discursui thymaturgum præesse jufferas. Patro-

num. MEL: Non falleris: & *Ex Suriv.* quia sponte jam sium porrigis, dicam, quas hic Sophus in Perilpato quondam, à debellata Circe, adoras tulerit. Põntus Euxinus huic Philosopho vitam dedit, Patriæ reddidit vitæ Fructus, famæ splendorem: natalis illius civitas, natales traxit à Casereo Stemmate: nam ob suis amoenitatem Neo-Casareæ nomen acquisivit à Casare. Jam in infante Natura suum partum obstupuit, quia thymaturgum: nam nihil in puero vidisses puerile præter atatem. A teneris ab iis abhorret, quæ deperire solet Juventus: nil equi, nil venationes, nil ludii, sive delicia in Gregorium poterant, quia crepundia: aded mollem animum firmarat virtus. Sed, quod nostro tempore fors paradoxum, etiamnum Ethnicus, Nutrici geminæ consecravit Juventam, Sapientia, & Castitati. Ab his Philosophiæ subin commissus, tam felici Progressu, ut quæ valis Magistra erroris, huic Christianæ exiterit Mater Religionis. Mudlegimus de illo elogium, quod præter maculam Originalem, nil fordis attulerit ad baptismum. Quid ergo mirum, quod à fordibus lotus, & per baptismum magis lavatus, etiam alios lavare cœperit Christianus? Alexandriæ Egypti frequentabat Peripatum; placebat Philosophia, sed displicebat Philosophorum vita; videbat geminam suam

suam sperni nutricem Sapientiam, & Calliditatem: videbat, & dolebat, à Philosophis, in turpi otio, non celebrari, nisi continua Sabbatha, & dies Veneris. Refutari statuit hos errores suo exemplo: sic studuit, ut citius Jovi fulmen, Herculi clavam, vel Homero versum subtraheres, quàm huic librum, severioris Minervæ spoliū: sic studuit, ac si studeret pro omnibus: nam in hoc uno colligebat industria, quod per otium perdebat in cæteris. Sed & studio junxit virtutem: tantâ vitæ præluxit integritate, ut Alexandri Philosophi in illo sua cernerent vitia, eò quòd cernerent in illo nullum. Sed cum nihil proficeret vitæ exemplo, statuit rem aggredi verbo, ut esset potens, verbo simul, & opere. Acriter ille, nec sine lixivio, sæpe lavabat fordida Sophorum colloquia, morésque colloquiis sordidiores. Habuit res ista malè hos malos Philosophos: habuit pejùs, malorum Authorem, pessimum dæmonem. Fabam cudit Stygiâ Magiâ dignam, sed quæ Talionis pœnam Authori. More suo, in docto Sophorum circulo, disputabat Gregorius: cum ecce quarta ex Orco Furia advolat, infame Scortum, ut de scelere Innocentem infamet. Petit illa, sine fronte, à Gregorio commercii lascivi stipendium. Hic obstupescere omnes hanc insolentem proterviam; so-

lus Gregorius, quasi alium infamia tangeret, non moveri, pergit cœptum urgere discursum, indignum Philosopho ratus, si discurrendo cum sanis, vel verbulo ad insanam excurreret. Sed oblatrat canis maledica, magisque effrons, & strepera, pudoris pretium non jam postulat, sed majori tumultu expostulat. Tum denique indignari omnes, solus Gregorius sine motu, hæc modica Familiari suo in aurem: solve nulum molestæ soboli, ne studia turbet, doctâque perturbet colloquia. Dictum, factum: recepit illa malitiæ pretium, sed & pretii recipit malitiam: nam mox à Dæmone in pœnam pretii obfessa, liberari non potuit, nisi cantatâ palinodiâ, & quidem Exorcistâ Gregorio, qui in uno miraculo se demonstravit multiplicem Thaumaturgum, quia nempe superiorem infamiâ, oti expugnatorem, domitorem dæmonii, & quod omnium maximum, victorem mulieris, dæmonio pejoris, quia lascivæ simul & calumniatricis.

LEUC: Imò, nisi tuus me fallat discursus, de thaumaturgo isthoc Philosopho id jure dixerim, quod de Malachia Mellissus: inter tot, & tanta Miracula, maximum Miraculum, quod fecit, ipse fuit. Utinam in me quoque exereret vim thaumaturgam, ut, eliminato otio, & ego, & mihi similes Sophi, essent tandem Philosophi,

losophi, volo dicere, Sapientiae Candidati! *MEL*: Modestiam probas, quia de te solus tu adeo demisisti. Id tamen non possum non tibi confidere sub rosa, *Veternum*, & *Philtrum Philosophorum plerumque fascinum*. Sopiuntur veterno, ut Sapientiam negligant; corrumpuntur philtro, ut dese-

Serm. 8. rant integritatem. Hæc Hydra in *Purif.* Magiæ biceps, quam ut debelles,

B. V. Gregorio opus est, sed thavma-

Idem l. 1. turgio. Age, quis fando enume-
de Confid. ret infandas strages, ab otio nun-

quam non Peripato illatas? interroga, silubet, Mellifluos, & otium dicent tentationum colluviem, summam mentis malitiam, malorum omnium sentinam, mortem animæ. Dicent Dæmonis januam, qua illicitas cogitationum illecebras, etiam purissimis mentibus instillat. Chrysostomos con-

Hom.

16.

Ser. 16.

non modò partem, sed causam totam, omnisque mali radicem: nam, Augustino Interprete, per otium accendimur ad luxuriam, animamur ad superbiam, ducimur

Apud En- ad Mundi gloriam. Omnium,
gelgr. quot quot in Prytanéo aluntur So-

ro. 2. in phi emeriti, exquire sententiam,

Domin. & otium dicent Naturæ pudorem,

Sept. 5. 1. sentinam familiæ, hostem Artium, ignorantiae Magistram, Genitricem inopie, curarum prodromam, ingenii noctem, morborum fomitem, animi lethargum, pudicitiae pestem, virtutis exilium,

vitiarum hospitium, temporistineam, dæmonum præsidium, animæ proditorem, terræ probrum, Cæli dolorem, Numinis odium, hominis vivi sepulchrum, mortui barathrum. Quid addam exegei huic, sine addito prolixæ? illud, quod addit constans experientia, otium esse luem Peripati contagiosam, Professorum tormentum, Discipulorum excidium, quod Christi vineæ tot eripit Plantas, quot plantat Iolia, sterilesque prognerat urticas: *transvi Provi. 12.*

per agrum hominis pigri, & ecce! v. 30.

totum repleverant urtica. Illud

addo, quod addit Doctorum An-

gelus Aquinas, otium esse diabo-

li hamum, *Bonne-* cuius tale illicium, *sons in*

quod omnia alia illecebrarum ge-

nera comitantur. *vita 7.*

Martii.

LEUC. Superi! quale mon-

strum, Gorgoneo suppar, Cer-

berique è spuma pullulans, tu mihi

in otio adumbras? jam non miror

in thavmaturgo Gregorio tantum

otii odium: scivit nempe Nutricis

geminæ, quam à cunabulis coluit,

supremam perniciem, *Sapientia*

scilicet, & *Castitatis*. Capiò scæ-

rus mirabile, quòd inter se habent

Sophorum vitia, & virtutes: quip-

pe memini illius parænesis, quam

ipse mihi ad Philosophiæ meæ ex-

ordia: fuge otium, ajebas, si vis

habere remedium contra Cupidi-

nis tela, quæ non nisi industriæ

clypeo repelluntur. Luxuriam

scito sobolem, cuius Mater est

otium

onum, Pater diabolus, conjugii viaculum, catena integra vitiorum. Contra Sapientiae soror est vitae integritas; ambae pro genitrice agnoscunt Industriam, eamque veluti filiae coronant. Tam arctum est fœdus inter profectum in litteris, ac virtute, ut unus alterius veluti mensura, atque index characteristica, quae raro fallit: nam Sophos magis industrios, notavi hactenus magis probos; & plerumque ex litteris virtutis arguo progressum. Hæc ex tuo sensu, ut videas, quantum tua verba apud me pondus, & pretium. MEL. Placet, quod ventos non pascam; si tibi loquor: & ut majus adhuc pondus addam meæ parænesi, illud tuo frequenter animo obversetur, cujus nunquam ego meminisse gemitu. En! quot non labores exhauriunt improbi, ut probos seducant? quot non molestias devorant Magiæ teterrimi Candidati, ut Pii noceant, nullum aliud petentes Minerval, nisi multorum interitum? quot non studia infumunt pravitatis hæreticæ Baccalaurei, ut errorem in solio nudentem firmant? quot non curas exantlant, Calvini Sophistæ, & Magistri Islebici Magistelli, ut pestilentia stabiliant cathedram? ipse Stygius Archi-Didascalus quid non tentat, ut omnes tentet? quid non molitur, ut Christi Regnum demolitur? quid non agit, ut omnes agat in præcipitium barathri?

nil tam arduum, quod non perumpit: nil tam sanctum, quod non corrumpit: nil tam molestum, quod non suffert? nil tam humile, quod suspicere renuit Superbus, modò nostra procuret dispendia, & per nova tormenta, nostra promoveat detrimenta. Et nos Philosophi hæc impunè? stertimus, ne hostis pedicas advertamus: dormimus, ne illius turbemus vigiliis: jocamur, ut ille ferio nos pervertat: tempus deperdimus, ut nundinemur pro lucro pessimam aternitatem.

LEUC: Et quod veterno tam noxio tu præscribis Alexi-Pharmacum? MEL: Lethale est hoc symptoma: raro profunt remedia. Nisi enim tot otii damna aurem stertentivellicent, frustra tonabit Jupiter, dissipare non poterit hunc veternum. Illud tamen hic velim advertas, *Otium negotiosum* omnium pessimum. Sunt, qui *otiosis cogitationibus* animum occupant, de quibus Salomon: *Ecd. 7. solummodo hoc invenni quod fecerit DEUS hominem rectum, & ipse se infinitis miscuerit questionibus.* Sunt, qui *verbis inutilibus* tempus terunt. His verba hæc Christus, *minimè otiosa. Dico autem vobis, quoniam omne verbum otiosum, quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die judicii.* Invenies qui *inutili opere* horas fallunt: honorum umbras venantur, divitiarum colligunt spinas, voluptatum

ptaturū siliquis inhiant: de quibus
 Regius Pſaltes: *dormierunt som-
 num suum, & nihil inuenerunt in
 Psal. 75. manibus suis.* Videbis, qui malè
 v. 6.

agendo pretioſum tempus com-
 burunt: & hi minùs nihilo fa-
 ciunt, hoc ipſo quòd aliquid fa-
 ciant: minùs otiareunt, ſi nihil

Epist. 1. operarentur: hinc non inaniter
ad Lucil. concludit Chriſtiano-Ethnicus Se-
 neca, totam hominum vitam pro-

Staplet. pemodum otioſam, dum ait: *Si
 text. 2. in uolueris attendere, magna vita*

Dom. pars elabitur malè agentibus, ma-
Sept. xima nihil agentibus, tota aliud
agentibus. Verbo ſicut Ephebuli,

qui erigunt luteas, vilia tecta, do-
 mos; qui equitant in arundine
 longâ; qui muſcas cum Domitia-
 no venantur, ſuo ſenſu Capito-
 lium fulciunt, utut noſtro iudicio
 nugentur, & otientur: ita omnes
 occupationes terrenæ, in quibus
 gloria DEI, vel Proximi, aut no-
 ſtra ſalus non quæritur, eſſi Regni
 negotiis, & Imperii curis annu-
 meres, Divino oculo nugæ Ange-
 lis ſomnia, Sapienti cuique inane
 otium videntur, & iudicantur.

LEUC. Perſuades, ut rele-
 gato ad umbras otio, totis viri-
 bus me Palladi conſecrem: ſed
 quia multi currunt, nec tamen
 accipiunt bravium, trade metho-
 dum currendi bene, volo dicere,
 Artem proficiendi doce in litterariâ
 palæſtra. MEL: Docuit hanc
 ſuo exemplo D. Gregorius Thav-
 maturgus, dum, Caſtitate Duce,

ac Comite, ad Sapientiæ culmen
 feliciter non minùs, quàm veloci-
 ter eſt eniſus. Illud tibi hic obi-
 ter in aurem: *absque virtutis bu-
 jus amore, ſpecialis in litteris pro-
 fectus ſperari nequit.* Theſis

iſta ſtat ſub Ajacis clypeo, majo-
 rique robore firmatur, quàm ut
 illud infringere valeat mollior Epi-
 curus. Crede æternæ Sapientiæ

id conſtanti: *quoniam in male-
 Sap. 1.*

*volam animam non introibit Spi-
 ritus Sapientia, nec habitabit in
 corpore ſubdito peccatis.* Crede

Sapientiæ D Interpreti, Auguſtino, *L. de ver.
 quòd ad veritatem percipiendam Rel. c. 3.*

*nihil aequè impediatur, quàm vita
 libidini dedita: imò ejuſdem*

crede experientiæ, ne credere cog-
 garis tuæ: ſic ille de ſe ipſo: *ex-
 balabantur, ait, nebula, ex limoſa l. 2. Conf.*

*concupiſcentia carnis, & obnubi-
 c. 2.*

labant cor meum, atque ingenium.
 Crede rationi: nam vitales ſpiri-
 tus, qui nutriunt ingenii vigorem,

morbo erotico corrumpuntur:
 hebetatur ingenium, debilitatur
 memoria, phantaſia confunditur,

judicii vigor abſumitur, & debili-
 tatur. Crede Medicinæ Oracu-
 lis, quæ docent, hoc morbo ge-
 nerari pallorem in genis, in fronte

maciem, in corpore tabem. ma-
 niam in mente. Crede demum
 experientiæ: nemo hominum ex-
 perientior Salomone, & tamen

ſic tandem inſaniit, ut *ſtultiffimum*
 ſe ipſe agnoſceret, & fateretur:

vis ſcire, qua via? nempe *depra-
 vatum*

Reg. II.

Pp

uatum est oor illius per mulieres.
 Alium legimus, quem ad mania licentiam jam jam promoverat Cupido: huic cum Podalirii solvisset cranium, apparuit cerebrum, imò non apparuit cerebrum, quia actu libidinis penitus consumptum. Vis plura? novi ego, & utinam non novissem! qui velut Aquilæ inter suos, ingeni per-spiciam, tenuere primatum: sed nempe tam diu primi, quam diu casti: ubi repudiata Pallade, amplexati sunt stercora; ubi Virgines exosi Musas, his sordibus se inquinant, mox hebetari ingenium, mox totidem gradibus à litterario profectu deficere, quot se se passibus impudicitæ immerferunt. Margarita nempe est Sapiencia, sed quæ porcis non conceditur, nec in volutabro sordium reperitur.

LEUC. Si Sapienciæ Candidati tot à philtris incommoda hauriunt, oportet us à virtute Angelis agnatâ, totidem trahant emolumenta. MEL: Ita est, à contrariis fluit hoc argumentum. Nam vitæ Puritas cerebrum, quod ingenii sedes est, temperat, spiritus vitales conservat, concupiscentiam domat, mentem tuetur serenam, sicque promptum, ac perspicax reddit ingenium. Hinc est, cur nemo facilius, scientiis ominuerit, quam qui simul castitate excelluit: DEUS enim, Augustino Interprete, non nisi *mun-*
da corde verum scire voluit,

in Soliloq.

Lustra si lubet, ephemerides Scripturæ sacras, & veritatis hujus testes invenies, non tot, quin plures. Nunquid inter sacros Vates eminuit Daniel? & virginitatem fideliter coluit, & constanter. An non inter Patriarchas Joseph intelligentissimus? sed quamdiu castus: post Hymenæi Sacra conticuit sacrum hoc Ægypti Oraculum. Nónne inter Evangelistas Joannes Aquila, Paulus inter Apostolos Cherub, inter Doctores Thomas Angelus audit? sed & hi Virgines erant, & plus Puritativitæ, quam suæ industriæ scientiam adscribere. Felix, nil dubita, ibi erit studiorum successus, ubi Castimonia erit Magistra: Revelante Cælo veritatem hanc didicit, inter Sophos illustre Nomen, Gregorius Nazianzenus: hic, etiamnum in Peripato Adolefcens, dum miro scientiæ desiderio æstualet, fluctuare cœpit, de recta Sapienciæ semita: cum ecce! per quietem, duas sibi assistere Virgines, supra mortalem formam veniuit, aspexit. Hæ subin, *in vita*
 spectaculo hoc attonitum, adhortari: pergeret porò non minorem Puritati, quam litteris navare operam: altera enim, inquebant, *ex nobis sapientia*, altera *Castitas dicitur: misse sumus à Domino habitare tecum, quia mundum nobis habitaculum preparasti: hæc ubi dixere Sorores illæ totam Nazianzeni mentem. mox subière.*

265

ad Gregorius Thaumaturgus, dignus hoc nomine, quia rerum inter Sophos
 Alexandrinos miraculorum a se otium perpetuo studio, ab aliis otij sobolem a-
 movit vicia Castae exemplo. Hinc ubi studio immersum vincere tanta
 tor non potuit, à Circe aliqua vicium foreit. Sed viit utrumque
 Studij Conjuncta virtus: nam calumniarum, à depresso mox ob-
 lissam, mox liberavit, merito Thaumaturgus, quia demonum ter-
 ror, et Stygiae Magiae victor. Ex Jure.

J. Melchior Guevein sculpsit.

subiêre. Et quorsum ista? nisi ut ex hîsce tandem intelligas, vel abjiciendam Sapientiz spem, vel eam cum Castitatis studio jungendam. O si amica Sophi alerent lilia, quàm facile sibi Sapientiam conciliarent! Sorores sunt Castitas, & Sapientia, ejusdem amant hospitii Societatem. Accedit, quòd mutuis quasi obsequiis, & Puritas promovendæ Sapientiz, & Indultria Puritati tuendæ, certissimum sit adjumentum. Nisi expertus es ipsemet, experto crede D. Laurentio Justiniano: hic dum ageret ætatis annum undevigesimum (climactericum scilicet, quia Juventuti funestum ob influxus Veneris solitos) hic, inquam, adolescentiæ Fata expertus, sic de se ipso: *eram, ait, vestri similis, quarens abstanti Nature pacem, & tentationum viciorum, nec inveniebam, dum Virgo Solo splendidior, placido sic*

me affatu docuit: O Juvenis, ajebat, cur pacem querendo, per multa vagaris? quod quaris, tibi polliceor, si tamen me in Sponsam accipis: tum DEI Sapientiam esse testata, facilem assensum obtinuit. Assentire & tu mi Leucothee, Amori Sapientiz, & castus eris; imò castus esto, ut sis sapiens. Sed finio, & discursus hujus-epitomen tibi porrigo thymaturgam, in D. Gregorio Thymaturgo. Duobus verbulis ejus vita expressit, quod longo discursu exprimere non potui hætenus: nempe Gregorio similes Sophos. Thus adolere Sapientia & Castitati, ut aboleant geminas Juventæ pestes, Veternum Magicum, & Philtrum. En! quod ille Programma affigat Peripato, quo eliminat Otium, malorum omnium scaturigiam, ejusque Sectatores Philosophos Nominales.

Ex vita,

PROGRAMMA

A D. Gregorio Thymaturgo, Animarum Zelatore, Peripato affixum,

*Contra Otium,
Otiique Sectatores Philosophos Nominales.*

*Audite pigra Cobors,
Qui licet auribus longis,*

*Auditis pessimi Auditores.
Adeste; sed & abeste.*

Pp 2

Adeste

Adeste, Programma hoc legite,

Sed mox viam relegite.

Nam relegat illos Peripatus,

Quibus praeterea plurima,

Lectum nihil.

Superi! quales Sophi?

Quibus pulpitum pulvinar;

Lectus est Lectio;

Repetitores Rhonchi;

Auditorium dormitorium:

Professor Morpheus,

Sed sine virgula.

Stupescite Athenae;

Confringe dolium Cynice:

Frustra gyras in vacuo cerebrum,

Cum hi exhauriant Philosophiam.

Amphoram projice Cleantes,

Cum istis merissimum merum

Ex Castali propinent Musa.

Quibus licet semper habeat aqua,

Nunquam tamen navigetur in sicco.

Extingue lucernam sterilem Epictise

Operam perdis & oleum,

Si cum Diogene,

Omnes Philosophos invenire tu

velis Sophos.

Stagirita frustra abruptis

Somnum,

Cum hi Hefodi

Stertendo docti, Peripatum sul-

ciant.

Stupescant Pseudo-Philosophi,

In Necromantico Lyceo Licentiati:

Hi promptiores ad mortem,

Quam illi ad vitam:

Avidius sugunt venenum,

Quam hi veneni Antidotum:

Mille cogitant Artes,

Ut unam excogitent pereundi.

Nulli parcam labori,

Modò nulli parcamur homini:

Omne lapidem movent,

Ut fundamentum ponant

Pro Petra scandali,

Lapidem offensionis.

Et quid vos ad ista Endymiones?

Stertis, & stertendo vos ster-

nitis:

Osciatis,

Ne hostis habeat bosum,

Et caulam Christi, securius deus-

seat Lapi.

Stupescat ipsemet Lucifer.

Has dormientium tenebras.

Is diu nocturne circum quarens,

quem devoret,

Se probat peripateticum,

Vosque reprobat Peripateticos,

Quia stertentes.

Unus illius labor.

Ne laboretis:

Unicum ipsius negotium,

Vestrum est otium,

Nam semper vigilat, atque invi-

gilat,

Ut dormiat.

Sed parce labori Lucifer,

Stertendo vinces stertentes:

Nam ipsemet per otium porrigat

Oportatum tibi pulvinar.

Parce vigilis,

Non enim opus, superseminare

Zizania:

Nam ubi otia putrescunt Sophi,

Sponse nascuntur fungi.

Sed fallor!

Non stertunt, sed vigilant:

Non otiantur, sed impigre laborant.

Incumbant negotiis,
 Que magis otiosis sunt otio:
 Otiantur malè, cum nihil agunt,
 Otiantur pejùs, cum aliquid agunt,
 Quia nunquam agunt,
 Ad quæ agenda legibus adiunguntur.
 Hæc otii paradoxa proprietas,
 Quod sæpe nihil laboriosius otio:
 Sæpe nihil otiosius labore.
 Quàm multi diu, noctuque la-
 borant!
 Sed quia pro Mundo negotiantur,
 Hinc otiantur.
 Quàm multi vigilans noctes.
 Es in vacuum evacuant lampades!
 Meritò fatui,
 Quia ignes venando fatuos,
 Cum oleo operam perdant:
 Meritò fatui,
 Quia splendore spario sic se con-
 sumunt,
 Ut extinctis nil suppetat,
 Nisi fætor, & fumus.
 Quàm multi noctes ducunt in-
 somnes,
 Ut seducant, & seducantur!
 Tantus ardor est ad interitum!
 Quàm multi legunt, quæ negli-
 genda:
 Scire student, quæ melius nescire
 studerent:
 Vacant studiis, quibus utilius va-
 carent.
 Quàm multi scientia student, non
 Conscientia,

Dum appetunt scire,
 Quorum scientia parit inscitiam,
 Quorum inscitia Sapientiam.
 Adeò multa nescire, sæpe est sapere,
 Quæ scire foret desipere,
 Ut partem scientiæ sciamus
 Ipsam inscitiam multorum.
 Quàm multi vigilans noctes, dor-
 miunt dies!
 De die incumbunt libro,
 De nocte accumbunt Libero,
 Et etsi gratantes in Latio,
 Non tamen Philosophi:
 Etsi ambulantes frequenter,
 Non tamen Peripatetici,
 Minimè studiosi, quia sic studiosi,
 Volo dicere, otiosi.
 Absint igitur
 Spuria è Peripato lolia,
 Et quia otio putrescunt,
 Ociùs eradicantur.
 Absint Sophorum probra,
 Ne industriis illorum torpedo sit
 remora:
 Excluduntor, & relegantor.
 Vos verò
 Genuina Peripati Propago,
 Vestra fervore supplete multorum
 torporem:
 Vestrà gloriâ excitate inglorios:
 Dicite Ignavis,
 Cum Dii laboribus omnia vendant,
 Rudentes, & rudes
 In Peripato nunquam donandos
 aude.

ACADEMIA BRUTORUM,

Seu

DISCURSUS V.

De

BRUTORUM DISCURSU.

MELANDER. Peripatetici sumus Leucothee; hinc ambulamus. *Egrediamur in agrum, commoremur tantisper in villis: fruamur tempore. En! bucolica tibia Mantuanæ Coloni nos invitat:*

*Virgil. Nunc omnis parcuris arbos,
Ecl. 3. Nunc frondens Sylva, nunc formosissimus Annus.*

Consonat Nasonis Calliope:

*Ovid. l. 1. Omnia nunc florent, nunc est nova temporis atas,
Ecl. 1.*

Et nova de gravido palmitis gemma tumet.

Et modò formatis operitur frondibus arbor,

Prodit & in summum seminis herba solum.

Et tepidum volucres concentibus aëra mulcent,

Ludix & in pratis, luxuriatque pecus.

LEUCOTHEUS. Et quorsum invitas me hodie? in Academiam fortè Platonicam, umbroso nemore celebrem, Veris decore amœnam, suoque silentio Minervæ amicam, quam Cimon irripuit fontibus, & virentibus ambulacris in Philosophorum gratiam exornavit. MEL: In Academiam te ducam hodie, non illam quidem Platonicam, sed istam quam Pan, Pastorum DEUS, in pratis; quam in Sylvis Diana, volucrum, ferarumque Regina Philosophis erexit: verbo, in *Academiam Brutorum*, Sophorum discursu, atque decursu dignissimam. LEUC. Oremia movet Athenæum hoc novum, & paradoxum: sed quid dicent impalentes Timæo suo Platones? quid in litteratis Emporiis togati Patres, si derelicto pluteo, Urbe egressos viderint, prata virentia, &

& amoena Sylvarum umbracula pervagari? MEL. Næ tu inani metu conficeris: Peripateticorum est ambulare: Philosophorum est incolere hortos, habitare villas, & nemora, non ut orientur, sed ut commodius studeant; non ut dediscant, quæ didicere in Urbibus, sed ut melius discant, quæ per Urbis tumultuosa incommoda discere non potuerunt. Oculos immerge profundius in Philosophorum vivendi methodum, & videbis Democritum Abderitem sub Platano philosophantem: Laidem Cyrenæum non nisi docentem in hortis, quos Rex Attalus hunc in finem crexerat: cernes Palæmonem erudentem suos in pratis floridis, in quibus constructa habebant Discipuli suatuguria: obstupesces Tullium, non minus Philosophum, quam Oratorem, Academiam suam erexisse in villis, aptâ ambulationibus porticu, & umbroso nemore celebrem: cui pro majori commodo Marianam addidit quercum, & Tusculanum secessum, loca disputationibus apta, unde *questiones Tusculanae* à disputationis hoc Auditorio nomen traxere, atque originem. Omitto Anaxagoras, Xenocrates, Zenones, Carneades, Chryppos, Diogenes, Solones, & innumeros alios, qui non nisi *inter densas, umbrosa cacumina, fagos*, & docere, & discere Philosophica placita allueverunt.

LEUC. Convincent me testimonia, trahunt exempla: ambulabimus igitur disputando, & disputabimus ambulando, placet hæc methodus, quæ jungit utile dulci. Et quia de Brutis discurrendi est animus, pateat, ut tibi narrem Apologum, qui fortè solum nostro discursui, Habuere sua quondam Comitia animantes Brutæ, quorum prospero successu animata volucres, imò & mutipisces paria in suis Regnis indixerant. Gens quælibet, ritu quidem, & ambientium studiis divisa, uno tamen animo, Democratiæ pertæsa, proprium sibi Monarcham deligere fixum habebat, ratumque. Cohors pennigeræ Regni fasces, volatu venales, præter spem Trochilo deferre debuit: inter squammigeros Thetidis Proceres Delphinus: notando Scæpirum præripuit. Quadrupedes sylvarum incolæ Leonem, fortitudine cæteris præstantem, ad folium elevârunt. Sed privata, pro Gentis cujusque meliori regimine, fuere isthæ Comitia: Oecumenica hodie celebrata refero, in quibus Cartesio, vitam Brutis negantis, unanimi calculo, diem dicunt, & velut in Conditorum injuriam, læsæque Naturæ reum pronunciant: Philosophis verò, rationem denegantibus, de novitate intendunt, ac ad summum Philosophiæ Tribunal appellat.

MEL. Cartesii causam, quod spectat

spectat, decisa lis est: hunc Peripatus dudum damnavit velut Philosophiæ Schismaticum, si non Hæreticum; hoc etiam in puncto ad ipsa Bruta relegat veluti monstrum: homo non est, qui ratione non utitur, sed contra rationis apertum lumen Bruta mera dicit Automata.

Cæterum ratione careret, qui rationem Brutis adstrueret; hinc non est, cur Philosophis litem intendant: quadrupedibus Augiæ stabulum patet, non Stagiritæ Tribunal. LEUC. Accessum equidem nec petunt, nec optant: habent causæ suæ Patronos, sat magna in Peripato Nomina, quæ pro ratione Brutorum rationem totam impendunt, ac veluti pro Aris, & focis digladiantur. MEL. Nempe,

Apud Maurum ut nulla sine proco feditas, sic l.2.q.40. nulla sine Patrono fatuitas. Cum Teste Del Conimbricensibus judico, longè Rio disq. à ratione abesse illum, qui ratio-Mag.l.2. nem dat Brutis. His si fidem q.20. adstruere dubitas, Augustinum p.2. Sum inter Doctores Augustum inter-Tb. tam. roga, & opinionem hanc damnata. tr. 3. bit, velut hæreticam. Quære l.1.c.5. Eximium, & nominabit, ab omni Phil. Pe- ratione alienam, & vanam: de rip. l. 2. Rhodes dicet adèò vesanam, ut d.2. q.5. non tam miretur, quàm obstu-S.5. & d. pescat, non dedignari homines 17. q. 6. equare sibi jumenta insipientia, S.4. §.1. eoque tantùm doctiores videri velle mortalibus reliquis, quò es-sens bestis similiores.

LEUC. Ignosce, prætermo-rem Authorum convitia refers, non rationes. Ut ut tuum hac in Sententia totum me fatear, Authores tamen, quorum ingenti catalogo memoriam onerare piguit omni emotos mente si dixeris, etiam Tullium, Romanæ eloquentiæ Principem, Senecam, aliósq; quibus velut *Oraculis* thus adolevit Antiquitas, eodem dementiæ stigmati notabis. Et ut, pro meo candore, te nihil celem, rationes afferunt, experientius certis tam ponderosas, ut nisi tribus litteris omnem historiam jugules, Tyroni minimè solvendas, Veterano non contemnendas exillimem. MEL. Ponderosè tu equidem, si Superis placet. Agedum, si tantus fucus veritatem tibi obvelat, removebimus larvam, In medium affer rationum momenta, videbimus, num suus desit Peripato Theseus, qui jugulet hunc Minotaurum.

LEUC. Si voces sunt *nota Brutor. conceptuum*; si Sermo est *Mentis Frater*; si Oratio *Sonor Intelligentia*, Brutis rationem inesse, *Phil. Trismeg.* vel ipsa eorum loquela faciet manifestum. Cujusvis speciei voces, à Natura concessas, attentius *L. 3. lqf. c. 20* explora, & cum a Lactantio deprehendes, quod sua sensa & communicent invicem, & voces ritè discernant. Sic Gallina invento pifio, suos glutiendo convocat piones, clamore alio ad pastum evocat

evocat, alio congregat sub alias, & rursus diverſo, ſi advolet milvus, fugam jubet capeſſere: ſic agnus mille inter oves oberrans balatum Matris diſcerat, & anxie quaerenti occurrit. Cùm Ætiano miraberis, quòd ſicut diverſæ hominum Nationes, ita & diverſæ animalium ſpecies diverſo Idiomate utantur: *nam rugiunt leones, mugiunt boves, oves balant, baubantur canes, equi biniunt, aſini rudunt, barriunt, elephantes, oncant, urſi, gannunt vulpes, ululant lupi, gratitas aſter, glociunt gallinæ, grummiunt ſues, drenſant cygni, clangunt aquilæ, pipit paſſer, perdix carabat, coaxat rana, fremdet aper, panthera cauriſ, hircus mutis, magit lepus, hirundo triuſat, ciconia gloccrat, rancent cervi, cucurris gallus, orcant lynces, rancant trigidæ, anas tetrimis, pavo pupillat, veſpertilio ſtridet, cicada frinnit, corvus crocciat, merops zizinulat.* Quid multis? Zoopædiæ annales luſtra, & ſexcenta occurrent loquelæ ejuſmodi teſtimonia. Nunc leges, ut ad elephantis barritum, ſi fortè cecidit fallente veſtigio, certatim convolent Adjutores: ut etiam, eluſis ſemel retibus, mox de periculo edoceat adnatantes, ut jam fruſtra quempiam illo die piſcator exſpectet. Deprehendes, ut hirundo, non invitatum ſuo in nido hoſpitem fruſtra oppugnans, que-

rulis vocibus innox convocet Sedales, quæ occluſo per luteos aggeres certatim oſtoliolo poſſeſſorem iniquum perpetuo carcere damnant, & puniunt: ut paſſer effuſum in foro papulum promulgans, ſocios ad lautas epulas ſecum invitet. Quod ſi ſermones iſtos minus intelligas, crediderim enim verbò, nunquam te Ephèſum frequentaviſſe, ubi Apollonius Tyaneus hanc linguam publicè eſt interpretatus: nec audiſſe te Salomonem, a qui è ſuo evigilans a Apud ſomnio, & avium cantus, & animalium voces fertur dijudicaviſſe. *tum ad Sed leviora ſunt iſta: hominum c.3.l.3. quoque linguam animalia intelligunt, & loquuntur, b Bovem b Lud, ucertè in Bello Antiocheno dixiſſe veſtin referant: Roma cave tibi: c alius comment. in Antiocheno urgente ſe ſe re- in l.4. poſuit: non defuturum frumentum, ſed homines, qui illud edere d Plin. l.8. rent, defuturos. d Hyzna hu- c.30. manam ſermonem affimilat, non e Alianus mina Paſtorum addiſcit, quos ſub l.14.c.30. dolè è tuguriis evocatos necat, f Plin. l. de devorat. e Monedulæ, algræ 10.c.43. Hannonis præcones, ubique Dog- g Schott. minum præclamârunt, ut DEUM: Phl. Cur. Oeis èſtu è Ayrov. Sed & corvus, l.7. aff.6. f Tiberium Cæſarem, in foro h Balingen ſalutabat quotidie: hinc ubi Fa. Zoopod. tis conceſſit, ſuper ſtratum magnificè Thalamurn, præcedente ou- i Nier. l.3. bicinæ, coronis undique floribus- c.115. que viam oriântibus, per humek Aldrov. ros duorum Æthiopum bajulos l.2. Ornith- ad*

ad rogam usque delatus est, Romano Populo ad exequias turmatim concurrente, & ingenium volucris devenerante. Quid jam dicam de elephante, animalium sagacissimo? quid de Psittaco, humanæ linguæ pene Magistro? g horum aliquis Litanias integras non raro auditus est modulari: h alius Cardinali Ascanio totum symbolum, fidelitate Ephebis ætatis nostræ invidenda, memoriter reddidit. Fuit, i qui à milvo correptus in has subito voces erumperet: *S. Thoma ora pro nobis*: quibus veluti fulmine prostravit humi iniquum prædonem. Fuit, k qui è Regio Henrici VIII. palatio in Tamesin lapsus, *cymbam cymbam vel pro 20. libris* clamaverat: extractus à quodam, cum peteret mercedem, Psittacus Regi, *dare solidum nebuloni*, re-

l *Cædem* in spondit. l Leonem Basilii Imperatoris Filium, & à carcere, & **m** *Parado-* à morte liberavit ille, dum in *sa. Phys.* convivio, lætis hospitibus, son *Christoph* lus gementi similes exclamaret: *à Costa in* *Ὁ Κύριε Αἰὲθ, Ὁ Κύριε Αἰὲθ* *h. Ind.* m Fidelem hero, non Domine **o** *Plin* l. 8. se se probaverat ille, qui Argum vigilem egit in absentia marito: linceis oculis observabat hanc fidem, cumque aliquando cum Matronis aïis clanculum convivaretur, redenti Domino & ferula, & nocula prodidit; quin & ipsissima verba retulicæales garrula. n Elephantem quod atti-

net, Indico idiomate quemdam locutum ferunt, & ad quæsitæ respondisse non minus celeriter, quam prudenter. o Ajax ille Regis Antiochi, flumen trajicere veritus, promisso gloriæ principatu mox in fluvium ruit, palmam præripuit, relicto ad littus æmulo, qui non tam inediâ, quam pudore amissæ Victoriæ periit. Illud mirum, quod hæc verbis Nierenbergius l. 3. c. 12. memorat: *Elephas furorem Veneris annum non reprimat citius, quam proposito per Magistrum exhortantem dedecore. illum animalium Regem, Sapientiam vincientem Platonem, Salomonem Prudentiam, illum ad indignas sedes, & ludibrio dejici? quem hominibus, quem aliis Brutis fore sensum, si viderint Elephantem, cui thus adoleverant Druidæ, turpissima sudari voluptate? vinceres casa tela. Cupidinis, imperaret amori, sic famam immortalis, sic Scipionibus, sic Alexandris parcerem fore.* His curantur Bruta, utinam & miterentur homines! MEL. Grates tibi dicerent Bruta, si loqui possent, tam egregie peccatorâli: sed salsus hinc respondebo succinctius. Probant allata, *Arist.* Brutis inesse vocem, sed non sermonein: hic enim Stagiritæ teste, *Politic.* *solius hominis est, utpote rationis index, & mentis Interpret.* Quod si has voces locutionem appelles, linguam eorum loqueris, quibus & Echo, & Nestor Alberti

M. locuta dicitur, locutione sci-
 licet analogicâ, quia à principio
 extrinseco proveniente. Cate-
 rûm uti guttur variare clamores,
 sic eos discernere, & aures pos-
 sunt: in multis accedit Ars Ma-
 gica, velut in Tyaneo, non nun-
 quam delirorum commenta, ve-
 lut in Salomone. Aliis linguam
 solvit humana industria, aliis
 phantasiæ facultas practica: sic
 Psittaci non garrunt, nisi sapius
 inculcata: sic elephantes leniuntur
 verbis, non quòd sensum intelli-
 gant, sed quòd inflexionem vo-
 cum diversam, certis gestibus,
 blanditiisque conjunctam perci-
 piant.

*Mille legat, relegatque vias, atque Bombyc,
 Orbibus Orbes
 Agglomeret, cæco donec se carcere
 claudat*

Et fateberis, quòd suam huic Ar-
 tifici gloriam Damascus; quòd
 suas prætextas Consules, & Ma-
 gnates, suas trabeas Reges, &
 Principes debeant, gratique ad-
 scribant. *Architectonica* prodi-
 gia cupis? Hirundinis, Alcyonis-
 que nidos explora, & jurabis, in-
 genii vires à Dædalo hic tandem
 exhaustas. Certè Stagirita dum
 quondam Hirundinem vidit, tam
 peritè temperare lutum, miscere
 paleas, collectam alia aquam asper-
 gere, ore indefesso afferre mate-
 riam, sine columnis suspendere,
 plumeo intus stragulo molliùter ve-
 stire, nidi hujus castellum inter
 præcipua Mundi Miracula collo-
 care non dubitavit. Iisdem ac-
 censet Plutarchus Alcyonisnidum;
 hunc enim dum videret, ex Aci-
 spinis, mirabili artificio invicem
 implexis, ad instar scaphæ forma-
 tum, opus everti ab Æolo, mer-
 gique ab irata etiam Thetide ne-
 scium: dum aspiceret ostiolum
 ea arte elaboratum, ut omni ani-
 mali, etiam Alcyone minori, imò
 ipsis undis esset impervium: dum
 sentiret ea soliditate firmatum, ut
 nec saxo, nec ferro diffringi facile
 posset, admiratione abreptus ex-
 clamavit: *salem quondam oculis
 Phæbea vidimus Arce Deli,* cor-
 neam illam arcam, sine vinculo
 sic

*L. 9. hist.
 c. 7. l. 10.
 c. 33.*

6. Ethic. 4.

LEUC. Non tantum Sermo,
 sed artificiosa quoque operandi
 peritia Philosopho *vera rationis*
 testis est, & interpret. Demus,
 illo carere Bruta, hanc qui nega-
 verit, oculis caret, & quovis est
 Thamyra cæcus magis. Lustra-
 mecum, si lubet hanc Brutæ gen-
 tis Rempublicam, & omnes me
 Musæ oderint, si artem ullam re-
 perias, quam non apprimè, &
 exactiùs subin, quàm ipsi homi-
 nes, Bruta exerceant, calleantve.
Textoriam cupis? Aranæ tela
 considera, & cum Plutarcho stu-
 pebis, ab hac Arachne subtilitate
 vinci Phrygiæ manus, arte ipsam
 Palladem superari. Pensilia Bom-
 bycis Mausolæa aspice,

*L. de So-
 lert. Ani-
 mal.*

*Hier. Vi-
 da in*

*Ut fila legat, atque ordine
 ducat,*

Qq 2

sic coaptatam, ut inter septem
 Mundi Miracula reponeretur.
 Architectonicæ affinis est *Geometria*;
 hanc quoque vel ad Archimedis
 invidiam animalia callent: certè
 Alvearia apum dum attentius
 exploraret D. Ambrosius, obstupuit
 cellulas, hexagonas ad unam omnes,
 & lateribus quidem, ad Euclidis
 rigorem, æquales. *Ælianus* structuræ
 ordinem, uniformiter difformem,
 delineatum sine circino, in tenebris
 elaboratum sic suspexit, ut ædes
 Apum stramineas, magnificis utriusque
 Cyri Pallatis artifició anteferre
 non dubitaret. *Ægyptias* fossas
 Historici celebrent, *Creticos* Labyrinthos
 Poëtæ decantent, sed formicarum
 castra *Geometræ* obstupescant.
 Majorus oculatus testis, dum non
 procul *Apuliâ* incidisset quondam
 la talem *Coloniâ*, urbem deprehendit,
 ad *Matheseos* apices quadrangularem:
 tam admiranda eræ (Aurhoris verba
 sunt) laterum, & angulorum delineatio;
 ut artificum amissi, circinóque
 fabricatam putares: æqualis viscatur
 dimensio in longum, & latum: aream
 in foro, & compita devidebant
 viz orthogonaliter rectæ: fines
 ornabant horrea, portæ æqualibus
 inter se spatiis distinctæ, ut non
 ita admiratus sim ipsam *Neapolim*,
 quam homo condidisset, sicut eam
 suspexit urbem, quam ratione carens
 animal peritè adeo

constraxisset. *Musican* si desideras,
Alauda vince *Amphionas*. *Orpheos*
Merula, utramque superabit
Luscinia, quam merito dicas totius
harmonica modulationis epitomen:
 avis olim ob *Kircher* cantum tam
 pretiosa Romanis, ut *musum* servorum
 illi pretia fuerint, & *tom. 1. l. quidem*
ampliora, quam quibus: 1. c. 14. armigeri
parabantur. Alii quoque *Plin. 10.*
 que *Peruvia* volucrem, colore cinereo,
 elangorem turbarum tanto illo rostro
 scitè adeo imitantem, *Hazar.* ut à
 tubinice eam non aures, sed *T. 2. bif.*
 soli oculi discernant. *Eadem Eccles.*
 prorsus innoxia, instar *Piræta* in
 flammis versatus, nec sine spectantium
 admiratione, non semel visa est,
 prunas avidè devorare. Sed non
 possum non meminisse, illius *Musica*,
 quam *Magnus Hætræ* Dux magno
 olim *Kircher* exhibuit. *Phonæsi* erant
Psittacus, & *Molossus*, & hic quidem
 chori præfectus: qui ubi sonorè
 clavicymbalum curavit, *Psittacus*
 admotis mox auribus, quasi tonum
 inde haukturus psittacare, canis,
 intentis in *Psittacum* oculis, latrare,
 ac ululare, harmoniâ ridicula
 quidem, sed simul ita mirabili,
 ut tantum non in extasi rapere
 ipse, si adfuisset, *Arion*. Sed
 neque *Astrologia* animantes *L. 10. c. 25*
 destituit: *Gal. os* considera, quos
 nobis nocturnos *Natura* vigiles *L. 1. c. 22.*
 dedit: *Sidera* nôrunt, si *Plinio*
 fides, horâsque interdum, & *Phœbi*
 reditum matutino cantu denuntiant.

Dr 4. Georg. L. 1. c. 59.

Dier. Canic. Col. 104. 5.

can.

ciant. Ipsæ formicæ saepe Astra suspiciunt, ventos, & imbres præsentiant. Cynocephalus certè, dum circa Æquinoctium per intervalla horaria in ululatus magnos erumperet, Trismegisto si non Magister, Author saltem fuit, ut diem in 12. horas divideret, & horologiis subin sciaticis illustraret. Formica Interlunio quiescit, Plenilunio in opus incumbit, ab ejus conjunctionis die, non exit è latebris. Ariès, ut Author est Ælianos, per sex hybernos menses in lævo latere capit quietem, dextro autem incubit in Æquinoctio verno. Scorpiones sunt Lunâ existente in Scorpio, Sole Leonis signum permeante febris corripuntur Leonæ. *Chymicam* nörunt apes, hæncque in melleâ florum Metamorphosi tam utiliter, quàm indefessè exercent. *Artem medicam* quoque sine Apollinis ope didicerunt Hirundines, quæ chelidoniâ; Cardueles, quæ euphrasiâ; viperæ, quæ sceniculô oculos sanant. Sciunt Perdices, & Merulæ, quæ lauri folio; Dracones qui lactuæ succo annum fastidium purgant. Callent Cervi, qui sagittâ vulnerati dictamno, à Phalangio læsi cancerorum esu; corvi qui à Cameleontè insectu latrô; Elephantes, qui Oleastro; Ciconiæ, quæ origano virus inimicum depellunt. Exercent bufones, qui salivâ; Mustelæ, quæ

rutâ se ad prælium armant. Sibi applicant canes, cum æstuante bile notâ herbâ sibi vomitum creant: Ursi, dum comesta fortè mandragora formicarum esu se se restitunt: imò studidissimi Arcadiæ chitellarii, dum atra bile laborantes comedunt asplenon, splenisque finiunt tumorem. Sileo *Piscatoriam*, quam callida exercet vulpes, dum caudâ undis immersâ, admordentes caneros, pisciculôsvé, villosô veluri hamo, in crepidinem ejicit. Non commemoro *Venatoriam*, quam nörunt, ad Dianæ delicias prompti semper latrantum manipuli: non *Aucupatoriam*, cujus specimen præbent Aranæ, dum muscâ in extensos casses improvidè incidente, mox ex insidiis, prouunt, retibus captam involvunt, involutam necant, enectam auferunt, & ubi suaserit fames, depascuntur. Id silentio præterire sine injuria animalium nequeo, quod & homines ab illis discere non erubuerint. Palamades certè *Grammaticam* à Cadmo inventam, V & Y liste-
Claud. l. 7.
 ris auxit, ex Gruum volatu, quo per nubila textitur alio litteræ, pennarumque notis inscribitur
qür. Non pauca *Botanica* arcanâ à Brutis didicisse fatentur Medici: ab Hippopotamo phlebotomiam, ab Iside clysteria se cognovisse chirurgi asserunt: ipsi Architalassi navis regendæ Artem à milvo, flexu caudæ iter suum
 per

L. 10. c. 10. per aëra dirigente, didicisse se gloriantur, *Naturâ pramonstrante in aëre, quid in aqua fieri oporteat*, uti loquitur Plinius, Naturæ celestis Encomiastes. MEL. Plinium Naturæ, te animalium probas Encomiasten: quid superest? nisi ut auritos etiam Arcades epomide ornes, ac in Academiam Brutorum, homines erudiendos invites. Sed falleris, aliò argumentis his navigas, quam quò vela intendis. Bruta agere *secundùm Artem*, concedimus, quod agant *ex Arte*, negamus, & pernegamus. Ars enim, si Doctorum Angelo credimus, est *ordinatio rationis ad finem*: quis autem Brutis adjudicabit rationis dictamen? quis cognitionem ad regulas certam, vi cujus efficiant opus utile ad finem intentum? nemo hercle, nisi Circeis præstigiis in Brutum penitus degenerarit. Agunt igitur *secundùm Artem*, opusque efficiunt, utut conforme regulis, non tamen elaboratum ad regulas. Casus est, naturalis instinctus, sive necessitas, quæ Artem & imitatur, & sæpe etiam superat: sic Protogenes de Arte quondam desperans, qua spumam anhelantis Molossi frustra exprimere conabatur, præ indignatione projectâ in tabulam spongiam, ad miraculum, naturalem spumam expressit, *fortunâ casûque Naturam melius assequente*, ut Author est Plinius.

Plin. l. 11. c. 9.

LEUC. Non uno telo armata est pharetra: aliud profero, quod vel ipse suppeditat Sragirita, dum apibus, & formicis prudentiam tribuit, rationis filiam, quæ necessario vinculo connexam arguit rationem. Nec sanè immeritò; tanta enim tamque rara sagacitatis edunt specimen, ut Aristomachus Solensis annos omnino 58. Philiscus verò Thasius totam propemodum vitam in observandis earum moribus bene consumptam esse existimavit. Percipite paucula, & in minimis maxima obstupesces. Apes monarchico reguntur Imperio, Regem à Natura ad Majestatem præreliguis efformatum honorant, submissis in ejus conspectu aculeis: Imperia dispensanti obtemperant: domi excubiis Regem tegunt, foris comites suis præsidis protegunt: sublevant fessum, eò confidente castra metantur unanimes, aberrantem inquirunt, Colonias transferrentem sequuntur, eò capto capiuntur, dilabuntur omnes eodem occiso. Quid amplius? vesparum insidias, locatis ad portam excubiis, arcant: Aranearum furta, amaro glutine, alvearibus obducto prohibent. Magnificum Regi, alia aliis, conditioni proportionata cubilia exstruunt: labores ætati conformes, habitaque virium ratione dispensant: non exeunt, nisi Cælo sereno, nec ultra passus 60. nisi permissus pro-

Plin. l. 11. c. 9.

Plinius.

vide

vidè exploratoribus. Hæ foris legunt melis Ambrosiam, ille domi in ergasteriis ceram conficiunt: in agris non dormiunt nisi supinæ, ne alas ros matutinus ad volandum reddat inhabiles: flante fortius Æolo, crura gravant lapillis, ne forsitan abripiantur. Illud mirum, quòd eodem tempore & comedant omnes, & eodem bombo veluti buccinâ, de Regio Imperio moniti, ad quietem concedant, eodémque signo ad labores denuò revo-centur. Sileo alia, quæ admiratus est Vates ille laureatus, dum cecinit:

Virg. 4. His quidam signis, atque hac ex-
Georg. v. *empla secuti,*

219. &c. Esse apibus partem divina men-
Prov. c. 6. *tis, & haustus*

v. 7. *Esbeveos dixere.*

Formicas quod spectat, Imperia Democratico regitur illarum Respublica; & quidem ad rationis leges tam exacto, ut haberent Solones ipsi quod discerent, Lycurgi, quod admirarentur. Quid enim posset esse prudentius, quàm in hypogeis servare horrea, quibus hyemis egestati prospiciant? quid rationi conformius, quàm præmordere grana tritici, ne in germen protuberent; quàm Phœbo ventisque exponere, ne humiditate terræ corrumpantur? super omnia tamen sic in industria eminent, ut Numen ipsum ilas creet Magistras, nos velit esse Dicipulos: *vada ad formicam, ô piger.*

Cæterùm imprudens forem, si hoc in loco silerem Elephantis nativam prudentiam, quæ, teste Tullio, *Deor. belluarum nulla prudentior.* Fuit, *Justus* qui vas cupreum, dum à fabro *Lips.* malè refectum Domino reportat, cent. 1. mercedis locò verbera reportavit; ep. 50. denuò cum vase remissus, retulit *Solinus* refectum secundò, sed haullâ 1. 23. prius aquâ sagaciter exploratum, probatumque, ne mercedem alteram accipere cogeretur. Fuit, qui à Venatore nimium pressus, dentium ebur sibi ultrò excussit, humique abjectum Venatori in prædâ quæsitam cessit, prudentius fore ratus, si partis jacturâ se se totum servaret incolumen. Sed & cæteras animantes, ne suis *Gallenses* defraudem encomiis, non minorî *in Philos.* prudentiâ præditas, per epitomen tibi demonstro. Leo involutis *Plin. l. 9.* ungvibus ambulat, ne atterantur: 6. 42. vestigia in arena confundit, ne prodatur: in aprico fugit incessu gravi, & pro reverentia Majestatis lento: extra conspectum, & sylvarum latebris teclus, etiam lepores velocitate præcurrit. Cervus labente Aprili amissa cornua, difficilibus abscondit sentibus, ne tam facile inveniatur: hinc singulum, medicamentis præditum à nemine hæctenus inventum asserunt: amissis cornibus in invias sylvarum latebras penetrat noctuque pascitur, quia inermis: dum denuò crevere arma, soli exponit, ut citius durentur; crassiori pi-
guedi-

guedine dum corpus turgescere sentit, in opaca secedit denuo, neminus ad fugam habitis, à Venatoribus infelictetur. Grues, cum serena favet rempestas, sinu volant lunato, surgentem ventum mox cuneato scindunt, ne rapiantur. Non dormiunt sine vigile, & ne huic sopor irrepit, uno stat pede, lapillum altero gestat, ut cadentis sono, & strepitu excitetur: Montem Taurum superaturæ, rostra calculis gravant, ne innato loquacitatis vitio se se Aquilis prodant invicæ. Boves, si fortè invadantur à fera, mox in orbem se glomerant, & cornua, ad instar valli, irruenti obvertunt: equorum contrà greges, cum fronte se invalidos noscant, & ipsi in globum se colligunt, sed calcibus in hostem versis. Sileo sexcenta alia Prudentiæ non vulgaris argumenta, quæ quia tibi non ignota, supersecedo enarrare, ne repetitione prolixus, & prolixitate tibi fiam molestus. MEL. Ita est, non ignota recenses: & si è Zoographis tam sedulo corrasisti hæc argumenta, eorum quoque legeris solutionem, quam & brevem, & facilem inuuo. Stagiritam imprudentiæ postulat, quis quis veram prudentiam, cognitioni finis, & media ad finem præordinanti, conjunctam, ab eodem Brutis tribui judicat. Quis enim credat, Philosophum, quem è Jovis cerebro sibi datum, nec immeri-

to, adoravit Antiquitas, apibus è stolidissimo cerebro, quia bovino prognatis, carentibus corde, pulmonibus, cerebro, partibus ad discursum maximè necessariis prudentiam adjudicasse? adjudicavit utique, non tamen veram, sed analogam, non rationis filiam, sed simiam, instinctus nempe mirabiles, ac impetus Naturæ insertos, qui cum sint quadam derivatio Prudentiæ Increata, mirum non est, si prudentiæ humanæ speciem imitentur.

S. Ambr.
in Hex.

LEUC. Non me fugit, ab adversi partis fautoribus solvi multa, eludi plurima per excos Naturæ instinctus, sed planè nescio, quo instinctu: en hic clypeus Philosopho dignus sit, penes te judicium esto. Id fidenter edissero, experientias ejusmodi multas bene, non omnes optimè, aliquas ne quidem congruè sic explanari. Quid enim Naturæ impetus in occulta, quid in futura possint? & tamen Bruta præaugere futura, revelare abscondita, divinare occulta est in confesso.

Percipe Mantuanum Baptistam, L. f. de pennigera gente sic canentem: *Alphus. Astra etiam, pluviaque docent, & Virg. 2.*

certa dierum,

Albrm.

Tempora, & annorum: sic Ver in prælog. cognoscit Hirundo:

Albrm.

Alcyones hycem. Ejusdem *l. 1. c. 29.* Mantuæ laureatum Decus sic de *l. 1. c. 28.* Ciconia: *Cum Vere rubens can. l. 10. c. 23.* dida venit avis. Coturnices ad *Jer. 1. 3. 21.*

ventu

ventu suo, & abitu, utriusque æquinoctii tempora indicant. Authore Plinio Philomela cum ætivo solstitio colorem mutat, & vocem. Eodem teste Hirundines, demisso volatu, indicant pluvias: Formicæ, dum suis se se cavernulis continent, præfagiunt tempestates: mures ruinam domûs præsentientes, tempestivè in aliam migrant: hinc est quod Hirundo quoque *Thebarum tecta subire negat*, utpote sæpius capta, ab hostibus sæpe vastata. Sed quid à profanis Scriptoribus testimonia veritati conquiro? dedit omni exceptione majus Jeremias, dum dixit: *Milvus in Cælo cognovit tempus suum: turtur, & hirundo, & ciconia custodierunt* *Job. c. tempus adventus sui.* Dedit, 39. v. 25. Princeps Hysticus, dum de equo l. 8. c. 42. pronuntiavit, *quod procul odoratur bellum*: in quæ verba Pineda: hoc ipsum profecto est, quod Plinius ait: *presentiunt pugnam*, tum etiam pugne successum, id quod non paucis exemplis est compertissimum: sic Cæsaris equi paratas in eum præsensere insidias futuramque necem, pertinaci abstinentiâ, & quod mireris, etiam lacrymis indicârunt: sic Principem Valentinianum, pridie quam periret consuetus non admisit Somipes, sed præter morem ferociens, erectis etiam pedibus repulit indignantem. Denique & suo calculo hoc confirmavit D.

Ambrosius: *solent vultures, inquit, mortem hominis quibusdam signis annunciare: cum enim lacrymabile bellum acies inter se infirunt, multo vultures sequuntur agmine, eoque significant, quod multa hominum multitudo, bello casura sit, futura præda vulturbus.* Sed illud pene superat fidem, quod fide dignissimus Philologorum Princeps, Justus Lipsius, refert de cane, quem Justiniano Principe Bisantii in publicum produxit Agyrta; hic annulos, à confluente populo in acervum congestos, jubente Domino, cuique suam restituit: eodem quærente, quinam dives, qui pauper, quæ virgo, quæ vidua, singulas præhensa veste divinavit Augur adeo felix, ut locò Appollinis Delphici eum, si vidisset, adorasset Antiquitas. Illud denique Miraculo propius, quod de Simia Bengalensi, Posteritati relictum legitimus. Admirata est ejus Artem divinatoriam Mogorensis Aula, dum anulum Regium, in sinu ludentis parvuli clam depositum, à Simia mox inventum, Regique restitutum vidit. Sed tunc stupore pene obriguit, dum congestis in Urnam variarum Legislatorum nominibus, Simia juberetur illius nomen seligere, qui legem omnium optimam in Orbe tulisset. Illa quippe, dum modò extraheret Mahometis, modò Lycurgi, nunc Cami Japonensis, nunc Hûmou
Rr Sinen-

Job. c.

39. v. 25.

l. 8. c. 42.

Lips. epist.

ad Belg.

cent. 3. ep.

Amian. 30.

l. 5. bex.

6. 23.

Sinenfis Nomothetæ probrosa, Methodoque infausta nomina; olfactu explorata mox laceravit indignans: Moysis Israëlitici Ducis schedulam rejecit solummodo: folius Christi nomen, miris gestibus adoravit, lætisque tripudiis Christianam legem professæ est optimam, Christumque Legislatorem Deum. Ejusmodi Prophetas, si plures aleret nostra Religio, non indigeret Apostolis, ut per Orbem totum brevi temporis spatio propagaretur. MEL. Saullem esse inter Prophetas, quondam fuerat prodoxum: quid dicam, si tu hirundines, equos, & simias prophetico afflatus Spiritu defendas in tuo Peripato? apage insullâ, quæ quia nimia, se se ultrò evertunt. Si argutari sic liceat, non rationem modo, sed intellectum plusquam humanum concedas Brutis, necessarium est. Nunquid enim

• *Nos aper auditu præcellit, aranea tactu,*

Vultur oderatu, lynx visu, simia gustu?

Quis, quæso, Mortalium conficiet mel, ut apes? quis herbas dignoscet frangendo lecto, pelendis venenis, separandæ juvenæ idoneas, ut picæ, mustelæ, serpentes? quis futuras pestes prælagiet, velut ciconiæ? tenendum igitur primò: quòd sicut vis plastica omnem industriam superat, ac rationem humanam, non quòd

intelligat, sed quòd intelligentis Dei sit instrumentum, ita non ab simile quidpiam de virtute Brutorum æstimatorum censendum est. Non inficior 2dò, vim sensitivam animalibus esse magis subtilem, atque idè ad elementorum influxus, præviasque qualitates percipiendas, magis idoneam, cum sint mentis exortes, neque sensus intellectus minuteris sic occupentur. Tenendum denique, non rarò occultas à Genio Stygio misceri præstigias: vidi, dum etiam

Augusta Vind.

num puer Palladis merebar bipemdia, equum ejusmodi, supra Pegasusum occulta quæque divinamenti, quem tamen ad rogos damnatum, Stygioque Alastori jugalem datum, brevi Fama vulgaverat.

LEUC. Non adèd tuæ me adversum Sententiæ fator: ne tamen penitus subscribam, mira in Brutis obstat disciplinæ capacitas, quam sine rationis adminiculo vix persuaderes, quamvis ipse tuo Phœbus loqueretur ab ore. In historiis scio te nec peregrinum, nec hospitem, hinc selectiora tantum in medium affero, tuo, si lubeat, calculo enucleatius dijudicanda.

• Quid exiguo mure videri posset ad disciplinas ineptius? & tamen, ad heri Imperium, candidam hospitibus præferre doctus P. Claud. est, oculatò teste Magna Alberto: Erre b Sacerdos, quem mirata est quondam Helvæ, felici præfatus in Theor. Magi pbyse.

Metaph. Magisterio, sic instituit murem & s. 11. selem, avem, & canem, ut cymbalo convocati, illico ad canam *concl.* 3. se sisterent, rarâque concordia, sumptis ex eadem scutellâ cibus se se reficerent. c Quid elephantis mole magis inconditum? & *Plin.* 1.8. 3. nihilominus visi sunt ambulare in *Ælian.* 1. fumibus, saltitare, ad numerum: imò *2. c. 4. 11.* & litteras quoque Romanos proboscide bellissimè exarare. Regem *L. 27.* habuit India, quem docti sunt *c. 26.* Elephantes submissis genibus adorare, coronam porrigere, ad instar custodum corporis per vices in statione succedere, itaque vigiliâs agere, ut ne ad ictum quidem oculi dormitarent. Quid effectatius Leone? & tamen *longa dies homini docuit parere leones.* Certè *Æliano* teste, Leones in India sic circulantur, ut habenâ duci, & ad venandos hirculos, cervos, apros, sylvestres tauros, ac onagros, canum instar agi, sine periculo, queant: sic Hanno Carthaginensis, primus ille jubatæ ferociz domitor, leonem aluit, mediastini instar, vasa portantem: Marcus Antonius, triumphos Cybeles æmulatus, indomabiles domuit, juxxitque in curru effrenes, freno moderante, leones. a Quis Equis esse ingenium neget? si videret satellitis subire officia, submissis genibus lessorem recipere, nunc tela humi jacentia, nunc enses, mordicus humo sublatum, hero porrigere?

Plin. 1.8. *c. 42.* *Busbeq.* *ep. 3. leg.*

si cerneret ad equitis nutus, nunc *Turc.* ambulare properare succussim, *Scaliger.* currere: nunc gesticulari, pyrithas agere, nunc bibere vina, nunc b convivari? b nōrant uti hoc ingenio Crotoniata, dum Sybaritarum Bucephalos, more Gentis luxui, & choreis assuetos inflatis *cent. 3. ep. 57.* sibiis, animarunt ad saltus, sicque *Lipsius* sessoras; his tripudiis excussos, hō- *ibidem.* stili ferro ad unum omnes interemerant. c Canibus docilitatem plusquam humanam inesse miratur, testaturque eruditorum facile *cent. 1. ep. 44.* Primas Justus Lipsius, dum Lo- vani canem fuisse memorat, qui litteras collari insertas, accepto signo, Bruxellam deferrebat: innotas ades, eodemque die responsorias referebat, fidelissimus non modo, sed & celerissimus nuncius dum alium vidisse se scribit, qui Bruxellis, corbe sibi appenso, & referebat in macellum pecunias, & carnes pro pecuniis referebat: contigit, ut in reditu quondam canes alii, odore, fameque exciti, prædam sibi deposcerent; mox ille demisso in terram corbe, per gyram ad usque vulnera propugnare depositum, fugare hostes, dum tandem multitudine victus, & ipse unâ irruere, partemque de præda capere, ne saltem mercede locata fidei fraudaretur. Quid dicam? de pennigeræ Gentis mirabilis capacitate? d Tabellarios, alatos egere cornices, & columbæ: *Æli 1.6.* Venatores leporum, vulgumque *de animal* *Aquilæ 1.7.*

Rr 2

Idem l. Aquilæ, & Milvi. e Alphonfi
40.26. Regis candidissimus corvus vena-
apud Ind. batur nigros Neapoli: f Perdi-
ces sibi d sub vesperum revocaræ,
Perottus suevère socias, nondum cures,
apud Al- domum reducere in Insula Chiu-
drov. l. Sileo Psittacos humanæ vocis
12. c. 1. æmulos; Picas, de quibus sufficiat
f illud Poëtæ: g

*Nicol de Pica loquax certâ Dominum te
Nicolais. voce saluto:*

l. 2. na- *Sime non videas esse negabis avem.
vig. ori- MEL.* Frustra fatigas ingenium,
ent. c. 8. si hisce experimentis, ingenium
g Brutis esse contendas. Discunt,

Martial. sed ut amentes, sine mente: ope-
in Xenis. rantur, sed velut infantes, non ex
ingenio, sed ex phantastico genio:
apprehendunt, non dijudicant do-
ctrinam: agunt, non quod sciunt,
sed ad quod per phantasmata pœ-
nis, præmiisve impressa, & suo
nunc ordine excitata, determin-
nantur. Age enim, si Brutis ejus-
modi Magisterium adstruis: cur
equus ad numerum saltare doctus,
non etiam himulos instruit? ca-
pacitas igitur ista non arguit di-
scursum, sed acquiritur virtute
memoriæ, per connexionem
phantasmatum, repræsentantium
actionem varias, vel connexas
cum objecto jucundo, quo invitatur,
vel cum molesto, quo contur-
bantur. Quod animantium aliquæ
sint cæteris sagaciores, ex nobi-
liori virtute phantastica provenire
Philosophis est manifestum.

LEUC. Quod si mirâ disci-

plinæ capacitas in Brutis non ar-
guit rationem, arguet forsitan
Ethica, cujus vel in virtutibus ob-
servatæ vel in vitiis neglectæ spe-
cimina, æquè ac in hominibus,
passim historiæ referunt. *Super-*
bia ectypon jure dixisses Buce-
phalum, qui regis tumidus pha-
leris non nisi Alexandrum, his
spoliatus quemvis admiserat è
stabulo calouem. Pavo superbiæ
symbolum, pene exhibet Cœlum
dum se evolvit in gyrum: nec sine
tumore, oculata caudæ ostentans
syrmata, etiam Iridem contemne-
ret, nisi pedes deprimerent tu-
morem. Leo quoque fastum
egregiè prodit, dum hesternâ se
se prædâ reficere, regis que Ma-
jestatis in via comitem habere so-
litaris dedignatur. Philomelam
ambitionis arguit Plinius, nam
certant inter se, inquit, palamque
est animosa contentio: victa finit
morte non rarò vitam, spiritus
prius deficiente, quàm cantu.
Vindictam sumpsit Elephas ille,
qui à parvulo fortè lapide impe-
titus, dissimulatâ non nihil injuriâ,
brevi ex improvîso sublatum pro-
boscidæ lapidem, sic in pueri
frontem illisit, ut è vestigio con-
ciderit mortuus. De canibus
memoriæ proditur, quod com-
missio ad Thessalonicam cruento
prælio, tantâ rabie in hostes La-
tinos sint debacchati, ut etiam
sepulchris condites eruerint.
Rhodii 90. Molestos ante Urbem
loca-

L. 10. f. 29

L. 11. f. 7.
ad Br. 1.
c. 1. 44.

locaverant nocturnos excubito-
res: hi Christianos exules blandè
excipere, barbaros, inauditâ fero-
ciâ, laniatos soliti sunt trucidare.
Sed nec Leo impunè læditur:
vulneratus inquit Naturæ Enco-
miastes Plinius, *observatione mira*
percussorem novit, & in quanta-
libet multitudine appetit: eum ve-
ro, qui telum quidem miserit, sed
tamen non vulnerârit, correptum,
raptumque sernit. Crocodili lacry-
mæ, velut *perfidia* insignes tesserae
jam in commune proverbium
abière: utpote quæ non alio fine
funduntur, quàm ut misericordiâ
motos, & in auxilium propius
advolantes, perfidus hostis deci-
piat, deceptosque dilaniet. Sed
& Vulpem *sua hypocrisis* dudum
fecit infamem; dum eluriens
tantâ calliditate in aprico se se
mortuam simulat, ut allectas pro-
pius ad illudendum sibi aviculas,
certatim capiat, rapiatque mox
redivivus Impostor. *Injustitia*
palmaris ream se se constituit
Perdix, dum ex ovis, clam furto
subductis, excludit alterius pullos,
adulterina Mater. Fucos, alvea-
ria expilantes, ad restituenda
damna frustra obligant apes:
Coccyx dudum suspendia meruit,
dum alienis ovis clanculum de-
voratis, sua substituit, ut exclu-
dantur à Matre, turpi dolo de-
cepta, in ejus commodum, qui
non modò in alienos pullos cru-
delis, sed & in suas fuit immitis
Noverca. Stellionem Medici in-

vidie arguunt, utpote qui non
tam fame, quam livore adactus,
detractam hyemis pellem, ipse
devorat invidus, ne præsentissi-
mum relinquat, morbo comitiali
afflictis, remedium. Struthio, an
stultitiâ se magis infamem, vel
impietate execrabilem reddat in
Brutorum Republica, non facilè
divinarim: stoliditatis certè pal-
pabile specimen illud est, quod
quidquid tangat, lintea, ligna, la-
pides, continuò devoret: imò:
si inconditam corporis molem
levi frutice condat, existimat se
latere bardum hoc animal: cru-
delitatem ejus notavit hominum
patientissimus, dum dixit: *dura-*
tur ad filios suos quasi sint sui.
Viti hujus se se locias jungunt *Job. 39.*
Viperæ & Scorpiones, venenata *Plin. l. 10.*
animalium probra; dum illæ na-
c. 62.
scentes, rupto ventre, Matrem *idem l.*
enecant: ex istis Mater undecim *ii. c. 25.*
scorpiones enixa, decem continuò
devorat undecimo, quasi intanti
sceleris vindictam esset superstes,
& Matrem quoque continuò
devorante ut planè dubites an
Mater sit dignior talibus filiis, an *Alb. M.*
filii tali Matre. Cæterum com-
munis fama *Salacitatis* accusat
Hircos; *gulositatis* voraces Ar-
deas; *imprudencia* Canes; *simi-*
ditatis Cervos, & Lepores. Sed *Enseb.*
Emiff.
magna licet sint animalibus vitia,
non tamen minores idè habent
virtutes: *Charitatem* mutuum,
totius Ethicæ facile basia, pro-
viribus sustentant cervi, dum Bu-

vum trajecturi, singulorum ordinatâ serie succedentium, sustentant capita, solo Duce erectum verticem tenente, dum ab ultimo mutatis vicibus sustententur. Squillæ benevolam operam nisi Pinna sentires, dudum fame jam perisset. Hæc quam infelix suâ est cæcitate, tam felix est hoc pisciculo comitez: nam stimulaute fame totam aperit oris concham; pisciculos audaciùs ingressos ubi Squilla animadvertit, levi morû dat signum Pinnae, quæ compresso rictu, quicquid inclusit, exanimat, prædamque cum fidei sociò dividit. *Pietatem* charitatis filiam coluit Mater Ciconia, quæ Francofurti midam, flammis correptum, fortè intuita, cum nequidquam undam, rostro allatam, in viciniam evoemeret, tandem anxia circumvolare, ligna decerpere, denique alis desuper expansis tamdiu suffocare dum unâ cum pullis se tumularet hoc amoris incendio, veluti digno sepulchro, quia Phœnicum rogis gloriosius coruscante. Sed à pietate Matris minimè degenerat digna tali Parente soboles: nam teite Sohino *eximia quoque inest pullis Ciconia pietas*; quæ tanto temporis spatio & ipsi alunt Parentes, quantum in educationem impensum sibi gratâ memoriâ recolunt. Imò piscis, de quo Divus Ambrosius, imminente periculo natos in alvum, velut asylon deglutiendo demittit, superato pe-

riculo egerit salvos, atque incolumes. Sed nulli pietate cedit prudentissimus Elephas: siquidem Junior, absque Lycurgi legibus, Senioresem summo colit honore, à periculis servat, in fossam fortè delapsum, injectis fruticum fascibus, tanquam per scalas extrahit scellum, senioque gravem: senior reciproca benevolentiz studia desiderari minimè patitur: nam pullos, fluvium tranaturi, super densium eminentias portant, juniores præmittunt, ac majorum ingressu intumescens alveus, mergat debiliores. Sed non unâ virtutis laureolâ contentus est, plures & meretur, & petit: *obedientia* specimen cupis? & ecce! *Elephante nihil obtemperantius*: nam *hominis imperio semel subiectus, omnia ei præbet obsequia*, si Philostrato fides est. Non minore *observantia* Regem suum adorant Apiculæ: de his Mantuanus

Apollo:
*Regem non sic Ægyptus, & ingens
Lydia, nec Populi Parthorum, aut
Medus Hyaspes*

*Observant. Rege incolumi mens
omnibus una est:*

*Ille operum custos, illum admirantur,
& omnes*

*Circumbant fremitu denso, si-
pantque frequentes,
Et sepe attollunt humeris, & cor-
pora bello*

*Obiectant, pulchri atque petunt per
vulnera portem.*

plin. l. 2.
c. 11.
l. 2. c. 5.
Georg. 4.

Man

L. 2. hist. *Mansuetudinis exempla desideras? & elephantem rursus Stagirita animalium omnium dicit mitissimum: nam teste Plinio, homini obvio in solitudine, & aberranti placidus demonstrare viam dicitur.* Sed Iululentus mitem hanc indolem obstupuit Roma, dum cerneret parvulum, proboscidem perulanti stylo pungentem subito ab elephante correptum, jam jamque excutiendum in aëra, auditis tamen sociorum lamentis, humi depositam molliter, quasi satis haberet, hoc metu puerilem audaciam castigasse, ut

in Hier. inquit Pierius, *Clementiam*

l. 3. magnanimitati conjunctam sibi

Prov. 30. optas utriusque ectypam in Leone

v. 30. conspicies: nam Hagiographo

D. Basilio attestante, fortissimus bestiarum

l. 1. ad nullius pavet concursus; imò

Hom. 9. clamore solo, ut D. Basilius Au-

thor est, omnes terrefacit, mul-

tas quoque solo rugitu in vestigio

sistit, atque exanimat. Sed fortitudinem tanta tamen clementia

temperat, ut hoc ei elogium dare non dubitet Plinius: prostratis

parcit, & ubi sedit, in viros prius,

quam in feminas fremit, in infantes non nisi magna fame. Credit Lybia intellectum precum ad

Leones pervenire: captivam certe

Getuliam reducem audiivi, multorum in suis impetum à se mitigatum alloquio, ausam dicere, se

feminam, profugam, infirmam,

supplicem, animalis omnium gene-

rosissimi, ceterisque imperantis, indignam ejus gloria prædam. Fortitudinem Leoniam non imparem demiratus est olim Alexander Macedo in canina Albaniam sobole, dum illam vidit, ad apros, & ursos, veluti viribus suis indignos, non sine contemptu jacere immotam, ad leones immisos, ac elephantem, veluti hostes, magnanimo robore digniores, mox surgere, horrentes corporis villos erigere, ingentes latratu intonare, demum irruere, horrifico duello laceßere, tandemque assidua rotatos vertigine solo affligere, ad casum illorum tellure concussa, ut

Author est Plinius. Sedulitate non robore præstant Bombyces: dum

Nulli operam immunes, dum

omnes est cernere passim,

Noctes, atque dies niti præstante

labore,

Et quasi de palma summas contem-

dere vires.

Quin, inquit Aldrovandus: sunt qui dum alios labore vincere student, in medio opere immoriantur.

& Continentiam præ reliquis se se

celebres reddunt Turtures, bigamiam omnem exosi: Castitate

Apiculæ, jure à M. Varrone dictæ aves virginæ, Musarumque

volucres: b non enim Corpora

seguet in Venerem solvant, nec

fœtus nixibus edunt. c Simplicitate celebrantur Columbæ, Ser-

pentes prudentia, dum aurem

unam

Hier. vi-

de in

Bomb.

labore,

Et quasi de palma summas contem-

dere vires.

Quin, inquit Aldrovandus: sunt qui dum alios labore vincere student, in medio opere immoriantur.

& Continentiam præ reliquis se se

celebres reddunt Turtures, bigamiam omnem exosi: Castitate

Apiculæ, jure à M. Varrone dictæ aves virginæ, Musarumque

volucres: b non enim Corpora

seguet in Venerem solvant, nec

fœtus nixibus edunt. c Simplicitate celebrantur Columbæ, Ser-

pentes prudentia, dum aurem

unam

unam

d unam terræ affigunt, alteram cauda sapienter *obstant*, ne exaudiv. 4. 5. *diant vocem venefici incantantis.*

e *Abnegationis* quoque encomia retulit Leo ille Barcinonensis, e *P. Nier.* qui, ut furiosos nimium iræ im-

hif. Nat. petus moderaretur, tam violento *L. 1. c. 11.* se se imperio compressit, ut subito moreretur, fortior utique dum se quàm dum fortissima vicit animalia, prostravitque. Sic amorem quoque coelestium nos docet Uranoscopus piscis, à juniore Tobia captus: nomen traxit ex omine; nam unicum oculum gerens, quo Coelum spectat, erecto semper itat corpore, quasi nobis oggereret illud Ovidii. f

f
Meta.
v. 85.
l. 1. c. 8.

Os homini sublime dedit, Cælumque tueri
Jussit, & erectos ad Sidera tollere vultus.

Etiam *Crucis amorem* (qui in hominibus rarus) reperiri in animalibus Author est Nierenbergius. g Ait ille, Avem Indicam esse (cui nomen *Hoitziltolus*) exiguam corpore, sed prudentia quadam incredibili præcellentem: quæ posteaquam adoleverit, proceram arborem quærat, in qua, quoquo potest modo, crucifigatur: siquidem affixa rostro, ex ea se suspendit, ac per semestre spatium, aut jejuna, aut mortua illi adhæret, donec vitalis ei refloreat annona. h Sed *fidelitatis*,

h
Epif. ad Belg.

et gratitudinis decora si prætermittam, de Brutorum Ethica ni-

hil dixi, vel parum. Speciali memoria celebratur canina species, *cent. 1. ep. 44. 5 cent. 3. epif. 56.* quam homini fidelissimum testatur Plinius; Lipsius verbè exemplis confirmat, uterque de Brutorum Republica optimè meritus. Aluit canem *Lypsi* Avia, qui ab ægotantis thalamo, vi nulla depelli poterat, diu noctuque fidelis vigil; vix illa Fatis concesserat, cum ille ululans, reductâ caudâ, in hortum se proripit, pedibus scrobem leniter fodicat, se se ingerit, & sine Domina vitæ pertæsus, pariter vivere desit. A Cadavere *Pyrrhi* cujusdam avelli canis non potuit: cum efferretur, is insilire in lectum cum deponeretur in rogam is pariter se se ingerere, & una cum hero fidelis victima in cineres redigi. Titio Sabino, Romæ in carcere interempto, ac in scalas Gemonias projecto, canis fidus afflecla astitit, tam horrendos in ululatus erumpens, ut populus turmatim afflueret, objectoque pane inconsolabilem solaretur: sed ille arreptum frustulum cadaveris ori nequidquam admovere, in Tyberim projectum sequi, adnatare, se se supponere, ac sustentare frustra conatus, tandem cum Domino mergi, demergique, fidelitatis inauditæ relicto etiam hominibus testimonio. Fuit, ut Author est D. Ambrosius, qui Domini, de nocte interfecti, *Paricidam*, dum turbæ immixtas, cadaver orto sole accederet, in-

ce-

credibili rabie corripere; proster-
neret, donec ultrò Authorem cæ-
dis se fateretur. Illud mirabile,
quod nostri temporis celebre No-
men, Ascetas inter, commemorat:
Herum in Bacchi orgiis, more ma-
le recepto, larvatum fortè læserat
catellus imprudens, hunc ubi de-
tractâ mox larvâ agnoverat, inex-
plicabile dictu! quàm ille ejulare,
adrependo veniam petere, bacu-
lum ore prehensum offerre, &
parcente nihilominus Domino,
tantâ se se ipsum inediâ castigare,
dum tandem mœrore confectus
contabuerit potius, quàm expi-
rarit. Hinc est, cur *Massanissa*
salutem suam custodia canum val-
lârit: cur *Caspadas* turba canum
non segnius arces exsiliat ad li-
tuos, pugnasque capeſſat heriles.
Sed gloriosa latrantum vestigia
pro Viribus æmulantur animan-
tes etiam cæteræ: quis nescit Bu-
cephalum, utut vulneribus propè
exanguem, viribusque exanimem
priùs Fatís non succubuisse, quàm
Alexandrum è mediâs hostibus
extra teli-jactum, conatu ultimo
posuisset? meritis proin, ut ei-
dem erigeretur Bucephala Civi-
tas, gloriosum simul Mausoleum,
& gratitudinis regie monumen-
tum. Androdeus Leoni, extracta
è pede spinâ, dederat sanctatem,
Androde, in circo Romano leo-
nibus objecto, vicissim hic reddi-
dit salutem: Macario Hyanz
benefactori ophthalmico promer-

cede mox obtulit ovinam pellem.
Aquilam novimus, quæ in duello
cum serpente, à messorè liberata,
mox liberavit ipsum liberatorem,
hydriamque venenato potu ple-
nam, amicâ inimicitia ter ab ore
excussit: sed ne virtutes Bruto-
rum commemorans ipse vitium
perissologia incurrat, abrumpo;
satis ad-intentum dixi, si non ab-
undè. MEL. Non imprudenter
præoccupas: sat cognita susus
eccensenti, aurem præbere bene-
volam Eutrapeliæ, vel si mavis,
patientiæ virtus est. Tam multa
dicenti, præcipuum excidit. Omi-
sisti novum pro animalibus Cœ-
lum, omisisti Orcum, hunc poe-
nam pro vitiis, illud pro virtuti-
bus præconium. Cur dubitas?
Bruta, quæ apotheosi jam deco-
râsti, Olympo excludere sine in-
juria nequis? Ecce! quænam in
avia tua te Philolophia deducat.
Sive vitia probeſt, sive virtutes,
calumniam infert, per illa Brutis,
per has hominibus. Umbram
igitur virtutis, & vitii sive motio-
nes quasdam à Natura ingenitas,
quibus species stabiliter respon-
dent, inesse Brutis dicendum est;
utpote, cum vera virtus, & vi-
tium iis solummodo convenire
possit, qui delectu, suoque arbi-
trio operantur.

LEUC. Falleris, si meam hanc
esse asseras Philolophiam: sum
interpres, non Author, ut tu sis
Magister, ego Discipulus. Scio
virtu-

Valer.

max. 1.9.
c. 13.

Gellius

noct. at-
tit. 1. 5.
c. 14.

virtutem brevis tribuere sanæ men-
 tis non esse, quia patenter falsum:
 sed & scio, quod hæc omnia in
 æcum naturæ instinctum refun-
 dere, non videatur esse Philosophi,
 quia patenter durum: age enim,
 Chryssippi canem considera, &
 videbis, ut persequendo feram
 ad trivium delatus, exploratis
 odoratu duabus semitis, mox
 tertiam sit ingressus, hoc equidem,
 a si D. Basilio credimus, discursu
 syllogistico determinatus: *fera
 quam persequor, aut hac, aut illa
 aut ista divertis parte: atqui non
 hac, non item illa (cum nullum
 fugitivæ vestigium deprehendam)
 restat ergo, istam ista abuisse via.*

a
*Hom. 9.
 in hex.*

b
*P. Nier.
 hist. nat.
 l. 9. c. 44.*

c
*Apud
 Lyps. ep.
 ad Belg.
 cent 1.
 ep. 44.*

b Indix Simias attentius contem-
 plare, & videbis, cum barbaris
 pro pecuniis ludere, in lusu victo-
 res suos civilitate minimè barbara
 ad Oenopolium invitare, iisque
 de parto lucro potum liberaliter
 solvere: & quis ista per solos na-
 turæ impetus solvat, nisi una dis-
 solvere velit totum Peripatum?
 Actiones singulas Philosophica
 arudina perpende & in Stoicum
 migrabo totus, nisi finem depre-
 hendas in singulis, propter quem
 operantur: nisi media palpes
 utraque manu, quæ eligunt con-
 sequendo fini maximè opportuna.
 c Pro teste canem adducit Plu-
 tarchus, qui amphoræ oleariæ in-
 sidiatus, cum superius augustam,
 nec satis plenam intueretur, tam-
 diu conquisitos à se lapillos in

lecythum iniecit, donec assurge-
 ret oleum, & ipse lambendo, sa-
 tisfacere gulæ posset. d Can-
 ces, ubi ostreas videt, hiante con-
 cha, radiantem Phœbum admit-
 tere, mox ex insidiis prorumpit,
 lapillo instructus, quo clanculum
 injecto, conchylii portam red-
 dit sibi patentem, sicque pro li-
 bitu chelis extrahit prædam, malè
 custoditam, quia male clausam.
 e Astutius more suo se se vindic-
 at vulpes, pulices, custodes do-
 mesticos, exosa. Sensim se se un-
 dis immergit capite tenuis, eo sine
 ut fugientes turmatim hospites
 florente ramo, quem ore tenet,
 veluti asylo, excipiat, exceptosque
 demergat, ut planè dubites, an
 ingeniosius sumat vindictam, an
 commodius depellat molestiam.
 Erinaceo jure subscribas pro lem-
 mate; *Nil sine fine.* Hic dupli-
 cem portam latibulo præstruit,
 Boreæ unam, alteram obversam
 Austro, ut hoc flante obstruat
 unam, illo molestius tumultuante
 obstruat alteram; idem peniti-
 suæ in hyemem provisorus, matura
 jam fructibus Pomonæ atria
 lustrat, ibique per decidua se se
 poma volutans onustus redit cum
 spoliis, totus ipse quantus quan-
 tus, spoliatur simul, & spoliata
 Canes Ægyptii non nisi carptim,
 & per intervalla Nilum degu-
 stant, ne suam longiori mora le-
 vantes sitim, Crocodilis ad fluvii
 crepidinam latitantibus, restin-
 guere

d
*S. Ambr.
 l. 5. de op.
 6. dier. c. 1*

e
*Lud.
 Gran. sr.
 de creat.
 Mundi
 c. 14.*

S. Bas. in
 Hex.
 hom. 9.

Plin. l. 8.
 c. 10.
 Idem l. 9.
 c. 30.

guere cogantur famem. Quid dicam de Polypo? eligit ille media, non minus apta ad se tuendum, ne præda fiat, quam opportuna ad decipiendum, ut prædam faciat. Nam hostem cum metuit, subtus saxa desidet tutus, eorumque colorem sic induit, ut cum Batto in saxum obriguisset diceret: sicque pisces majores fugit, minores fallit; hos enim, velut ad saxum incautius adnatantes brachiis suis ceu retibus carpit, capique. Quid de Aquila, non oculis modo, sed & ingenio acutissima? Testudinem ut venetur, testam ad saxa allisam frangit, uti malè sensit infelix Æschylus, cujus calvitie decepta Aquila improvisum prostravit, decepitque, cum ipse Fata decipere niteretur. Sed & Area Falconis insidias vitatura, *notisque paludos deserit, atque altam supra volat Area nubem.* Quod si hostem superiorem se conspicit, resupino in tergora rostro, velut acuto longoque spiculo, excipit cæco impetu in se ruentem, transfodit, vincit, vel saltem non moritur inulta. De Perdice sic Stagiritæ: *cum ad illius nidum accesseris quispiam, provolvit sese ante pedes venantis, itaque allicit hominem ad se capiendam, usque dum pulli effugiant: tum & ipsa avolat, revocatque de solert. prolem.* De eadem Plutarchus: *assuefacit pullos, urgente ancupo jacere supinos, injeclaque corpori globâ velut tegumento fallere in-*

dagantes. Quid igitur mirum, si, quòd Cosmographi asserunt, Nationes sit invenire sub Cœlo, qui in Brutis rationem colant humanâ longè majorem? quid mirum, quòd Barbarorum non nulli pro Rege recipiant Canem, ejusque nusibus obsequantur? quid mirum, quòd Caligula Sonipedem suum creaverit Consulem? sed pro completo sermone serviat stratagema, quo Simia Julii Imperatoris non ingeniosè minus, quàm lepidè suum consecuta est finem; castaneas, calido contestas cinere, ut à foco eleperet illæsa, catum obvium arripit, mutuatque illius pedibus, velut opportunâ fusciculâ, cunctas harpagat indemnis, non sollicita de alieno damno, sed de suo emolumento læta, quia satiata. Jam ego te per omnem Stagiram adjuro quid de his omnibus Philosophus sentiat, cortata mente ediffere. Si adversæ partis Tribunali appellem, his prædem decisa est: ex cæco ignorantie asylo deprementur mille instinctus, Naturæ determinantis impetus sine fine, antipathici, sympathicique effectus sine numero, quibus, velut Ajacis clypeo, impugnantium tela non tam elidunt, quàm, eludunt. Avicula, inquit, pro construendo nidulo colligens paleam, non cognoscit mediî proportionem, sed apprehendit merissimè nidum & paleam, & quòd præ lapide attollat paleam, Naturæ instinctui

in acceptis referat, oportet. Sed age, an modus hic arguendi Philosophum notat, qui dignus sit Athenæo? an hæc agendi methodus principium deceat, quod cognoscitivum voluit Creator? quod operationes mirabiles, si nostro non arguatur simile, saltem non notant toto Cælo dissimile? age an conformitas hoc rationi, quod Bruta, quæ videmus, non appetere media, nisi præcognito sine; quæ cernimus, assumere utilius medium præ minus utili; quæ hæc oculis intuemur, discernere à noxio utile, an, inquam, conformius hoc rationi, quod non agant, nisi per instinctus sympathicos? Superis! quæ sympathia ad famem, quæ Hirundo cibum famelicis deserit, nec absunt, ipsa pullis omnibus magis famelica? qui instinctus, quo canis ad Venatoris imperium mox relinquit feram, quam prius instinctu avidissimo persequatur? everteratur Hercle Peripatus, pereant Athenæ, si non nisi per cæcos impetus nostra discurret Philosophia. Impune suis Automatis triumphare jam potest Cartesius; quis impugnabit, nisi quod operationes nostris analogæ principium arguant proportionatum? quis propugnabit animalium vitam nisi quod agendi modus sine vita explicari non possit, præterquam ab iis qui si non vitæ, ratione saltem desituti continentur.

MBL. Enim verò si tam potenter, quam ferventer, pro domo tua Cicero perorasses manibus, pedibusque in tuam irem Sententiam. Sed utrum non dixeris nihil, non tamen, me Judice, dixisti totum? Naturæ homines instinctus, & ego, ut fatear, averter: quid igitur? an admittendam censeres à Bruta cognosci media prout ad utilia sunt ad finem? an, Judicas, quod apprehensio prævia, de mediæ proportionem, ad iudicium illa determinet comparativum? an ad Discursum, vel quod inde fluit, electionem etiam liberam mediæ propter finem? apage monstra Philosophiæ, quæ non nisi hæreticos post se trahunt abortus! quid sentiendum igitur? adverte animum, dum paucis tibi meam capie perperam mentem. Nivehementer me fallunt illa, quæ in medium astulisti hæctenus, homini in suam sententiam non penitus obstinato, & suadent, & ut reor, persuadent, etiam ab Avicula non tantum cognoscipaleam sed & convenientiam paleæ ad talem finem: quod autem hæc non cognoscat per iudicium comparativum dabitur adverte parti, nec inviti: quia vincit ratio, & pene dixissem, requirit fides. Media igitur tenenda via est, ut vites Scyllam, nec tamen incidas in Charybdim. Dicendum firmiter, cognosci ab Avicula mediæ proportionem, non quidem iudiciò, sed apprehensione quædam

dem proportionatâ, qua necessariò determinetur ad appetendum hoc potius medium, quàm illud, ad tollendum potius paleam quam lapillum. Hoc autem modo, an in phrasi scholasticâ Brutâ agant propter finem formaliter, sed imperfectè de nomine lis est, quam ad Orbiliî trutinam ventilare nec libet, nec licet.

LEUC. Beatè; nam medium tenes: utrique parti das aliquid, neutri concedis totum, felix Arbitrator, quia elicis ex falso verum, & vias asperas componis in vias planas. Sed ecce! ad viâ mentem nos sistit Discursus: præstò est villa, ambulationis tuæ, ut audio, plerumque terminus. Placet situs; nec ipse, reor, Tullius hoc jure Tusculum aversaretur. Quod illi nomen? quænam origo? quis loci Mecœnas? MEL. Nomen *Villa nova* loco indidit Novitas: originem debet Philosophiæ; nam fuit Thomaso, inter Sophos illustre Nomen, qui suis studiis accommodârat sylvestre hoc Athenæum. Et quia cum Nomine cultum quoque indorât D. Thomæ Angelici, etiamnum Sophi, Villam ejus honoribus consecravit, unde in hunc diem quoque audit *Villa Angelica*, ejusque insignia, *Box mutus*, in frontispicio videntur. Hic Sophus illustris, ubi Eatæ concessit cum tempore, hæredem loci scripsit Peripatum, cujus usibus etiamnum servit, nec rarè Philo-

sophis præbet gratum in æstu umbraculum, in curis animi levamentum. Hæc de origine loci, illius situm, exploratore oculo propiè arbitremur. En! in Orbem plantata viret, séque gyrat hæc sylvula, & quia ambulacris umbrificis exornata, Peripateticos ad disputandum invitat, obvix semper occurrunt ferarum variz species, quæ dum saltum hunc animant, Dianæ gaudia, Sophis præbent jucundos discursus. Illic erecta sunt vivaria, hic aviaria, suis ornata Philosophicis exedris, quæ virentibus arborum ramis inumbata, tam concinnam disputationi aperiant Lyceum, ut nihil vel ad acuendam Ingenii vim efficacius, vel ad excitandum voluptatis sensum, illecebrosius fingi possit. Excurrit hoc nemus in pulchritudinis raræ pomarium, quod prata amœnè ridentia conjungunt Villæ. Sed & striduli amnes, lymphæque crystallinæ, ut vides liquidam aspergunt animo voluptatem: nec desunt lacus, divitesque piscinæ, quæ Sophis varia in discursum offerunt experimenta. Et ecce! stamus ad villæ hortum, in quo superba sit Chloris, si magis venustum pro sua Regia, petat decorem: hic oculos recreat florum varietas, ibi alvearia Philosophorum alliciunt discursus. Verbo: non video, quòd in campis Elysiis quidquam finxerit fabulosa Antiquitas, quod hoc

in loco non offerat suis Cultoribus Naturæ amœnitas.

LEUC. Si tantus foris est villæ lepos, quanto interiùs abundabit? Eja! ingrediamur. Quam habet porta epigraphen? MEL. Genio loci accommodam:

Este procul tetrica, curarum tadia, larva:

Nom sacra hic regnant otia, læta quies.

En! in portæ cacumine Bos volat alatus, mutum Angelici schema: nam noveris, hunc Angelum in Philosophia, dictum à Condiscipulis *Bovem mutum*, eò quòd plura cogitaret, quàm diceret: ne dissentit ipse Professor Albertus Magnus, nam *Bovem mutum* esse asseruit, ad cuius mugitum, fore, ut contremiscerent Tartara, & obstupesceret univèrsus Orbis. Sed Stoam Angelici ingrediamur: Stoam nomino hanc ædificiù Aulam, nam affixis symbolis refert Angelicum Herculem, Brutorum omnium Domitorem, quia affectuum Expugnatorem; verè Stoicum, quia Apathicum; Victorem Mundi, quia Victorem sui. En! hic Hercules profligat Hydram, cùm titione accenso in fugam dat forminam: ibi domat in ira Leones, & Tigrides: hic Arcades debellat, industriæ clypeo; ibi expugnat Cameleontes, demissionis Christianæ exemplo. Hic Epicuri affectus Alvearia monstrat hoc lemmate:

Alvear ecce! Schola est; sed & est Apis ecce! Magistra:

Doctores Bruti discite, Bruta docent.

Ibi Formicæ symbolo pigros instruit Endymiones, affixâ Epigraphæ.

Informem hac formâ pigram Formica reformet:

Prospiciendo famem, prospiciendo fami.

In Aulæ fronte cernis Doctorem Angelicum, inter Bruta medicum, omnium examinantem virtutes, & paradoxas stupentem propriitates: è Brutorum virtutibus Sophorum colligit vitia, & ut affectiones brutas domare discant, suo invitat exemplo; verè Sophus quia appetituum Domitor, & Imperator sui: lege ejus Imagini incisum Elogium.

Angelum vides, & Hominem, Quia vides Doctorem Angelicum, Mirare Metamorphosin!

Ex Bove nato Apicula;

Nam ex ejus cerebro tot prognata Apicula,

Ut Doctorem Mellisuum crederes, Nisi Angelum induisset, Ut dici posset Angelicus.

Angelus eras, antequàm esset Doctor Angelicus:

Angelorum Discipulus, & penamulus fuit.

Ejus Ingenium nomen habentem totum novit:

Qui omnia scivit, Ingenii sui limites nescivit.

Dixisses Philosophiam illi insulam, non acquisitam,

tri-

*Aristotelem didicit propemodum
sine Magistro,
Vix cum Aristoteles sine Doctore
didicisset.*

*Dukium est inter Sophos,
An ille plus Sapiencia, an illi plus
Sapiencia debeat?*

*Offendit in Angelico, quid tota
posset:
Implevit illius Ingenium, nec ex-
plevit.*

*Stupescite hunc Bovem mutum:
Qui doctius silet, quam omnes So-
phi loquantur:*

*Qui suo silentio facit disertum
Orbem.*

*Mirare hunc Bovem mutum:
Quem in caelestem Zodiacum Sa-
piencia transfudit,
Nam ejus pectori affixit Phœbum,
Ut sciret imposterum Orbis,
Solstitium observandum esse in
Tauro.*

Verbo:

*Mirare hunc hominem, quia An-
gelicum:*

*Cujus Theologia Summa, quam
scripsit,*

*Est Philosophia Summa, quam vixit
Cujus Vita*

In corpore supra Naturam:

Cujus Dominium

*Unius in solidum, quia in se ipsam
Cujus Dominii fructus*

Est Concupiscentia domita:

Cujus Dominii Gloria,

Est sui ipsius Victoria:

Abi Philosophæ, sed ita abi,

*Ut post concupiscentias tuas non
abeas,*

Sed à voluntate pessimâ avertaris,
Et convertaris.

LEUC. Cuperem ego, ut hanc aulam Angelicam nonnulli è Philosophis perlustrarent: quid putas, illis diceret Apis Angelica? MEL. Ne dubita, aculeum figeret: diceret, Bruta ratione carentia, sic rationi operari conformiter, ut Philosophi (sat graves) rationem illis tribuere minimè dubitarent; & Philosophos, sat multos, ratione præditos sic rationi operari difformiter, ut Bruta omnia rationem illis negare non formidarent. Prò pudor! exclameret, animalia, si possent, Cœlum raperent, cum Sophi voluntur in carne & sanguine. Diceret Brutis minimè brutis: lustrate Academias, fors reperiet Elephas nonnullos Philosophos, quibus neutiquam Prudentiæ sallem invidet: fors amaro, hinnitū uni vel alteri exprobraret Bucephalus: Ecce! trabeatus iste in Peripato Adami Pronepos, factus velut unus ex nobis. Hæc diceret Apis Angelica. Ego ab Isaïæ Oraculo non penitus exemptum, reor, Peripatum, quo homines ob varia vitia nunc vocavit Leones & ursos: nunc Dracones, & malas bestias. Illud pessimum, quòd sæpe superent Brutorum vitia, nec adæquent tamen virtutes. Erigite Athenæa ferina Cohors: non deerunt Discipuli, postquam Philosophis per Jobum

C. 11. 35.

C. I. 27. Jobum hanc Deus publicavit Sententiam: *Interroga jumenta, & docebunt te.* Priùs sub disciplinâ vestrâ creentur Ethici, quàm in Peripatum mittantur Philosophi: *Vade ad Formicam ô piger! & discite priùs industriam. Lascive, columbæ gemitus imitare, & discite crocicare cum corvis, & grunnire cum porcis. A Serpente prudentiam hauriant, si qui prætextati etiamnum Philosophi. Gratitude canum imitetur propago Stoica: quis enim non erubescat? exclamat os plenum Ambrosiâ, quis non erubescat gratiam bene de se merentibus non referte, cum viduat etiam bestias refugere crimen ingratitude? & illa im-*

Ambros. I. de offic. c. 7. *pertita alimonia servant memoriam, tu non servas salutis accepta. Imò, eodem teste, omnibus animalibus imatum, salutem tueri, & cavere, qua noceant: solus homo non prospicit aternam salutem. Audite denique, quod in suis mox prolegomenis, uno Apud Peripato, clamitent Bruta: nolite fieri rald. s. 1. sicut equus, & mulus, quibus non devotus, est intellectus. Pudeat sanè: ut tr. 5. de ait Christianè Seneca: pudeat ab Acod. c. 1. exiguus animalibus nos trahere mores; pudeat, Christianam Phi-*

losophiam, Brutorum Ethicâ indigere, qua priùs formentur à Brutis in homines, quàm in Peripato creentur Sophi.

EEUC. Apparet sanè, quàm sit utilis Philosopho virtus, sine qua nec inter Bruta illi concessum vivat. MEL. Imò non utilis modo, sed necessaria unicè est Sopho virtus: tot enim alit in corpore bestias, quot numerat mentis affectiones; harum erit infame mancipium, nisi virtutis freno se probet Magistrum, si non Apathicum, saltem nostri temporis Stoicum. Virtus, quæ specificio nomine Ascetis est abnegatio, frenum injicit tumultuantibus bestiis, non extirpat, quod esset nimium; sed domat, quod necessarium. Quid gloriosius, quàm ducuratos & dociles domi alere Leones? quam Elephantes habere in sua subsidia armatos semper, & ad nutum paratos? sed ejusmodi Hercules rari nant. qui titione accenso septemplicem debellant Hydram. Angelicus est, qui suo Sophos exemplo animat, non Sophos verò Apis aculeo fugillat, hoc Peripato affigens Satyricon.

218

SATYRICON

ACULEATÆ APICULÆ

A SOPHO ANGELICO

PERIPATO AFFIXUM,

Contra Peccatores Pseudo - Peripateticos

De quibus Spiritus Sanctus :

*Hi sunt, qui segregant se animales, Spiritum non habentes:
secundum Desideria sua ambulantes in
impietatibus.*

Ep. Judæ v. 18. 19.

*Rampe Vinculum,**Muta hætenus Natura!*

*Non enim sufficit murmurare
bombo:*

*Sed obrutas Sopborum aures,
Mellito opus est vellicare aculeo.*

Rumpa vinculum,

*Da linguam, qua dedisti Pruden-
tia limam,*

Ut illos acnam,

*Qui habens linguam, non tamen
limam,*

*Sophi irracionales.**Audite igitur, nec miremini,**Quòd Animalculum loquar:*

*Loquuntur plura jam Animalia;
Ipsæ scitis, cum vos auditis.*

Illud potius miror,

*Quòd loquamini toties, ratioci-
nemini nunquam:*

*Ut meritiò Bruta vos dicereut
Bruta,*

Vera loqui si possent:

*Et homines Bruta non dicereut
Bruta.*

*Vera loqui si velleut.**Loquar igitur,*

*Ut mutos vos instruam, loquentes
corrigan,*

*Et primâ vice jam aliquid discatis.
Nec indigna sum, hoc auditorio,*

*Pallas:**Nam illa nata ex cerebro Jovis,**Ego nata ex cerebro Bovis,**Nullo discrimine.*

*Cùm & ipsum Jovem legamus
fuisse Bovem.*

*Ad vos legatam me ablegat**Brutorum Republica,**Non ingratham reor,*

*Quia Apem cum melle, & sine felle,
Nisi quòd fortè figam aculeum.*

*Ad vestra vota, quàm sint devota
nunc referam.*

*Vos esse cupitis Bruta, & illa ho-
mines,*

*Ut rationis usu vestrum corrigant
abusum.*

*In comitiis audisa causa,**T:**Data*

*Data suffragia, decisa lis est.
Panthera, & Tigrides, vestro in-
ritu mansueta,*

Societatem non abnuunt:

Nam ab hominibus tam inhumanis

Belluinam discunt ferociam:

Potestis docere,

Quomodo magis possint nocere.

Auriti Arcades

Suis non refragantur suffragiis.

Nam agnoscunt,

A suo genere, vos non degeneres:

Sciunt,

Ex eodem vos trunco descendere,

Ex eadem Arcadia oriundos.

Ex eodem stipite natos,

Gaudens similibus similes,

Nam prater vocem nil deest,

Quin gloriantur,

Se vobis pares, vos illis.

Sed & nefrendes,

*Vestrum non dedignantur cen-
sortium:*

*Nam cum vos audiunt tam saepe
grunnire:*

*Cum vos vident in volutabro tam
saepe volui,*

Mores notant Sui similes constantes.

Hinc pra stupore exclamant,

Ecce! quasi unus ex nobis!

Siliquas astimans,

*Cum his tam avidè, vestrum reple-
tis ventrem,*

Hac vota ceciderant ad vestra vota:

Nam cedebat hac vobis trias,

*Sua libenter subsellia in Brutorum
Repubblica.*

Sed reclamârunt caetera animantes

Nam vestra horrent consortia,

*Ne Bruta esse bruta dediscant,
Et ab hominibus discant, desipere
infra Bruta.*

Protestatur Columba,

*Castoque gemitu detestatur incastos
ructus.*

*Ipsi Corvicada vera deserunt,
Et in vobis quarunt, magis facien-
tem pradam.*

Elephas

*Hos quoque Sophos miratur,
Quibus nullum in cerebro ce-
rebrum;*

*Et tot Entia, sine Scientia,
In Peripato damnat superflua.*

Formica

*Increpat segnes moras,
Quibus teritis tot celeres horas,
Consumentes utile tempus,
Inutiles consumptis à tempore:
Dum tandem consumptis tot sum-
ptibus,*

*Nil nisi inane Caputolium restat,
Vacuumque Diogenis dolium,
Hac cum Epigraphe:*

*Nos sine fruge fruges consumere
nati,*

Ipsi Canes

*Ingratam detestantur perfidiam:
Timensque, ne tam crudo consortio
incrudescant.*

*Stupescunt, quod ab atretis Nu-
tritios,*

*Quod mordeatis hospites sicut
hostes,*

*Quod dente Cynico, etiam agnitos
laceretis Aethonas.*

Pavo

Centum oculis vos videt caecos,

Et

Es tamen centum Argis magis superbos.

Miratur,

*Quod sine symmate tumescant pedes,
Et in simetio erigi queant crista.*

Equus, & Mulus

*Vos cuperet Nabuchodonosores:
Nam si essetis Bruta, minus essetis
bruti:*

*Non enim hac edunt, ut vomant,
neque vomunt, ut edant.*

Non enim hac bibunt supra mensuram,

Multò minus mensuram bibunt sine mensura.

Ipsæ Viperæ

*Venenata hac aversantur sœdera:
Nam à vobis ictus, nemo hactenus
sapuit.*

Vobis esse affectum, jam est esse infestum:

Vobiscum vivere, est vixisse.

Verbo: vos respuunt Bruta,

*Quia nihil ingenii, nihil ingenui
in vestro genio notant.*

Hinc

*Si vultis illorum Societatem,
Deponite hominum vitia, assumite
Brutorum virtutes,*

*Antequam in Academia Brutorum
sitis Magistri,*

Estote prius Discipuli:

Jumenta docebunt vos.

Estote prudentes, sicut Serpentes:

Simplices, sicut Columbæ:

Estote industrii, sicut Formicæ,

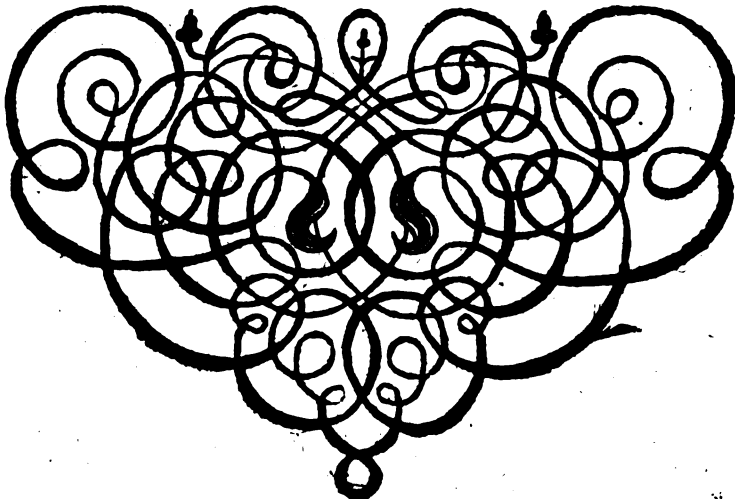
Casti, sicut Apicula.

Abi Viator:

Et esto Apis, si sapias:

Sat sapias,

Si infra Bruta nunquam despicias,

ARIADNE PHYSICA,

Seu

DISCURSUS VI.

De

MAGIA PHYSICA.

LEUCOTHEUS. The-
seum me cupis hodie,
cùm filum porrigas in
Ariadne. An Mino-
tauros fors alit Physi-
ca, novúmque So-
his aperit laby-
rinthum? MELANDER. Ita est:
labyrinthum aperit Magia Physica
quem ingressi jam plures, egressi
sunt pauci, quia exitum ab in-
gressu mox perdidere. Nec im-
meritò labyrinthum dixero hanc
Philosophiæ partem curiosissi-
mam: quot enim in Cretico fal-
laces gyros, ancipites anfractus,
viarúmque implicitis ambages
quondam obstupuit fabulosa An-
tiquitas: tot in Magia Physica re-
conditos meatus, difficiles flexus,
& errores prorsus inextricabiles
admiratione Philosophia. In illo à
Minoe conclusus est Minotaurus:
in hac Chymaræ stabulantur, &
Hircocervi, Minotauris omnibus
magis mirabiles. In illo, quò magis
ad interiora hospites deduxit curiosa
aviditas, eò magis seduxit: In hac
quò profundius tentas anfractus,
eò tentaris periculosius, dum in

ea sensim prolaberis avia, in qui-
bus, nisi *Dadalus ipse dolos rellii,*
ambagesque resolvat, caca regens
filo vestigia, de exitu penitus de-
sperandum. En! Magiæ Phy-
sicæ symbolum in labyrintho; cui
pro lemmate subscribes pariter;
labor intus: ut aded non male
Philosophi, hanc Scientiam di-
cant in pugno, *reconditam Arca-*
norum Natura notitiam, & quasi
supremum Sapientia creata api-
cem, in quem, qui evasere Mi-
nervâ propitiâ, cognoscunt mira,
quæ popellus stupet, hianti ore,
velut miracula. Id verò *mirum*
appellat Peripatus, quod admira-
tionem movere potest: porrò in
admiratione plura concurrunt:
primò quidem ignorantia causæ,
vel circumstantiæ; ita intuens
fortè Eclipsin, causam si ignoret,
ac modum, admiratur. 2do Ob-
jectum solet occurrere novum,
atque insolitum. 3tio, datur qua-
dam mentis suspensio cum consi-
deratione rei intentâ, ita ut ferè
judicium metuat, velut magni-
tudine rei paradoxæ oppressa. 4to

Æneid.

Super-

Supervenit inquisitio latentis
causæ, qua cognita oritur delectatio:
rara enim, & nova delectant,
quia augent Scientiam. Ejusmodi
subin noticiâ qui gloriantur, quæ
neque in mediis, neque in fine
supremo Legislatori contraria,
Magi sunt, volo dicere, Naturæ
sientis Aruspices, qui retro
cortinam hausta attonito Orbi
produunt Oracula; Magi sunt,
quibus in labyrintho Naturæ pro
Ariadne ingenium, pro filo eruditus
servire solet discursus.

LEUC. Et talem Theseum in
D. Bonaventura mihi deprædicas?
MEL. Neutiquam talem, sed
meliozem, quia veriozem. Fatetur
ipsa Magia, labyrinthum Naturæ
ab hoc Sopho ita detectum, ut
omnia caperet, ipsum Nemo.
Nam dum Magiæ resolvit mysteria,
se ipsum fecit mysterium: Magiam
novam in suo dedit ingenio, quia
inter Naturæ Miracula ipse maximum
Naturæ Miraculum. Audi quod
Ariadne Physica huic Theseo meliori
Elogium.

Quod omen, putas, præsert illi,

Cujus vel solum Nomen,

Bona spondet futura.

Imò non spondet:

Dat per se ipsum bona presentia,

Qui sic spondet futura:

Quasi verò

Quid melius venire posset,

Cùm ipse jam adest presens

Bonaventura.

*Sed tamen meritis gloriatur hoc
hoc nomine,*

*Nam sic vitavit malapræterita,
Ut non haberet, cur timeret ventura
Quippe tam bonam sortitus est
animam.*

*Ut Adamus vix in eo peccaverit,
Vix ipse in Adamo.
Rediisse visus ad novum Innocentia
Statum,*

*Qui veteris Adami haberet nihil.
Miraculum fuit Natura;
Nam qua aliis impedimento,
Huic erat incitamento,*

*Quæ in cæteris lapsa,
Surrexit in Bonaventura,
Qui in Statu Natura lapsa,
Statum vixit Natura pura;
Imò purius vixit, quia sanctius.
Miraculum fuit Natura:*

Nam

*Mirantur ingenia omnia
Unicum illius ingenium,
Quod sufficit Scientiis omnibus,
Cùm vix illi Scientia omnes sufficerent.*

Dixisses,

*Non didicisse illum Philosophiam,
Sed habuisse innatam.
Adè Natura exhaustæ mysteria,
Ut nullum restares, quod exhaustares,*

Præter se ipsum,

*Illud Miraculo majus,
Quod bis natus, & semel solummodo
mortuus.*

*Nam primâ vice vix natus Mundo,
Morti mox destinatus,
Sepulchrum reperisset in canis,*

Tt 3

Nisi

*Nisi Mater, qua illum peperit
Mundo,*

*Geniisset etiam Cælo,
Infantem pene jam mortuum,
Vovit Religioni renasciturum,
Ni moreretur.
Factum, ratum.*

*Sic sacratam meliori jam vite
pradam*

*Ex mortis faucibus Mater eripuit,
Vera Mater,*

*Quæ præter vitam mortalem dedit
& immortalem.*

*Sic captum ex voto vitam,
Deinceps duxit devotam:
Mori se credidisset, si Cælo vivere
renuisset.*

*Magnetem dixisses,
Aded omnis quies illi irrequieta,*

*Dum in portu Religionis
Tandem invenit portum.*

*Intravit, nec amplius exivit,
Nam malè exire volenti, nulla pa-
set alia porta,*

*Nisi qua ducit ad Tartara.
Intravit, nec amplius respexit;
Sed aspiciendam venturis ad
portam*

Hanc reliquit Epigraphen:

*Si speratis bona ventura,
Sequamini Bonaventuram.*

LEUC. Appositè: sed infe-
riùs audiemus te de hoc iterum:
nunc naturalis Magiz pende ar-
marium, quo tota me curiositas
rapit. Et ecce! jam in Symbolo
ostendisti Magnetem, in Magnete
prodigium Naturæ: filium porri-
ge cum Ariadne:

*Cus trahit, & trahitur Magnet?
mibi dicito causam:*

*Sidera cur sequitur, qua Sophus
ecce! fugit?*

MEL. Acu tangis difficultatem
cùm tangis acum Magneticam:
hujus virtus, quàm passim est
omnibus nota, tam est ignota:
nam quidquid dicunt Sophi, di-
vinant, & in illa plus mirantur,
quàm de illa philosophantur.
Siderisidem à ferro, quod attra-
hit, appellant Sophi; *Herculeum*
Lapidem alii, eò quòd ferrum,
metallum rerum omnium domi-
trix veluti novus Hercules sibi fa-
ciat obsequi. *Heraclion* ab *Heraclæ*
Patriâ alii indigitârunt. Curiosa
imò portento proxima ejus in-
ventio, cujus gloriam Fortuna,
quia cæca, casu dedit opitioni:
hic circa *Heraclæ* Urbis confinia,
cùm pecus fortuitò duceret, de-
repente sensit pedem lapidi, ipsum-
que lapidem soleis, liberali, ut so-
let, ferro armatis, adhærescere.
Obstupuit ille, quod putabat pro-
digium: lapidem sustulit, & in-
ventionis honore contentus, illum
tradidit Peripato dijudicandum.
Et ecce! mox Philosophica ubi-
que fora perstreperè, judicia judi-
câs certare, nullo emolumento nisi
forsan raucedinis: nam adhuc sub
Judice lis est, ut planè paradoxum
huic lapidem non immeritò dixe-
ris ingeniorum cotem. Kircher-
rus Philosophiæ curiosæ Proto-
Parens, & vel idèò præ cæteris gra-
tus,

tus, quia plus ceteris eruditus, multis explicat Thaumaturgam hujus lapidis indolem. Prolixioris discursus dabo compendium pro discursu. Asserit imò hujus lapidis Patriam, Regionem omnem; utut validissimos Europæ Magnetes, in Norvvegia progenerari sit in comperto. Asserit 2dò hunc lapidem, Jani Bifrontis symbolum, quia qualitate præditum biforini, qua veluti geminâ facie contuetur geminum Polum, Australem scilicet, & Borealem. Hinc si filo illam suspendas quietem non capiet, usque dum inveniatur, in plaga sibi beneficia, amicum Sidus. Asserit 3tò, hunc lapidem virtute prodigiosâ sic agere per sphaeram, ut ferrum attrahat, vel sibi similem Magnetem: hanc virtutem alii in qualitate, in corpulculo, um effluviis alii constituunt, idiomate pro diversis principis diverso. Hinc si Magnes liber, & exiguus, ferrum verò grave, vel alligatum, Magnes accurret ad ferrum: secus, obsequio mutuo, ferrum advolabit ad Magnetem gratòque spectaculo in aëre pendulum hærebit.

LEUC. Et hoc, ni fallor, illud erit Miraculum, quod in Mahometis sarcophago, virtute Magnetis suspensio, obstupefcunt Lunaticæ Nocturæ, Turcas intelligo, qui suas sic depereunt tenebras, ut etiam naturalem Philosophæ Lucem penitus averferent. MEL.

Rectè advertis: sunt nempe decipi faciles, quibus mira, fucato splendore, rutilant, velut Miracula. Cæterum, fateor, Magnetis proprietates adeò paradoxas, ut etiam Augustimos in admiratio- L. 21. do nem meritò traxerint: quis enim, Civis s. 4. exclamat, vim istam lapidis non obstupefcant, si videat, ferrum è longinquo applicatum, non tam attrahi, quàm quòdam impetu rapi ut etiam tres robustissimi Viri illud vix retinere, imò semel agglutinatum etiam duodecim à perpendiculari vix abstrahere valeant? talem Magnetem vidit Logdunum, quinque librarum pondere armatum, qui absque dubio, virum etiam cataphractum ferro, rapuisset in Aëream extasim eò magis mirabilem, quò minus miraculosam. Quis non obstupefcant, si videat, quòd hanc virtutem nec impediant interposita corpora nisi ferrea forsàn, quæ dissipant vim attractivam? quòd applicato Magnete, Magnes dimittat ferrum, quia minus amicum? quòd juxta posito adamante ferrum non modò non rapiat, sed etiam raptum dimittat? Quis non obstupefcant, quòd Magnes attrahat Magnetem, si conjungat Polos amicos, si inimicos, repellat? quod major in instanti adimat minori vires, quas non nisi intra tridui spatium, denuò recuperabit? quòd denique virtutem, attacku solo communiacet, sic, ut

Schott.

p. 4. Ma-

gnet. l. 3.

c. 3.

AUS-

attractus è chalybe annulus, attrahere quoque possit affinem, hic deus sibi propinquum, & sic deinceps, dum tandem sine nexu connexa in aëre catenula hæreat, cui similem, nec ipse Mulciber, Düs primum daturus specimen, fabricasset? Illud tamen hic obiter, velim, notes, virtutem Magneticam sat delicatam, quia amat culturam: incendi potest, atque debilitari, imò penitus destrui, Igne deperditur vis attractiva, nam colit amoris indolem, sed sine tardis: quòd si lingulam Magnetis incurves, vel incurvatam restituas in directum, non restituiti, sed destruxisti. Contrà conservabis virtutem, si dederis libertatem se convertendi ad Polos: nam sine horum aspectu fluctuat in violento. Eandem ueberis, si panno involutum rubeo, colloces amico situ: cum enim herbæ, è quibus hic color, supra mineras ferreas excrescant, qualitates à mineris amicas hauriunt, haustasque veluti gratum Magneti pabulum ministrant. Nutries insuper, si servato hoc situ in limaturâ Magnetem ferreâ ponas, vel chalybeâ; nam solent ejusmodi ramenta, acceptas à Magnete vires, mutuis rursus obsequiis in illum reflectere, amicisque radios evibrare. Denique armaturâ ex geminis laminis, indurato chalybe excisis, mirum in modum corroboratur Magnetis virtus, ita, ut qui incrimis, pon-

duis se ipso majus vix sustinuerat, armatus, Bione teste, quinquagescenties se ipso grandius attrahat, attractumque in aëre sustentet. Rationem hujus experientie si à Physica petas, forsitan dicet, radios è Polo Magnetis quaquaversum diffusos, in limbis chalybe armatis, omni ex parte coire deus sicque efficere vim unitam, quòdque consequitur, fortiorem.

LEUC. Memini, cum adhuc aleret me Ephebeum, Magnetis operâ per sæpe ludicris me recreatum spectaculis. Erat Philosophus, quem thymaturgæ Magorum Dyptheræ concium suspicabar, qui in stagnante Diogenis dolio, nunc exhibebat fluitantem absque Zephyro cymbulam, sine velis volantem, sine Návarcho, & gubernaculo se se dirigentem ad Austrum, vel Aquilonem: imò adnatabant formata ex chalybe marina monstra, Delphini, & cetera grandia, rostroque cymbæ Magnetico adhærebant. Nunc eodem in dolio representabat Christum supra aquas euntem, & Petro periclitanti ferentem suppetias, ibi Jonam à pisce absorptum, hic Saulem, Davidi lanceam intorquentem, sed aberrantem. Nunc horologium proferebat, ad cuius limbum, occulto Magnete instructum, suspensa filo advolabat. Architz columba, & chalybeo rostro horam, Phæbique locum, jucundo spectaculo designabat.

Sape

Nic. Bion.
l. 2. c. 7.

Sæpe in tabula rafa, veluti Martialis campo, inimicas monstrabat Pigmæorum phalangas: singuli filii ferrei frustulis, quasi totidem lanceis armati, in mutua prælia prugebant: mox ad varium Magnetis aspectum, vel erigebant arma, vel invertebant, vel projectis in terram spiculis, fugam unanimes simulabant: nunc dextra acies furioso impetu invadebat sinistram; fugiebat ista, altera insequabatur: nunc illi cadebant victi, hi verò stabant Victores, pugnam quidem umbratili, sed adeo paradoxam, ut veluti veluti portento ætonitus, hiant ore, adfiterim curiosus Spectator. MEL. Ita est: Suspendunt hæc ora rudium: & à juventute eblandiuntur gloriosum Euge: ex ephæbis ubi excesseris, evanuerit, credo, juvenilis stupor. Nam debet hæc scena ludicra virtuti Magnetice suam originem, uti & illa, quam stylo Lucretii descriptam, refert celebre in Historia Nomen:

Fam. Strad. Ergo age, si quid scire voles, qui distat, amicum,

l. 2. prol. 6. Acad. 2. Ad quem nulla queat pertingere epistola:

Sume geminum Orbem, Alphabeti litteris signatum, indices appone eodem Magnete armatos, unumque tibi, alterum sibi servet planisphaerium Achates.

His ita compositis, si clam cupis alloqui amicum,

Quis opus est ad verba notis, huc dirige ferrum:

Mira fides! longè qui distat, cernit Achates,

Nullius impulsu trepidare volubile ferrum,

Nunc huc, nunc ilinc discurrere: conscius hæret,

Observasque styli ductum, sequiturque legendo

Hinc atque hinc elementa, quibus in verba coactis,

Quid sit opus, sentit, ferroque interpretare discit.

Quin etiam, cum stare stylum videt, ipse vicissim

Si qua respondenda putat, simili ratione

Litterulis variè tactis rescribit amico.

LEUC. Studio, ni fallor, hoc experimentum tu stylo Poëtico; nam Pindum sapit. Nollem perfectò hujus rei facere tentamen, ne cum operâ quoque oleum perderem. MEL. Iterum tu plura ad linguam, quam limam: Tyronum nempe hoc stigma est, quòd vel cuncta præposterè negent, vel sine distinctionis judicio cunctis fidem adhi beant. Utique nec ego caput tibi meum oppignerò, quòd in quavis distantia, in quavis Magnetica lingula hoc sibi constet experimentum; Illud etiam, atque etiam assevero, experientias, historica fide probatas, nisi utraque manu palpari queant, mox relegare ad Utopicam Æopi Thulem, Philosophi non esse, sed Dydimi, in suis erroribus oblitati. **Q**uis enim

Uu

enim

enim neget, nisi Zeno incredulus, cui caput gyratur, magis quam Diogenis dolium, quis, inquam, neget, dari qualitates sympathicas, & antipathicas, è quibus tot Paradoxa Physica non tam arguunt Sophi, quam rarione manifestâ deducunt. Noveris, quod de Hirundine marina, pisce sat noto in mari Mediterraneo, Ichthyologi referunt. Hæc enim siccata, & è Musæi tholo suspensa, vel etiam inclusa vitro, virtute sympathica convertitur ad flatem ventum, eumque rostro, Galli instar versatilis, demonstrat. Idem spectaculum Kirchero præbuit Physa, pisciculus in oris Niliacis celebris, quem hanc ob causam Ægyptii *Deum ventorum*, alii *Magnetem Æolium* apellant. Sic Stella polaris influxu benevolo trahit acum Magneticam, vel potius Magnes qualitate amicâ, se se vertit ad istud Sidus, etsi ultra milliones triginta in milliariis Germanicis distet: a sic legisse me memini, repertum

a
D. Tausch. quondam in Oceani littore lapillum nigrum, quem cum levaret hospes, secutus continuò alter, ut meritò dixisses gemellum Castora, qui motus Pollucis omnes, æmulatione spontaneâ imitaretur.

b
Jonst. de admir. plant. class. 5. c. 23. Sic Heliotropium, Heleniumque, Latinis *Enula*, orientem Phœbum, mutante capite inclinata, adorat: mox intenta continuò facie contemplatur euntem & velut pedissequa, se gyrando, ad usque un-

das Hesperias comitatur. Sic Magnes attrahit ferrum, Æthiopicus lapis, quem *Theonidem* dicunt, idem antipathicâ nausæa se repellit. Sic Basiliscus visu necat, & sibillo: Gallinaceus animalium Regem vertit in turpem fugam. Torpedo pisciculus, manum piscatoris stupefacit: Taurus furore percitus, ficti si alligetur, mansuescit: Febrius piscis tangenti affricat febrim, sed manu missus resumit denuò afflatam luem, réque dimittit liberum. Sic denique Bufo, palustre dedecus, venenato halitu attrahit mustelam, & quod mireris, hiantes intrare rictus cogit gementem, & ejulantem: imò Lusciniam, innocuo cantu veris animantem delicias, solo halitu deplumat, casuram citò præpam avidis faucibus excepturus. Sicut ad arcem Ombros Omiponto vicinam, contigisse perhibent oculati testes, qui suavi primò, sed sensim lugubri Philomelæ cantu exciti, mœstæ huic tragœdiæ intererant Spectatores. Habes in bufone mali Socii Symbolum, sat clarum est, reor, sine interprete, applicare potes, si velis. Ut nihil dicam de paradoxa Aranea, quam alit Apulia, & incolæ vulgari nomine vocant *Tarantulum*: hæc mesioribus infesta, si quem inimico toxico ferit, mox deducit ad luem tabificam, solo Amphione Medico, solâ Musicâ Medicinæ locò relicta, qua saltitare afflatus cogitur, ad

Arist. 5. 36. histor. animal.

ad usque deliquium, dum veneno, per sudorem extracto, pristinae valetudini restitatur. a Ut nihil de *Remora* memorem, qui sesquipedalis pisciculus, tam robustæ fertur esse virtutis, ut Nepos Senecæ laureatus de illo cecinerit: *animal. Puppim retinens, auro tendente* c. 14. *rudentes in medijs Echineis aquis,* Plin. l. 32. Certè in Acliacâ pugnâ Antonii Prætoriam stitisse dicitur: Imò Caji Principis quadriremen, utut remigum quadringentorum impetu incitatam, jactâ veluti anchorâ, derepente salo affixit, Spectatoribus eò magis attonitis, quòd non nisi adhæsiōne externâ volantem remorata sit cursum, in navim recepta mox perdidit vires, nec adhærendo, ulli amplius esse valuerit impedimento. Hæc omnia, nisi per antipathicas qualitatum proprietates, nisi per halituum, vel effluviū virtutem sympathicam enodare velit Peripatus, erit, ut per actionem in distans causâ querat subsidium, vel litem ad miraculosum transferat Tribunal, solenni illorum more, qui fursurem pro cerebro, pollinem pro Appolline in capite vertiginoso circumferunt.

LEUC. Adeone bardum alat Philosophia, qui naturæ id deneget, quod centum adstruunt experimenta? quis non videt antipathicam litem, amicitiamque sympathicam, ex qualitibus primis, secundis, aut etiam tertijs oriri, quas

innominatas nominant Authores In Peripato nominatissimi? quis, inquam, ista non videt, si videat, quòd flores Phœbi calore hient, quòd frigore comprimantur: quòd vitis calido delectetur, & abhorreat frigidis, ideòque brassicæ vicina pampinos contrahat, ac denique exarescat? quis negabit subtilia vaporum effluvia, si videat, flores, & fructus, succosque alios, evaporatione nimia tandem flaccescere? si in se ipso experiatur, plus una die per hyemem, quam quinquaginta uncias se exhalare? si metallicos halitus, cunctis animalibus sentiat inimicos, ipsosque è fodinis odores iisdem esse pestiferos? hæc omnia tam contestata Philosopho reor, ut epomidis loco, Midæ meritis sit appendices, qui adeò clara auit revocare in dubium. MEL. Ita est: & ex his facilem sortiuntur analysin plurimæ experientæ, quas ad Magicum tripodem aut actiones indistans, indignum Philosopho commentum, imperiti relegant. Nam quid mirum, quòd infecto halitu hipientes, & olidæ ab hirco vetulæ speculinitorem contaminent? quòd aspectus squallore tetrico infantes terreant, vel etiam effluviis venenatis inficiant, infectos necent? Quid mirum, quòd aspidēs venenato aspectu noceant; quòd serpens Ibis pennâ sistatur: quòd pennæ avium cæteræ, pennis aquilæ commixtæ absumentur?

Uu 2

quòd

quòd Leporis marini aspectu encen-
centur nautæ? quòd fidibus lupinis,
si agniam fortè associes, hæc mox fato
mirabili rumpatur, atque diffiliat?
quæ omnia antipathicæ virtuti, & qualitatibus
per occulta effluvia diffusis, neutiquam
inani ratiocinio, adscribit Philosophia.
Id tamen nolim ire inficias, superesse
& alios fontes, è quibus sat liquidò solvas
paradoxa Magiæ naturalis Phænomena.
Est imprimis similitudo, vel dissimilitudo
naturæ, quæ miros in creaturis parit
effectus: nil enim Philosopho magis
compertum, quàm quod *simile simili gaudet*,
quo faciliè nutriri solet & moveri. Trahunt
ex isto fonte suam virtutem purgancia
pharmaca; hinc Rheubarbarum, ob
homogeneam cum bile indolem, diffusa
qualitate humorem hunc attrahit,
attractum dissipat, extenuat, ac sibi
miscet, dum à naturâ, onus hoc
recusante, denique secernatur.
Hinc mira Rubetæ, & Aranei odia:
hic enim cum illam conspexerit, continuo
delabitur, stupefacit, pungit, necatque:
nec illa coram araneo, nisi per rutam
præmunita comparet: cujus dissidii causas
si Philosophica bolide profundius rimeris,
invenies venenum Rubetæ humidifrigidum,
Aranei calidoficum, atque æreum, unde
ex contrariis hæc oriuntur bella, &

Plut. l. 5. lites. Hinc Galgalus si in icterico
Symp. c. 7. cum defigat oculos, sibi morbum,

ægro asserre dicitur sanitatem: quod ego in analogam indolem, quam cum hoc morbo habet avicula, non ad fictitios visionis radios cum Platonice derivârim. Sed & diversitas climatum, fiderumque aspectus non raro magica creant symptomata: latere te æquit, quòd Nisi atque Euriali, utut diffici, sæpe simul ægrotent, simul & convalescant: quòd fratres, utut incognitos, prædat rubor, & morum sympathica indoles: quòd ipsa parentum viscera prius tectentur adesse natos, quàm oculi exploratores cognoscant. Quæ omnia, si in æqualem humorum temperiem, similèque siderum influxus retuleris, à vero multum non aberrabis. Nec postremum Magiæ locum sibi vendicat *Imaginatio*: hæc thymaturga naturæ soboles, non raro mira Peripato præbet spectacula. Nunc enim istos felis præsentia, illos holoseriei tactu, alios rosarum odore cernes exanimari: nunc videbis; quòd sola hyænæ umbrâ obmutescant subijè canes; cohorrescant oviculæ, etiam è locis diffitis conspecto lupo: imò experieris, Authore D. Ambrosio, quòd lupi, si quem priores hominem viderint, l. 7. in vocem ei quadam natura vi videntur trisere: si autem homo eos viderit prior, memorentur exagitari. Huc referes paradoxa stigmata, quæ fortuito sanguinis, aliorumque humorum concursu, in fanu

fanti non raro imprimi phantastica Genitrix. Sic Seleucum, & omnes Seleuco progenitos anchorâ in femore aut pectore notatos legimus, Sic Augustus cynosurâ insignis ex utero prodit, maculis eodem numero & proportione sparsis, qua stellæ polares. Sic Thariclea Æthiopiæ Regina, toto corpore candida, brachio tantum maculâ ebenini coloris notata, hoc indicio post longa exilia Patriæ est restituta. Sic Joanni Frederico Saxoniz Duci anno 1053. in lucem hanc prodeunti, crux flammei coloris, impressa dorso, conspecta est. Sic denique Jacobus Britanniz Rex Leonem, gladium, & coronam secum in lucem tulit.

LEUC. Et ipse, reor, hæc improvisa symptomata tutius in horroris subiti stuporem quandam, quam in oculorum fictitios radios refundet Philosophia: quamvis, ut nihil dissimulem, multa me experimenta non fugiant, quæ vel oleat Thessaliam, vel Utopiam sapiunt. Quis enim, nisi levis armaturæ Philosophus, facile credat, quod Struthio aspectu solo foveat ova, Testudo etiam pullos, defixis in ova oculis, excludat? quod homines sit reperire adeo Lynceos, ut etiam abdita sub terræ visceribus videant, oculis aquarum venas, ductusque metallicos detegant: imò sub sarcophagis sita cadavera aspectu solo explorent?

quod ad Sicarii inimicam præsentiam cruorem silent corporum cicatrices? quod per sympathicos pulveres, aut unguenta armaria in quavis distantia curari vulnera valeant? quod Picus per herbam, *Theoph.* adactum nido cuneum extrahat, aliæque, quam *Æthiopidem* nominant, seris admota, mox cunctas aperiat, & diffringat? quod denique Albertus ille Magnus duos *l. 3. de juvenes* viderit, quibus prætereun- *morum* tibus sita ad latus dexterum ostia, *animal.* utut clausa, virtute mirabili se se aperiebant! in his omnibus, si minus fallat fides historica, Magia certè è naturali in Stygiam degenerabit. MEL. Milces quadrata rotundis, quia vera falsis, & naturalia spuris. Philosophum te proba, & ex allatis supra Principiis, velut lapide Lydio, discernes pretiosum à vili. Nec Struthio, nec Testudo per visum excludunt ova, nam in arenis illa sepeliunt, excoquenda per telluris calores, nec alio sine adspiciunt, quam ut arceant nocitura. Genus illud hominum perspicax, quod Hispanis dicitur *Zaburis*, tam pellucidos habere oculos nequit, ut penetret opaca: sed venas aquæ detegunt per vapores, quos observant manè, & vesperi: ductus metallicos divinant ex herbis, nasci ibidem solitis: thesauros, atque cadavera ex tripode hauriunt profundiore, nam addunt adjuncta, quibus non potest non esse conjuncta

Uu 3

juncta

Foss.
fol. 477.

Del Rio
disq.
Mag. l. 1.
c. 3. 9. 4.

juncta fraus Stygia. Fluorem sanguinis, in præsentia parricidæ, qualitati antipathicæ adscribit Lucretius, dum canit:

Namque homines plerumque cadunt in vulnus, & illam

Emicat in partem sanguis, unde icimur icu:

Et si cominus est, hostem ruber occupat horror.

Herbas illas, quas attulisti, pullulare ex fundo Stygio, ceremoniæ probant, quibus solemniter incantantur: idem judicium esto de symbathico pulvere, de hoptocrifmate Stygio, de Alberti Magni gemellis, quos in suo Zodiaco numeravit probabilius Lucifer.

LEUC. Est nempe inimicus homo, qui in naturalis Magiæ plantario non raro superfeminare solet Zizania. Illud me modò, precor, edoceas, quænam in homine mira operetur Natura, ut ipsemet homo illa stupefcat, vel Miracula? MEL. Homo totius Naturæ compendium, quid mirum si sit Magiæ naturalis epitome? seligam curiosa magis, & aptiora discursui, quorum analysis physica, vel sponte fluet ex dictis, vel facillè dabitur ex dicendis. a

Plin. l. 2. c. 54.

Idem l. 7. in Procem.

dragefimum diem non ridet, ut videas, rara esse hominum gaudia, quorum primum tot lacrymis licitari solet Natura. c In Septentrione haud procul ab ipso Aquilonis exortu Arimaspi homines reperiuntur, uno tantum in fronte oculo: bella cum Gryphis gerunt, auri custodibus. d In Albania nati feruntur quidam, glaucâ oculorum acie, à pueritia statim cani, quique noctu plus, quam interdiu cernant. e Gens in Africa Pphyllorum fuit, postea à Nasamonibus deleta, quæ serpentes, solo corporum odore, & sopire poterat, & fugare: agnitusque est instar spurii, quem non subito horrebar serpens. Imò plerisque homines inimicum serpentis virus alere Author est Plinius; f nam salivâ velut aquâ ebulliente, læduntur, ac si ea jejuni hominis fuerit, ac penetraverit fauces, illicò serpentem necat. Est tamen aliquos reperire, qui virus serpenti quoque sympathicum nutriunt. g Nam homines Ophiogenes videas in Insula Cypro, qui à serpentibus lædi nequeunt: imò etiam læsos solo contactu levant: rei tam paradoxæ specimen vidit Roma, cum ex illorum Familia Legatus, Estachon nomine, in Capitolio se stitisset: nam veritatis explorandæ gratiâ, dolio serpentibus pleno, ubi fuit immisus, mox venenata colluvies, amicis amicum blanditiis, circumlingebat. In Africa

Idem l. 7. c. 2.

Id. l. c. 1.

Idem l. c.

Idem l. c.

Idem l. 21. c. 3.

Africa familias legimus effascinantium; nam nocent laudando: intereunt ab illis probata, arescunt arbores, emoriuntur infantes.

Idem l.c. Alios in Illyriis, & Triballis comperimus, qui fixiore aspectu intemunt, tunc præcipue, quando oculi præ iracundia scintillant: in

L.7. c.2. alterutro equi effigiem ferunt, & in utroque geminam pupillam: id quod minimè verbis, solive aspectui sed contagiosis corpusculorum effluviis est adscribendum. Haud procul ab Orbis Urbe in Faliscorum agro familias reperiri testis est Plinius (Accolæ Hippias nominant) quæ, sacrificio Appollinis annuo, super ambustam ligni struem incedentes non aduruntur, ob quem Vulcani favorem, perpetuo Senatûs consulto, omni Reipublicæ onere habentur immunes: quod si verum, vel Salamandræ frigore hos homines concretos dixeris, vel certè ab Appolline Stygio herbâ Magicâ præmunitos. Hispaniæ *Saludatores* non refero, qui salivâ, & halitu salutem ægris inspirant: nec commemoro Gallie Reges, quos solo contactu mederi strumis demonstrat experientia.

Plin. l.7.

Niet. l.8.

c.1.

Hæc non commemoro, inquam, quia ejusmodi paradoxa, non tam Naturæ, quam Gratia gratis datæ adscribit Philosophia. Illud non ommittendum, quod ad extremos Indiæ fines, circa fontem Gangis, homines Astomi reperiantur, qui solo florum odore, halitûque vi-

vant. Quod natio Papuarum nigerrima ipsâ Phœbi præsentia excæcetur: &, quod mireris, euti non aspiciant lucem, modò oriente radio feriantur, sufficit, ut hisce talpis noctem afferat diei Pater. Contrâ Augusto Cæsari, nec ipsæ tenebræ hebetaverant oculos: nam noctu æquè, ac interdiu legitur visum retinuisse: hinc tantam in præsentem radiorum copiam evibrabat, ut ejus aspectum non sustinerent. Fulgurabant quoque è Regina Cleopatrarum oculis tam amœnè scintillantes illecebræ, ut caperet, cogeretque amare, quos vellet: quod cum Augustus timeret, non aliter, quàm depressis in terram oculis eam est allocutus. Quæ oculorum symptomata, si in diversam temperiem, nunc felis, nunc noctuæ, nunc Aquilæ forsân analogam refundas, à veriore Physicâ ita procul non aberrabis. Imò nisi in recensitis Magiæ mysteriis ad individuas qualitates, vel potius ad qualitatum temperiem, certamque mixturam confugas, erit, ut in Peripato plura spectes Miracula, quàm mira, quod quam gloriosum sit Sophis, ipse faciliè iudicabis.

LEUC. Quin & *influxui Siderum*, ejusmodi virtutes in homine, non rarò suam debere genesin, nemo Sophus negaverit, nisi admodum malignantis Naturæ. Quis enim nescit, quanti intersit herbas, radices; & semina sub cer-

to

to aspectu Siderum profeminare? Botanicos consulat, vel Medicinæ Iulstret herbaria, stupebit occultas sanandi viututes, proprietates mirabitur paradoxas, quæ magnam partem Planetarum aspectui adscribuntur. Tam miram qualitatum temperiem si in plantis admittimus, cur similem, & è simili parem virtutem in uno, aut altero homine non admittamus? MEL. Dicis, quod dixi superius, cum inter naturalis Magiæ principia non ultimum esse dicerem cœlestes influxus. Et quia Botanicam es ingressus, unam & alteram tibi monstrabo plantam, cujus virtutem Magicam è terræ, climatum, Siderumque influxu vario dijudicabis. Serpentes quernâ fronde contacti emoriuntur; viperæ fagi virgâ percussæ obstupescunt: alunt quoque herbam montes Italiae, quæ ab equis calcata ungulas ex- trahit. Eryngium, herbæ genus, ori capellæ ingestum, tota sistit armenta, ut absque Tityri vigilante pedo, ovium nulla queat aufugere, vel aberrare, usque dum herba hæc thymaturga ore denuò eximatur. Quid dicam de virtutibus herbarum medicis, quæ Oedipum jure peterent Salomonem? sed cum Salomone Magiam Botanicam sepeliivit Natura, ut sciant Mortales, *contra vim mortis non esse medicamen in hortis*: Ut intelligerent, non in herbis, & verbis, sed in virtute solâ consistere

solidam Sapientiam. Legemæ sæpius, Origanum Ciconiæ, Salviam bufoni medicamen esse contra morsus venenatos serpentis; Sideritidem herbam Aquaticis præbere pharmacum præstantissimum. Noveris, quod lauri folium Merulis pellat anorexiam, Picis restituat sanitatem: quod chelidonia det visum Hirundinæ dictamnus fatalem Cervo extrahat sagittam: quod Sinæ podagram, quod calculum nesciant, quod ab omni vaporum fugiæ liberi, plantæ *Châ* referunt in acceptis. Nam hujus potus, facultate diarrheticâ, meatus nephriticos mirificè aperit, serenat cerebrum, ut Pallade plantatam hanc diceres plantam, adeo Litteratis ad continuandas vigilias non videtur nobilius, à Natura concessum pharmacum. Omitto alia, ne prolixiore cumulo non tam omnem, quàm onerem discursum.

LEUC. Oneri esse nequit discursus, si semina cumulet, apta serendo inter Eruditos discursui. Sunt multa Magiæ Botaniciæ mira, quæ errore vulgi abreptus, æstimâram Miracula. Nempe me latuit hæctenus, quod tot in Naturæ thesauris vires reconditæ lateant. MEL. Ita est: dudum proscriptis Peripatus imperitorum hoc entymema: causa nos latet: ergo patet fraus Stygia: nam ut Author est Plinius, *multa sunt Naturæ Miracula, incomperia rationis, & in*

Nature

Natura Majestate penitus abdita.

Quis enim è trivio Therites non oblitufcat, fi videat herbam, a

D. Mart.

Sin. bist.

Dec. 1. 1. 1.

Imp. 3.

quæ Hoangrii, Imperatoris Sinici, arctum reddit mirabile, ea indole præditam, ut fi quis malus Regiam præfumat ingredi; mox in venientem præna, intar follequii, se convertat? b fi afpiciat plantam, cui

Theoph.

Thapsia nomen, inclufam ollæ, carnis repletæ fultulis, fic ea attrahere, & in mafsam conglutinare, ut nifi fractâ ollâ non eximas? c

Aspaf.

Caram.

ent. 1.

prop. 1.

fi videat, herbæ Valerianæ radicem, virtutis eflè caufis ita amicæ ut odore illecti mox advolent, lambant, balient, & mille gellibus circumcurfantes, in læta tripudia effundantur? Quis è tonftrina *Bagas* præ mentis extafi non confilat, d fi cernat in Bengala

Nicr. cit.

à Kircb.

l. cit. c. 4.

herbam, quæ ad fe ligna, ad Magnæ Invidiam, rapiat? ita ut in

Zeilano Infula duos homines non nemo repererit, viginti paffibus diftantes, qui ligna, quæ tenebant mambus, retinere vix poterant, adeo violentis viribus, per plantam in medio pofitam, attracta conjungebantur. e Si cernat plantas, quæ Solis motum fedulo æmulatæ,

Kirch. l. c.

à prima germinis ætate incrementum ufque ad folftitium fumant, & cum Phœbo continuo crefcant: illo autem converfo, & ipfæ converfæ ad Equinoctium ufque decrefcant, donec Solis in Australem Mundum abeuntis præfentiâ deficiunt, veluti incedentes languent,

& emartefcant? f Si videat in Infula *Quilola* fruticem, qui Phœbeum *Sidus* ita depereat, ut oriente oriatur, & è fomno veluti expreffactus, explicato floris decore multiplici falute: occidente pariter occidat, & contractis præ mœnore foliis contabefcat? imò fi afpiciat hunc ipfum florem, quod fixo per diem intuitu, Solem commitetur pedifequus; quod cum *Auftrali* fe inclinet in *Auftrum*, tum *Boreali* in *Boream*, hemiciclo æquatoris diurno, ad motum Solis tam artificiofè defcripto, ut infixâ ejus centro orthogonaliter ftipulâ, in limpo horario, non aliter, ac in *Sciatherico* quodam horas accurate defignet? contra quis ex *Arcticiæ* ftabulo *Amphifrides* præ ftupore non reddatur attonitus, fi videat florem, quem *Choyan-Kirch.* lam, feu lunaticam vocant *Ethiopes*, Phœbeo Sideri tam mimicunt, ut oriente occidat, occidente exoriatur? nam Solè à meridie in occafum paululum declinante fenfim caput attollit, foliorum divitiis explicat, & felicem incipit exhalare *Arabiam*, majore femper cum incremento, ufque dum ad infimum *Nadir* delapfus efl *Cynthius*. Subin cum noctis medium prætergreffus, ad ortum afpirat denuò diei Patet, flos veluti indignatus, inimico adventu, fenfim colligere folia, odorem retrahere, & claufo pertinaciter vertice tandem perfiftere; ufque dum Phœ-

Xx

bus

bus Olympi verticem emensus, fessos ad undas Hesperias, denuò dirigit jugales. Hæc omnia mox ad Magiæ præstigijs damnabit ex agalombus conflatum vulgus. Sed

Lucianus

ejusmodi *Melissidem*, aut *Chorabum me quoque putes per Deos?* Absit, latere nequit Philosophum. Naturæ virtus, quæ per qualitates sympathicas, vel antipathicas ejusmodi mira operatur, ad quæ imperiti hiant, velut Miracula.

LEUC. In tuam lubens concedo Sententiam; profectò lucrantur nihil, qui in Naturæ operibus, Magicum derepente Tribunal appellant. Verissimè dixit, qui dixit; *Sabbot. sbou.p.4. pigritia immensa fuit inventum, l5. omnia in Diabulum retulisse, quæ non capimus.* MEL. Appositè: habet Philosophia geminum carcerem; unus Hæreticos, alter Morologos comprehendit. Hæreticos declarat, qui sine fronte negant experientias, modò tectum stramineum superent; Morologos, qui, quæ palpare utraque manu non possunt, ad Æaci Urnam continuo relégant. Nos cum Phyllis inanem Austrum; bello lacessere nolumus: credimus credenda, ne tamen venalis sit fides: & in Naturæ mysterijs malumus philosophari, quàm in inscitia alylo inaniter fabulari. Pergo referre, quæ relatu digna judicaverant illi, quos nec dum odit, quique necdum odere etudicum Peripatum, a Sinæ plantam monstrant Eoliam,

quæ monstrat ventos: ex nodo. *dicitur rum numero, nautæ numerant Chifung tempestates futuras: ex multitu- Kirch.m dine geniculorum, copiam vento- Chin. il rum divinant: ex ipsa nodorum à luf.*

radice distantia, mensem tempestatis futuræ, non improbabili trutinâ librant, & ominantur. Rosa Sinica, arboribus innata, diebus singulis bis mutat colorem, nunc enim purpuram induit, nunc candorem. Provincia Huquang

herbam. b. tibi porriget, quam si aquâ maceratam sorbilles, canities defluet, atérque capillos mox tinget color: hinc *immortalitatis* nomine hanc herbam Sinæ condécant, falsò persuasi, quòd, ubi crinibus color, corpori redèant Juventæ vires, & exhausta: denuò revivificat ætas. c. Idem Sinæ viminis genus ostèndunt, variis usibus opportunum. Nunc servit rudentium instar, nam pertinaciter fractioni resistit; nunc munda parat sedilia, nam immundi nil sustinet; nunc gratum corporibus refrigerium præbet, æstatis calore languentibus. Sed & Insulæ Maldivæ Palmæ genus ostèndunt, quo veluti compendiofo Naturæ armario gloriantur. Nam exterior cortex ministrat linum: interior in poculâ figuratur. Racemus leviter incisus Ambrosiam stillat invidendam Superis: succus pomabit in oleum, coquiturque in mel & saccharum: ipse fructus fercola ministrat, sapore suavissimâ

b
dicitur
Pusu
las Sin.

c
In Pro
Quan
tung
dicitur
Teng
ibid.
Mas
Ind. l. 7.

a
In-Proc
Quan
tung

folia

folla contexta dant vestimentum, serviant pro papyro: imò quod mireris usurpantur pro ædium tegulis, eò quod arceant imbres, & tempestatum injuriis resistent. Sed & hæc ipsa arbor cuncta prorsus instrumenta præbet, in rem nauticam opportuna. Truncum in malum; ramos in assamenta, clavosque; comam in vela, calycem externum in funes; coccum ipsum, quæque ex eo conficiuntur, in onera ministrat, ita, ut non sine Miraculo quodam, omnibus rebus ex semet instructa naviget Palma, eademque discissa per hyemem ad prunas lenta ignium alimenta suppeditet: adeò in unica palma demonstrat Natura, se paucis esse contentam. Sed nec ipsam Tartariam, à Magiæ theatro Natura cupit exclusam. Nam alit herbam, è lapidibus progerminantem, quæ in ignem congesta comburi nequit: hinc ex illa Glychnium conficiunt incolæ quod emunctorio non habet opus, nisi quod in flammis præbet Vulcanus. Sub Paulo V. Romam allatum ferunt ex Indiis florem (Granadillam nominant) quæ Christi patientis insignia Naturæ solius calpro, in se expressit: hujus plantæ floridus calyx toto anno prætuberat fructus, aperitur oriente Sole, occidente clauditur. Denique Pinæda arboris Sinicæ meminit, cujus bifida radix oppositâ omnino pollet virtute: nam fibræ orien-

tem spectantes antidotum præbent contra venenum; spectantes occidentem, venenatam luem non modò alunt, sed & aspergunt. Aliam arborem testantur Japones, eousque ferri amicam, ut ramus ex ea avulsus, tum denud agglutinetur, si clavo ferreo sit affixus. Imò si arbor exarescere fors videatur, scrobs ferri ejusdem radici est admovenda, ut pristino vigori, & statui restituatur. Illud mirum, pro quo fidem oppignerat Plinius, dum ait, Alexandro Macedone fortè arborem quamdam obequitante, attractum continuò, etiam reluctantem Bucephalum, quod Fatum, & Sonipedes reliqui subibant, utut animalia cætera, absque impedimento sympathicæ Remoræ præterirent.

LEUC. Ex Dodonæo nemore hanc esse quercum jurabant illi, quibus volupe cum Poëtis nugari, & ad quævis naturæ mysteria, per machinas mox advehere Jovem Olympium. Confirmat hæc experientia aliam, non minus in Peripato paradoxam: quæ nempe Corylææ virgæ sympathicam ad metalla propensionem Authores asserunt, graviore forsitan, quam ut quis sarcastico sibilo eos tam leviter in auras exsufflet. Si enim arbor attrahere potest sonipedem cataphractum, cur minèratis, sympathicis corpusculorum effluviis, attrahere nequeant metallothericam virgulam, ut quis

L. 12. c. 8.

Atlas Sin.

Nier. 1. 14.

Hist. nat.

6. 10.

In Salom.

præv. 4. 3.

6. 22.

Alius virtute venas metallicas de-
tegat, ac latentes indaget thesau-
ros? certè si quis rationum mo-
menta, contra hanc virgulam af-
ferri solita, ad censoriam virgulam
revocet, videbit, tanti ponderis
non esse, ut vel *Casum* evincant,
vel *Metalloscopos* omnes *Stygiæ*
Magiæ convincant. Nam cer-
tum tempus, quo nonnulli surcu-
lum enodem à corylo separant,
certa verba, quæ adhibent, certos
ritus, quos quidam observant, vir-
gulæ abusum damnandum pro-
bant, non usum. Nil simile Vir-
gularii peritiores, nisi fortè ad spe-
ciem, ut ludum faciant imperitos.
Quamvis & illud Philosopho sit
exploratum, non quamvis circum-
stantiam continuò ad *Pythones*
Thessalos relegendam. Desinant
sanè *Botanici* observare aspectus
siderum, nam quòd *Pulegium* flo-
rescat, quòd *Ulini* folia invertan-
tur sollicita die, fraus erit *Magiæ Sty-*
giæ; desinant *Architecti* observare
Lunæ ætatem, ut ligna cædant;
hortulani, ut semina terræ com-
mittant; *Podalirii*, ut dies criti-
cos, morbisque fatales siderum
influxus evitent: desinant, inquam,
nisi scæderis cum *Orco* initi con-
vinci velint, per novos hóscæ in
Peripato inquisitores. Quòd si
obtendant, virgulam divinatoriam
nec semper exercere virtutem, nec
irarò fallere, sciant, in experimento
eam delicato, non difficulter in-
tervenire obstacula, quæ effectum

impediant, vel frustentur. Nec
displicere, potest responsio, quæ
adversarius placet in simili. Vir-
gulam præparatam ex alno, si in-
star magneticæ lingulæ, super
obelo perfectè libretur, inclinatio-
ne sua prodere dicunt latentem
undam, etsi, ut fateatur *Corylo-*
Mastiæ non nemo, *etsi non quo-* *Kirch. l.*
vis tempore, sed ante meridiem us 3. magn.
plurimum, dum vapor est copiosior, l. 5. c. 2.
bunc præstet effectum; meridianam
autem (utpote vapore consumpto)
non item: tunc enim virgulam Al-
niam paulò ante à vapore (terra
exsunte, avidè que imbibit) incli-
natam in æquilibrio insistentem re-
peries. Cæterùm; quòd virgula
non inclinatur, nisi bitulca; quòd
extra manus desitvatur virtute,
circumstantias, dixerim, quarum
malè negatur necessitas, hæc solo
titulo, earum causa quòd ignore-
tur. Forsan virtutem promoveat
manuum calor, cum constat, quòd
eadem *Corylus*, non sùt calfa-
cta se sponte exstat, infixa que af-
ferat aviculas paradoxum veru. Sed *Kirch.*
hæc ex alieno iudicio, meum tuz,
ut par est, velim sententiæ refer-
vatum.

MEL. *Thesaurothericum* se
opinabar, tam ardentè colurnæ
virgulæ declamãlli apologeticæ.
Quam in partem inclinet me *Co-*
rylus, expedio paucis, sed pro dis-
cursu, citra lineam scholasticam, ne
forsan iudiciò postuleris. Et im-
primis virgæ divinatorias, super-
fluousia

Arist.
Secl. 2.
probl. 21.
Gell. l. 9.
c. 7.

stitiosis ritibus incantatas (ut ple-
 runque fieri, testis est experientia)
 non pollere viribus, nisi daemone
 ope suffultis, ac proinde illarum
 usum & impium, & illicitum, est
 in comperto. Quid enim opus
 incantamentis, si naturali ope ef-
 fectum præstare possent? patent
 igitur mille fraudes, quibus cir-
 cumforanei Agyptæ, bello naturæ
 schemate sele palliant; dum in-
 terea auri furo illectos & deci-
 piunt turpiter, & à Dæmone ipsi-
 met turpius decipiuntur. Id tam-
 en hac in Coryli lite, non pos-
 sum non tribuere Neoterici cu-
 jusdam ingenio, quem eruditos
 inter Philosophos præprimis vene-
 reror, quod lepositâ Magiâ stygiâ,
 sit verosimile, Corylaceæ virgulæ
 ad Mineralia inclinationem naturæ
 conformem, atque ad eam, ejusdem
 beneficio, venas metallicas, ac the-
 sauros detegi posse, ac inveniri.
 Audi in pugno, quod ille in pal-
 ma. Hyd:argyro amorem cum
 auro, argentove sympathicum, ex-
 perimentis contestata fidei, pro-
 bat Schottus. Idem Hydrargyron
 in fodinis metallicis inveniri, Au-
 thor est Honoratus Fabri: mo-
 tum verò hujus Mercurii excitari
 calore, Hagelio est exploratum,
 quod norunt ipsimet quoque Cir-
 culatores, qui panibus inclusum
 Mercurium, furni calore dum ani-
 mant, miras rudi plebeculæ exhi-
 beat choreas. Denique argen-
 tum hoc vivum intra ipsas arbo-

res nonnunquam latere testis est
 Magiæ Physicæ cultor Kircherus:
*siquidem, inquit, per subterraneum l. 3. Mag-
 astum rarefactus Mercurius, per net. p. 8.
 subtilissimas rimas, viam sibi fa-
 ciens evaporando, inter roscidaq;
 arborum folia constrictus, sua Na-
 tura restituitur, inter corticem ar-
 boris receptus, Hinc quadam
 herba super mineralia crescentes,
 dicuntur glaciare Mercurium.*
 En! habes præmissas è Patris ad-
 versæ principis deductas: quis
 igitur vitio dabit conclusionem,
 quæ esse verosimile inferat, Co-
 rylum Hydrargyro sic animatam,
 inclinatione sympathicâ, Pactoli
 venas detegere, proderéque the-
 sauros, in terræ visceribus conse-
 pulkos? profecto assertum con-
 firmant ipsæ etiam circumstantiæ,
 quæ primâ fronte illud infirmant.
 Nam liquet imò cur virgula, in
 superficie venæ metallicæ crescens,
 aut ex ipso terræ fundo enata cæ-
 teris præferatur. ad. Cur non
 omnes virgulæ eundem præstent
 effectum. 3. id. Cur juxta ali-
 quos, calore manuum animari vir-
 gam oporteat. Cur denique Co-
 ryllo in Pleniluniis sit major vir-
 tus: siquidem tunc Cynthia, va-
 lidioris dominio, ciet humores,
 movétque humida corpora, quale
 præprimis esse Hydrargyron, ocu-
 larum neminem latere potest.
 Non hic allegabo Authoritatem,
 & fidem, quam interponunt, Viri
 tam pii quam docti, puta pûssimi,
 quo-

Joan.
 Bapt. Halden
 S. J. in
 plant.
 phil.

Ep. ad
Lucil.

quorum multiplicem experientiam
Magice fraudis postulare, nemo
pius, doctusque presumet. Hæc
Author hic celebris, illud Senecæ
addens, epiphonematis loco, non
à summis labris ista veniunt; ha-
bent hæc voces mea fundamentum.

LEUC. Exirem è horto Magiæ
Botanico, ni ad limen, paradoxo
spectaculo detineret me Laurus.
Icane, quod ajunt, tunc sit reperire,
in quæ, raro Naturæ privilegio,
nullam potestatem etiam Jupiter
fulminans? MEL. Sic autumant
Physiologorum non inania No-
mina: à quibus persuasum, reor,
Octavianum Augustum, ut vituli
marini pellem pro scuro adversus
fulmina, nunquam non circum-
ferret: Severum, ut eodem corio
lecticam obtegeret: Tiberium, ut
metu fulminis percussus, subitâ
Lauro se coronaret. Rationem
si petas; plures in cumulum con-
gerunt, quæ tamen fulcro anti-
pathiæ unico immituntur. Sic enim
arguant à pari. *Vitis, Laurum,*
& *Hederam* fatali aedè nauscâ aver-
satur, ut, sicubi vicinam sentiat, ip-
sæ adversam se torqueat partem,
quantùmque potest, ab illis refu-
giat: experimentum dabit vas he-
deraceum, cui si vinum infundas,
Thetidi maritatum, vinum odiò
hedera (remanente aquâ) effundi-
tur illicò; hederaceo vase neque-
quam liquorem profugum reti-
nente. *Brassica* fugat *vitem*, sed
& vicissim fugatur à *Cyclamino*.

Scillam avertantur, & fugiunt lupi:
herbam timent, homines terrent:
ferrum, strictòsque acinaces non
formidant, & tamen colliforum
lapidum strepitu in fugam conji-
ciuntur. *Platanus*, Authore Pi-
nio, vesperilionibus inimica: hinc,
ut à nidis illos Cicomæ arceant,
foliis Platani muniant excelsos La-
res. Aqua *ruta* decocta, con-
clavi aspersa, eliminat muscas, agit-
que in fugam pulices, molestum
animal, iis præcipuè, quos plures
firmius affigit Pallas. *Fraxinum*
sic exosus est Serpens, ut & hor-
reat illius umbram, Pavonem verò
sic averfatur, ut nec vocem susti-
neat. Cauda lupi, in præsepio
suspensa, prohibet equos, ne co-
medant. Lyra, vulpeculæ fidibus
animata, gallinas in fugam vertit:
serpentum verò nervis armata,
ipsis hominibus incutit terrorem:
hinc Zischas quidam, hæreticâ è
caula lupus, vel si mavis vulpes si-
mul, & serpens, detrahendum sibi
post fata cotium, tympano aptari
jussit, eo fine, ut Christiani, quibus
terrori fuerat vivens, antipathico
timore percussi, etiam à mortuo
in fugam converterentur. *Elephas*
ad armatam phalangem impavi-
dus, ad nefrendis grunnitum mox
terga vertit. *Hippopotamum*, &
Leonem (immanem hunc homi-
num terrorem) unicus terret ephe-
bulus, tædæque stramineâ eorum
exercitum in fugam vertit. Hæc
illi in medium experimenta, è qui-

quibus ad Laurum sic ducunt de-
nique parallelum. In hâc Na-
turæ mysteriis, facit antipathia
quædam congenita, sive dein per
qualitates occultas, vel inimica
corpuseulorum effluvia, ut hæc

apud Herod. & refugiant. Cur igitur similis-
cum inimicâ lauro discordia inesse
fulmini nequeat? cerè constat, è
Lauro virente spirari halitus, qui
venenatos pellunt aëris spiritus, ut
Imperator Commodus testis est,
qui Medicorum consilio, grassante
epidemicâ lue, in sylvas laureas
secessit: ut planè non appareat,
cur exhalata è Lauro virtus, ful-
minis vapores pestiferos abigere
nequeat, & diffilare? quòd si mem-
tèr meam exquiras, in hypothesi;
asseverans id assero, si fiet Lauro
à Jove fulminante immunitas, to-
tus ab eo in horum sententiam, nec
illis facillè me eripient. Thraces,
sævique Getuli. Thesm quod
attinet, an sit immunis, me vadem
non interpono: in historico tri-
bunali lis agitur, circa quod dis-
cordes animi colliduntur: *Hic ait,*
Petron. *ille rogat; neque omnibus unum*
est, quod placet: hic spinas collig-
git, ille rosas.

LEUC. Aliò jam filum por-
rigit Ariadne Physica; in lapici-
dinas Magicas, in hypogea metal-
lica nos invitat, ubi suis Natura
divitiis superbit, atque rariores
abscondit intra viscera thesauros.
Quid de istis Philosophus sentiat,
auditi cultor discursus? MEL.

Lapidis naturam, si postules, mix-
tum Philosophis dicitur, durum,
sæpe perfectum, nec ductile mal-
leo, nec liquabile calore: non
enim lapides per calorem liquan-
tur, sed calcinantur. Genesis ex
influxu siderum trahunt, ex hal-
tibus siccis admixto humido: hinc
pro halituum varietate, disposi-
tione, subtilitate, crassitie, atque
virtute lapides ex officina Naturæ
prodeunt, magis vel minus mira-
biles, aut pretiosi. Rariores se-
ligam pro discursu. *Adamas*, in-
ter pretiosos lapides, Regium sanè
cimelion, & invictæ fortitudinis
symbolum: nam sub incude non
frangitur, ictuum victor; ferro &
ignæ non læditur, elementorum
dormitor; venena pellit, abigit
metus lymphaticos, attrahit festu-
cas, & paleas. Unius hirci cruor
domat indomitum, ne inter creata
solus invicti titulo gloriètur. *Saphi-*
rus colore cæruleus; Cor confortat
virtute, splendore oculus roborat:
venenis resistit, & à gestantis libidi-
ne sordescit: tam contagiosa est lues
Veneris! *Smaragdus* viridis mor-
bum arcet caducum, visum acuit,
& *Hæmatitis* instar silit cruoris
fluxum. *Opalus*, Carbunculi ignem,
Amethysti fulgentem purpuram,
Smaragdi mare vitreum, gemma-
rumque omnium radiantem in se
complectitur colores, ut intelli-
gas, esse charitatis divinæ ectypon,
quæ virtutum epitome, *vinculum*
que perfectionis. *Carbunculus*
sic dictus à luce, qua rutilat car-
bonis

bonis instar accensi, ab igne *Pyropus*, & à *rubore* Rubinus veneno resistit: eadem virtute pollet *Achates*, vario colore, & figurâ gemma spectabilis. *Amerbyllum* violaceo colore illustrem, ajunt, resistere ebrietati. *Beryllium* undâ marinæ similem, mederi oculis; *Topazium* croco tinctum, melancholicis prodesse, & epilepticis; *Granatum* denique colore puniceo imbutum, exsicca di pollere virtute, & roborandi, apud *Trapezitas* est manifestum.

LEUC. Meritò dicunt hos lapides pretiosos: nam pretium quod addidit decor, adauget virtus. **MEL.** Ita est: eminent raritate prætiosa hæc maris spolia, variegato splendore præcellunt, licet habeant forsitan, qui virtute Magicâ, illis teneant æquam lancem. *Smirrus* vitrum scindit, ut adamas. *Phosphorum* ex *Æthnæ* caminis revulum crederes, adeò furores spuit ignivomos, ni liberali *Thetide* restinguatur. *Lapis lydius* judicem agit inter metalla: *Ethicis* typum præbet intentionis: nam quidquid agunt homines, intentio judicem omnes. *Pantarba*, gemma est, vel idem pretiosa, quod virtute magneticâ gemmas ad se trahat latentes. *Clementi VII.* lapillum annulo inclusum, fuisse ferunt, in quo aurea quædam macula cum *Phæbo* oriente oriens, & occidentis cum occidente, ad solis motum sese circumgyra-

bat quotidie in lapillo. Non minus mirabilem, annulo quoque inclusum, circumtulit *Leo X.* nam pro vario *Lunæ* lumine è caruleo abibat in candidum. *Thracius* lapidis aquâ accenditur, accensus oleo rursus restinguitur. *Henrico II.* Galliarum Regi, *Bononiæ* degenti, lapidem ex *Orientali India* allatum ajunt, stupendo lumine coruscantem, nam totus veluti ardens, luce vix tolerabili, radiabat: terræ sic erat impatiens, ut eâ coopertus, sua sponte evolare in altum: includi arte humanâ non poterat: summa in eo puritas, eximius nator, sed figurâ inconstans, in momenta mutabilis, nec impunè poterat contrectari. Et *Paraguaria* gemmam exhibet, *Gazophylació* Naturæ minimè indignam, nam sexaginta diversis omninò elegantissimis superbit: videres in illa, adamantem splendere, tubere carbunculum, radiare amethystum, coruscare rubinum: stupefceres in unica gemma, poma veluti *Granatensi*, sic insitos à Natura, unitosque uniones omnes, ut meritò *Gemma admirabilis* nomine gloriatur: Illud insuper habet prodigii, quod tanto impetu, tumultuque è terræ visceribus progeneretur, ut nubem, tonante *Jove*, dissilire crederes, quo sono admoniti incolæ, ad repertendum hoc Naturæ cimelion turmatim se se accingunt. Et *Arcadia* lapides alit, non raro hominibus pretiosos

Cardan.

fiores : quos inter Asbestos, dignus hoc nomine, nam semel accensus extingui nequit. Alium monstrat quem si stupæ superimponas, mox accendit; atque accenditur: notet hoc symbolum Juventus, seque noverit esse fœnum, & stupam, occasionem verò lapidem, cecisum à petra scardali.

Forer

disp. de
an. n. 23.

Joan.

Lugo

Card.

LEUC. Mitor, quòd silentio premas annuli horologum *Jaspidem*, sic nominatum, quòd intra vitri labra manu suspensus, sua sponte se moveat, & repetito pulsu horas significet paradoxum automaton. Probavit hoc horologii genus Purpuratus aliquis Princeps, in Peripato celebris, an approbaret, non comperi. MEL. Approbavit sat longo tempore, totum negotium referens in motum pulsantis arteriæ, in Siderum influxus, ac causas Magiæ naturalis incognitas: sed reprobavit, quando campanulam vitream, non Hispanicis modò, sed & Italicis horas accommodam deprehendit: adèd etiam docti non habent chirographum, sigillò infallibilitatis munitum. Felicius Sciathericon in gleba Arabicâ accepisse se meminit Kircherus: hæc enim verissimè Heliotropia, in aquis, aut supra aquam magneticè librata, aut etiam vitreis inclusa repagulis, indissolubili foedere sequi Cynthium videbatur: unde, inquit, *collegi, hunc motum non primarum qualitatum ope, sed specificâ quadam virtute, & totius substan-*

tia ad Solem, veluti Conservatorium suum, converti. Illud insuper mirum, quod de Astrione lapide legimus: hic in Indiis nascitur, èstque crystallo persimilis, in medio Stellam continet, quæ instar Lunæ, quando decimam quartam attigit, relucere conspicitur. Pyriten lapidem enutrit Persia, sic dictum ab igne, nam vehementius illum manu si premas, referes digitos, sed cum Mutio Scævola adustos, ita Phosphori instar furiores ignivomosejaculatur. Ephestis, lapillus in Corsica celebris, si in aquam bullientem fortè projicias, refrigeratur. Non procul Carthagine lapidem est reperire, qui in æstate semper flammivomus, in hyeme aquarum scaturiginem emittit: sic & Galatia lapis, adamantis instar, est obdurus: si in ignem projicias, non modò non læditur, sed inter medias flammæ frigus nativum conservat, nec incalescit. Sed quid peregrinos Trapezitas advocamus ex India? quid terræ viscera rimamur profundè, cum prodigia propemodum pedibus conculcemus in calce? ab igne vigredinem trahunt corpora, calx recipit candorem. Lapidem deturpat flamma, calcem purificat, illos corrumpit, hanc animat; nam ignem occultissimè nutrit, meritò viva quia flamma Promethei, velut latente animâ vivificata. Illud mirum, quòd cum extinguitur, tunc accenditur: nam

Yy.

ut

Lude arte
mag.

ut occultis ignibus careat, aquæ infunditur, vel aquâ perfunditur: & cùm antè sit frigida, inde fervescit, unde ferventia cuncta frigescent: ergò expirante glebâ discedens ignis, qui latebat, apparet, & velut mortua jam jacet calx frigida, quàmque priùs vocabamus vivam, jam vocamus extinctam. Quid est, quod huic Miraculo addi posse videatur? & tamen additur: nam si non adhibeas aquam, sed oleum, quod major fomes est ignis, nullâ ejus perfusione fervescit. Hæc de vulgari Naturæ Miraculo, ad usque Miraculum attonitus Augustinus: qui eruditum discursum hoc epiphonemate claudit: ejusmodi prodigiosam virtutem si de lapide quodam Indico legeremus, profectò, aut putaremus mendacium, aut certè nimium miraremur: quarum verò rerum ante oculos nostros quotidiana documenta versantur, non genere minus mirabili, sed ipsa assiduitate vilescunt, ita ut ex ipsa India desiderimus nonnulla mirari, quæ ad nos potuerunt miranda perducì.

LEUC. In fodinas metallicas nos Ariadne Physica jam deducit: ferute. nunc has cryptas Naturæ silentis, & per occultos meatus attendamus in montium juga, ut ad valles, fontium varietate mirabiles, discursu denique perveniamus. MEL. Non abnuo, si modo hæc velis per transitum: non

enim contemplari singula, sed rariora solùm aspicere permittit tempus. Metallum, ajunt, mixtum esse perfectum, liquabile igni, & ductile malleo: generis suam debet halitus, cooperante Siderum influxu: hinc variaz virtutes; hinc varia proprietatum pathemata. Inter omnia *Pbabi iustar* eminet Aurum, colore flavum, pondere gravissimum, ipsique indomabile. Vulcano. *Mirâ* pollet virtute, nam si Chymicorum industriâ reddatur potabile, cor, sedem vitæ, confortat, recreat vires, pellit Elephantiasin, Melancholiam, aliòsque morbos, sanitatis aureæ hostes, ac inimicos. Argentum, quod *Lanam metallicam* Chymici, præcellit tinnitu, juvat cerebrum, ejusque symptomatis calidis medetur. *Plumbum*, sive *Saturnus Chymicus*, *Plin. 24. c. 11.* reprimit cicatrices; in laminas ductum, lumbisque circumductum calores eroticos reprimit; obstat phlegmonæ, & continet oculorum fluxus. *stannum*, cui pretium, & candorem dat Anglia, Jovi: *ferrum* Marti: *cuprum*, quod etymon trahit à Cypro, Veneri: *argentum vivum* ob mobilitatem Mercurio Chymici distat, & consecrat, Metalla crescunt in mineris, quas à fodiendo dicunt *fodinas*: sunt hæc Naturæ divites Gazæ, quas sæpe Casu, sæpe artis adminiculo reperiunt Mortales. En! signa præcipua, quæ

L. 21. de
liv. c. 4.

quæ latentes prodere thesauros solent. Ramenta metallica, quæ secum rapiunt torrentes, vicinam mineram testantur: etiam terra, quæ mox liquefacit pruina, indicat latentes halitus, siccos & calidos, metallorum nutrices. Eosdem prodit mucor in superficie, color in foliis lividus, odor sulphureus. Sic lapides sæpe fodinæ sunt indices: nam si rutilent eorum frustra, si igne liquecant, vel emineant pondere, cave, ne terras, nam leve nil indicat tantum pondus, nil obscuri hic splendor. Imò ex lapidum, vel glebæ colore, ipsas etiam fossilium species divinabis: nam color viridis afflatur ab ære, ather ab argento, & auro, purpureus à pyrite, luridus à calchanto, cinereus à sulphure, ut non inaniter observat, inter Metalloscopos facile Primas, Kircherus. Mec montes suis carent indicibus: nam vapores, qui ascendant versus meridiem, plantarum raritas, & in partibus, utut irriguis, constans tamen sterilitas, halitus produunt metallicos; nam hi superficiem sterilem reddunt, ut scias Naturæ morem, quæ pretiosa tegere solet sub vili. Nihil addo de Corylacea virgula, quæ ad censuræ virgulam superius jam revocata.

LEUC. Naturam video in metallis mirabilem, in succis tamen stupefco propemodum thymaturgam. Quid tu de pulvere

pyrio? MEL. Nihil: nam multis nolo, paucis nequeo explicare hoc Naturæ prodigium. Illud scito; ejus vires si sensisset Antiquitas, Cyclopus malleis fabricasset aras huic Phœnomeno, ipsūque Vulkanum de Cœlo denud, deiecitset, ut illius locò astris infereret hoc monstrum. Habet hic pulvis à sulphure, quod facit inflammetur; à carbone quòd à flatu non extinguatur; à nitro, quod incredibili furore tumultuatur. Ejus vires adeò sunt paradoxæ, ut mihi Pyrotechnicus hic loci celebris si huic globo terrestri, quinquaginta solummodo libræ sic inseri possent, ut pulvis undique, conclusus per Angelum accenderetur, haud dubiè Tellurem totam in mille partes illic disjiciendam. Celavit Natura hoc suum arcanum, quia rarissimum, ultra sexaginta annorum seculum, dum tandem circa annum millesimum trecentimum, & sexagesimum illud concedit ingenio omnium præstantissimo, ac celeberrimo, Chymico Bertoldo Schwarz Friburgensi Brisgoio, quem nequam, prævolante iudicio, ob inane nomen hic nominatum existimes, sed ob sanctam D. Francisci (vel quod aliis præplacet) D. Benedicti familiam, cujus ille Alumnaus; quæ quia antiquissima simul & celeberrima, non potuit non semper alere gloriosissimos inventores,

*P. Barri
in Hagi.*

& celeberrimos Ingeniorum Phœnices, Ad succos pertinet *succinum*, quod paleas trahit, & pilos, si incalescat: sal Siciliæ Agrigentinus, quem igni admotum, velut in aqua liqua liquefcere asserunt, immersum aquæ, velut in ignibus crepitare: *Maltæ*, quæ si Plinio fides, bituminosus est limus, qui aquis incenditur, terrâ reslinguitur, & rebus solidis facile adhærescit. *Naptea*, & *Campora*, quæ semel accensæ non modò non extinguuntur ab undis, sed iis potius nutriuntur: nôrunt hæc Pyrotechnici, qui in Vulcanalibus Orgiis, artificiali splendore aquæ illustrant, dum Paradoxo connubio Mulciberum Thetidi copulant, obstupescente Neptuno. Huc quoque pertinet *Asbestos*, è quo Ars facit elychaia, nullo igne combustibilia; è quo chartas, & lintea confecta miramur, quæ non nisi à fuliginoso purgata Mulcibero, caadori pristino restituntur. Hujus privilegiatam virtutem homogeneæ simplicitati adscribit Physica: nam ignis colligit homogenea, & heterogenea dissolvit: quæ eum in Asbello non invenit, eidem servit emolumento potius quàm detrimento. Ex bitumine demum, & sulphure abantur potissimum subterranei ignes, qui per *Vulcanos*, ignivomisque montes, velut per totidem caminos Strygios, exhalantur. Ejusmodi viva Inferni

symbola, toto Orbe, dispersæ providum Numen, ut in illorum conspectu, nos terreat Inferni umbra, ne umbras nos quondam torreat Infernus. De *Æthæa*, ignivomo illo Siciliæ monte, ita habet Pererius: *Quòd dicam de hoc montium Miraculo nobilissimo? Còment. qui ardet noctibus semper, sansò in Dan. que evo ignium materia sufficit? l. 4. Et ut majus sit Miraculum, nivialis est hybernis temporibus, egestumque cinerem operit pruinis.* In monte Chymæra erumpens flamma extinguitur ingestâ humo, affusâ lymphâ accenditur. Hecla mons Islandiæ vomit ignem, qui aquam consumit, non verò stupat. In Bohemia prope Oppidum Mirtelvald, eminere mons dicitur, cujus latus uagum, nivibus sæpe plenissimum, dum alterum amoenissimo Vere, florantque lætâ varietate superbit, ac gloriatur. In eadem Islandia Montes est reperire, quorum vertices perpetuis nivibus rigent, radices continuis ignibus exardescunt. *Æoliæ* Insulæ jugi vulcano exæstant, qui etiam in Maris medio permanet inextinctus. Sed Vesuvio nihil famosius in fastis historicis. Percipe, quod ille, anno Christi octuagesimo primo, spectaculum dedit stupenti Campaniæ. Circa Calendas Novembris in aère videri visâ hominum monstra: collecti mox terræ motus, & audita

subterranea quasi tonitrua : subin Oceanus fremere, mugire nubila, montis cacumina, repentino fragore concuti, tum denique eructare immensos lapidis, tantamque ignis, fumique copiam, ut ejecti cineres non modò totam devastarint terræ viciniam, sed & Mare oppleveriat, homines cum Brutis, cum piscibus volucres sepeliverint, aërem obtenebrarint, obscuraverint Cyathium, & usque in Africam, Syriam, Romamque ipsam veluti præcones poenitentiae pervolarint. Abeamus Leucothee, ab hoc Inferni vestibulo, & damno alieno cauti saluti prospiciamus.

LEUC. Rectè mones: descendamus ab ignivomis Montibus, & in amæna vallium properemus. MEL. Non abnuo: sed in decursu lustrabimus fontes, quos Natura nobis offeret celebres, quia virtute magicâ memorandos. In Epiro fons visitur, effundens lumen sicuti aquam: nam extinctas faces, si in illum demerferis, inflammat, & reaccendit. Referente Majolo datur lacus, quem accolæ furiosum meritò nominant: nam in horas propemodùm singulas colorem mutat, saporem variat, generum juvenilis in constantiae symbolum. Alium reperiri fontem in India ferunt, cuius aquâ lucernæ ardeant. In Bajano Sinu, aquæ non solum calent, sed etiam fervent. Fons Ham-

monius de die frigidus, de nocte bullit, ac æstuat. Illyrico scaturit latex, qui, licet frigidus expansas supra se vestes vapore suo accendit. Apud Garamantas esse fontem, author est Solinus: interdum ita frigidum, ut non bibatur, noctu ita calidum, ut non tangatur. Testatur Varro, esse in Cilicia fontem, qui bibentibus acuat sensum; alium verò, qui hebetet. Lyncestis aqua, massici instar inebriat, accinente Ovidio:

Lyncosius amnis

15. meta.

*Quem quicumque parum moderato
guttare traxit,
Haud aliter titubat, quam si mera
vina bibisset.*

Contra Clitorius, fons Arcadiæ, vini fastidium creat, eodem Nafone teste:

*Clitorio quicumque sitim de fonte
levavit,*

*Vina fugit, gaudetque meris
abstemius undis*

In Capadocia amnis fluit, qui equos versicolore maculâ pingit, non item alias animantes. Macedonibus flumen est, quod ovium velleri inducit candorem. Quod si præplaceat rufa lana tinctura, gratuitus insector est Xanthus: si nigra, ad fontem ducunt Penion: hunc enim si bibant Oviculæ, quæ albæ accesserant, recedunt nigra. Crathis fluvius bibentium capillos electro; Sybaris auro assimilat. Sed & Hyberis fontem geminum monstrat, indo-

Yy 3

Es

Bocan.

lis ita contrariæ, ut alter canitiem, alter juventutem perpetuam balneantium crinibus inducat. Acoftæ si fides, Peruanos fons alluit calidus, cujus aqua duratur in rupem, & exciditur in ædificia, plusquam marmorea: sic in Dacia Cefufii unda in urceos tansufa, illicò rigescit in lapidem: imò scaturiunt fontes, qui cuncta, quæ hauriunt,

Plin. l. 7. e. 103. mox in faxa obdurant. Sic in flumine Anio cadaver latronis merfura derepente obrigit, tandemque totum ad iftar Proeti lapideum est extractum. Sic in lacu Velino lignum mox lapideo obducitur cortice: & in flumine Silaro non modò immerfa virgulta, fed & folia lapidefcunt. Similis est Coralii Metamorphofis teftè Ovidio:

Met. 15. Sic & Corallium, quo primùm contigit auras
Tempore, durefcit: mollis fuit
berba sub undis.

LEUC. Ut video, placet tibi Nafonis Calliope. Cur omittis aliorum fontium Paradoxa Pœtica?

L. 15. Met. Admotis Athamantis aquis accendere lignum

Narratur, minimos cùm Luna recessit in Orbes.

Quòdque magis mirum: sunt qui non corpora tantum,

Verùm animos etiam valeant mutare liquores.

Cui non audita est obfcena Salmacis unda?

Æthiopesque lacus, quos si quis faucibus haurit,

Aur furit. aut patitur mirum gravitate soporem.

Nunquid ejusmodi experimenta sapiunt Metamorphofin? quòd si à Bellerophontis ungula vindicare velis hos fontes, oportet Sophos ratione convincas: quæ non capiunt, non leviter credunt:

MEL. Apparet, quòd sis è numero illorum, quibus Authorum fides solà incitiâ venalis; quibus naturæ vires cerebelli limitibus ostringuntur. Age mi bone, quis te constituit Naturæ Syndicum, ut quæ non capis arcana, è Magiæ Hydraulia tam audacter prescribas? quid apertius virtute feminis? & tamen illius intitu totius Africæ, Lumen cæcutit, ac stupet: *Confidera,* inquit, *virtutem gravi cujuslibet feminis, magna quadam res est, & horror consideranti.* *Aug. 11. l.*

Quid certiùs, quàm quòd eadem in *Jua.* ex aqua tam mirabilem fugant tot *Hom. 5.* gramina varietatem, & tamen Basi- *in hex.*

lii, licèt Magni, hoc exiguum non cepere Naturæ mysterium. Er tu similes Scioli, solo ignorantia clypeo, Magiam naturalem debellant, fundamenta in experientia subruant, fuscèque vertant? Apage! Saniora de te præsumo. Illud tene, in Magiæ labyrintho dari exitum, etsi lateat Tyrones. Atque ne penitus te filò destituam, scito virtutes fontium paradoxas è diversis, fontibus suam haurire originem

gnem. Nunc variant *ratione loci*: hinc alia aqua est fontana, alia fluviatilis, vel marina: nunc virtutem mutant admixta corpuscula, & qualitates, quas inter plurimæ nobis occultæ: hinc alia aquæ salubres, alia metalliferæ, quamvis, me Judice, hæc tota diversitas à diversis terræ meatibus, per quos defudant, ac defluunt latices, originem plerumque trahere videatur: sic aqua marina, per occultos terræ Meandros denique percolata, amittit salcedinem, ac in fontanam dulcem degenerat: sic quæ fluit per Auri matrices, virtutem trahit ab Auro, alia vires ab alio metallo, vel succo. Sic in mineris diversos sæpe halitus attrahit, induitque varias proprietates; sæpe calida per subterraneos ignes, sæpe frigida eodem è loco erumpit: nunc salubris, nunc noxia, prout nempe per diversos canales, & vias ad idem ostium currit, sive devehitur. Habes originem, è qua in fontes promanant virtutes aded diversæ, ac paradoxæ. Sic levis neutiquam fidei Authores referunt, reperiri fontes, è quibus tam periculum vitæ, quam mortis remedium propinatur: nam alii vix hibuntur, & è vestigiò necant, nullius interim nec doloris Authores, nec remedii patientes. Aliis verò cum aves emortuas immiseris, extinctæ continuo reviviscunt. Apud Afros innatant pisces undis ferventibus,

qui tamen simul, ac inde in frigidam transferuntur, exspirant. Ad Rheni crepidines aquæ scaturiunt dentibus infestæ; nam biennio postquam potæ sunt, omnes suis sedibus moti, luxatiquè excidunt: alia quædam vix libantur à cervis, & ecce! cornuum ramos ac profubulos decutiunt. Alia Thebis equos in rabiem agunt. Benignior illis, & mitior vis est, quæ apud Thessalos alicubi sunt, haustu salubres: iis enim contusa corporis ossa, si respergantur, mirâ felicitate coalescunt. Quid? quoddam etiam jotando, fontes ingeniosi Miracula fundant? nam Fortunatis Insulis gemini sunt, quorum alterum, qui bibunt, sibi ipsis ludibrium fiunt, dum violentò risu crepantes emoriantur, ni vicini alterius fontis remedio ebullientem cachinnum temporì compefcant. Major aliquibus vis est, qui jus sibi quoddam in ipsam mentis sedem capessunt: inde fit, ut duorum fontium altero memoria obtundatur, inductaque rerum oblivione vis omnis obsolescat: altero memoriæ labentis, & lentæ species excitentur, acvanturque. Imò Chitorius amnis pravos Cupidines, aquâ virgine, feliciter exinguit: quos eosdem impuratus Bæotia lacus salacibus undis instigat.

LEUC. Illud me habet artonitum, quod inter causas Magiæ hydraulicæ, non etiam posueris celestes

Bide rman.
in Agon.
l. p. c. 7.
itates Au-
thores.

lestes Siderum influxus, Cynthiæ præprimis, quæ in undas habere dicitur dominium altum. Certè memini, Dodonæum fontem meridie semper deficere, mox incrementum ad medium noctis, & ad conspectum Cynthiæ exuberare: tum denuò sensim decrescere. Alium legi, qui manè tepeatibus manat aquis, meridie frigidus est, vespere calet, æstuat mediâ nocte, inde deservescere incipit, & sub auroram tepidior efficitur. Alios novi, qui mari æstum æmulantur; sic Gadibus bini putei stagnant, quorum unus aquâ dulci, maris æstu crescente crescit, atque decrescit: alter aquâ Salsâ, contraria sumit incrementa, & decrementa. Imò juxta Larium lacum, fontem est reperire, qui singulis horis intumescit, ac detumescit. En! fontem æmulum marini æstus, & nunquid utriusque Physicam, Lunæ influxui, Philosophia referet in acceptis? MEL. Punctum tangis, cujus difficultatem, aliqui fundo carentem, alii curiositatis humanæ tumulum, nonnulli etiam mortalium scientiæ inaccessiblei asserere non dubitarunt. Vix Oceanus in tot diversa nominibus maria diffluit, quàm Sophi in varias sententias abeant, quarum solus Ricciolus octodecim numerat, fateturque, nihil hactenus excogitatum, quod implicitos hujus materiæ nodos vel dissolveret, vel eluderet. Ego paucis

pro complemento discursus. Per maris æstum intellige fluxum atque refluxum, quo, agitatione reciproca, intumescere, ac detumescere solet Oceanus. Hujus motus naturam plerique triplici varietate depingunt. Primum asserunt *Diurnum*, qui Lunæ periodum exactè ad eò æmulari, ut bis quotidie affluat, defluat, & juxta Cynthiæ Borealem, ac Australem ascensum sive descensum mutuo fœdere crescat, sive decrescat. Imò & retardationem Lunæ propriam observat: nam singulis diebus per tres circiter quadrantes serius æstu solito intumescit. Secundum motus periodum *Mensuram* appellant, eò quòd in Noviluniis, & Pleniluniis, vehementius furere notetur Oceanus. Motum tertium *Annuum* nominant, quo circa solstitia minimos, circa æquinoctia plerumque maximos æstus, Nereique tumultuantis impetus, observârunt. E quibus nemini, reor, non potest esse perspicuum, Lunam, humorum omnium Dominam, propinquiore sidere, viribusque specificæ qualitatis si commovere Occanum, ut in ejusmodi æstus denique evervescat. Hæc causa, quàm mihi videtur accommoda, tam quòque insufficientis judicatur. Nam *inaequalitas motus*, qui nec statâ temporâ observat, nec legibus ullis restringitur, plura petit principia. Sed quænam illa? sunt qui Siderum

Plin. al-
ter l. 4.
ep. ult. ad
Suram
Æstus
Maris.

rum influxus, Ventorumque diversos impetus assignant: sunt, qui fixum terræ, Regionum, marisque adducunt. Illi omnium optimè, qui & Phœbo directiùs in mare agenti, elevantique vapores, qui ipsi Oceano, qualitates Lunæ sympathicas, aut certè spiritus nitrosos salugineos, volatiles, Mercuriales, ciendæ fermentationi accommodas suffundenti, tam paradoxam adscribunt marini æstus varietatem. Sed in re adeò dubia tu à me certius nil requiras; si ista curiositatem tuam non satiant, Ariadnen quære, quæ certiore filo reconditas Naturæ vias tibi aperiat.

LEUC. Hic non plus ultra, nec cum Philosopho Euripi vortices nos demergant. Ariadnen Physicam sat jam secuti, pro complemento, filium quoque ab Ethica petamus. Quem illa Philosophis labyrinthum aperit? quas implexas in labyrintho vias? Quæ mysteria? quam Ariadnen? quod filium? MEL. Arcanum est unicum, quod mysteria Physicæ longè exsuperat. Labyrinthus est mundus; status in mundo varii, variz viæ; mysterium, Vocatio? Ariadne, Divina Numinis Providentia; deliberatio, filium. Hoc negotium Sophi primarium, quia ex hoc pendent negotia cætera: hoc illud *unum est necessarium*, è quo pendet præsentis vitæ felicitas, futuræ salus. In labyrintho Physico si rationis filium te subia de-

situat, modicum est detrimentum; in hoc si à via aberres, æternum dispendium. Et ne solummodò verba me tibi dare existimes, plus centum verbis ponderosam quidè sententiam, qua hæc confirmat D. Gregorius, Lumen illud, quod universæ Ecclesiæ Nazianzum accendit. Sicille: *Certum vita genus constituere res est tanti momenti, ut totius vita, vel restet, vel malè iraducenda fundamentum in eo sit positum.* Percipite Sophi, quot verba, tot signate mysteria, non vestro solum digna ingenio, sed etiam æternâ, si fieri potest, memoriâ. Nam licèt Divina Numinis Providentia, ad unum omnes vos velit æternum salvos; licèt singulis Gratiarum certam paraverit seriem, quam si vestra non turbet voluntas; infalibili filo, vos ad Coelum deducet, non tamen quemvis per quamvis viam, vitæque statum deducet. Efficaces gratias, quibusdam paratas, sic certo statui, vitæque conditioni alligare Deus consuevit, ut si prudentis deliberationis defectu, præfixam ad Coelum viam, vel non agnoscant, vel agnitam amplecti negligant, suoque genio conformem eligant malè consulti, in ea quidem salvari poterunt, infelici tamen Fato non salvabuntur. Nam cum Divinæ circa se Providentiæ filium improvidè ruperint, permittente Cælo, in gravia labuntur scelera, gratiæque finali ex-

Orat. 23.

aidunt, & quod consequens, celesti Beatitudine, per suam culpam aeternum miseri, spoliantur. Hæc sententiæ Gregorianæ paraphrasis non è meo ingenio, sed è Divini Spiritûs penna fluxit, dum hoc ille Sophis proverbium: *Vo-*

Prov. 1. cavi, & renuistis, despexistis omne consilium meum, (observa Consilium) ego quoque in interitu ve-

ad Man- bro ridebo, & subsannabo. Hinc vit. Imp. bellè D. Gregorius: *sunt, qui, nisi omnia reliquerint, salvari apud Deum nullatenus possunt.* Videndum proin, Leucothecæ, & providendum cuilibet, ne in tam grave discrimen per suam prolabatur incuriam. Prudenter de statu vitæ deliberandum, illis præcipuè quibus præest togatâ Pallas; nam cum ad plures status se reddiderint habiles, habent, cur dubitent; cur plus deliberent aliis, quos vitæ ratio, suâ veluti sponte, determinat, crebra voluntatis Divinitæ interpret. Inter ipsos autem Minervæ Assellas, Sophi præcipuè, & inter Sôphos præcipuè hoc cordi sibi sumant negotium, ne plura talenta, quæ pro animarum salute acceperant, strophiole socordes involvant, aut, quod pejus, ad augendas opes, honores, vel profana officia, præter Numinis voluntatem, non tam utantur, quàm abutantur.

LEUC. Tamine momenti sit hoc negotium, ut ab illo dependeat salus? an ergò, te Judice,

gravioris reatûs hunc argueret Themis, qui vocationis neglectæ existeret contemptor? MEL. Hæc quæstio altius Tribunal petit, cuius ego malim venerari, quàm arbitrari Oracula. Nec tibi soli in mentem venit hic scrupulus: habuit Roma non absimilem quondam Sophum, qui Magnæ Societatis nostræ Theologo, & majori Asteceus Magistro hoc olim problema Ethicum: cuius decisionem, si lubet, referam interpres. Dixit Vocationem Religiosam, sine graviore noxâ negligi posse, eò quòd consilium sit, non præceptum. Sed addidit clausulam, quam, volim, signanter notes: esse tamen, asseruit, reperire non paucos, qui ob neglectam vocationem salute exciderent: fallor, non ob neglectam, sed ob neglectæ pedissequa scelera, quæ præviderat benignum Numen, in Mundi labyrintho hanc incursum, si oblatum vocationis filium, vel non arriperet, vel omninò abrumperet. Hæc ille Excepit thesin hanc Sophus, & utinam bene decisam, meliùs propugnâset! nam cum frequenter illi suggereret conscientia, Religionem esse periculorum omnium exterminium, curarum exilium, à Mundi turbis asylum, tranquillitatis portam, perfectioris vitæ Nutricem, Genitricem virtutis, mediorum ad salutem armamentarium, thesaurum Evangelii absconditum, Margaritam, omnibus

P. Leuc.
tius S. 3.
Opusc.
Sp. 1.
tom. 1.
in monit.
c. 1. f. 5.

Mundi thesauris magis pretiosam,
Mortis beatæ prodromam, cer-
tam salutis anchoram, beatitudinis
arrham : hanc totam anacaphaleo-
sin rejecit verbò, Lacon despoti-

Bernard. *cus : Non teneor.* Cum mentem
bon. de pungeret vel invito Apis mellifluz
quarent. nota polythesis : *In Religione homo*
bon. Mar *vivit parius, cadit varius, surgit*
gar. ep. 7. *velocius, insedit cautius, irroratur*

frequentius, quiescit securius, mo-
ritur confidentius, purgatur citius,
remaneratur copiosius : Hanc ille
Phrasiologiam dictatorio mactavit
trissyllabo : *Non teneor Consilium*

est Vocatio, non Præceptum. Sic
diu elusit Ariadnen Divinam, igna-
rus, quod cum Superis nemo ha-
stendens luserit impunè, quin tan-
dem ipsemet miserè deluderetur.
Philosophiæ condecoratus laureo-
lâ, vocationem sibi ex genio, ut
amat contingere, fabricavit : Pa-
rentibus arbitris, Consiliariis carne,
& Mundo, Suasoribus amicis.
Hinc qui Romæ jam repudiasset
sacram Prudentiam, profanam
juris in Macerateni Academiâ
quæsit. Sed quæ à Juvene, in
negotio summo sic inconstanti,
sperari possit constantia ? qui Ro-
mæ trinfabat cum Cygnis, Ma-
ceratæ crocitabat cum corvis :
qui Romæ nutriebatur in croceis,
Maceratæ amplexatus est stercore ;
nam Juris Prudentiam est quidem
professus, sed frequentavit stulti-
tiam, desertâ Pallade, infame scori-
tum. Sed sine æmulis hinc proco

diu esse non licuit : nam habent
hoc Lycea Cupidinis, ut nunquam
desint Rivales. Hinc cum nocte
quadam, Cynthiam suam adiret
hic Latmius, à Rivali subito con-
fossus, concidit infelix : & quod
mireris, concidit ante portam illius
Domus Religiosæ, quam intrare,
DEO vocante, neglexerat. Con-
fessarium petiit, sed non obtinuit,
prius ad Tribunal evocatus Di-
vinæ Justitiæ, quam se sistere po-
terat reum ad aras Misericordiæ,
toties despectæ, & irritatæ. En !
Epitaphium, in Fato subito extem-
poraneum.

Jacet Hic Juris Consultus,

Malè consultus,

Quia divina neglexit consilia.

Secutus humana.

Jus illi tribuit divina Justitia :

Nam jacet ad portam,

Ad quam stare sapius debuisset.

Jacet ad limina,

Qua ingredi cum debuit, noluit,

Qua ingredi ubi voluit, jam non
valuit.

Extra portam

Frustra vocavit Conscientia Ar-
bitrum,

Quem Conscientia Arbitrè frustra

vocaverat toties

Intra portam.

Mortuus est, qualis vixit :

Ab amore sauciatus in vita,

Ob amorem vulneratus in morte,

Eodem vulnere quo vixit,

Vixit.

In uno cadavere

Mirare

Mirare

Funestum hoc anagrammaticum.

Hic jacet Procus.

Cujus corpus cum fuerit porcus,

Ejus Sepulchrum jam erit orcus.

Abi.

*Et lege affixam huic porta epi-
graphen.*

Hac porta aternitatis,

*Qua aperta qui ingredi nolunt ad
vitam,*

Eadem clausa ingredi cogentur

Ad mortem.

LEUC. Casum funestum! lamentabilem vocationis desertæ sortem! Negotii hujus momentum quam pauci penetrant, quam multi penetrare recusant? MEL. Ita est: hæc inimici est strophæ, ut nullum negotium majoribus perturbet dolis, quam quod maximum, nempe negotium negotiorum. Nunc mentem occupat per crepundia, ut otiosis hæc negotiis fluat ætas, & effluat tempus deliberandi de tempore; horum tessera: *nolite solliciti esse in crastinum.* Nunc mille obstaculis impedit, ne assumatur; vel sagittæ, ut differatur, aut assumptum denuò interrumpatur: identidem menti ingerit, *quid opus electione? pluribus viis venit Romam.* Nunc negotium turbat assumptum, ut peragatur pro forma, & sine forma; multi incipiunt, & pauci finiunt hi horrent Divinæ

Voluntatis reuelatam notitiam, illi expectant per angelos reuelandam. Nunc constantiam infringere nititur: per amicos sœdet, ut exequi differant; per Parentes, ut negligant; per malos Socios, ut se le reddant indignos. Imò postquam jam ad aratrum miserè munus, laborat, ut respiciant retrò. En quot negotiis, hoc unum negotium Dæmon turbare lætat, ut vel ab hoste colligas grande momentum! Sed hoc fatum est Juventutis, nullibi errare frequentius, quam in via vocationis, ubi nemo errat, nisi toto cælo aberrat. Utinam nam toties testatum hoc nobis facerent tristissimi Annales! è quibus unicum in Tolitano Philosopho exemplum cape. Huic, neglectæ vocationis reo, cum in agone naufrago, frustra obtruderetur pœnitentiæ tabula, clamantibus in Cœlum Amicis: *Fiant aures tuæ incendentes! subitò Crucifixi effigies, resolutis de cruce brachiis obturare visa est aures, hæncque emittere horrendam vocem: Vocavi, & renuisti; ego quoque in interitu tuo ridebo, & subsannabo.* Sub quibus verbis infelicem Sophus efflavit animam. Satis est Leucothæe: domum abi, & hujus sententiæ lege paraphrasin, quam ad demortui tumbarum affixit D; Bonaventura.

SAR-

Vincit et renouit

Par trahit et trahitur magis? Sophy, sicqz iacob
 Vah pudor. hic sequitur, que fugit, acc. P.

Stige.

S. Bonaventura. Sophy mirabilis, quia Seraphicus; nam a puero
 Religioni devotus, Philosophiam non nisi Seraphicam audire
 voluit: audit Parisiis, tanta ingeni' faga, ut Magie
 Physice mirq., ad miraculum, isque resolveret: ipse nature
 miraculum, de cuius indole silentis, ejus tunc temporis Pro-
 fessor: Hic est verus Israelita, in quem nec a-
 datyus videtur peccasse. Ex Juris.
 G. R. III. I. M. Guerin sculp. A. V.

SARCASTICON

IRRITATI SPRETIQUE NUMI-
NIS AD PHILOSOPHOS VOCATIO-
NIS DIVINÆ CONTEMPTORES.

Vocavi, & renuistis: ego quoque in interitu vestro ridebo,
& subsannabo.

Prov. I. v. 24. &c.

Quis clamor insolitus
Huc ab imo ad Summa?

Qua lamenta, inter tormenta,
Ex arc fusa flagellant Sidera?

Quinam hi miseri,

Qui Misere hoc intonas,
Presanctique jam de Profundis?

Intelligo:

Transiere Bacchanalia vitas:

Hinc

Lamentationem istors incipit,

In Die Cinerum.

Itane vos illi,

Qui postulatis auxilia,

Oblata toties, nec postulata?

Qui ploratis, & opem jam im-
ploratis,

Explosam toties, nec deploratam?

Frustra est:

Si peteretis hanc serid, non pete-
retis tam serid;

Obdurastis mentem, rebelles Lumini

Hinc

Obdurata aures contempto Numini,

Frustra est:

Vocavi, & renuistis.

Prov. I. s. Extendi manum, nec aspexistis:

Dedi consilium, & desperastis:

Accendi lumen, & fuit extinctum:
Porrexi situm, & fuit neglectum.

Vocavi, nec respondistis:

Exspirastis, qua inspiravi:

Amavi, & amando clamavi:

Spreuistis amorem, non curastis
clamorem.

Frequenter stabam

In sibilo auræ tenuis.

Sed exsufflastis auram, sibilum ex-
sufflastis.

Nec raro intonavi de Cælo Dominus,

In spiritu vehementi.

Sed sine spiritu recepistis hunc
Spiritum,

Abiitque Ventus in Ventum.

Vocavi & renuistis:

Misi Prophetas, & lapidastis;
Cordo lapideo Cælestes opes dila-
pidastis,

Veri lapides offensivis.

Vocavi monstrando viam,

Sed deviastis in avia:

Aperi Sidera, clauistis:

Clausi Tartara, & aperuistis.

Vocavi, & respondistis,

Sed tamen voto non respondistis,
Dum dixistis, impudens illud:

Zz 3

Non

Jer. 2.

Non serviam.

At ecce!

Mea frustrando vota, frustrâstis
vestra:Mibi non serviendo, servilistis
peccato:Nunquam magis servi, quàm ubi
liberi.

v. 20.

Nam

Non serviendo servitutem Servo-
rum DEI,Induistis servitutem Mancipiorum
Diaboli,

Clamavi:

Jugum meum suave, & leve:

Sed reclamâstis,

Jugum non induamus:

Quia

Jud. 19. Filii Belial, id est, absque jugo.

v. 22. Sed non induendo jugum sua-
vissimum,

Induistis jugum gravissimum,

Quia jugum triplex pro unico.

Imposuit Caro

Jugum ferreum supra cervices
vestras.

Mundus aggravavit,

Deut. 28. Damon addidit super jugum.

v. 48. Caro vos cecidit flagellis

3. Reg. 12. Scorpionibus Mundus.

Damon atrisque.

Vocavi, & revocavi,

Vos à via Iniquitatis:

Offendi Semitam Veritatis:

Sed elegistis viam,

Quæ visa in initio iusta,

Prov. 14. Cujus novissima vox deduxere ad

v. 12.

Mortem.

Hinc errâstis,

Et toto Cælo sic aberrâstis.

Nunc in vestro interitu video,

Nunc subsanno.

Votanti reposuistis salenne illud;

Non teneor:

Invocantibus jam redit Esbo re-
ciproca;

Non teneor.

Vestrum Nolle

Recusavit opem, oblatam;

Hinc nostrum Nolle

Jam recusat petitam.

En!

Quam vestram non teneor

Vos in mortis angustiis teneat:

Quam vestrum Nolle

Impediat jam nostrum Velle.

Cum aderat facultas, deerat vo-
luntas,Cum adest voluntas, jam deest
facultas:

Hæseron Præteron,

Estis nunc indigi, sed indigni.

Fletis damna, sed ego indemnis
rideo:In unicâ Vocationis Gratiâ,
Prædicam fletis Gratiarum Iliadem.

Per unicum Nolle corruptum,

Jam abruptum Providentiæ filium:
Nam

Qui vocati, fuistis prædestinati,

Sic refragati, estis jam reprobati.

Nunc ploratis rem deploratam:

Ridentur lacryma, quia storiæ.

Frustra clamatis,

Ubi conclamata sunt omnia:

Frustra speratis,

Ubi salus est desperata.

Numquid dixi? Mors dacebit sper-
sed

Sed Phryges.

*Nunquid clamavi, dixique, clamate
Secus*

*Prov. 1. Clamabitis, & non exaudiam,
v. 28. Exsurgetis mane, nec me amplius
invenietis.*

*Sed risistis monentem,
Ut vos monitos jam meritis rideam.*

*Nunc gemitis inter tormenta,
Meoque risu vestri jam strident
dentes.*

*Ululantes plangitis,
Sed subsannantem non angitis:
Gemitus rideo, ululatus subsanno.*

Nam

*Curavimus Babylonem, & non
est sanata,*

*Hinc meritò jam subsannata.
Contemptores meos contemno,
Neglectus neglis jam negligentes,
Ut risus qui fuit culpa, Culpa quo-
que sit pena.*

*Risistis Augurium,
Impletum jam plorate Oraculum;
Vocavi, & renuistis:*

*Ego quoque in interitu vestro
ridebo,
Et subsannabo.*

OEDIPUS PHYSICUS,

Seu

DISCURSUS VII. DE MONSTRIS.

LEUCOTHEUS. Quæ
tu monstra hodie,
Sphingi affinia? quem
Oedipum in Scenam
producis, ut in hoc
Physicæ Theatro Choragum agat,
ac monstroso lepore plenam, det
Auditoribus Sophis castrophem?
MELANDER. Oedipum propo-
no Physicam, qui Philosophiæ
monstra sic detegat, ut habeat
Gentilis Antiquitas, quod æmuletur,
non gloriatur. Hunc nobis
suppeditat Prytaneum illud, Anti-

quitatis gloriâ celeberrimum, Or-
dinem S. Benedicti intelligo, è
quo tot rutilant Scientiæ Sidera,
ut Orbem illuminent universum.
Dedit hæc nobis Familia, ter Be-
nedicta in Microcosmo Divum
Sylvestrum; dat in Megacosmo
Hermannum; ille nos docuit sa-
pere, quia bene mori; iste nos
docebit discurrere, eò majore pa-
radoxo, quòd sit *contractus*.
Audi, quam de hoc Oedipo le-
gamus synopsis vitæ mirabilem.
Oedipum voco, à *monstroso pen-
dum*

dum timore, qui illi sic omnem usum ademerat, ut in corpore haberet ergastulum; in pedum, manuumque arthritide catenas. Accessit, quod membrorum stupor, & ipsam hebetavit ingenii aciem, ut qui corpore paralyticus, cerebro apoplecticus, ex toto esset monstruosum hominis portentum. Sed in tam vili conchylio thesaurus latuit, omni gemmâ nobilior, anima scilicet, vel idèd speciosa, quod speciosæ Virgini ex asse esset devota. Hanc ille coluit Matrem; ut qui Naturam, immitem adèd est expertus Novercam. Accidit, ut coram Divinæ Matris imagine, filialis ejusdem affectus in hæc verba quondam erumperet: *En! Speciosa filium spurium, quia monstrum.* Paucis verbis paraphrasin addidère lacrymæ, energiam repetiti singultus; Audiat benigna Mater, formæque visibili solata est miserum Clientem. Imò, ut in spes meliores erigeret, scopiam afflictò fecit, statueret ipse secum, an mallet membrorum usu, quàm ingenii pollere acumine. Non diù dubio esse licuit, quia Philosopho: maluit cum Doctis sapere in nosocomio, quàm cum indoctis vegetus vivere in morotrophio. Dictum, factum: ad Palladèd reversus, aliam invenit, & illa alium. Nam obstupuit metamorphosin, cum vidit, quòd ex priore trunco tam citò Mercurius: Thersiten puta-

vit, & invenit Vlyssen, qui in difficultatibus summis nesciret difficultatem; qui Philosophiæ monstra & Lircocervos tam felix detegeret; cui nihil non scitum, quodcunque dictum est scibile; qui in deformi capite scientiarum omnium gereret encyclopædiam. Verbò obstupuère illum omnes, velut ingenii monstrum: nec ipse Hermannus in sese agnoscebat Hermannum: hinc beneficii memor, ut Sapientiæ Sedi perfolveret Minerval, Tres odas *Salve*, & *Ave Regina* unà cum hymno *Alma* in laudem Magistræ composuit, quod cœlesti melos in hunc diem Parthenia Odea animat, ac exornat. Quid tu ad ista?

LEUC. Amatorem Parthenium amo: monstrum Ingenii admiror; Oedipum in nostra Philosophia redivivum veneror. Sphinx quæst, quam tamen, si per te licet, inter monstra Philosophica proferam. Sunt sua Physicæ paradoxa, quæ cum aufer ænigmaticâ cortinâ legerem involuta, desperâssem de vita Tyro Philosophus, si eadem conditione, qua Thebanis olim viatoribus, illorum mihi stetisset solutio. Et quia opportunè nunc Oedipum offero, age precor illius interpretem: placent ænigmata facta, placebunt magis soluta. MEL. Non me habes levicum: pro discursu propone magis selecta, quæ minus prolixitatis, plus habeat jucunditatis.

LEUC.

LEUC. Percipe Philosophicam Musam, primúmque in Musa Sphingis oraculum.

Est animal Physica, Magnum simul atque pusillum:

Vix aliquid majus, vix minus orbis habet.

MEL. Hominem notas, qui modò natus de stirpe Enacim, in Giganteam assurgit molem: modò è Mirmydonum gente, ad compendiosam formicæ synopsis membra contrahit deformis Nannus. Multa finxit fabulosa Antiquitas de Typhæis centimanis: quibus *gemini, dirâ ceu luca, cometa immanes ardent oculi, deformiaque amplo ora patent rictu.* Multa de tricorpore Monstro Ge-

Ovid. l. 1. tyonis: de Caco, qui Aventina timor, & infamia Sylva, nec leve frutibus, hospitibusque malum.

Multa de Cyclopiibus, Polyphemis, Enceladis, monstris horrendis, informibus, vultu qui sidera

Idem l. 13. Cæciam. pulsant, quibus coma plurima torvos prominet in vultus, humerisque ut lucus obrumbrat. Multa

inquam, de ejusmodi monstris fabulosa Antiquitas, quibus per Gigantomachiam, superinjectis invicem montibus, in ipsa Sidera tentavit assaultum, ac à Cœlesti Capitolio fugavit imbelles Deos. Ut tamen è fabuloso cortice veritatis nucleum eruamus, illud est in confessio, in orbe dari ejusmodi effectus naturæ raros, qui à Philosopho *prævaricationes, & pec-*

cata Natura; ab aliis degeneres à solita dispositione substantia: ab aliis ob nominis etymon, quo insolita monstrare, monstratque cupimus, recepto jam nomine, Monstra indignantur. Horum, quia varix causæ, mira quoque reperitur varietas. Nonnunquam redundat materia matrix, vel virtus plastica: hinc Goliati prodeunt atque Samsones, vel alii de genere Giganteo, quibus comparati nos pumili meritò videremur locustæ. Noveris quoddam in Insula Creta, per terræ motum disrupto monte, inventum sit scheleton, cujus statura sex & quadraginta cubitos superabat. Nec Maximinum Imperatorem fuisse Nannum oportet, quem uxoris armillâ annuli locò non semel usum, historiæ perhibent. Ex eadem *l. Reg. 17. stirpe fuerit, reor, Jesbi-benob, cuius ferrum hasta trecentas uncias in vit. appendebat.* Narrat Philostratus, Apollon. Neronis ætate Romam Gigantis *De reb. dentem allatum, qui pedis mensuram non æquavit modò, sed superavit.* Quoddam si Thomæ Fazello fides, ad radicem montis, quem Ericem Sicilia nominat, effossum fortè cadaver, cujus pars anterior cranii modiorum aliquot mensuram in se complexa: aliud in Mazareno agro à cæmentariis erutum, cujus caput Diogenis dolium referebat, molares verò dentes singuli, quinque unciarum pondere appendebantur. Imò

*l. 15. de
Civ. c. 9.*

eodem Audiore, Gigantem inventum legimus, cujus corpus ducentis cubitis vix bene poterat redigi in mensuram. Deatque Hippo- nense oraculum nefas hic prætere- rre. Vidi, inquit, non ipse solus, sed alii mecum, in littore Uticensi molarem hominis dentem, tam vastæ molis, ut ex illo centum alios, nostris æquales, non difficulter Ar- tifex excidisset. E quibus, reor, cuivis Philosopho sat manifestum, Gigantum genesis soli Nasonis ac scribere cerebro, vel *insignis esse stultitia, vel impudentis proservia*, ut notant minimè vulgares Sophi.

*Pined.
Dei Rio*

LEUC. Ut video, etiam cum peccat Natura, se nobis præbet mirabilem: in eo utique felix, quod monstra illius admiremur monstrata, & ipsos in pretio numeremus abortus. Apparet hoc in Pygmæis, quos velut rara cimelia enutriunt Aulæ: hinc Patrea est invenire, vel monstra Parentum potiùs, qui ejusmodi abortus non modò cupiunt, sed medicamentis quoque procurant.

*Del. Rio.
l. 2. disq.
9. 5.*

MEL. Hæc auri est sacra fames: quamvis non soli Parentes, sed & ipsa sæpe peccet Natura, dum vel materiz, vel virtutis plasticæ defectu, ejusmodi Pumiliones edit in lucem, quos sine perspicillis in lucem editos vix deprehendas. Meminit Nicephorus, homunionis cujusdam, qui annos natus viginti quinque, perdisis magnitudinem non superavit. Cubitalem ma-

sculum, eamque senem. Pisticci caveâ inclusum vidit quondam Italia Cardano teste. Aldrovandus Bononiz vidisse Nanum se asserit, qui 30. unciarum altitudinem non superavit. Duos pedes Pygmæus Augusti; pedem & duos palmos staturâ æquaverat Nanus Juliz, Augusti Neptis. Pumilio item fuerit Menestratus ille, in quem Aufonius sub nomine Faustuli hunc in modum jocatur.

Faustulus insidens formicæ ut magno Elephante,

Decidit &c. ben' cecidit non aliter Phæton!

Philetam noveris, de tribu levi nepotulum, qui plumbeis solcis munire calceolos debuit, ne fortè vento abriperetur. Primas tamen in Microcosmi subcellis sibi meritò vendicant trecenti illi, & sexaginta quatuor Duculi, quos anno salutis 1276. ipsa Luce Christo- patienti sacrâ, Margaretha, Corni- tis Hollandiz filia uno eodemque partu enixa scribitur. Res fidem Philosophicam superaret, nisi pon- dus adderet ipsa Antiquitate vene- randa Authoritas. Epitaphium hujus Matronæ historiographi re- ferunt, quod totam hanc pumilio- num cohortem, in una pelvi, ve- luti cunis exceptam, in eadem, baptisterii instar, sacro fonte ablu- tam, ac paulò post in illa ipsa, tan- quam sarcophago, sepultam, stu- pendæ parvitatæ prodigio. conte- statur. Quid jam dicam de Pygmæo-

*Apud. L.
Vires.*

Satyr. 13. quorum tota cohors pede non est
altior uno? ut non sine sale in illos
ludit Satyricus. Certè à mem-
brorum epitome Scriptura illos
vocat *Pygmaeos*: à statura cubita-
les homulos Stagirita: à trium
spithamarum longitudine *Spitha-*
meos Plinius; à cavernulis, quas
habitant, *Trogloditas* Incolæ ap-
pellant. Patriam si indagas, *Scy-*
thiam, *Thraciam*que incolunt:
non nunquam Nili ostia perva-
gantur: imò & in Indiis castra
metatos legimus. Pugnans cum
gruibus, sata vastantibus; pro ve-
stibus serviunt illis capilli, barbæ-
que ad talos usque profusa, qua
involvuntur. Arietes equorum
locò usurpant: sagittas pericillimè
evibrant in scopum, ideòque tria
illorum millia Indorum Regi, pro
excubiis servire perhibent: venan-
tur lepores, vulpèsque, sed corvis,
milvisque venaticis, non Molossis.
Percipe, quàm stylo arguto fugil-
Satyr. 13. let hos pugiles, hæcque Myrmi-
donum describat prælia Juvenalis:
Ad subitas Thracum volucres, na-
bemque sonoram,
Pigmeus parvis currit Bellator
in armis,
Mox impar hosti, captusque per
ætra curvis
Unguibus, à seva fertur græ Sc.
Ita Satyricus, more suo, cum grano
salis. Sed Stylo Attico alius lusit
in infantos hos pugiles, dum in

in occisorum exequiis, hoc affuit
Epitaphium Castro Doloris.

Siste Viator!

Magnam hic spectas cladem in ho-
minibus parvulis,

Vix homines fuere, quia suo no-
mine breviores;

Homulorum fragmenta potius,
quàm homines.

Hoc unum aspice sceleton:

Vix notabis membra in membris,
Pes est, ubi est caput, unde incipit,
èd desinit:

Lineam in puncto diceret, punctumque
in linea.

Cineres spectare si cupis, preme
ambelicum:

Afflatu unico dissilabis omnes.

Cecidere hic ulterò,

Nam ladi vix potuere, vel ladere:

Adèd nec onus fuere, nec oneri.

Vocem edere poterant,

Ut quos audisses sine tubo acustico,

Sine telescopio vix vidisses.

Irasci poterant:

Nam etsi parva scintilla, magna
extitabant incendia,

Piperati Masculi, sinapis grana
parva quidem, sed prava.

Sunt, qui affirmant Ledeo ex ovo
genitos;

Sunt, qui ridiculos Æsopici montis
partus asserant:

Utrumque falsò,

Nam his homulis compositi mures,
montes sunt.

Alii Myrmidoniâ putant formicâ
natos:

Sed nihil secius:

Grandiores habent Formica partus,
Sola istorum Genitrix, concepto
fatu, non timuit,
Neque cum peperit, se Matrem
sensit:

Adeo compendiosa fuit Natura,
Dum ad ostentandum Ingenium,
hos homulos in epitomen traxit.

Tanta bis Viris vires,
Ut nec Formica Gallicratis, illis
aquo Marte certaret.
Illud malum, quod nihil ogeret
poterant:

Sed simul bonum, quod pariter nil
poterant pati:

Contra ignem, & ferram muniti
pugiles, quia minuti.

Sed nec suspensio poterant enecari,
Nisi Arachne forsitan fuisset car-
nifex, & laqueus filum.

Hinc vitam diu exegerat,

Quia Morti sapius inobservati.

Quae in certiora plerumque collin-
neat.

Nec uno stratagemate vicere suos
Victores:

Cum omnia explorarent, a nemi-
ne explorati,

Mars ipse, impositis perspicillis,
observare non poterat,

An sederent, stent, vel jaceant com-
pendiosi hi velites,

Nam tetigere planum in puncto.
Nunc Corvis invellit imminebant,
non eminebant:

Nunc rhedis impositi imponebant
spectantibus non spectati:

Nam proceriores Aurigas ipsa sen-
sit Myrmecidis quadriga.

Sape capti per acicula foramen
denuo elabebantur:

Sape vinculis constricti, ferrum
non ruperant, & tamen eruperant.
Ipsis apparitoribus non apperentes.
Sape lustrabant ultrò, citròque bo-
stium acies,

Tuti, quia parvitate icti explo-
ratores,

Sed quid multis de modico?

Magnas etsi clades intulerint,
exiguam retulere,

Ut intulerint, totalem.

Hic igitur jacent in pulvere hi
pulvisculi,

Huc omnes sepulti in piperis Mau-
soleo.

Abi Viator, sat spectasti has De-
mocriti atomos,

Exit arulas Philosophia diminutas,
Mathematica Punxa, Arithmeti-
cum Nihil.

Vis, doceam verbulo, quid sit par-
vus homo?

Magnum malum.

LEUC. Sinarnus quiescere, in
in sua urnulâ hos parvulos Manes,
ne sub cinere excitentur scintillæ,
& effervescent denuo ollulæ. Al-
terum jam Monstrum profero è
Physicæ latebris: quo illud nomi-
ne appellem, hæreo; quibus ver-
borum coloribus ectypon illi sta-
tuam, subsisto. Fallor, an Hip-
pocentauros, & fabulosos è Pindo
Satyròs contemplor? verbo: Ho-
minem video, non tamen Homi-
nem, sed semivirumque bovem,
semibovemque virum. Quid il-
lud?

lud? MEL. Naturæ, à Natura de-
generantis, abortus notas: parit
hanc in Natura confusioem Se-
xus, feminisque confusio, quæ

Del Rio monstrorum Genitrix indubitata.

Mag. Sic bello Marisco Alcippe peperit
l. 2. c. 14. Elephantem: alia apud Helvetos

a Leonem; a quædam Papix Ca-

An. 1278. tum: b Infelix alia Brixix Molos-

b sum. Sic Augustæ Vindelicorum,

1471. mulier, eodem partu, enixa primò

caput humanum, membranis in-

volutum; mox serpentem bipe-

dem; denique fetis horrentem

Porcum. c Illud fidem propemo-

dem. l. c. dum superat, cujus tamen tota tes-

et alii. tis est Lusitania: Mulierem nempe,

in quadam Insula desertam, à

grandi Simio in hospitium dedu-

ctam, variisque frugum bellariis

recreatam, demum infami stupro

compressam, duos Simios proge-

nerâsse. Contigit, ut post an-

nozum aliquot servitutem petan-

dam, in Lusitana navi libertatem

repererit: vix vela facientem su-

perveniens conspexit Simius, cum

ecce! inconditis gestibus, fremi-

tibusque fugitivam Conjugem re-

vocare mox celerrimo, cursu af-

ferre geminam prolem Matri

ostendere, minari, unum post al-

terum mari demergere, denique

& ipse furens, se in undas dare

præcipitem, tamque diu persequi

fugitivam, dum ab Oceano victus,

incestos ignes, una cum vitatan-

dem extinxit. Sunt, qui Reges

Gothicos ex Urso, & nobili vir-

gine; Pegusianos, & Sianitas à

Molosso, & Muliere originem

duxisse autument. Imò fidem

nobis facit, eruditos inter Philoso-

phos celebre Nomen, è Vacca,

& nefario homine (non ægrè ferat

humanum genus, quòd hoc no-

mine compellem monstrum, quo-

vis Bruto monitrosum magis)

prodiisse partum verè humanum,

qui sacro lacte tinctus, etiam pic-

tatis stillas à Nutricibus suxit, hoc

tamen stigmatè materno, quòd

propensiones aleret vitulinas, per-

vagandi prata, herbisque satiandi

belluinam ingluviem. Quibus

monstris ut sine monstro physi-

cum horoscopum statuas, scien-

dum, ex fera, & homine, homi-

nem non prodire, sed hominis

duntaxat larvam: nam tanta per-

fectio superat ferinum semen, ut

uno ore fatentur Sophi. Imò

nec ex duplici specie unquam

prodit perfectè analoga, sed mix-

ta quædam, humano capite, cor-

pore Simio, qualem apud And-

inos, Simiis familiares, natam per-

hibet historica fides. Cæterùm

Dæmonis operam, vel certè præ-

stigias non rarò suspicor interve-

nire: nam hominem nasci à Vac-

ca inter Sophos *Andinaton*: hinc

reor, Vaccæ à vento turgidæ sup-

positum à Dæmone infantem, eo

oculorum ludibrio, ut nasci à bestia

videretur: quo subin errore im-

plantata infanti persuasio, se Vaccæ

filium, ex qua putatæ Matris pro-

per-

Del Rio l. c.

*Petrus.
Chiez.*

*Kempius
l. 2. de o-
rig. Fris.
c. 21. Po-
lyd. Virg.
biff. Ang.*

1. 13. pensiones haurire potuit, Authore
Tb. Cam- Phantaso. Illud non ommixten-
tip. l. 2. de dum, ejusmodi monstra non nun-
Apibus. quam nasci, Divina Nemese Pa-
Scarlat. rentum scelera ulciscente : sic
de mon- Frisii in occipite nascuntur cau-
stris ad dati ob S. Bonifacii necem: An-
an. 1625. glorum quidam ferino corpore,
 & simili cum appendice, ed quod
 Divi Thomæ Ionipedi caudam
 per ludibrium abscidissent: sic
 Nobili cuidam festos dies Dianæ
 studiis profananti, natam legimus
 prolem, canino rictu, & auribus,
 Molossi instar, flaccis, atque de-
 pendulis. Sed & aliam Xantip-
 pem, pauperulæ cuidam injurio-
 sam, in foro Julicensi effudisse fi-
 lium memorant, septem capitibus
 monstruosum: Hydram dixis-
 ses, novo Herculi debellandam,
 nisi membra, hominis latere quid-
 piam, demonstrassent.

Nipbus
in Arist.
 LEUC. Evolvi Scholiogra-
 phum a nuper, qui commentatur
 in Stagiritam: is ait, monstratum
 in Gallia quondam monstrum,
 quod duo corpora in umbilico sic
 adunabat, ut raro amicitiae sym-
 bolo, cor unum dixisses, an &
 animam unam, sub philosophico
 Judice sudat problema. Quid
 tu ad ista? MEL. Stagiritam si
 consulas, ex uno, vel gemino corde
 litem decidet: aliter sacra Sor-
 bonæ Themis, nam vel gemi-
 nam animam huic monstro ad-
 dixit, vel geminum saltem ba-
 ptisma in dubio adjudicavit. Certè

non absimilis portenti, gemina
 fronte, quatuor pedibus, mani-
 busque monstrofi, meminit Al-
 bertus, re & nomine Magnus,
 quod duplici animâ iuformatum,
 effectus ad oculum diversi non
 probârunt modò, sed demonstrâ-
 runt. Nam dextero præ iracun-
 dia turbido, serenâ fronte pacifi-
 cus alter: illo Democritum agente,
 Heraclitum agebat iste, & tristitiæ
 lacrymis alterius gaudia demerge-
 bat. Imò mo: tuo uno, supervi-
 xit non nihil alterum monstrum,
 & diutius supervixisset, nisi cada-
 veris agnati foetor, eodem fato, in
 tumulum coniecisset. Hoc Na-
 turæ prodigium obstupuit in in-
 feriis Libitina, affixitque sepulchrali
 lapidi hoc epitaphium.

Hic jacent duo homines,

Et unum corpus.

Simul nati, & pene simul denati,

Diverſo tamen horoscopo:

Nam

Nil illis conjunctius vixit,

Nil illis sejunctius vivit.

Cor unum habebant,

Et tamen cordis affectibus diffi-
debant,

En!

Licet Calum non capiat

Plutonem, & Jovem,

Idem corpus tamen capit mortem,

& vitam:

Abi Viator: & mirare,

Hominem mortuum, & simul

vivum:

Par impar, dissimile simile:

*In unitate binarium,
In binario unitatem,
Sphingem Oedipo dignam,
Quia monstrum.*

Gemino huic Naturæ prodigio addo minora, quæ tamen non minus curiosam sui petunt memoriam. Africa homines producit Polyphemum non impares quia Monoculos, & Cinocephalos. Scythia Incolas alit, quibus aurium appendices tam grandes, ut totum

Plin. l. 4. corpus velent, ac contegant. Imò *c. 3.* aliquibus, quos Tutanuchos nominant, tam liberali ulnâ protendit aures Natura, ut sex viri sub *Solinus c. 30.* illis, velut tegumento commodo, latere possint. Sed & Antiochia *Nier. l. 8.* Constantino Magno Faunum obtulit, seu hominem silvestrem: in qualem evasisse, reor, infantem illum, de quo Cardanus, qui in Silva depositus, nutritusque ferino lacte ferarum indolem suxit, ac hircu vultu, uaguet, & caudam ad instar belluæ produxit: en! quanti referat educari inter feras, vel homines feros! Ipsa India à Monstris quæsit gloria, dum Augusto Cæsari, muneri loco, obtulit adolescentem, qui sine humeris, manibusque tubas inflavit, sagittas ex arcu vibravit, ac omnia manuum officia, pedibus peritissimè obivit. Illud mirum, quod Antiquitatis figmenta veritate, superet Natura: nam anno 1621. in urbe Aquitanicæ, quam vulgus Bajonam dicit, natum infantem

legimus, cæteris membris bene compositum, multis tamen oculis per totum corpus apparentibus, quot nec Argus prætulit, nec Pavo explicat in tyrmate superbo. Septem annos postea Olyssipone editum ferunt mirabilius adhuc monstrum, nempe armati similitudinem referens: variaz enim carnis, & cutis appendices, ac figuræ militarem in infante habitum representarant, ut neque ocrez neque galea desideraretur. Illud non omittendum, ejusmodi abortus non rarò iræ Divinæ interpretes, & calamitatum esse prodromos feciales. Sic infans duplici ore, quatuor oculis, geminatâ dentium serie, Antiochenæ Ecclesiæ schismata: aliud monstrum ad Tyberim deprehensum, humano corpore, capite asinino, manibus, pedibusque, animalia varia referentibus, Novatorum nostri temporis hæreses præfiguravit. Sic denique in Epiro puer duplici corpore uno humano, altero canino Albanicæ clades; sic aliud portentum ad Danubii ripam, prope Budam, facie hominem, auribus arcadem, inferiori parte taurum representans, paulò post secutas calamitates toti Hungaricæ præsignavit. De Androgynis nil attinet dicere, quia loquimur Juventuti. Illud scito, dari monstra, sexum, quæ claudunt utrumque. Ejusmodi à se visum, asserit Hieronymus Montius, quod ubi in

An. 338.

An. 1498.

An. 1733.

An. 1777.

in

in pluribus liberis se se Matrem probâset, in aliis, mutato sexu, Patrem se demonstravit.

LEUC. Prodit jam aliud monstrum ex Augiæ stabulo portentosum, de quo Sphinx Philosophica:

*Dissimilis Patri, & Matri, diversa
figura,*

*Confusi generis, generi non apta
propago,*

*Ex aliis nascor, nec per me nasci-
tur ullus.*

Et quid ad ista Oedipus? MEL. Et Africa hæc monstra profers, è qua, teste Philosopho, *semper aliquid novi.* Nam non in hominibus modò, sed etiam Brutis, Naturæ errores, prodigiis suppare, à nobis suspici, testis est frequens experientia. Primas hic obtinent monstra tertiæ speciei, quæ in Mulis, & Leopardis quotidie oculis usurpamus: sic canes Indicos Alexandro oblatos legimus, qui de cane, & Tygride, aut de cane, & lupo prodiere Lyciscæ: Hesiodus describit monstrum, quod *antè Leo, retròque Draco, mediùmque Capella:* imò nec Helicone omninò ebrius, despumavit Nasò hoc paradoxon:

*Quaque Chimera jugum, mediis
in partibus hircum,*

*Pectus, & oralea, caudam serpentis
habebat.*

Rev.

Textor.

Nam referunt juxta Phasin, fluvium Colchorum, nasci Tragelaphos, speciem cervos, barbâ tamen villisque armorum hircos, ut aded

verum sit, non omnes hircocervos Philosophis impossibiles. Sic in *In oar*, Necippi pascuis Leonem ab *Ove biflor.* progenitum, *Ælianus* est Author. *Scarlat.* Illud quoque animal attonitam habebit Africam, in cujus dorso duæ *stris.* lineæ procurebant colore flavo, desinentes in aurem, & oculum, licet modico intervallo quatuor insuper aures, & oculi apperent: pedes illi multiplices, qui sic recurvum cingebant corpus, ut in quamcunque partem vellet, se commodè volveret. Non dissimile huic alterum visum est, quadriceps, capitibus sic in ordinem locatis, ut quatuor Mundi plagas respicerent. Quid jam dicam de monstris, quæ tam mira, & varia ante Oceanus, ut monstrorum Proto-Parens meritò appelletur. Nullum propemodum animal nutriunt sylvæ nullum educat aër, quod non abortivum in piscem formet monstrosa *Thetys.* Stupesceres in hac prodigiosa *Neptuni Regiâ* amphibiorum innumeras species, quæ terrâ marique vitam vivunt humidam simul & siccam. Nunc audires canum marinorum latratus, Potcorum grunnitus, Bocæ mugitus: nunc videres natitantes vulpes, & lepores, equos, & asinos, leones, atque dracones: jam oculos subirent pisces humanâ facie præditi teste *Fulgosò*, imò Mulieribus similes, Authore *Cardano*, ut jam *Tritones*, & *Sirenes* fabulosis mi-

amò

Plin. nimè factis liceat annumerare. Denique spectares attonitus Cete grandia, quæ pedes sexcentos longa trecentos lata, veluti natitantes, in Oceano Insulæ, miro spectaculo, navigantium oculos perstringunt.

LEUC. - Adverte animam; En! aliud monstrum in Physicæ Theatrum producit Sphinx Philosophica. Componitur illud ex duabus particulis, *Ita*, & *Non*, Vulcanferi agnatis, & propriis: si quæras, an sit planta, vel animal, dicam, *Ita & Non*, aut si mavis utrumque simul, & neutrum. Si indages, an sentiat, vel an sensu destituitur affirmabo, simulque negabo, & genuinis coloribus, totam monstri delineavero naturam.

MEL. *Plant animalia* notas, quæ Sophis in Hellade *Zoophyta* nominantur. a Talia dicunt *Spongiam*, quæ nisi subito avellatur à saxo, se contrahit, cruoremque emittit, quem si homo olfecerit, suffocatur. b Talia sunt *Ostrea*, & *Urtica marina*, quæ si pungantur, sensûs indicia produunt. Huc spectat arbor illa in Insula Cymbubum, cujus resectas frondes ampulare asserunt. Ex horum quoque stirpe est arbor illa, quam incolæ *pubicam* compellant, eò quòd, accedente quocunque, ramos illicò contrahat, recedente denudè expandat. Huic affinis est herba, quam *Brasilivivam* alii *noli me tangere* appellant, eò quòd & ipsa, attractis foliis, hominis contactum refugiat. Ab hoc pudore, juven-

tuti vel maximè invidendo, non comit. in abludit *Herba mimosa*, quæ manu *Prov.* admotâ marcescit illicò, remotâ *Podisepri*linum recuperat virorem. *Eanriana*.

dem indolem æmulum *Planta*, quæ ad manûs appulsum flaccescit illicò, & veluti ejus tactum averfans languida demittit comas, quæ vel idèò *Magnano sensitiva* est appellata. Sentiat hunc sensum Juventus, quæ sæpe minùs sensitiva, multum haberet, quòd à plantis ejusmodi disceret. Ad Zoophytorum classem pertinet fructus ille marinus, quem *Troglodytæ* ab elegantia ad parandas inares *Catablepharon* nominant. Hic timet *Plin. l. 13. cap. ult.*

Proinde, quamprimùm insidias advertit, instar cornu induratur, ut etiam ferri aciem hebetet: quòd si insidias circumventus, inopino ictu fors opprimatur, illicò colorem mutat ac se transformat in lapidem. Sed & index illa, quam *Palæstina Baaram* appellat, non ita captu facilis perhibetur: nam celeri fugâ insectantium conatum eludit, nec antea sisti potest, quàm excrementitio quodam humore perfundatur. Denique in Zoophytorum Republicâ primas sibi facile vendicat planta illa, quam ob formam oviuam Montis Caspii accolæ, *Agnum* appellant: hæc quinque palmos alta, caput, aures & oculos, Agni ectypon refert ad unguem: pelle lanificâ subtilissimâ tegitur: languinem alit, & carnis locò materiam, cancerorum sub-

stantiæ similem: radicem ad umbilicum demittit, & tamdiu vivere deprehenditur, dum, depastis circa se herbis, inopiâ pabuli demique arefcatur: tanta illi est suavitas, ut lupos invitet, magnûmque rapaci gulæ præbeat irritamentum. Et quam his monstris tu sedem dabis in Brutorum, plantarûmque eomitibus? res ista dudum delata ad Philosophiæ Tribunal, à me tam leviter non decidetur. Sunt, qui argumento etymologico contenti, Zoophyta illa proclamant, hoc est, *animalia simul, & plantas*, adeoque volunt, ut cum utriusque speciei dotibus gaudeant, etiam utramque participent Naturam. Sunt, qui neutram illis adjudicant speciem, sed quandam mediam eudunt, qualem diluculum habere cernimus, diem inter, & noctem. Sunt, qui illa ad solas plantas ablegant, ac analogico animalis nomine, atque effigie jubent esse contenta. Fugam illam humani contactus in antipathicam refundunt virtutem, qua halitus, spirituumque effluvia averfantur; quale odium vitem inter, & brassicam quotidie experimur. Lanam *Agni Tartarici* si mille mæ ajunt, fructus Persici alba lanugini, cruorem succo sanguineo, qui stillat ex malo punico dissecto: pulpam analogam esse volunt pulpæ, quam nutriunt uvæ nigrae, è quibus pariter vinum stillat cruorissimum. Figuram quod attinet, & aliæ plantæ avium, & ho-

minis formam non raro præferunt; herbas autem quod videatur depascere, ex eo provenit, quòd succum copiosius attrahat, cujus defectu vicinæ plantæ marcescunt, & emoriuntur. Sunt denique, qui ad animalium dignitatem Zoophyta elevent: nam Sententiæ primæ Patronis chymæ cornua opponunt, eò quod *vivens sensitivum simul, & insensitivum* in unam confarcinent Naturam. Sed nec cæteris accedunt, eò quòd monstra hæc non modò *vivunt*, sed etiam *sentiant*: nam cum punguntur, se contrahunt, & teste Majolo, *Agnus Tartaricus* non modò, belluarum more, herbis se se propriè pascit, sed & radicem, pabulo per os excepto, sustentat. Quòd autem sensu tactûs solummodo polleant; quòd è semine plantæ ducant originem paradoxa hæc animalia, probat cæteris minùs perfectæ, non autem è specie sensitivâ eliminat. Nunquid enim, ex arborum putri, prorepunt Hiberniæ anates? nunquid è multis fructibus animalcula pullulant, quæ paulatim à ramis decidunt, ac in reptilia, vel volatilia mirabilis formæ de *Tham.* generant, id quod non semel in *p. 4. l. 4* Sicilia se vidisse, asserit Schottus, *c. 2. H.* testis fide dignissimus, quia oculatus. Hæc illi: tu senti, quod lubet: nam *Millia quot capitum vivunt, totidem studiorum,*

Velle

Velle suum cuique est, nec voto visitur uno.

LEUC. Capiō fundamentum, quo malè nixi Sophorum nonnulli, sic cespitare denique cœperant, ut plantis passim omnibus, sensum obtusum saltem; & dormientem concederent, ac intra Brutorum subsellia, utot inferiora paululum, collocarent, Lubeat, precor, temporis fallendi gratiâ percipere inanem Campavellæ stridorem, quo in Philosophico Regno tumultum ciet, hic streperus Philosophaster. Plantæ omnes nullo discrimine, sunt animalia, totis pulmonibus inclamat: nam appetitum pollent, & quod consequitur, cognitione & sensu. Quem enim latet implacabile odium, quo *Vitis Brassicam* refugit, ut juxta plantari nolit? quem fugit fatalis inimicitia qua *Oliva* & *Caules* inter se adeo dissident, ut juxta feri nequam sustineant? sic, Dioscoride teste, *Quercus* exosam adedò habet *Nucem juglandem*, ut juxta illam consista extabescat. Sic *Arundinis*, & *Filicis* tanta discordia, ut una alteram enecet: nam perit filix, quam paulò copiosior circumstat arundo, & pari Fato evanescit arundo, quam multâ filix in orbem cingit. Imò fert Fama, radicem filicis contusam arundinea spicula, corpori infixâ, ejicere: & si filice vomeri impositâ; aretur campus, nullam arundinem progerminare. Contrâ, quem

fugit amor ille mutuus, quo *Vitis* prosequitur *Ulmum*, teste Satyrico; *stratus humi palmes viduas Juven. desiderat Ulmos!* quis ignorat *Sat. 8.* amicitiz fœdus, *Myrtum* inter, & *Olivam, Olivam, & Ficum?* sic hœdera adrepit ad arbores, easque amico complexu stringit. Sic *Allium* depercutunt rosæ, & in ejus consortio acuum odorem. Sic *Scilla*, Theophrasto Authore, amica est omnibus; nam quidquid illi adplantaverit Olitor, in ejus societate citius crescit, & germinat. Neque hic juvat commemorare, quod plantæ æquè, ac Bruta noxia fugiant, utilia prosequantur. Sic *Hœdera* parietem rasturum non minùs providè, quàm tempestivè perhibetur deserere. Sic cucumeres ad terræ humorem quo affluentius irrigentur, perreptant; & oleum, quo perfusi emoriuntur, usque adedò horrent, ut eo supposito recurventur. Non opus est pluribus demonstrare, quòd animalium more, latentur *folium ortu*; tritentur *foliorum Anaxag. defluxu*; quod *delectentur* pluviiâ, & explicent frondes; ardente Cœlo *lugeant*, & *contabescant*. Sileo, quòd *progenerent* vermes, quos in *Ocymo* ocylus obstupescet; quòd utrumque numerentur sexum; quem in *Ulmo* videbis, & *Vite*, quæ Plinio teste, *etiam Populis nubere* comprobantur. Hæc, inquam, sileo, quæ pro sua domo non inaniter in mediam afferrent plantæ

plantæ, si loqui possent. Ita contra communem sensum herbis sensum vindicare se putat hic insensatus caulium, olerumque Syndicus, ac Patronus. Sed quid existimas, an sat gravia hæc rationum momenta, ut iudicii lancem sic ab æquilibrio Veritatis deflectant?

MEL. Profectò de ejusmodi Ephoris non inaniter Varro: *Egrotum neminem somnare quidquam, quod non à quopiam Philosopho asseratur.* Audi, quàm aculeatis censuris hanc configat Sententiam, in Hipponensi Peripato, Augustinus: dum eam vocat *errorem sacrilegum, impietatem rusticanam, magisque ligneam, quàm sunt ipsa arbores, quibus patrocinatur.* Et Hercle argumenta hæc sic sunt futilia, ut penè pudeat in his Apinis, tricisque tricari pluribus. Duobus verbulis cape solutionem Laconicam. Appetunt plantæ, appetitu nempe innato: amant, & averfantur proprietate analogâ, quam veriore vocabulo, per antipathicam, sympathicamque virtutem exprimit Philosophia. Plura, qui velit, etiam inanimata animabit novus Prometheus, cum & lapides tendant, simili amore, ad centrum, & ignis aspersione fontis leviter perstrictus, mox irascatur, factamque injuriam insolentis strepitu protestetur. Sic etiam plantæ refugium noxia, multò sanè cautius, quàm Campanella: cur ergò non animâ viliorē

contentus, plantis assignat rationalem; ut cum Manichæis, ex decerpto fructu, vel arboris folio, homicidii reos nos criminetur? nempe propinquitate suâ, vel invicem auferunt, vel communicant succos, utiles, noxiòsve: hinc illæ societate hac crescunt, aliæ exrescunt. Quòd autem affectus quoque plantis attribuat, mirum est, quòd ad has nugas ipsa præ non rideant, Zephyrique exhibent inanem Sophum: quasi verò fucatas ejusmodi verborum metaphoras non averfaretur Peripatus, qui linguâ Philosophicâ scapham scapham appellat. Illud ridiculum, quòd ob vermium generum plantas velit esse sensatas: bellum argumentum, carioso Philosopho dignum, quo facilè probaret, sensu pollere sibi similem arboris cariosæ truncum. Quòd si denique quis tam pingui foret Minervâ, ut sexum plantis adstrueret, is profectò non alio, quàm Avicennæ argumento dedocendus esset suum errorem, foretque illi (ut loquitur nostri temporis Author celebris) *non modò ostendendus, sed etiam impingendus Aristotelis baculus, eoque procul à Philosophia pameris ascendus.*

LEUC. Debellasti Hydræ hujus monstruosum caput: sed mox alia, Lernæo Fato, repullulant. En! novum monstrum prorepit, ex pluribus monstris compositum. Vivit, nec tamen vivit: nam figud.

scye

sæpe animal refert, licet viscera sint illi duro excisa Caucaſo, & veluti visâ Gorgone lapideum rigescat corpus. *MEL.* Aufer æigmati- cum corticem, & videbis, lapides denotari, quorum figurâ variâ non nulli malè persuasi, vitam illis tri- buere non dubitârunt. Sic enim ajunt: in lacu Mansfeldio reperire est saxa, quæ piscium, ranarum, aliorumque reptilium formas præ- ferunt, non artis, sed naturæ opus. Imò terra, ut observat

Vol. 3. p. 1.
Prolog.

15.

Pontanus, sicut foris admirabili florum varietate, semetipsam pul- cherrimè exornat: sic in visceribus gemmarum lapidumque coloribus, & multiplici in iis effigie, vi- detur quodammodo oblectari, & placere sibi: cernuntur enim in lapidibus similitudines expressæ stellarum, hillorum, montium, convallium, arbusculorum, flumi- num, piscium, & Jumentorum. Sic Mercatus Solem in Achate tam graphicè expressum circum- tulit, ut artem omnem visus sit superâsse. Alium habuisse legi- mus Anselmum Boëtium, qui in circulum formatus, effigiem *Epi- scopi cum mitra* retulerit. Vene- tiis Achatem se vidisse asserit Al- bertus Magnus, cui Natura huma- num caput, regio ornatum diade- mate insculpsit. Achati huic non absimilis est Porphyrites, Romæ visendus, cui citra Artificis operam Romani Pontificis vultus, consue- tumque capitis Ornamentum in-

Majolus.

sculptum cernitur. Alium Por- phyritem in templo Bergamensi reperiri memorat Fulgotus, qui serpentem in orbis convolutum itidem naturâ exhibeat. Eodem teste in agro Placentino effoditur lapis Alabastrites, mortui hominis calvariam referens. Scripto re- liquit Cardanus, in Onyche quodam Colonienſi duorum Ju- venum capita, & serpentem, Na- turæ penicillo, expressa spectari: eodem Authore marmoris frustum barbati senis, seu Pauli primi Ere- mitæ, referebat nativum Eclypion. In agro Badensi lusorias tesseras erui, notum est etiam lippis. In *Cornel.* Regno Chilensi Japidem effossum *Hazar J.* referunt Annales, cui Imago Dei- paræ, brachio infantem Christum gestantis, à natura bellissimè in- sculpta visitur: sic in quadam Pe- ruviæ valle (*Petagualem* dictâ) *Idem.* stagnum est reperire, venustis la- pidibus visendum, quorum singuli crucis effigiem in superficie præ- ferunt. Illud mirum, quòd Achates, opificium solius Naturæ, in Regis Pyrrhi annulo Appolli- nem cum cythara, Musas cum in- signibus propriis scitè effinxerit: si tantum addidisses & sonum, fuisset verè ibi Parnassus, nec in rupe, sed gemmâ. Hæc Natu- ræ stupenda opera si Casui tribuas, sapiens Atomium, & insigniter vel hoc ipso desipies: si animam adstruas, figuræ consimilem, phi- losophaberis ad sensam, dabisque

Bbb j

cau,

causam Physico Naturæ scalpro dignissimam. Ita illi, an potiùs somnient, an delirent, incertum. Quasi verò ex subtili hac metho- do argutandi non pari jure dedu- ceres, & caules & silices homini- bus suppres, eò quòd figuram humanam spurià non rarè affecta- tione præferant. Ita Embricæ era- dicata est *Fraxinus*, in cujustrunco dissecto integra militum agmina apparuere: nunquid tympanotri- bas, & signiferos his Authoribus progenuit arbor? sed abeste præ- posteri Cadmea è stirpe Nepotes: è silicibus produistis, qui silices sic transformatis in homines. Abeste infani Ægyptiaca de Tribu Affec- læ, quibus volupe parem furorem furere, de quo Satyricus: *porrum, & Cepe nefas violare, ac frangere morsu*: eò quòd Numen ipsi in- esse crederent: quam Gentis in- faniam idem ipse sugillat non sine splene sarcastico, dum ait: *O San- ctas gentes, quibus hac nascuntur in hortis Numina!*

LEUC. Sentire caudices pa- radoxum; animari saxa vi- tam vivere lapides, monstrum est: sed necdum tale, ut non monstro- sius quidpiam, è Physicæ latebris producant Sophi. Adèd faciles sunt abortus, cum concipiunt emo- tæ mentis phantasmatæ; cum for- tum nutriunt cerebelli non exco- cti deliria: cum Patrem se offert error, Matrem, quodlibet sentien- di libido. En monstrum! ad quod

aures erigant Midæ, & quo ocu- los pascat Euclionum uvara co- hors. Plantas cernis; sed mini- mè plantas, quia metallicas: me- tallæ cernis, sed minimè metalla, quia plantarum instar vivencia: verbò plantas cernis, sed aures & argenteas, Chymeram utique pretiosam, quia deauratam. In Peripato me versari, credebam hæctenus, sed video Pindum, quia video arborem, quam Phœbei Flamines cum pomis aureis cele- brant, in nemore Elysio sitam, ac Deæ Proserpinæ dicatam, hoc in- ter alia maximè prodigio insignem, quòd ramo uno ejusmodi avulso *non deficit alter Aureus, & simili frondescit virga metallo.* Video Pindum, quia video Hesperidum hortos pomis auriferis confitos, *quaque vigili sunt custodita Dra- cone mala aurea.* Quid tu ad ista? MEL. Te assero decipi ve- hementer; si non nisi in fabulosis Parnassi jugis, aureas plantas præ- germinare tibi persuadeas. Et in Peripato detexere Campos Elysios antiqui Democriti, Recentiores Cardani, ac Campanellæ, fabulosa neutiquam Nomina, sed quæ æter- nam sui memoriam, litteris aureis expressam, consignârunt Posteritati. Percipe, quam splendidis fulcris Thefin hunc auream solident novi in Philosophia Chryfologi. Metal- la, inquit, Genesin habent plan- tis analogam: peri de crescunt & nutriuntur: quæ & veris ab- Fors. Eten.

An. 1592.
in Coll.
Hieron.

Juv. l. 5.
Sat. 15.
v. 10.

dant, porisque, veluti totidem destinatis nutritioni organis, ac instrumentis: Sed ab illo petendum Oraculum, cui refragari sine piaculo nemo Philosophus potest. Testis est Stagirita in Cypro prope Tirrhiam reperire metallum, quod Incolæ in frustra dissectum sementis instar per agros disseminant: id terrâ imbribus irrigatâ paulatim augeri, progerminare, ac ubi culmen excrevit æneum, ab indigenis meti, colligique segetem ipsi Matri invidendam, quia ferream. Sed audiamus ipsâ hujus Oraculi verba, quæ solo pondere hanc Sententiam fulciant: *circa Philippus Macedonia*, inquit, *metalla afferunt, quorum etiam frustra, argentur, aurumque producunt, quod est omnibus perspicuum*. Idem Paulò inferiùs; *dicunt in Pieria Macedonia incertam quandam auri copiam ab antiquis Regibus fuisse defossam, atque quatuor existentibus foveis, ex una ad palmi magnitudinem excrevisse*; Authoritati tantæ si quid addi potest, addunt Authores, non tot, quin plures, quibus fidem negare quid aliud esset, quàm fundamenta historię cuncta; perfrictâ fronte; subruere? Testis est omni exceptione major Petrus Martyr, Cothoi Hispaniolarum Insularum Provinciâ aurum, fruticum more; è terrâ crescere, & vitis instar serpere propter arborum radices. Hoc ipsum spectaculum nobis exhibet

Natura apud Firmium Urbem, ubi juxta vites capreoli verè aurei surgunt, & ex iis moneta cuditur Cæsis omnibus invidenda, id quod ex oculatis testibus se didicisse tradit Fulgosus. Confirmat id ipsum Scaliger: in Hungaria *Exer. exire aurum è Terra solo, quasi germinans, filamentis specie*. Pannoniæ nihil cedit Germania, siquidem Alexander ab Alexandro est Author, in Germania citeriore vites juxta Danubium, totâ hyeme insepultas, sæpe in æstate pampinos aureos progerminare. Id ipsum Authoritate suâ roborat Albertus Magnus, qui aurum inter dentes humani capitis inventum, effossumque hominis cranium aureâ scobe plenum, testis est locupletissimus. Alberto Magno accedit Albertus minor, qui in vestigio Bohemiæ piæ, sic testatum reliquit. *Illud in metallis est admirandum, quod aurum, & argentum in Bohemia sapius è terra in altum virgarum, & culmarum instar excreverit*. Sic soldinam Kuttenbergensem à Monacho detectam, & ab ejus habitu ita nominatam asserit. Sic Rudolphi II. Cæsaris ætate, in Pragensi vicinia Messorum aliquem, inter spicas alias culmum aureum demessuisse, idem ipse fide historica refert, ac contestatur. Quis igitur ibi inficias, aurum nutriti & crescere? quis operationibus adeò contestatis vegetativam animam

.. admir.
audit.
c. 41.

In Sam.
Ind.

nam deteget? certè cui virgas aureas non persuadet tanta Auctoritas, ne ille censoriam mereatur virgulam, aut illam Midæ, quæ longas denotat appendices. Ita Dictatores isti, qui veluti de triumpho jam securi, quadrigas aureas in Capitolium dirigunt.

LEUC. Sed quid ad ista Peripatus? an argenteas segetes, aureasque aristas è Philosophico fundo, suâ sponte, excrescere asseverabit? MEL. *Nimis credulam*, ut ait Seneca, *Philosophorum Nationem* exultimat, qui ævi sui & seculi securus nimium, talia eruditus, tanquam horti sui deponibus, loqui non veretur. Animari metalla, & vivere, nemo sibi persuaserit, nisi qui, Fato Pythagoræ Stoico, omnia somnia credit esse Oracula, Non è Terræ fundo, sed è Philosophorum quorundam cerebro succrescunt hæ aureæ Mundo segetes, quas sine Invidia, illi ipsi Authores metant, ac in horrea colligant. Argumenta, quæ oggerunt, plus habent splendoris, minus soliditatis: adeò non omne, quod splendet, aurum est, præcipuè, si soliditate, Veritatis destituatur. Auri Genesis neutiquam viventis analogæ, sed illi potius, quæ ignis generat ignem: nutritur, & crescit, minimè tamen an interiori principio, vel alimento intus suscepto, sed solâ additione materiæ: venas alunt metalla, sed non nisi spurias, & metapho-

ricas: poras si habent (quos aureo denegat Scaliger) foramina veniùs diceres, quæ ex defectu agentis causæ relinquuntur per accidens. Coacervata Auctoritas, si vera refert (id quod fors novâ indigeret Auctoritate) probat crescere, imò augeri potius metalla, sed incrementis merè extrinsecis per appositos vapores, & exhalationes idoneas. Sed nec figura culmorum animam probat, nisi animare velis tot lapides, formis variis longè magis præstantes: suam igitur figura trahit originem, quod halitus, è quibus metalla concresecunt, meatibus, per quos transeunt, sese accommodent. Ea, quæ afferunt ex Stagirita, parum firmant thesin invalidam: nam liber ille non agnoscitur Stagiritæ Canonicus, sed posthumus, qui Theophrasto Patre lucem aspexit: & etsi genuinus foret Philosophi partus, nihil ille decideret, sed re-lata referet: nam utitur phrasi historica *asserunt, dicunt*. Pari umbone retundes reliqua spicula; nam probant extra mineram aucta Metalla, non animata. Illud observat Scaliger, in cranio, vel capite hominis *aurum vel natum, vel generatum credere, puerilis esse dementia*. Equidem, ait, *sic defossum puto, ut impostura hæc Miraculo foret naturalium rerum ignaris: fortè ambitiosus nebulo id cauerat testamento*. Illud hic ad calcem observo: Aureas se-

getes

gètes eandem meteri fidem, quam aureæ Poëtarum grandines sibi deposcunt. Certè Luernium Celtarum Regem, ut aureæ popularis messeni colligeret, rhedâ per Subditorum agros invectum, ac aliquot auri, argentique modios profeminâsse legimus: auream tamen segetem succrevisse non legimus, neque credimus: quod si id credat Democritus aliquis, vel Campanella, haud erit amplius difficultas, ut sibi persuadeant Cadmeam messeni, quæ ex ossea vipereorum dentium semente armatas hominum stitit Phalanges, canente Ovidio:

*Gleba capere moveri:
Primâque de sulcis acies apparuit
basta:*

*Tegmina mox capitum, picto nu-
tantia cono:*

*Mox humeri, pectusque, onerata-
quo brachia telis,*

*Existunt; crescitque seges clypeata
virorum.*

LEUC. Si ejusmodi Sophis abundaret Peripatus, non haberet Sphinx Philosophica, cur monstra ex Africæ spelæis huc advocaret. Superarent omnia monstra hi Sophi, quia *Philosophi irrationales*, & in *Peripato Poëta*. Sed cum Nasone ad Pontum hos relegamus Morosophos, ut suas ibidem excoquant Metamorphoses: nobis in hoc Orbis Theatro veniora monstra exhibebit Natura. MEL. Abundè. Aërem suspice,

& videbis volucre portentum, quod, anno à reparatâ Salute millesimo sexcentesimo vigesimo octavo, in Hispania glande trajectum perhibent, in fronte oculo humano, capite, ac mugitu bovino, caudâ in duos veluti enses dissectâ, ac pectore loricato spectabile. In aquam oculos demerge, & in flumine Vistula stupebis piscem, captum anno millesimo sexcentesimo vigesimo tertio, qui caput instar hominis carneum ostentabat, caudam è dorso projiciebat instar Draconis, uno pede Aquilam, altero Leonem imitabatur. Terram curioso oculo lustra, & sexcenta mox occurrent Naturæ prodigia. Quid mirabilius, quàm *Vitulo-cervus*? & tamen ejusmodi animal, vitulino corpore, ac pedibus cervinis Romæ spectandum dedit Annus supra millesimum sexcentimum quinquagesimus quartus. Quid stupendum magis, quàm *Pyrus puerpera*? & tamen Pyrus hujusmodi, fructum notabills magnitudinis, humanâ facie insignitum, enixa, Stutgardiæ Anno 1644. Serenissimos etiam oculos in se convertit. Sed & Plinius scribit, vidisse se arborem juxta Tiburtes Tullias, omni genere pomorum onustam; alio ramo nucibus, alio baccis, alio vite, fico, pyro, pomorumque diversis generibus gravidam. Imò est nobis Author à Porta; visam à se arborem, quæ

Ccc

non

non diversi tantum generis fructus protulerit, sed & discolors, majores alios, alios odore magis præstantes; diversis quoque qualitatibus præditos hominum, & animalium faciem præferentes: cortice verò ipsius arboris flores, rosasque progerminante. Quid magis insolitum, quam *levitas*

P. Barri *gravis, & levis gravitas?* & tamen illam experimur in ligno quodam ficus Ægyptiæ, quod in aquis illic mergitur; & quod est mirabilius, cum in imo aliquamdiu latuit, inde ad aquæ superficiem rursus emergit, quando madefactum debuit humoris pondere prægravari. Hanc nobis monstrat Asphaltites lacus, pomis Sodomiticis celebris; hic tantæ est levitatis, ut etiam gravissima, in eum projecta fluitent; nec quisquam demergi, ne de industria quidem, facile potest, cujus rei experimentum in Juvenibus, natandi incisiis, quin & victis post terga manibus cepit, & obstupuit Vespasianus. Nihil item mergit Pythias: contra omnia, etiam paleas, atque navigia absorbet, ac haurit Sylias. Quid monstruosius, quam *Rupes ambulans?* & tamen juxta Harpasa, oppidum Asiæ, stat cautes horrenda, uno, si Plinio credimus, digito mobilis, quæ tamen, si toto corpore impellatur, resistit. Sileo alia monstra, inter quæ petra illa in Nymphæo, è qua profilit flamma, quæ accen-

ditur pluvius: non commemoro geminos montes, quorum uni hæc indoles, ut ferrum omne trahat, alteri, ut respuat: itaque si sint clavi in calcamento, in altero avelli non possint, in altero non silli: hæc inquam, non commemoro, ne in monstruosam longitudinem crescat discursus.

LEUC. Mentem meam si consulas, non absterret, sed in montis delectat longitudo monstruosa. Quid enim jucundius, quam videre Anguem Americanum, incolis *Carcabucost*, seu stupidum, qui solo halitu attrahit cervos, estque molis aded stupendæ, ut aliquando Indi, iter facientes, illi insederint, rati arboris esse truncatæ molem, nec agnoverint instabilem hanc & terrificam sedem, usque dum, angue sensim præterlabente, territi surrexere? quid admiratione dignius, quam contemplari *ficum Indicam*, quomodo ex unico stipite sic ramos suos diffundat, ut suo pondere curvati, annuo spatio, tertæ de novo infigantur, novasque aganradices? quomodo succrescentes ex furculis furculi, opere quodam Topiario; sic in orbem cingant suam Parentem, tot filii, nepotibusque frondosis secundam, ut ad bina stadia porrectum sylvæ theatrum aperiant, cujus umbra aliquot hominum millia æstate se contegant, & delectentur? imò memini, me legisse, juxta montem Ætnam tam

exoticæ

Jos. l. 5.
de Bell.
Jud. c. 5.

P. Nov.
Hist. nat.
l. 12. c. 57.
Car. Civ.
fius l. 1.
Exot. l. 1.
Plin. l. 1.
c. 5.

Kircher. exoticæ magnitudinis castaneas reperiri, ut intra corticem, integer pecorum grex, tanquam in caula, commodè concluderetur. *Alte-* rius meminit Josephus à Costa, quæ textori præbebat textrinam: in cuius quoque concavum octo equitibus patebat aditus, & regressus absque impedimento: hem, quanta moles ex semine tantillo? Sic arbor quædam à *Sinis Ciennien*, seu mille annorum appellata tantæ est vastitatis, ut sub unico ejus ramo ducentæ oves se contegant. Miratur Plinius illius arboris magnitudinem, quæ excavata cymbam præbere solet triginta prædonibus in Germania. *Obstupescit.* *Platanum* illam in Lycia, quæ domicilium octoginta pedum, nemoroso vertice refert, in quo novemdecim hospides, totos præbente fronde, non semel jucundo epulo se recreârunt. Nec illæ *spice*, in Æthiopiæ Insula, Nilo circumflua, à Nanis facile vellicandæ, quæ integrum equitem, camelo insidentem tegunt, fructu adèd ubere, ut semina terræ mandata, non modò centuplum, sed trecentuplum afferant. Ex quibus omnibus hæud obscurè mihi licet colligere, Naturam in magnis, quàm in parvis magis mirabilem, & Artificium majus in animalibus, quàm animalculis elucere. Quid tu ad ista? an tuo quoque suffragio meam mentem confirmas? *MEL.* Duobus ver-

bulis problema decidis, ab Hugone de S. Victore quondam propositum, quod acutissima Sophorum ingenia non semel jam fatigavit. Mihi sanè non liquet, inquit Pierius, inter eruditos Philosophos minimè postremus, mirarine debeam magis dentes apri, an tineæ? alas Gryphis, an Cyniphis? caput Equi, an Locustæ? crurà Elephantis, an Culicis? Aquilam, an Formicam? certè in tuam sententiam non concedit Stagirita, non Augustinus, duo Luminaria magna in Orbe Peripatetico, quorum primus disertè edixit, plurimum habere admirationis, qua molis minimum: alter verbò asseruit, se plus stupescere Muscæ volantis velocitatem, quàm bestię gradientis magnitudinem; magis Formicarum opera, quàm Camelorum. Neque partibus tuis accedit, Naturæ Scrutator Plinius, cujus jam olim erat judicium, nusquam magis eminere Naturæ Dædalæ Artificium, quàm in animalculis obviis, & pusillis. In magnis siquidem corporibus, inquit ille, facilis officina se offert, tractabiliore materia: at in parvis quæ ratio, quanta vis, quæ perfectio prorsus inextricabilis? nam ut de vilissimis dicam, ubi tot sensus in culice locavit Natura? ubi gustum, vel odoratum inseruit? ubi truculentam vocem ingeneravit? qua subtilitate pennas annexuit? rostrum, quo ingenio acuit, ut

veluti fistula ſcorbillet, veluti ſpiculum fodicet? mirentur alii Elephantorum humeros, Taurorum colla, Tigridum rapinas, Leonum jubas: ego Naturam miror, nunquam majorem, quam in minimis, quia in compendio totam: ita Plinius. Quod si microscopio explorare ſingula oculatiſſe potuiſſet; quam in extaſia non abiſſet: hic Sophus? ſi cum Cornaxo, in pulice vididiſſet Rhinocerotis cornua, ſeptem articulis diſtincta; ſi probolſcidem, elephantiacâ vix minorem; ſi oculos crystalino humore pellucidos, ſi binas aures, ſi motum ſiſtoles, ſanguiniſque in venis curſum; ſi in capite, totôque corpore ſquammas; ſub ſquamis alas membraneas; ſi denique in dorſo ſetas, pedêſque ingentibus uncis armatos, ad inſtar Gryphis Tartarei: næ ille cum colonis Uncenſibus exclamâſſet: *Monſtrum horrendum, informe!* & veluti ad Harpyam Stygiam cohortuiſſet. Quod ſi internas quoque partes, anatomîâ ſubtiliore, licuiſſet inſpicere, ſi officinas vitæ mirabiles, cor, hepar, cerebrum, venulas, nervulos ſubtiliſſimè diſſoſos citra conuſionem; ſi tenellas artuum juncturas; ſi totam capitis, corporiſque faberrimam fabricam, ſymmetriam, ac proportiones innumeras, quarum aliquot

L. 9. hiſt.

c. 7.

intuetur, ſi inquam, hæc omnia *L. 1. con-*
licuiſſet inſpicere; næ ille unicum *traſ Mar-*
pulicem centum Elephantibus. cion c. 14
Naturæ Artificio, centies prætu-
Prov. 30.
liſſet. Quid jam dicam de mira-
v. 24. & c.
bili indole, cui hoc elogium Sta-
girita: magis in minori genere,
quàm in majori intelligentia ra-
tiones conſpici. Agnovit id ipſum
 Tertullianus, dum dixit: *Maxi-*
imum Artiſicem de induſtria minu-
tiora animalia ingeniis, ac virtu-
tibus ampliſſe. Nec Sapientiſſi-
 mus inter Sapientes diſſentit: *Tria*
sunt minima Terra, & ipſa ſunt
sapientiora ſapientibus: Formica,
populus infirmus, qui præparat in
meſſe cibum ſibi: Lepuſculus, plebe
invalida, qui collocat in petra ca-
bile ſuum: Regem locuſta non ha-
bet, & egreditur per turmas ſuas:
Stellio manibus nititur, & mora-
tur in adibus Regum. Quid di-
 catuſ de Gratia, qui Nazianzeno
 teſte parvis eſt comes? quid de præ-
 deantia, quam in Apibus Ariſtoma-
 chus ille Solinenſis duo de ſexa-
 ginta annis ſedulo contemplatus, *Sim. M.*
Dier. Ca
multa ſe egiſſe, præque operæ præ-
miuſt. 7.
tium reſuſciſſe exiliuſmaxi? certè
 fuit, h qui Formicaram ſubtere
 ranea Caſtra formoſe Neapoli de inſt-
 præferret: b fuit, qui Scarabæi dotes
 exacliùs rimatus, illi poſtponeret
 Aquilam: c. & ipſe Lipſius, à l. 1. b
 muſca volante neuſtquam inani-
 ter raptus inextaſia, exclamaret: *Ann. 41.*
mihi centò perſuadeo, ſi quis per m. c. 1.
ſeſam, uniuſ muſca noticiam præv. 4.
 poſſet

posset adipisci, pluris eum hanc
notitiam estimaturum, quam
omnes Regum opes, honores, at-
que delicias. Quod si vires in

animalibus magnis opponas, viri-
bus oppono parvorum ingenium:
rectè non nemo: ingenio pollet,
cui vim Natura negavit. Testis
sanè Vulpecula, quæ Authore Cor-
nelio, astutior Leone; Canis, qui
sagacior Arcade; Simia, qui so-
lertior quovis Tauro. Imò &
valentissimæ belluæ non raro her-
bam minimis porrigunt: sic Cro-
codilus fugatur ab Ichneumone;
Asinus ab Acanthide; ab Aranea
Bubo. Quanta machina est Ele-
phas? at qui ad armatas phalan-
ges stat imperterritus, ad muris
conspectum trepidat, & vel ad
unius porcelli grunnitum in fugam
vertitur. Robore & animi, &
corporis cæteris bestiis præfertur
Leo, qui tamen pavet ad Galli-
cantum, & vel minimo culice in
Mesopotamia vincitur: quid?
quod & Aquilæ, Avium Reginæ,
tantus non sit à fulmine trifulco
terror, ut non etiam Scarabæus
eidem congregi præsumat: nempe
ut verè non minùs, quam hila-
riter canit Author Hilariorum:

*Ea parvulorum est indoles, ut
corpore*

*Sit animus ollis grandior pedes
decem.*

Ut nihil dicam, Civitates, ac
Gentes integras à minutis anima-
libus deletas. Sic à Cuniculis

suffossum legimus in Hispania Op-
pidum; à Talpis in Thessalia, à
Ranis civitatem in Gallia pulsam;
à Locustis in Africa; ex Gyaro
Cycladum Insula fugatos à muri-
bus incolas, in Italia deletas à ser-
pentibus amyclas. Ut nihil
commemorem, Testudini mu-
tum aded esse tergus, ut illi pro-
terendo nullius equi, vel elephan-
tis sufficiat planta: Remoram in-
tegras sistere in cursu naves - Mu-
sculum piscem, grandium Ceto-
rum esse ducem, & Gubernato-
rem: à quibus omnibus facilè
colliges, etiam minimis magnas
vires, majores viribus iras, Arti-
ficium Naturæ maximum, ut neu-
tiquam poetice Vates ille, qui ce-
cinit: esse in tenuibus, & pusillis *Idem l.c.*
*reculis laudem Optimique, Maxi-
mique maximam.*

LEUC. Capiro, cur idem cor-
poris fabricam, animique dotes
altius rimatus in minimis, tandem
exclamavit: *O ut relucet Magnus
in parvis DEUS!* hinc in tui re-
verentiam, id dabo lubens, Natu-
ram in minimis maximam esse ar-
tificem. Sed est aliud problema,
quod dudum fatigavit curiosa
Sophorum Ingenia: an nempe
Bruta magnitudinis terminum ha-
beant, & parvitatibus? nullum ha-
bere contendit Paulus Venetus:
& ecce! quo rationum splendore *l. 1. phys.*
is suam Thesin illustret. Croco- *c. 4.*
dilus, inquit, tam diu crescit, quam *in Thal.*
vixit: Formicas Indicas magni- *l. 3.*
tudi-

l. 9. c. 3. tudine vulpes excedere, Herodotus Author est: quatuor cubitos emetiri locustas in quibusdam Indiae partibus, testatur Plinius, quarum crura exsiccata ferrarum usum incolis præbeant. Eodem teste, Dracones Indici cervos deglutunt, taurósque integros: septuaginta pedes excessit ille, quem Alexander Macedo offendit in India, cujus oculi Macedonicos clypeos adæquârunt. Imò sub belli Punici tempora, serpentem 120 pedes longum, ad flumen Bagradam, *Plin. l. 1. c. 13. & c.* Romanæ Militiæ Archistrategus balistis, tormentisque, Oppidi instar, oppugnavit, & expugnavit. Balænas Maris Indici quatuor Juggerum esse; Pristes ducenùm cubitorum; Anguillas Gangeticas trecentùm pedum; Cete sexcentos pedes longa; Cete sexcentos pedes longa, trecentos sexaginta lata, in flumen Arabiæ intrasse, Posteritati testatum reliquit Plinius. De Balænis Aquilonariibus sic Olaus Magnus: a harum skeleton amplæ domûs speciem præbet: supernè confectis fenestris, dispositis hinc inde cubiculis, portis etiam fabrefactis, clausisque per ipsius piscis maxillas, tantæ Familiæ inhabitantis commodo, ut etiam pecoribus, equisque separata non desint stabula. At inhabitantibus accidit quiddam mirabile: quicumque enim sub hoc Naturæ potius, quam artis recto obdormierit, perpetuis informis vexatur, séque maritimis jactari pro-

cellis, & huc, atque illuc per pelagus evagari existimat. Adèò per auxesin minimè locutum, reor, Albertum M: b dum vidisse se piscem, asserit, cujus sola oculi fovea viginti hominum fuerit capax: c neque Augustinum, dum Carthagine Ceti ossa, Miraculi causâ, profluisse affirmat, inter quæ sola costa, in orbem flexa, haud ægrè equestrem hominem pertransieuntem admisisset. d Imò Dionysius Geographus affirmat, vitas in Oceano Balænas sublimium montium speciem referentes, quæque integras naves cum vectoribus absorbuerint. Et ne fortè ista commentis annumeres, fidem facit D. Basilius, e & Theodoretus, esse Balænarum nonnullas, squammis obteclâ cute crassitie cubitali, conchis, ostreis, herbisque marinis desuper enatis, adèò ut, cum dorsum Oceano efferunt, ingentis Iusulæ speciem nautis exhibeant. In ejusmodi vivum littus S. Maclovium Britannia Episcopum exscendisse, sacrumque Festo Paschatis dixisse legimus, dum tandem commoveri animata moles, ventilare caudam, erigere caput, & hiantes rictus ostentare, navim integram absorpturos, quàm faciliè frixam potest puer fabam, ut scitè ludè Gazæus, nisi Maclovii preces tantum periculum avertissent. Quid jam memorem de Brutis? memorat Aldrovandus, in Æthiopia

pia Aquilas reperiri tam fortes, ut bovem, vel etiam equum integrum pedibus in sublime abripiant. Idem asserit in Onocrotalo puerulum Æthiopem quondam inventum: Aquilæ avem similem alit Insula, ultra Madagascar sita, magnitudinis tam monstruosæ, ut alarum pennæ ad 12. passus excurrant; roborisque aded portentosi, ut Elephantem capiat, raptumque in sublime, cum impetu in terram dejiciat, quò occisi carnibus vesci possit. MEL. Satis est; nam simili monstruosum congerie, discursum probas sine magnitudinis termino, non verò Bruta. Nam quod animalium quæpiam, à termino speciei præfixo, vel magis recedant, vel minus ad illum accedant, id contingit præter Naturæ intentum, & ordinem. Sæpe deficit, sæpe abundat materia, à generante suppeditata: non nunquam ab extrinseco provenit defectus: sic Castellii Melitenses (Veneris, non Dianæ illicia) quia vino adusto lactati, & excocti in ollulis, in monstruosam aded epitomen coalescunt. Certè si Asiæ Montano fides, animalium species, ultra 175. Arcam non incoluerant, & tamen non nisi sex reperire est equo majores, paucos æquales, ut apud Philologos est in comperto. Avium species Gesnerus, & Aldrovandus centum quinquaginta & octo enumerant, & tamen, Cornelio teste,

paucæ majores Cygnis, pleræque minores. Accedit, quòd in monstruosâ nimium mole, operationes ipsa Natura invalidas redderet: fac enim musca crescat in Elephantem? quomodo volabit? fac, Elephas se se dilatet in Caucasum, quomodo movebitur? fac centum leucis cerebrum distet à corde, quomodo communicabit vitales spiritus? profectò si mille parasangis os distaret à stomacho, si aliquot dierum inter capedine, cibus per fauces deberet peregrinari, fame periret pastum etiam animal, ut bellè advertit Maurus, Paraphrastes, si ullus alius, de Stagirita optimè meritus.

LEUC. Enimverò & ego reor, magnitudinis terminum animalibus adstruendum, si tamen adstruas maximum, nec ipso Globo terraqueo minore: En! quale monstrum in scenam protrahat Phinx Philosophica: Gigantes Nani sunt, pumii:iones Enceladi, si huic portento æquiparentur, aded si respirato ventos, & tempestates expirat; si se movet, contremiscit Tellus; si se conturbat, collidit muros, & ædificia; si furit, prosternit nemora, montes solo æquat, & turres; si aperit fauces, dehiscit Urbes, & Oppida, si deglutit, arescunt flumina; si eructat, vomit diluvia, morbos, sterilitates, & pestilentias: & quid ad monstrum hoc Oedipus Physi-

in c. 6.
Gen.

1.3. 9.31.

Physicus? *MEL.* Tremere, nisi foret Philosophus, qui in Peripato assuevit monstris. Gigantum Parentem graphicè descripsisti hac apodixi; Tellurem, ejusque motus designat hoc Hieroglyphicum schema, quod per effectus bellè Sphinx adumbravit. Penicillum, reor, mutuavit è Köplero quodam, aut Campanella, qui non modò calorem, & frigus vivere asserit, sed etiam terram *Animal* esse contendit, & quidem *rationale*, cujus pili sunt nemora, quod ubi conspicit Altrorum situs, tremit, & se conturbat. è pulmonibus eructat ventos, furit, & suis hiatibus absorbet cuncta. En! Morologorum in Peripato somnia: sed nos imitabimur jam Homerum, & ex Enniorum ejusmodi facibus aurum colligamus. Innumeras clades à Terræ motibus Mundo allatas, nemo nescit, nisi qui vel ipsum nescit, Historiæ nomen: clamant è tumulis, quos vivos sepeliit terra, & integra Regna solo æquata asserunt, tristi hoc Epitaphio, arenæ inscripto: *Hic ubi Troja stetit, tristes modò cernis aristas.* Certè magnos ingeniorum motus excitârunt hi terræ motus: adèdè difficile est, rebus etiam certis, suam statuere causam, ac physicam genesin! Dæmonibus hos motus adscribit Bodinus, sed humaniùs philosopharetur, si sine Dæmone. Stagirita illos attribuit subterraneis ventis, vel spi-

ritibus accensis, & concitatis: utramque causam simul adtruit Maurus, Philosopho dignus Interpretres: illi omnium optimè, qui hujus phænomeni genesin deducunt ex aëris concitati, ac in terræ gurgustis intercepti violentia: ex affluxu spirituum, & exhalationum, quæ se è catatupis subterraneis levant. nec non ex ignium copia, qui in pyrotechnici hypogeis coarctati, exitum quærunt, & collecto impetu tentant eruptionem: è quibus jam sponte sequitur terræ motus, quem esse *concussionem à copioso balstu, spiritu, & igne, visceribus terra incluso, ac viam per vim sibi aperiente factam*, unanimi calculo tenet Philosophia. Analogiam præbent cuniculi bellici, in quibus si pulverem pyrium accedent Mulciber, terram quatit, turrèsque evertit, ac propugnacula. *Confirmat* hoc ipsum Spiritus, in aëre tumultuantes, qui non rarò cuncta disjiciunt, & in Oceano creant sævissimas tempestates. Sed hæc solummodo symbola, quæ spectaculo velut umbratili, nobis exhibent strages, à Terræ motibus Terræ illatas. Nunc enim dehiscit, nunc subsidit, & integras vorat Urbes: sic anno 1509. tredecim hominum millia ejus-^{modi} casu sepulta: sic eodem ^{se-}culo Olyssipone mille, & quinquaginta ædificia funditus everti: sic anno 1570. Ferraria fere tota

cor-

Rudolphi
II. Ma-
sbem.

corrumpit: imò ante Principatum Tiberii duodecim Urbes Asiæ Terræ motu si tumultatæ, ut ne quidem vestigium sui reliquerint. Illud optimum in his malis, quòd signa præmittant non rarò prodroma, quibus admoniti, malo prævenire possumus, antequam præveniamur. Si sulphurei halitus aërem turbent, vel inficiant fœtore aquam: si insolita animalcula prodeant, fugiantque interna Terræ tumultuans jurgia: si undæ sponte ebulliant, vel audiantur intestini tumultus, sibi timeant Regiones, præsertim montosæ, & occultis obsitæ cavernis, aut etiam propiores Oceano: nam proximus, vel jam nutat, vel jam ardet Ucalegon. Sed fugiamus hæc periculosa confinia, ne cum Plinio seniore, scrutantes Vesuvii penetralia, eruditæ curiositatis pœnas demus, flammisque erumpentibus absumamur.

LEUC. Monstra fugimus, & fugiendo in monstra incidimus. En! quod tibi ænigma Sphinx Philosophica.

*Oedipe! sunt gemini, quibus est
contraria prorsus*

*Natura, humores, Ingeniique
vigor;*

*Diffimiles genis, studiis sunt at-
que talentis:*

*Dispar vox, gestus, lumina, for-
ma, color,*

*Unius aspectus, morisque baud su-
stinet alter;*

*Jungere si cupias, hic fugit, ille
fugat.*

*Diversis gaudent sociis, contraria
nutrix*

*Utrisque, affectus Antipatbia
regit.*

*Verbo: vix quidquam toto magè
dispar in Orbe.*

*Horum Nasarâ tu varians
putes:*

*Et tamen hanc geminam Mater
parit unica prolem,*

*Et proles prolem gignit & ipsa
parem.*

Profectò si ænigmatis virtus obscuritas, non est cur Sphingem vituperes. Id Ingeuè fateor, quòd si me Veterum convivio hospitem habere vellent, & Oedipum, falsi poculi hauitu ignorantiam deberem luere, atque eluere.

MEL. Democritum, & Heraclitum representat hoc cætypon, vel si mavis *Risum & Fletum*. Utriusque proprietates Physicâ expendo trutinâ, & falsa pocula hauriam ad fundum, nisi graphictis utrumque coloribus expressum notes. Gemini sunt ejusdem Animæ filii, quibus nil similis, nil dissimilius. Uterque *Motus* est *diaphragmatis, cordis, ac corporis*: sed quàm diversus? *Risus delectationem* habet *pedissequam*: *Fletus dolorem*: illius objecta *res nova, exotica, ludicra, seu turpes sine dolore*, ut phrasia habet Aristotelica:
Ddd hujus

hujus tristes, & dolorifera. Ille cor dilatat, hic constringit: & nihilominus proles adeo diversa easdem generant filias, nempe *Lacrymas*. Illud animadversione dignissimum, duplicem esse fontem, è quo stillant Democriti lacrymæ: nunc ab effectu interno lætitiæ profluunt, quem excitant sales Plauti, aut objecta quædam

Lactius, ridicula: sic Philomenem Sophum asini, ficus decerpentis intuitu;

Pomponius Melæ, Zeuxidem verò ob Vetulam, quam foedissimam pinxerat, risu extinctum legimus. Sic Dioxy-sius I. Tyrannus, & Sophocles Poëta, præ risu, & gaudio vitæ rupere stamina: iste, quòd decantatæ tragediæ palmam præ aliis retulisset: ille, quòd in orgiis evasisset Victor. Sed & notus est risus Sardonicus, quo filii Saturno immolabant Parentes, 70. annorum senio confectos: ita ut & ipsi ultimam lineam, veluti malorum omnium terminum, fœdis, saltem cahinnis, ludicri transsirent.

Xenodotus. Nunc risum promovet extrinseca corporis agitatio: sic rident, qui titillantur: sic vulnerati in diaphragmate, teste Philosopho, risu intereunt. Sic herba quædam Sardiæ, sumpta in cibum: alia apud Bactros sumpta in potum, risum movet fatalem, nam rident, usque dum crepent. Sic araneæ in Cambyzena, in Apulia Phalangii, quos mordent, necant, sed facio mirabili, nam ridentes exci-

pit morosus Charon, transvehâque ad Stygem, si minus latos, ad minimum cachinnantes. Sed non ubique risus in usu, & pretio: rari natitant Lycurgi, qui *Cachinnæ* erigunt Aras, & templa ædificant. In Atheniensi Peripato sic interdictum fuerat risu, ut qui se se probasset Democritum, illicò fuisset proscriptus. Nunquam in vitâ risère Catones censorii, Crassi, Socrates, aliâque severioris Minervæ prototypa: contra sæpi flevere Heracliti; quia & ipsa Sapientia increata risisse nunquam, flevisse sæpius legitur. Sororem Sorori demortuæ, sanguineis etiam lacrymis, celebrasse funebria, Authores referunt probata fidei: aded in lacrymarum vaile usitatum est flere, ut arescentibus oculis, etiam venæ cruorem sufficiant. Tyrannum unicum produnt historiæ, qui primò sermonem, deinde nutus, demum & lacrymas vetabat, non ignarus, sat miseros fore mortales, si etiam suas deslere miseras prohiberentur. Hastenus Oedipus Physicus: quòd si Ethicum explorares, ænigma solverem per emblemata Phœbum Sphingi proponerem, qui sic intra nubes hæret absconditus, ut ex una parte, demitteret pluvias, ex altera Terram serenâ fronte exhilararet: lemma apponerem: *pluit, atque serenat*. Mox clariorem ænigmati annocerem solutionem, illis Scripturæ verbis:

Plim. l. 24.

c. 17.

Strabo

l. 11.

verbis: *Testimonium Conscientiæ:*

Nam

Si bona ridebis, si Mens malè con-
scia flebis:

Mirum! uno dolor, & gaudia
fonte fluunt.

LEUC. Bene habet: solventi præmium dabit Sphinx Philosophica. Modò satis monstrorum est: sat excussimus Physicæ latebras, & Chimæris, ac Hippocentauris, purgatum, reor, Philosophicum theriotropheum. MEL. Næ tu leviter tibi satisfacis, tyro-num more: vix inspexisti hos saltus, & debellata, primo intuitu, credis Naturæ monstra. Quid si Stagirita tibi objiceret, ut quondam Platoni, illud adynaton: *sarsam flumina?* si indagaret, quo pacto aqua gravis è maris fundo ascendat ad juga montium, unde suam fontes ex alto delabentes originem? an adscriberes collectis pluviis, nivibusque? an vaporoso aëri, vel aquis, in hydrophylaciis montium per ignes subterraneos extenuatis, ac elevatis? vel an tribueres maris fluxui, quod jugi motu trudit, novæque impetu superintrudit undas undis, dum denique per montium spiracula extrudantur? quid si tibi opponeret paradoxum illud: *Vivens à non vivente?* si prope Anconam tibi ostenderet prodigiosos pisces è petra enatos? si Augustoduni, in saxi medio bufonem inventum, uti & in petra diffusa serpentes

vivum? si in Scotia, Insulæ que Hebridibus tibi monstraret anates è putridis navium frustis enatos? Certè talem anatem habuisse se asserit Aldrovandus, fuissèque dimidiâ corporis parte avem, reliqua folium arboris. Quòd si, inquam, ejusmodi naturæ monstra tibi opponeret, an Panspermiam admitteres cum Anaxagora animatam? si oggeret tibi *Metamorphosin physicam*, qua cicadæ Brasiliæ in viventia vegetativa, lumbrici in papiliones: qua aves quædam Sinenses in graustissimi saporis pisces sensim degenerant? an ad analysin sponte nascentium, & ad Prothei formas accidentales solum confugeres? sed plura sileo quia omittere plurima cogit exundans copia. Unicum præterire monstrum hic foret nefas: alit portentum Philosophia, quod Hircocervum meritò diceres, nisi foret possibile: facies hominem probat, cæterâ canem, & scædum ex hara porcum: quid illud?

LEUC. Nabuchodonosores, reor, aut Hippocentaurus, & Satyros pro solutione petis, jam decantata Orbi portenta: sed quia Davum me nôsti, Oedipum hic non expectes. Age, quòd egeras hæcenus, & ænigma, quòd involvisti monstroso cortice, jam evolve. MEL. Hominem-brutum designo. vel si mavis Philosophum irrationalem; *hominem dico.*

Ddd a

dico.

Fulgos.
l. i. c. 6.

dico, quia humanâ præditum facie; *brutum*, quia belluinis moribus depravatum. *Philosophum* assero, quia ratione pollet: *Irrationalem*, quia sine ratione vivere demonstratur. Verbô spurius est, quia *abortus in ortu*, quem Mater repudiat, utpote *diffimilem aliis*. Vide symbolum, & lege Oraculum.

Degenerans à Matre Sophus, quia Virgine, monstrum est:

Purius hinc vive, & spurius esse timo.

Sophos illos intelligo, qui à Sapientiae Sede, Matre sua, ita degenerant, ut illam vel amant tepidè, vel colant frigidè, vel parum fatigant demereri. Illos intelligo, qui parvi faciunt Maternos favores, non curant auxilia, omittunt obsequia: qui Matrem vocant, sed verbo; Dominam dicunt, sed sine honoris tributo; Patronam sperant, sed præsumptionis pleno vitæ mendacio. Illos intelligo, qui probant se filios, sed degeneres; qui monstrant, se servos, sed infideles; qui Clientes se exhibent, sed indevotos, & negligentes; qui ad speciem cultores, sed factis sunt contemptores; qui pro forma Sodales, sed nominales; qui quæ verbis dicunt, operibus contradicunt. Paucis illos intelligo, qui loquuntur linguam Matri contrariam; vitam vivunt ex toto oppositam, mores monstrant spurios, nec nisi inani

Clientis nomine gloriantur. His ego, audiente Mundo, palàm annuncio, quòd sint perniciofa in Peripato solia; quòd Juventutis pestes; Studiosorum monstra; quòd in Minervæ palæstra retrogradi, in vitis Errones, Cœli influxibus destituti, datique in sensum reprobum, ac desideria infruniti cordis: quòd æternæ reprobationis stigma, jam frons inustum, circumferant; quòd ipsorum salus redacta sit ad impossibile, interitus ad necessarium, id quod mille testimoniis D. Bernardi, Antonini, Bonaventuræ, Bernardini, Gregorii, Petri Damiani, centumque alii confirmant. Omnium ore, & nomine loquentem audi D. Anselmum; *sicut ô Beatissima omnis à te despectus, necesse est, ut intereat: ita omnis à te respectus impossibile est, ut pereat.* Habes apostrophem auream, Virgine aureâ dignam, cui vel verbum addere, phrasilogiæ vitium meritò censeretur.

LEUC. Ut video, à Matre Virgine esse *delectum*, & *electum*, ab illa *despectum*, & esse *rejectum* synonymis accipiunt Ecclesiæ Lumina: & quod tantæ prærogativæ est fundamentum? MEL. Bonorum omnium Largitor Deus Nam si consulas Scripturæ sacre Interpretes, in hac Numinis Providentia, nullam de Cœlo gratiam obtinemus Mortales, nisi per illam, quæ dicitur Gratiarum Mater.

In Oru.
ad B.F.

ter: Hæc enim constituta à Deo
S. Petr. est a *Thesauraria Gratiarum, cu-*
Damasc. jus Officium, teste Chrysolto-
 mo,
 b Gratiâ dispensare b *idè enim*
Hom. de prælecta est ab aeterno, ut quem
Præveg. Deus non potest salvare per suam
B. V. Justitiâ, Illa per suam salvet
 c *Misericordiâ.* c Hæc *Mediatrix*
Epbren. à Cælo electa, per quam d ve-
 luti collum transfundens recipia-
S. Hier. mus Divinæ fluentia Gratiæ: cum
Hom. de nemo sit, qui salvus fiat, nisi per
Zona. Mariam, nemo, qui liberetur à
Ser. de malis, nisi per Mariam, testi Mel-
aque du- lilio. Hæc data nobis Patrona:
Eu. Deus enim, ut rursus docet Ber-
Bern. su- nardus, totius Boni plenitudinem
per Salve nos habere voluit per Mariam,
Reg. ut proinde, si quid Spei in nobis
 est, si quid Gratiæ, si quid Salutis,
 ab ea noverimus redundare. Imò
 Ipsamet offert se Advocatam; nam
 ut advertit Idiota: Est Advocata
 nostra apud Filium, sicut Filius
 apud Patrem, imò apud Patrem &
 Filium procurat negotia, & peti-
 tiones nostras. Et quid multis?
 vocatur Regina Misericordiæ, quia
 Divinæ Pietatis abyssum, cui vult,
 quando vult, & quomodo vult,
 creditur aperire, ut quivis enor-
 mis peccator non pereat, cui San-
 cta Sanctorum Patrocini sui suf-
 fragia præstat.

LEUC. Si ita habet, verissimè
 dixit Richardus à S. Laurentio:
 inventâ Mariâ inveniri omne Bo-
 num: nec immeritò nos adhor-
 tatur Doctor Mellifluus: votis

omnibus veneremur Mariam, quia
 sic est voluntas ejus, qui totum
 nos habere voluit per Mariam.
 MEL. Meritò nos adhortatur: si
 enim nos non moveret cultûs
 Marianæ necessitas, permovere de-
 beret ejusdem utilitas, & hone-
 stas: nam bellè denuò Mellifluus
 Virginis Encomiastes: non deceat
 Maria potestas quia Mater omni-
 potentia, nec impetrandi industria
 quia Mater est Sapientia, nec vo-
 luntas, quia Mater est Misericor-
 dia. Uique potens sit illa, oportet,
 a qua accedit, ad thronum Petrus
 DEI non solum rogans, sed & im-
 perans, Domina, non ancilla: l. de Nat.
 potens sit illa oportet, b cui data B. V.
 est omnis potestas in Cælo, & in b
 Terra, ut quidquid voluerit, effi- S. Ant. de
 cere valeat. Potens sit Illa, oportet, Cor-
 tet, de qua Doctor Eximius: c B. V.
 si cogitatione fingamus B. V. aliquid c
 postulare, totamque cælestem Cu- Tom. 2. p.
 riam illi resistere (sicut apud Da- 3. dipp. 23.
 nielem unus Angelus alteri resi-
 stebat) potentior esset, majorisque
 efficacia, & valoris apud DEUM
 Virginis, quàm reliquorum omni-
 um Sanctorum Oratio. Bene igitur
 Apis Melliflua: d tantum modo ve-
 lis, & nequaquam salvi esse non po- Ser-
 verimus. At fortè non volet Mater Nat. B. V.
 hæc potentissima? sed reponit idem Ser. 4. de
 Orator Mellifluus: sileat Miseri- Assumpt.
 cordiam tuam ô Beata! quicun-
 que Te in suis necessitatibus invoc-
 ram sibi meminit defuisse. Nempe
 nulla creatura aquè prona est ad
 bene-

Et quid dici posset pro dignitate Deiparæ gloriosius? Stupesceres in Justitia originali sic præservatam, ut major sub Deo puritas non possit intelligi: sic instantaneo meritorum augmento, ad eum perfectionis apicem enitam, ut esset virtutum omnium opus, quod solus Opifex supergreditur: ut esset immensus Gratiarum Oceanus, eâ Sanctitatis sublimitate, quæ meritis creaturas simul omnes transcenderet, distantia profus ineffabili, solique Deo comprehensibili: nam oportuit, Bernardino Interprete, *elevari Virginem ad quamdam, ut ita dicam, quasi aequalitatem Divinam per quamdam Infinitatem meritorum, & Gratiarum, ferique Divinam*: & quid ad laudem Deiparæ dici possit divinius? quid si dicam Matrem Partheniam, si Incarnati Verbi per 30. annos discipulam, Divinæ Vitæ oculatam testem, Redemptionis humanæ factam sub Cruce Cooperatricem, omnium Mysteriorum fidei Arbitram? Si cum Eximio addam plus à Deo amatum, quam reliquos Sanctos omnes? si plus amantem, quam amare possit Ecclesia militans, & triumphans? quid enim mirum, si præ omnibus diligit, qua præ omnibus est dilecta? ut bellè notat Doctor Seraphicus. Quid si adjungam, tot ab illa elicitos charitatis actus, ut eorum multitudo, cum numero omnium Sanctorum conferri possit? Si denique dicam,

præ immenso Divini Amoris æstu elanguentem, & mortuam, cum corpore in Cælos assumptam, coronatam Angelorum Reginam, constitutam Cæli, Mundique totius Dominam, si dicam Ecclesiæ Militantis Patronam, Reorum Refugium, humani Generis Advocatam, tot miraculis superexcellam, ac in DEO, & per Deum ita Omnipotentem, ut nullus unquam, eandem invocans, sit derelictus: nullus, in illam sperans, damnatus; nullus eandem derelinquens salvatus? Verbo: si dicam, tot prærogativis ineffabilibus condecoratam, eoque in gloriæ folio supra omnes Creaturas tam eminente collocatam, ut altitudo propemodum infinita, à nullo Intellectu Creato sit perceptibilis, sed à sola Mente Divina comprehendi possit? si inquam, hæc dicam, quid dixi ad dignitatem Deiparæ? dixi, quæ dicere debui, si non minora, certè maritis non majora. Ne igitur mirare Leucothee? Quæd Ecclesiæ Lumina non inveniant terminos, cum loquuntur de dignitate illius, quæ omnem superat terminum, Bellè D. Basilius: *a qui omnia illustra, & gloriosa sum de Selenæ laude, graviterque dixerit de Te or. in Af-O Virgo, nunquam à Veritatis sumpt. scopo aberraverit, & tamen dignitatis tua magnitudinem nulla unquam oratione exæquabit. Nam totum tenes in plenitudine, quod alii Sancti tenent in parte, ut ait*

D.

b D. Bonaventura. *h. Quidquid Ricb. à S. igitur citra Deum, incomparabile Laur. l. 4. est Maria, c nam nemo aequalis de laud. est illi, nemo major, nisi solus B. V. Deus: d quæ meritò dicitur, incomprehensibilitatis Divina Summa, c Idiora Hinc taceat, & contremiscat omnis l. d. B. Creatura, nec audeat aspicere tanta dignitatis immensitatem, ut bene nos admonet Purpuratus ille Virginiis Amator, Petrus Damianus. c Orat. de LEUC. Enimverò stupefco totus hoc Filio Dei simillimum Ectypon, per quamdam quasi infinitatem Gratiarum, & perfectionum à Deo elaboratum, ut loquitur B. Bernardius. Et ego adorarem ut Deam, nisi fides Divina obitaret, sicut quondam Doctore Gentium scripsisse legitur Dionysius ab Areopago cognominatus. f MEL. LaCartag. l. triam Deo, Hyperduliam Deiparæ debitam docet fides. Divinam Matrem ama, & cole: nunquam amabis fat dignè; nunquam coles Hier. ad sufficienter: nam g honor impensus Eustach. Matrè redundat in Filium: h cujus gloriam cum Matre non tam communem dixerim, quàm eandem. Ber. de laud. B. illud pro discursus epitome, velim T. i notes, i quòd B. V. tantam habuerit Bonav. in Gratiam, quantam Creatura pura i. dist. 44. recipere potuit: k id quod enim vel paucis Mortalium constat esse collatum, fas certè non est suspicari Lugdun. tanta Virgini fuisse negatum, ut ait Partheniæ dignitatis Assertor Mellifluus, Abbas Clarevallensis. In id jam incumbendum tibi Leucothecæ, ut Martem colas, sed cultu, qui decet filium, imitando*

nempe Matris virtutes. Præprimis: emen sectare illas, quas sectatus D. Hermannus, Puritatem, & Sapientiam: hæc Juventutis Academicæ decora, quæ & ardentè Virgo cupit, & cupita Clientibus faciliè elargitur: Ipsa enim est Virgo, & Virginum amans: pura est & purorum amans: quoniam Or. de scorporis, & animi Castitatem amat. coluerimus, ipsius gratiam adipiscemur, ut habet promissio Damascena suòque exemplo confirmat D. Hermannus. Illud Patonus hic Juventuti inculcat, ne à Matre unquam degeneret, & fiat Monstrum: talem monstrat se Matrem, quales monstramus nos filios: percipe Marianum Oraculum: Optima Mater ero, tu Filius optimus esto:

Ut mihi natus eris, sic tibi Mater ero.

Ex quibus colliges Thesin illam: *I. Reg. 1. quicumque glorificaverit me, glorificabo eum, qui autem contemnunt me, erunt ignobiles.* Hoc experti sunt apud Jeremiam infelices illi, dum lamentationem hanc intonant: *ex eo tempore, quo cessavimus sacrificare Regina Cæli, & libare ei libamina, indigemus omnibus, & gladio, ac fame consumpti sumus.* Huic Juventutis miseræ, ut præcaveret D. Hermannus, hoc anathéma ad Aram Virginiis suspendit, Juventuti Academicæ, tot periculis cinctæ, opportuna obtenturus auxilia: lege, & tuo ratus habe suffragio.

Ann-

S. Hermacrus, ob monstruosam corporis speciem cognomen-
 to contractus, cum ex ingenij vitio laboraret, apud
 Desiparam, de natura sibi noverca questus, opinionem ob-
 tinuit; qua vel corporis, vel ingenij infirmitate oculus
 libaretur; elegit, posterius, quia Sophus; hinc tanta
 subito ingenij felicitate exeluit, ut Philæ monstrum,
 nullo negotio debellaret, ipse in monstruoso corpore,
 novum, ingenij monstrum. Ex Calend. Bened.
 G. Ross del. J. Kalkbier fecit in kalprit

ANATHEMA

Ad aram B. V. suspensum, à S. Hermannò

Contracto

Contra monstra, atque pericula Academicæ juventutis,
in hoc mundi oceano naufragæ.

Ex Voto.

Domina Maris, & Cæli!

*Quid enim nisi veta supersunt?
Ab! respice, & ne despice miseram:
Mergetur in Alto, nisi opem cisò fe-
ras ab alto.*

Hæu!

*Quot cymbam unicam cingunt pe-
ricula!*

En!

*Armat se se totus Infernus, ut ex-
armet inermem:*

*Totas vires in invalidam exerit:
Struuntur tot machina in male
cautam,*

*Tot stratagemata cuduntur in va-
lè providam:*

*Imperis am oppugnant tot in bello
periti.*

Iniquo Marte:

*Nam ratis unica Piratis centum
est meta*

*Tantæ molis est perdere
Sponte pronam ad interitum Ju-
ventutem!*

Quocumque se vertit.

*Ubique pericula, auxilium nullibi.
Nulle mortes vitam unicam cingunt
Conspirant omnia, ut expiret.*

*Nunc tumultuatur affectuum ven-
tosa Cobors:*

*Non enim valet frena injicere im-
bellis Juventa Æolia.*

*Nunc ipse Hippotades furorèm fa-
rit ventorum,*

*Impetumque adjuvat impetus
Juvenuris.*

Quid ergò miram,

*Quid in Juventutis amano vero
tot tempestates?*

*Quid sub frontis serenitate rara
malacia?*

*Quid constanter fluctet inconsistans
cymba?*

Quid mirum?

*Quid, ubi tanta est Vanitas,
Leviter se se levem procella?*

*Que cymbam, superbo sumore,
ad Sidera elevant,*

*Ut eandem ad Tartara profundius
deturbent.*

Quid mirum,

*Quid in Læripo Juventis, tot flu-
xus, atque refluxus,*

*Quos infusus pressimo causatur Cym-
bia,*

Eco

Es

Et quod magis sympathica,
 Ed majores in ipsis humoribus ac-
 cendens astus.

Quid dicam de monstris?

Qua quod minus monstrosa, et ma-
 gis Juventuti illidunt:

Socios Ulyssis intelligo, turpiter
 perversos,

Quia in porcos, Circeâ fraude,
 dudum converfos,

Ut Faso simili Socios pervertant.

Quid de Sirenibus?

Qua quod magis formosa, et magis
 in istrosa?

Qua blandâ crudelitate dum re-
 creant, mortem creant,

Qua per ipsum Paena intonant tri-
 stem Lessum.

Quid de Scylla, atque Charybdi?

Occasiones intelliga, in quibus tot
 Juvent a casus,

Et innocens tam frequens occasus.

Quid de vadis temerationum?

Quas Juvenes tam rard evadunt?

Quid de Remora? quid de Torpe-
 dine?

Dum hæc stupefacit remiges, illa
 remoratur remos,

Neutra expedit, utraque impedit
 salutis cursum.

Quid de Piratis, Mundo, Carne, et
 Damone?

Qui centum Syrtibus magis funesti,
 Funeribus replent Charontis cym-
 bam

Rupto vivunt hi Divis Polites,
 Nunquam magis injusti, quam cum

ita jus sibi tribuunt.

Tunc habens optime, cum alii pes-
 simè,

Juventa miseris deantur, illius di-
 tantur pauperie,
 Et morte vivunt.

Infesto per bos pradones Oceano
 Rari navitant Jafones,

Qui auream salvant innocentia
 vellus:

Rari adolescenti Adolescentes,
 Ubi vitam inter et mortem tantum
 voca tabula,

Ubi parati semper sunt Vespillones,
 Et apertus immenso tumulo semper
 hiat Oceanus.

Accedis tantis periculis

Navis ipsa summum periculum;

Quid enim periculofus,

Quam ubi malus ipse est pessimus,
 quia infirmus?

Ubi vela et pejora, quod magis
 rugida?

Ubi Nauclerus improvidus?

Ubi Gubernaculi Rector, multiplici
 indigeret Rectore?

Quid in ruinam possit esse pro-
 clivius,

Quam cum sentina gravat a vitibus?
 Cum remiges rebelles, quia liberi?

Cum commeatu profidet Prodi-
 galitas?

Cum rei nautica curam ipsa habet
 Incuria?

Quid naufragio possit esse propin-
 quius?

Quam ubi Juventus, qua verbitur,
 adultæ virtus?

Ubi tantilli tantis iam peccatores?
 Ipsa malitia teneram suppleat ata-
 tem?

Verbo:

Ubi

*Ubique pericula, auxilium nullibi
In hoc Oceano nulla Insula fortuna-*

*nata,
Nullum hic Promontorium bona
spei.*

*Si oculos elevas: rursus de Caelo
fulmina:*

*Si demittas oculos, debiscunt
aënes:*

*Si circumspicias, terrent Monstra,
Quocumque te vertas, mille instans
mortis pericula.*

*Quid igitur Domina Maris, &
Celi!*

Quid nisi Vocas supersunt?

*Tu sola superes spei Anchora,
Stella Maris!*

*Memento, quod non auditum à sa-
culo,*

*A te quemquam in isto Saeculo de-
lictum.*

Succurre!

*Opem maturent ipsa discrimina,
Sicque spes major in rebus maximè
desperatis.*

*Impera Ventis, & Magni, nam
potès:*

*Qua potès in illum omnino, qui po-
tèst omnia in Creaturas.*

Illud certum,

*Quid Duce hoc Maris Stellè,
Felicè Sidere navigarit hactenus
Juventus.*

*Hoc Sidus si se subtraheret, jura vo-
la contraberès:*

*Nam demergens te maris, ut opem
ferat Maria:*

*Istam non suffragari, in illis est
naufragari.*

Hoc unum notes Juventus:

*Quod ab hoc Sidere esse respectum,
sit esse electum:*

*Quod ab illo esse despectum, sit esse
rejectionem.*

Nam à Maria respectus impossibi- S. Ansel-

le est, ut pereat:

mus.

*A Maria despectus, necesse est, ut
intereat.*

TECHNOPHYLACIUM PHYSICUM

Seu

DISCURSUS VIII,

De

MAGIA ARTIFICIALI.

LEUCCOTHEUS. Alde-
rum ex D. Dominici
Familia Heroem pro-
fers, Angelico suppa-
rem, quia Angelici
Magistrum Albertum Magnum.
Et apposite reor; nam hic Loes-
se quoque Magnum ostendit, &
scientiâ, & virtute, ejus monu-
mentum grande quotidie oculis
inspiciamus. MELANDER. Ita
est; & eò quidam tubentiùs af-
fero, quia Philosophi nostri tem-
poris illustre est Ectypon, utpote
scientiâ Magnus, virtute Magnus
imò Maximus. Lucem quam
Lavinga Suevorum Alberto dedit
natalem, is virtute reddidit magis
illustrem. Sed Magni nomen
ab illa hæreditavit, qua dicitur
Magna, utpote cui magna fecit,
qui Potens est: in hujus cliente-
lam jam se dederat parvulus, ut
sub illius umbra adolesceret in
grandem Heroem: nec illum
sua se fecit: nam Coeli Regina

spectabilis Alberto facta, jussit il-
lum inire Heroem palatram, ca-
stra D. Dominici, ad quæ ocyus
transfugit, nunquam magis Dei-
para fides, quam cum Mundo
sic fuit perfidus. Sed, quæ ju-
ventutis sunt fata: ubi stabam ad
Philosophiæ studia tardorem ad-
vertit, pene stationem suam Tyro
deseruit. Imò jam fugam par-
ranti, & scalam admoventi, Cæli
scala Virgo se se objecit, utque
animos Clienti faceret, inter scien-
tias omnes optionem facere jussit.
Elegit ille Philosophiam, & quam
elegit, obtinuit; ne tamen sibi
hanc adscriberet, repetituram se
dona sua, triennio ante mortem
Virgo edixit. Itaque Albertus
ille nuper omnium risus, per
omnium ora nunc volare, Doctôr-
que in pluribus Academiis, Fama
Nominis Orbem implere; imò
Patris Philosophiam prælegere
tantâ Auditorum frequentia &
concurfu, ut Academiæ angustia
jam

jam non caperent tam Magnum Doctorem, adeoque in publico foro erecta sit cathedra, quod forum Alberti Magni, etiamnum hodie appellatur. Et verò tantà eminebat Philosophiæ, & sagacitate in rimandis Naturæ Mysteriis, & præprimis, dexteritate tantà in elaborandis Magiæ Artificialis machinis, ac inventis, ut apud imperitos, cognomento publico, audiret *Magus*. Confirmavit errorem vulgi duplex metamorphosis mechanica, quo novus hic Physicæ Dædalus se se Mûndo celebrem reddidit, & stupendum. Primam monstravit Coloniz, cùm anno supra millesimum ducentesimum quadragesimum septimo Wilhelmus, recens electus Rex Romanorum, ex Hollandia redux hanc Urbem solenni ingressu condecoraret. Nam & ipse excepturus hunc Serenissimum Hospitem, apparatu Philosophico Aulam exhibuit, in Aula hortum, 16. Januarii eo florum vernandum ornatum, fructuumque varietate mirabilem, ut obstupesceret Princeps in Januario Majum, crederetque Coloniz se videre hortos Alcinoi, in quibus ipsa Hyems vernanti veste florida, tam mirabiliter superbiret. Alteram exhibuit in metallina statua, quam eo artificio elaboravit, ut manu tacta cum homine loqueretur. Felicitatè Magia tam paradoxa non modo vulgum, sed & ipsam Ange-

licum, etiamnum Tyrotem Sophum, de quo fama est, quod ex pia quondam incitiâ hoc ipsum opus destruxerit à suo subito Magistro his verbis exceptus; *Fili, 30. annorum opus momento unico destruxisti.* Hæc & similia Magiæ Artificialis portenta, Albertum merito *Magnum* effecerant, ut non mireris, quod de illo Trithemius: *Mundum Albertum similem non habuisse.* Id ipsum confirmat Elogium, ejus Obelisco honoris, Parisiis publicè erecto, incisum.

*Inclitus Albertus, doctissimus, atque disertus
Quadrivium docuit, ac totum
scibile scivit.*

Sed & lege, quod huic Elogio Elogium non nemo subscripit Stylo Attico.

*Siste Viator,
Et paucis lege hoc grande Elogium,
Cælestis fuit Philosophus,
Ex maximi Doctoris magnus Mo-*

*magister.
Problemâ est,
An Discipulus huc major Magistro,
An Magister huc major Discipulo?
Dectes bene, si dixeris,
Utrumque scivisse omnia, neutrum
plura.*

*Hoc mirabilis in Alberto,
Quid rudis atate primâ, ac u'rimâ
Quod momento doctus, momento
indoctus.*

*Quid omnia simul didicerit, similia
que dididicerit:*

*Bene usus Scientiis, commodatis
ad tempus;*

*Ubi septingentis voluminibus Or-
bem implevit;*

*Satis unus omnibus Bibliothecis,
Sibi ipsi vix fuit satis.*

*Non facile est dicere, quid Albertus
nesciverit:*

*Nulla opinio etiam falsa fecellit
Albertum.*

*Modum posuit artibus curiosis, ne
ultra pergerent,*

*Petierat à Virgine, ne falli posset,
addidit illa, ne falleret.*

*Denique dum ex Cathedra distat
non tam verba, quàm Oracula.*

*Obmutuit subito hoc Orbis Ora-
culum:*

*Et cujus memoria Sapientia prom-
ptuarium erat,*

*Id unum tunc memit, se nihil am-
plius meminisse:*

*Unum est, quod oblitisci non po-
tuit, nomen Mariae;*

*Scivit illud antequam aliquid
disceret,*

*Scivit illud, postquam dididit
omnia,*

*Prima hoc vox eripit Infanti, ul-
tima Seni.*

*Nec tamen mutum Alberti silen-
tium fuit:*

*Albertus mutus adhuc Orbis erat
Magister,*

*Dum docuit, omne donum Scientiis
esse de sursum*

A Matre Luminum.

*Eruditus, & ignarus Miraculum
fuit,*

*Nec minore prodigio amissæ Scien-
tias, quàm accipis;*

*Beatus, quod amissâ Scientiâ
Retinueris saltem Virtutes.*

Abi Visor,

*Et cum Alberto sic satage esse doctus
Ut etiam indoctus Cælo sis satis
doctus,*

Quia sanctus.

LEUC. Doctrinâ geminâ me
instruit hoc in Peripato grande
Sidus: nempe, si studendum no-
stri temporis Sopho, ut evadit
Scientiâ Magus, Virtute magna.
Utrumque doce, nam potes:
atque pande Magiæ hujus ar-
maria, ut inter Physicæ mira, pa-
tente discam Miracula, inter quæ
erit maximum, ni fallor si discam
doctus simul esse, & sanctus.

MBL. Probantur vota, & quæ
mea simul, ac tua deesse illis, ne-
que velim, nec possim. Techno-
phylacium hoc physicum si lubet
ingredere, dabit Philosophia,
quod mireris in Arte, ut su-
premum agnoscat, & coles, Ar-
tificem. Ea! in parva epitome
magna Orbis Miracula, & cun-
ctis Miraculis majores Antiquita-
tis Artifices; non credebant se sa-
tis posteritati fore mirabiles, nisi
exhaurirent Orientis opes, & pene
destruerent Regna, ut in Regnis
sæ sumptuosè surgereñt humanæ
Artis portenta. Hic Crætophon
erexit Dianæ Ephesiæ Templum
cujus fundamenta contusi carbo-
nes, & lanæ vellera, quam centus-

viginti-

viginti septem columnis totidem Reges fulciverant, cui exstruendo etiam tota Asia manum admoverit, tamen post ducentos viginti annos vix manum ultimam potuit admovere. Ibi viginti quinque cubitis alta se se levant Artemisæ Mausolæ, quibus istam Mors insculpsit Epigraphen.

Propert. l. 3. Nec Mausolas divos Fortuna sepulchri,

Mortis ab extrema conditione vacat.

Sed & Colossum Rhodium ostendit Chares, cujus digiti majores statuis, qui etiam jacens, Miraculo Orbi fuisse dicitur. Jovis Olympici simulacrum monstrat Phidias, ut videas, in hoc Deo nil boni fuisse præter materiam, atque Authoris manum. Ibi videntur Obelisci Ægyptii, qui quadringentis, octoginta cubitis alto vertice Sidera feriunt: hic se attollunt Pyramides, tam vastæ molis, ut tardam unice, viginti annis vix bene erecta, totam exhauserit

Herod. in Ægyptum. Nam ubi à Rege *Antrop.* Cleope tantum in raphanos, cepas & alia, quibus Artifices utebantur in exstruenda hac mole mille supra octoginta auri talenta jam fuissent consumpta. ad eas incitas Regem sensim redegere imensis sumptus, ut prostituere Filiam, quam formosissimam habebat. pro conquirendis ærario paterno subsidiis. denique sit coactus: aded dum famam nominis super-

bi quarunt, quaerenda per scelera *Plinius Herodot.* plerumque perdunt. Sed Miraculis Orbis annumeravit quoque Antiquitas Babylonios muros, quinquaginta latos, ducentis verò cubitis altos: Semiramidis hortos in aëre pensiles: Turrim à lam in Pharo lucentem, octogentis auri talentis, in navigantium solamen arectam à Ptolemæo, Artifice Sostratâ. Ut non commemorem Labyrinthos Cretenses Authore Dædalo; *his labor ille domus, & inextricabilis error: non Thebas Ægyptias, de quibus Satyrus Juv. Ecce! Venus Theba cotum jacet Marti. obruta portis: non Amphitheatra Domitiani, de quibus Vates Romanus:*

*Omnis Casareo cedat labor Amphitheatro,
Unum pro cunctis fama loquatur opus.*

Utriusque dicam de aurea Neronis Regia, quæ instar Theatri, nunc monstrabat stagna cum piscibus, nunc syvas cum omni genere ferarum: ibi exhibebat fideos tractus, sic manu Artifice elaboratos, ut illos argenteæ volucra permearent: hic in solariis *Sphærigem* lapidem ostentabat, quo velut radiante Phœbo: nox in exilium pulsa, diem Aulæ perpetuum relinquebat. Ut nihil loquar de Solymæis palatiis; de Solis Regia, quæ

Subli-

Quid.
Metam.
l. 2.

*Sublimibus alia Columnis,
Clare micante auro, flammisque
imitante Pyropo:*

*Cujus ebur nitidum, fastigia sum-
ma tegebat:*

*Argendi bifores radiabant lumine
valva:*

*Materiam superabat opus: nam
Muciber illuc*

*Equora calarat, medias cingentia
terras,*

*Terrarumque Orbem, Caelumque,
quod imminet Orbi.*

LEUC. Magnificam ostendis
Artem in Magnis; fors tamen est
adhuc major in parvis: nam si ea
est Artis indoles, quæ Naturæ
majori gloriæ ducit utraque, si ad
Conditoris vestigia, in minimis
maxima esse queat. Equidem
me quod atinet, non tam miror
Colossus Rhodios, quam nuci in-
clusam Homeri Iliadem: non tam
eductas in Cælum Pyramides,
quam Myrmecidis cum quadrigam
tum novem; illam equis, hæc
velisque instructam, utramque
adeo exilem, ut illam Musca hæc
verò Apicula alis suis contegere,
penitusque abscondere poterit.

MEL. Non invitus tuæ subscribo
Sententiæ, cui jam dudum sub-
scripsit, Carolus V. Maximus Im-
perator, qui Gandavi non tam in-
gentia illa Pomœria, quam parvu-
las illas machinas est demiratus,
quibus illum non semel, recreavit
Janneus Turrianus, illius tempo-
ris Archimedes. Nam læpe in

Strada

mentia, compendiosè veluti Ma-
tris palæstrâ, exhibuit armatos ad
exercitus, qui cum tubis, & tym-
panis stupenda sine sanguine fia-
gebant prælia. Nunc passerulos
ligneos monstrabat volantes, &
revolantes: nunc molas ferreas,
suâ sponte versatiles produxit,
tantæ subtilitatis, ut omnes mani-
câ occultaret etsi tantum tritid
quotidie molerent, quantum octo
hominibus in dies singulos alea-
dis, abundè sufficeret. Miretur
alii Epæi equum, Machinam Trojæ
fatalem; magis me rapit sculptus
in gamma annuli Phaëton qua-
tuor equis investus, distinctè adeo,
ut singulorum equorum frenâ,
dentes, ac pedes sedecim facile
notaverit oculus, etsi crura bene
articulata crus pulvis non ex-
cessissent: magis me rapit Rheda
illa, quatuor equis instructa, quam
Artifex quidam Helvetus, Ludo-
vico XIII. Galliarum Regi obtulit,
tantâ exilitate ut unguis magni-
tudinem totum opus non supe-
raret. Obstupescant alii Mern-
phin, in centum quinquaginta sta-
dia protensam, ego miror cerasi
nucleum, in formam corbis elabo-
ratum, in quo quindecim tessera-
rum paria, suis punctulis affabre
distincta, continebantur: ego mi-
ror denarioli illius orbiculum, in
quo symbolum Apostolorum, un-
cum Evangelio D. Joannis, sub-
limissimo, calamo exaratum, leg-
Clemens VIII. Pontifex Roman-

Det. 11
ad An-
1577

Hæc
Jan.

Sed quid Artis prodigia è longinquo conquirimus, cum domestica propemodum vilescant? quid communius, quam cicetis grano inclusos cernere cyathos plus quam centum, eosque singulos, rotatili ansulâ, infra cuppam instructos? quid obvium magis, quam videre Christum è Cruce pendulum, onâ cum Longini, equo insidentis, hastâque vibrantis effigie, anserino calamo inclusum? hæc quia sæpius visa, pretium deperdunt, non Artem: quæ si vidisset Callicrates, sua minima maximis non prætulisset, sed velut nostris minora minimis contempsisset.

LEUC. *Eainverò demonsttras quodd sicut in conchylis gemmæ ita in parva quandoque pixide, magna latere soleant. Nempe Ars Simia est Natura, utraque mira in minimis, imò tota. MEL. E Philosophi Tripode hoc hausisti Oraculum, cujus veritatem Magia Technica sexcentis facit experientis manifestam. Quid in Natura mirabilis Cœlo, & cursu Siderum? & tamen hæc omnia in Archimedis unicâ spherâ Ars tanto prodigio est imitata, ut omnes omnium Siderum-motus, intricatos cursus, eclipfes Phases, aliâque Astronomiæ Phænomena exactissimè repræsenteret, nullo discrimine, nisi quod Natura immenso Cœli hemisphærio, Archimedes in parvo spheræ hemicyclo; quod illa è longinquo ob-*

scurius, hic in propinquo clariùs exhiberet: imò multo discrimine; nam cum Naturam in Cœlo suppleant Intelligentiæ rotando Sidera, in Archimedis spherâ solo artificio regatur. Quid in Naturæ Theatro magis Itupendum, quam meteora cœlestia? & tamen Ars humana si minùs assequi potest Naturam, saltem ingeniosius imitatur. Fulmina, atque tonitrua refert in pulvere pyrio, intra bombardam accenso: in auro fulminante, in fistulis, quibus Aurifabri momento solvunt metalla, & denique in globulis, aquâ nitrosâ refertis, & hermeticè clausis, qui carbonibus imposti, terribili mox fragore dissiliunt: quid communius Iride, per siphones in aère formatâ? quid Archimidis est usitatus, quam ex tholo ferreo artificialem demittere pluviam, quæ, ubi inferius frigidior aura per folles cietur, mox crepitantem condensatur in grandinem? Et quia in pluvias acidi, quas præter Naturæ ordinem effundit cœlestis Amphora, curiosâ digniores memoria legimus sequentes. Anno Salutis 1510. in Lombardia lapidibus pluissè, quorum unicum 120. libris appensum, Regique Franciæ monstratum, Cardanus, est Author. Ferreæ pluvie meminît Plinius, aureæ Ammianus: sanguine, lacte, cinere, frumento, ramis, muribus pluissè, passim re-

Cic. disp. Tuscul.

ferant alii: celebris est quoque virulus Avicennae; imò & vetula, quam Mantuae, anno prioris seculi decimo octavo, per aërem portatam, in campo denique, non procul à foenificis depositam legitimus. Ubi illud, velim, advertas, quod Patrem Fabri, Virum Eruditionis laude honoratum, non immerito advertit: nimirum Ephemerides saepe, eâ licentiâ, vel anxiosi conscriptas, ut Physici non raro cum Chymicis, velut novi Bellerophontes, magno labore, nullo fructu congregiantur. Subis Ars Magica ejusmodi format Joves Aquariorum: non nunquam venti, similibus Orbi spectaculis illudunt. Sic rapuit Aquilo lotricem illam Mantuanam, ut ostenderet, inter tot Sagas saltem semel volâsse unicam innocentem. Sic in Mazoviâ tectum domui creptum, post quatuor miliaria Polonica terris denuò est restitutum aliud Antverpiae, ventorum impetu, sublatum in aëra mox non laxatis trabibus, in terram denuò depositum legitimus. Quid ergò mirum, quòd & vituli, saxa, cineres, flores, ventorum alis volantes, ex aëre velut per pluvias decidant. Meminit Cardanus, se Apenninum quondam profectum, à flante ferociùs Austro spoliatum pileo: junge Cardano sexcentos Comites, quibus pileos, subito impetu, abripiant venti, & in remotiores campos, aut villas deportent: nun-

quid hiangibus buccis attonit? Incolae, pileorem imbrem spectabunt, sibi que Jovem propitium gratulabuntur? Cæterum pluviae, quae videntur sanguineae sive lacteae, vapores sunt, minio, vel rubricâ tincti, aut cretae exhalationes: hinc in Armenia, quod minio abundat, rubras aliquando nives decidere, Eustachius Author est. Ad meteora pertinent illi, qui sine Arte fatidici, veridicique, ipsis Astrologis futura praedicunt, infallibili plerumque Horoscopo: talis erat Rex Angliae Henricus, hoc nomine Septimus: quena cum Ardelio spargeret, Fatis breviter concessurum, is illi hoc problema serena fronte: an ex Astris tibi jam notum, ubi nam iramigentia Christi nascentis Festa sit transacturus? hærenti, subintulit: adeoque ego Artis tuae te ipso peritior; nam scio, te futurum in turri Londinensi, moxque ad hæc ergastula jussit infauftum abripi, Ferociùs mugatorem similem traxit Joannes Galeacius Dux Mediolani, nam cum ei Astrologaster maturam mortem praediceret, sibi que ipsi minores Parcas polliceretur, hominis ridens stoliditatem, Fata illius præcepit laqueo abbreviari. Lepidiùs ille Princeps Germaniae, inter duos Astrologos Arbitrum egit, & Judicem: nam venatum egresso, serena omnia Astrologus est auguratus; sed Principi mox occurrit agricola, qui

qui pluviam ei imminere magnis
vocibus significavit: & pluit cer-
tè, cum

*Laudat Avatorem Princeps, il-
lumque docere*

*Astra, sed Astrologum sumere
rastra jubet.*

LEUC. Argutè sic vulpina-
dum cum vulpibus; sic Arte Ars
ipsum emendanda. Docuisti
Cœli Phœnomena, Artis ingenio
adumbrata: an paria de Brutis
specimina, in tuo visenda Tech-
nophylacio? MEL. Quid dubitas?

En! hic volantes Archytæ co-
lumbas: En! Dædali Aquilas
aliæque, gentis penigeræ Ectypa,
eo Artificio sculpta, ut Plato de
iisdem sit solitus dicere: *Artifa-
ta Dædali, nisi clavus vinculisque
forent affixa stylobatis, volarent.*

En! Regiomontani mirabilem
muscam, quam Dædalus iste ex
ferro sic fabrefecit, ut ab Artificis
manu sponte avolans, ad omnium
convivarum orbis, calicèsq; di-
verteret, & indidem, ceu fessa,
postliminio ad herilem manus
revolare, postisque alis requiesse
condisceret. Ejusdem Aquilam

aspice, Carolo V. Noribergam
adventanti, volantem obviam, ac
ad Urbis usque portam, humani-
tate mirabili deducentem. Hic cer-
ne Cochleas, & Testudines, quæ
quamquam è ferro factæ, nulla ta-
men vitæ indicio caruere: sed pro-
minulis cervicibus, & pedum pal-
mulis, scienter è scuti tegmine pro-

latis, terram ultrò, citròque pes-
ambulârunt; & sicubi obex oc-
turrebat, priùs sanè quàm illum
impingerentur, tempori, divertere,
retroque cedere, nullo Rectoris
imperio constiterunt. Ibi Artis
Phidiacæ vide torevma cla-
rum: de quo Pœta: *piscis
aspicis? adde aquam, narabunt.*

Sed & Mentoris contemplare La-
certam, de qua idem Martialis:
*infersa phiale, Mentoris manu dy-
ta, Laterta vivit, & timetur ar-
gentum.* Imò non modò bruta,

sed & homines æmulatur Ars ho-
minum fere, plusquam humana.
Memnonis statuam ignoscere non
potes, quæ Phœbi orientis per-
cussa radio, humanis vocibus est
allocuta amicum Sidus: nec Dæ-
dali statuas, ultrò, citròque di-
scursantes: nec trirēmem illam,
Carolo V. Parisiis oblatam, quam
remiges pretiosi, quia argentei
impellebant, sistebant, & pro li-
bitu agebant retrò. Et illa sta-
tua laudabat suam Artificem,

quàm Artificiò tubi acustici lo-
quentem, oculos moventem, &
linguam, anno elapsi sæculi octog-
gesimo septimo Regi Angliæ, 24
millium florehorum pretiò obla-
tam legimus. Nec æneum horo-
logium illud, ab obvio quo-
vis Cyclope, reor, elaboratum,
quod Carolo M. transmissum à
Calipha, priusquam pulsaret, ho-
ras, duodecim equites emittebat,
qui totidem claudebant fenestras.

Plin.

Bider-
mannus.

Idem.

ut horis singulis monstrarent non tam sibi, quam mortalibus omnibus vigilandum. Et illa machina probâret scalprum manu Phydæ non indignum, quæ exhibebat Thronum in Throno Imperatorem (Constantinum Magnum) repente sublatum ad Sidera, rugientibus Leonibus æneis, quibus sustentabatur; & accinctibus aviculis, quas arboris aræ ramis Ars plusquam Dædala affigebat. Hæc statua excogitata ad luxum, ad luctum alia, quas, Perillo Artifice, Tyrannorum ingenia invenere: talis erat Habidis Spartani, quæ amplexu stili sic stringebat tuos Amasios ut cum vita halitum exspirarent. Talis erat Fenellæ Reginæ, dexterâ præferens pomum aureum, & quidem gemmis confectum, ut esset majoris ad mala Fata illici. Nam graum oculis, fatale manibus hoc erat spectaculum, in Regis Scotiæ perniciem excogitatum: vix enim tetigisset hoc manum perniciæ pessimam, quæ hic dænis telorum imber erupisset ex statua, tæque centum vulneribus obrutum, exurbâset plus è vita, quàm vitæ periculum advertisset. Bellum Hercle voluptatis transitio: Eclypon, quod dum suaviter allicit, turpiter decipit, dumque porrigit pomum, vitam sumptis, & Paradysum, Authore Melisso.

LEUC. Non infelici scalpro
Ars imitatur Bruta, & Homines:

an minore prodigio fors laborabit in plantis? *DE EL.* Minimè gentium: specimen profert Regina Saba, quæ quondam exploratura Salomonis prudentiam, eadem obtulit geminos florum fascies, quorum unum Natura, alterum ad Naturæ invidiam se formaverat manus Artificis, ut nec Salomonis oculi repererint discrimen. Sed oculos supplevit Sapientia plus quàm humana, dum sagaci iudicio tulit iudicium, licetque diremit, adductâ Apieutâ, quæ per multiplices gyros, & ipsa dubia, tandem in naturali florum manipulo mellilega secedit. Alterum specimen dat Inca Garcilasso, Princeps è Regum Familia oriundus, qui narrat in Regiis Peruviz hortis, cum etiamnum rerum potirentur Majores sui, densas ex aureis, argenteisque herbis, atque arboribus stetit sylvas quin & ipsas horti areolas, ejusmodi floribus superbisse, ut per muros quoque Regiæ domûs frondes aureæ, ad imbas hederæ, serperent. Verum, ut diserte ferretur, nequaquam hoc Naturæ vegetantis, sed Artis encanthis erat opus, quæ adeo scit hæc plantas elaborâret, ut etiam colore à veris stirpibus non differrent, sed & cortex, & folia, fructusque Naturam, raso Artis prodigio, emularentur. Sed ejusmodi Paradoxa Artis theamata sine sine in medium afferre possit

*Paollet.
scr. 16. de
S. Joan.
Bapt.*

L. E. c. a.

sanctissimus Ille Sophas juxta, ac Martyr, Severinus Boëtius, qui secretioris Philosophiæ, ac Mathematicos opera, non semel effecerat, ut ipsa Chloris non dignosceret flores veros à fictis; ut metalla mugirent, serpentis ænei sibilarent, simulatæ aviculæ canerent, atque homines in aëre buccinarentur, ad id ut apud rudem plebeculam audieret Magus, cum tamen non esset nisi Magister artificialis Magis, verus Philosophus, quia sanctus.

potest efficere, ut surdi percipiant Musicam, ova discurrant in orbitam, res visæ absque Gygis anulo, dispareant, oculisque subitò eripiantur. Potest cum Archimede per specula caustica, incendere hostium classes, etiam distitas; per mirabiles machinas, & paradoxos telorum imbres sic dissipare inimica obsidentium agmina, ut non contra homines, sed contra Deos Olympum ipsum se impugnare existiment: potest *quavis molem quibuslibet movere viribus*, & prodigiosæ trochleæ beneficio ingentes attrahere onerarias: imò si extra Tellurem locum assignes, quo pedem figat, ipsum globum Terraqueum loco poterit dimovere. Potest cum

P. Schottus.

S. Judas

LEUC. Est hoc nempe Cerdonum stigma, ut *quacumque ignorant, blasphemant.* MEL.

Imò est hæc sophorum characteristica, posse suspendere popelli ora, & ludum facere indoctos. Si Melis adipe capillos Illinas Idæotæ, expergetæctus stupebit se ex Juvæne canum, cum Poëta exclamans: *O nox quam longa es qua facis una Senem.* Si manum lini oleo illinas, liquatum sine dolore trahabis plumbum; sulphurique accensi fumo Therixitem dealbabis Æthiopsam. Sed quis in numerum cogat innumera Magiæ hujus prodigia, quæ passim referunt curiosioris Philosophiæ Cultores? Ars potest pro libitu mutare colores? sic visâ quondam lilia nigra, corvi candidi,

Artifex mori jussus à Cesare, ne aurea præ vitreis hominibus vilescant. Potest lucernas fabricare inextinguibiles, merito illustres, quia perenni lumine illustratas; sic Africanæ Ecclesiæ Lumen inextinguibile, Augustinus testis est, lucernam ejusmodi in fano Veneris olim inventam, quæ oleo nunquam absumpto, mille, & amplius annos, jugi lumine, exarsit. Ubi adjungit Ludovicus Vives, eruto quondam conditorio, candelam esse repertam, quam

P.P. Galenus.

I. 21. d. Civ. s. h.

Enfladii
in horto
Episc.

ardentes, in aëre prolixi innoxios;

Fff 3

lupa

supra annos mille, & quingentos artissime inscriptio prodidisset, sed in manus acceptam mox in pulverem minutissimum solutam. Non absimile quidpiam perhibet Fortunius Licetus de lampade Tulliz, Ciceronis Filiz, quæ reperta sub Paulo III. annos circiter mille quingentos nonaginta tres, inconsumpto pabulo duravit, sed aëre ventilata, momento citius, defecit. Potest denique, quod fieri posse negabant plus quam viginti jam sæcula, potest, inquam, efficere perpetuum. *Mobile, Motumque*; in quo architectando tota Antiquitas, toto Ingeniorum motu, jam desudarat. Fuere, qui cum Geometriæ, Staticæ, & Hydraulicæ operam, ac etiam oleum in ungendis tot rotis jam consumpsissent, hunc motum ad impossibile reducerunt: dum denique P. Antonius Martini, Matheseos in Collegio Romano Professor, anno millesimo sexcentesimo quadragesimo, horologium Hydraulicum, cujus fiburam, & machinam hic describere institui nostri non est, publicæ concertationi exposuit, cum hac inscriptione: *Motus perpetuus diu desideratus, conquistus diu, non possibilis modo, sed facilis, & ad praxim reducibilis.* Subinde cum hydraulico huic horologio nonnullæ difficultates, superandæ tamen objicerentur, P. Stanislaus Solski, ejusdem Religionis, ac Ihu-

dii Asclea, & ipse post aliquot annos, in illud Archimedis *Eureka* prorupit stultis ita coaptatis, ut aquam è puteo, alternis sine quiebre motibus, atraxerint, cui machinæ sequentem titulum inscriptis, Author: *Machina motus perpetui Artificialis, qua semel concitata ad motum, se ipsa perpetuo movetur, sine ullo adminiculo externo.* De cuius ipsius Machinæ architecto, non nemo Philosophus, inventum, in hac Sæculo nostro, qui metui Naturæ, ut videbatur, Artifici scriptas sit transgressus; reperit Columbum, qui centrum jam non consistentia, sed motus indefectibilis in hoc ovo contumaci detexerit.

LEUG. Mira refert, quæ plus quam multa prodigia stupescet rudio in foro tribus: adeo Art thymaturga lipporum oculos non raro ludit, cerebròque inerridito illudit! MEL. Imò non imperitos solummodo, sed & Artis peritos, ac peritissimos Ars ipsa lusa èd gratiores spectaculo, quo magis imitata Naturam, ut Artem non agnoscerent ipsemet Artis Magistri. Notæ tibi sunt uvæ, quas penicillo tam felici Zeuxes expresserat at ad eas decerpendas certatim advolarent aviculæ. Sed adhuc notius tibi erit Parrhasii linteum, tam affabrè Naturæ assimilatum, ut Zeuxes ipse à tabula id remoturus, hoc Artis prodigio, non sine rubore se læserit deceptum. Zeuxis oves, Parrhasius decepit Artificem,

ficem, sed'artem ipsam prope-
modum fefellit Apelles, dum
Protogenis lineæ superaddidit ul-
timam lineam; eo subtilitatis pro-
digio, ut ipsam oculorum aciem
propemodum fugeret: & nun-
quid ostendit diei suæ suffecisse
hanc lineam? hinc legimus, tam
fuisse industrium, ut nulla eidem
dies sine linea elaboretur: tam
peritum, ut in ergasterio suo hospites
haberet Alexandros, Artis præ-
dicatores: tam celebrem, ut i-
dem edicto publico vetarent, ne
ab alio pingerentur: tam deni-
que imitabilem, ut Cois inceptum
opus, cum morte præventus im-
perfectum relinqueret, repertus
sit nemo, qui ultimam eidem ma-
num imponere præsumpsisset.
Illud de hoc Artifice Fama spar-
git, quòd inito cum Æmulis suis
certamine in efformando sonipede,
cum Judices auro corruptos, ve-
luti cæcos de coloribus judicare
notasset, ad Brutorum provocâ-
rit Tribunal: nec infelici eventu;
nam quadrupedes à singulis depi-
cti, cum in orchestra equis osten-
derentur, Apellis tantum sonipeda
adhinnivère. Sed & Zeuxes non
uno specimine se fecit Orbi mi-
rabilem: imò mirabilem & sibi
ipsi se reddidit, dum pictæ Pene-
lopi hanc ipse epigraphen: *invi-
surum facilius Zoilum, quam imi-
taturum.* Hinc tanti habuit sua
opera, ut dono daret, non vende-
ret, ratus, nullum pretium unquam

fore condignum. Accidit tamen
ut ubi ephæbulum pinxisset, fe-
rentem uvas, moxque advolarent
Aviculæ operi suo iratus dixerit:
laudat uvas Aviculæ sed vitupe-
rant Juvenem; hic enim, si asse-
queretur Naturam, aves non ad-
volarent. Peritiùs egit Timan-
tes, cum ipsam Naturam fefellit,
novoque stratagemate superavit.
Nam in Iphigenia, Aris immo-
landâ, cum Patris dolorem dignè
non posset exprimere, velavit vul-
tum, ratus nunquam magis se ex-
pressisse Naturam, quam cum di-
gnè non posse exprimi ostendisset.
Aristidis Thebani manum non
affero; sufficit, tanti fuisse æsti-
matam ab Attalo, ut unicum ejus-
dem opus centum talentis licita-
tum esse perhibeatur.

LEUC. Arti pictoriæ Aras alii
erigant, ego Orphei cytharam,
in Technophylacio Palladi suspen-
sam venero. Percipe, quo
illam ænigmate adumbret Sphinx,
Philosophica.

*Musa arbor suæram, qua nunq[ue]
medulor[um]que, cano[rum]que,*

*Vita mihi sic Mors, Mors
mihi Vita fuit,*

*Invidia viventi mihi quam Na-
tura negarat,*

*Post obitum felix addidit Ars
animam.*

MEL. Musicam tangis, inter
Artis miracula facè Regiam.
Nec frustra *Clavim cordium* di-
xère clavi chordium Musæ, adeo
thax-

Plin J.

35. c. 10. 11.

thymaturgâ pollet virtute. Orpheus est, qui humanis affectibus sic dominatur, ut non æquè facillè inclinationes hominem prodant, ac cùm sonus, per aures ingressus, totum hominem, ad tactam cytharam convocat. Tunc enim arrectis mox auribus immotus assidebit Melancholicus, modò ad devotionem, modò ad rerum omnium contemptum, ad tristitiam denique profundissimam delabatur. Phlegmaticus subridebit primò, mox uno aut altero generosioris massici cyatho faciet intervalla, denique etiam in placidum se claudent lumina somnum. Sanguineis contrâ prurient in saltum pedes, accinent ipsi, & ad communem lætitiã obvios quoslibet convocabunt. Cholericus denique, & ipsi de gravitate sua paululùm remittent, censores agent, ac postliminiò repedabunt ad sua. Bene Musicam hoc decoravit elogio Vates ille, dum cecinit:

Musica turbatas animas; agrumque dolorem

*Sola levat, meritiò Divùm Homini-
numque voluptas,*

*Qua sine nil jucundam animis, nec
amabile quidquam,*

*Ad cujus numeros Superi vertuntur,
& Orbis.*

Rationem horum refundit Physica in unionem illam arctissimam, qua anima corpori colligatur: hinc illi effectus sympathici, quibus

anima, utos spiritalis tota, sine patiente corpore patitur, nunc cum lætante lætatur. Organò nempe pneumatico non absimilis homo est, in illo si tangas claves, ut vocant, dant sonitum fistulæ; in hoc si moveas sensus, anima conformi symptómate cooperatur. Unde non difficulter intelliges, qua ratione Davidis cythara è turbulento Saule expulerit Sathanam; id enim si virtute directâ contigisse existimes, hallucinaberis: quid enim Musica non habenti aures? sed harmonia hæc potius Saulis temperiem, furore penitus conturbatam, ad quendam redegerat ordinem, sicque Stygium hospitem, qui non picatur, nisi in turbido, domicilio deturbavit. Intelliges, qua ratione a Micheas, & Eliseus Spiritum Propheticum per modulos Musicos excitârunt: Lucius Sylla animi motus sedaverit: b Democritus Clytemnestram in Castitate firmârunt: qua ratione Theodoricus Rex ad domandòs Barbaros: c Cyrus ad animandos Martiali furore milites Musicâ usus sit: qua ratione d Legislatores per Musicam Juventutem instillarerint leges, Græci contra, ac Arcadiû ferinam indolem induerint, ab eo tempore, quo à Musica discelsère. Intelliges, qua ratione Pythagoras adolescentem quemdam Tauromæum, infano amoris cestro percitum, spondeo personante reddiderit

a Reg. 4.

b

Homer.

O. 1. 1. 1.

c

Cir. 1. 1.

d de leg.

d

Æli. 1. 1.

d var.

bis,

derit tranquillum: qua Theophrastus commotos animi fluctus, Orionis cytharâ, solitus sit ad pristinam revocare malaciam: qua Terpander seditionem Lacedæmoniorum sedaverit: Empedocles Juvenis sanguinolentum furorem represserit: qua Theodosius, ob dirutam Uxoris statuum in Antiochenos vindictam spirans, inter epulas sic cantu sit delinitus, ut non modò pepercerit, sed etiam ingemuerit: in causa nempe sunt spiritus, quibus veluti administris Anima operatur: hi enim, cum subtilissimi sint, & sanguineus veluti vapor, adeoque facillè mobiles, aère harmonicè concitato mox similiter animantur, quam concitationem advertens anima, pro vario spirituum motu, varios quoque induit affectus. Intelliges denique, quomodo, referente Kircherò, saepe pestem, Lycantropiam, aliasque infirmitates ab ægris depulerit Musica, medicina eò magis optata, quò minus amara. Vitales siquidem spiritus, statim atque sonos acutos, aèremque celeriter commoventes percipiunt, motum illum, ejusque rhythmum facillè imitantur, tandemque redditi celeriores, calidiores, phantasiam de malo, animæ molestant, advertunt, exhilarant, humores noxios dissipant, vapores tetros attenuant, mitigant, quibus morbi procreabantur.

LEUC. Quæ ad Appollinis Lyram suspensa prostat ex vitro machina? quid sibi purpureus, in pellucido hoc tubo liquor? MEL. Thermometrum vides, instrumentum non minus, quam cythara, Appollinis dignum genio, atque ingenio: nam cythara, affectus animi librat, Thermometrum frigoris, & caloris incrementa mensurat; invento adeò paradoxo, ut si illud vidisset Antiquitas, purpuratam Thetidem, in hoc throno vitreo mobilem, thure, & victimis adorasset. Arti suos debet Natales, quos ab erudito Drebellii cerebro hausisse ferunt: perfectiorem subinde manum imposuere Ottones Gericke Magdeburgi, Kircheri Romæ, Academici Lyncei Florentiæ, ut adeò vix sit Scientia, quæ non speciale commodum traxerit ab hoc divino propemodum invento. Exinde enim Astrologia desumit peculiare cælestium corporum influxus, Geographia climatum Naturam, Optica aëris refractiones, Medicina liquorum, & salium commixtionem ad debitum frigoris, ac caloris temperamentum, Chimia statum cujusque rei eliquandæ terminum, & Physica denique colligit caloris, & frigoris incrementa, & decrementa. Nam si appertum inferiori ex parte sit Thermoscopium, crescente calore decrescet liquor, utpote qui aperto ostiolo facillè tunc cedit aëri; per

Ggg calo-

calorem se extendenti. Contra, si utrobique clausum sit orificium, invalescente calore ascendet liquor atque extendendo sursum protrudet aërem, quia viribus debiliorem. Quòd si manus superiori ex parte calefaciat vitrum, rarefacto aëri cedit liquor, eò facilius, quo nativo frigore magis est condensatus. Ubi vides, experientiam adèd paradoxam refundi in corpora nunc per condensationem compressa. Quòd si ulterius à Physicæ Cultore petas, qua ratione id ipsum contingat, hæc bit paululum, mox contractis humeris reponet; sunt, qui aquæ per calorem elevata & ob frigus denuò subsidentis hanc causam allegant, quòd nempe liquor ab agente extrinseco calefactus apertis meatibus tenuiores halitus, & intrusa corpuscula per vitri poros recipiat, & frigore contractus eosdem denuò repellat. Sunt qui ad ubicationes majores, vel minores confugiunt, quibus volunt corpora rarefcere, vel condensari non per intus suscepta, vel ejecta corpuscula, sed per easdem materiæ partes, ob alteratum temperamentum, jam magis extensas, jam magis contractas. Utramque Sententiam veritatis quodam splendore illustrent, ita tamen, ut suæ non desint tenebræ his lucidis intervalis. Hi luctantur cum punctis inflatis, vel saltem indivisibilibus, quæ in Entæ materiali exi-

gerent modum existendi definitivum, ut habet phrasis scholastica: nec non cum materia, quæ modò spatium occuparet majus citrà replicationem, modò minus citrà compenètrationem. Illis obstat multitudo pororum in vitro, adinúsque non ita facilis per tormenta metallica; copia ignis in pulvere pyrio, vel saltem defectus materiæ tantæ heterogenæ: imò obstat ipsa aura ætheræ, quæ videtur subtilius conficta, quàm probata solidius. Quidquid sit, ne vadem non interpono: fortè duos inter litigantes gaudebis tertius, si dicas, rarefactionem non raro fieri utroque modo, quo scilicet corpus exigens ubicationem majorem se se dilatat, sicque dilatatum intromittat corpuscula, sensim sine sensu, per omnes corporis rarefacti partes intrusa.

LEUC. Alia è Regione machina se se oculis ingerit, priori non multùm dissimilis, ut in hoc Artis technophylacio gemellos meritò credam, Castora, & Pol-lucem, MEL. Barometrum vides, quod ab Authore tubum Torricellianum appellant. Hunc inter Artis Miracula putes Prophetam vel si mavis cœlestem Mercurium, qui Dipterz cœlestis arcana Mortalibus prænuociet Augur simul, atque Interpres: nam Hydrargyrus ad altitudinem certam suspensus, per variâ ascensûs, & descensûs vicissitudines, aliis instantem tempestatis muta-

tionem, aliis externi aëris gravitatem, universis amplissimam discurrendi materiam demonstrat: inventum vix non divinum, cujus experimentum non solummodo Serenissimos Uladislai IV. Regis oculos in Polonia, Purpuratorum Principum in Italia, & Illustrissimorum quorumvis hominum in Gallia ad jucundam sui contemplationem pertraxit, sed quod teste Schotto-multorum ingenia, & calamos excitavit, ut effectuum tam mirabilium causas & indagarent, & inventas publico consignarent. Porro præcipua hujus experimenti Phœnomena sunt, quòd quantumcunque longus, latusque sit tubulus, Mercurius ad altitudinem 27. digitorum descendat. Si in stagnante Hydrargyro vitrum inclinet, ascendet ad connaturalem sibi mensuram: si tubulus 27. digitos æquet, nil de Hydrargyro defluet. Si in loco colloces sublimiore, majorem altitudinem capiet in valle, quam monte: denique si Musæo hoc instrumentum suspendas; descensu nubila, ascensu venturam serenitatem prænunciabit: quorum omnium si analysin physicam à Philosophia exquiras, committes Sophos cum Sophis, & hoc pomo Discordiæ innoveras movebis lites. Clamabunt aliqui, se ex delabente Mercurio vacuum jam demonstrasse ad oculos: sed clamant in vacuum tam solidius illi qui vacuum hoc partim subtilissimo aëre, lateralibus vitri poris

adhærente, aut succedente, partim exhalationibus Mercurialibus occupant. Alii cuncta Phœnomena in metum vacui, audacter, & sine metu rejiciunt; sed rejiciuntur ab illis, qui Mercurium æqualiter suspensum, per aëris gravitatem, & pressionem illius elasticam explicant: nam cum columna aëris stagnanti Mercurio incumbat, tradatque deorsum, hoc ipso ex istorum Sententia, Mercurialem columnam in æquilibrio suspensam tenet. Et sic eruitur ratio physica, cur æqualis in diversis tubulis altitudo Mercurii: quia nempe idem ubique æquilibrium tenet inter columnam aëream, quæ premendo suspendit Mercurialem. Quòd æquilibrium, si ascendendo montem, brevioræ aëris columna mutes, mox descendet aliquantum Mercurius, si in Recipiente per extractum aërem omnino tollas, defluet totus. Sic flante Boreâ, Cœloque sereno altius ascendit Mercurius, quam flante Austro, Cœloque pluvio, eò quòd Cœlo pluvio, aër sit levior, quam sereno, Burgundis si fides est. Quòd si Cœlum ad speciem quidem serenum, sensim tamen se disponat ad pluvias, elutantur sursum innumeri halitus, in imbres dequò resolvendi: hinc est, cur minuatur aliquantulum aëris pressio, & Mercurius descendere observetur: contra Cœlo pluvio, sed ad serenitatem sese exhilarante, minor est vaporum ascen-

dentium copia: unde aëri vis major elastica, ut adeò Mercurius ascendere compellatur. Prætereo hic centum experimenta, quàm mirabilia visu, tam difficilia explicatu, quibus in Artis Technophylacio videas, duo marmora lævigata, sic cohærentia invicem, ut divelli vix amplius valeant: quibus stupescas Thetidem, naturali gravitate non obstante, in altissimos montes sponte eluctantem, si nempe canales, aquâ repletos, sic colloces, ut pars anterior maneat immersa stagno, posterior descendat in campos, stagno profundiores: quibus denique mireris in tubis apertis, & aquâ turgidis, modò superius orificium digito claudas, nec quidem guttam effluere; hæc & similia paradoxa prætereo, non quod ratio me destituat physica, sed in angustias contractum tempus. Si ex iis quæ attulimus hæctenus, non possis colligere horum analysin, Authores consule, qui ad famosos vacui metus (aëlon, ut ipsi asserunt, Philosopho indignum) meticulosi confugiunt neutiquam, sed per gravitatem aëris, vimque elasticam ejusmodi experimentis magis congruam physicam statuunt, applaudente ipso, ut putant, Philosopho: tantum abest, ut è Peripato ob id existiment se relegandos.

LEUC. Ostendisti hæctenus mira, sed (quod maximè miror)

tot inter mira non ostendisti maxime mirum, Lapidem Philosophicum. An tuum fortè Technophylacium Stagiritæ pauperi consecratum, quòd hoc Artis prodigio careat? MEL. Necdum tibi revelata Artis Secreta omnia: quod ultimum, optimum. En! Philosophicum Lapidem, quem Sophi intelligunt pulverem, aut tincturam quamdam, quæ modica auri quantitas augetur in magnam, vel disposita alieni mineralis materia in solidum aurum converti potest. De meliore hæc Midæ virgula sic nostri temporis Vates:

Ipsius ut tenui projectâ parte, per undas

Æquoris (argentum si vivum tunc foret aquor)

Omne vel immensum verti mare posset in aurum.

Ut adeò mirum non sit, quòd pretiosum hunc lapidem, gemmis omnibus anteposendum, multi secretioris Naturæ sigillum, & virtutem auriferam, feminali viventium virtuti similem, nuncuparint. De modò hujus thaumatopæi lapidis conficiendi non convenit inter Authores: alius alium pro genio in Ingenio, vel furnis Chemicis excoquit, ut inter tot modos Ars ista sit sue modo: adeò incertum ipsum Chrysurgiæ est fundamentum. Artis hujus Natales dicunt æque incertos: sunt qui ceras illius à Protoplasto deducunt.

*Augurel.
lus l. de
Chrysep.
ad Leonæ.*

deducant; Authorem alii statunt Salomonem; alii ad fabulas convertuntur, ejusque genesin ab Aureo vellere, pomūque Hesperidum desumunt, artemque in Pandoræ poculo mortalibus propinatam poetantur. Omnium optimè Conimbricenses, dum inquirunt: *Auri sacra famas, ut aurum inveniret, Chimiam excogitavit, artem Natura vel amulatam, vel invidiam: dum aurum progignere fudet, quod in sola sede Manium, queri solet, ut ait Plinius; quodque, ut iidem Conimbricenses loquuntur, Terra à se progenitum gremio cobibet, ne, si pariat, non tam aurum fundat, quam venenum luxuria, & avaritia.*

LEUC. Quis ergò tibi de Chrysopeja famolissima sensus? an è Peripato Veritatis, ad fabulosas Utopiæ Insulas relegandam censet? MEL. Minimè: si suffragium meum exquiras, illorum accedo Sententiæ, qui per Alchimiam Chryurgicam aurum effici posse, neutiquam spurium, oppinantur. Sic enim arguo: potest Ars non viliora modò metallâ, sed ipsum quoque argentum & augere, & de novo producere, Authore Stengelio, qui ait: *Argentum ex argento vivo nuperimè factum, atque Aurifabrorum examinatum judicio, probatumque in manibus nostris fuit.* Potest Platanum in Oleam vertere, & cadavera in statuas salis: imò po-

test, applicando activa passivis, ut phrasis habet scholastica, extra verum generare viventia: sic ex putrescente materia producit lumbricos, ex luto ranas, ex terra Niliacis undis irrigatâ mures, canente Ovidio: *Eodem copore sepe altera pars vivit, raris est pars altera Tellus.* Potest generare ex asinino stercore scarabæos, dignam isthoc Parente sobolem: ex herba Basilica scorpiones, ex elixatura anatis bufones ex equis vesper, ex mulis fucos, ex terrore bovino apes, teste Virgilio: *quoque delectos, multatos obrus tauros (cognita res usu) de putri viscere passum florigera nascuntur Apes.* Potest ex furmis Ægyptiis integros educare pullo- rum greges: potest ex ligno pro- creare vermes: sic maris fluctibus delatam asserunt trabem in Buthquantiâ, qua per serram di- *Heffor* visâ, ingens vermium agmen pro- *Boëth. in* ruperit, quorum alii rudes, alii ali- *bisf. Scot.* quantulum formati: imò & eru- *A. 1490.* perant aves, è quibus aliz adhuc implumes, aliz plumis instructæ. Potest denique ex variâ seminum permixtione præferre fructus, & arbores prorsus mirabiles, & paradoxas: sic in Creta ferunt, quocun- que Joco terram moves, gigni Cupressum: in Rhodo Apalatum, in Babylonia Palmam, in Macedonia Petroselinum, in Libano Cedram, in Pontho Abynthium, Athenis Oleam. *Que* omnia

l. 2. Phyl.

l. 1. q. 7.

l. 33.

Disp. de
bon. Art.
in Spec.
Herod.

omnia, cum Artis ingenio atque industria effici valeant, non video, cur aurum superet Magisterium Artis. Erit saltem Intellectus Angelicus, quem Alchimia latere nequeat; ut aded nec *forma*, nec *materia*, nec ipse *operandi modus* thymaturgum videatur exigere brachium Omnipotentis.

LEUC. Ni me fallunt, quæ hæc auribus non raro hausi in eruditis Sophorum circulis, fuere non pauci, qui aurum à se vel aliis confectum, fide authenticâ contestantur, quos omnes, & singulos vel erroris vel fraudis arguere, res foret plena incautæ nimium temeritatis. *MEL.* Appositè loqueris, quia ad scopum: est hæc ipsa Authoritas, quæ in mea me firmat certiozem Sententiâ. Nolim hic afferre in medium Aurum Caligulæ ex Arsenico confectum; Arnoldi Villanovani aureas Virgulas, Raymundi Lulli rosas, & nummos Auri puri, & Obryzi, Hetrutiæ clavum mediâ parte ferreum, & media aureum, Gregorî Friderici Electoris Mogunatini aovos aureos, quibus puriores ipsi monetarum Præfecti se nunquam vidisse affirmarunt: sed illud reticendum non est, quod Germaniæ Ephemerides Medico-Physicæ ad annum 1670. observatione decima septima referunt: nempe cum in publica Disputatione Cornelius Martinus Antverpiensis

contra Philosophicam lapidem in Academicâ Juliâ acriter insurgeret, quemdam ex Auditorum coronâ prodeuatem, allato opportunè plumbo, certam tincturam injectisse, & ex illo metallo aurum, cum omnium admiratione generatum, adhuc calidum porrexisse Cornelio his verbis: *Solve mihi hanc syllogisum*: quare cum Cornelius oblato auro non posset resistere, suam saltem Sententiâ in Alchimia favorem mutasse legitur. Similis tincturæ grano Ferdinandus III. gloriose Memoriz Imperator tres Hydrargyri libras Pragæ in aurum convergas vidit, & inde aureum numisma excudi iussit, hæc epigraphæ: *Divina Métamorphosis* exhibita Pragæ 15. Jan. 1648. in præsentia S. Cæsar. Majestatis Ferdinandi III. Imò Auhor est eruditissimus Anglus de Morcy, Rupertum Principem Palatinum anno 1662. Britannia Regi insignem aurimassam obtulisse, qualem Oeniponti, in Tyrolis Metropoli, Alchimistæ confecerint. Plura non addo: sufficiat epiphonema, quod addit Magicus Philosophiæ Cultor: *tot diversorum*, inquit, *hac super re testimonio extant, ut nulli credere procacis animi videatur, atque perfricata frontis.*

LEUC. An igitur Chrysurgiam non modò possibilem, sed & facilem in tuo Peripato iudicas, cum illam à tot, & tantis cultam, nec inutili studio excultam toties fatearis?

*Dei Rio
disq. l. 1.
c. 5. q. 1.
Sect. 4.*

ris? MEL. Equidem sicut omnibus fidem non denego, sic nec adhibeo singulis: cum constet, fraudes non raro plurimas intervenisse, eò quòd multi auro supposito, spurioque decepti, non tam retulerint Midæ virgulam, quàm appendices. Illud potius in Orbem declamo, Chrysopeziam, utur possibilem, difficillimam tamen, & maximè operosam, atque in praxi penitus rejiciendam. Testor Alchimistas innumeros, qui præter noxium fumum nil retulerunt, nisi inane nihil, Poëta ludente, & illudente:

Condidit ex nihilo DEUS omnia:
contra

Tu facis ex toto, Cotta Chymista,
nihil.

Testor immensos labores, quos cum dispendio salutis, in re mille difficultatibus implexa ac erroribus mille obnoxia non nisi inaniter consumpsere, cavillante Satyrico:

Chymicus ex auro non aurum fecit
Alanus:

Aurum ex non auro non potuit
facere.

Testor denique pretiosissimam Chrysurgorum paupertatem, qua distillatis divitiis nil denique aliud recepere, nisi inane marsupium vacuum, juxta illud Epigrammatici:

Rem decoxit invers Chymicus, dum
decoquit aurum,

Es bona dilapidat plurima pro
lapide.

Jun. 22.
Estaur. Sileo tot exemplis contestata ludibria,
quibus spondent, quas non

exhibent divitias, pauperes. Alchimista: alios ditare prætendunt, dum alios seque ipsos exhauriant; hinc Leoni X. cum Agyrta quidam Artis Chemicæ librum de auro conficiendo porrigeret, mundis que non mediocre expectaret, Pontifex sagacissimus, vanitati hominis illufurus, crumenam pecuniis vacuum, muneris loco, reddidit, asserens, non sine risu despotico, cum Chrysopeziam nosset, præter crumenam illi nil amplius defuturum. Non assero sexcentas fraudes: quibus postquam lusere alios hi fumivenduli impostores, denique & ipsi miserimè delusi finire vitam, Fatoplane aureo, quia in patibulis deauratis non semel excepto, utcuilibet pateret, post vitam tam auream, non posse non sequi mortem in conspectu hominum æqualiter pretiosam.

LEUC. Si ita est, præpæcet Stagirita pauper, quàm Philosophico superbus lapide, quo non augentur, sed potius auctæ dilapidantur opes. Artem hanc male asseris Chrysopeziam; non enim docet aurum conficere, sed confectum in furnis annihilare. Verbo, displicet Chrysurgia, tot fraudibus stipata, tot periculis cincta, tot difficultatibus implexa, tot ludibriis profanata, tot infortuniis obnoxia: displicet Chymia, quæ eliquantur aurei montes, coquantur succi, & tandem prodit inane nihil.

Monachii
1591.
Strigard.
1597.

nihil. Meliorem doce jam Chry-
sopæjam, cui suam utilius operam
consecret, temporis moderni So-
phus. MEL. Hanc docet Alber-
tus virtute merito Magnus: Ar-
tem docet, qua ex quolibet effi-
cias quodlibet, ex lapidibus auram;
ex luto gemmas, & trunco Mer-
curium. Symbolum aspice: quod
libet, ecce! lucet in manibus
tuis sicut sortes: Nam

*Rebus in humanis Ars summa In-
tentio: cuncta*

Ex nihilo, & cunctis efficit illa nihil.

Hæc intentio Christianæ vitæ uni-
cum est necessarium: hæc Myste-
rium nostri temporis Philosophiæ:
hæc Magiæ Artificialis arcanum
est paradoxum: hæc meæ, quam
tradidi hætenus, doctrinæ epito-
me, ut nempe efficere discas ex ni-
hilo aliquid, ex aliquo melius, ex
nations operatum. Leucothee! in
manibus tuis sortes: multa agis per
diem: nunc enim necessario per-
mittis te Morpheo, nunc frugali
acumbere prandio cogeris: nunc
Palladi impendis operam: nunc
domi te negotia detinent; nunc
Sophus disputas, nunc ambulas
Peripateticus: nunc Athenæ fre-
quentas, nunc amicorum collo-
quiis animum relevas, nunc hone-
stæ mentis distractione te recreas:
En! quam multa agas per diem, &
tamen nihil agis per diem; nisi in-
tentionis Artificio; ex hoc nihilo
efficere aliquid allabores: quod
enim bona intentione non facis,

Sup. Matth.

*non tibi proderit, Augustino In-
terprete. Hæc intentio operum
anima, hæc est illa Evangelii lucer-
na, qua lucente cuncta sunt lucida;
hæc ille oculus Sponsæ, quo vul-
neravit celestem Sponsum; hæc
ille Thesaurus, quem demo-
liri nequit ærugo, & tinea.
Sine hac intentione, qui colligit,
dispergit; non thesaurizat, sed di-
spendat, lux ipsa sunt tenebræ,
optima pessima, & divino oculo
penitus execranda, juxta illud Ma-
lachiz: maledicam benedixim
vobis vestris, & maledicam illis:
ecce! ego projiciam vobis bra-
chia, & dispergam super vultum
vestrum fercus solennitatum ve-
strarum.*

LEUC. Novum, ut video, Ars
ista præbet Philosophicum lapi-
dem, tribus parabilem verbis:
propter te Domine: & quid pos-
sit esse facilius? imò lapidem aded-
thavmaturgum, ut opera luteæ
momento in auret, ac immensum
operetur gloriæ pondus: & quid
optari possit præstantius? MEL.
Nihil: & tamen (quæ Fata con-
stanter misera Juventutis) & ta-
men, etsi nihil hac Arte facilius,
facilius nihil à Sophis negligitur:
etsi nihil hoc lapide pretiosius osci-
tantius nihil hoc ipso lapide usurpa-
tur Hæc Strophæ Dæmonis, stulto
labore consumere juventutem: hoc
stratagemia, ut illi eruat oculos
dextros, ponatque opprobrium in
universo Israël. Superi! qui

suæ iniquus aded Faber Fortunæ, ut auri locò colligeret scoriam, & neglecto tritico, inferret horreo urticas? quis felicitatis suæ hostis aded juratus, ut à Diis oblatam, & quidem absque Midæ incommodo, virgulam vel accipere nolle, vel acceptâ uti negligeret? & tamen, licet *omnia vilia cum charitate factâ sunt aurea, atque divina*, teste D. Anselmo, tamen Charitatem negligimus, & uti aureâ intentionis virgulâ recusamus. Absit Leucothee! à Philosopho nostri temporis tam perniciosa socordia: absit ut auri spurii decoctores plûs laborent pro fumo, quàm nos pro Cœlo; plûs illi inhient vanitati, quàm æternæ nos veritati. Sequamur amussim quam nobis præbet Asceta aureus dum ait: *sicut si quis haberet virgam, qua lapides in aurum converteret; omnem diligentiam in hac virga custodienda, & usurpanda adhiberet: ita cum similem effectum bona Intentio habeat, omnesque actiones nostras aureas efficias, & meritorias, meris ad*

singulas est extendenda. Imitemur exemplum Zeuxidis, cui solennis hæc in operibus tessera: *pingo aternitati.* Denique instamus vestigiûs, quæ nobis relinquunt Puellæ Antiquitatis: de his Author est Clemens ab Alexandria, quòd in calceamentorum suorum soleis ferrent notas, quas velut certa amoris symbola, ubicunque irent, terræ impressa, suisque legenda Amasis post se relinquere. Quod ille in amore profano, nos imitemur in amore Divino. Imprimamus pedum vestigiûs, operibus nempe quotidianis, varias virtutum notas, amoris præcipuè, ut Divinum Sponsum in odorem unguentorum trahamus, sicque curramus constanter ut tandem bravium teneamus feliciter. Satis est Leucothee! & plûs quàm satis: nam Sapientia pauca. Antequam divellamur, lege hæc Privilegia, quæ D. Albertus M. de hac mirabili amoris Chryfurgia Peripato affixit.

1.2. Pa-
dag. c. 4.

Drex. in
Amuss.

Hhh

PRI-

PRIVILEGIA ACADEMICA A S. ALBERTO, M.

Magia Artificialis Magistro, Amoris Divini Jussu Peripato appensa.

*Huc citò advola pennis instructa
Cobors,*

*Propago Peripati alata,
Virtutis, & scientia pennis huc
advola:*

*Affueta legibus lege hac Privilegia
Academica Libertatis.*

1. Titm. l. v. 9

Privilegium primum.

Iusto lex non est posita.

*Cessant leges, ubi Justitia vita le-
galit;*

Nec opus est regalis.

*Ubi per se jam regularis est vita,
Et ad rationis normam recta, at-
que directa.*

*Hoc privilegium summum,
Sic sine legibus vivere, ac si con-
strictus legibus viveres.*

Sic exigere vitam,

*Ut tua vita sit legum norma,
Non leges vita reformanda sint
forma.*

*Quare à Cynicis, quid ex Philo-
sophia didicerint?*

Dicent:

*Sponse facere, quod alii faciunt
per legum metum.*

*Quare ex Aristippis, reponent:
Si omnes leges intereant, æquali-
ter vivere,*

*Privilegiata nempe Sophorum est
vita,*

*Quia tam diu privata legibus,
quàm diu est supra leges:*

*Quàm diu in vita licentia, vivit
sine licentia:*

*Quàm diu in libertate spontaneis
se ligat vinculis.*

*Quid si hoc vita genus in predi-
camentis non numeres,*

*Privilegium summum, privilegio
vita carere:*

Nam

*A vitiorum vinculis liberum, pre-
stroabunt te legum vincula,
Hac libertatis summa libertas, non
esse liberam,*

*Quia nunquam est sanctius libera,
Quàm ubi legibus exactius vivit
adstricta.*

Nempe

*Hoc privilegium privilegiorum,
Sic vivere*

*Et privilegia non sint legum vul-
nera, sed firmamenta.*

Privilegium Secundum.

*Da illi honorem secundum me-
ritum.*

*Nil magis honore dignum Philo-
sopho,*

*Si tamen Philosophi habeat No-
men, & Omen,*

*Nec selectur solummodo Nomi-
nales.*

Nil

ACADEMICA
RTO, M
oris Divini Jussu Per

am dia privata legi
im dia est supra legi
din in via licentia, sed
sine licentia:
dia in libertate spiritus
se ligat vinculis.
hoc vita genus in prob
mentis non numeris,
num summum, priedi
vita carere:

Nam
vinctus libertas
te legem vincit.
aris summa libertas
esse libertas
uam est sanctio
legibus exacte non
asservit.

Nempe
gimus privilegium
videre
non sine legem et
firmamenta
Secundum
in iocundum et

ur
e dignum p
bbi habeat
modo non

S. Albertus Philosophiae laureolâ, ab ipsa Sapientiae
sede condecoratus, gemino prodigio Peripatetum illustravit,
nam qd artificialem Magiam, qua etiam scaturas fe-
cit dispersas, habitus est vulgo Magnus: ob eandem virtutis
studio sublimatam, ab Ecclesia dictus cognomento Mag-
nus: Verum Philosophi nostri temporis ectypum, quia silen-
tium Magnus, virtute Magnus. Ce Jalt. Mar. 16. Nov.
G. Rog. del. S. Melchior Gucelin sculpsit.

...
S
Q
C
D
H
H
C
C

Nil Sopo sublimius,

*Si vivit vitam, quam proficitur,
Nec iis, qua dicit, moribus con-
tradicat.*

*Magnificè cuncti de Philosopho
sentient,*

Si de se sentiat demissè:

*Si scientiâ turgeat, nec tamen ty-
meat:*

*Si in plenitudine vacuum sentiat,
Sêque dicat esse inanem.*

Sed

*Nullum in Peripato privilegium iis
Qui privilegii abutuntur:*

*Qui à nomine quarunt honorem,
Licet Nomen ab iis trahat roborem:
Qui titulo gloriatur, quem vitâ
obscurant:*

Cum erubescit epomis,

*Quod esse debeat tegumentum in-
scitâ,*

*Suumque ornare cogatur invita
probrum.*

Non adorantur Platonæ,

*Quibus prætexta vix bene tegit
lanuginem:*

Cum Licentiatis creat Vita licentiâ,

Privilegiatum Altare

Non habet Honos.

Privilegium tertium.

*lone.
28. Diligentibus Deum omnia coope-
rantur in bonum.*

*Hoc Privilegium veri Philosophi,
Sanctæ Chrysopejæ.*

*Hæc Intentionis bona permissa est
illi Magia,*

*Cujus Scientia verior, praxis uti-
lior,*

*Copiosar fructus, gloriosor qua-
stus,*

Abite Alchimista.

*Aurea Fortuna inanes Mytha,
Chrysurgia amantes, verè amentes,
Mortales sordidi sætente fumo,
Impostores splendidi inani fuce.*

Spe Crassi, re Iri,

*Quorum divitiâ in Lunâ concavo,
Quorum Artem inertem consista-
ri solet egestas.*

Ite!

Displicet Alchimia.

*Quam Midam ne quidem Dii do-
cere poterant sine mulcta.*

Ite!

*Aureos fumos Diti vendere Divitet,
Servient pro pomis Tantaleis,
Que ludere dicuntur avaram fa-
mam.*

Ite!

Cum Philosophico lapide,

*Quem compactum ex Chemicis
commentis, non elementis,*

*Nimiumque divitem Aristoteles
pauper ignorat,*

*Meliorem lapidem nostri temporis
nutrit Philosophia,*

*Tincturam auri, animam operum
Intentionem.*

*Hæc quidquid tangis; mox auro
tingis,*

Sentisque Virgulam Midæ,

*Quam finxit antiqua Vanitas;
Et veram monstrat jam nova Pe-
ritas,*

Imò

*Dam ætus mutat, nescit humanæ,
Agentes mutat, ut sint Divini;*

Nam hujus Artis periti,

*Sunt sicut Dii, & Filii excelsi
omnes.*

HYDRA

NOSTRI TEMPORIS,

Seu

DISCURSUS

ULTIMUS,

De

Libertate Indifferentiæ, etiam in Sta- tu Naturæ lapsæ.

LEUCOTHEUS. Monstra refumis denud, quæ debellata superius à Philosophico Hercule existimâram. Et unde hæc Hydra, quæ quinque capitibus monstruosa, ultimam Mendo minatur perniciem? *MELAN- DER.* Ex Lerna Jansenianâ pro-
supit hæc Orbi pestis, ut obstepescerent nostra tempora, in unico monstruoso Partu omnes omnium Sæculorum abortus. *LEUC.* Tantane Furiis ultricibus iæ, ut in ipso Orbe Catholico pravitatis Hæreticæ progignant monstra? ut è caula Christi producant Lupos, Jansenios intelligo, qui Ecclesiæ Matritam lamentabilem minentur teladem? *MEL.* Ita est: & eod quidem magis funestam, quia favi-

unt Lupi sub vestimentis ovium; quia Iprensî pedo dilatatus, dis- que sub Mitra testus, & stabili- tus hic error. Leucothee! cavi-
vimus tempora, quibus tam oc- cultis serpit cuniculis pestis Janseniana; quibus tam terribiles Ec-
clesiæ assultus minatur hæresis, ut vix non ruituram diceres, nisi Pe-
træ staret innixa, de qua dudum proclamavit æterna Veritas: *non prevalebunt.* Tam calamitosa vi-
vimus tempora, quibus ex erro- ribus errores, ex hæresibus quin-
que mox centum, & plures repul- lulant hæreses; crudelissimæ, quia
serviunt tectæ sub larva pietatis; periculosissima; quia non ab ho-
stibus, sed Ecclesiæ pullis excogi- tantur. Quid multis? ea vivi-
mus tempora, quibus si à trium- phan-

phante Ecclesia rursus ad militan-
tem descenderet primus Christi Vi-
carius, quid faceret? quod sem-
per in vivis fecerat, faceret: la-
crymaretur nempe ad Galli Janse-
niani cantum; cui qui non collacry-
maretur, pius non est, sed alit visce-
ra, duro excisa Caucaſo, & si non
gemit, ululat cum lupis.

LEUC. Superi! quo tu terro-
re mentem meam percellis? quale
Monstrum in Phycum hoc Thea-
trum inducis, quod non tantum
Peripato, sed universo Orbi sit
formidandum? Age! mihi que
paucis da rudem notitiam, ne Me-
gacofmum discursu jam pervaga-
tus, id ignorem, quod nôrunt eru-
diti omnes: ne minùs horream,
quod pii omnes, unanimi calculo,
execrantur. MEL: Si plura non petas
quàm rudem notitiam, dabo pro
complemento biennialis cursùs, atque
discursùs: quia erudito Philosopho
non modò proficuum judico, sed
necessarium. Vidit Catholicæ Fidei
infesta semper Impietas, Petri navi-
culam, jam ultra Sæculum fortu-
nato gloriari cursu: vidit, vel re-
ductas à Lutheri hara multas Ovi-
tulas, vel saltem in Indiis, per in-
numera trophæa, illatas denuò
suppleri clades: vidit, & ut solet,
infemuit. Hinc nova consilia
agens, decrevit: renovare anti-
quas strages, & ut faciliùs vince-
ret, superleuinare Zizania statuit
non nisi optimo tritico vel immixta,
vel tecta: imò, ut eò gloriosius

triumpharet, ea superfermare
constituit in agro fertilissimo Gal-
liæ: quia nunquam non Christia-
nissimo. Et quia ad stratagemam
hoc impium Ministro fuerat opus,
indagare decrevit, sat ambitiosum,
ut vellet; sat pervicacem, ut pos-
set audere facinus, ad quod ipse
met Herostrati cohorruiſſent. In-
venit nihilominùs hominem (adeò
nunquam desunt in sua damna
Mortales!) hominem eò magis
idoneum, quò sagaciori præcel-
lentem ingenio, atque dignitate
Ecclesiasticâ præfulgentem, Jan-
senium nempe, Iprensensem Episco-
pum. Nec cætera desuisse illi ta-
lenta, testis est Præsul D. Germa-
ni, familiaris olim Jansenii, è cu-
jus penna fluxit hoc testimonium:
non vidisse se hominem arrogan-
tius superbum; qui opiniones suas
adoraret impenſitùs, alienas vero
vilipenderet protervitùs: hinc est,
quòd Societatem Jesu ambiens, sed
repulsam passus, in vindictæ pan-
tem, ad evertendam ejus doctri-
nam Augustinum suum (lacrymis
Ecclætiæ maternis dignissimum,
quia Hæreticum) eucubaverit,
privatæ æmulationi per innumero-
rum animorum perniciem litatu-
rus. Hic proin Augustinus vix
lucem aspexit: cum declaratus est
sibi dissimilis, quia spurius, & ex
quinque monstris conflatus Hære-
seos abortus. Quinque proposi-
tiones intelligo, in Orbe Catholi-
co famosas, & etiamnum à Joſe-
pho

In Ep. ad
Chau-
montensem.

Romani fulmine fumosas, quarum secunda, cæterarum spuria Mater, in statu Naturæ lapidæ talem gratiam astruit, *cui nunquam resistitur*, ac proinde homini libertatem denegat indifferentiæ. Videbatur Orbi jam prostratum à Romano Hercule monstrum: sed videbatur solummodo: nam habuit Podalyrios, clanculum emissos ab Orco, qui spumâ è Cerberi faucibus desumptâ, sanare insisterant tam crudum vulnus. Fuère, qui negarent damnatum Augustinum Jansenii, eò quòd liber censuræ virgulæ non sit subjectus: alii asserabant, condemnationis Bullam non nisi in capite, & calce Jansenii memorem; methodo minimè *decisivâ*, sed *narrativâ*, adeoque propositiones non nisi in genere, sensuque, ut loquimur, naturali, à quocunque proferantur, esse percussas. Apostolico fulmine. Fuère, qui negarent propositiones damnatas (si primam excipias, & quidem à contextu suo avulsam) in Augustino Jansenii de verbo esse contentas, sed unicam in illo tradi Gratiam de se efficacem: Fuère denique, qui negarent, sensum, quem continent propositiones fulminatæ, in Augustino Jansenii reperiri, eò quòd mitiores mereatur Interpretes tantus Author: & hoc *Factum Jansenianum* appellant: cui cum contrariam videant Ecclesiæ decisionem, illud solum ogganniunt,

ab Ecclesia in *Falsis non revelatis* plus non exigi, nisi reverentiam, habendam Bullæ, quod ipsi facerent, & questionem juris quòd attineret, Apostolico Culmini caput penitus inclinarent. Hæc illi, in suo sensu sat abundantes, firmiterque persuasi, hoc distinctionum clypeo, jam pridem pertulso, Jansenium tectum, Jansenii Fautores tutos, invincibili stare sub Lauro. Imò fuit ex illis Quesnellus, cui Protævia firmiori chalybe armata frontem, qui in sua supra novum Testamentum paraphrasi, Magistri errores, eâ subtilitate difseminavit, ut ex quinque plus quam centum damnata lolia repullulerent: adeò una nocte se multiplicant, & crescunt fungi! sed & isti, Veritate Magistrâ, detecti, & condemnati; Falsitate verò Pseudo-Philosophæ malè defensi, pejus propugnati, dum denique eò velania delaberetur oblitata in suo errore Hæresis, ut à Romana Sede, Veritatis Interprete, ad Concilium provocaret, pessimè consultata, quòd malæ causæ plures peteret Judices, & vindictivæ Justitiæ Administratos. Ea! quàm in publicum denique, Hæresis Janseniana eruperit, quæ non nisi in Jesuitarum latere cerebro, à Partis adversæ Ephoris spargebatur. LEUC. Statuisti huic Monstro horoscopum, qui me latuit hæstenus. Sed quis erit Alcides, qui ejusmodi Hydram, plus quam

Gi.

Giganteo robore debeller? MEL. Hunc non alit Peripatus, sed Pyrtaneum illud, quod incolunt Justinus, & Augustinus. Si Philosophicam sphaeram fas esset transgredi, Augustinum opponerem Augustino, verum spurio, Catholicum Hæretico: & nullus dubito, quin huic Hydrae contundi posset nostrorum caput. Sed Philosophi Philosophos sequimur; à Justino Philosopho Herculeam petemus clavam. De hoc Sanctissimo Martyre Annales produnt, quod licet Philosophus, Catholicæ tamen Fidei acerrimus extiterit defensor, & vindex: nunc enim illam propugnauerat verbo, nunc confirmâret exemplo, nunc hostes sic confutauerat scripto, ut hoc illi statueretur elogium, nullam fuisse sui temporis hæresin, quam calamo non debellasset. Inter alias doctrinæ pestes, inva- luisse tunc legitur errorem illum quo quidam Simonis Magi spurio Pronepos ausus est dicere: *nil suis hominem posse viribus, sed per solam gratiam vincere, efficique beatum.* En! thesin, cuius Jansenius infelix Echo: dum sic adauget gratiæ vires, ut homini adimat libertatem. Et quopatas Philosophico telo impugnaverit doctrinam in Peripato tam paradoxam? nunquid opposuerit sensum communem, experientiã manifestã suffultam, quo, etiam in statu Naturæ lapsæ, plurima

quotidiè facimus, quæ tamen liberè omittere poteramus? ob- jecerit, sublata hac libertate, deliberationes fore nugatorias, futilia præcepta, vana consilia, inania præmia, atque supplicia? dixerit, sic Deum ipsum crudelissimum fore Tyrannum, & omnis peccati Authorem? quæ omnia quàm Theologicis scitis cohzereant, viderint illi, ad quos meritò appellat inferius Philosophiæ Tribunal.

LEUC. Jam non miror, cur Ecclesia rursum renovet preces, & calidissima, quibus Cœlum quondam fatigaverat, suspiria repetat: à *Dialectica Augustini libera nos Domine.* MEL. Ita est: adora- vit Ecclesia Augustinum Theologum, sed & formidavit Augustinum Philosopherum: venerata est Augustinum Christi, sed & execerata est Augustinum Manichæi. Ita sensit primitiva olim Ecclesiæ, & ita sentit hodiernum adulta. Adorat etiamnum Augustinum Christi, sed & execratur Augustinum Jansenii. At quid ego vituperis prosequor quem tot elogis alii prosequuntur? Innocens est, novus hic Augustini Pronepos, & de Theologia optimè meritis, dum Deo eripit misericordiam, Christo Redemptionis gloriam, Ecclesiæ Authoritatem, Fidelibus spem, Victoribus gratiam, Naturæ Arbitrii libertatem. Innocens est, & de Philosophia quoque optimè meritis, dum

dum Naturæ arcana linguâ profanant vernaculâ, ut in Peripato jam discurrant, & garriant, jam philosophentur, & fabulentur plures Sophæ, quàm Sophi: dum muliebres acus mutat in calamos, colos in scepra, quibus creet dignas hoc Promotore Magistras: dum epomide otant amicas, doctorali anaulo Sponsas: dum tot erigit Athenæ quot Gynæceæ: verbo, dum scientiæ sacræ margaritas projicit ante porcos, quia ante Margaritas & Margaritas. Et hæc sunt Jansenii & Asselarum præclara, si Superis placet, in Academiis merita, hæc nostri temporis præbra, hæc Theologiæ ludibria, hæc Philosophiæ profanæ detectors.

LEUC. Et quid nos ad ista? an sublatis humeris silicemus? an hianti ore spectabimus Augustinum Jansenii, sic inter Helenas philosophantem? MEL. Minimè Gentium mi Leucothee! in Academia vivimus, quam meritò propugnaculum diceret Jansenio semper invictum. Fuit hæcæus hic illi honos, ut Promontorium esset Germaniæ, quod non modò sisteret, sed & retunderet Hæresis novellæ fluctus. Hæc gloriosa coamina, & ego adjuvarem hodie lubens, nisi angustiæ temporis metam cursui, & discursui ponerent, ipsaque abstraheret me reverentia, ne alienæ messi temerariam imittam falcam.

LEUC. An ergò exhausta Philosophi pharetra? an nullum suppetat Peripato telum, quo jugulet hæc nostri temporis Minotaurum? age, ad Dialecticam trutinam propositiones Jansenii revoca, & pro biennalis discursus, epilogo discute per discursum, *qualem post factas hætenasà Jansenio præmissas, Eriburgensis Peripatus sualem ei, hoc tempore, præfagias conclusionem?* MEL. Augurem me cupis, qui ex Peripatico tripode per vaticinia compleam Philosophiam. Sit igitur, & ultimis votis non refragabor; sed quia Philosophum hæcæus egi, & Ethicum, ad eodem Philosophico - moralem examinabo præmissas Jansenii, ut ex illis suâ veluti sponte fluat conclusio, quam novitiæ Hæresi non difficulter præfagire potest Peripatus. Et primò quidem, latere neminem potest, modò primis labiis Philosophiæ placita degustârè, conclusionis bonæ, sive malæ indicia à præmissis desumi, quæ nisi certis sunt inmixta principiis, pessimam omineris sequelam, necessum est. Sic teste Philosopho ex meris negativis quid sequitur, nisi inane nihil? ex meris particularibus, nisi connexionis spuria? ex pluribus, quàm fas est, terminis, nisi conclusio pessima? Jam percipe præmissas, quas in suâ Dialecticâ morali malè ponit, pejus defendit larvatus iste Sophista Augustinus Jansenii. Percipe

cipe, quot terminos, tot nullis terminis circumscriptos errores: quot propositiones, tot ex ipsa Cerberi spumâ coctas, denuoque recoctas Hæreses. *Præcepta Dei*, inquit, *hominibus etiam iustis non sunt possibilis: interiori Gratia in statu Natura lapsa non resistitur, nec resisti potest: ad merendum, vel demerendum non requiritur liberitas indifferentia: Christus non est pro omnibus mortuus.* En! præmissas, negativas ad unam omnes, & qualem ex hisce Peripatus prælagiat conclusionem? heteroclitico scilicet Authoris ingenio dignam, quia pessimam. Quid enim melius speres à præmissis, quæ negant, quidquid sancti habet Olympus, quidquid boni hic Mundus? quæ negant, quidquid Mortalibus est proficuum, Christo honorificum? quidquid Deo est gloriosum? quis credere possit sacrilega cerebri aberrantis deliria, furiosas Jansenii, Gallô ebrii, extases? æterno Numini denegat misericordiam, dum ait, post Adami lapsum pleròsque à Deo creari, eum in finem, ne sua de sint ignibus æternum arsuris alimenta: & quid Deo affingi possit crudelius? Christo denegat Bonitatem, dum ait, eum præcipere, quæ servari non possunt, nec sublevare sub intolerabili corruentes iugo, sed æternis mactare supplicii: & quid vel à Tyranno expectare posses immanius? Mor-

talibus denegat spem, dum ait sollicitus pro Inferno Episcopus, Barbaros, vel si qui suis immortentur sceleribus, sine omni præsidio relictos, quo clausum ad Cœli delicias aditum, rursus sibi aperiant inferi: & quid cogitari possit truculentum magis? non commemorare alios in hisce negativis contentos errores, quibus Christi patientis amorem crudelitatis accusat, quia reprobis denegatum: quibus Naturam ipsam crudelibus constringit necessitatis vinculis: quibus mortales in desperationis barathrum præcipitat laqueatus iste Orci Magister: non refero centum alia, quia horret animus cogitare, quæ Jansenius in hisce negativis non erubuit fingere. Ego certè revulso credidisset Inferos, & Furiarum cætervas ex Orco erupisse, quæ deceptis hominum mentibus, per tot atrociam novæ Sophisticæ figmenta illuderent. Sed manserunt sepulta in suis tenebris Tartara, vincit Jansenius impietate Inferos crudelitate vincit Furiarum cætervas: tam atrociam enim, vel ipsi non potuissent Inferi, vel erubuissent Furia fingere: vincit, dum per negativas adeò crudeles, adimit Deo Justitiam, Naturæ libertatem, Mortalibus fiduciæ anchoram; vincit, dum à Redemptore apertam, denuò occludit salutis januam, ut quæ late potest, recludat angusta nimium, pro suo Zelo,

Tartarorum ergastula. Ite jam Adz infelices Posteris, mandatorum jugum excutite: Tyrannus est, qui lapsis Naturæ viribus intolerabile, non nisi ad vestrum id vobis dedit interitum. In vestris sordibus sordescite peccatores, peccastis, sed quis contra torrentem, destitutam remis propellet naviculam? *Victrix est timor, cui lapsa nequit Natura resistere: prolapsi estis, sed stare quis poterit, nullo fultus gratiæ Divinæ auxilio? favor celestis defuit, quo sine ruatis, necessum est.* Abstergite lacrymas pœnitentes: nam quid inani vos frustra luctu consumitis? fors lacrymando Gratiam recuperare confiditis? frustra est: *peccanti nil remanet, nisi superba egestas, segnis indigentia, impotentia generalis ad omne bonum.* Orando vos cupitis à lapsu erigere? frustra est: *Oratio impij novum peccatum est, & quod Deus illi concedit, novum est in peccantem supplicium.* Gemitibus flectere cupitis Dei misericordiam? frustra est; sœvit illa à *Judao exigere legem, qua jubet iurgere, licet in sua lapsum impotentia relinquat.* Forsan à Redemptore speratis auxilium? frustra est: *pro peccatoribus is non est mortuus.* Ergò abstergite lacrymas, desperate, Servator crudelis est, qui suo exclusos pectore, dudum necessariis vos destituit redemptionis suæ auxiliis:

ruite securi in omnis generis scelerata Mortales, fatalis necessitas est; quæ per victricem vos eruet Gratiam, qua sine non potestis resistere. Deum immortalem? quæ hæc horrenda Sophistæ hujus, cuncta negantis insania? potuitne furor eousque adigere hominam, rationis compotem, ut, quidquid boni habet Natura, susdèque vereretur? Catholicum, ut quidquid sanctum habet Olympus, conculcaret? Episcopum, ut quidquid Numen habet Divini, destrueret? prò immensum ingenii, vertiginem semel passus, barathrum! & tamen quis non obstupefat? & tamen ex hisce negativis pessimam conclusionem defendunt Mystæ; quibusvis Mauris nigriora propugnant Ingenia; ipsæ dilatant Ecclesiæ Mithræ: & tamen his præmissis tantus habetur honos, ut erroneæ ne videantur, errasse proclametur Ecclesia: & tamen tanta huic doctrinæ, vel ab ancillis habetur fides, ut sepositâ colo scholasticis pium quemque fatigent jurgiis. Plaudite igitur Janseni, tanta tui est Ingenii Gloria, ut strangulaveris Naturæ vocem pro libertate clamantem, quo Mundi silentis ora in tua aperires encomia: tantus in laude amor, ut omnes desipere debeant, Jansenius ut possit sapere: tantus in laudis amore furor, ut nec Deus esse bonus jam possit, dum sine hoc Jansenius nequit haberi ingeniosus.

Lec-

LEUC. Si minus potenter, tam ferventer saltem peroras, ut non ausus sim hæcenus interrumpere loquentis filium: habes me totum, nec ego ex negativis hæcæ felicem Jansenianæ hæresi auguror conclusionem. An nullum amplius in hæcæ præmissis errorem notas? **MEL.** Maximum: nam universalis nulla, particulares sunt omnes; & qualem ex hæcæ Peripatus præfagiat conclusionem? dicam, ex negativis pessimam, ex particularibus pessimâ pejorem. Percipe: aliqua, ait, præcepta hominibus etiam justis sunt impossibilia: aliqui tantum à Christo redempti: ad merendum, vel demerendum sufficit aliqua tantum libertas. En! jam tertiam particularem, cum duæ sufficiant ad pessimam conclusionem. Sed quid ego dico particulares? Erro, sunt universales, quia continent propemodum universos errores; quia in particularibus hæcæ sunt universæ omnium fere temporum hæreses. Gallinaceum, non Gallum, hic se monstrat Jansenius, dum Gallinacei in morem, putrefacta dudum ex hæresum sordibus corradit dogmata, quibus corruptum saginet stomachum Helluo, non alius, quàm hæcæ foetentibus Augiæ dignus cupediis. Gallinaceus, si famæ fides est, tam venenatam coquit ex corrupta humorum colluvie massam, ut ætate præfectior ovum dicatur excludere,

Et quo simi calõribus excocto, tandem Basiliscus erumpat, monstrum venenatâ lue pestiferum, & integris sæpe Regnis perniciosum. Jansenium si spectes, magis exitialem stupebis in monstro foecunditatem. Tam venenatam quippe ex corruptis doctrinæ sordibus congestit colluviem, ut canescente jam senio (tantæ molis erat parturire monstrum, Orbis Christiani excidio destinatum!) ovum effuderit, ex quo non error particularis, sed quinque; ex quinque mox plura, quàm centum prodire, hæreses, velut totidem Basilisci, venenò pestilentiores, quia furunt in animos; horrore crudeliores, quia toti Christiano Orbi luem minantur contagiosam. Revolve mecum, siquidem sine horrore potes, revolve tristissima tempora, quibus suam traxere originem hæreses, & videbis Orci solenne prodigium, ut quod per Pythagoram finxit fabulosa Antiquitas, id in hæresum metempsychosi verum effecerit præstigiatrix impietas. Videbis, me luculentam Jansenio inferre calumniam, dum ejus hæresin appello novitiam, utpote quæ jam primis temporibus professæ conclusionem suam vidit ab orbe Catholico exterminatam. Doctrinam excogitaverat, foecundus ille Hæreticorum Proto-Parens Simon Magus, ex qua duo illius Assectæ mox varias deduxit.

duxere præmissas, quibus ceras suæ originis debent præmissæ Jansenii. Dixi, quod jam ibi proclamata sit *Gratia mixta* cum detrimento libertatis: & ecce! præmissam Jansenii impiam, quæ jam tum pessimam post se traxerat conclusionem. Crocitaverat alter, quem Cerinthum historiz nominant, ingens à D. Petro commissum flagitium, quod ad Gentes descenderit: *non enim Christum pro operibus etiam Infidelibus mortuum*. En! particularem Jansenii ex qua conclusio sequitur universaliter falsa, impia, & scandalosa. Sed quid ego in particulari me errore detineo? dixi universas propemodum hæreses in se continent particulares Jansenii. Quid enim? Simones scimus impie Divinam licitatos Gratiæ: Jansenium videmus pro Gratiæ liberum vendidisse arbitrium, nundinatorem magis scelestum, quia & Deo, & libertati humanæ injurium. Ariosia Divinum Filium scimus sacrilegios; in totam verò Trinitatem Jansenium: cum Patrem facit injustum, quia præcipientem impossibilia: Filium immitem, quia non pro omnibus mortuum: Personarum acceptatorem Spiritum Sanctum, quia non omnibus necessaria conferentem auxilia. Manichæum delirantem scimus in mali principio; infanice videmus Jansenium, cum Deum facit mali Principium.

Pelagium scimus per Naturæ vires tollere Gratiæ necessitatem; novimus Jansenium per Gratiæ necessitatem tollere Naturæ vires, & libertatem. Lutherum novimus per fidem eliminare fidem; Jansenium per Gratiam in hominibus destruere Gratiam, simul & fidem. Calvino scimus eandem quidem esse cum Jansenio præmissas, Discipulam tamen, in Arte videmus Superiorem Magistro, quia argutatur subtilius, cum inauditâ hypocrisis suas concordare jactitat cum Ecclesiæ doctrinâ præmissas. En? quàm in una Jansenii hæresi universas propemodum, quas unquam Orcus evomit, repullulare cernimus hæreses.

LEUC. Habent, ut video, quod triumphant Tartara, tam peritum nacta in Jansenio Sophistam, qui quos divisim reliqui, in unum omnes collegit fallacias, ut unus perderet universos. Habet quod plaudat Hæresum ingeniosa Parens: nam edidit Partum, heteroclitico Ingenio suo dignissimum, quia continentem omnes Ingeniorum abortus. Attigit Gloriæ verticem, dum per Gratiæ ipsius dominium, jam Inferorum stabilivit Imperium: dum pro gentilitio scuto Ipreus exhibet Iafulam; pro insignibus togæ epomides Sophorum. Habet, cur gaudeat scelèrum nutritrix Impietas: nam fixit Gloriæ suæ columnias cum Hercule, dum se ipsâ jam major.

sub

sub specioso gloriatur pietatis schemate: dum in Christianissimo Regno, suum, tanto cum plausu, firmare tentavit solium: dum eodem robore, quo toties impugnata, jam ipsam oppugnare præsumpsit Ecclesiam. Quid putas, ad hos scelestos ausus cogitaverint Clodovæi, Ludovici, Philippi augusti cineres, quorum in exantlandis pro fide laboribus, viva etiamnum viget in posteritäre memoria. Quos sensus habuerint Ludovici Magni maximi Manes, quo stante jacuit, quo jacente, erigere se se tentavit Jansenii Lernææ pestis: ad cujus inferias mox intonuit Hæresis funestum Patriæ afflictæ Lessum. MEL. Intonuit: sed quæ Regni hujus nobilissimi Gloria, frustra intonuit: tripudiârunt Jansenii Asselææ ad Patriæ lætus, jubilârunt ad Majorum lamenta, vitiosis cumulârunt præmissis præmissas: gloriati sunt Sophistæ sacrilegi, sed frustra sunt gloriati: faxim, vertet Sors brevi vices, itque insaufam hoc tandem tempore dabit conclusionem. Quid enim mitius præfigire queat Peripatus, dum præter jam dictos errores, quatuor quoque terminis Jansenianæ viriantur præmissæ? quatuor terminos continent, dum continet Episcopos quatuor appellantes: vitium si cupis, est appellatio, qua mediis doctrinæ novellæ terminus jam ab uno appellat ad aliud, à

Pontifice ad Concilium, ab Ecclesia dispersâ ad congregatam. Vitium hoc debet Jansenius, non minus vitiosis in Arte Magistris Pelagio, atque Luthero (prò quanta nomina, gloriosis illustriora incendiis, quàm à fumente Herostratus Epheso! prò quantos Heroas, Gigantum Soboles, quorum in oppugnando Jove Romano temerariam, & inauditam ferociam sera stupefcit Posteritas) his debet hoc vitium, jam in elapsis Sæculis à Christiano Peripato detectum, & condemnatum. Appellavit cum suis Pelagius, petiitque Concilium legitime congregatum in loco securo: eosdem terminos usurpat Jansenius in suis Asselæis posthumus: & quid mirum, si Discipulus juret in sui verba Magistri? Lutherus inauditâ Proterviâ calamus strinxit in ipsum Pontificem: in eundem non unum, sed plures calamos stringunt Jansenii Asselææ, nunquam magis acuti, quam si calamos in Pontificem acuunt. Lutherus, sub specioso titulo pietatis, pro Veritatis defensione, Ecclesiæ utilitate, nec sine debitâ simulatæ mentis submissione, à Leonis Bulla ad futurum appellavit Concilium: iisdem titulis, iisdem terminis appellant Quatuor-Viri Gallix protestantis: & quid mirum, quodd idem vitium, eodem anathematis stigmatè, sit fulminatum? Sed quid ego vitii

accuso præmissas, à tot Sophis, ingenii Gloriâ celeberrimis, approbatas? sat habet Authoritatis Hæretica pravitas, ut Bullam *Unigenitus* neget esse fidei regulam; ut ostendi sibi vitium petat ab illa Sede, quam novo appellationis vitio convitiatur esse fallibilem. Sat habet discretionis Janseniana astutia, dum Pontificis Bullas, nescio, quo forsân præoccupatæ mentis dictatas Spiritu, non temerè recipit, sed ad virgulam priùs censoriam revocat, ne tumultu Privilegiis præjudicante, Gallicana turbetur Ecclesia. Innocens est palliata Christiano Zelo Impietas, dum prudentis silentii cautelâ sic temperat cum pietate malitiam, illa ne tumultuosius vincat, hæc ne cum præjudicio suo velociùs supprimatur. Injustè vapulat ab erudito Orbe, dum errores nutrire dicitur, quos non nisi fanatica in forniciis fingunt Jesuitarum ingenia, suisque excoquant delirantes capitibus. Ita est, innocua patitur, dum à Molinæ calumniis Quænellii dogmata vindicat; dum præmissas suo calculo probat, à quibus Philosophia Orbis Catholici, conclusionem deducit, non nisi pessimam, scandalosam, sacrilegam, & hoc tandem tempore è Galliæ finibus eliminandam.

LEUC. Non vanum, reor, est omen, quod, è præmissis tam vitiosis Jansenianæ Hæresi præfigere possit Friburgensis Peripatus. Sed

vitioso jam more faciet circumferri & à Philosophicò tripode ad altius provocabit Tribunal. MEL. Frustra provocat: ad Theologicum si appellet, dudum illias conclusio, nigro notata est anathematis calculo. Si à Facultate Juridicâ Sententiam petat, dicit illa è præmissis, quæ contra Jus Divinum Deo denegant Bonitatem: quæ Ecclesiæ Authoritatem contra Jus positivum: quæ contra Jus Gentium Mortalibus spem? quæ contra Jus Naturale, Naturæ denegant libertatem: è talibus dicent præmissis conclusionem non posse sequi nisi scandalosam Superis, ipsisque Inferis execrandam. Quòd si agonizans Jansenius à Facultate Medicâ omen exquirat, dicit illa, morbum ab ipso ægroto nunquam agnitum, jam esse fatalem, & infaustam necessariò post se trahere *clausulam*. Sed & ipsam Historiam consulat, legere poterit similes in Hugonotis præmissas, quibus Rex ille Magnus, mox in Regiminis sui exordio, fatalem dedit epilogum. Denique his ipsis in circumstantiis, æquè infaustam illi præfigit Catastrophen Astrosophia diviniòr, dum coronam exhibet conjunctam Cruci, volo dicere, novum Regem novo Pontifici. Percipe, quam non ex vano tripode hoc fluat augurium, postquam Mercurius hanc Parisiis attulit nuper epitomen declarationis, à Ludovi-

7. Jan.
1724.

*S. Iustinus Philosophus, grande in Peripato doctus, quia sui temporis Au-
 gustus: non Christi fidei, quam Imperator Antoninus pio, non tan-
 tum acriter defendit verbo, sed et fidei fortiter propugnavit scripto,
 confutans curius qui temporis heres, quas tunc ille Christiani, negatis
 Christum pro emisso corpore; et aliter cuiusdam dicentis, nil
 suis hominem posse operibus, sed pro sola gratia vincere, officique
 Imperator. Cui Iustinus proavus, ab hoc Augustino debellatus, vero
 Philosophus, quia ab Philosophiam adus sanctum Martyr, laureali
 ornatus.*
La Furis.
I. M. Guzewski sculpsit.

dovico XV. in A catholicos editæ. Ludovicus XV. gloriosissima majorum vestigia æmulaturus, decreta omnia, à Ludovico XIV. gloriosæ memoriæ, contra reformatæ Religionis Affeclas sancta renovat, confirmat, atque omnimodæ executioni dari imperat, gravissimis pœnis in transgressores constitutis. Unde quicumque aliam, à Religione Romanâ Ecclesiam profiteretur, si Mas ad transtra perpetua, si Fœmina ad æternos carceres sciret se condemnandam: Sacramenta Baptismi, Matrimonii &c. si peterentur à Reformatis, imposterum per solos Ecclesiæ Romanæ Presbyteros administranda: pari modo solæ nutritæ Catholicæ Heterodoxorum susciperent Filios, alerentque. A suspectis de Fide, Fi-

lios ad Regiones exteras non mittendos. nec nuptui deinceps tradendos, sed potiùs Catholicis Parochis in Fide erudendos frequenter sisterent. Denique Patres familias, si quæ legibus hæce experirentur contraria, Magistratui ocyùs referenda scirent, ut omni severitate in peccantes, ex Regio mandato, animadverti possit. Hæc Fama de gloriosis initis illius Monarchæ, cui pro elogio jure subscriberes illud Claudiani: *Primordia tanta vix pauci meruere Senes.* Sed quid ego illi elogium cujus gloriosa omina, jam sibi spondent Encomiasten universum Orbem. Nil igitur superest, quàm ut novelle Hæresi conclusione pessimâ propediem expiranti, epilogi locò hoc Epitaphium statuatur Friburgensis Peripatus.

EPITAPHIUM

Hæresi Jansenianæ à Friburgensi Peripato
statutum.

Sat vixit

*Qua vivere nunquam debuit nova
Doctrina,*

*Idcirco falsa, quia de Deo nova:
Nam*

*Nil Divinum potest esse novum,
Deus ipse esset falsus, si posset esse
novus.*

*De Natura pura minùs sane,
De Natura lapsa minùs recte sensu
Jansenius.*

*Post calumnias Natura, non peper-
cit Gratia,*

*Ut negares sufficientem, finxis in-
utilem,*

*Ut destrueres efficacem, finxis cru-
delem:*

*Ut everteret liberum arbitrium;
reddidit captivum:*

*Ut corrumperet bona opera, cor-
rupit merita,*

U

Ut excusaret peccatum, fecit ne-
 cessarium,
 Ut redderet Christum odiosum, ne-
 gavit, pro omnibus mortuum.
 Volitavit aliquamdiu nova Do-
 ctrina,
 Per ora indoctorum virorum, &
 doctarum mulierum,
 Rapuit illos novitas, & istas
 levitas:
 Fefellit omnes nomen Augustini,
 etiam falsi:
 Nemo sub eo Magistro errare
 timuit,
 Cujus ipsum etiam Nomen credeba-
 tur expers erroris.
 Fecit Augustinus fidem, etiam dum
 fefellit:
 Placuit sub eo nomine falsitas, sub
 quo displicere debuerat.
 Post aliquam admirationem
 Vocata ad examen nova Doctrina,
 Deprehensa est
 Deonestare Naturam cum inju-
 ria Creatoris:
 Dedecorare gratiam cum opprobrio
 Servatoris,
 Excusare peccatum necessitate pec-
 candi;
 Extingere amorem Virtutis diffi-
 cultate meriti:
 Creare odium Deo homini, dum
 ait, incarnatum pro paucis.
 Pronunciavit hanc doctrinam
 Nocentem Innocentius X.
 Damnavit Augustinum falsum,

reveritus Veram:
 Et quinque censuris
 Plusquam quinque vitia in pra-
 missis confixit.
 Nec tamen siluit damnata doctrina,
 Transiit à jure ad factum,
 Totque notis novam doctrinam
 implicuit,
 Ut Gordii viderentur:
 Vidit hos Innocentii successor,
 Dúmque eos Petri ense dissecuit,
 Alexander fuit.
 Sed praemissas Doctrina malas, pe-
 joribus cumulavit Quaesnellus,
 Post detecta vitia, novum vitium
 addidit
 Appellationis,
 Nec perimuit fulmina, quia tan-
 tum Clementis.
 Fortius jam parat Monarcha
 parvulus,
 Avo Maximo Major,
 Si plus quam 100. monstrando po-
 test edicere profervere.
 Sic sic est:
 Erit conclusio, quales praemissa
 Ha fatales Discipulis, illa Magi-
 stro:
 Ortus Ludovici XV. erit occasus
 Jansenii:
 A cujus tumulo abi Lector, & ora:
 Non tantum à Logica
 Sed totà Philosophiâ Augustini
 Jansenii,
 Libera nos Domine,

PARADOXA PHYSICA

Ex Peripatetico nostri Temporis Extracta.

1. **S**ine mendacio Logicus mentiendi Artem dicit esse Virtutem. 2. Solus Intellectus prater omnia potest facere aliquid. 3. Solus Logicus nullare per se, & substantialiter indiget. 4. Logicus etsi omnia sciat, nescit ultra sextum pradicandi modum. 5. Perfectus Philosophus non scit plura quam incipiens Logicus. 6. Sine contradictione Logicus idem scit, & simul nescit. 7. Plus scit, qui novit rem unam, quam qui omnes. 8. Etsi Logicus sciat omnes Scientias, etsi sciat omnia, etiam secretissimas hominum cogitationes, tamen totum cum sciat scit ex omnibus nihil. 9. Datur in Physica aliquid, quod non est aliquid, nec tamen nihil. 10. Totus homo non vivit. 11. Potest subjectum plus esse calidum, quin habeat plus caloris, quam minus calidum. 12. Duo per additionem tertii sunt unum. 13. Etsi non detur Metempsychosis, tamen sine peccato Philosophico Physicus diceret, Petrum formaliter converti in asinum. 14. Vulgo, non Philosophis dolor, vel mors est violenta. Solvuntur ex Parergis, aliisque Theisibus Philosophicis. 14. In nostris principiis faber manibus mutilatus, potest esse optimus Artifex. 15. Vitam, & mortem simul stare in eodem corpore mirum est, non Miraculum. 16. Non male Protagoras dubitavit, an idem possit esse, vel non esse: non enim omnis Hircocervus Philosophis est impossibilis. 17. Plantas vesce aliis plantis, Philosophis indubitatum. 18. Etiam imbelles non raro fortissimis fortiores. 19. Planta nonnullis hominibus magis veneranda. 20. Alit fontem Physica, ex quo fluunt tristitia, simul atque latitia. 21. Aurca plantae Vitulocervi, Pyrus puerpera, levitas gravis, & levis gravitas, Rupes ambulans, aliaque Paradoxa, non transcendunt Physica Tribunal. Ex Oedippo Physico. 22. Datur in Logica nostri Temporis Professor, qui optime docet, etsi nihil distinguat. 23. Datur in Physica aliquid, quod si malum latificat, si bonum, contristat. Ex Virgula Morphei. 24. Atreum & Brutum substantialiter non differre, patet ad hominem. 25. Etiam

abscisso capite Philosopham vivere, & philosophari, non est Miratum. Ex flamma Promethei. 26. Deo nihil notius Sophis, nihil ignotius. Ex Sphinge Philoioptica. 27. Quid minus est cor humanum, eod esse majus Anatomici, ad oculum demonstrant. 28. Nil in Mundo fortius esse re maxime imbelli, & fluxa, Propositio est, Philosophis Urinam non multis! experimentaliter nota. Ex Colosso Mytico. 29. Duos distantes colloqui posse, quin stans in intermedio quidquam audiat, tantum rudibus est Paradoxum. 30. Saxa loqui posse, & homines ibi, ubi non sunt, nihil mirum in Physica, Ex Scylla atque Charybdi. 31. Solis Philosophis hac Propositio propria: loquere, ut videam te. 32. Clavim cordis non raro Philosophis commodatam à Numine, soli non Philosophi in dubium revocant. Ex Momii Fenestra. 32. Deus est ubique, alicubi, & nullibi. 33. Tempus nec est in tempore, nec in instanti. 34. Magis explicat aternitatem, qui dicit, quid non sit, quam qui dicit, quid sit. 35. Non male dicit, quid dicit Infernum angustum simul & amplum. Ex Jano Bifronte. 36. Duo nunquam vident eandem Iridem: imò nec idem semper videt eandem. 37. Non on utis ignis urit. 38. Non omnis flamma per aquam extingui potest. Ex Atlante Philosophico. 39. Multa mira mirabiliora Miraculis,

praesertim Culo. 40. In annos plures perferre incedam, vel protrahere somnium; ex stupido reddi doctum, & vicissim: excitare ventos, & tempestates: reddi insensibilem in tormentis: invulnerabilem in praelis: invisibilem in fuga, & qua sunt alia, mira solummodo sunt, nec nisi rudibus dicantur Miracula. Ex Virgula Pharaonis. & Circe Philosophica. 41. Datur in Philosophia Medicus, prorsus, indoctus, qui nec scribere valet, nec legere, imò nec loqui, & tamen optime curat. 42. Datur in Philosophia rei incertissima certissimus Propheta, Astrologis doctior, licet indoctus. 43. Appallonium Tyaneum Brutorum linguas intellexisse, & Ephesti docuisse verum non est, sed verosimile. 44. Multa falsa probabiliora veris, patet ex Discursu Brutorum. 45. Bruta ad speciem hominibus prudentiora, pro Beneficiis gratiora, Simios divitantes, Elephanes proboscide scribentes, Leones mansuetos, Equos fantulos, Tabellarios valentes, & qua sunt similia Paradoxa, non mirantur Philosophi, sed Imperiti. Ex Academia Brutorum. 46. Juvenem posse fieri Senem, & Senem Juvenem, Natura vires non superat, nec captum Philosophorum. 47. Sine Miraculo potest quis rapti in extasi, & haerere in aere suspensus. 48. Solo odore hominem vivere posse, est valde probabile. 49. Etsi color consistat in

luc

lase, tamen in tenebris videri posse, est clarum. 50. Ignem aqua accendi, & nativum testis est experientia. 51. Etiam sepulta Magia hygia thesauros inveniri posse per Corylum, probabile est. 52. Ficus fortior tauro ferociente. Ex Ariadne Physica. 53. Non mali in nostris Principiis Anaxagoris negavit nivem esse albam, saltem omnem, & semper. Ex Patergis & Technophylacio Phys. 54. Musica non raro optima in animi, & corporis morbis medicina. 55. Musicam non raro utilem esse exorcismum contra Dæmonem, ratione naturali probari potest. 56. Negationes vident Philosophi, & hic pulcherrimas admirantur. Ex Technophylacio Phys. & Colosso

Mystico. 57. Gravita sursum, levia deorsum: ex eodem, & Oedipo Phys. 58. Datur in Physica aliquid minus majus majore. 59. Non implicat musca ferrea volans. 60. Hominiibus & pileis pluerè, paradoxum, non tamen miraculum. 61. Astrologia imperiti, magis Veridici non raro Augures, ipsis Astrologis. 62. Quavis moles quibusvis moveri vitibus potest ab artis peritis. 63. Sicut Natura, ita & Ars, Natura similia major in parvis, quam magnis: utraque in minimis maxima. 64. Aristoteli pauperi ex Philosophia nil remanet nisi pretiosa paupertas. Ex Technophylacio Physico.

AXIOMATA ETHICA.

E Peripatetico nostri Temporis extracta.

1. Quidquid agis, præter salutis negotium, amissum puta. 2. Melior est humilis rusticus, quàm superbus Philosophus. 3. Scientia, que præ virtute despicitur, per virtutem melius recuperatur. 4. Scientia sine virtute plus nocet, quàm prodest. Ex Discursu 1. primæ Partis, seu Microcosmi. 5. Duo sunt fines hominis, malus, & bonus; in alterutro te esse necesse est. 7. Si peccare vis, quare, ubi te Deus non videat, & fac, quod vis. 9.

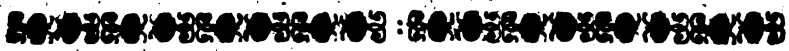
Quid prodest, si quis Catholicè credat, & gentiliter vivat. 8. Totum te exigit, qui totum te fecit. Ex Discursu 2. Micr. de Deo. 8. Nil in te magni præter animam: hæc servate, vel perdere, est omnia servasse, vel perdidisse. 10. Quid prodest homini si Mundum universum lucretur, anima verò sue detrimentum patiat? 11. Quis furor est, viles à nobis haberi animas, quas etiam Diabolus putat esse pretiosas? Ex Discursu 3. de anima in Micr. 12. Hostem odisse

si cupis, corpus oderis: nullum
 isto salubrius odium, nullus hostis
 est peior. 13. Momentaneum,
 quod delicias, aeternum quod cru-
 ciat. 14. Perisse semel, aeternum
 est. 15. Momento, quo peccas, pe-
 catus merita, clauditur Calum,
 aperitur Infernus: tanta eligis
 pro tantillo! Ex Discursu 4. Micr.
 de anima. 16. Deus ubique auri
 est, & oculus. 17. Prototrans quis-
 que est, quot quis traxerit ad rea-
 tum. 18. Quoties audis a malis per-
 ueris bonos? cur experiri malis,
 quam credere? 19. Auras, & ocu-
 lus, anima scopuli: tot periere,
 quorum damno sapere possis, si
 uelis. Ex Discursu 5. de auro, &
 & oculo. 20. A momento pen-
 det aeternitas. 21. Fixum sit, nam-
 quam in eo statu vivere, in quo
 non auderes mori! securus est, pe-
 rire non posse, quam iuxta perri-
 culum non perisse. 22. Ubi cum-
 que, ceciderit arbor, ibi erit: fe-
 lix, si ad austrum: infelix, si ad
 Aquilonem. 23. Christiano crasti-
 num non est. 24. Mors Echo vita:
 male mori nequit, qui vixit bene
 vix potest mori bene, qui vixit
 male. Ex Discursu 6. de somno,
 & somno. 25. Va! etiam lau-
 dabilis vita hominum, si remota
 discutias misericordia. 26. Ibi non
 quaeretur, quam bene dixeris, sed
 quam bene vixeris. 27. Cum ad
 peccatum ventaris, cogita: fors
 hoc erit ultimum, quo numerum
 completam: Iudicia Dei abyssus

multa. 28. Si farts ad Divinum
 Tribunal, quid cuperes? fac ergo
 nunc, quod solatio tibi poteris esse
 tunc. Ex Discursu 7. & 8. de
 Physiog. 29. Oloolo Aeternitas!
 quid non faciendam tibi, aeternum
 ut sis beatus? quid non patiendum
 tibi, aeternum ne sis damnatus?
 30. Nihil grave timentis, aut spe-
 ranti aeterna. 31. Si tentaris quare:
 an autem potero habitare cum
 igne devorante? 32. Si tibi ad-
 ferret damnata ex orco anima: quid
 putas, diceret? id ipsum dic. tibi,
 & fac, quod alim factum fuisse
 velles. 33. Aeternitati thesauriza,
 quidquid collegeris aliud, auferas
 nihil. 34. Nulla satis magna se-
 curitas, ubi periclitatur Aeterni-
 tas. 35. Omnis iactura, troy-
 rabilis in hac vita prater tempus.
 Ex Discursu 9. Micr. de tempore,
 & aeternitate. 36. Si labor terret
 merces invitet. 37. Ad bonum
 opus alliceris? cogita: forsam huic
 alligata praedestinatio: nemo co-
 gnovit sensum Domini. 38. Di-
 gnum est, ut qui in omnibus se
 amat, in omnibus amantem redam-
 mes Deum. Ex Discursu 1. Megac.
 de Mundo caelesti. 39. Omnia
 uti vult Deus, tu quoque velis:
 velle melius non potes: nec a sum-
 me Bono venire malum potest. 40.
 Ut nihil patiaris, in tua non est
 potestate pati aliquid debet: tantum
 cura, ne sine merito patiaris.
 Ex Discursu 2. Megac. de Mag.
 Atrol. 41. Tantum permittitur
 Dæmon

Demon tentare, quantum prodest.
 42. *Spera in Deo, qui & iurare vult, quia bonus: scit, quia sapiens: valet, quia omnipotens.*
 Ex Discursu 4. & 5. *Megac. de Mag. Diab. 43. Si terram diligis, terra es: si temporalia, transibis cum tempore: si Deum (prope dixerim) Deus es.* 44. *Avis ne adolet, tenetur filo: anima, ne ad Deum se levet, ab animaligatur affectu: hac licet modica, tenet tamen, nec a modico retinet profectu.*
 Ex Discursu 6: *Megac. de Brutis. 45. Mundus, & caro vocant te, & sequeris: vocat te Veritas, & non sequeris: auscultata Veritati, ut non audias vanita-*

tem. 46. *Vocationis Gratia Gratiarum Iliadem continet: vide, quot Gratias in unica Gratia negligas.* Ex Discursu 7. *Meg. Ariad. Physl. 47. Si Mariam amaveris, omnipotens eris.* 48. *Nunquam male peribit qui Maria devotas extiterit. S. Ign. M. 49. Deus cor, & non substantiam pensat: nec cogitat quantum, sed ex quanto quis operetur. S. Bonavent.* Ex Discursu 8. *de Mag. Artiste, 50. Quid non faciunt mali, ut honos pervertant? inficari non potes, laborosius illi fatigantur pro Orco, quam tu pro Caelo.* Ex Discursu ult. *contra Jansenium.*

ORDO DISCURSUUM,
 PRIMÆ PARTIS,

Seu

MICROCOSMI.

I.
M Aculorum Peripateticum, *sive Discursus Primus Preliminaris, de Principiis, & Principibus Philosophia.* Patronus. S. Augustinus. *Doctrina Ethica. De Vanitate solius scientia sine virtute.* Epiphonema Atticum. *Epitaphium ad urnam Aristotelicam a D. Augustino erectum.*

II.
 Sphaera Clarissima, *sive Discursus Secundus, De Deo Rerum omnium Principio.* Patronus. S. Dionysius Areopagita. *Doctrina Ethica. De Ultimo fine.* Epiphonema Atticum. *Categorema adversus hominem a Natura ad Autorem Natura.*

Kkk 3

III

III.

Flamma Promethei, seu Discursus Tertius de Anima. Patronus. S. Franciscus Xaverius. Doctrina Ethica. De Anima pretio. Epiphonema Atticum. Obeliscus Honoris B. Francisci Xaverio, ex Disputatione de anima melioris Philosophia Lauream adepti, animarum Doctori, & Zelatori, ad metas Antipodum erectus.

IV.

Colossus Mysticus Danielis, sive Discursus Quartus, de Corpore. Patronus. S. Franciscus Borgia. Doctrina Ethica. De Gravitate peccati. Epiphonema Atticum. Enigmati Gryphus Colosso corporis Mystico à B. Francisko Borgia incisus, ad Oedipum Philosophum.

V.

Scylla atque Charybdis, sive Discursus Quintus, de Aure, & oculo. Patronus. Aloisius Gonzaga. Doctrina Ethica. De peccatorum occasique. Epiphonema Atticum. Naufragium Innocentia ad Oculi Scopulum in telescopio Peripatetico Juventuti exhibitum. Item Diva per tubum Acusticum ex Orco missa ut anima seducta ad seductorem.

VI.

Virgula Morpheï, seu Discursus Sextus, de Somno, & Somno.

Patronus S. Sylvester Confessor ex Ordine D. Benedicti. Doctrina Ethica de Morte. Epiphonema Atticum. Statua Academica ex mandato Mortis peripato affixa.

VII.

Speculum Physicum, seu Discursus Septimus, de Principiis physiognomia. Patronus. S. Bruno, Fundator Ordinis Carthusiani. Doctrina Ethica. De Judicio particulari. Epiphonema Atticum. Oraculum Philosophi Judicati ex Tripode sepulchrali, ad Philosophos Judicandos.

VIII.

Momi Fenestra, seu Discursus Octavus, De Auguriis Physiognomia. Patronus. S. Gregorius Nazianzenus. Doctrina Ethica. De Judicio universali. Epiphonema Atticum. Augurium Physiognomicum presenti philosopho ad futurum judicium.

IX.

Janus Bifrons, seu Discursus Nonus, de Tempore & Eternitate. Patronus: S. Eusebius Confessor. Doctrina Ethica. De Inferno. Epiphonema Atticum. Hieroglyphicum Porta Inferi incisum, Stylo ferreo, in plumbi lamina, sepe sculptum in flice.

OR.

ORDO DISCURSUUM.
SECUNDÆ PARTIS.

Seu

MEGACOSMI.

I.

Atlas Philosophicus, seu Discursus Primus, de Mundo caelesti. Patronus. S. Ignatius Loyola, Fundator Societatis Jesu. Doctrina Ethica, de modo à Creaturis ascendendi ad Creatorem. Epiphonema Atticum. Enthusiasmus D. Ignatii Loyla, nova Authoris Philosophia, in qua plius amat, quàm disputatur.

II.

Diphtheria Jovis, sive Discursus Secundus, de Magia Astrologica. Patronus. D. Severinus Boëtius: Doctrina Ethica, de fortitudine animi in adversis. Epiphonema Atticum: Horoscopus descendens Severini Boëtii, de glorioso ejusdem Fato contra Fatum erectus à Philosophia consolante.

III.

Virgula Pharaonis, seu Discursus Tertius, de Magia Diabolica in genere. Patronus, S. Cyprianus Philosophus, & Magus ex Mago Martyr. Doctrina Ethica: de modo resistendi tentationibus. Epiphonema Atticum. Protrepticum D. Cypriani Mago-Philosophi ad Juventutem Academicam, pro con-

servanda Innocentia, contra hostiles assultus.

IV.

Circe Philosophica, seu Discursus Quartus, de Magia Diabolica in specie. Patronus. S. Gregorius. Thaumaturgus Philosophus, Daemonum Victor Doctrina Ethica: de Sapientia & Castitatis studio contra otium. Epiphonema Atticum: Programmata à D. Gregorio Thaumaturgo, animarum Zetate Peripato affixum, contra otium, otisque Sectatores Philosophos Nominales.

V.

Academia Brutorum, seu Discursus Quintus, de Brutorum Discursu. Patronus. S. Thomas Aquinas Philosophus. Doctrina Ethica: de passionum Domino. Epiphonema Atticum. Satyricon aculeata apicula, à Sopho Angelico Peripato affixum, contra Peccatores Pseudo-Peripateticos.

VI.

Ariadne Physica, seu Discursus Sextus, de Magia Physica. Patronus. S. Bonaventura Philosophus. Doctrina Ethica: de Negotio Vocationis. Epiphonema Atticum

ticum

ticum. *Sarcasicon irritati, spre-
clique Numinis ad Philosophos Vo-
cationis Divina contemptores.*

VII.

Oedipus Physicus, seu Discursus Septimus de Monstris. Patronus. *S. Hermannus contractus ex Ordine S. Benedicti.* Doctrina Ethica. *De cultu, & amore Beatissima Virginis Maria, Studiosorum Patrona.* Epiphonema Atticum. Anathema &c.

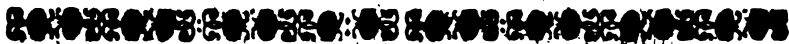
VIII.

Technophylacium Physicum, seu Discursus Octavus, de *Magia artificiali*, Patronus. *S. Albertus Magnus Philosophus.* Doctrina Ethica. *De Bono bona Intentionis,*

Epiphonema Atticum: *Privilegia Academica à S. Alberto M. Magia artificialis Magistro, amoris Jussu Peripato appensa.*

IX.

Hydra nostri temporis, seu Discursus Ultimatus de *libertate indifferencia, etiam in statu Natura lapsa.* Patronus. *S. Justinus Philosophus Mart.* Doctrina Dialectica: *qualempost factas haecenus à Jansenio premissas Friburgensis peripatus finalem ei, hoc tempore, prasagiat Conclusionem.* Epiphonema Atticum: *Epitaphium ad urnam Novella Harefis ab antiquo philosopho Justino Martyre, affixum.*

Index Primæ Partis.

A.

Academia triplex à Divina Sapientia Philosophis creata. fol. 51.

Actiones hominis externa secreta cordis produunt. fol. 154.

Adolescens garrulus argutè à Zénone castigatus. fol. 6.

Æternitas. fol. 187. &c. 187. Dam-natos maximè cruciat. f. 192.

Alimenti diversa ratio, diversos in hominibus effectus gignit. f. 136

B. Aloysius Angelus aure carens, & oculo. f. 78. Oculorum Evergeta. f. 98.

Anima. f. 34. &c. Cur sollicitè curanda? f. 50. &c. Ejus pretium. 36. 39. 51. Facultates. 40. est unica, Spiritualis &c. 37. &c. His proprietatibus multi abutuntur. 39. &c.

Animi repentina affectiones omnium apertissimi cujuslibet complexionis proditores. 140.

Anni Critici. 182.

Aristotelis vita, obitus, libri, aliàque varia. II. &c. Ejus nominis Anagramma. 19.

Ars in templorum, & aularum fabricis naturam imitatur Echus.

I N D E X.

Arbor sine mali Christianorum. 24. &c.
D. Augustinus versus Philosophus deplorat
Philosophicam absque virtute scien-
tiam. 189.

Auris Scylla. 78. *Ejus fabrica.* 80. &c.
Encomia. 96. &c. *Anribus quomodo*
utendum. 97. *Claudenda pravis collo-*
quis. 100. *ab Ethnicis memoria con-*
secrabantur. 79. *Aures castissima Ma-*
chettis, & *B. Scansius Kofka.* 100.

B.

Barba. fol. 62.

Bibliotheca variotus igne absumpta. 49.

Bilis tristitia & insania radix. 141.

Bonum operari oportet, dum tempus
est. 129.

D. Borgia forma vanitatem in Isabella
Imperatrice videt. 96. &c.

C.

Cacitas à Deo mirè impetrata. 98.

Calvarum diversitas. 136.

Canities, quæ illius causa? 61.

Caput humanum. 59. *Capitis amputati*
mira non nunquam vis. 38.

Capilli 60. &c.

Carcer à Dionysio Tyranno in auris mo-
dum fabricatus. 103.

Carmus pessimus Philosophus. 146.

ab Caruis vitium damnantur plurimi. 144

Carpati montis jocofum prodigium. 93.

Chironantia. 156.

Christianorum multi sunt Arbei, polybei.
 24. 26. 27. *Christianos inter non est*
opus, nisi mortoraphio, vel S. Inquisitionis
in ergastulo. 188.

Colloquia prava. 100.

Color. 82.

Collessus Rhodius. 55.

Confessio Sacramentalis. 178.

Conscientia speculum. 25. 100. &c.

Cor, præcipua corporis pars. 66. *De eo*
curiosa quadam. ibid. *Cor uni Deo con-*
secrandum. 28. 67. *Magis est, ubi amat*
quam ubi animat. 63. *cordis duo mi-*
racula. ibid.

Cornu Alexandri M. 85.

Corpus humanam Divina solertia opus.
 56. *Ejusdem mirabilis fabrica.* 56. &c.
Anatomia. 58. *Corporum Anastasis*
gloriosa. 72.

D.

Demon anima agnoscit pretium. 51.

Damnatorum lamenta irrita. 193.

De Dentibus varia. 63.

Deus 22. &c. *Ejus existentia demonstrat*
ur 24. *Ejusdem perfectionis.* 26. 28.

Deus ultimus finis hominis. 29. *Zelo-*
tes cordis humani. 47. *Ejus oculus*
lucerna est. 174. &c. *Deorum plurali-*
tatem Ethnicis Sapientiores vident. 27.

Digiti. 69.

D. Dionysius Arcopag. à conversione sua
singularis amator Dei. 22. 31. &c.

E.

Echo. 88. *Variæ ejus prodigia.* 93. *Etho-*
nici Polyphenisimi. 93. *unde tanta il-*
lorum insensio? ibid.

Educatio mala. 144.

Epaminondas dormientem excubitorum
confodit. 127.

Epitaphium eujusdam Rhecoris. 143
 & *Similis.* 185.

Ex homolegeis. 180.

F.

Fabricæ acustica. 94.

Facies summam naturæ prodigium, ani-
mi quoddam speculum. 70. *In morta-*
lium pectora Tyrannis tacita. 70.

Mare mortuum, immensis naufragiis infame. 72.

Felicitas hujus Seculi somnia. 124. 126.

Forma, & pudicitia rara concordia. 73.

Forma Christi, & B. V. amantissima. 169.

Forma humana vanitas. 56. & c. 72.

D. Furfens mundum videt vitiis conflagrantem. 181. Supplicia aeternitatis cogitans, in sudorem totus diffuit. 193.

G.

Galileus de Galilaeis opticae celebris. 88.

Generosi Signa. 160.

Gregarii Nazianzeni vita. Synopsis. 153.

H.

Hobetis signa. 159.

Helena T. janum elogium. 71.

Mondo Microscopus. 55. Ejus cum Megarofino comparatio. 55. Homines bestiarum instar non arde vivunt. 144.

I.

Janus, mundi, temporis Symbolum. 181.

Idea Platonica non Platoni, sed Platonice trahenda. 8. 10.

Infernum servitium inter Christianos. 97.

Infernus. 51. 190. & c. 194. Bene consulit deliberantibus. 191. Ad laboreo dicitur in hac vita, & penitentiam. 194. Infernalis portae effera. 195.

Ingeni s. signa. 152.

Innocentia, in aere, oculisque sepe naufraga. 97. & c.

Intellectus. 47. Ejus mira via. ibid. varia ejusdem inventiones. 49.

Joanna Portugalliae Principis excellens venustas oris. 71.

Judicium particulare. 143. 147. & c. universale. 174. terribile & rigidum propter peccata oculata, & minutissima. 157. 178.

Jovis signa. 160.

Julianus Apostata Philosophus efor. 12. Juvenus praeceptorum sapientiae moribus solum. 107. Ejusdem metamorphoses, & lapsus unde? 12.

L.

Liberalis hominis indicia. 160.

Librorum emolumenta. 49. Venenati partus. 99. & c. Librorum multorum auctores. 49. Libri turpes increpandi. 99.

Lignum Brasili. 65.

Loquela Sodalium manifestum facit. 100.

Interna hominis videnda exhibet. 153.

Lucerna Epicteti Philosophi a regibus quanti aestimata. 4.

Lux 81.

ob Luxuriam damnantur plerumque. 144.

M.

Mansueti signa. 160.

Manus artium ministra. 69.

Mausoleum artificiosum. 7. 9.

Melancholia. 168. Ejus effectus. 167.

Memoria. 40. hanc quidam excellentes.

43. de eadem varia quaestiones. 43. & c.

Merempsychosis. 37.

Microscopium. 86. & c.

Misericoordiae sanguis. 160.

Momus. 151.

Mors. 127.

Moseus indicat. 65.

Mundus liber est, in quo legamus divinitatem. 24. Mundi bona inania, &

noxia. 28. Somnia sup. 124. 126.

N.

Naves. 64.

Nationum diversa propensiones. 15.

Noctambulones. 126.

Nocturna preces. 120.

O.

Oculus, & anima charybdis. 77. Ejus

- Structura.* 79. *Elogia.* 95. *macula, infirmitates.* 96. *malorum malorum causa, naturales anima cuniculi.* 97. *Ec. pro illis medicum recipe.* 99.
- Adoram Genesius, natura & propagatio.* 64. *Ec. ordora canum Ec. vis ibid.*
- Isaïus sedes propria, in membrana.* 16. *ibid.*
- Onirocritici.* 120.
- O. irologia non semper inanis usus.* 120.
- Opera bona multis sapè nevis vitiosa.* 174. *Ec.*
- P.**
- Parentes.* 145.
- Peccati gravitas suo modo infinita.* 30. *Ejusdem damnum.* 73. *peccatum graviter punitum.* 31. *momentaneum aternitate.* 189. *peccata occulta oblivionis, & omissionis.* 174. 175. *aliena* 177.
- Peccator quale monstrum, ex Dei perfectionibus evidentiùs elucet.* 30. *serò damnabit stultitiam suam.* 193.
- Pedes.* 69.
- Phantasia turbida.* 120. *ejus vis Ec. ibid.*
- Philosophandi causa qua sapientis sit?* 3.
- Philosophia, meditatio mortis.* 126. *multorum convitiis exagitata, cur?* 3.
- Ejusdem symbola.* 21. *Ec. Laudes, natales Ec. 3. 5. Philosophia Caribiana principia.* 59. *Philosophorum antiquorum ardor.* 9.
- Physiognomia* 131. *Ec. verioris Physiognomia principia.* 134. *Ec. Auguria.* 154. *Ec. per totum discurs.* *Ejus auguria non ex unico tantum signo desumenda, sed è pluribus.* 139. *sunt probabilia tantum, nec voluntatis actus tangunt.* *ibid.*
- Pictura turpes.* 98.
- Platonis philosophi visa, obitus, & alia Ec. 9. Ec.*
- Pulchritudinis fluxa vanitas.* 72. *Ec. pulchritudo marcescibilis nihil ad immarcescibilem.* 72.
- S.**
- Scientia virtuti jungenda.* 2. *sine virtute vana est, & nocet.* *ibid.* *Ec. per totum discurs.*
- Seductores improbi male in judicio habebunt.* 147.
- Senex.* 139.
- Sensus internus.* 106. *ejus sedes num Cor. an cerebrum?* 108.
- Sirenes.* 77.
- Societas perversa perversos facit.* 145. *Ec.*
- Somnii natura, proprietates, causa* 113. *Ec. varia de somnis.* 115. *Ec. somnia ferunt an adjudicanda temperamta.* 140. *Somniant in vita multi, & in morte tandem evigilant.* 124. 126.
- Somnus.* 106. 108. *varia de somno* 109. *Ec. somni quadam veluti miracula.* 112. *somnus quomodo adhibendus.* 126. *Ejus damna.* *ibid.*
- Sonus in quo consistat?* 83. *ejus intensio variis declaratur experimentis.* 85. *öritur ab ætris reflexione.* 86. *Soni miracula in fontibus, speluncis Ec.* 94. *quam obscurant sonum.* 94.
- Specierum excitatio, ejusque causa* 41. *Ec.*
- Species in oculo.* 94.
- Speculum florentinum.* 124. *quo potissimum speculò Philosophi utantur* 130. *Ec.*
- Supercilium.* 70.
- D. Sylvester aspectu admortni adolescentis meliorem aspiciat vitam.* 125.
- T.**
- Telescopium.* 87. *Ejus inventio.* 88.

INDEX.

- Templum Solymatum* 79. *Archetypus humani corporis. ibid.*
- Temperamentum.* 131. *innatum, & adventitium.* 152. *varia de temperamentis: vide per totum discursum.*
- Temperamentum iustum & corpori & animæ mirum prodest.* 169. *Sed verum hoc est temperamentum.* 170.
- Temperamenta nationibus communiora.* 170. *meliora, & ad studia, aliisque finis aptiora.* 172.
- Temporis natura & proprietates.* 181. *Et. Pretium.* 185. *a multis tamen parca estimatur. ibid. damnata Et. estimant.* 186. *quomodo reparari possit?* 186.
- Timidi signa.* 160.
- Tuba morlandica.* 85.
- Turpi loqui sepulchra patentia.* 100.
- Turpilonium noxium ibidem.*
- V.**
- Vacitas humana forma.* 56. 71.
- Verbum solutius Christiani veteres quam hornerunt.* 99.
- Vermis in corde Adolescentis ferrarissus.* 68.
- Vinum mentis index.* 141. *secretis prodit.* 142.
- Viso.* 84.
- Vita fluxa aternitati comparata.* 193.
- Vita hujus miseria.* 139.
- Voluntas magnum natura mysterium.* 50. *ejus libertas.* 51.
- Vox lasciva.* 99.

X.

D. Xecrius grandis Philosophus ex disputatione de anima, 34. aternitatis consideratione à malo revocatur. 137.

Z.

Zenonis Philosophi natales, Et. obitus, alia. 6. Et. in quo laudari ab hominibus voluerit. 142.

Index Secundæ Partis.

A.

- A** *Chates lapis. Sol in eo à natura mirifice expressus.* 381. *in alto effigies Episcopi cum mitra Et. ibid. in alto Apollacum 19chara Et. 381.*
- Adolescens sine humeris, & manibus sigillas, Et. tractans. f. 375.*
- Alve subijctas Mæti profunt, neque humanem infelicem reddunt.* 290. *Electorum sunt characteristica. ibid.*
- Septem hominis Aetates. Suis cuilibet Planeta respondens.* 236.
- Egyptiaci, Astrologia Parentes.* 243.
- Agnus Tartaricus.* 378.
- D. Alberti M. elogium.* 404. *Et. Magus audis apud imperitos ob rara artis opera.* 405.
- Alchimistarum inutilis labor.* 422. *et splendida paupertas.* 423. *Alchimista à Leone X. lepide delusus.* 423. *hæreticus*

ratis in patibulis non semel suspens
alii. *ibid.*

Anguis Americanus stupenda molis. 388.

Animalia mirò artifició fabricata. 411.

animalia an terminum habeant ma-
gnitudinis, & parvitatís? 389. 391.

Animalia majora in multis superan-
tur à minoribus. 389. parva animal-
cula integras civitates, ac gentes de-
leverant. 389.

Anates Hibernia. 378. 385.

Annalis artificiosus. 408.

Antiparbia. Ejus effectus. 338. &c.
349. 379.

Appellis præstantissima opera. 315.

Aquarum latentium signa. 341.

Aquila gratitudo. 321.

Aquilarum in Æthiopia robur. 391.

Argentum arte productum. 420.

Ars in minimis maxima. 408. ingeniose
imitatur cœlestia metèra. 409. varia
ejusdem miracula. 405. 406. &c. 411.
per totum discors.

Ars proficiendi in historiarum palæstra.
297.

Asbestos lapis. 353. 356.

Asini supplicium ob lunam, ut lepidè cre-
debatur, devoratum. 279.

In Asphaltiten lacum etiam gravissima
projecta sicutans. 386.

Astra &c. Iris, & Cometa &c. si non
causa; an non certa saltem signa, &
præcones futurorum lingua sint? 244.

Astrologi puniti. 410. lepida cujusdam
pena. 410. mors alterius, & Epita-
pbium. 233.

Astrologia quantum probata, & quantum
damnata? 235. 247. ejus observatio-
nes ex Planetarum concursu, Æthiops-
bus, &c. qualis fidei? 244. 246.

Astrologia inanis ridicula sandæmèna
convelluntur. 239. 241. &c. Astrolo-
gia cultores in tribus non contemnen-
di. 236.

Astrologorum auguria vana. 239. à S.
Scriptura, & SS. Patribus, &c. damna-
ta. *ibid.* videntur à Sapiëntioribus
Esbnicis. *ibid.* casu nonnunquam iis
respondet eventus. 247.

Astrologorum effata cur proponantur
incipiti sæpe verborum sensu. 247.
cur jam falsa, jam vera. *ibid.*

Astrologus, totus propemodum Mundus.
248.

Auri mira vis. 354. quædam ejusdem ge-
nesis. 382. &c. aurum in cranio ho-
minis inventum, unde. 383. &c. au-
rum arte produci potest, & productum
fuit. 422. &c.

B.

Balandrum insolens magnitudo. 390.
Barometrum, Divinum inventum. 418.
precipua ejus phænomena. *ibid.*

Boëthi elogium. vide infra D. Severini.
D. Bonaventura elogium. 333.

Botanica mira. 344.

Brutis nam ratio adstruenda. 303. vi-
dentur ratiocinari, & agere propter
factum; Atque media &c. 321. Brutu-
rum loquela. 304. & artificiosa ope-
randi peritia. 307. 308. 309. 310.
nonnullas etiam artes homines ab iis
didicerunt. *ibid.* Apum, Formicarum,
Elephantorum, aliorumque Bruto-
rum prudentia. 310. in brutis disci-
plina capacitas. 314. Brutorum Ebi-
ca. 316. vitia &c. 317. Virtutes. 318.
&c.

Bruta præcipiunt futura, revelant ab-
scõditâ, divinant occultâ. 312. &c.

quaratione, 314. non cognoscens per
judicium comparativum, & hinc a-
gunt quidem propter suam formaliter,
sed imperfecte, 324. agunt secun-
dum artem, non ex arte, 309. pruden-
tia Eorum non est vera, sed tantum
analogae, 312. idem sentiendum de co-
randem vitis, & virtutibus, 321.
Disciplina capacitas in iis unde prove-
niat, 116. *Brutorum Monstra*, 376.
Brutis saepe peiores homines habent,
quod ab istis discant, 327.
Buso, mali Socii, Symbolum, 338.

C.

Calix vine mire obstupescit D. Augu-
stinus, 354.
Campanelle Sensus in plantas inter ani-
malia numerantur, refellitur, 379.
Canis ex congelis annulis, cuique suum
tradit, 313. *Canis prudentia, & astu-*
ria, 322. *Canum docilitas*, 325. *fideli-*
tas, 320. *Vindicta*, 316.
Cardanus, & Campanella magis vege-
tativam vitam absurde adstruunt,
 382.
Caro delicatè nutrita resalciat, 268.
Cartesii Sensus de brutis à Peripato
rejecit, 304.
Castanea juxta Aetnam evocata magni-
tudinis, 387.
Castimonia, Magistra praestantissima
Scientia ac Sapientia, 207.
Cerebrum astu libidinis penis con-
sumptum, 297.
Ceremonia, quæ Magi, &c. se Orco de-
vovent, 258.
Chaldei Astrologia Nutritii, 243.
Chrysopeja an fabulosa, 421. est quidem
possibilis, sed difficilissima, & multis
fraudibus obnoxia, 423.

Cicade Brasilia in potentia vegetativa
degenerant, 395.
Cinnamon, arbor Sinica, mira vastitatis,
 387.
De Cali Natura, materia, forma, corrup-
tiōne varia Philosophorum senten-
tia, 204. &c. *Calorum numerus*, 205.
Cali nam solidi, an liquidi, 205. &c.
Celum planetarum, Empyreum, 205.
Calorum varia systemata, 205. *Celum*
est corpus creatum. Ejus natalis dies,
 situs, amplitudo, pulchritudo, 206. &c.
supremi Cali, & terra distantia, 206.
Celum à multis contemnitur, 207.
Colloquia turpia, sicut è nociva, 269.
Cometa non semper; saepe tamen rerum
fatalium sunt prodromi, 245. *homi-*
num pulvis, animisque ad Cælum
erigunt, 246. *ex natura sua, saepe di-*
stasia cujusdam sunt indicia, ibid.
Concordia rara maris, & felis, avis &
canis, 315.
Conscientia bona, & mala, 395.
Constituendo prava difficultè expugna-
tur, 270.
Copernicus. Ejus systema, 212. *in forma*
Hypothesis defensum, 212.
Corylacea Virgula sympathica ad metalla
propensio, 347. &c. 349. *hujus Vir-*
gule abusus, 348.
Creatura scala sunt, per quam ad Deum
ascendamus, 227. *hujus scala usus ibid.*
Cruce electorum Characteristica exoptan-
da, 250.
Contra Cupidinis tela scutum optimum
fuga oiii, 295.
D. Cypriani convulsio, 255.

D.

Dæmones domestici, 268.
Dæmonis Sensus, & potentia, 254. &c.

queruntur à Sanctis in dlabro sape ha-
bita. 257. demonis latentes caniculi
ad subvertendos homines. 265. Ejus.
suggestionibus, & insultibus quomodo
obviandum. 266. Et. demon sape lu-
dit Sagas, Magos in conviviis, divi-
tiis, & honoribus procurandis. 283.
quod nempe plerumque ipsi facultas;
sepe desit voluntas. 283.

Deliberatio de vita statu negotium est
negotiorum. 366. Discurs. VI. Ariad.
Phyl. quare illa mille dolis impedi-
res at agit Diabolus. 364. Discurs. VII.
Ariad. Phyl.

Doves Manu. 369. Discurs. VII.
Oedip. Phyl.

Diasubique praesens. 228.

Diana Ephesina templum. 406.

Dracones Indici insolita magnitudinis.
390.

E.

In Elementa stupendum saepe Imperium
renewrarum Principis. 279.

Elephantis sagacitas. 311. Vindicta. 316.

Rictus. § 18. Mansuetudo. 319.

Epitaphium Astrologi. 233. bicorporis
Monstri. 374. Pygmaeorum. 371. Con-
temptoris Vocationis Religiosi agravi-
ter puniti. 363. Disc. VI. Ariad. Phyl.

F.

Fasciculus Florum artificiosus Regina
Saba. 412.

Fatum quid sit Astrologis. 274.

Ficus Indica. 386.

Fili à Maria Matre degeneres. 396. a ter-
na reprostationis stigma, in alium
fronti, jam circumferunt. 396. 400.

Fletus 393. Ejus causa. 393. Fletus fan-
guineus: ibid. Flocum Tyrannus qui-
dam est veteris? 394.

Fonter Juventam, Vitam, resistentes.
290. 359. Disc. VI. Ariad. Phyl. alio-
rum fontium, & fluviorum mira. 377.
459. Et. Discurs. VI. Ariad. Phyl. Pa-
ralexa fontium virtutes unde. 359.
Discurs. VI. Ariad. Phyl.

Fulgur. 216.

Fulmen quid sit. 287. triplici modo accom-
ditur. 287. Et. accommodum illi tem-
pus, estas. 216. Mira de fulmine. 216.
Et. fulmen varium. ibid. fulmina ad
Cancris tropicum, & in Brasilia, cum
variora. 216. fulmine liquores. talia
nocent. 218.

G.

Gemma Paraquaria, admirabilis diaba.
352.

Gigantum Monstra. 369. Discurs. VII.
Oedip. Phyl.

Gleba Arabica verè heliotropa. 353.

D. Gregorii Thaumaturgi vita syno-
psis. 203.

H.

Herbarum mira. vis. 344. Et. 346. Et.
377.

D. Hermanni Contraelli clogium. 367.
Discurs. VII. Oedip. Phyl.

Moangicoyu avis Sumica in gratissimi
saporis piscem degenerat. 395.

Hortakotlus avis Indica, Crucis amorem
docet. 320.

In Homine Natura mira. 342. Et. ho-
mines Monoculi, Cinocephali, alii que

Natura vitis ubi. 375. nam ve-
rus homo nasci ex fera possit. 373. ho-
mines occultis demonum fraudibus

ad se acriter impetuntur. 265. Et a-
monitidens inter penicula 266. Dome-
stici torquens hostes; caro, sensus,

consuetudo, scandalum Et.

263. *quaratione hostes hi expugnauit.* 268. 272. *Sc. hominum demencia, qui se Orco deuotum spontanea mancipia.* 258.

Horologium Caroli M. 411. **horologium hydraulicum.** 414.

I.

Janelus Turrianus, sui temporis Archimedes. 408.

Jansenius. Ejus heresis. 428. *per totum Discurs.*

Jaspis horologus. 353. **Jaspis, Imaginem Deipara, à Natura jam insculptam, eleganter exhibens.** 381.

D. Ignatii Loyola, Societatis Jesu Fundatoris elogium 201. *Sc. Ejus orandi studium, & perpetua conversatio in Calis.* 225. *Sc.* 229. 231, *Sc.*

Ignis fatuus. 286.

Imaginationis vis. 340. *inde signata infantium.* *ibid.*

Inedia in multos menses naturaliter tolerari potest. 290.

Infans centesuli instar Arginatus. 375. *ulius, armati similitudinem referens.* *ibid.*

Insula dux prodigiosa, in lacu Mommonico Boreali, quarum una Videntium dicta. 291.

Inuentio bona, verior est Chrysopaia. 424. *hinc ad singulas actiones esse extendenda.* 425. *sed, quod dolendum, facile negligitur.* 424.

Interualla Magica, seu Interni Camisia, de vocant. 289.

Iris. Ejus Natura, & genesis 219. *Sc. celestis est Proceus, & figuram cum Natura, cum Aetheris Natura.* 265.

D. Justinii Martyris elogium. 43 E.

Juuentus hostem septuā majorem manba-

bet. 268. **Juuentus vestimenta ad Juuuentem rediit Saniar. Hispania Abbatissa.** 291.

L.

Lapidina. 351.

Lapidum Natura, genesis, pretium virtus, aliaque mira. 351. *Sc.* 352. **Evram varia, & rarissima figura** 381. *ob quas vitam illis quidam, sed male, tribuebant.* 382.

Lapillus rarus Clementis VII. & Leonis X. 352.

Lapis fulmineus. 287.

Lapis Philosophus. 420.

Lauri à fulmine immunditas multo proleui nire possit. 350.

Leuitas gravis, & leuis gravisas. 36.

Lucerna inextinguibiles. 413.

M.

Machina ab arte celebres. 411.

D. Maclouius in balnea Sacris operatum. 390.

Magia Artificialis. 413. *& per tot. Discurs.*

Magia Diabolica. Ejus uita cognoscio, & Intellectum tantum perficiens, est utilis, & Philosopho necessaria. 256. *hujus origo, & Natura.* 257. **Magia Diabolica summum Miraculum, quid annis tot vigerit.** 258. **Magia hoc Diabolicâ fide uisitur; proin infid.** 258. 269.

Magia Diabolicâ quid possit, quid non possit. 277. 287. *quid in Sadera, & Elementa.* 279. 280. *quid in bona fortuna.* 281. *in bona fama, etiam perit.* 284. *quid in ipsum hominem.* 282. *hujus Magia effectus ueni, & p. signatorum.* 262. *quorum ueritas, & uanitas unde desumenda.* 263.

Magia

I N D E X.

- Magia Diabolica** quomodo federatos suos insensibiles, invulnerabiles reddas absque Miraculo. 289. an temporis praeteriti reparare vigorem? 290. an absque penetratione nonnumquam cultros, clavos, & acua &c. in corpus immittere possit. 288.
- Magia omnis an fabulosa.** 276. **Magia Diabolica** effectus quomodo discernendi ab invicem, & ab aliis. 260.
- Magorum** &c. nocturna tripudia an solum phantastica. 284. ritus in his erigiis execrandi. *ibid.*
- Magia naturalis** Paradoxa phaenomena saepe ex antipathica, & sympathica virtute facile solvantur. 339. 349. item aliis ex similibus, ut rerum similitudine, vel dissimilitudine. 340. influxu Siderum. *ibid.* naturali Magia palliatur non raro spuria; & Strygia. 341.
- Magnetes** validissimi in Norvegia 338. **Magnetica** acus. Ejus inventio. 334. &c. virtus, & proprietates. 335. quomodo hac virtus destrui, aut conservari possit. 335. **Magnos** armatus pondus sustinet quinquagesiensis seipso majus. 336. **Magneti** ludicra spectacula. *ibid.* ope Magnetis mira epistolas scribendi. *art.* 337.
- MARLA**, Thesauraria omnium Gratiarum. 397. Ejus cultus pignus est Praedestinationis. Necessitas, utilitas, honestas Mariani cultus. 397. cultus hic quo potissimum modo exerceatur. 400. **Maria** in impetrando potentissima; ad succurrendum promptitudo; Ejus Dignitas, & alia Gratiarum praerogativa. 397. &c.
- Maris** asinus. 360. Ejus causa. *ibid.*
- Metallica** fodina. 354. ductuum metallicorum Signa. 341. 354. **Metallorum** Natura, genesis, virtutes. 355. metallorum vivam, & nutriuntur Plantarum instar. 282. &c.
- Microcosm** cum Macrocosm. analogia. 236. **Minimorum** operum mira. 408.
- Mira** inter & Miracula discernimen. 361.
- Mobile** perpetuum. 414.
- Monstra**. Eorum causa, & varietas. 369. **Discursus**, VII. Oedip. Phyl. monstra arborum. 386. brutorum, piscium. 376. 385. monstra nonnumquam nascuntur Divina Nempe Parentum scelera nasciscunt. 374. sunt Ira Divina non raro Interpretes, & calamitatum Fociales prodromi. 375.
- Montes** quidam, vera Inferni symbola. 356. varia eorundem mira. *ibid.*
- Mundi** natales. 203.
- Musca**. 315. **condium** clavis. 315. & effectuum turbidorum moderatrix. 416. morborum saepius auditorum. *ibid.* & 338.
- Myrmecidis** compendiosa quadriga, & **Mavis**. 408.

N.

- Natura** juxta Plinium nusquam major quam in minimis. 387. **Natura** mira in homine. 342. &c. mira **Natura** opera non continent ad Magiam releganda. 346. **Natura** abortus. 373. 375. **Natura** Ordo, vel Universi leges ab Orco, ejusque confederatis annu-
tari possint. 277. 287.
- Neronis** Regia magnifica. 407.

O.

- Observatio**. Non qualiter est suspensio-
sa. 347.

I N D E X

Oscula mala. 271.
Oculorum custodia. 269.
Oratio in tentationibus est scutum optimum. 268.
Otium malorum omnium origo. 294. *ad fugam otii quam incitent.* 296.

P.

Palma genus, in Insulis Maldivis, compensum Masara Armarium. 346.
Paradoxa Physica virtutis sympathica, & antipathica. 338.
Partus monstri. 373. *Et.*
Philosophi Antiqui in hortis, atque praeiis docuerunt. 302.
Philosophia, optimè in adversis Magistratibus, tunc vel maxime solatur. 249. *Et.*
Philosophorum plerumque fascinum; Verrens, & Philtra. 295.
Phonasi lepidi, Pfitracus, & Molossus. 300.
Pictura Artificiose Artificum celeberrimorum. 414.
Planeta 208. Et. septem hominis aetibus respondentes. 237.
Planta, Agnus Tartaricus dicta. 378. *planta num sentians.* 379. *Et. planta in Regiis Peruviae hortis ex argento, atque auro mirè celata.* 412. *quaedam planta humanum tactum resurgentes.* *Ab his Juventus discat.* 377. *Plantarum mira vis.* 344. *Et.* 346. *Et.*
Pluvia variores. Sanguinea, Et. 409. *Ejusmodi pluviarum causa.* 410.
Polypus piscis. 323.
Præsentia Divina. 227. *Ejus exercitium.* 228. *Sanctis usitatum.* 229.
Præstigiatorii Magia Partus. 263.
Profectus in litteris, & virtute simul, perquam ætæ ne funtur fonderi. 275.
Providentia Divina, non Casus, aut For-

tuna Providentiam regunt. 250. *liber nos committimus.* 250.
Psylli, vino injecti, effectus. 218.
Pulsis pyrius. 355. *paradoxa ejus vires, & inuentio.* *ibid.*
Pygmaei. 379. *Et. Disc. VII. Oed. Phys.* *Ejusmodi pumilionis stercoris, & sexaginta quatuor à Margaretha Comiti Hollandia Filia uno partu editi.* 370. *Discurs. VII. Oedip. Phys.*
Pyramidum Aegyptiarum vastitas. 307.
Pyrus puerpera. 385.

R.

Regionum tani mirabilis Arafon, & Aquila. 411.
Religiosi Status bonum. 362. *Disc. VI. Ariad. Phys.* *obdunc neglectum multi saluo excidunt.* *ibid.* & 364.
Risus. 393. *Ejus causa.* *ibid.* *quidam risu extincti.* *ibid.* *risum fatalem movent herba quadam, atque.* *ibid.* *risus in Peripato Atheniensis foveris, sicut proscriptus.* *ibid.*
Ruc, avis portentosæ roboris, Elephantem in sublimi rapit. *Et.* 397.
Rupes ambulans. 386.

S.

Sagæ cur sanie in illo membro, quod in ferino corpore illum exceperat. 288.
Salvatores Hispania. 343.
Sapientia impuris non conceditur. 297. *Et.*
Schedismatum, characteribus Magicis insignitorum, inannat. 289.
Scientia sine virtute non magis estimanda. 254.
Sensuum oculorum maximè, & custodia. 269.
Serpens centum viginti pedes longus. 390.
D. Godefridi Beldii elogium. 249. *Ejus*

Artificioſa opera. Magia inſumata.
413.
Siderum motus velocitas. 282. & *cauſa*
283.
Simia Julii Imperatoris caſtaneas ingenioſè clepit. 323. *Simia Bengaleniſis mirò modò Chriſtianorum legem optimam eſſe conſtabatur.* 313. *Simie in Indiâ de peccuniis cùm Barbaris ludunt, &c. ac de purto luxu potum liberaliter ſolunt.* 322.
Simii duo è Luſitana progenerati. 373.
Simon, famoſus Magus. 277.
Sol. Quidam totâ vitâ ſole tantum paſſus. 290.
Sonipes apelles. 313.
Sphæra prodigioſa Archimedes. 409.
Spica, in Æthiopia Inſula, ſtrepentia Magnitudinis. 387.
Statua celebres. 411. *Statua Fœnelle Regine cum p̄mo euro; at luxuſoſ.* 412. *bellum eſt voluptatis tranſitoria ectypon.* *ibid.*
Scellæ fixæ 282. *Eorum numerus, & magnitudo.* 282. &c.
Stratagema lepidum Coſinga. 226.
Succi Stygii ad ſoporem inducendum. 289.
Succorum quorundam Theriaturgæ vis. 356.
Sympatbia. Ejus effectus. 338. &c. 379.
Systema Cæpernicæ. 212.

T.

Temperamentum ex influxu Planetarum.
236.
Tempeſtates Magica. 280. *non ſemper oriuntur ope Diabolicâ, quâvis Sage id exiſtiment.* 281.
Templum Dianæ Epheliâ. 406.
Tempus malè impenſum. 296.

Tentationes quomodo eſtendenda. 266. &c.
Terra. 392. *juxta Campanellum animal eſt rationale.* *ibid.* *Terra Motus. Quid eorum cauſa, & Natura.* 392. *integras evertunt libes.* 392. *Eorum prævia indicia.* 393.
Thermometrum. 417. *Ejus inventio, & Comoda.* *ibid.*
D. Thomæ Aquinaniſis elogium. 326. &c.
Toxirtu. 216.
Trogladyta. 371.
Tuba. Harum clangorem exactè imitatur Peruvie quedam volucris. 308.
Tybus Torricellianus. 418.

V.

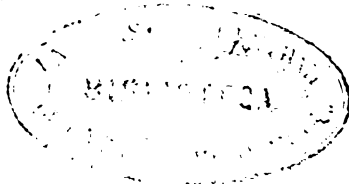
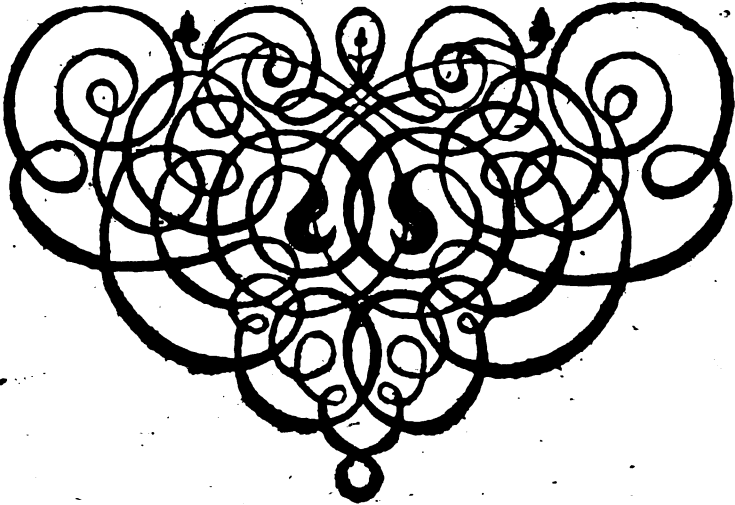
Venti unde, & quid ſint. 222. &c. *quâ impulsus eorum cauſa.* 222. *cur tanta diverſitas.* 223. *quidam Venti ſerénitatem afferant, vel Tempeſtates.* 224.
Venti Magiâ excitati. 299. *Venti in duobus Brachmannum dolis.* 280. & *apud Eimos, &c. Venti venales.* *ibid.*
Ventorum utrius. 225. *Vis.* 410.
Vesuvii Montis triſte ſpectaculum. 365.
Vettrous, Philoſophorum feſtinum. 295.
Vires maxime minimorum animalculorum. 299.
Virtus homini utilis, & neceſſaria, à Beſtiis illum hac diſcernit. 328.
Vita hominum tota propemodum oſioſa.
297.

Vitrum. Ejus flexilem tempericm Tiberrii Cæſaris Artifeſt invenit. 413.
Vivens ex non vivente. 295.
Vocatio ad certum Statum res eſt maximi momenti. 361. *Vocationis neglecta contemptorum reatus gravioris reus.* *ibid.* *Vocationis neglecta pena.* 363. 364.

I N D E X

- Esca articulata avium & Brutorum.* 315. *nam tamen damnabit ipsum*
305.
Voluntas hominis à despotica Magie Tyrannide semper immunis. 293.
Uranoscopus piscis, calopsiam amorem docet. 320.
Z.
Zenxis piburas suas magni estimat. 315.
Zischas Hæreticus, cur post mortem ex suo corio fieri tympanum voluerit. 350.
Zodophyta. 377. *ad varias species à variis referuntur.* 378.
Zoroaster insanis Magus. 257.

F I N I S.

100
100
100
100
100

100

